

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä sekä niihin liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalakia, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettua lakia sekä neljäätoista muuta lakia. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä. Muutoksilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivi sekä kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi. Lisäksi muutoksilla toteutetaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta ylivelkaantumisen torjumisesta.

Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan kuluttajaluottoja koskevan kuluttajansuojalain luvun soveltamisalaa laajennettavaksi niin, että luvun säännöksiä sovellettaisiin nykyisestä poiketen myös korottomiin ja kuluttomiin luottoihin. Vain tietyt maksunlykkäykset jäisivät edelleen luvun soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi ehdotetaan tarkennuksia ja lisäyksiä muun muassa luotonantajan ja -välittäjän tiedonantovelvollisuutta, luottojen mainonnassa annettavia tietoja sekä hyvää luotonantotapaa koskeviin säännöksiin. Lukuun lisättäisiin myös säännökset kuluttajaluottoja koskevien neuvontapalvelujen tarjoamisesta.

Edelleen kuluttajaluottodirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että luotonantajan tulisi määritellä luottokelpoisuuden arvioinnissa noudatettavat menettelytavat. Myös itse luottokelpoisuuden arviointivelvollisuutta koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin. Luottokelpoisuuden arviointia koskevan sääntelyn noudattamista tehostettaisiin puolestaan siten, että luotonantajan rikkoessa luottokelpoisuuden arviointia koskevaa velvollisuuttaan kuluttajalla ei olisi velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia lainkaan.

Eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä. Näillä toimilla rekisteröintivelvollisuus laajennettaisiin kuluttajaluottodirektiivissä edellytetyllä tavalla koskemaan myös useimpia sivutoimisia luotonantajia ja luotonvälittäjiä.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöön panemiseksi muutoksia ja lisäyksiä ehdotetaan rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyyntiä koskeviin kuluttajansuojalain säännöksiin kuluttajalle annettavista ennakotiedoista ja peruuttamisoikeudesta. Lisäksi sekä rahoituspalveluja että muita kulutushyödykkeitä koskevassa etämyynnissä kuluttajalle tulisi tarjota peruuttamistoimintoa, jotta kuluttaja voisi vaivatta käyttää peruuttamisoikeuttaan tehtyään etäsovimuksen verkossa.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiiviin perustuvien säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 19.6.2026 ja kuluttajaluottodirektiiviin perustuvien säännösten puolestaan 20.11.2026 mainituissa direktiiveissä edellytetyn täytäntöönpanoaikataulun mukaisesti. Muutokset sopimusoikeudellisissa säännöksissä vaikuttaisivat vain lakien voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin. Rekisteröintiä koskisivat tietyt siirtymäsäännökset.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	5
1 Asian tausta ja valmistelu	5
1.1 Tausta	5
1.2 Valmistelu	5
1.2.1 EU-säädösten valmistelu	5
1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu	7
2 EU-säädösten pääasiallinen sisältö	8
2.1 Kuluttajaluottodirektiivin sisältö	8
2.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi (rahoituspalvelujen etäsopimuksia koskevat säännökset)	19
3 Nykytila ja sen arviointi	24
3.1 Nykytila	24
3.1.1 Kuluttajaluotot	24
3.1.2 Rahoituspalvelujen etämyynti	32
3.1.3 Tilastot, tutkimukset ja selvitykset	33
3.2 Nykytilan arviointi	37
3.2.1 Direktiiveistä johtuvat muutostarpeet	37
3.2.2 Direktiivien säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön	38
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	45
4.1 Keskeiset ehdotukset	45
4.1.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset	45
4.1.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset	50
4.1.3 Muut ehdotukset	52
4.2 Pääasialliset vaikutukset	54
4.2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset sekä vaikutukset viranomaisten ja tuomioistuinten toimintaan	54
4.2.2 Vaikutukset elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien asemaan	58
4.2.2.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanosta johtuvien muutosten vaikutukset	58
4.2.2.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin (rahoituspalvelujen etämyyntisäännökset) täytäntöönpanosta johtuvien muutosten vaikutukset	61
4.2.3 Vaikutukset henkilötietojen suojaan sekä perus- ja ihmisoikeuksiin	62
4.2.4 Vaikutukset tiedonhallintaan	63
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	64
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	64
5.1.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano	64
5.1.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano	68
5.1.3 Sopimusoikeudelliset seuraamukset luotonantajan tai luotonvälittäjän laiminlyödessä laissa säädettyjä velvoitteitaan	69
5.1.4 Kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalan laajentumisesta johtuvat kansalliset rajaukset	70
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot	70
5.2.1 Ruotsi	70

5.2.2 Sopimusoikeudelliset seuraamukset luottokelpoisuuden arviointivelvoitteen laiminlyönnistä muissa jäsenvaltioissa	72
6 Lausuntopalaute.....	73
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	78
7.1 Kuluttajansuojalaki	78
7.2 Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä.....	118
7.3 Laki eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä	120
7.4 Laki asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä.....	130
7.5 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista	130
7.6 Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta	132
7.7 Vakuutuslainsäädäntö.....	134
7.8 Laki vakuutusten tarjoamisesta.....	135
7.9 Laki luottolaitostoiminnasta	136
7.10 Laki positiivisesta luottotietorekisteristä	137
7.11 Luottotietolaki.....	138
7.12 Laki Finanssivalvonnasta.....	138
7.13 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista	139
7.14 Maksupalvelulaki.....	139
7.15 Laki yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä	139
7.16 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä	139
7.17 Liikennevakuutuslaki.....	140
8 Lakia alemman asteen sääntely	140
9 Voimaantulo	141
10 Toimeenpano ja seuranta.....	141
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	142
LAKIEHDOTUKSET	151
1. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	151
2. Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta	172
3. Laki eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä	175
4. Laki asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta	182
5. Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta	183
6. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta.....	186
7. Laki vakuutuslainsäädäntö.....	187
8. Laki vakuutusten tarjoamisesta annetun lain muuttamisesta.....	189
9. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 luvun 3 §:n ja 15 luvun 12 a §:n muuttamisesta	191
10. Laki positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta	192
11. Laki luottotietolain 13 ja 19 §:n muuttamisesta	194
12. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	195
13. Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 ja 10 §:n muuttamisesta	197
14. Laki maksupalvelulain 27 §:n 2 momentin kumoamisesta.....	198

15. Laki yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä annetun lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdan kumoamisesta	199
16. Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta	200
17. Laki liikennevakuutuslain muuttamisesta	201
LIITTEET	202
RINNAKKAISTEKSTIT	202
1. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	202
2. Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta	244
4. Laki asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta	250
5. Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta	251
6. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta	257
7. Laki vakuutuslainsäädännön muuttamisesta	259
8. Laki vakuutusten tarjoamisesta annetun lain muuttamisesta	261
9. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 luvun 3 §:n ja 15 luvun 12 a §:n muuttamisesta	263
10. Laki positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta	265
11. Laki luottotietolain 13 ja 19 §:n muuttamisesta	267
12. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	268
13. Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 ja 10 §:n muuttamisesta	272
14. Laki maksupalvelulain 27 §:n 2 momentin kumoamisesta	274
15. Laki yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä annetun lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdan kumoamisesta	275
16. Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta	276
17. Laki liikennevakuutuslain muuttamisesta	277
ASETUSLUONNOKSET	278
Valtioneuvoston asetus luottosopimuksesta kuluttajalle annettavista tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	278
LIITE 1	284
VAKIOMUOTOISET EUROOPPALAISET KULUTTAJALUOTTOTIEDOT	284
LIITE 2	291
EUROOPPALAISET KULUTTAJALUOTTOTIEDOT	291
Valtioneuvoston asetus luotonantajien ja luotonvälittäjien ammatillisista vaatimuksista eräissä kuluttajaluotoissa	297
Oikeusministeriön asetus kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetuista peruuttamislomakkeista ja peruuttamisohjeista annetun oikeusministeriön asetuksen liitteen I muuttamisesta	298
LIITE I	299
TIETOJA PERUUTTAMISOIKEUDEN KÄYTÖSTÄ	299

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen valmistelun taustalla on kansallista täytäntöönpanoa edellyttävät Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2225 kuluttajaluottosopimuksista ja direktiivin 2008/48/EY kumoamisesta (jäljempänä *kuluttajaluottodirektiivi*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2673 direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsovimusten osalta ja direktiivin 2002/65/EY kumoamisesta (jäljempänä *kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi*). Valmistelulla toteutetaan lisäksi pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta ylivelkaantumisen torjumisesta (Vahva ja välittävä Suomi, 2023, s. 32, 102 ja 191, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8>).

1.2 Valmistelu

1.2.1 EU-säädösten valmistelu

Euroopan komissio antoi 30 päivänä kesäkuuta 2021 ehdotuksen uudeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kuluttajaluottoista (COM(2021) 347 final). Ehdotuksen tarkoituksena oli korvata voimassa oleva kulutusluottosopimuksista annettu direktiivi 2008/48/EY, jota on muutettu vuosina 2011, 2014, 2016 ja 2019. Ehdotukseen sisältyi komission vaikutusarviointi (SWD(2021) 170 final).

Ehdotus pohjautui komission vuosina 2018–2019 toteuttamaan REFIT-arviointiin, jossa todettiin, että vuoden 2008 direktiivin tavoitteet, eli kuluttajansuojan korkean tason varmistaminen ja luottoja koskevien sisämarkkinoiden kehittäminen, ovat edelleen merkityksellisiä EU:n huomattavan hajanaisessa sääntely-ympäristössä, ja että tavoitteet on saavutettu vain osittain. Sääntelyn hajanaisuus ja kulutusluottodirektiivin eräiden säännösten epätarkat sanamuodot ovat aiheuttaneet oikeudellista epävarmuutta, mikä on puolestaan vaikeuttanut kuluttajaluottojen sisämarkkinoiden sujuvaa toimintaa ja vaikuttanut kuluttajansuojan korkean tason turvaamiseen.

Myös digitalisaatio on kulutusluottodirektiivin hyväksymisen jälkeen muuttanut perusteellisesti päätöksentekoprosessia ja yleisesti kuluttajien tottumuksia. Lisäksi covid-19-kriisi ja siitä johtuvat eristystoimenpiteet ovat häirinneet EU:n taloutta ja vaikuttaneet merkittävästi luottomarkkinoihin ja varsinkin haavoittuvassa asemassa oleviin kuluttajiin. Edellä mainitun johdosta komissio on pitänyt kulutusluottodirektiivin uudelleentarkastelua tarpeellisena.

Oikeusministeriö järjesti ehdotuksesta 17.8.2021 kuulemistilaisuuden, johon oli kutsuttu keskeiset viranomaiset sekä elinkeinoelämän edustajia ja kuluttajajärjestöjä. Ehdotusta koskeva U-kirjelmäluonnos käsiteltiin kilpailukykyjaoston (EU 8) ja rahoituspalvelut ja pääomaliikkeet -jaoston (EU 10) kirjallisessa menettelyssä 19.–24.8.2021. Ehdotuksesta laadittiin U-kirjelmä U 38/2021 vp. Eduskunnassa ehdotusta käsiteltiin talousvaliokunnassa (TaVL 34/2021 vp). Suuri valiokunta yhtyi erikoisvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVEK 68/2021 vp). Ehdotuksesta annettiin lisäksi kaksi U-jatkokirjettä UJ 12/2022 vp ja UJ 2/2023 vp.

Suomi katsoi, että kulutusluottoja koskevan sääntelyn uudistaminen on tarpeen, sillä luottomarkkinat ovat kehittyneet ja laajentuneet voimassa olevan kulutusluottodirektiivin antamisen jälkeen, ja monissa jäsenvaltioissa kulutusluotot aiheuttavat kotitalouksille velkaongelmia. Suomi piti ehdotuksessa hyvänä sitä, että ehdotuksella mahdollistetaan kansallisesti korkean kuluttajansuojan tason ylläpitäminen, kuten muun muassa luoton ennakainen takaisinmaksu sekä luotonantajan ja tavarantoimittajan tai palvelun tarjoajan yhteisvastuu.

Suomi piti positiivisena, että direktiiviehdotuksessa kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota luottojen markkinointiin ja ei-toivottuun luottojen myyntiin. Suomi piti kuitenkin tärkeänä sitä, että jäsenvaltioilla on liikkumavaraa luottojen markkinoinnin sääntelyssä. Suomi suhtautui varauksella siihen, että direktiivi koskisi täysimääräisesti korottomia ja kuluttomia kulutusluottoja. Suomi piti tärkeänä, että kuluttajan on saatava markkinoinnissa käytetystä välineestä riippumatta luotosta riittävästi tietoa. Suomi suhtautui edelleen kriittisesti ehdotukseen, jonka mukaan ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot olisi annettava vähintään päivää ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi sopimukseen, ja jos näin ei ole menetelty, luotonantajan olisi yhden päivän kuluttua sopimuksen tekemisestä muistutettava kuluttajaa mahdollisuudesta peruuttaa sopimus.

Suomi piti edelleen tärkeänä toimenpiteitä, joilla ehkäistään ylivelkaantumista. Suomi suhtautui varauksella ehdotukseen, jonka mukaan luoton myöntäminen olisi joissakin tapauksissa sallittua silloinkin, kun luottokelpoisuuden arviointi osoittaa, että kuluttaja ei todennäköisesti pysty suoriutumaan sopimuksesta johtuvista velvoitteistaan. Suomi piti tärkeänä sitä, että sääntely mahdollistaa positiivisen luottotietorekisterin käyttämisen.

Suomi suhtautui yleisellä tasolla myönteisesti siihen, että ehdotuksessa edellytetään muiden luottomarkkinoilla toimivien kuin luottolaitosten hyväksyntää ja rekisteröintiä. Suomen mukaan hyväksyntä- ja rekisteröintivaatimusta ei voida kuitenkaan pitää perusteltuna silloin, kun elinkeinonharjoittaja myöntää luottoja vain myymiensä tavaroiden tai tarjoamiensa palvelujen ostamisen rahoittamiseksi.

Direktiivi julkaistiin virallisessa lehdessä 30.10.2023 (L-sarja).

Euroopan komissio antoi lisäksi 11 päivänä toukokuuta 2022 ehdotuksen (COM(2022) 204 final) kuluttajan oikeuksista annetun direktiivin 2011/83/EU (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta) muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsovimusten osalta. Samalla kumoettaisiin voimassa oleva direktiivi 2002/65/EY kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä. Ehdotukseen sisältyi komission vaikutusarviointi (SWD(2022) 141 final).

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiiviä koskevan ehdotuksen taustalla on ollut komission REFIT-arviointi. Arvioinnin mukaan rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivin voimaantulon jälkeen tehtyä tuotekohtaista ja horisontaalista sääntelyä sovelletaan myös sellaisiin rahoituspalveluihin liittyviin kuluttajien oikeuksiin, joita etämyyntidirektiivikin koskee. Esimerkkejä tällaisesta sääntelystä ovat kulutusluottodirektiivi, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/17/EU kuluttajille tarkoitetuista kiinteää asunto-omaisuutta koskevista luottosopimuksista (asuntoluottodirektiivi) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (*yleinen tietosuojalaki*). Uudet säädökset ja digitalisaation kehittyminen ovat arvioinnin mukaan kaventaneet etämyyntidirektiivin

käyttöalaa ja heikentäneet sen tehokkuutta. Edellä mainituista syistä komissio piti tarpeellisena rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevan sääntelyn yksinkertaistamista ja nykyaikaistamista. Komission tavoitteena oli rahoituspalvelujen tarjonnan edistäminen sisämarkkinoilla siten, että samalla taataan korkea kuluttajansuojan taso.

Oikeusministeriö järjesti ehdotuksesta 15.6.2022 kuulemistilaisuuden, johon oli kutsuttu keskeiset viranomaiset sekä elinkeinoelämän edustajia ja kuluttajajärjestöjä. Ehdotusta koskeva U-kirjelmäluonnos käsiteltiin kilpailukykyjaoston (EU 8) ja rahoituspalvelut ja pääomaliikkeet -jaoston (EU 10) kirjallisessa menettelyssä 21.–27.6.2022. Ehdotuksesta laadittiin U-kirjelmä U 56/2022 vp. Eduskunnassa ehdotusta käsiteltiin talousvaliokunnassa (TaVL 60/2022 vp). Suuri valiokunta yhtyi erikoisvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVEK 169/2022 vp).

Suomi katsoi rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevan sääntelyn uudistamisen olevan tarpeen teknologisen kehityksen jouduttaman etämyynnin merkityksen kasvun myötä. Suomi piti ehdotuksessa ongelmallisena sitä, että jäsenvaltiot eivät voisi enää laajentaa muihin EU-säädöksiin perustuvia tiedonantovelvollisuuksia koskemaan sellaisten rahoituspalvelujen etämyyntiä, jotka eivät kuulu kyseisen EU-säädöksen soveltamisalaan. Suomi piti tärkeänä, että direktiiviehdotuksen suhde tuote- ja palvelukohtaiseen erityissääntelyyn on selkeä ja että ehdotus ei vaaranna korkeaa kuluttajansuojan tasoa esimerkiksi tiedonantovelvollisuuksien osalta.

Suomi piti tärkeänä sitä, että kuluttaja saa rahoituspalveluja koskevat tiedot hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä. Kuten kuluttajaluottodirektiivin osalta, Suomi suhtautui tässäkin kielteisesti ehdotukseen, jonka mukaan ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot olisi annettava vähintään päivää ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi sopimukseen, ja jos näin ei ole menetelty, palveluntarjoajan olisi yhden päivän kuluttua sopimuksen tekemisestä muistutettava kuluttajaa mahdollisuudesta peruuttaa sopimus.

Suomi suhtautui varauksella peruuttamispainiketta koskevaan ehdotukseen. Suomi piti tärkeänä, ettei direktiiviehdotuksella vaikuteta kansallisiin vakuutuslainsäädäntöihin, joiden mukaan kuluttajalla on milloin tahansa vakuutuskauden aikana oikeus irtisanoa vakuutus. Edelleen tärkeää oli, että kuluttajaoikeusdirektiivin tietyt artikkelit olisivat sovellettavissa myös rahoituspalveluja koskeviin sopimuksiin.

Direktiivi julkaistiin virallisessa lehdessä 28.11.2023 (L-sarja).

1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu

Oikeusministeriö asetti 4.10.2023 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus kuluttajaluottodirektiivin sekä kuluttajaoikeusdirektiivin rahoituspalvelujen etämyyntisäännösten täytäntöön panemiseksi tarvittavista säännöksistä. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus luottokelpoisuuden arvioinnin laiminlyönnistä aiheutuvista sopimusoikeudellisista seuraamuksista sekä muista tarvittavista sopimusoikeudellisista seuraamuksista luotonantajan tai -välittäjän laiminlyödessä laissa asetettuja velvollisuuksiaan. Työryhmän toimikaudeksi asetettiin 9.10.2023–30.11.2024.

Työryhmässä olivat jäseninä oikeusministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön, Kilpailu- ja kuluttajaviraston/kuluttaja-asiamiehen, Finanssivalvonnan, FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan, Finanssiala ry:n, Kaupan liitto ry:n, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:n ja Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n edustajat. Työnsä aikana työryhmä kuuli Autoalan Keskusliittoa. Työryhmä varasi myös

mahdollisuuden kirjalliseen tai suulliseen kuulemiseen Suomen Asiakastieto Oy:lle, Dun & Bradstreet Finland Oy:lle sekä Takuusäätiölle. Suomen Asiakastieto Oy lähetti työryhmälle kirjallisen lausunnon.

Jäsenvaltioiden täytäntöönpanon tukemiseksi perustettiin myös komission asiantuntijaryhmä, joka koostui EU- ja EFTA-maiden viranomaisista. Asiantuntijaryhmä on kokoontunut kolme kertaa.

Työryhmän mietintö (Kuluttajaluottodirektiivin ja kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin (rahoituspalvelujen etämyyntisäännökset) täytäntöönpano. Työryhmän mietintö. Mietintöjä ja lausuntoja 2025:3, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-190-8>) julkaistiin 15.1.2025, ja se oli lausuntokierroksella 28.2.2025 saakka. Lausuntoa pyydettiin 49 taholta, joista 30 antoi lausunnon. Tämän lisäksi lausunnon antoi 11 muuta tahoa. Lausunnoista on laadittu oikeusministeriössä tiivistelmä (Kuluttajaluottodirektiivin ja kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin (rahoituspalvelujen etämyyntisäännökset) täytäntöönpano. Lausuntotiivistelmä. Mietintöjä ja lausuntoja 2025:43, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-529-6>).

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://oikeusministerio.fi/hankkeet-ja-saadostvalmistelu> tunnuksella OM134:00/2023.

2 EU-säädösten pääasiallinen sisältö

2.1 Kuluttajaluottodirektiivin sisältö

Kohde, soveltamisalat ja määritelmät

Kuluttajaluottodirektiivissä vahvistetaan yhteinen kehys jäsenvaltioiden kuluttajaluottosopimuksia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten tiettyjen näkökohtien yhdenmukaistamiseksi (1 artikla). Direktiiviä sovelletaan luottosopimuksiin 2 artiklan 2–8 kohdassa esitetyin rajoituksin (2 artikla). Direktiiviä ei siten sovelleta esimerkiksi luottosopimuksiin, joiden vakuutena on kiinnitys kiinteään omaisuuteen (2 artiklan 2 kohdan a alakohta), ja sitä sovelletaan ainoastaan osittain esimerkiksi luottosopimuksiin, joissa luotto myönnetään tili- tai luottorajan ylityksenä (2 artiklan 4 kohta). Direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että tiettyihin luottosopimuksiin sovelletaan ainoastaan direktiivissä yksilöityjä säännöksiä (2 artiklan 6–8 kohta) sekä jättää direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle tietyt maksuaikakortin muodossa olevat luottosopimukset (2 artiklan 5 kohta).

Direktiivin 3 artikla sisältää direktiivin säännöksiin liittyvät määritelmät, kuten kuluttajan, luotonantajan, luottosopimuksen ja lisäpalvelun määritelmän.

Jäsenvaltiot eivät saa pitää kansallisessa lainsäädännössään voimassa tai ottaa käyttöön direktiivissä olevista yhdenmukaistetuista säännöksistä poikkeavia säännöksiä direktiivissä säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta (42 artiklan 1 kohta). Direktiivin säännökset ovat kuluttajan hyväksi pakottavia, eikä säännöksiä voida kiertää antamalla sopimuksille erityinen muoto (43 artikla). Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että luoton myöntämisen edellytykset eivät syrji unionissa laillisesti asuvia kuluttajia. Säännöksellä ei rajoiteta mahdollisuutta tarjota erilaisia luotonsaannin edellytyksiä, jos erilaiset edellytykset perustellaan asianmukaisesti objektiivisin kriteerein. (6 artikla)

Jäsenvaltioiden on lisäksi edellytettävä, että kun kuluttajille annetaan direktiivin mukaisia tietoja, tällaiset tiedot annetaan heille maksutta riippumatta siitä, millä välineillä tiedot toimitetaan (5 artikla).

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavia tietoja koskevat säännökset sisältyvät direktiivin 7–13 artiklaan. Direktiivin 7 artiklassa säädetään luottosopimusten mainonnasta ja markkinoinnista, jota koskevan viestinnän tulee olla asiallista ja selkeää eikä se saa olla harhaanjohtavaa. Mainonta- ja markkinointiviestinnässä on kiellettävä sellaisten sanamuotojen käyttö, jotka voivat herättää kuluttajassa vääriä odotuksia luoton saatavuudesta tai kustannuksista tai kuluttajan maksettavaksi tulevasta kokonaismäärästä.

Luottosopimusten mainonnassa ilmoitettavia vakiotietoja koskevat säännökset sisältyvät direktiivin 8 artiklaan. Luottosopimuksia koskevaan mainontaan tulee ensinnäkin sisältyä selkeä ja näkyvä varoitus, jolla kuluttajat tehdään tietoisiksi lainan ottamisen maksullisuudesta (8 artiklan 1 kohta). Lisäksi mainonnan, jossa ilmoitetaan korko tai kuluttajalle aiheutuvia luoton kustannuksia koskevia lukuja, tulee sisältää 8 artiklan mukaiset vakiotiedot (8 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta).

Vakiotietojen on oltava helposti luettavissa tai tarvittaessa selvästi kuultavissa, ja niiden tulee olla mukautettuja mainonnassa käytettävän viestimen teknisiin rajoitteisiin (8 artiklan 3 kohta). Velvollisuutta vakiotietojen esittämiseen ei kuitenkaan ole, jos kansallisessa lainsäädännössä vaaditaan ilmoittamaan todellinen vuosikorko luottosopimuksia koskevassa mainonnassa, jossa ei ilmoiteta korkoa tai kuluttajalle aiheutuvia luoton kustannuksia koskevia lukuja (8 artikla 2 kohdan toinen alakohta).

Vakiotiedoissa tulee mainita kaikki 8 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a–f alakohdissa esitetyt tiedot selkeästi, tiiviisti ja näkyvästi, ja tiedot on esitettävä edustavan esimerkin avulla (8 artiklan 4 kohta). Jos edellytyksenä luoton saamiseksi tai sen saamiseksi markkinoiduin ehdoin on luottosopimukseen liittyvää lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen, tulee vakiotietoihin sisällyttää tieto tällaisen sopimuksen pakollisuudesta (8 artiklan 5 kohta).

Tavaroiden tai palveluiden maksun lykkäyksenä myönnettävän luoton osalta käteishintaa ja mahdollisten ennakkomaksujen määrää sekä kuluttajan maksettavaksi tulevaa kokonaismäärää ja maksuerien määrää ei kuitenkaan tarvitse erityisissä ja perustelluissa tapauksissa esittää, jos vakiotietojen toimittamiseen käytetty viestintä ei mahdollista tietojen visuaalista esittämistä (8 artiklan 3 kohta). Lisäksi erityisissä ja perustelluissa tapauksissa, joissa vakiotietojen toimittamiseen käytetty sähköinen viestintä ei mahdollista tietojen visuaalista esittämistä näkyvällä ja selkeällä tavalla, kuluttajan on päästävä käteishintaa ja ennakkomaksujen määrää sekä kuluttajan maksettavaksi tulevaa kokonaismäärää ja maksuerien määrää koskeviin tietoihin napauttamalla, vierittämällä tai pyyhkäisemällä (8 artiklan 6 kohta).

Direktiivin 8 artiklan 7 ja 8 kohdassa säädetään kiellosta luottotuotteiden mainonnasta. Direktiivissä edellytetään kiellettäväksi luottotuotteiden mainonta, jossa kannustetaan kuluttajia hakemaan luottoa ehdottamalla, että luotto parantaisi kyseisten kuluttajien taloudellista tilannetta, mainonta, jossa mainitaan, että maksamatta olevilla luottosopimuksilla tai tietokantoihin rekisteröidyillä luotoilla on vain vähän vaikutusta tai niillä ei ole lainkaan vaikutusta luottihakemuksen arviointiin ja mainonta, jossa annetaan väärä kuva siitä, että luotto johtaa taloudellisten resurssien kasvuun, korvaa säästöt tai voi nostaa kuluttajan elintasoa (8

artiklan 7 kohta). Lisäksi 8 artiklan 8 kohdassa esitetään esimerkkejä luottotuotteiden mainonnasta, jonka jäsenvaltiot voivat kieltää.

Luotonantajien tai tapauksen mukaan luotonvälittäjien on aina asetettava kuluttajan saataville luottosopimuksia koskevat selkeät ja ymmärrettävät, ainakin 9 artiklan 2 kohdassa eriteltyt yleiset tiedot. Luotonantajan tai luotonvälittäjän tiloissa saataville asetettavat tiedot on asetettava saataville vähintään paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä välineellä (9 artiklan 1 kohta).

Säännökset ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista sisältyvät direktiivin 10 artiklaan. Artiklan säännöksiä ei sovelleta sivutoimisesti luotonvälittäjinä toimiviin tavaroiden toimittajiin tai palveluiden suorittajiin (10 artiklan 10 kohta).

Luotonantajan ja tapauksen mukaan luotonvälittäjän on toimitettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tai -tarjouksen sitovuutta luotonantajan tarjoamien luottoehtojen ja tarvittaessa kuluttajan ilmaisemien toiveiden ja antamien tietojen pohjalta selkeät ja ymmärrettävät ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot, jotka ovat tarpeen eri tarjousten vertailemiseksi. Tiedoilla varmistetaan, että kuluttaja voi tehdä tietoon perustuvan päätöksen luottosopimuksen tekemisestä. Tiedot on annettava hyvissä ajoin myös etäviestintävälineellä käytettäessä. (10 artiklan 1 kohta)

Jos tiedot toimitetaan myöhemmin kuin yhtä päivää ennen kuin luottosopimus tai -tarjous sitoo kuluttajaa, luotonantajalla ja luotonvälittäjällä on velvollisuus lähettää kuluttajalle muistutus luottosopimuksen peruuttamismahdollisuudesta sekä siinä noudatettavasta menettelystä (10 artiklan 1 kohta).

Direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa säädetään ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen antamistavasta ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot”-lomakkeella, ja 10 artiklan 6 kohdassa asetetaan lomakkeessa esitettävien tietojen esittämistapaa koskevia vaatimuksia. Artiklan 3 kohta sisältää luettelon tiedoista, jotka tulee esittää näkyvästi lomakkeen ensimmäisessä osassa, ja 4 kohdassa säädetään tilanteesta, jossa tietoja ei voida esittää näkyvästi yhdellä sivulla. Direktiivin 10 artiklan 5 kohdassa esitetään tiedot, jotka ennen sopimuksen tekoa annettavissa tiedoissa on mainittava ja jotka on esitettävä 3 kohdassa lueteltujen tietojen jälkeen ja niistä selvästi erillään. Puhelinviestintää käytettäessä rahoituspalvelun pääasiallisten ominaisuuksien kuvauksessa on ilmoitettava ainakin artiklan 3 kohdassa tarkoitetut tiedot poikkeuksena 5 kohdassa esitettyihin vaatimuksiin (10 artiklan 7 kohta).

Luotonantajan ja luotonvälittäjän tulee toimittaa kuluttajalle kuluttajan pyynnöstä ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen lisäksi maksutta jäljennös luottosopimusluonnoksesta paperilla tai muulla pysyvällä välineellä (10 artiklan 8 kohta).

Jos kyse on luottosopimuksesta, jonka mukaan kuluttajan suorittamat maksut eivät johda välittömään luoton kokonaismäärän vastaavaan lyhenemiseen, tulee tietoihin sisällyttää tieto siitä, ettei luoton kokonaismäärän takaisinmaksua taata, jos tällaista takuuta ei nimenomaisesti anneta (10 artiklan 9 kohta).

Direktiivin 11 artiklassa säädetään poikkeuksista ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen esittämistapaan 2 artiklan 6 ja 7 kohdassa tarkoitettujen luottosopimusten osalta (11 artiklan 1, 3 ja 5 kohta) sekä tiedoista, joita tällaisten luottosopimusten osalta on ennen sopimuksen tekoa annettavissa tiedoissa täsmennettävä (11 artiklan 2 kohta). Tiedot on esitettävä 10 artiklasta poiketen ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeella (11 artiklan 1 kohta). Myöskään

11 artiklan säännöksiä ei sovelleta sivutoimisesti luotonvälittäjinä toimiviin tavaroiden toimittajiin tai palveluiden suorittajiin (11 artiklan 8 kohta).

Direktiivin 11 artiklan 4 kohta sisältää säännökset tällaisten sopimusten osalta ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista, jotka on esitettävä 2 kohdan tietojen jälkeen ja niistä selvästi erillään. Puhelinviestintää käytettäessä rahoituspalvelun pääasiallisten ominaisuuksien kuvauksessa on ilmoitettava ainakin 11 artiklan 2 kohdassa esitetyt tiedot poikkeuksena 4 kohdassa esitettyihin vaatimuksiin (11 artiklan 6 kohta). Myös tässä artiklassa tarkoitettujen sopimusten osalta luotonvälittäjän on kuluttajan pyynnöstä toimitettava kuluttajalle ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen lisäksi maksutta jäljennös luottosopimusluonnoksesta (11 artiklan 7 kohta).

Luottosopimuksia ja lisäpalveluita koskevista riittävistä selvityksistä säädetään 12 artiklassa. Luotonantajien ja tapauksen mukaan luotonvälittäjien on annettava kuluttajalle maksutta ja ennen luottosopimuksen tekemistä riittävät selvitykset ehdotetuista luottosopimuksista ja mahdollisista lisäpalveluista, jotta kuluttaja voi arvioida, soveltuvatko ehdotetut luottosopimukset ja lisäpalvelut kuluttajan tarpeisiin ja taloudelliseen tilanteeseen (12 artiklan 1 kohta). Perustelluissa tapauksissa jäsenvaltiot voivat mukauttaa vaatimusta selvitysten antamistavasta ja laajuudesta luoton tarjoamistilanteen olosuhteiden, henkilön, jolle luottoa tarjotaan ja tarjotun luoton tyyppin osalta (12 artiklan 2 kohta).

Kun kuluttajille esitetään henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn perustuva yksilöllinen tarjous, luotonantajien ja luotonvälittäjien on ilmoitettava siitä kuluttajille selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla (13 artikla).

Kytkykauppa ja yhdistetyt tarjoukset, päätelty suostumus ja ei-pyydetty luottojen myöntäminen

Direktiivin mukaan yhdistetyt tarjoukset on sallittava, mutta kytkykauppa on kiellettävä (14 artiklan 1 kohta). Jäsenvaltiot voivat sallia, että luotonantaja edellyttää kuluttajaa avaamaan tai pitämään voimassa maksu- tai säästötilin, kun tällaisen tilin ainoa tarkoitus on pääoman kokoaminen luoton takaisinmaksua varten, luoton hoito, varojen yhdistäminen luoton saamista varten tai lisävakuuden tarjoaminen luotonantajalle maksujen laiminlyönnin varalta (14 artiklan 2 kohta).

Jäsenvaltiot voivat sallia luotonantajien edellyttävän, että kuluttajalla on luottosopimukseen liittyvä asiaankuuluva vakuutus sopimus, ottaen huomioon oikeasuhteisuutta koskevat näkökohdat. Tällöin jäsenvaltioiden on varmistettava, että luotonantajan on hyväksyttävä muun vakuutuksenantajan kuin luotonantajan ensisijaisen yhteistyötahon tarjoama vakuutus sopimus, mikäli tällaisen vakuutus sopimuksen sisältämä vakuutus turva on tasoltaan vastaava kuin luotonantajan ehdottamassa vakuutus sopimuksessa, muuttamatta kuluttajalle tarjotun luoton ehtoja. (14 artiklan 3 kohta) Vakuutus sopimuksessa ei saa käyttää kuluttajan syöpätautidiagnoseja koskevia henkilötietoja jäsenvaltioiden määrittämän, enintään 15 vuoden pituisen ajanjakson jälkeen kuluttajan lääketieteellisen hoidon päättymisestä (14 artiklan 4 kohta). Kuluttajille on annettava vähintään kolme päivää aikaa verrata vakuutus tarjouksia ilman, että niitä muutetaan, ja tästä on lisäksi ilmoitettava kuluttajille (14 artiklan 5 kohta).

Kuluttajille ei saa myöntää luottoa ilman kuluttajan etukäteen esittämää pyyntöä ja nimenomaista hyväksyntää (17 artikla). Luotonantajat eivätkä luotonvälittäjät saa päätellä kuluttajan suostumusta luottosopimuksen tekemiseen tai lisäpalvelujen ostamiseen, jotka esitetään oletusvaihtoehdoilla, esimerkiksi rastitetuilla ruuduilla (15 artiklan 1 kohta). Ruutujen

avulla esitetty suostumus on annettava yksiselitteisesti ja selkeästi suostumusta ilmaisevalla toimella (15 artiklan 2 kohta).

Neuvontapalvelut ja velkaneuvontapalvelut

Neuvontapalveluista säädetään direktiivin 16 artiklassa. Luotonantajan ja tapauksen mukaan luotonvälittäjän on ilmoitettava kuluttajalle kunkin liiketoimen yhteydessä siitä, tarjotaanko kuluttajalle neuvontapalveluja tai voidaanko niitä tarjota (16 artiklan 1 kohta). Neuvontapalveluja saavat tarjota ainoastaan luotonantajat ja luotonvälittäjät tietyin, jäsenvaltioiden harkinnassa olevien 16 artiklan 6 kohdassa esitetyn poikkeuksin.

Direktiivin 16 artiklan 2 kohdassa säädetään luotonantajan ja luotonvälittäjän velvollisuudesta ennen neuvontapalvelujen tarjoamista tai tällaisten palvelujen tarjoamista koskevan sopimuksen tekemistä toimittaa paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä välineellä ilmoitus siitä, perustuuko suositus vain niiden omaan tuotevalikoimaan vai markkinoilla tarjolla olevaan laajaan tuotevalikoimaan. Lisäksi luotonantajan ja luotonvälittäjän on toimitettava tapauksen mukaan tieto maksusta, joka kuluttajan on maksettava neuvontapalveluista tai tällaisen maksun laskentamenetelmästä.

Direktiivin 16 artiklan 3 kohdassa säädetään luotonantajien ja luotonvälittäjien toiminnan edellytyksistä tilanteessa, jossa kuluttajille tarjotaan neuvontapalveluja. Luotonantajilla ja luotonvälittäjillä on lisäksi velvollisuus varoittaa kuluttajaa, kun luottosopimus voi aiheuttaa erityisen riskin kuluttajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen (16 artiklan 5 kohta).

Jäsenvaltioilla on mahdollisuus kieltää tiettyjen neuvontaan liittyvien ilmausten käyttö luotonantajien ja luotonvälittäjien markkinoidessa ja tarjotessa neuvontapalveluja kuluttajille, tai vaihtoehtoisesti niiden tulee rajoittaa riippumattomaan neuvontaan ja riippumattomaan neuvojaan liittyvien ilmausten käyttöä säännöksessä tarkoitetulla tavalla (16 artiklan 4 kohta).

Direktiivin 36 artikla sisältää velkaneuvontapalveluja koskevat säännökset. Riippumattomia velkaneuvontapalveluja, joista peritään maksu vain rajoitetusti, on tarjottava kuluttajille, joilla on tai saattaa olla vaikeuksia täyttää taloudelliset sitoumuksensa (36 artiklan 1 kohta). Luotonantajien on ohjattava kuluttajat, joilla on vaikeuksia täyttää taloudelliset sitoumuksensa, helposti saatavilla oleviin velkaneuvontapalveluihin (36 artiklan 3 kohta). Luotonantajilla tulee olla käytössään menettelyt ja toimintaperiaatteet, joiden avulla kuluttajien taloudelliset vaikeudet voidaan havaita varhaisessa vaiheessa (36 artiklan 2 kohta).

Talousvalistuksen antaminen ja tuki taloudellisissa vaikeuksissa oleville kuluttajille

Kuluttajille annettavasta talousvalistuksen antamisesta säädetään direktiivin 34 artiklassa. Jäsenvaltioilla on velvollisuus edistää toimenpiteitä, joilla tuetaan kuluttajille annettavaa valistusta vastuullisesta lainanotosta ja velanhoidosta erityisesti luottosopimusten yhteydessä (34 artiklan 1 kohta).

Direktiivin 35 artikla sisältää säännökset maksamattomista lainoista ja lainanhoitajoustoimenpiteistä. Luotonantajilta edellytetään kohtuullista pidättyvyyttä ennen täytäntöönpanomenettelyjen käynnistämistä (35 artiklan 1 kohta). Lainanhoitajoustoimenpiteitä koskevista esimerkeistä säädetään 35 artiklan 1 kohdan luettelossa, mutta luettelo ei rajoita kansallisen lainsäädännön soveltamista eikä edellytä, että jäsenvaltiot säätävät kaikista kyseisistä toimenpiteistä kansallisessa lainsäädännössä (35 artiklan 2 kohta).

Jäsenvaltiot voivat sallia, että luotonantajat määrittelevät kuluttajalle maksulaiminlyönnistä aiheutuneet maksut ja veloittavat ne, ja lisäksi jäsenvaltiot voivat vaatia, etteivät maksulaiminlyönnistä aiheutuvat maksut ylitä sitä, mikä on tarpeen luotonantajalle aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi (35 artiklan 3 kohta). Jos jäsenvaltiot sallivat luotonantajien määrätä lisämaksuja kuluttajalle maksulaiminlyönnin tilanteessa, tulee lisämaksuille asettaa yläraja (35 artiklan 4 kohta). Jäsenvaltioilla ei ole oikeutta estää luottosopimuksen osapuolia sopimasta nimenomaisesti, että liitännäisen luottosopimuksen tarkoittamien tavaroiden tai tällaisten tavaroiden myymisestä saatavan tulon palauttaminen tai siirtäminen luotonantajalle riittää luoton takaisinmaksuksi (35 artiklan 5 kohta).

Luottokelpoisuuden arviointi ja pääsy tietokantoihin

Luotonantajan tulee tehdä perusteellinen kuluttajan luottokelpoisuuden arviointi kuluttajan edun mukaisesti ennen luottosopimuksen tekoa (18 artiklan 1 kohta). Jos luottihakemuksen jättää yhdessä useampi kuin yksi kuluttaja, luotonantajan on tehtävä luottokelpoisuuden arviointi kuluttajien yhteisen takaisinmaksukyvyn perusteella (18 artiklan 5 kohta). Luotonantajat saavat myöntää luottoa ainoastaan, jos luottokelpoisuuden arviointi osoittaa, että luottosopimuksesta johtuvat velvoitteet todennäköisesti täyttyvät kyseisessä sopimuksessa vaaditulla tavalla (18 artiklan 6 kohta). Ennen luoton kokonaismäärän merkittävää lisäämistä luotonantajan on arvioitava kuluttajan luottokelpoisuus uudelleen päivitettyjen tietojen perusteella (18 artiklan 10 kohta).

Luottokelpoisuuden arviointia ei tarvitse suorittaa, kun luottosopimuksen voimassa olevia ehtoja muutetaan 35 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan b alakohdan mukaisesti edellyttäen, että kuluttajan maksettavaksi tuleva kokonaismäärä ei nouse merkittävästi luottosopimuksen muuttamisen yhteydessä (35 artiklan 1 kohta).

Direktiivin 18 artiklan 3 kohdassa säädetään tiedoista, joiden pohjalta luottokelpoisuuden arviointi on tehtävä, niistä lähteistä, joista tiedot on hankittava sekä näiden tietojen todentamisesta. Jäsenvaltiot voivat edellyttää, että luottokelpoisuutta arvioidaan asiaankuuluvasta tietokannasta haettujen tietojen perusteella, joskaan arviointi ei saa perustua yksinomaan kuluttajan luottotietoihin (18 artiklan 11 kohta). Direktiivin 18 artiklan 8 kohdassa säädetään eräistä kuluttajan oikeuksista tilanteissa, joissa luottokelpoisuuden arviointiin liittyy henkilötietojen automatisoitu käsittely. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että luotonvälittäjät toimittavat kuluttajalta saadut tarvittavat tiedot virheettömästi asianomaiselle luotonantajalle asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti luottokelpoisuuden arvioinnin mahdollistamiseksi (18 artiklan 2 kohta).

Luotonantajilla on velvollisuus vahvistaa ja dokumentoida menettelyt luottokelpoisuuden arviointia varten sekä pitää niitä yllä, ja lisäksi luotonantajan on dokumentoitava ja säilytettävä luottokelpoisuuden arviointiin liittyvät tiedot (18 artiklan 4 kohta). Jos luotonantaja on suorittanut luottokelpoisuuden arvioinnin virheellisesti, se ei saa jälkikäteen peruuttaa tai muuttaa luottosopimusta kuluttajan vahingoksi (18 artiklan 7 kohta).

Jos luottihakemus hylätään, tulee luotonantajan viipymättä ilmoittaa hylkäämisestä kuluttajalle ja tarvittaessa ohjata kuluttaja velkaneuvontapalveluihin. Kuluttajalle tulee tarvittaessa ilmoittaa luottokelpoisuuden arvioinnin perustumisesta tietojen automaattiseen käsittelyyn sekä oikeudesta pyytää, että arvioinnin suorittaa luonnollinen henkilö. Lisäksi kuluttajalle tulee ilmoittaa tiedot päätöksen riitauttamismenettelystä (18 artiklan 9 kohta).

Direktiivin 19 artiklassa säädetään luotonantoon liittyvistä tietokannoista. Luotonantajilla tulee olla rajatylittävien luottojen yhteydessä pääsy kyseisessä jäsenvaltiossa käytettyihin yksityisiin tai julkisiin tietokantoihin kuluttajien luottokelpoisuuden arvioimiseksi, ja pääsyn edellytysten on oltava syrjimättömiä (19 artiklan 1 ja 3 kohta). Pääsy tietokantoihin on kuitenkin myönnettävä ainoastaan kansallisen toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa oleville sekä täysimääräisesti asetusta (EU) 2016/679 noudattaville luotonantajille (19 artiklan 2 kohta).

Kuluttajaluottosopimuksista tietoja sisältävissä tietokannoissa on oltava vähintään tiedot kuluttajien maksuviivästyksistä luoton takaisinmaksussa, luottotyypistä ja luotonantajan henkilöllisyydestä (19 artiklan 4 kohta). Luotonantajat eivätkä luotonvälittäjät saa käsitellä tietokantoihin mahdollisesti sisältyviä erityisiä tietoryhmiä eivätkä sosiaalisista verkostoista käsiteltyjä henkilötietoja (19 artiklan 5 kohta). Tietokantojen pitäjillä on oltava käytössään menettelyt, joilla varmistetaan, että niiden tietokantoihin sisältyvät tiedot ovat ajantasaisia ja paikkansapitäviä (19 artiklan 7 kohta).

Jos luottihakemus hylätään tietokantaan tehdyn haun perusteella, luotonantajan on ilmoitettava kuluttajalle ilman aiheutonta viivytystä ja maksutta tällaisen haun tulos sekä tarkemmat tiedot käytetystä tietokannasta ja huomioon otetuista tietoryhmistä (19 artiklan 6 kohta). Lisäksi edellytetään, että kuluttajille tiedotetaan 30 päivän kuluessa mahdollisten takaisinmaksurästien kirjaamisesta tietokantaan sekä heidän asetuksen (EU) 2016/679 mukaisista oikeuksistaan (19 artiklan 7 kohta).

Jäsenvaltioilla on velvollisuus varmistaa, että luottosopimusten osalta käytössä on kuluttajille suunnattuja valitusmenettelyjä (19 artiklan 8 kohta).

Luottosopimusten muoto ja sisältö sekä luottosopimusta ja lainakorkoa koskevat muutokset

Direktiivin 20 artiklan 1 kohdassa säädetään luottosopimusten ja niitä koskevien muutosten laatimistavasta sekä velvollisuudesta antaa luottosopimuksesta jäljennös kaikille sopimuspuolille. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus ottaa käyttöön tai pitää voimassa kansallisia säännöksiä, jotka koskevat luottosopimusten tekemisen pätevyyttä (20 artiklan 2 kohta).

Direktiivin 21 artiklan 1 kohta sisältää listauksen kaikista niistä tiedoista, jotka luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti, ja jotka on esitettävä asianmukaisella ja sopivalla tavalla eri kanavissa. Tietojen on oltava selvästi luettavissa ja niissä on otettava huomioon sen välineen tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Jos kuluttajan suorittamat maksut eivät johda välittömään luoton kokonaismäärän vastaavaan lyhenemiseen, on tietojen lisäksi ilmaistava selkeästi ja tiiviisti, ettei tällaisissa luottosopimuksissa taata luottosopimuksen mukaisesti nostetun luoton kokonaismäärän takaisinmaksua, paitsi jos tällainen takuu nimenomaisesti annetaan (21 artiklan 3 kohta).

Kun kyseessä on sellaisen luottosopimuksen pääoman lyhennys, jossa luottoaika on kiinteä, luotonantajalla on velvollisuus asettaa kuluttajan saataville maksutta ja milloin tahansa luottosopimuksen koko keston aikana lyhennystaulukon muodossa esitettävä tiliote (21 artiklan 2 kohta). Lyhennystaulukossa ilmoitettavista tiedoista säädetään direktiivin 21 artiklan 2 kohdassa.

Luotonantajan on ennen luottosopimuksen ehtojen muuttamista toimitettava kuluttajalle paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä välineellä selkeä kuvaus ehdotetuista muutoksista ja tarvittaessa siitä, edellyttävätkö ne kuluttajan suostumusta, tai selitys lain perusteella tehdyistä muutoksista, muutosten toteuttamisaikataulu, kuluttajan

käytettävissä olevat valituskeinot, mahdollisen valituksen tekemiseen käytettävissä oleva määräaika sekä sen toimivaltaisen viranomaisen nimi ja osoite, jolle valitus voidaan tehdä (22 artikla).

Luotonantajan tulee tiedottaa luottosopimuksen lainakoron muutoksesta hyvissä ajoin ennen muutoksen voimaantuloa paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä välineellä (23 artiklan 1 kohta). Tiedot voidaan antaa määräajoin, jos kaikki 23 artiklan 2 kohdassa esitetyt edellytykset täyttyvät.

Tilinylitysmahdollisuudet ja tili- tai luottorajan ylitys

Direktiivin 24 artiklassa säädetään tilinylitysmahdollisuudesta. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus hyväksyä tai pitää voimassa tilinylitysmahdollisuutta koskevia säännöksiä tiukempia säännöksiä (24 artiklan 5 kohta).

Jos luotto on myönnetty tilinylitysmahdollisuutena, luotonantajan on annettava kuluttajalle säännöllisesti luottosopimuksen koko keston aikana paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä välineellä toimitetun tiliotteen avulla 24 artiklan 1 kohdassa esitetyt tiedot. Lainakoron tai mahdollisesti suoritettavien maksujen korotuksista on hyvissä ajoin ennen muutoksen voimaantuloa tiedotettava kuluttajalle paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä välineellä, mutta tiedot voidaan antaa määräajoin tilanteessa, jossa kaikki 24 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Tilinylitysmahdollisuuden rajoittamisesta tai peruuttamisesta on ilmoitettava vähintään 30 päivää ennen rajoituksen tai peruutuksen voimaantuloa (24 artiklan 3 kohta). Luotonantajan on tarjottava kuluttajalle mahdollisuus maksaa lisäkuluitta rajoitusta tai peruuttamista vastaava tosiasiallisesti nostettu määrä ennen täytäntöönpanomenettelyn aloittamista (24 artiklan 4 kohta).

Tili- tai luottorajan ylitystä koskevat säännökset sisältyvät direktiivin 25 artiklaan. Jos tili- tai luottorajan ylitys on kestoaltaan huomattava, ei artikla rajoita sellaisten kansallisen lainsäädännön säännösten soveltamista, joilla luotonantaja velvoitetaan tarjoamaan muunlaista luottotuotetta (25 artiklan 3 kohta). Myös tili- tai luottorajan ylityksen osalta jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus hyväksyä artiklassa tarkoitettuja säännöksiä tiukempia säännöksiä (25 artiklan 6 kohta).

Direktiivin 25 artiklan 1 kohdassa esitetyt tiedot on esitettävä kuluttajalle säännöllisesti paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja käyttötilin avaussopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä välineellä. Jos tili- tai luottorajan ylitys on huomattava ja kestää yli kuukauden, on luotonantajan ilmoitettava kuluttajalle kaikki 25 artiklan 2 kohdassa esitetyt tiedot.

Kun tili- tai luottorajan ylitys ei ole enää sallittua tai kun tili- tai luottorajan ylitysmahdollisuuden ylärajaa vähennetään, luotonantajan on ilmoitettava siitä sovitulla tavalla kuluttajalle vähintään 30 päivää ennen peruutuksen tai vähennyksen voimaantuloa (25 artiklan 4 kohta). Luotonantajan on tarjottava kuluttajalle mahdollisuus maksaa lisäkuluitta takaisin kyseistä rajoitusta tai peruuttamista vastaava tosiasiallisesti nostettu määrä ennen täytäntöönpanomenettelyjen aloittamista (25 artiklan 5 kohta).

Sopimuksen peruuttaminen, sopimuksen päättäminen ja ennenaikainen takaisinmaksu

Direktiivin 26 artiklassa säädetään luottosopimuksen peruuttamisoikeudesta, joka kuluttajalla on 14 kalenteripäivän ajan siitä päivästä, jona luottosopimus tehdään tai, jos kyseinen päivä on luottosopimuksen tekemispäivää myöhäisempi, päivästä, jona kuluttaja saa 20 ja 21 artiklan mukaiset sopimusehdot ja tiedot (26 artiklan 1 kohta). Jos kuluttaja ei ole saanut sopimusehtoja ja tietoja, peruuttamisaika päättyy joka tapauksessa kohdassa esitettyä poikkeusta lukuun ottamatta 12 kuukautta ja 14 päivää luottosopimuksen tekemisen jälkeen (26 artiklan 2 kohta).

Jos kyseessä on liitännäinen luottosopimus tavarantoimittajan ostamiseksi ja palautusehdoissa taataan maksettujen maksujen täysimääräinen palautus tietyn yli 14 kalenteripäivän pituisen ajan, peruuttamisoikeuden kesto pidennetään vastaamaan tällaisen palautusoikeuden kesto (26 artiklan 3 kohta). Kun kyse on liitännäisestä luottosopimuksesta eikä kansallisen lainsäädännön mukaan varoja saa asettaa kuluttajan saataville ennen tietyn määräajan päättymistä, jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus säätää, että ajanjakso voidaan kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä lyhentää samaksi kyseisen määräajan kanssa (26 artiklan 4 kohta).

Tarkemmista peruuttamisoikeuden käyttöön liittyvistä toimintatavoista säädetään 26 artiklan 5 kohdassa. Jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeutta, ei luottosopimukseen liittyvä lisäpalvelua koskeva sopimus enää sido kuluttajaa (26 artiklan 6 kohta).

Jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus olla soveltamatta artiklan 1–6 kohtaa, kun kyse on luottosopimuksista, jotka on kansallisen lainsäädännön mukaan tehtävä notaarin palveluja käyttäen (26 artiklan 8 kohta), ja lisäksi jäsenvaltiot voivat soveltaa kansallisia säännöksiään, jotka koskevat sellaisen määräajan, jonka kuluessa sopimuksen toteuttaminen ei voi alkaa, vahvistamista (26 artiklan 9 kohta). Jos kuluttajalla on 1, 5 ja 6 kohdan nojalla peruuttamisoikeus, direktiivin 2002/65/EY 6 ja 7 artiklaa ei sovelleta (26 artiklan 7 kohta).

Direktiivin 27 artikla sisältää säännökset liitännäisistä luottosopimuksista. Liitännäinen luottosopimus ei sido enää kuluttajaa, jos kuluttaja on peruuttanut tavaroiden toimittamista tai palveluiden suorittamista koskevan sopimuksen (27 artiklan 1 kohta).

Kuluttajalla on oikeus vaatia liitännäisen luottosopimuksen tarkoittamia tavaroita ja palveluita koskevien oikeuksiensa täyttämistä luotonantajalta, mikäli tavarantoimittaja tai palvelun suorittaja ei ole kuluttajan vaatimuksesta huolimatta tehnyt suoritustaan (27 artiklan 2 kohta). Jäsenvaltioilla on mahdollisuus soveltaa kansallista lainsäädäntöä, jonka mukaan luotonantaja on yhteisvastuussa kuluttajan tavaroiden toimittajalle tai palveluiden suorittajalle mahdollisesti esittämistä vaatimuksista, kun tavaroiden tai palveluiden hankinta tältä on rahoitettu luottosopimuksella (27 artiklan 3 kohta).

Kuluttajalla on milloin tahansa oikeus irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva luottosopimus maksutta, jos irtisanomisajasta ei ole sovittu. Irtisanomisaika voi olla enintään yksi kuukausi. Sen sijaan luotonantaja voi irtisanoa luottosopimuksen ilmoittamalla siitä vähintään kaksi kuukautta ennen irtisanomista paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä välineellä, jos luottosopimuksessa sovitaan irtisanomisesta. (28 artiklan 1 kohta) Lisäksi luotonantajalla on oikeus luottosopimuksessa sovitun perusteella objektiivisesti perustelluista syistä lakkauttaa kuluttajan oikeus tehdä nostoja toistaiseksi voimassa olevan luottosopimuksen perusteella. Luotonantajan on ilmoitettava oikeuden lakkauttamisesta ja sen syistä kuluttajalle paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä välineellä mahdollisuuksien mukaan ennen lakkauttamista ja viimeistään välittömästi sen jälkeen. (28 artiklan 2 kohta)

Luoton ennenajasta takaisinmaksua koskevat säännökset sisältyvät 29 artiklaan. Kuluttajalla on milloin tahansa oikeus maksaa luotto ennenajasta takaisin sekä oikeus vähennykseen kuluttajalle aiheutuvista luoton kokonaiskustannuksista sopimuksen jäljellä olevana

voimassaoloaikana. Kyseistä vähennystä laskettaessa on otettava huomioon kaikki luotonantajan kuluttajalle määräämät kustannukset. (29 artiklan 1 kohta) Luotonantajalla on oikeus oikeudenmukaiseen ja objektiivisesti perusteltuun korvaukseen mahdollisista kustannuksista, jotka liittyvät suoraan ennenaikaiseen takaisinmaksuun edellyttäen, että ennenaikainen takaisinmaksu tapahtuu ajanjaksolla, jonka osalta on sovittu kiinteästä lainakorosta (29 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta). Korvaus ei saa olla enempää kuin 1 prosentti ennenaikaisesti takaisinmaksetun luoton määrästä, jos ennenaikaisen takaisinmaksun ja luottosopimuksen sovitun päättymisajankohdan välinen ajanjakso on yli vuoden mittainen. Jos kyseinen ajanjakso on alle vuoden pituinen, korvauksen määrä ei saa ylittää 0,5:tä prosenttia ennenaikaisesti takaisin maksetun luoton määrästä. (29 artiklan 2 kohdan toinen alakohta)

Direktiivin 29 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetään luotonantajan korvausoikeutta koskevista poikkeuksista ja korvausoikeuteen liittyvistä jäsenvaltio-optioista. Artiklan 2 kohdassa ja 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettu korvaus ei missään tapauksessa saa olla suurempi kuin koron määrä, jonka kuluttaja olisi maksanut ennenaikaisen takaisinmaksun ja luottosopimuksen sovitun päättymisajankohdan välisenä ajanjaksona (29 artiklan 5 kohta).

Todellinen vuosikorko ja toimenpiteet korkojen ja kustannusten rajoittamiseksi

Direktiivin 30 artikla sisältää säännökset todellisen vuosikoron laskemisesta. Todellinen vuosikorko lasketaan liitteessä III olevassa I osassa esitetyn matemaattisen kaavan mukaisesti (30 artiklan 1 kohta), ja todellisen vuosikoron laskemista varten tulee määrittää kuluttajalle aiheutuvat kokonaiskustannukset 30 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Direktiivin 30 artiklan 3 ja 4 kohdassa esitetään oletukset, joita todellista vuosikorkoa laskettaessa käytetään. Lisäksi 30 artiklan 5 kohdassa säädetään lisäoletuksista, joita on tarvittaessa käytettävä.

Toimenpiteistä lainakorkojen, todellisten vuosikorkojen tai kuluttajalle aiheutuvien luoton kokonaiskustannusten rajoittamiseksi säädetään 31 artiklassa. Direktiivin 31 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot ottavat käyttöönsä sellaisia toimenpiteitä, kuten ylärajoja, joilla väärinkäytöksiä tehokkaasti estetään ja joilla varmistetaan, että kuluttajilta ei voida periä liian korkeita lainakorkoja, todellisia vuosikorkoja tai kuluttajalle aiheutuvia liian korkeita luoton kokonaiskustannuksia. Jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus hyväksyä kieltoja tai rajoituksia, jotka koskevat luotonantajien niiden alueella soveltamia erityisiä maksuja tai palkkioita (31 artiklan 2 kohta).

Menettelytapavelvoitteet ja henkilöstöä koskevat vaatimukset

Direktiivin 32 artiklan 1 kohdassa säädetään luotonantajien ja luotonvälittäjien menettelytapavelvoitteista heidän harjoittaessaan luottotuotteiden kehittämistä ja mainostamista, luottojen myöntämistä, välittämistä tai myöntämisen helpottamista, neuvontapalvelujen tarjoamista, lisäpalvelujen tarjoamista tai luottosopimuksen toimeenpanoa.

Henkilöstön palkitsemista koskevat tavat eivät saa estää täyttämästä menettelytapavelvoitteita (32 artiklan 2 kohta), ja palkitsemispolitiikkaa laatiessa ja soveltaessa luotonantajien tulee noudattaa 32 artiklan 3 kohdassa esitettyjä periaatteita. Neuvontapalveluja tarjottaessa henkilöstön palkitsemisrakenne ei saa vaarantaa heidän kykyään toimia kuluttajan edun mukaisesti eikä olla riippuvainen myyntitavoitteista (32 artiklan 4 kohta). Lisäksi jäsenvaltiot voivat kieltää luotonantajaa tai luotonvälittäjää perimästä kuluttajalta maksuja ennen luottosopimuksen tekemistä tai asettaa maksujen perimistä koskevia rajoituksia (32 artiklan 5 kohta).

Direktiivin 33 artikla sisältää säännökset henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevista vaatimuksista. Luotonantajien ja luotonvälittäjien on vaadittava henkilöstöltään luottosopimuksiin ja lisäpalveluihin liittyvää 33 artiklan 1 kohdassa esitettyä tietämystä ja pätevyyttä, ja jäsenvaltioiden tulee vahvistaa henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset (33 artiklan 2 kohta). Lisäksi on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset valvovat vaatimusten noudattamista ja että niillä on valtuudet vaatia luotonantajilta ja luotonvälittäjiltä tarpeellisia todisteita valvonnan toteuttamiseksi (33 artiklan 3 kohta).

Luotonantajat ja luotonvälittäjät

Direktiivin 37 artiklan säännökset koskevat muiden kuin luottolaitosten ja maksulaitosten hyväksyntää, rekisteröintiä ja valvontaa. Luotonantajiin ja luotonvälittäjiin on sovellettava asianmukaista hyväksyntämenettelyä ja riippumattoman toimivaltaisen viranomaisen laatimia rekisteröinti- ja valvontajärjestelyjä (37 artiklan 1 kohta), joskaan näitä ei sovelleta 37 artiklan 2 kohdassa mainittuihin tahoihin. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta hyväksyntä- ja rekisteröintivaatimuksia eräisiin mikroyrityksiin sekä pieniin ja keskiin yrityksiin (37 artiklan 3 kohta).

Direktiivin 38 artikla sisältää säännökset luotonvälittäjiä koskevista erityisistä velvoitteista. Luotonvälittäjillä on esimerkiksi velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle kaikki maksut, jotka kuluttajan on maksettava luotonvälittäjälle tarjottavista palveluista (38 artiklan b kohta).

Oikeuksien siirto, riidanratkaisumenettelyt ja toimivaltaiset viranomaiset

Direktiivin 39 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kuluttajalla on oikeus esittää väitteitä myös sitä kolmatta osapuolta kohtaan, jolle luottosopimus tai luotonantajan oikeudet on siirretty alkuperäisen luotonantajan sijaan. Alkuperäisen luotonantajan on ilmoitettava kuluttajalle siirtämisestä, lukuun ottamatta tapauksia, joissa alkuperäinen luotonantaja toimii edelleen siirronsaajan suostumuksella luotonantajana suhteessa kuluttajaan (39 artiklan 2 kohta).

Direktiivin 40 artiklassa säädetään tuomioistuimen ulkopuolisista riidanratkaisumenettelyistä. Kuluttajilla tulee olla käytettävissään riittävät, nopeat ja tehokkaat tuomioistuimen ulkopuoliset riidanratkaisumenettelyt kuluttajien ja luotonantajien tai luotonvälittäjien välisten, luottosopimuksiin liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevien riitojen ratkaisemista varten (40 artiklan 1 kohta). Jäsenvaltioilla on velvollisuus kannustaa tuomioistuimen ulkopuolisia riidanratkaisuelimiä tekemään yhteistyötä luottosopimuksia koskevien rajatylittävien riitojen ratkaisemiseksi (40 artiklan 2 kohta).

Direktiivin 41 artiklan 1 kohdassa esitetään jäsenvaltioille velvollisuus nimetä kohdassa esitettyjen vaatimusten mukaiset kansalliset toimivaltaiset viranomaiset, jotka huolehtivat direktiivin soveltamisesta ja täytäntöönpanosta. Jäsenvaltioilla on velvollisuus huolehtia tällaisten viranomaisten riittävistä valtuuksista ja resursseista. Direktiivin 41 artiklan 2 kohdassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten salassapitovelvollisuudesta, ja viranomaisten toimivallan käytön perusteista säädetään 41 artiklan 6 kohdassa.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat olla vain 41 artiklan 3 kohdassa esitettyjä viranomaisia, ja niiden tulee täyttää asetuksen (EU) 2017/2394 (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2394 kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta, jäljempänä *CPC*-

asetus) 5 artiklassa vahvistetut perusteet (41 artiklan 4 kohta). Jos jäsenvaltioiden alueella toimii useita toimivaltaisia viranomaisia, jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että kyseisten viranomaisten tehtävät on määriteltävä selvästi ja että kyseiset viranomaiset toimivat tiiviissä yhteistyössä, jotta ne voivat suorittaa tehtävänsä tehokkaasti (41 artiklan 7 kohta).

Jäsenvaltioilla on mahdollisuus soveltaa kansallista lainsäädäntöä antaakseen kansallisille toimivaltaisille viranomaisille valtuudet toteuttaa tuotteita koskevia interventiotomia luottotuotteiden poistamiseksi markkinoilta perustelluissa tapauksissa (41 artiklan 9 kohta).

Seuraamukset

Direktiivin määräysten rikkomiseen sovellettavien seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia (44 artiklan 1 kohta). Jos seuraamuksia määrätään CPC-asetuksen 21 artiklan mukaisesti, niihin tulee sisältyä joko mahdollisuus määrätä sakkoja hallinnollisilla menettelyillä tai aloittaa sakkojen määräämistä koskeva oikeudellinen menettely. Vaihtoehtoisesti mahdollisuuden tulee sisältää molemmat menettelyt. (44 artiklan 2 kohta) Jäsenvaltioiden tulee säätää, että toimivaltaiset viranomaiset voivat julkistaa hallinnollisen seuraamuksen, jollei tällainen julkistaminen vakavasti vaaranna finanssimarkkinoita tai aiheuta suhteetonta vahinkoa asianomaisille osapuolille (44 artiklan 3 kohta).

2.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi (rahoituspalvelujen etäsopimuksia koskevat säännökset)

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin soveltamisala

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivillä lisätään kuluttajaoikeusdirektiiviin rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevia säännöksiä. Muutosdirektiivillä muutetaan lisäksi tietyiltä osin kulutushyödykkeiden etämyyntiä koskevaa yleistä sääntelyä.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 3 artiklaan lisätyn 1 b kohdan ensimmäisessä alakohdassa luetellaan ne artikkelit, joita sovelletaan rahoituspalvelujen suorittamista koskeviin elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin etäsopimuksiin. Rahoituspalvelujen suorittamista koskeviin elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin etäsopimuksiin sovelletaan ainoastaan 1 ja 2 artiklan, 3 artiklan 2, 5 ja 6 kohdan, 4 artiklan, 6 a artiklan, 8 artiklan 6 kohdan, 11 a artiklan, 16 a–16 e artiklan, 19 artiklan, 21–23 artiklan, 24 artiklan 1 ja 6 kohdan sekä 25–27 ja 29 artiklan säännöksiä.

Kohdan toisen alakohdan mukaan kun ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun kaltainen yksittäinen sopimus käsittää alkuperäisen palvelusopimuksen, jonka jälkeen suoritetaan sarja peräkkäisiä tai erillisiä, ajan mittaan toteutettavia ja luonteeltaan samankaltaisia liiketoimia, ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan 21 artiklaa lukuun ottamatta ainoastaan alkuperäiseen sopimukseen. Edelleen kolmannen alakohdan mukaan jos alkuperäistä palvelusopimusta ei ole, mutta samojen sopimuspuolten välillä suoritetaan ajan mittaan luonteeltaan samankaltaisia peräkkäisiä tai erillisiä liiketoimia, 16 a ja 16 d artiklaa sovelletaan ainoastaan ensimmäiseen liiketoimeen. Neljännen alakohdan mukaan jos luonteeltaan samankaltaista liiketoimintaa ei kuitenkaan suoriteta yhden vuoden kuluessa, seuraavan liiketoimen suorittaminen katsotaan uuden liiketoimien sarjan ensimmäisen palvelun tarjoamiseksi, ja näin ollen 16 a ja 16 d artiklaa sovelletaan.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutetun 6 artiklan 1 kohdan h alakohdan mukaan jos kuluttajalla on peruttamisoikeus, hänelle on annettava kyseisen oikeuden käyttämiseen liittyvät ehdot,

määräajat ja menettelyt 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti, sekä liitteessä I olevassa B osassa vahvistettu malliperuuttamislomake ja tarvittaessa tiedot 11 a artiklassa tarkoitetun peruuttamistoiminnon olemassaolosta ja sijainnista.

Peruuttamisoikeuden käyttäminen verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä

Kuluttajaoikeusdirektiivin uuden 11 a artiklan mukaan verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttaja voi myös peruuttaa sopimuksen käyttämällä peruuttamistoimintoa. Peruuttamistoiminto on merkittävä sanoilla ”Peruuta sopimus tästä” tai vastaavalla yksiselitteisellä ilmaisulla helposti luettavalla tavalla. Peruuttamistoiminnon on oltava jatkuvasti käytettävissä koko peruuttamisen määräajan. Sen on oltava näkyvästi esillä verkkorajapinnassa ja helposti kuluttajan saatavilla. (11 a artiklan 1 kohta)

Peruuttamistoiminnon on oltava sellainen, että kuluttaja voi lähettää verkossa tehtävän peruuttamisilmoituksen, jossa elinkeinonharjoittajalle ilmoitetaan hänen päätöksestään peruuttaa sopimus. Kyseisen verkossa tehtävän peruuttamisilmoituksen on oltava sellainen, että kuluttaja voi helposti antaa tai vahvistaa nimensä, yksityiskohtaiset tiedot sopimuksesta, jonka hän haluaa peruuttaa ja tiedot sähköisestä menetelmästä, jolla peruuttamisvahvistus lähetetään kuluttajalle. (11 a artiklan 2 kohta)

Kun kuluttaja on täyttänyt verkossa tehtävän peruuttamisilmoituksen 2 kohdan mukaisesti, elinkeinonharjoittajan on annettava kuluttajalle mahdollisuus toimittaa se elinkeinonharjoittajalle vahvistustoiminnon avulla. Kyseinen vahvistustoiminto on merkittävä helposti luettavalla tavalla ja ainoastaan sanoilla ”Vahvista peruuttaminen” tai vastaavalla yksiselitteisellä muotoilulla. (11 a artiklan 3 kohta)

Kun kuluttaja on aktivoinut vahvistustoiminnon, elinkeinonharjoittajan on ilman aiheetonta viivytystä lähetettävä kuluttajalle pysyvällä välineellä peruuttamista koskeva vastaanottoilmoitus, joka sisältää tiedot peruutuksen sisällöstä sekä sen toimittamispäivästä ja -ajankohdasta (11 a artiklan 4 kohta). Kuluttajan katsotaan käyttäneen peruuttamisoikeuttaan asiaankuuluvan peruuttamisen määräajan kuluessa, jos hän toimittaa tässä artiklassa tarkoitetun verkossa tehtävän peruuttamisilmoituksen ennen kyseisen määräajan päättymistä (11 a artiklan 5 kohta).

Kuluttajille tarkoitetuista rahoituspalveluista tehtäviä etäsopimuksia koskevat tietovaatimukset

Kuluttajaoikeusdirektiivin uudessa 16 a artiklassa säädetään palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuudesta kuluttajalle ennen rahoituspalvelua koskevan etäsopimuksen solmimista. Artiklan 1 kohdassa luetellaan tiedot, jotka elinkeinonharjoittajan on toimitettava kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla hyvissä ajoin ennen kuin kuluttaja sitoutuu etäsopimukseen tai mihin tahansa vastaavaan tarjoukseen. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi elinkeinonharjoittajan henkilöllisyys, yhteystiedot, kuvaus rahoituspalvelun pääasiallisista ominaisuuksista, rahoituspalvelun hinta, tapauksen mukaan tieto siitä, että hinta on yksilöity automaattisen päätöksenteon perusteella, jos rahoituspalvelun sijoitusstrategiaan on sisällytetty ympäristöön liittyviä tai sosiaalisia tekijöitä, tiedot rahoituspalvelun mahdollisista ympäristöön liittyvistä tai sosiaalisista tavoitteista, ilmoitus peruuttamisoikeuden olemassaolosta tai sen puuttumisesta ja, jos peruuttamisoikeus on olemassa, tiedot peruuttamisen määräajasta ja kyseisen oikeuden käyttöä koskevista ehdoista, mukaan lukien tiedot maksusta, joka kuluttajaa voidaan vaatia maksamaan, ja seuraukset tämän oikeuden käyttämättä jättämisestä.

Jäsenvaltiot voivat kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa 1 artiklassa tarkoitettuja tietoja koskevat kielivaatimukset sen varmistamiseksi, että kuluttaja ymmärtää annetut tiedot helposti, tai hyväksyä tällaisia kielivaatimuksia (16 a artiklan 2 kohta). Puheitse tapahtuvassa puhelinviestinnässä elinkeinonharjoittajan henkilöllisyys ja puhelun kaupallinen tarkoitus on aina elinkeinonharjoittajan aloittaman puhelun alussa tehtävä täsmällisesti selväksi kuluttajan kanssa. Kun puhelua tallennetaan tai saatetaan tallentaa, elinkeinonharjoittajan on myös ilmoitettava tästä kuluttajalle. (16 a artiklan 3 kohta)

Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, 3 kohdassa tarkoitettua puheitse tapahtuvaa puhelinviestintää varten elinkeinonharjoittaja voi kuluttajan nimenomaisella suostumuksella antaa ainoastaan 1 kohdan a, f, g, k ja p alakohdassa tarkoitettut tiedot ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi etäsopimukseen. Tässä tapauksessa elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle muiden 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen luonteesta ja saatavuudesta. Elinkeinonharjoittajan on toimitettava nämä muut 1 kohdassa vaaditut tiedot pysyvällä välineellä välittömästi etäsopimuksen tekemisen jälkeen. (16 a artiklan 4 kohta)

Jos 1 kohdassa tarkoitettut tiedot annetaan myöhemmin kuin yksi päivä ennen kuin kuluttaja tulee etäsopimuksen sitomaksi, jäsenvaltioiden on vaadittava, että elinkeinonharjoittaja lähettää kuluttajalle muistutuksen mahdollisuudesta peruuttaa etäsopimus ja peruuttamista varten noudatettavasta menettelystä 16 b artiklan mukaisesti. Kyseinen muistutus on toimitettava kuluttajalle pysyvällä välineellä aikaisintaan yhden ja viimeistään seitsemän päivän kuluessa etäsopimuksen tekemisen jälkeen. (16 a artiklan 5 kohta)

Edellä 1 kohdassa tarkoitettut tiedot on toimitettava kuluttajalle pysyvällä välineellä ja helpolukuisella tavalla. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut tiedot on pyynnöstä toimitettava vammaisille, mukaan lukien näkövammaisille, kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa. (16 a artiklan 6 kohta)

Kun tiedot toimitetaan sähköisesti, elinkeinonharjoittaja voi esittää ne upotettuina, 1 kohdan a, f, g, k ja p alakohdassa tarkoitettuja tietoja lukuun ottamatta. Jos tiedot esitetään upotettuina, 1 kohdassa tarkoitettut tiedot on voitava nähdä, tallentaa ja tulostaa yhtenä asiakirjana. Tällöin elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttajalle esitetään kaikki 1 kohdassa tarkoitettut ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot ennen etäsopimuksen tekemistä. (16 a artiklan 7 kohta) Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka määritettäessä, onko artiklassa säädettyjä tietovaatimuksia noudatettu (16 a artiklan 8 kohta).

Jäsenvaltiot voivat hyväksyä tai pitää voimassa tässä artiklassa tarkoitettua tiukempia säännöksiä ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevista vaatimuksista, kun kyseiset säännökset ovat unionin oikeuden mukaisia (16 a artiklan 9 kohta).

Kun johonkin toiseen, tiettyjä rahoituspalveluja koskevaan unionin säädökseen sisältyy sääntöjä kuluttajalle ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista, kyseisiin rahoituspalveluihin on sovellettava ainoastaan kyseisessä unionin säädöksessä olevia sääntöjä riippumatta kyseisten sääntöjen yksityiskohtaisuudesta, jollei kyseisessä unionin säädöksessä toisin säädetä. Kun kyseiseen toiseen unionin säädökseen ei sisälly sääntöjä peruuttamisoikeuteen liittyvistä tiedoista, elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle tällaisen oikeuden olemassaolosta tai puuttumisesta 1 kohdan p alakohdan mukaisesti. (16 a artiklan 10 kohta)

Peruuttamisoikeus

Kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyssä uudessa 16 b artiklassa säädetään kuluttajan oikeudesta peruuttaa rahoituspalveluja koskeva etäsopimus.

Artiklan 1 kohdassa säädetään 14 päivän peruuttamisajasta. Peruuttamisaika alkaa joko etäsopimuksen tekopäivänä (a alakohta) tai päivänä, jona kuluttaja saa sopimusehdot ja tiedot direktiivin 16 a artiklan mukaisesti, jos tämä päivä on edellä mainittua, a alakohdassa tarkoitettua päivää myöhäisempi (b alakohta). Artiklan 1 kohdassa säädetään edelleen, että jos kuluttaja ei ole saanut sopimusehtoja tai tietoja 16 a artiklan mukaisesti, peruuttamisen määräaika päättyy joka tapauksessa 12 kuukautta ja 14 päivää etäsopimuksen tekemisen jälkeen. Tätä ei sovelleta, jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan 16 a artiklan 1 kohdan p alakohdan mukaisesti.

Artiklan 2 kohdassa luetellaan poikkeukset peruuttamisoikeuteen. Peruuttamisoikeutta ei sovelleta esimerkiksi sellaisiin kuluttajille tarkoitettuihin rahoituspalveluihin, joiden hinta riippuu rahoitusmarkkinoilla peruuttamisen määräaikana tapahtuvista mahdollisista muutoksista, joihin elinkeinonharjoittaja ei voi vaikuttaa, kuten palvelut, jotka liittyvät esimerkiksi ulkomaanvaluuttaan tai rahamarkkinavälineisiin. Peruuttamisoikeutta ei myöskään ole matka- ja matkatavaravakuutus sopimuksissa tai vastaavissa lyhytaikaisissa vakuutus sopimuksissa, jotka ovat voimassa alle yhden kuukauden, eikä sopimuksissa, jotka kumpikin osapuoli on täyttänyt kokonaisuudessaan kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä ennen kuin kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan.

Edelleen artiklan mukaan kuluttajan katsotaan käyttäneen peruuttamisoikeuttaan 1 kohdassa tarkoitettua peruuttamisen määräajassa, jos hän on lähettänyt peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevan ilmoituksen ennen kyseisen määräajan päättymistä (16 b artiklan 3 kohta). Jos elinkeinonharjoittaja tai kolmas osapuoli tarjoaa rahoituspalveluista tehtävään etäsopimukseen liittyvää oheispalvelua kyseisen kolmannen osapuolen ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen perusteella, liitännäissopimus ei sido kuluttajaa, jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan tämän artiklan mukaisesti. Jos kuluttaja peruuttaa liitännäissopimuksen, häneltä ei saa periä siitä maksua. (16 b artiklan 4 kohta)

Artiklan 6 kohdan mukaan kun johonkin toiseen, tiettyjä rahoituspalveluja koskevaan unionin säädökseen sisältyy sääntöjä peruuttamisoikeudesta, kyseisiin tiettyihin rahoituspalveluihin sovelletaan ainoastaan kyseisessä unionin säädöksessä olevia, peruuttamisoikeutta koskevia sääntöjä, jollei kyseisessä toisessa unionin säädöksessä toisin säädetä. Jos kyseisessä toisessa unionin säädöksessä annetaan jäsenvaltioille oikeus valita peruuttamisoikeuden ja jonkin toisen vaihtoehdon, kuten harkinta-ajan, välillä, kyseisiin tiettyihin rahoituspalveluihin sovelletaan ainoastaan kyseisen unionin säädöksen vastaavia sääntöjä, jollei kyseisessä toisessa unionin säädöksessä toisin säädetä.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin edellisestä poiketen päättää soveltaa peruuttamisoikeuden osalta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/17/EU 14 artiklan 6 kohtaa luottosopimuksiin, jotka on jätetty kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sen 3 artiklan 2 kohdan nojalla sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/2225 26 ja 27 artiklaa luottosopimuksiin, jotka on jätetty kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sen 2 artiklan 2 kohdan nojalla. (16 b artiklan 7 kohta)

Ennen peruuttamista toimitetun palvelun maksaminen

Kuluttajaoikeusdirektiivin uudessa 16 c artiklassa säädetään ennen peruuttamista toimitetun palvelun maksamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan kuluttajan käyttäessä 16 b artiklan mukaista

peruuttamisoikeuttaan kuluttajaa voidaan vaatia maksamaan ainoastaan palvelusta, jonka elinkeinonharjoittaja on tosiasiallisesti toimittanut etäsopimuksen mukaisesti. Kuluttajan on maksettava kyseisestä palvelusta ilman aiheutonta viivytystä. Maksettava määrä ei saa ylittää summaa, joka on oikeassa suhteessa jo toimitetun palvelun laajuuteen, kun vertauskohtana ovat etäsopimuksen kattamat palvelut kokonaisuudessaan taikka olla missään tapauksessa sellainen, että sitä voidaan pitää seuraamusmaksuna. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kuluttajia ei voida vaatia maksamaan mitään maksua vakuutusopimuksen irtisanomisen johdosta. Edelleen 3 kohdan mukaan elinkeinonharjoittaja ei saa vaatia kuluttajalta mitään maksua 1 kohdan perusteella, ellei hän pysty osoittamaan, että kuluttajalle on asianmukaisesti ilmoitettu maksettavasta summasta 16 a artiklan 1 kohdan p alakohdan mukaisesti. Elinkeinonharjoittaja ei kuitenkaan saa vaatia maksua, jos hän on aloittanut sopimuksen täyttämisen ennen 16 b artiklan 1 kohdassa säädetyn peruuttamisen määräajan päättymistä ilman kuluttajan nimenomaista pyyntöä.

Edelleen artiklassa säädetään, että elinkeinonharjoittajan on ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 30 kalenteripäivän kuluessa päivämäärästä, jona hän on vastaanottanut peruuttamisilmoituksen, palautettava kuluttajalle kaikki maksut, jotka elinkeinonharjoittaja on tältä etäsopimuksen mukaisesti perinyt, 1 kohdassa tarkoitettua määrää lukuun ottamatta (16 c artiklan 4 kohta). Kuluttajan on viipymättä ja viimeistään 30 kalenteripäivän kuluessa päivämäärästä, jona hän on irtisanonut sopimuksen, palautettava elinkeinonharjoittajalle kokonaisuudessaan tältä saamansa maksut (16 c artiklan 5 kohta).

Riittävät selvitykset

Kuluttajaoikeusdirektiivin uudessa 16 d artiklassa säädetään riittävistä selvityksistä. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että elinkeinonharjoittajia vaaditaan antamaan kuluttajalle tarjotuista rahoituspalvelusopimuksista riittävät selvitykset, joiden perusteella kuluttaja voi arvioida, soveltuvatko tarjottu sopimus ja lisäpalvelut hänen tarpeisiinsa ja taloudelliseen tilanteeseensa. Tällaiset selvitykset on annettava kuluttajalle maksutta ja ennen sopimuksen tekemistä. Selvityksissä on oltava seuraavat seikat: vaaditut ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot; tarjotun sopimuksen keskeiset ominaisuudet, mukaan lukien mahdolliset lisäpalvelut; tarjotusta sopimuksesta kuluttajalle mahdollisesti aiheutuvat erityiset vaikutukset, mukaan lukien soveltuvissa tapauksissa kuluttajalle maksulainlyönnistä tai maksuviivästyksestä aiheutuvat seuraamukset. (16 d artiklan 1 kohta)

Edelleen saman artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat määritellä riittävien selvitysten antamistavan ja laajuuden. Jäsenvaltiot voivat mukauttaa antamistapaa ja laajuutta rahoituspalvelun tarjoamistilanteen olosuhteisiin, siihen henkilöön, jolle rahoituspalvelua tarjotaan, ja tarjotun rahoituspalvelun luonteeseen. (16 d artiklan 2 kohta) Jäsenvaltioiden on edelleen varmistettava, että jos elinkeinonharjoittaja käyttää verkkotyökaluja, kuluttajalla on oikeus vaatia ja saada asiointia ihmisen kanssa etäsopimusta edeltävässä vaiheessa, ja perustelluissa tapauksissa etäsopimuksen tekemisen jälkeen, samalla kielellä, jota käytettiin 16 a artiklan 1 kohdan mukaisten tietojen antamiseen ennen sopimuksen tekemistä (16 d artiklan 3 kohta).

Artiklan 4 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka määritettäessä, onko artiklassa säädettyjä riittävän selvityksen vaatimuksia noudatettu. Artiklan 5 kohdan mukaan kun johonkin toiseen, tiettyjä rahoituspalveluja koskevaan unionin säädökseen sisältyy sääntöjä kuluttajille annettavista riittävistä selvityksistä, kyseisiin tiettyihin rahoituspalveluihin sovelletaan ainoastaan kyseisessä unionin säädöksessä olevia, riittäviä selvityksiä koskevia sääntöjä, jollei kyseisessä unionin säädöksessä toisin säädetä.

Verkkorajapintoja koskeva lisäsuoja

Kuluttajaoikeusdirektiivin uudessa 16 e artiklassa säädetään verkkorajapintoja koskevasta lisäsuojasta, joka koskee rahoituspalvelujen etämyyntiä. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että elinkeinonharjoittajat eivät rahoituspalveluja koskevia etäsopimuksia tehdessään suunnittele, järjestä tai operoi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2065 (jäljempänä *digipalvelusäädös*) 3 artiklan m alakohdassa määriteltyjä verkkorajapintoja tavalla, jolla harhautetaan tai manipuloidaan kuluttajia, jotka ovat elinkeinonharjoittajien palvelun vastaanottajia, tai muutoin olennaisesti vääristetään tai haitataan kyseisten kuluttajien kykyään tehdä vapaita ja tietoon perustuvia päätöksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2005/29/EY ja asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista.

Jäsenvaltioiden on erityisesti toteutettava toimenpiteitä, jotka unionin lainsäädännön mukaisesti koskevat vähintään yhtä seuraavista elinkeinonharjoittajien käytännöistä: tiettyjen valintojen korostaminen, kun elinkeinonharjoittajat pyytävät ratkaisua kuluttajilta, jotka ovat elinkeinonharjoittajien palvelun vastaanottajia; kuluttajien, jotka ovat elinkeinonharjoittajien palvelun vastaanottajia, pyytäminen toistuvasti tekemään valinta, joka on jo tehty, erityisesti esittämällä ponnahdusikkunoita, jotka häiritsevät käyttäjäkokemusta; tai palvelun käytön lopettamismenettelyn tekeminen palveluun liittymismenettelyä vaikeammaksi.

Jäsenvaltiot voivat artiklan 2 kohdan mukaan antaa tai pitää voimassa tiukempia säännöksiä, jotka koskevat 1 kohdassa säädettyjä elinkeinonharjoittajille asetettuja vaatimuksia, kun kyseiset säännökset ovat unionin oikeuden mukaisia.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Nykytila

3.1.1 Kuluttajaluotot

Kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisala

Keskeinen kuluttajaluottoja koskeva sopimusoikeudellinen sääntely sisältyy kuluttajansuojalain (38/1978) kuluttajaluottoja koskevaan 7 lukuun. Kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksillä on pantu täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta (jäljempänä *aiempi kulutusluottodirektiivi* tai *kulutusluottodirektiivi*).

Kuluttajansuojalain 7 luvussa säädetään muun muassa luotonantajan ja luotonvälittäjän tiedonantovelvollisuuksista, luottosopimuksen tekemisestä ja varojen luovuttamisesta, luottosopimuksen peruuttamisesta, kuluttajan oikeudesta saada tietoja luottosopimuksen kuluessa, luoton takaisinmaksusta sekä luottosopimuksen päättymisestä. Luvussa säädetään myös muun muassa luotonantajan velvollisuudesta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Kuluttajansuojalain 7 a luku sisältää puolestaan säännöksiä asunto-omaisuuteen liittyvistä kuluttajaluotoista. Lukua sovelletaan paitsi asunto-omaisuuden hankkimiseksi tai siihen kohdistuvan omistusoikeuden säilyttämiseksi myönnettäviin luottoihin myös muuhun tarkoitukseen myönnettäviin luottoihin, joiden vakuudeksi annetaan asunto-omaisuutta (7 a luvun 1 ja 3 §). Luvun 31 §:n 1 momenttiin sisältyy viittaussäännös, jonka perusteella osaa kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksistä sovelletaan myös asunto-omaisuuteen liittyviin kuluttajaluottoihin.

Kuluttajaluotolla tarkoitetaan lain mukaan luottoa, jonka elinkeinonharjoittaja (*luotonantaja*) sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä (7 luvun 1 §:n 1 momentti). Kuluttajaluottoon rinnastetaan vuokra- tai muu sellainen sopimus, jonka nojalla tavara luovutetaan kuluttajan hallintaan ja jonka ehtojen mukaan tavaran käteishinta ja luottokustannukset tulevat suoritetuiksi vuokraudella tai jonka ehtojen mukaan kuluttaja voi muutoin tulla tavaran omistajaksi sopimuksen päättyessä (7 luvun 1 §:n 2 momentti). Luvun 1 §:n 5 momentissa säädetään luvun soveltamisalaa koskevista poikkeuksista. Luvun säännöksiä ei sovelleta muun muassa sellaisiin kuluttajaluottoihin, joista ei peritä korkoa tai muita maksuja.

Kuluttajaluottoon rinnastetaan myös luotto, jonka joku muu kuin luotonantaja myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä, jos elinkeinonharjoittaja välittää luoton kuluttajalle (ns. vertaislainat). Luoton kuluttajalle välittävän elinkeinonharjoittajan on tällöin huolehdittava siitä, että luottosuhteessa noudatetaan kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksiä (HE 77/2016 vp, s. 44).

Kuluttajansuojalain 7 luvun 2 ja 3 §:ssä säädetään luvun säännösten soveltamisen rajoituksista. Käyttelytileihin liittyviin luottoihin sekä maksujärjestelysopimuksiin sovelletaan vain tiettyjä luvun säännöksiä. Edelleen luvun tiettyjä säännöksiä ei sovelleta kuluttajaluottoon, jossa luottoaika on enintään kolme kuukautta, josta ei peritä korkoa ja josta perittävät muut luottokustannukset todelliseksi vuosikoroksi muunnettuna eivät ylitä korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun koron määrää (7 luvun 3 §:n 1 momentti). Luottojen hintasääntelyä koskevaa 17 a §:ää ei sovelleta osamaksukauppaan, jossa kaupan kohteena on liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasoiden rekisteriin rekisteröitävä liikenneväline siihen mahdollisesti liittyvine lisävarusteineen (7 luvun 3 §:n 3 momentti).

Kuluttajaluottoja koskeva kuluttajansuojalain 7 luku on pakottava kuluttajan hyväksi (7 luvun 5 §). Kuluttajaluottoihin sovelletaan myös kuluttajansuojalain 2, 3 ja 4 luvun säännöksiä sekä kuluttajansuojalain 6 a luvun säännöksiä silloin, kun on kyse kuluttajaluottojen etämyynnistä.

Määritelmät

Kuluttajansuojalain 7 luvun 6 §:ssä määritellään luottokustannukset sekä korko. Pykälän 1 momentin mukaan luottokustannuksilla tarkoitetaan luotonantajan tiedossa olevien, kuluttajaluottosuhteen johdosta kuluttajan maksettavaksi tulevien korkojen, kulujen ja muiden maksujen yhteismäärää; luottokustannuksiin luetaan myös luottosopimukseen liittyvien vakuutusten ja muiden lisäpalveluiden kustannukset, jos lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin. Edelleen 2 momentin mukaan luottokustannuksiin ei lueta: 1) luoton hoitamiseen käytettävästä tilistä perittäviä kustannuksia, jos tilin avaaminen on vapaaehtoista ja kustannukset on sopimuksessa eritelty; 2) kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja; 3) notaarikuluja. Pykälän 2 momentissa määritellään todellinen vuosikorko ja 3 momentissa luoton korko.

Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen ratkaisukäytännön mukaisesti luoton kokonaiskustannuksilla tarkoitetaan notaarikuluja lukuun ottamatta kaikkia kustannuksia, jotka kuluttajan on maksettava luottosopimuksen yhteydessä ja jotka ovat luotonantajan tiedossa. Korkein oikeus on Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytäntöön tukeutuen katsonut, että luottokustannuksina pidetään maksuja, jotka peritään palvelusta, jonka sisältö liittyy erottamattomasti luottosuhteeseen ja siihen liittyvien velvoitteiden täyttämiseen, kuten

luottihakemuksen käsittelyyn, luoton nostoa koskeviin ehtoihin, laskun toimittamiseen tai luoton käytön kestoon (KKO 2024:58 ja KKO 2024:59).

Kuluttajansuojalain 7 luvun 7 §:ään sisältyvät muut luvun soveltamisen kannalta olennaiset määritelmät, kuten jatkuva luotto, kertaluotto ja hyödykesidonnainen luotto. Pykälän 5 kohdassa määritellään osamaksukauppa. Määritelmän mukaan osamaksukaupalla tarkoitetaan sellaista tavarankauppa, jota koskevan sopimuksen mukaan hinta suoritetaan maksuerissä, joista yksi tai useampi erääntyy sen jälkeen, kun tavara on luovutettu kuluttajalle (*ostaja*), ja jossa elinkeinonharjoittaja (*myyjä*) on pidättänyt itselleen joko oikeuden tavarankorvauksen ottamiseen, jos ostaja laiminlyö hänelle sopimuksesta johtuvan velvollisuuden täyttämisen, taikka omistusoikeuden tavarankorvaukseen siihen asti, kun joko koko hinta tai ainakin määrätty osa niistäkin maksueristä, jotka erääntyvät tavarankorvauksen jälkeen, on suoritettu. Edelleen pykälän 6 kohdassa määritellään luotonvälittäjä. Säännöksen mukaan luotonvälittäjällä tarkoitetaan muuta elinkeinonharjoittajaa kuin luotonantajaa, joka esittelee tai tarjoaa kuluttajille luottosopimuksia taikka muutoin avustaa kuluttajia luottosopimuksen tekemisessä tai tekee luotonantajan puolesta luottosopimuksia kuluttajan kanssa. Pykälän 7 kohdassa määritellään tietojen antaminen pysyvällä tavalla. Tämä tarkoittaa tietojen antamista kuluttajalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toistaa ne muuttumattomina.

Kuluttajaluottojen markkinointi

Markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteissa koskevat yleissäännökset sisältyvät kuluttajansuojalain 2 lukuun, joka perustuu nykyisin monilta osin sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaan direktiiviin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta, jäljempänä *UCP-direktiivi*). Mainittu direktiivi on rahoituspalvelujen, kuten luottojen, osalta minimiharmonisoiva, eli direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta antaa direktiiviä tiukempia säännöksiä kuluttajien taloudellisten etujen suojelemiseksi (UCP-direktiivin 3 artiklan 9 kohta). Lisäksi hyvää tapaa koskeva sääntely on kokonaan jäsenvaltioiden toimivallassa.

Kuluttajansuojalain 2 luvussa säädetään muun muassa hyvän tavan vastaisen markkinoinnin ja sopimattoman menettelyn kiellosta (1 §), kiellosta antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja (6 §), olennaisten tietojen antamatta jättämisestä (7 §) sekä kiellosta käyttää aggressiivisia menettelyjä (9 §). Lisäksi luku sisältää säännöksen, jonka mukaan markkinoinnista on käytävä selkeästi ilmi sen kaupallinen tarkoitus sekä se, kenen lukuun markkinoidaan (4 §). Luvun 15 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa (601/2008) säädetään menettelytavoista markkinoinnissa ja asiakassuhteissa, joita pidetään kaikissa olosuhteissa harhaanjohtavina ja aggressiivisina. Esimerkkinä asetuksessa mainituista harhaanjohtavista menettelytavoista voidaan mainita tiedotusvälineen toimituksellisen sisällön käyttäminen kulutushyödykkeen myynnin edistämiseen siten, että elinkeinonharjoittaja on maksanut myynninedistämisen, mutta siitä ei ilmoiteta selvästi sisällössä tai kuluttajalle selkeästi tunnistettavien kuvien tai äänien (asetuksen 1 §:n 22 kohta). Esimerkkinä asetuksessa mainituista aggressiivisista menettelytavoista voidaan puolestaan mainita sinnikkäät ja ei-toivotut myyntiyhteydenotot puhelimitse, telekopiolaitteella, sähköpostitse tai muulla etäviestimellä (asetuksen 2 §:n 3 kohta).

Lain esitöissä todetun mukaisesti markkinoinnin käsite kuluttajansuojalain 2 luvussa on laaja. Sillä tarkoitetaan kaupallista viestintää, kuten mainontaa, kaupanteon yhteydessä muuten annettuja tietoja sekä erilaisia myyninedistämiskeinoja, kuten alennuksia, lisäetuja ja markkinointiarpajaisia (HE 32/2008 vp, s. 19).

Kuluttajansuojalakiin sisältyy myös erityissäännöksiä luottojen markkinoinnista. Keskeinen on tältä osin kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevaan 7 lukuun sisältyvä säännös hyvästä luotonantotavasta (13 §). Pykälä lisättiin lakiin vuonna 2010, ja sitä on tiukennettu vuosina 2013 ja 2023. Pykälän mukaan luotonantajan on luotonannossa meneteltävä vastuullisesti. Erityisesti edellytetään muun muassa, että luotonantaja ei markkinoi luottoa siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä harkita luoton ottamista huolellisesti (13 §:n 2 momentin 1 kohta), ei käytä luoton myöntämistä pääasiallisena markkinointikeinona markkinoidessaan muita kulutushyödykkeitä (13 §:n 2 momentin 2 kohta), eikä käytä luottoa markkinoitaessa, sitä myönnettäessä eikä muussa luottosuhteeseen liittyvässä asiointissa lisämaksullista tekstiviestipalvelua tai muuta vastaavaa viestipalvelua (13 §:n 2 momentin 3 kohta). Edellä mainitut säännökset koskevat pääosin myös luotonvälittäjiä (13 §:n 3 momentti). Pykälää on näiltä osin viimeksi muutettu lokakuussa 2023 voimaan tulleella sääntelyllä (laki 449/2023). Pykälään lisättiin tuolloin nimenomaisia mainintoja sellaisista menettelyistä, jotka ovat hyvän luotonantotavan vastaisia. Pykälään lisättiin esimerkiksi menettely, jossa markkinointi suunnataan kuluttajiin, joilla on maksuhäiriömerkintä tai joilla voidaan muutoin olettaa olevan vaikeuksia suoriutua luottosopimuksen mukaisista velvoitteistaan asianmukaisesti (ks. HE 218/2022 vp). Edelleen saman pykälän 2 momentin 5 kohdassa edellytetään, että luotonantaja antaa kuluttajalle ennen luottosopimuksen tekemistä riittävät ja selkeät selvitykset sen arvioimiseksi, soveltuuko luotto ja mahdollisesti tarjotut lisäpalvelut kuluttajan tarpeisiin ja hänen taloudelliseen tilanteeseensa, sekä tiedon siitä, voiko kuluttaja irtisanoa lisäpalvelua koskevan sopimuksen erikseen ja mitä seuraamuksia irtisanomisesta kuluttajalle aiheutuu.

Kuluttajaluottoja koskevan 7 luvun 8 §:ssä säädetään kuluttajaluoton mainonnassa annettavista tiedoista silloin, kun mainonnasta ilmenee luoton korko tai muu luotosta perittäviä kustannuksia kuvaava luku taikka muu luottosopimuksen ehtoja koskeva tieto. Näitä ovat muun muassa luoton todellinen vuosikorko, luoton korko ja muut luottokustannukset sekä luoton ja luottokustannusten yhteismäärä ja maksuerien määrä. Nämä tiedot on ilmoitettava mainonnassa selkeästi, näkyvästi ja tiiviisti, ja niiden on vastattava luotonantajan tavanomaisesti tarjoamia luottoehtoja. Kuluttaja-asiamies on ratkaisukäytännössään katsonut, että jos tarjottavan luoton yhteydessä annetaan kuluttajalle rahallinen alennus myönnettävän luoton luottokustannuksista, on alennuksen määrässä kyse luottosopimuksen ehtoja koskevasta tiedosta, jonka ilmoittamisen seurauksena tulee mainonnassa kertoa kaikki kuluttajansuojalain 7 luvun 8 §:n 1 momentissa edellytetyt tiedot. Kuluttaja-asiamies on edelleen katsonut, että jos luotto on vaihtuvakorkoinen, tiedon tulee käydä ilmi jo luoton markkinoinnissa. (KKV/1422/14.08.01.05/2021)

Lisäksi luotonvälittäjän on 7 luvun 48 §:n mukaan markkinoinnissa ilmoitettava valtuuksistaan välittää kuluttajaluottoja, erityisesti siitä, toimiiko hän tietyn tai tiettyjen luotonantajien asiamiehenä vai riippumattomana luotonvälittäjänä.

Kuluttajansuojalain 7 luvun 9 §:ssä säädetään tiedoista, jotka on annettava ennen luottosopimuksen tekemistä. Pykälässä säädetään muun muassa velvollisuudesta antaa kuluttajalle pysyvällä tavalla "Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot" -lomake. Ennakkotietojen antamisesta puhelinmyynissä säädetään luvun 10 §:ssä, ja ennakkotiedonantovelvollisuutta koskevia muita säännöksiä on luvun 11 §:ssä. Luvun 12 §:ssä säädetään sivutoimisia luotonvälittäjiä koskevasta poikkeuksesta, jonka mukaan mitä 9–11 §:ssä säädetään luotonvälittäjän velvollisuudesta antaa kuluttajalle tietoja, ei koske päätoimensa

ohella luotonvälittäjänä toimivaa myyjää eikä palveluksen suorittajaa. Annettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa luottosopimuksesta kuluttajalle annettavista tiedoista (789/2010, jäljempänä *tiedonantoasetus*).

Luottokelpoisuuden arviointi ja sen laiminlyönti

Kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:ssä säädetään velvollisuudesta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava, kykeneekö kuluttaja täyttämään luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa (*kuluttajan luottokelpoisuus*). Arviointi on tehtävä kuluttajan tuloja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien riittävien luottotietorekisteri- ja muiden tietojen perusteella. (14 §:n 1 momentti) Säännöstä on muutettu viimeksi positiivisen luottotietorekisterin käyttöönoton yhteydessä huhtikuussa 2024 voimaan tulleella lailla 740/2022 (ks. HE 22/2022 vp). Edelleen saman pykälän mukaan jos osapuolet sopivat myöhemmin luoton määrän tai luottorajan korottamisesta, luotonantajan on varmistettava kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus ja, jos luoton määrää tai luottorajaa merkittävästi korotetaan, arvioitava kuluttajan luottokelpoisuus uudelleen ennen korotuksesta sopimista (14 §:n 2 momentti).

Kuluttajansuojalaissa ei ole sopimusoikeudellisia säännöksiä siitä, miten luottokelpoisuuden arvioinnin laiminlyönti vaikuttaa kuluttajaluottosopimukseen. Voimassa olevan oikeuden mukaan kuluttajalla on oikeus vaatia sopimukseen perustuvaa vahingonkorvausta luotonantajalta, jos luotonantajan menettely on ollut tuottamuksellista ja kuluttajalle on aiheutunut luotonantajan menettelystä vahinkoa. Vahingonkorvauksesta ei ole kuluttajansuojalaissa säännöksiä, vaan vahingonkorvausta koskeviin tapauksiin sovelletaan yleisiä vahingonkorvausoikeudellisia oppeja.

Kuluttajansuojalaissa ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020, jäljempänä *toimivaltuuslaki*) säädetään kuitenkin elinkeino-oikeudellisista seuraamuksista luotonantajalle, jos tämä laiminlyö kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:n mukaisen luottokelpoisuuden arvioinnin. Kuluttajansuojalain 7 luvun 50 §:n 1 momentin mukaan luotonantajaa voidaan kieltää jatkamasta tällaista menettelyä taikka uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kiellon määräämisestä ja sen tehostamisesta uhkasakolla säädetään kuluttajansuojalain 2 ja 3 luvussa. Luotonantajalle voidaan myös määrätä menettelystä seuraamusmaksu. Seuraamusmaksun määräämisestä säädetään toimivaltuuslaissa. Finanssivalvonnan valvontavaltuuksista säädetään lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 3 luvussa.

Euroopan unionin tuomioistuin on ratkaisukäytännössään (mm. OPR-Finance, C-679/18) katsonut, että kulutusluottodirektiivin kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevaa 8 artiklaa ja seuraamuksia koskevaa 23 artiklaa on tulkittava siten, että niissä veloitetaan kansallinen tuomioistuin tutkimaan viran puolesta, onko kyseisen direktiivin 8 artiklassa säädettyä luotonantajan velvollisuutta tutkia kuluttajan luottokelpoisuus ennen sopimuksen tekemistä laiminlyöty, ja tekemään kyseisen velvollisuuden noudattamatta jättämisestä kansallisen oikeuden mukaan aiheutuvat johtopäätökset, edellyttäen että seuraamukset täyttävät mainitun direktiivin 23 artiklan vaatimukset. Seuraamusten osalta unionin tuomioistuin on pitänyt tällöin asianmukaisena ainakin sitä, ettei luotonantajalla ole enää oikeutta sovituihin korkoihin ja kuluihin (ratkaisun C-679/18 kohta 30 ja siinä viitattu oikeuskäytäntö). Toisaalta unionin tuomioistuin on mainitussa ratkaisussaan viitannut aiemmin toteamaansa siitä, että jos korkojen menettämistä koskeva seuraamus lievenee tai jopa mitätöityy, tästä seuraa väistämättä, että seuraamus ei ole todella varoittava (ks. ratkaisun C-679/18 kohta 31 ja siinä viitattu oikeuskäytäntö).

Kuluttajaluottojen hintasääntely

Kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:ssä säädetään luottokustannusten enimmäismäärästä. Säännös koostuu yhtäältä luoton korkoa koskevasta katosta ja toisaalta muita luottokustannuksia koskevasta katosta. Pykälän 1 momentin mukaan kuluttajan nostamalle luotolle perittävää luoton korkoa ei saa sopia suuremmaksi kuin korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 15 prosenttiyksiköllä. Tällöinkään luoton korko ei saa sopimuksen mukaan ylittää 20:tä prosenttia.

Pykälän 2 momentissa puolestaan säädetään, että jos kuluttajan on sopimuksen mukaan maksettava muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja luottokustannuksia, näiden määrä ei saa ylittää päivää kohden 0,01:tä prosenttia luottosopimuksen mukaisesta luoton määrästä tai luottorajasta luottosopimuksen voimassaoloajalta. Mainitun 2 momentin estämättä muiden luottokustannusten enimmäismäärä voidaan sopia 5 euroksi edellyttäen, että luottoaika on sopimuksen mukaan vähintään 30 päivää. Kuluttajan 2 momentin perusteella maksettavaksi tulevat kustannukset eivät saa ylittää 150:tä euroa vuodessa, eikä luottokustannuksia saa periä kuluttajalta ennakolta pidemmältä kuin vuoden ajalta. Jos luotonantaja tai luotonvälittäjä rikkoo, mitä luottokustannusten enimmäismäärää koskevassa pykälässä säädetään, kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia lainkaan.

Säännöstä sovelletaan useimpiin kuluttajansuojalain 7 ja 7 a luvun soveltamisalaan kuuluviin luottoihin. Sääntelyn ulkopuolelle on rajattu vain sellaiset asuntoluotot, joissa vakuutena on asunto tai muuta omaisuutta (7 a luvun 31 §). Sääntelyä ei sovelleta myöskään kuluttajaluottoon, jonka luotonantaja myöntää sallimalla käyttelytilin saldon tai luottorajan ylityksen ilman, että siitä on nimenomaisesti sovittu osapuolten välillä (7 luvun 2 §:n 2 momentti) eikä osamaksukauppaan, jossa kaupan kohteena on liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin rekisteröitävä liikenneväline siihen mahdollisesti liittyvine lisävarusteineen, paitsi jos kuluttajalla on sopimuksen perusteella oikeus nostaa myös rahavaroja (7 luvun 3 §:n 3 momentti).

Luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinti sekä asiantuntemus

Kuluttajansuojalain 7 ja 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia luottoja myöntävien elinkeinonharjoittajien rekisteröinnistä säädetään eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetussa laissa (186/2023). Lakia sovelletaan myös sellaisiin elinkeinonharjoittajiin, jotka välittävät luottoja kuluttajille, jos luoton myöntää jokin muu kuin kuluttajansuojalain 7 tai 7 a luvussa tarkoitettu luotonantaja (*vertaislaina*). Lain ulkopuolelle on rajattu sellaiset elinkeinonharjoittajat, jotka myöntävät kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi (1 §:n 3 momentin 4 kohta). Lain 2 §:n mukaan pykälässä mainitut lain säännökset eivät koske eräitä Finanssivalvonnan valvottavia ja maksupalvelujen tarjoajia.

Laissa säädetään muun muassa rekisteröintivelvollisuudesta (3 §), luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteristä ja rekisteri-ilmoituksesta (4 §). Rekisteröinnin edellytyksistä säädetään lain 5 §:ssä, ja rekisteriin merkittävistä tiedoista ja muutoksista ilmoittamisesta lain 8 §:ssä. Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän johdon velvoitteista säädetään lain 10 §:ssä. Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän tai, jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on oikeushenkilö, sen ylimmän johdon on huolehdittava siitä, että toiminnassa noudatetaan hyvää luotonantotapaa ja että toimintaa muutoinkin harjoitetaan lainmukaisesti. Näiden on lisäksi huolehdittava siitä, että toimintaan osallistuvilla henkilöillä on tehtävässä tarvittava riittävä ammattitaito. (10 §:n 1 momentti) Jos luotonantaja myöntää kuluttajansuojalain 7 a luvun

soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja, luotonantajaa koskevat eräät tietämystä ja pätevyyttä koskevat vaatimukset, joista säädetään tarkemmin luotonantajien ja luotonvälittäjien ammatillisista vaatimuksista asunto-omaisuuteen liittyvissä kuluttajaluotoissa annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1031/2016) (lain 10 §:n 2 momentti, ks. myös luottolaitostoinnasta annetun lain (610/2014, jäljempänä *luottolaitoslaki*) 15 luvun 12 a §:n 1 momentti).

Laissa säädetään lisäksi muun ohella asiakasvarojen säilyttämisestä ja maksukyvyttömyysriskien hallinnasta (12 ja 13 §), asiakirjojen ja tietojen säilytyksestä (16 §), vaitiolovelvollisuudesta (17 §) sekä valvonnasta, seuraamuksista ja rangaistuksista (18–23 §).

Kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvien asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välityksestä sekä tällaisiin luottoihin liittyvien neuvontapalvelujen tarjoamisesta säädetään puolestaan asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetussa laissa (852/2016). Laissa säädetään keskeisiltä osiltaan vastaavista seikoista kuin eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetussa laissa, ja se sisältää säännökset muun ohella rekisteröintivelvollisuudesta (3 §), välittäjärekisteristä ja rekisteri-ilmoituksesta (5 §), rekisteröinnin edellytyksistä (6 §) sekä johdon velvoitteista (11 §). Lain 4 §:n mukaan asunto-omaisuuteen liittyviä neuvontapalveluja saa tarjota vain luotonvälittäjä. Lain 6 §:ssä säädetystä rekisteri-ilmoituksen tekijältä, ylimmältä johdolta ja henkilöstöltä edellytettävästä luottotoiminnan asiantuntemuksesta säädetään tarkemmin luotonantajien ja luotonvälittäjien ammatillisista vaatimuksista asunto-omaisuuteen liittyvissä kuluttajaluotoissa annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1031/2016). Laki perustuu suurelta osin asuntoluottodirektiiviin (ks. HE 77/2016 vp).

Seuraamukset ja valvonta

Kuluttajansuojalain 7 luvun 50 §:ssä säädetään luvun säännösten rikkomisesta määrättävistä seuraamuksista. Pykälän 1 momentin mukaan luotonantajaa ja luotonvälittäjää, joka rikkoo luvun säännöksiä, voidaan, jos se on kuluttajansuojan kannalta tarpeellista, kieltää jatkamasta tällaista menettelyä taikka uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kiellon määräämisestä ja sen tehostamisesta uhkasakolla säädetään 2 ja 3 luvussa. Finanssivalvonnan valvontavaltuuksista säädetään lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 3 luvussa.

Pykälän 2 momentissa säädetään seuraamusmaksusta. Momentin mukaan luvun 8 §:n, 9 §:n ja sen 2 momentin nojalla annettujen säännösten, 10 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten, 13 §:n 2 momentin 1 kohdan a–g alakohdan sekä saman momentin 3 ja 4 kohdan, 13 a, 14–16 ja 16 a §:n, 17 §:n ja sen 3 momentin nojalla annettujen säännösten, 17 a, 17 b ja 19 §:n, 20 §:n 1 momentin, 24 §:n, 39 §:n 1 momentin ja 48 §:n rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

Kuluttaja-asiamies valvoo elinkeinonharjoittajien markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa kuluttajansuojalain 2 luvun 20 §:n nojalla ja sopimusehtojen käyttöä kuluttajansuojan kannalta 3 luvun 4 §:n nojalla. Finanssivalvonnan toimivalta valvoo markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä perustuu puolestaan Finanssivalvonnasta annetun lain 45 §:ään.

Kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevan 7 luvun noudattamisen valvonnasta säädetään mainitussa luvussa erikseen. Luvun voimassa olevan 51 §:n 1 momentin mukaan 7 luvun

säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja sen alaisina viranomaisina aluehallintovirastot sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2–5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) suoramarkkinointia koskevien 200 ja 202–204 §:n noudattamista valvoo tietosuojavaltuutettu lain 305 §:n 1 momentin nojalla. Kuluttaja-asiamiehen oikeudesta valvoa suoramarkkinointia koskevaa sääntelyä kuluttajansuojan kannalta säädetään saman lain 306 §:ssä.

Suomessa pankkien ja muiden finanssimarkkinoilla toimivien yhteisöjen elinkeino-oikeudellinen valvontavastuu on Finanssivalvonnalla tai Suomeen rajan yli palveluja tarjoavien yhteisöjen osalta sitä vastaavalla toisen ETA-valtion valvontaviranomaisella.

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen (728/2012) 1 §:n 4 kohdan mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto antaa elinkeinonharjoittajille ja kuluttajille tietoa viraston ja kuluttaja-asiamiehen toimialaan kuuluvan lainsäädännön sisällöstä ja soveltamiskäytännöstä sekä julkaisee tärkeimmät ratkaisut sopivalla tavalla. Asetuksessa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle osoitettu tehtävä painottuu sanamuotonsa perusteella enemminkin elinkeinonharjoittajille ja kuluttajille suunnattuun opastukseen, kuin tiedon julkaisemiseen kuluttaja-asiamiehen omista valvontatehtävistä. Asetuksessa ei myöskään mainita henkilöiden nimien julkaisemisesta tiedon julkaisemisen yhteydessä.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on todennut kantelun johdosta antamassaan ratkaisussa (dnro 1089/4/16) ongelmallisena henkilöiden nimien julkaisemista ylipäätään, siis myös yritysten ja muiden yhteisöjen nimien osalta, ja katsonut, että asiasta tulisi säätää tarkemmin. Kantelun kohteena oli kuluttaja-asiamiehen markkinaoikeuteen saattamasta hakemuksesta tiedon julkaiseminen. Vastaajina olleiden luonnollisten ja oikeushenkilöiden nimet julkaistiin tiedotteessa.

Luottotietorekisterit

Suomessa on otettu 1.4.2024 käyttöön positiivinen luottotietorekisteri. Rekisteristä säädetään positiivisesta luottotietorekisteristä annetussa laissa (739/2022). Luotonantajat ilmoittavat positiiviseen luottotietorekisteriin tiedot myöntämistään luotoista sekä luotoissa tapahtuneista muutoksista. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi lyhennykset ja luottosopimuksen muutokset. Rekisterissä näkyvät tiedot myös kuluttajan tuloista. Positiivisen luottotietorekisterin tarkoituksena on torjua ylivelkaantumista varmistamalla luotettavien luottotietojen saatavuus erityisesti luotonantotilanteessa luottokelpoisuutta arvioitaessa ja parantamalla luonnollisten henkilöiden mahdollisuuksia hallita omaa talouttaan. Kun kuluttaja hakee luottoa, luotonantajalla on velvollisuus tarkistaa luotonhakijan luottokelpoisuus. Luotonantaja pyytää tätä varten positiivisesta luottotietorekisteristä luottotietorekisteriotteen. Luotonantajalle luovutettavista tiedoista säädetään tyhjentävästi laissa. Otteella on muun ohella ajantasaiset tiedot rekisteriin ilmoitetuista luotonhakijan luotoista sekä hänen tuloistaan. Yksityishenkilö voi tarkastella omien luottojensa tietoja ja asettaa itselleen vapaaehtoisen luottokiellon maksutta luottotietorekisterissä. Positiivisen luottotietorekisterin rekisterinpitäjä on Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö.

Suomessa toimii positiivisen luottotietorekisterin lisäksi kaksi yksityistä luottotietorekisteriä. Kyseisistä rekistereistä ilmenevät maksuhäiriömerkinnät. Luottotietorekistereitä ylläpitävät

Suomen Asiakastieto Oy sekä Dun & Bradstreet Finland Oy. Luottotietotoiminnan harjoittajiin sovelletaan luottotietolakia (527/2007).

3.1.2 Rahoituspalvelujen etämyynti

Rahoituspalvelujen etämyynnistä säädetään kuluttajansuojalain 6 a luvussa. Sääntely perustuu pitkälti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/65/EY kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta (jäljempänä *rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivi*). Luvun 1 §:ssä säädetään luvun soveltamisalasta. Pykälän 1 momentissa luetellaan tiettyjä rahoituspalveluja, kuten talletus- ja asiakastilit, maksujenvälityspalvelut, luotot ja niiden välitys, vakuutukset ja niiden välitys sekä arvopaperinvälitys ja muut sijoituspalvelut. Lisäksi pykälän 1 momentin mukaan luvun säännöksiä sovelletaan myös muihin rahoituspalveluihin ja rahoitusvälineisiin.

Kuluttajansuojalain 6 a luvun 2 §:ssä säädetään säännösten soveltamisen rajoituksista eräissä tapauksissa. Esimerkiksi jos elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen etäsopimus koskee samankaltaisten rahoituspalvelujen jatkuvaa tai toistuvaa suorittamista, luvun säännöksiä ei sovelleta sopimukseen perustuviin yksittäisiin palvelusuorituksiin (1 momentti). Luvun 3 §:ssä säädetään luvun säännösten pakottavuudesta ja 4 §:ssä määritelmistä. Pykälään sisältyy etämyynnin, etätarjontamenetelmän sekä etäviestimen määritelmät.

Rahoituspalvelujen etämyynnissä noudatettavasta tiedonantovelvollisuudesta ennen sopimuksen tekemistä säädetään 6 a luvun 5 §:ssä. Kyseisen pykälän mukaan sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, kuluttajalle on annettava hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä luvun 6–9 §:ssä tarkoitetut tiedot elinkeinonharjoittajasta, tarjottavasta rahoituspalvelusta, etäsopimuksesta ja oikeussuojakeinoista. Tiedot on annettava käytettyyn etäviestimeen sopivalla tavalla, selkeästi, ymmärrettävästi ja niin, että tietojen kaupallinen tarkoitus käy selvästi ilmi.

Kuluttajalle annettavista ennakotiedoista säädetään 6 a luvun 6 §:ssä (ennakotiedot elinkeinonharjoittajasta), 7 §:ssä (ennakotiedot rahoituspalvelusta), 8 §:ssä (ennakotiedot etäsopimuksesta), 9 §:ssä (ennakotiedot oikeussuojakeinoista) sekä 10 §:ssä (ennakotiedot puhelinmyynnissä). Luvun 11 §:ssä säädetään velvollisuudesta toimittaa ennakotiedot ja sopimusehdot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Kuluttajan oikeudesta peruuttaa sopimus säädetään 6 a luvun 12 §:ssä. Kuluttajalla on oikeus peruuttaa sopimus ilmoittamalla siitä elinkeinonharjoittajalle 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut ennakotiedot ja sopimusehdot pysyvällä tavalla (1 momentti). Pykälä sisältää kuluttajaluottosopimusten osalta viittauksen kuluttajansuojalain 7 ja 7 a lukuun sekä vakuutusopimusten osalta vakuutusopimustakiin (543/1994). Luvun 13 §:ssä säädetään liitännäissopimuksen peruuntumisesta.

Peruuttamisoikeutta koskevista rajoituksista säädetään 6 a luvun 14 §:ssä. Kuluttajalla ei ole peruuttamisoikeutta, jos 1) rahoituspalvelun tai siihen liittyvän rahoitusvälineen hinta tai arvo riippuu sellaisista muutoksista rahoitusmarkkinoilla, joihin elinkeinonharjoittaja ei voi vaikuttaa; tai 2) sopijapuolet ovat jo täyttäneet sopimusvelvoitteensa kokonaisuudessaan kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä.

Ennen peruuttamista suoritettujen palvelujen korvauksesta säädetään luvun 15 §:ssä. Jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, häneltä saa vaatia korvauksen vain sellaisesta palvelusta, jonka

elinkeinonharjoittaja on sopimuksen mukaisesti tosiasiallisesti suorittanut ennen peruuttamista. Korvaus ei saa ylittää määrää, joka saadaan vertaamalla suoritettua palvelua sopimuksessa tarkoitettuihin palveluihin kokonaisuudessaan. (1 momentti) Jos elinkeinonharjoittaja ei ole ilmoittanut korvausta tai sen määräytymisperusteita ennakolta tai jos hän on aloittanut sopimuksen täyttämisen ilman kuluttajan nimenomaista pyyntöä, kuluttajan ei tarvitse korvata suoritettua palvelua (2 momentti). Suoritusten palauttamisesta säädetään 6 a luvun 16 §:ssä.

Kuluttajansuojalain 6 a luvun 17 §:ssä säädetään lakiviittauksia koskevasta rajoituksesta, 18 §:ssä kuluttajan oikeudesta vaihtaa käytettävää etäviestintä ja 19 §:ssä seuraamusmaksusta, jos rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevia tiettyjä säännöksiä rikotaan. Viimeksi mainitun pykälän mukaan luvun 5–10 §:n, 11 §:n 1 ja 2 momentin, 11 b §:n, 12 §:n 1 momentin ja 16 §:n 2 momentin rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

3.1.3 Tilastot, tutkimukset ja selvitykset

Suomen Pankin kulutusluottoanalyysi

Yleistä

Suomen Pankin kulutusluottoanalyysin mukaan kotitalouksien kokonaiskulutusluottokanta oli vuoden 2025 ensimmäisen neljänneksen lopussa 28,0 miljardia euroa ja sen vuosikasvuvauhti oli 0,3 %. Edellisestä neljänneksestä kokonaiskulutusluottokanta supistui 180 miljoonaa euroa. Kasvu on hidastunut viimeisen vuoden aikana. Kulutusluotoista noin puolet (13,8 mrd. euroa) oli vakuudettomia kulutusluottoja (pl. ajoneuvolainat) ja niiden kasvuvauhti oli vain hieman nopeampaa (0,9 %). Vuotta aiemmin vastaavana aikana vakuudettomien kulutusluottojen kasvuvauhti oli lähes 7 %.

Suomessa toimivien luottolaitosten (pankit) myöntämät kulutusluotot kattavat 63 % kotitalouksien kaikista kulutusluotoista. Erityisesti ulkomailta myönnettyjen kulutusluottojen myöntäminen on kasvanut. Kulutusluottoja myöntävistä toimijoista osuuttaan (18 %) ovat viime aikoina kasvattaneet eniten rajojen yli lainaavat luottolaitokset. Kokonaiskulutusluottokanta ei sisällä perintäyhtiöiden taseissa olevia kulutusluottoja, joiden määrä on merkittävä.

Muutamien kulutusluottoja myöntävien toimijoiden liiketoimintamallin tarkastelu osoittaa, että ongelmaluottoja syntyy paljon ja niitä myydään pois taseesta esimerkiksi perintäyhtiöille. Hoitamattomien lainojen myynti hidastaa osaltaan lainakannan kasvua. Positiivisesta luottotietorekisteristä tehtyjen laskelmien mukaan perintäyhtiöillä oli taseessa maaliskuun 2025 lopussa yli 1,7 miljardin euron edestä kuluttajaluottoja, joskin uuden aineiston käyttöön ja lukujen tulkintaan voi liittyä vielä epävarmuustekijöitä. Ajoneuvolainojen (9,6 mrd. euroa) osuus kotitalouksien kaikista kulutusluotoista oli yli 34 % vuoden 2025 ensimmäisen neljänneksen lopussa.

Korkojen nousu ja myöhemmin lasku on vaikuttanut myös kulutusluotoista maksettaviin korkoihin. Kulutusluotoista suuri osa on sidottu euriborkorkoihin.

Luottolaitosten myöntämät luotot

Suomessa toimivien luottolaitosten (pankit) myöntämien kulutusluottojen määrä oli 17,6 mrd. euroa maaliskuun 2025 lopussa. Maaliskuussa 2025 luottolaitoksista nostettiin vakuudettomia kulutusluottoja (pl. ajoneuvolainat ja tili- ja korttiluotot) 151 milj. euron edestä, mikä on 6 %

vähemmän kuin vuosi sitten vastaavana aikana. Tammi-maaliskuussa 2025 uusia nostoja luottolaitoksista tehtiin 14 % vähemmän kuin vuosi sitten vastaavana aikana. Maaliskuussa 2025 uusien nostojen keskiprosentti oli 8,4 %, kun se vuosi sitten vastaavana aikana oli yli 10 %. Maaliskuussa 2025 korkeakorkoisia kulutusluottoja tarjoavat luottolaitokset myönsivät 26 % uusista vakuudettomista kulutusluotoista. Niiden myöntämien kulutusluottojen keskiprosentti oli 11,8 %. Maaliskuun 2025 lopussa kotitalouksilla oli Suomessa toimivien luottolaitosten myöntämiä tili- ja korttiluottoja 4,7 mrd. euron edestä. Tili- ja korttiluotoista valmiusluottolimiittejä ja tililuottoja oli 24 %, korotonta maksuaikaluottoa 13 % ja pidennettyjä luottokorttiluottoja 64 %. Maaliskuun lopussa valmiusluottolimiittien ja tililuottojen keskiprosentti oli 9,0 % ja pidennettyjen luottokorttiluottojen 12,5 %. Tili- ja korttiluottojen kasvuvauhti on hidastunut selvästi. Maaliskuussa 2025 se supistui 1,6 % vuoden takaiseen verrattuna, kun vuosi sitten maaliskuussa se vielä kasvoi 10,2 %.

Luottolaitosten myöntämien uusien vakuudettomien kulutusluottojen keskimääräinen takaisinmaksuaika on hieman lyhentynyt viimeisen vuoden aikana. Maaliskuussa 2025 uusien vakuudettomien kulutusluottojen (pl. ajoneuvolainat) keskimääräinen takaisinmaksuaika oli 6 vuotta ja 3 kuukautta. Maaliskuussa 2025 hoitamattomien kulutusluottojen määrä oli 4,4 % suhteessa kulutusluottokantaan, kun vuosi sitten vastaavana aikana niitä oli 4,2 % suhteessa kantaan. Hoitamattomia vakuudettomia kulutusluottoja (pl. ajoneuvolainat) oli 6,8 % suhteessa vakuudettomien kulutusluottojen kantaan. Vertailun vuoksi huomioitakoon, että pankkien myöntämistä kotitalouslainoista hoitamattomia asuntolainoja oli 1,8 % suhteessa asuntolainakantaan maaliskuun lopussa. Suhteessa lainakantaan pankeilla on hoitamattomia kotitalouslainoja enemmän kulutusluotoissa ja muissa käyttötarkoituksissa kuin asuntolainoissa.

Tammi-maaliskuun 2025 aikana luottolaitokset (pankit) kirjassivat kulutusluotoista 56 miljoonan euron edestä arvonalentumisia, mikä on 13 % vähemmän kuin vuosi sitten vastaavana aikana.

Muut rahoituslaitokset

Maaliskuun 2025 lopussa muiden rahoituslaitosten (ml. pikaluottoyrietykset) myöntämien vakuudettomien kulutusluottojen määrä oli 468 milj. euroa. Suomalaiset kotitaloudet nostivat vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä vakuudettomia kulutusluottoja (pl. tili- ja korttiluotot) yhteensä 61 milj. euron edestä muista rahoituslaitoksista, mikä on 5,4 % vähemmän kuin vuosi sitten vastaavana ajankohtana. Uusien nostettujen vakuudettomien kulutusluottojen sovitettu vuosikorko oli 8,7 % ja todellinen vuosikorko 12,7 % vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä, kun vuosi sitten vastaavana ajankohtana sovitettu vuosikorko oli 9,9 % ja todellinen vuosikorko 13,4 %.

Maaliskuun 2025 lopussa muiden rahoituslaitosten myöntämistä (taseessa olevat) kulutusluotoista (3,8 mrd. euroa) suurin osa (88 %) oli ajoneuvolainoja. Lisäksi muilla rahoituslaitoksilla on merkittävä määrä hallinnoitavia taseen ulkopuolisia ajoneuvolainoja.

Valtaosa muiden rahoituslaitosten myöntämistä vakuudettomista kulutusluotoista on sidottu euriborkorkoihin. Muihin rahoituslaitoksiin kuuluvien pikaluottoyrietysten kulutusluottokanta oli alle 100 milj. euroa.

Kulutusluotto- ja pienlainayhtiöiden (nk. pikaluottoyrietykset) kulutusluottokanta on supistunut merkittävästi vuoden 2018 jälkeen, jolloin pikaluottoyrietysten lainasaamiset kotitalouksilta olivat arviolta 700 milj. euroa. Maaliskuun 2025 lopussa kulutusluottokannan keskiprosentti oli 26,6 %, kun se vuosi sitten vastaavana aikana oli 29,8 %. Muutosta selittää kulutusluotoille

syyskuussa 2019 asetettu 20 prosentin korkokatto (jota myöhemmin on kiristetty), joka lopetti uusista pikavipeistä perittävät ylisuuret korot. Tämän jälkeen osa pikaluottoja myöntävistä yrityksistä lopetti uusien lainojen myöntämisen tai koko toimintansa, koska toiminta muuttui heikommin kannattavaksi. Lainakannan supistumiseen vaikuttavat osaltaan myös taseesta muille toimijoille pois myydyt lainat. Osa toimijoista on myös jatkanut toimintaansa luottolaitoksena. Vuoden 2025 ensimmäisellä neljännekselle pikaluottoyritysten myöntämien uusien vakuudettomien kulutusluottojen keskimääräinen takaisinmaksuaika oli 8 vuotta, kun vuosi sitten vastaavana aikana se oli 7 vuotta 11 kuukautta.

Suomen Pankin joukkorahoitus ja vertaislainaus -tilaston raportointijoukossa ei ollut vuonna 2023 yhtään toimijaa, joka olisi tarjonnut uusia vertaislainoja kuluttajille.

Summaarisia riita-asioita koskevat tilastot

Summaarisilla riita-asioilla tarkoitetaan sellaisia tuomioistuimessa käsiteltäviä asioita, jotka koskevat tietyn määräistä saamista, hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista taikka häätöä ja joissa asia kantajan käsityksen mukaan ei ole riitainen.

Tuomioistuintilastojen perusteella summaarisista riita-asioista säännönmukaisesti noin kaksi kolmasosaa kirjataan vuosittain koodeilla 0810 (velkakirjaan perustuva saatava) ja 0890 (velkasuhteeseen perustuva saatava). Näillä koodeilla kirjataan myös pääosa kuluttajaluottoihin liittyvistä asioista. Kuluttajaluottoihin liittyviä summaarisia riita-asioita kirjataan myös muilla koodeilla. Alla olevasta taulukosta ilmenevät koodeilla 0810 ja 0890 kirjatut, käräjäoikeuksiin saapuneet summaariset riita-asiat vuodesta 2010 lukien. Voidaan havaita, että mainituilla koodeilla kirjattujen asioiden määrä on laskenut jonkin verran vuodesta 2019, mutta vuoden 2022 jälkeen asioiden määrä on ollut jälleen noususuuntainen.

Taulukko 1: saapuneet summaariset riita-asiat, kirjattu koodilla 0810 tai 0890.

Vuosi	Saapuneet asiat yhteensä
2010	206 940
2011	232 071
2012	286 157
2013	301 879
2014	224 045
2015	213 169
2016	220 469
2017	261 504
2018	280 215
2019	319 854

2020	273 352
2021	277 738
2022	209 120
2023	252 776
2024	304 602

Suomen Asiakastieto Oy:n tilastot

Maksuhäiriöisten henkilöiden määrä on korkea. Suomen Asiakastieto Oy:ltä saadun tiedon mukaan 30.9.2024 maksuhäiriöisiä henkilöitä oli noin 365 450, kun vastaavana ajankohtana vuonna 2013 luku oli 360 300 ja vuonna 2020 noin 391 850. Vuoden 2020 jälkeen maksuhäiriöisten määrä on lähtenyt laskemaan vuoteen 2023 asti, mutta vuoden 2024 osalta määrä on lähtenyt jälleen nousuun. Vuonna 2023 kirjattuja merkintöjä oli 1,84 miljoonaa. Vuonna 2022 vastaava määrä oli 1,81 miljoonaa ja vuonna 2021 1,73 miljoonaa.

Suomen Asiakastieto Oy:ltä saatujen tietojen mukaan vuoden 2024 kolmen ensimmäisen kvartaalin osalta henkilöön kohdistuvista maksuhäiriömerkinnöistä 226 592 liittyi velkomustuomioon. Näistä tuomioista 143 393 liittyi asiatyyppiin ”tili- ja kertaluotto sekä pikavippi” ja 37 387 asiatyyppiin ”postimyynti- ja verkko-ostos”. Vuotta aiemmin 2023 vastaavana ajankohtana velkomustuomioiden määrä oli 200 125. Tuomioista 115 073 liittyi asiatyyppiin ”tili- ja kertaluotto sekä pikavippi” ja 47 336 asiatyyppiin ”postimyynti- ja verkko-ostos”.

Takuusäätiölle saapuneet takaushakemukset

Takuusäätiölle saapui vuonna 2023 ja vuonna 2024 kumpanakin yhteensä 1 884 takaushakemusta. Vuonna 2022 vastaava luku oli 1 541, vuonna 2021 yhteensä 1 606 ja vuonna 2020 yhteensä 1 364 kappaletta. Takaushakemusten määrä on kasvanut 2020-luvulla. Erityisen suurta kasvu oli vuonna 2023, jolloin hakemuksia velkatilanteen järjestelemiseen Takuusäätiön takauksen avulla tuli yli viidennes edellisvuotta enemmän. Kuluvan vuoden 2025 ennuste on, että hakemusmäärä tulee olemaan yhtä suuri kuin kahtena edellisena vuonna.

Erityisesti nuorten alle 30-vuotiaiden aikuisten osuus hakijoista on kasvanut. Kymmenen vuoden tarkastelujakson alussa heidän osuutensa hakijoista oli noin 10 %:n luokkaa, kun osuus on nyt noin kolmannes.

Vuonna 2024 Takuusäätiö myönsi 275 takausta ja hylkäsi 1114 hakemusta. Myönnettyillä takauksilla järjesteltiin velkoja noin 6,4 miljoonan euron arvosta. Laskurästien ja osamaksujen osuus on kasvussa hakijoiden velkaluettelossa. Takaushakemuksen hylkäämisen yleisin syy oli velkamäärään nähden riittämätön tai negatiivinen maksuvara. Muut hylkäämisen syyt liittyvät takauksen enimmäismäärän eli 34 000 euroa ylittävään velkamäärään sekä hoitamattomaan peliriippuvuuteen, mikä tarkoittaa sitä, että tuoreiden tiliotteiden perusteella hakija pelaa edelleen paljon, mikä sekä velkaannuttaa lisää että haastaa arjen välttämättömistä menoista selviytymistä.

Taulukosta ilmenevät takaushakemukset ja päätökset vuosina 2015–2024.

Taulukko 2: Takuusäätiölle saapuneet takaushakemukset ja päätökset.

Vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Hakemukset	880	837	775	878	1009	1364	1606	1541	1884	1884
Myönnöt (kpl)	322	306	262	249	226	331	357	292	295	275
Myönnöt (milj. euroa)	6,4	5,3	5,5	5	4,7	7,1	8	6,4	6,4	6,4
Hylkäykset (kpl)	485	385	365	328	519	567	709	577	1130	1114

Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvitys pikaluotoista ja pikaluottoa ottaneiden maksuvaikeuksista

Kilpailu- ja kuluttajaviraston keväällä 2022 julkaisemassa tutkimusraportissa (Järvelä, Saastamoinen, Salo: Pikaluotot ja pikaluottoja ottaneiden maksuvaikeudet; Kilpailu- ja kuluttajaviraston tutkimusraportteja 5/2022) arvioitiin eri lähteiden perusteella, että pikaluottoa on noin 1–2 prosentilla aikuisväestöstä vuosittain. Raportin mukaan pikaluottoa ottaneista 35–45 prosenttia on kokenut erilaisia maksuvaikeuksia luottojensa kanssa, kun vastaavasti niistä, joilla on muuta kuin pikalainaa, erilaisia maksuvaikeuksia on kokenut vain 2,6–9 prosenttia. Raportin mukaan pikaluoton ottamisen ja maksuvaikeuksien kokemisen välillä on siis selvä yhteys.

Niin ikään raportissa tuodaan esille, että useammin pikaluottoja ottavat miehet, alle 35-vuotiaat, vähemmän koulutetut, työttömät, pienituloiset ja yksinasuvat. Raportissa todetaan, että pikaluotoista aiheutuvat ongelmat koskettavat kyselyjen ja luottotietorekisterianalyysin tulosten perusteella erityisesti haavoittuvia kuluttajaryhmiä.

3.2 Nykytilan arviointi

3.2.1 Direktiiveistä johtuvat muutostarpeet

Kuluttajaluottodirektiivi

Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia ennen muuta kuluttajansuojalain 7 lukuun. Lisäksi rekisteröintivelvollisuuden laajeneminen koskemaan kuluttajaluottojen välittäjiä edellyttää kokonaan uuden lain säätämistä. Muutoksia olisi tehtävä myös eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettuun lakiin, toimivaltuuslakiin, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin (661/2012), vakuutuslainsäädäntöön, vakuutusten tarjoamisesta annettuun lakiin (234/2018), luottolaitoslakiin, positiivisesta luottotietorekisteristä annettuun lakiin, luottotietolakiin, Finanssivalvonnasta annettuun lakiin sekä Finanssivalvonnan valvontamaksuista annettuun lakiin (1209/2023). Edelleen direktiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia tiedonantoasetukseen. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää myös kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja myöntävien luotonantajien ja tällaisia luottoja välittävien luotonvälittäjien tietämystä ja pätevyyttä koskevista vaatimuksista säätämistä.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi edellyttää muutoksia erityisesti rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevaan kuluttajansuojalain 6 a lukuun. Erinäisiä muutoksia on tarpeen tehdä myös kuluttajansuojalain 6 lukuun, toimivaltuuslakiin, vakuutusopimuslakiin, maksupalvelulakiin (290/2010), yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä annettuun lakiin (213/2022) sekä liikennevakuutuslakiin (460/2016). Direktiivin täytäntöönpano edellyttää myös muutoksia oikeusministeriön asetukseen kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetuista peruuttamislomakkeesta ja peruuttamisohjeista (110/2014).

3.2.2 Direktiivien säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön

Kuluttajaluottodirektiivi

Kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalaa koskevan 2 artiklan useimmat kohdat eivät edellytä kansallista täytäntöönpanoa. Artiklan 1 kohta sekä 2 kohdan a–g alakohta eivät edellytä täytäntöönpanotoimia. Kuluttajansuojalain 7 luvun 1 §:ssä säädetään jo luvun soveltamisalasta artiklan 1 kohdassa säädetyllä tavalla. Kuluttajansuojalain 7 luvun 1 §:n 5 momentin 5 kohdassa säädetään puolestaan luvun säännöksiä koskevasta soveltamisalarajauksesta lain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen osalta. Soveltamisalarajaus vastaa osin artiklan 2 kohdan a ja b alakohtaa, joskin osaan alakohdissa tarkoitetuista luotoista, kuten luottoihin, joiden vakuudeksi annetaan muuta kiinteää omaisuutta kuin asunto-omaisuutta, sovelletaan jo nykyisin lain 7 luvun säännöksiä (ks. HE 24/2010 vp, s. 12–13 ja HE 77/2016 vp, s. 51–52). Alakohdtien täytäntöönpanemiseksi ei näin ollen ehdoteta muutoksia. Kohdan c alakohdan rajausta ei ehdoteta täytäntöönpantavaksi, sillä jo nykyisin kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksiä sovelletaan myös yli 100 000 euron luottoihin (ks. HE 24/2010 vp, s. 26). Myöskään kohdan d, e ja f alakohtia ei ehdoteta täytäntöönpantavaksi, sillä ne rajautuvat soveltamisalan ulkopuolelle jo muutoinkin. Kohdan g alakohtaa vastaava soveltamisalarajaus on kuluttajansuojalain 7 luvun 1 §:n 2 momentissa (ks. HE 24/2010 vp, s. 25 ja HE 88/1985 vp, s. 23–24). Kohdan i alakohta ei edellytä täytäntöönpanotoimia, sillä luottosopimukset, jotka koskevat maksutonta olemassa olevan velan maksamisen lykkäystä, rajautuvat soveltamisalan ulkopuolelle jo muutoinkin. Kohdan j alakohtaa vastaava soveltamisalarajaus on kuluttajansuojalain 7 luvun 1 §:n 5 momentin 3 kohdassa (ks. HE 24/2010 vp, s. 26).

Kohdan k alakohdan mukaan soveltamisalaan eivät kuulu luottosopimukset, jotka koskevat lainoja, joita jonkin säännöksen nojalla myönnetään rajatulle yleisölle yleishyödyllisessä tarkoituksessa markkinoilla vallitsevaa lainakorkoa alemmalla korolla tai korotta taikka muilla ehdoin, jotka ovat markkinoilla vallitsevia ehtoja edullisemmat kuluttajan kannalta. Alakohtaa koskevasta soveltamisalarajauksesta säädetään voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 1 §:n 5 momentin 4 kohdassa (ks. HE 24/2010 vp, s. 26). Selvyyden vuoksi voidaan myös todeta, että nykyisin k alakohdan nojalla soveltamisalan ulkopuolelle rajautuvia luottoja voi lain 7 luvun 1 §:n 5 momentin 4 kohdassa mainittujen luottojen lisäksi olla muitakin, kuten julkisyhteisöjen kuntoutustarkoituksessa myöntämät edellä mainitut kriteerit täyttävät luotot. Tällaisessa luotonannossa ei liene yleensä kyse elinkeinotoiminnasta, jolloin tällainen luotonanto rajautuu kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalan ulkopuolelle ilman eri toimenpiteitä, eikä erillisiä säännöksiä sen poissulkemiseksi näin ollen tarvita.

Direktiivin 2 artiklan 3 kohta ei edellytä täytäntöönpanotoimia, sillä yli 100 000 euron luotot kuuluvat kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan. Saman artiklan maksuaikakortteja koskeva 5 kohta ei edellytä täytäntöönpanotoimia, sillä jäsenvaltio-optiota ei ehdoteta otettavaksi käyttöön. Myöskään artiklan 6 kohta ei edellytä täytäntöönpanotoimia, sillä

kyseisten luottojen katsotaan rajautuvan kuluttajansuojalain soveltamisalan ulkopuolelle ilman erillisiä toimenpiteitä (ks. HE 24/2010 vp, s. 19).

Kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklan 7 kohdassa mahdollistetaan jäsenvaltioiden säätävän, että vain tiettyjä direktiivin säännöksiä sovelletaan luotonantajan ja kuluttajan välisiin luottosopimuksiin maksujen lykkäämisen tai takaisinmaksun menetelmien osalta, kun kuluttaja ei ole noudattanut tai ei todennäköisesti noudata alkuperäistä luottosopimusta. Optio on otettu Suomessa aiemman kulutusluottodirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä osittain käyttöön, ja siitä säädetään kuluttajansuojalain 7 luvun 2 §:n 3 momentissa (ks. HE 24/2010 vp, s. 26–27). Direktiivin säännös ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Edelleen 2 artiklan 8 kohdassa säädetään jäsenvaltio-optiosta rajoittaa tiettyjen artiklojen soveltaminen tiettytyyppeihin luottoihin. Mainitusta optiosta ei aiheudu a alakohdan (luottosopimukset, joiden mukaisen luoton kokonaismäärä on alle 200 euroa) eikä c alakohdan (luottosopimukset, joiden nojalla luotto on maksettava takaisin kolmen kuukauden kuluessa ja joissa edellytetään vain vähäisten maksujen suorittamista) osalta täytäntöönpanotoimia.

Kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklassa säädetään määritelmistä. Kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 1 kohtaan sisältyvä kuluttajan määritelmä vastaa asiallisesti kuluttajansuojalain 1 luvun 4 §:ää. Luotonantajan ja luottosopimuksen määritelmästä säädetään puolestaan kuluttajansuojalain 7 luvun 1 §:n 1 momentissa ja luottosopimuksen määritelmästä edelleen saman pykälän 5 momentin 2 kohdassa. Määritelmät vastaavat asiallisesti direktiivin määritelmiä, joten täytäntöönpanotoimia ei tältä osin tarvita. Artiklan 7 kohdan määritelmä todellisesta vuosikorosta ei edellytä täytäntöönpanotoimia, sillä määritelmästä säädetään kuluttajansuojalain 7 luvun 6 §:n 3 momentissa sekä kuluttajaluoton todellisesta vuosikorosta annetussa oikeusministeriön asetuksessa (1123/2016).

Kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 8 kohdan mukainen lainakoron määritelmä sisältyy kuluttajansuojalain 7 luvun 6 §:n 4 momenttiin ja artiklan 9 kohdan mukainen kiinteän lainakoron määritelmä kuluttajansuojalain 7 luvun 28 §:n 1 momenttiin. Kumpikaan kohta ei edellytä täytäntöönpanotoimia. Artiklan 11 kohdan määritelmä pysyvistä välineistä sisältyy jo nyt kuluttajansuojalain 7 luvun 7 §:n 7 momenttiin. Ennen sopimuksen tekemistä annettavien tietojen määritelmä (3 artiklan 13 kohta) sisältyy jo nyt asiallisesti kuluttajansuojalain 7 luvun 9 §:n 1 momenttiin eikä edellytä erillisiä täytäntöönpanotoimia. Artiklan 14 kohdan määritelmä profiloinnista sisältyy Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (jäljempänä *yleinen tietosuojalainasetus*), eikä määritelmä asetuksen suoran sovellettavuuden johdosta edellytä täytäntöönpanotoimia.

Kuluttajaluottodirektiivin määritelmät kytkykaupasta (3 artiklan 15 kohta) ja yhdistetystä tarjouksesta (3 artiklan 16 kohta) sisältyvät asiallisesti kuluttajansuojalain 7 luvun 13 a §:ään ja 2 luvun 12 §:ään. Täytäntöönpanotoimia ei näin ollen niiden osalta tarvita. Myöskään direktiivin 3 artiklan 18 kohdan määritelmä tilinylitysmahdollisuudesta ja 19 kohdan määritelmä tili- tai luottorajan ylityksestä eivät edellytä erityisiä täytäntöönpanotoimia, sillä ensiksi mainituissa määritelmässä on asiallisesti kyse luottosopimuksesta ja jälkimmäinen määritelmä sisältyy jo nyt kuluttajansuojalain 7 luvun 2 §:n 2 momenttiin. Liitännäisen luottosopimuksen määritelmä (3 artiklan 20 kohta) sisältyy puolestaan kuluttajansuojalain 7 luvun 7 §:n 3 kohtaan ja ennenaikaisen takaisinmaksun määritelmä (3 artiklan 21 kohta) sisältyy kuluttajansuojalain 7 luvun 27 §:n 1 momenttiin.

Kuluttajaluottodirektiivin 4 artiklassa säädetään euroina ilmoitettujen määrien muuttamisesta kansalliseksi valuutaksi. Kyseinen artikla ei koske Suomea.

Kuluttajaluottodirektiivin 6 artiklassa säädetään syrjimättömyydestä luoton myöntämisessä. Artikla ei edellytä erillistä kansallista täytäntöönpanoa. Yhdenvertaisuudesta ja kiellosta syrjiä säädetään jo nyt yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014).

Kuluttajaluottodirektiivin 7 artiklassa säädetään luottosopimusten mainonnasta ja markkinoinnista. Säännökset kuluttajiin kohdistuvasta mainonnasta ja markkinoinnista sisältyvät kuluttajansuojalain 2 lukuun, ja ne perustuvat UCP-direktiiviin. Säännökset koskevat myös rahoituspalveluja, kuten kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja. Mainontaa ja muuta markkinointia on pidettävä 2 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla sopimattomana, jos se ei ole asiallista ja selkeää. Samoin sopimattomana pidetään saman pykälän 2 momentin mukaan totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien tietojen antamista markkinoinnissa. Totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea luvun 6 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdan mukaan kulutushyödykkeen saatavuutta tai hintaa. Kuluttajaluottojen markkinoinnista säädetään myös kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n 2 momentin 1 kohdassa, jonka c alakohdassa edellytetään erityisesti, ettei luotonantaja esitä luoton olevan olemassa olevia luottoja edullisempi, jos väite on totuudenvastainen tai harhaanjohtava taikka jos väite ei ole muutoin näytettävissä toteen sekä h alakohdassa puolestaan, ettei luotonantaja menettele muulla kuin kohdan a–g alakohdassa tarkoitetulla tavalla siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä harkita luoton ottamista tai käyttämistä huolellisesti. Kuluttajaluottodirektiivin 7 artikla ei näin ollen edellytä lainsäädäntömuutoksia, vaan voimassa oleva lainsäädäntö täyttää jo artiklan vaatimukset (ks. myös HE 77/2016 vp, s. 36–37).

Direktiivin 8 artiklassa säädetään puolestaan luottosopimusten mainonnassa ilmoitettavista vakiotiedoista. Artiklan 2 kohta ei edellytä täytäntöönpanoa, sillä sen sisältö vastaa asiallisesti kuluttajansuojalain 7 luvun 8 §:n 1 momentissa säädettyä. Artiklan 3 kohdassa säädetään mainonnassa esitettävistä tiedoista tarkemmin, ja kyseisen kohdan ensimmäisen alakohdan a–f alakohda ei edellytä muutoksia kuluttajansuojalakiin. Kyseisistä tiedoista säädetään jo nyt kuluttajansuojalain 7 luvun 8 §:ssä. Artiklan 4 kohta, jossa säädetään edustavasta esimerkistä, sisältyy kuluttajansuojalain 7 luvun 8 §:n 2 momenttiin. Vastaavasti artiklan lisäpalveluja koskeva 5 kohta sisältyy edellä mainitun 8 §:n 3 momenttiin. Artiklan 7 kohdassa säädetään kielletyistä menettelyistä mainonnassa. Kohdan a alakohta ei edellytä kansallisia muutoksia, sillä asiasta säädetään kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n 2 momentin b alakohdassa (ks. HE 218/2022 vp, s. 53–54). Artiklan 8 kohdassa säädetään muista menettelyistä, jotka jäsenvaltiot voivat muun muassa kieltää. Kyseinen kohta ei edellytä kansallisia muutoksia.

Kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklassa säädetään ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista. Artiklan 3 kohdan f–k alakohta ei edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn, sillä tiedot sisältyvät jo asiallisesti kuluttajansuojalain 7 luvun 9 §:ään ja tiedonantoasetukseen. Artiklan 8 kohdassa säädetään luottosopimuksen toimittamisesta kuluttajalle. Kohta ei edellytä täytäntöönpanotoimia, sillä säännös sisältyy kuluttajansuojalain 7 luvun 11 §:n 2 momenttiin.

Kuluttajaluottodirektiivin 11 artikla koskee tiedonantovelvollisuutta luottosopimuksissa, jotka ovat joko luotto-osuuskuntien tarjoamia luottoja taikka maksujärjestelysopimuksia. Artiklan 7 ja 8 kohta ei edellytä kansallisia täytäntöönpanotoimia, sillä niitä vastaavat säännökset sisältyvät jo voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 43 §:n 3 momenttiin ja 44 §:ään.

Kuluttajaluottodirektiivin 12 artiklassa säädetään riittävästä selvityksistä. Artiklan 1 kohta ei edellytä muutoksia, sillä kohta sisältyy jo asiallisesti kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n 2 momentin 5 kohtaan. Artiklan 2 kohta ei myöskään edellytä täytäntöönpanotoimia. Kohta mahdollistaa jäsenvaltioille riittävien selvitysten mukauttamisen tietyissä tapauksissa. Optiota ei ole tarkoitus panna täytäntöön.

Kytkeykaupasta ja yhdistetyistä tarjouksista säädetään kuluttajaluottodirektiivin 14 artiklassa. Artiklan 1 kohta ei edellytä kansallisia täytäntöönpanotoimia, sillä asiasta säädetään jo kuluttajansuojalain 7 luvun 13 a §:ssä (ks. HE 77/2016 vp, s. 47–48). Myöskään artiklan 2 kohta ei edellytä täytäntöönpanotoimia, sillä kohta sisältää jäsenvaltio-option, jota ei ole tarkoitus panna täytäntöön.

Kuluttajaluottodirektiivin 15 artiklassa säädetään luottosopimuksen tekemistä tai lisäpalvelujen ostamista koskevasta päätelystä suostumuksesta. Artikla ei edellytä kansallisia lainsäädäntötoimia, sillä artiklan katsotaan sisällöllisesti vastaavan kuluttajansuojalain 2 luvun 10 ja 10 a §:ää. Kuluttajansuojalain 2 luvun 10 §:ssä kielletään kulutushyödykkeiden toimittaminen kuluttajalle ilman nimenomaista tilausta ja 10 a §:ssä säädetään kuluttajan nimenomaisesta suostumuksesta kaikkiin lisämaksuihin. Vastaavasti edellä mainittu 2 luvun 10 § vastaa asiallisesti myös kuluttajaluottodirektiivin 17 artiklaa, jossa säädetään luottojen eipyydetyn myöntämisen kieltämisestä.

Kuluttajan luottokelpoisuuden arvioinnista säädetään direktiivin 18 artiklassa. Artiklan 2, 5–7 ja 10 kohta eivät edellytä täytäntöönpanotoimia. Artiklan 5 ja 6 kohta sisältyy jo voimassa olevaan kuluttajansuojalain 7 luvun 16 a §:n 2 momenttiin (ks. HE 77/2016 vp, s. 48) ja 10 kohta puolestaan saman luvun 14 §:n 2 momenttiin. Artiklan 2 kohta vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen sääntelyä (asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohta sekä 19 artikla), eikä näin ollen edellytä erillistä täytäntöönpanoa. Artiklan 7 kohtaa ei ole tarpeen panna täytäntöön, sillä sopimusoikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti tehty sopimus sitoo eikä Suomen lainsäädäntöön sisälly erityistä säännöstä, jonka mukaan luotonantaja saisi kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa peruuttaa tai muuttaa luottosopimusta (ks. HE 77/2016 vp, s. 38).

Kuluttajaluottodirektiivin 19 artiklassa säädetään tietokannoista. Artiklan 1 kohta ei edellytä täytäntöönpanotoimia. Suomessa ei ole rajattu tietokantoihin pääsyä suomalaisiin luotonantajiin. Positiivisesta luottotietorekisteristä annetussa laissa on nimenomaisesti sallittu tietojen tarkistaminen myös toisessa jäsenvaltiossa toimivalle luotonantajalle, joka tarjoaa luottoja Suomessa. Luottotietolaissa ei ole rajattu tietojen saatavuutta suomalaisiin luotonantajiin. Myöskään artiklan 2 kohta ei edellytä muutoksia lainsäädäntöön, sillä kuluttajaluotonantajat ovat jo nyt voimassa olevan lain nojalla valvonnan piirissä. Artiklan 3 kohta ei edellytä erillistä täytäntöönpanoa, sillä sääntely koskee sekä julkisia että yksityisiä rekistereitä Suomessa. Artiklan 4 kohdassa säädetyistä tiedoista säädetään jo nykyisin positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 7 ja 12 §:ssä. Myöskään artiklan 5 kohta ei edellytä kansallisia toimia, sillä positiivisesta luottotietorekisteristä annetussa laissa tai luottotietolaissa ei säädetä kohdassa tarkoitetuista tietosisällöistä. Artiklan 8 kohtaa ei tarvitse panna erikseen täytäntöön. Kuluttajalla on jo nyt kuluttajansuojalain ja yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla riittävät valituskeinot.

Luottosopimuksen muodosta säädetään direktiivin 20 artiklassa. Artikla ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, sillä luottosopimuksen muodosta säädetään jo direktiivin edellyttämällä tavalla voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:n 1 momentissa.

Luottosopimukseen sisällytettävistä tiedoista säädetään puolestaan direktiivin 21 artiklassa. Artiklan 1 kohdan 1 alakohdan a, c–p sekä r–w alakohta eivät edellytä täytäntöönpanotoimia. Kyseisistä tiedoista säädetään jo tiedonantoasetuksen 5 §:ssä. Artiklan 2 kohta, joka koskee lyhennystaulukkoa, ei edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn, sillä kohtaa vastaa sisällöllisesti jo kuluttajansuojalain 7 luvun 23 §.

Direktiivin 22 artiklan säännökset luottosopimuksen muuttamista koskevista tiedoista eivät tietojen toimitustapaa lukuun ottamatta edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn, sillä asiasta

säädetään muilta osin artiklaa vastaavasti kuluttajansuojalain 7 luvun 23 a §:ssä (ks. HE 208/2024 vp, s. 57–58).

Direktiivin 23 artikla sisältää säännökset lainakoron muutoksista. Artiklan 2 kohta ei edellytä d alakohdan ii ja iii alakohtaa lukuun ottamatta muutoksia kansalliseen sääntelyyn. Artiklan sisältöä vastaa kuluttajansuojalain 7 luvun 24 §:n 3 momentti.

Kuluttajaluottodirektiivin 24 artiklassa säädetään tilinylitysmahdollisuuksista. Artiklan 1 kohdan a–h alakohta ei edellytä kansallisia muutoksia, sillä vastaavat säännökset sisältyvät jo nyt kuluttajansuojalain 7 luvun 46 §:n 1 momenttiin. Myöskään artiklan 2 kohdan toinen alakohta ei edellytä d alakohdan ii ja iii alakohtaa lukuun ottamatta muutoksia kansalliseen sääntelyyn. Kohdan toista alakohtaa vastaavat säännökset ovat muilta osin voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 46 §:n 2 momentissa. Artiklan 5 kohta on kansallinen optio, jota ei ehdoteta pantavan täytäntöön.

Kuluttajaluottodirektiivin 25 artikla koskee tili- tai luottorajan ylitystä. Artiklan 2 kohdan 1 alakohdan a–d alakohta ei edellytä täytäntöönpanoa, sillä vastaavat tiedot sisältyvät jo nyt kuluttajansuojalain 7 luvun 47 §:n 2 momenttiin. Artiklan 3 kohta ei edellytä täytäntöönpanoa. Artiklan 6 kohta on kansallinen optio, jota ei ehdoteta pantavan täytäntöön.

Kuluttajan peruuttamisoikeudesta säädetään kuluttajaluottodirektiivin 26 artiklassa. Artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta eivät edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn lukuun ottamatta tietojen toimitustapaa koskevaa sääntelyä. Kohdan ensimmäistä ja toista alakohtaa vastaa kuluttajansuojalain 7 luvun 20 §:n 1 momentin sääntely. Myöskään kohdan kolmas alakohta ei edellytä uusia säännöksiä, sillä voimassa olevan kuluttajansuojalain 12 luvun 1 c §:ssä säädetään kuluttajan oikeudesta vedota peruuttamisilmoitukseen, vaikka se myöhästyisi, vääristyisi tai ei tulisi perille ja saman luvun 1 e §:ssä määräajan laskemisesta. Artiklan 4 kohta ei myöskään edellytä täytäntöönpanoa Suomessa. Artiklan 5 kohdan ensimmäinen alakohta ei edellytä muutoksia a alakohtaa lukuun ottamatta. Muilta osin sääntely vastaa kuluttajansuojalain 7 luvun 20 §:ssä säädettyä. Artiklan 6 kohta ei edellytä kansallisia toimia, sillä vastaava säännös on jo voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 21 §:ssä. Artiklan 7 kohta ei edellytä erillistä täytäntöönpanoa. Artiklan 8 ja 9 kohta ei edellytä täytäntöönpanoa Suomessa.

Kuluttajaluottodirektiivin 27 artiklassa säädetään liitännäisistä luottosopimuksista. Artikla ei edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn. Artiklan 1 kohtaa vastaavat säännökset sisältyvät kuluttajansuojalain 6 luvun 21 §:ään sekä 10 luvun 11 §:ään. Artiklan 2 ja 3 kohtaa vastaavat säännökset sisältyvät puolestaan kuluttajansuojalain 7 luvun 39 §:ään.

Toistaiseksi voimassa olevia luottosopimuksia koskeva kuluttajaluottodirektiivin 28 artikla ei edellytä irtisanomisilmoituksen sekä käyttöoikeuden lakkaamisesta ja sen syistä ilmoittamisen tapaa lukuun ottamatta muutoksia kansalliseen sääntelyyn. Artiklaa muilta osin vastaavat säännökset sisältyvät jo voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 30 ja 32 §:ään.

Ennenaikaisesta takaisinmaksusta säädetään kuluttajaluottodirektiivin 29 artiklassa. Artiklan 2 ja 3 kohta eivät edellytä muutoksia kansalliseen lakiin. Kohtia vastaava sääntely sisältyy jo nyt kuluttajansuojalain 7 luvun 28 §:ään. Artiklan 4 kohdassa säädetään jäsenvaltio-optioista. Kyseisen kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohta on Suomessa jo käytössä, eikä sen käytön jatkaminen edellytä erillisiä muutoksia. Asiasta säädetään kuluttajansuojalain 7 luvun 28 §:n 3 momentissa. Muilta osin artiklan mahdollistamia optioita ei ehdoteta otettavan käyttöön. Myöskään artiklan 5 kohta ei edellytä erillisiä täytäntöönpanotoimia.

Kuluttajaluottodirektiivin 30 artiklassa säädetään todellisen vuosikoron laskemisesta. Artikla ei edellytä täytäntöönpanotoimia, sillä artiklaa vastaavaa sääntelyä on kuluttajansuojalain 7 luvussa sekä kuluttajaluoton todellisesta vuosikorosta annetussa oikeusministeriön asetuksessa (1123/2016).

Direktiivin 31 artikla koskee toimenpiteitä lainakorkojen, todellisten vuosikorkojen tai kuluttajalle aiheutuvien luoton kokonaiskustannusten rajoittamiseksi. Artiklan 1 kohta ei edellytä uusista rajoituksista säätämistä, sillä kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:ssä säädetään sekä luoton korkoa että muita luottokustannuksia koskevista rajoituksista. Sen sijaan valmistelun aikana epäselvää on ollut, tulisiko kuluttajansuojalain 7 luvun 2 §:n 2 momentin ja 3 §:n 3 momentin perusteella saman luvun 17 a §:n soveltamisalan ulkopuolelle jätetyt luotot tuoda direktiivin myötä sääntelyn piiriin. Direktiivin 31 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden toimenpiteiden tulee täyttää direktiivin vaatimukset, eli rajoittavien toimenpiteiden tulee tehokkaasti estää väärinkäytökset ja varmistaa, että kuluttajalta ei voida periä liian korkeita lainakorkoja, todellisia vuosikorkoja tai kuluttajalle aiheutuvia liian korkeita luoton kokonaiskustannuksia. Valmistelun aikana komissiolta saadun tiedon mukaan säännös ei välttämättä edellyttäisi, että samoja kansallisia toimenpiteitä olisi sovellettava kaikkiin kuluttajaluottoihin. Sovellettavat toimenpiteet voivat vaihdella luottokohtaisesti, kunhan kaikkiin kuluttajaluottoihin sovelletaan direktiivin vaatimukset täyttäviä toimenpiteitä. Edellä mainittujen kuluttajansuojalain 7 luvun 2 §:n 2 momentin ja 3 §:n 3 momentin perusteella saman luvun 17 a §:n soveltamisalan ulkopuolelle jäävien luottojen osalta luottokustannusten kohtuullisuutta voidaan arvioida kuluttajansuojalain 4 lukuun sisältyvän kohtuuttomia sopimusehtoja koskevan sääntelyn nojalla. Viime kädessä kohtuuttoman suurten luottokustannusten periminen voi täyttää myös rikoslain (39/1889) 36 luvun 6 §:n 2 momenttiin sisältyvän niin sanotun luottokiskonnun tunnusmerkistön. Kun myöskään erityistä tarvetta laajentaa kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n soveltamisalaa nykyisestä ei ole ilmennyt, kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n soveltamisala ehdotetaan säilytettäväksi ennallaan. Artikla ei edellytä muiltakaan osin muutoksia kansalliseen sääntelyyn.

Kuluttajaluottodirektiivin 32 artiklassa säädetään menettelytapavaroista tarjottaessa luottoa kuluttajalle. Artiklan 1 kohdan toista ja kolmatta alakohtaa sekä artiklan 3 kohtaa lukuun ottamatta artiklan vaatimukset täyttyvät kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n hyvää luotonantotapaa koskevan säännöksen perusteella eikä artikla näiltä osin edellytä erillisiä kansallisia toimenpiteitä. Artiklan 5 kohdassa säädetyn jäsenvaltio-option käyttämistä selostetaan tarkemmin jäljempänä jaksossa 5.1.1.

Kuluttajaluottodirektiivin 34 artiklassa säädetään talousvalistuksen antamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edistettävä toimenpiteitä, joilla tuetaan kuluttajille annettavaa valistusta vastuullisesta lainanotosta ja velanhoidosta erityisesti luottosopimusten osalta. Kuluttajille, varsinkin kuluttajaluottoa ensimmäistä kertaa erityisesti digitaalisten välineiden avulla ottaville kuluttajille, on annettava heidän ohjaamiseen selkeää yleisluontoista tietoa luotonantoprosessista. Kohdan täytäntöön panemiseksi ei tarvita lainsäädäntötoimia. Suomessa on tarjolla tällaista aineistoa, esimerkiksi Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja Finanssivalvonnan sivustolta liittyen luotonottoon. Lisäksi Oikeuspalveluvirasto yhdessä Suomen Pankin ja talousosaamisen toimijaverkoston kanssa pyrkii toimenpiteillään edistämään kansalaisten talousosaamista.

Kuluttajaluottodirektiivin 35 artiklassa säädetään lainanhoitojoustotoimenpiteistä. Artikla ei edellytä kansallisia toimenpiteitä, sillä sen täytäntöön panemiseksi tarvittavat säännökset on otettu kuluttajansuojalakiin jo lailla 165/2025 (HE 208/2024 vp). Direktiivin 36 artikla koskee velkaneuvontapalveluita. Artikla ei edellytä toimenpiteitä, sillä luotonantajien menettelyistä

säädetään jo esimerkiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:ssä. Velkaneuvontapalveluista säädetään puolestaan talous- ja velkaneuvonnasta annetussa laissa (813/2017).

Kuluttajaluottodirektiivin 38 artikla sisältää sääntelyä luotonvälittäjiä koskevista erityisistä velvoitteista. Kyseinen artikla ei sen c alakohtaa lukuun ottamatta edellytä täytäntöönpanoa, sillä artiklaa vastaavat säännökset sisältyvät jo asiallisesti voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 48 ja 49 §:ään.

Direktiivin 39 artiklassa säädetään oikeuksien siirrosta. Artiklaa vastaava sääntely sisältyy jo voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 18 §:ään ja 25 §:n 1 momenttiin, joten kansallista täytäntöönpanoa ei edellytetä. Myöskään tuomioistuimen ulkopuolisia riidanratkaisumenettelyjä koskeva 40 artikla ei edellytä kansallisia lainsäädäntötoimia. Tuomioistuimen ulkopuolisista riidanratkaisumenettelyistä säädetään kuluttajariitalautakunnasta annetussa laissa (8/2007) ja muussa kuin viranomaisessa tapahtuvasta kuluttajariitojen ratkaisemisesta annetussa laissa (1696/2015). Direktiivin 41 artiklassa säädetään toimivaltaisista viranomaisista. Säännös on huomioitava eräiden kuluttajaluottojen välittäjiä koskevassa ehdotuksessa, mutta muilta osin se ei edellytä kansallisia toimenpiteitä. Voimassa olevassa kuluttajansuojalain 7 luvun 51 §:ssä säädetään jo valvovista viranomaisista, minkä lisäksi viranomaistoiminnasta säädetään muun muassa Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetussa laissa ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa.

Kuluttajaluottodirektiivin 42 artikla (yhdenmukaistamisen taso) ja 43 artikla (direktiivin pakottavuus) eivät edellytä kansallisia lainsäädäntötoimia. Kuluttajansuojalain 7 luvun 5 §:ssä säädetään säännösten pakottavuudesta.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi

Kuluttajaoikeusdirektiivin uudessa 3 artiklan 1 b kohdassa säädetään kuluttajaoikeusdirektiivin säännösten soveltamisesta rahoituspalvelujen etämyynissä. Direktiivin 3 artiklan 1 b kohdan toinen alakohta ei edellytä muutoksia, sillä säännös sisältyy jo kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:ään ja 6 a luvun 2 §:n 1 momenttiin. Direktiivin 3 artiklan 1 b kohdan 3 ja 4 alakohta edellyttää muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön ainoastaan siltä osin, että kansallisessa sääntelyssä on jatkossa mainittava riittävät selvitykset.

Tiedonantovelvollisuuksia koskevan kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 1 kohta ei edellytä muutoksia, sillä säännös sisältyy jo kuluttajansuojalain 6 a luvun 5 §:ään. Direktiivin 16 a artiklan 1 kohdan d–g, j–n, p–r sekä t–w alakohta ei edellytä kansallisia muutoksia, sillä säännökset sisältyvät jo kuluttajansuojalain 6 a luvun 6–9 §:ään.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 4 kohta ei edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn, sillä säännökset sisältyvät jo kuluttajansuojalain 6 a luvun 10 §:ään.

Direktiivin peruuttamisoikeutta koskevan 16 b artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta ei edellytä kansallista täytäntöönpanoa, sillä peruuttamisoikeudesta säädetään kuluttajansuojalain 6 a luvun 12 §:n 1 momentissa. Myöskään saman direktiivin 2 kohta, jossa säädetään tilanteista, joissa peruuttamisoikeutta ei ole, ei edellytä lainsäädäntötoimia, sillä asiasta säädetään voimassa olevassa kuluttajansuojalain 6 a luvun 14 §:ssä. Erillistä täytäntöönpanoa ei edellytä myöskään saman artiklan 3 kohta. Kansalliset säännökset ovat kuluttajansuojalain 12 luvun 1 c ja 1 e §:ssä.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 16 c artiklassa säädetään ennen peruuttamista toimitetun palvelun maksamisesta. Artikla ei edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn. Ennen peruuttamista toimitetun palvelun maksamisesta säädetään kuluttajansuojalain 6 a luvun 15 ja 16 §:ssä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset

Kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn soveltamisala

Kuluttajaluottodirektiivi ehdotetaan pantavaksi pääosin täytäntöön muuttamalla kuluttajansuojalain 7 lukua. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia useaan muuhunkin säädökseen.

Ehdotuksen mukaan kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisala laajenisi. Uutta olisi, että luvun säännöksiä sovellettaisiin kuluttajaluottodirektiivissä edellytetyllä tavalla myös kuluttajaluottoon, josta ei peritä korkoa tai muita maksuja. Luvun säännösten soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät vastaisuudessa vain tietyt myyjän tai palveluksen suorittajan myymänsä tavarain tai suorittamansa palveluksen maksamiseksi myöntämät maksunlykkäykset.

Tiedonantovelvollisuudet

Kuluttajansuojalain 7 luvun tiedonantovelvollisuuksia koskevia säännöksiä muutettaisiin. Lukuun lisättäisiin ensinnäkin säännökset luotonantajan ja luotonvälittäjän velvollisuudesta pitää paperilla tai muulla kuluttajan valitsemalla pysyvällä tavalla selkeät ja ymmärrettävät yleistiedot tarjoamisestaan luotoista. Myös kuluttajaluoton mainonnassa annettavia tietoja koskevia säännöksiä muutettaisiin erityisesti siltä osin kuin kyse on siitä, miten tiedot tulee mainonnassa esittää. Lisäksi säädettäisiin kuluttajaluoton mainonnassa annettavasta varoituksesta.

Säännöksiä sekä ennen luottosopimuksen tekemistä annettavista että luottosopimuksessa mainittavista tiedoista tarkistettaisiin. Esityksen mukaan kuluttajansuojalain 7 lukuun ja sen nojalla annettavaan valtioneuvoston asetukseen lisättäisiin muun muassa yksityiskohtaisemmat säännökset tiedoista, kuten pakollisen SECCI-lomakkeen tiedoista, jotka luotonantajan ja luotonvälittäjän olisi hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle.

Uutta olisi, että jos kuluttajalle annetaan ennakotiedot myöhemmin kuin päivää ennen luottosopimuksen tekemistä, luotonantajan tai luotonvälittäjän olisi lähetettävä kuluttajalle muistutus tämän peruuttamisoikeudesta sekä ohjeet peruuttamisoikeuden käyttämisestä. Uutta olisi myös, että kuluttajansuojalakiin otettaisiin säännös luotonantajan ja luotonvälittäjän velvollisuudesta ilmoittaa kuluttajalle selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, mikäli kuluttajalle esitetty yksilöllinen tarjous perustuu automatisoituun päätöksentekoon.

Hyvää luotonantotapaa koskeva sääntely

Kuluttajansuojalain 7 luvun hyvää luotonantotapaa koskevassa säännöksessä eriteltäisiin entistä tarkemmin, minkä tyyppistä markkinointia erityisesti olisi pidettävä hyvän luotonantotavan vastaisena. Muutokset ovat tarpeen kuluttajaluottodirektiivin täytäntöön panemiseksi. Lisäksi ehdotetaan kansallisesti hyödynnettäväksi jäsenvaltio-optiota, jonka perusteella voidaan kieltää

maksujen periminen ennen luottosopimuksen tekemistä. Ehdotuksen mukaan kielto koskisi maksuja luoton hakemisesta. Tällaista menettelyä pidettäisiin ehdotuksen mukaan nimenomaisesti hyvän luotonantotavan vastaisena.

Luotonantajan oikeus edellyttää luottosopimukseen liittyvää vakuutusta

Kuluttajansuojalakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset luotonantajan oikeudesta edellyttää luottosopimukseen liittyvää vakuutusta. Ehdotuksen mukaan luotonantaja voisi edellyttää, että kuluttajalla on luottosopimukseen liittyvä asiaankuuluva vakuutus, jos tällaisen vakuutuksen edellyttämistä voidaan pitää oikeasuhtaisena. Luotonantaja ei tällaisessa tilanteessa saisi muuttaa luottotarjouksen ehtoja, jos kuluttajalla on tai hän ottaa vakuutuksen muulta vakuutusenantajalta kuin luotonantajan ensisijaiselta yhteistyötaholta, edellyttäen, että vakuutuksen vakuutusturva on laajuudeltaan vähintään luotonantajan ehdottamaa vakuutusta vastaava. Lisäksi vakuutusten tarjoamisesta annettuun lakiin otettaisiin direktiivin edellyttämät säännökset kuluttajan syöpätautidiagnoosia koskevien henkilötietojen käyttämistä koskevasta rajoituksesta.

Kuluttajan luottokelpoisuuden arviointi

Muutoksia ehdotetaan kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevaan sääntelyyn. Ehdotuksen mukaan kuluttajansuojalain 7 lukuun otettaisiin ensinnäkin säännökset luotonantajan velvollisuudesta määritellä luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat sekä ylläpitää näitä menettelytapoja. Uutta olisi myös lukuun lisättäväksi ehdotettava luotonantajan henkilöstön palkitsemista koskevia linjauksia koskeva sääntely, jonka tarkoituksena on muun ohella ehkäistä eturistiriitojen syntymistä.

Myös kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevaa säännöstä täsmennettäisiin. Säännöksessä edellytettäisiin direktiivin mahdollistamalla tavalla, että arvioinnin perustana käytettäviä tietoja hankitaan myös luottotietorekisteristä eli positiivisesta luottotietorekisteristä ja yksityisten luottotietotoiminnan harjoittajien ylläpitämistä luottotietorekistereistä. Luottokelpoisuuden arviointia koskeva velvoite koskisi kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalan laajenemisen myötä entistä useampaa luotonantajaa.

Esityksessä ehdotetaan myös säännöksiä sellaisia tilanteita silmällä pitäen, joissa kuluttajan luottokelpoisuuden arviointiin liittyy automaattista henkilötietojen käsittelyä. Ehdotuksen mukaan luotonantajalla olisi tällöin velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle tästä seikasta sekä kuluttajan oikeudesta saada selkeä ja ymmärrettävä selitys arvioinnista, esittää oma näkemyksensä luotonantajalle ja pyytää luottokelpoisuuden arvioinnin ja luottohakemusta koskevan päätöksen uudelleentarkastelua. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös velvollisuudesta ilmoittaa luottoa hakeneelle kuluttajalle viipymättä luottohakemuksen hylkäämisestä ja tarvittaessa ohjata tämä ottamaan yhteyttä talous- ja velkaneuvontaan.

Direktiivin tietokantoja koskevan sääntelyn johdosta positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain ja luottotietolain säännöksiä täydennettäisiin eräiltä osin. Positiivisesta luottotietorekisteristä annettuun lakiin otettaisiin säännökset rekisterinpitäjän velvollisuudesta ilmoittaa kuluttajalle kuluttajaluottoa koskevan maksuviivietiedon tallettamisesta positiiviseen luottotietorekisteriin 30 päivän kuluessa tiedon tallettamisesta. Luottotietolakiin ehdotetaan otettavaksi vastaava säännös velvollisuudesta antaa tieto jokaisesta kuluttajaluottosopimukseen perustuvan maksun laiminlyöntiä koskevasta maksuhäiriötiedosta.

Kuluttajan oikeus peruuttaa luottosopimus ja maksaa luotto ennenaikaisesti

Kuluttajan luottosopimuksen peruuttamisoikeutta koskevaa kuluttajansuojalain 7 luvun sääntelyä täydennettäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla. Peruuttamisoikeudelle säädettäisiin ensinnäkin viimesijainen päättymisaika. Lisäksi ehdotetaan, että kuluttajan peruuttamisoikeus kestäisi eräiden hyödykesidonnaisten luottojen osalta vähintään niin kauan kuin kuluttajalla on kauppasopimuksen ehtojen mukaan oikeus saada kauppahinta täysimääräisesti takaisin. Myös kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksiä kuluttajan oikeudesta maksaa kuluttajaluotto ennen sen erääntymistä täsmennettäisiin.

Neuvontapalvelut

Esityksessä ehdotetaan uusia säännöksiä neuvontapalveluista. Direktiivi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden valita kahden sääntelymallin väliltä. Edellä jaksossa 2.1 mainitun mukaisesti jäsenvaltiot voivat joko kieltää ilmausten ”neuvonta” ja ”neuvoja” tai muiden samankaltaisten ilmausten käytön luotonantajien ja luotonvälittäjien markkinoidessa ja tarjotessa neuvontapalveluja kuluttajille, tai vaihtoehtoisesti asettaa direktiivissä säädetyt ehdot ilmausten ”riippumaton neuvonta” ja ”riippumaton neuvoja” käytölle, kun niitä käyttävät neuvontapalveluja tarjoavat luotonantajat ja luotonvälittäjät. Esityksessä ehdotetaan jälkimmäisen sääntelymallin valitsemista. Kuluttajansuojalain 7 lukuun otettaisiin säännökset edellytyksistä, joiden täytyessä luotonantaja ja luotonvälittäjä saisi ilmoittaa tarjoavansa riippumatonta neuvontaa tai toimivansa riippumattomana neuvojana.

Esityksessä ehdotetaan säännöksiä myös neuvontapalvelun tarjoajan velvollisuudesta antaa tietoja ennen neuvontapalvelun tarjoamista, neuvontapalvelun suorittamisesta ja edellytyksistä, joiden täytyessä kuluttajalta voidaan periä maksu neuvontapalvelusta. Ehdotetut säännökset pohjautuvat direktiiviin.

Käyttelytilisopimukset, niihin liittyvät luottosopimukset sekä tili- tai luottorajan ylitykset

Kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksiä käyttelytilisopimuksista, niihin liittyvistä luottosopimuksista eli tilinylitysmahdollisuuksista ja tili- tai luottorajan ylityksistä muutettaisiin direktiivin edellyttämällä tavalla. Ensinnäkin näihin liittyviä tiedonantovelvoitteita täydennettäisiin. Lisäksi ehdotetaan, että luotonantajan olisi ilmoitettava kuluttajan tilinylitysmahdollisuuden tai tili- tai luottorajan ylitystä koskevan mahdollisuuden rajoittamisesta taikka tällaisen mahdollisuuden peruuttamisesta 30 päivää ennen alentamisen tai peruuttamisen voimaantuloa.

Menettelytapavelvoitteet sekä tietämystä ja pätevyyttä koskevat vaatimukset

Kuluttajansuojalain 7 lukuun ehdotetaan luotonantajan ja luotonvälittäjän menettelytapoja koskevaa sääntelyä. Vastaavaa sääntelyä sisältyy jo asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen osalta kuluttajansuojalain 7 a lukuun. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi muun ohella kuluttajan olosuhteiden huomioimisesta luotonvälityksessä.

Kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia luottoja tarjoavia luotonantajia ja luotonvälittäjiä koskien ehdotetaan säädettäväksi tietämystä ja pätevyyttä koskevista vaatimuksista. Sääntely olisi uutta ja perustuisi direktiiviin. Vastaavan kaltaista sääntelyä sovelletaan jo nykyisin asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja myöntäviin luotonantajiin ja tällaisia luottoja välittäviin elinkeinonharjoittajiin. Henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevista vaatimuksista ehdotetaan säädettäväksi kuluttajansuojalaissa, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetussa laissa, eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä ehdotetussa uudessa laissa sekä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa. Tietämystä ja

pätevyyttä koskevista tarkemmista vaatimuksista ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella. Ehdotus vastaa pääpiirteissään kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvien asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja myöntäviin luotonantajiin ja tällaisia luottoja välittäviin elinkeinonharjoittajiin sovellettavia tietämystä ja pätevyyttä koskevia vaatimuksia.

Rekisteröintivelvollisuus

Kuluttajaluottodirektiivi edellyttää, että luotonantajiin ja luotonvälittäjiin sovelletaan asianmukaista hyväksyntämenettelyä ja rekisteröintiä. Esityksessä ehdotetaan tämän johdosta säädettäväksi laki eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä. Laissa asetettaisiin rekisteröitymisvelvollisuus elinkeinonharjoittajille, jotka välittävät kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja. Ehdotuksen mukaan rekisteriä pitäisi Finanssivalvonta. Laissa säädettäisiin myös muun muassa rekisteröinnin edellytyksistä, luotonvälittäjän menettelytavoista sekä valvonnasta ja siihen liittyvistä toimivaltuuksista. Rekisteröitymisvelvollisuus ei koskisi luotonvälittäjinä toimivia luottolaitoksia eikä eräitä sivutoimisesti kuluttajaluottoja välittäviä mikroyrityksiä ja pieniä tai keskisuuria yrityksiä. Sivutoimisia luotonvälittäjiä koskeva poikkeus rekisteröitymisvelvollisuudesta perustuisi direktiivissä säädettyyn jäsenvaltio-option.

Eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetussa laissa säädettyä luotonantajia koskevaa rekisteröitymisvelvollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi. Rekisteröitymisvelvollisuuden laajentuminen perustuu myös tältä osin direktiiviin. Mainitun lain soveltamisalan ja siten myös rekisteröitymisvelvollisuuden ulkopuolelle jäisivät ehdotuksen mukaan kuitenkin eräät sivutoimisesti korottomia ja kuluttomia maksunlykkäyksiä myöntävät kulutushyödykkeitä tarjoavat elinkeinonharjoittajat, jotka ovat mikroyrityksiä tai pieniä tai keskisuuria yrityksiä. Myös sivutoimisia luotonantajia koskeva poikkeus rekisteröitymisvelvollisuudesta perustuisi direktiivissä säädettyyn jäsenvaltio-option. Lakiin ehdotetaan myös eräitä lisäyksiä erityisesti neuvontapalvelujen tarjoamiseen liittyen.

Esityksessä ehdotetaan, että mainittujen Finanssivalvonnan valvottaviksi tulevien toimijoiden tulisi suorittaa Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetussa laissa tarkoitettu valvontamaksu.

Toimivaltaiset viranomaiset

Esityksessä ehdotetaan, että kuluttajansuojalain 7 luvun säännösten noudattamista valvoisi jatkossa myös Finanssivalvonta silloin, kun luotonvälittäjänä on eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä ehdotetun uuden lain mukaan rekisteröity luotonvälittäjä. Finanssivalvonta toimisi myös mainitun uuden lain mukaisena rekisteri- ja valvontaviranomaisena. Finanssivalvonta valvoo jo nykyisin rekisteröityjä kuluttajaluotonantajia ja asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjiä, joten on tarkoituksenmukaista, että myös kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja välittävät elinkeinonharjoittajat tulisivat Finanssivalvonnan valvonnan piiriin.

Seuraamukset ja kuluttaja-asiamiehen toimenpiteistä tiedottaminen

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos seuraamuksia määrätään CPC-asetuksen 21 artiklan mukaisesti, niihin sisältyy mahdollisuus joko määrätä sakkoja hallinnollisilla menettelyillä tai aloittaa sakkojen määräämistä koskeva oikeudellinen menettely taikka molemmat. Esityksessä ehdotetaankin seuraamusmaksusääntelyn täydentämistä

kuluttajaluottodirektiivin edellyttämällä tavalla. Johdonmukaisuussyistä ja sääntelyn tehokkuuden turvaamiseksi seuraamusmaksusääntely koskisi ehdotuksen mukaan myös puhtaasti kansallisia rikkomuksia. Tältä osin sääntely siis perustuisi kansalliseen harkintaan.

Uutta olisi myös esityksessä ehdotettava sopimusoikeudellinen seuraamus tilanteessa, jossa luotonantaja laiminlyö velvollisuuttaan arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Kuluttajaluottodirektiivillä kumottavan aiemman kulutusluottodirektiivin seuraamuksia koskevan 23 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on annettava säännökset direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Voimassa olevan 7 luvun 50 §:n 1 momentissa säädetään kuluttaja-asiamiehen kieltomenettelystä, ja pykälän 2 momentissa sekä voimassa olevassa toimivaltuuslaissa seuraamusmaksumahdollisuudesta. Finanssivalvonnan valvontavaltuuksista säädetään lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 3 luvussa. Edellä mainitut seuraamukset ovat kuitenkin elinkeino-oikeudellisia, eikä niillä siis ole suoria oikeusvaikutuksia yksittäisiin sopimussuhteisiin.

Unionin tuomioistuin on ratkaisukäytännössään (mm. OPR-Finance, C-679/18) katsonut, että kulutusluottodirektiivin kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevaa 8 artiklaa ja seuraamuksia koskevaa 23 artiklaa on tulkittava siten, että niissä veloitetaan kansallinen tuomioistuin tutkimaan viran puolesta, onko kyseisen direktiivin 8 artiklassa säädettyä luotonantajan velvollisuutta tutkia kuluttajan luottokelpoisuus ennen sopimuksen tekemistä laiminlyöty, ja tekemään kyseisen velvollisuuden noudattamatta jättämisestä kansallisen oikeuden mukaan aiheutuvat johtopäätökset, edellyttäen että seuraamukset täyttävät mainitun direktiivin 23 artiklan vaatimukset. Seuraamusten osalta unionin tuomioistuin on pitänyt tällöin asianmukaisena ainakin sitä, ettei luotonantajalla ole enää oikeutta sovittuihin korkoihin ja kuluihin (ratkaisun C-679/18 kohta 30 ja siinä viitattu oikeuskäytäntö). Toisaalta unionin tuomioistuin on mainitussa ratkaisussaan viitannut aiemmin toteamaansa siitä, että jos korkojen menettämistä koskeva seuraamus lievenee tai jopa mitätöityy, tästä seuraa väistämättä, että seuraamus ei ole todella varoittava (ks. ratkaisun C-679/18 kohta 31 ja siinä viitattu oikeuskäytäntö).

Kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan 1 kohta vastaa soveltuvin osin aiemman kulutusluottodirektiivin 23 artiklan seuraamuksia koskevaa säännöstä. Unionin tuomioistuimen edellä mainittu ratkaisukäytäntö tulisi huomioida kansallisessa laissa tältä osin. Esityksessä ehdotetaankin säädettävän sopimusoikeudellisista seuraamuksista luotonantajan rikkoessa luottokelpoisuuden arviointia koskevaa velvoitettaan. Ehdotuksen mukaan kuluttajalla ei olisi velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia lainkaan, tai jos kyse on luoton määrän tai luottorajan korottamisesta, korotuksesta lukien. Ehdotus perustuu unionin tuomioistuimen ratkaisukäytäntöön aiemman kulutusluottodirektiivin seuraamuksia koskevasta säännöksestä sekä kuluttajaluottodirektiivin olennaisilta osiltaan samansisältöiseen seuraamuksia koskevaan säännökseen. Muutoksen tarkoituksena olisi myös torjua kuluttajien ylivelkaantumista.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös kuluttaja-asiamiehen lainsäädännön valvontatehtävistä sekä eräistä muista Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttaja-asioista tiedottamisesta. Ehdotus liittyy direktiivin säännökseen, jossa säädetään hallinnollisten seuraamusten julkistamisesta. Sääntelyä on tarpeen tarkistaa myös edellä mainitun Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kehotuksen mukaisesti.

4.1.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset

Lähtökohdat

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi ehdotetaan pantavaksi täytäntöön pääosin rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevan 6 a luvun säännöksillä. Eräiltä osin muutoksia ehdotetaan tehtäväksi myös kuluttajansuojalain kotimyyntiä ja etämyyntiä koskeviin 6 luvun säännöksiin.

Peruuttamistoiminto

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi niin sanotusta peruuttamistoiminnosta niin rahoituspalvelujen etämyynnissä kuin muussa etämyynnissä. Ehdotuksen mukaan jos kuluttajalla on oikeus peruuttaa verkkorajapinnalla tehty etäsopimus, elinkeinonharjoittajan olisi tarjottava mahdollisuus peruuttaa sopimus myös peruuttamistoiminnon avulla.

Tiedonantovelvollisuudet

Kuluttajansuojalain 6 a luvun ennakkotiedonantovelvollisuuksia koskevia säännöksiä päivitetäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla. Ehdotukset koskevat muun ohella elinkeinonharjoittajasta, rahoituspalvelusta ja etäsopimuksesta annettavia tietoja sekä näiden tietojen antamistapaa. Uutta olisi myös, että elinkeinonharjoittajan tulisi antaa tieto peruuttamistoiminnosta ja sen sijainnista. Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi edellä kuluttajansuojalain 7 lukua vastaavalla tavalla elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta lähettää kuluttajalle muistutus tämän peruuttamisoikeudesta ja ohjeet sen käyttämiselle, jos ennakkotiedot toimitetaan myöhemmin kuin päivää ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi etäsopimukseen. Kuluttajansuojalain 6 a lukuun ehdotetaan otettavan lisäksi säännös ennakkotietojen toimittamisesta kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että jos muualla laissa säädetään kuluttajalle ennen tietyn rahoituspalvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista ja jos kyseinen sääntely perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön, tiedonantovelvoitteiden osalta sovelletaan, mitä muualla laissa säädetään. Tällaisista tiedonantovelvollisuuksista säädetään esimerkiksi kuluttajansuojalain 7 ja 7 a luvussa, maksupalvelulaissa sekä sijoituspalvelulaissa. Jos muualla laissa ei säädetä kuluttajalle annettavista rahoituspalvelun peruuttamisoikeuteen liittyvistä tiedoista, peruuttamisoikeutta koskeva tieto olisi kuitenkin annettava kuluttajansuojalain 6 a luvussa säädetyn mukaisesti. Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi sallii direktiiviä tiukemmat säännökset ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevista vaatimuksista. Liikkumavaraa ehdotetaan hyödynnettävän nykytilan säilyttämiseksi jäljempänä jaksossa 5.1.2 kuvatulla tavalla.

Peruuttamisoikeus

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kuluttajan peruuttamisoikeuden viimesijaisesta päättymisajasta tilanteessa, jossa kuluttaja ei ole saanut ennakkotietoja tai sopimusehtoja kuluttajansuojalain 6 a luvussa säädetyn mukaisesti. Peruuttamisoikeus päättyisi tällöin joka tapauksessa vuoden ja 14 päivän kuluttua etäsopimuksen tekemisestä. Viimesijaista päättymisaikaa ei kuitenkaan sovellettaisi, jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan laissa säädetyllä tavalla.

Kuten tiedonantovelvoitteiden osalta, myös peruuttamisoikeutta koskevat kuluttajansuojalain 6 a luvun säännökset väistyisivät ehdotuksen mukaan, jos muualla laissa säädetään kuluttajan oikeudesta peruuttaa tiettyä rahoituspalvelua koskeva sopimus ja jos tämä sääntely perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön. Tällaista sääntelyä sisältyy muun ohella kuluttajansuojalain 7 ja 7 a lukuun. Kuluttajaluottoihin ehdotetaan lisäksi direktiivin mahdollistamalla tavalla sääntelyn yksinkertaistamiseksi sovellettavan samoja peruuttamisoikeutta koskevia säännöksiä riippumatta siitä, onko mainitut luotot suljettu kuluttajaluottoja koskevan EU-sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle. Myös vakuutuksiin sovellettaisiin ehdotuksen mukaan jatkossakin vakuutus sopimuslain mukaisia säännöksiä kuluttajansuojalain 6 a luvun sijaan.

Riittävät selvitykset ja verkkorajapintoja koskeva lisäsuoja

Kuluttajansuojalain 6 a lukuun ehdotetaan otettavaksi säännökset elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta antaa kuluttajalle maksutta riittävät ja selkeät selvitykset sen arvioimiseksi, soveltuvatko tarjottu sopimus ja lisäpalvelut hänen tarpeisiinsa ja taloudelliseen tilanteeseensa. Ehdotuksessa säädettäisiin annettavien selvitysten sisällöstä. Lisäksi ehdotetaan, että jos elinkeinonharjoittaja käyttää verkkotyökaluja, kuluttajalla olisi oikeus asioida luonnollisen henkilön kanssa ennen etäsopimuksen tekemistä, ja perustelluissa tapauksissa etäsopimuksen tekemisen jälkeen, samalla kielellä, jolla elinkeinonharjoittaja on täyttänyt tiedonantovelvollisuutensa. Myös riittävien selvitysten osalta ehdotetaan, että jos elinkeinonharjoittajan on muun sääntelyn nojalla annettava kuluttajalle riittävät selvitykset ja jos tämä sääntely perustuu Euroopan unionin sääntelyyn, kuluttajansuojalain 6 a luvun säännöksiä riittävästä selvityksistä ei sovellettaisi. Sääntely olisi uutta ja perustuisi direktiiviin.

Uutta sääntelyä ehdotetaan kuluttajansuojalain 6 a lukuun myös verkkorajapintoja koskevaan kiellettyyn menettelyyn liittyen. Säännöksen tarkoituksena on estää niin sanotut pimeät käytännöt. Ehdotuksen mukaan elinkeinonharjoittaja ei saisi suunnitella, järjestää tai operoida verkkorajapintojaan tavalla, jolla harhautetaan tai manipuloidaan kuluttajia, joille elinkeinonharjoittaja tarjoaa rahoituspalveluja, taikka muutoin olennaisesti vääristetään tai haitataan kyseisten kuluttajien kykyä tehdä vapaita ja tietoon perustuvia päätöksiä. Erityisesti mainittaisiin, että kiellettyä olisi toistuvasti pyytää kuluttajaa tekemään valinta, jonka tämä on jo tehnyt tai tehdä sopimuksen päättämisestä kuluttajalle vaikeampaa kuin sopimuksen tekemisestä. Ehdotus perustuu direktiivin säännökseen, joka on minimiharmonisoiva.

Seuraamukset

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos seuraamuksia määrätään CPC-asetuksen 21 artiklan mukaisesti, niihin sisältyy mahdollisuus joko määrätä sakkoja hallinnollisilla menettelyillä tai aloittaa sakkojen määräämistä koskeva oikeudellinen menettely taikka molemmat. Esityksessä ehdotetaan seuraamusmaksusääntelyn täydentämistä kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin edellyttämällä tavalla. Johdonmukaisuussyistä ja sääntelyn tehokkuuden turvaamiseksi seuraamusmaksusääntely koskisi ehdotuksen mukaan myös puhtaasti kansallisia rikkomuksia. Tältä osin sääntely siis perustuisi kansalliseen harkintaan.

Peruuttamislomake

Kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetuista peruuttamislomakkeesta ja peruuttamisohjeista annettua oikeusministeriön asetusta ehdotetaan päivitettäväksi direktiivin liitteessä 1 edellytettävällä tavalla.

4.1.3 Muut ehdotukset

Eräiden kuluttajansuojalain säännösten kumoaminen

Direktiivien täytäntöönpanon yhteydessä kumottaisiin eräitä tarpeettomaksi käyviä säännöksiä. Esityksen 1. lakiehdotuksessa kuluttajansuojalain 7 luvun 22 § ehdotetaan kumottavaksi, sillä kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivillä kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyn 16 b artiklan 7 kohdan b alakohdan sisältämän jäsenvaltio-option mukaisesti kuluttajaluottodirektiivin peruuttamisoikeutta koskevia säännöksiä voidaan soveltaa sellaistenkin kuluttajaluottojen etämyynissä, jotka on kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklan 2 kohdan mukaan jätetty direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Niin ikään 1. lakiehdotuksessa ehdotetaan kumottavaksi kuluttajansuojalain 7 luvun 45 §, jota vastaavia, tiettyjä käyttelytiliin liittyviä luottosopimuksia koskevia säännöksiä ei aiemmin kulutusluottodirektiivin kumonneeseen kuluttajaluottodirektiiviin sisälly.

Eräät positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia koskevat rajaukset

Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanon myötä kuluttajansuojalain 7 luvun sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain soveltamisala laajenisi. Mainittujen lakien soveltamisalalla on merkitystä muun ohella positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 6 §:n mukaan rekisteriin talletettavien kuluttajaluottoja koskevien tietojen, lain 16 §:n mukaan rekisteriin ilmoitusvelvollisten elinkeinonharjoittajien sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 2 §:ssä säädetyn soveltamisalan kannalta. Mainittujen säännösten osalta ehdotetaan nykytilan säilyttämistä, sillä kuluttajaluottodirektiivi ei edellytä niiden laajentamista.

Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 68 §:n mukaan Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset katetaan perimällä toimenpidemaksuja ja valvontamaksuja. Toimenpidemaksuja peritään esimerkiksi annetuista toimiluvista sekä muista suoritteista. Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetussa laissa (1209/2023) säädetään Finanssivalvonnan valvottavien velvollisuudesta suorittaa Finanssivalvonnan valvontamaksu ja maksun määräytymisestä. Lain 3 §:n mukaan valvontamaksu määrätään kalenterivuositain perusmaksuna, suhteellisenä maksuna tai yhdistettynä perusmaksuna ja suhteellisenä maksuna. Perusmaksu on euromääräinen kiinteä maksu. Finanssivalvonta vastaa lain 12 §:n mukaisesti valvontamaksun määräämisestä ja maksuunpanosta. Finanssivalvonnan rahoitusta ja valvontamaksujärjestelmää on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksessä HE 65/2023 vp.

Uusien Finanssivalvonnan valvontaan ehdotuksen myötä tulevien toimijoiden tulisi lähtökohtaisesti olla velvoitettuja suorittamaan Finanssivalvonnan valvontamaksu. Tämä edellyttää Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain muuttamista, sillä valvontamaksujen suuruudesta säädetään laissa. Esitetyn valvontamaksun pohjana on käytetty Finanssivalvonnan työmäärällistä arviota. Rekisteröinnin lisäksi Finanssivalvonnan valvonta kohdistuisi luotonvälittäjien menettelytapoja koskevien säännösten noudattamiseen. Valvontamaksun suuruus olisi myös oikeasuhtainen suhteessa muihin luottomarkkinoilla toimiviin tahoihin, joita Finanssivalvonta valvoo. Yhdenvertaisuussyistä asuntoluotonvälittäjien valvontamaksu muutettaisiin samalla vastaamaan muiden kuluttajaluottojen välittäjiltä perittäväksi ehdotettua valvontamaksua. Lisäksi luotonantajan asiamiehenä toimivaa asuntoluotonvälittäjää koskeva poikkeus poistettaisiin.

johdonmukaisuussyistä, sillä asiamiehenä toimivien asuntoluotonvälittäjien rekisteröinti tai muu valvonta ei poikkea muiden asuntoluotonvälittäjien rekisteröinnistä tai valvonnasta. Luotonantajilta voimassa olevan lain mukaan perittävää valvontamaksua ei ehdoteta muutettavaksi.

Kuluttajansuojalain säännösten soveltaminen lakisääteisiin liikennevakuutuksiin

Kuluttajaoikeusdirektiivin rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevia säännöksiä sovelletaan vapaaehtoisten vakuutusten lisäksi lakisääteisiin vakuutuksiin. Lakisääteisistä vakuutuksista kuluttajille tarjotaan liikennevakuutuksia. Kuluttajansuojalakia ei sovelleta sen 1 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisesti lakisääteisiin vakuutuksiin. Näin ollen myöskään voimassa olevan 6 a luvun säännökset eivät koske lakisääteisiä vakuutuksia. Rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivin säännökset on liikennevakuutusten osalta pantu täytäntöön vakuutuslainsäädäntöön lisätyillä säännöksillä.

Liikennevakuutuslain (460/2016) 4 a §:ssä säädetään vakuutuslainsäädännön soveltamisesta liikennevakuutuslainsäädäntöön. Liikennevakuutuslainsäädäntöä sovelletaan esimerkiksi vakuutuslainsäädännön selvittämistä koskevaa 4 b §:n 1 momenttia, tiedonantovelvollisuutta koskevaa 5 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 5 a ja 5 b §:ää sekä vakuutuksenottajan irtisanomisoikeutta koskevaa 12 §:ää. Vakuutuslainsäädännön 4 b §:n 1 momentin säännös perustuu vakuutusten tarjoamisesta annetun direktiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/97 vakuutusten tarjoamisesta) riittäviä selvityksiä koskevaan säännökseen. Vakuutuksenantajan tiedonantovelvollisuutta koskevat säännökset perustuvat vastaavasti saman direktiivin tiedonantovelvollisuutta koskeviin säännöksiin. Näin ollen kyseiset vakuutuslainsäädännön säännökset syrjäyttäisivät ehdotuksen mukaan kuluttajansuojalain 6 a luvun tiedonanto- ja riittäviä selvityksiä koskevat säännökset, eikä liikennevakuutuksenkaan osalta ole tarvetta soveltaa nyt ehdotettuja kuluttajansuojalain 6 a luvun säännöksiä tältä osin.

Muiden vakuutusten kuin eläke- tai säästöhenkivakuutusten osalta on katsottu, että vakuutuslainsäädännön 12 §:n mukainen vakuutuksenottajan irtisanomisoikeus rinnastuu rahoituspalvelujen etämyyntisäännösten tarkoittamaan peruuttamisoikeuteen. Vakuutuksenottajalla on oikeus milloin tahansa vakuutuskauden kuluessa irtisanoa vakuutus, ja vakuutuksenottaja on velvollinen irtisanomisoikeutta käyttäessään maksamaan vain saamastaan vakuutusmaksusta. Vaikka kyseinen irtisanomisoikeus ei perustu Euroopan unionin lainsäädäntöön, irtisanomisoikeus vastaa asiallisesti rahoituspalvelujen etämyyntisäännösten mukaista peruuttamisoikeutta (ks. myös HE 122/2004 vp, s. 10–11).

Moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavasta vakuutuksesta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/103/EY (jäljempänä *liikennevakuutusdirektiivi*) 3 artiklan 1 kohta edellyttää, että jäsenvaltioiden on toteutettava, jollei 5 artiklasta muuta johdu, kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sellaisten ajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta on otettu liikennevakuutus, joilla on pysyvä kotipaikka sen alueella. Liikennevakuuttamisvelvollisuuden huolehtimiseksi Suomessa on muun muassa rajoitettu vakuutuksenottajan oikeutta irtisanoa rekisteröidyn ajoneuvon liikennevakuutus. Liikennevakuutuslain 16 §:n 1 momentin mukaan vakuutuksenottajalla, jonka vakuuttamisvelvollisuus ei ole päättynyt, on oikeus irtisanoa rekisteröidyn ajoneuvon vakuutus ainoastaan silloin, kun vakuutuksenottaja on ottanut vakuutuksen toisesta vakuutusyhtiöstä tai ajoneuvo on anastettu ja siitä on tehty ilmoitus poliisille ja vakuutusyhtiölle. Vakuutuksenottajan oikeuteen irtisanoa vakuutus sovelletaan muilta osin vakuutuslainsäädännön 12 §:ää.

Koska liikennevakuutuksen osalta vakuutuksenottajan irtisanomisoikeutta on tietyissä tilanteissa rajoitettu eikä vakuutuksenottajalla ole tällaisissa tilanteissa tavanomaista irtisanomisoikeutta, peruuttamistoimintoa koskevaa kuluttajansuojalain 6 a luvun 12 a §:ää ei ehdoteta liikennevakuutussopimusten osalta sovellettavaksi.

Liikennevakuutuksiin olisi ehdotuksen mukaan sovellettava ehdotettua kuluttajansuojalain 6 a luvun 18 a §:ää, joka koskee verkkorajapintoja koskevaa kiellettyä menettelyä. Liikennevakuutusten osalta pykälä tulisi sovellettavaksi uudella viittaussäännöksellä, joka lisättäisiin liikennevakuutuslakiin. Samalla kuluttajansuojalain 1 luvun 1 §:n 2 momentin soveltamisalаражаusta ehdotetaan tästä johtuen täsmennettäväksi.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset sekä vaikutukset viranomaisten ja tuomioistuinten toimintaan

Vaikutukset positiiviseen luottotietorekisteriin ja Tulorekisteriyksikön toimintaan

Kuluttajaluottodirektiivissä säädetty takaisinmaksurästien kirjaamista koskeva tiedonantovelvollisuus edellyttää joitakin muutoksia positiiviseen luottotietorekisteriin, jota hallinnoi Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö. Tulorekisteriyksiköltä syyskuussa 2025 saadun alustavan arvion mukaan tietojärjestelmämuutoksista aiheutuisi esiselvitys- ja investointivaiheessa kertaluontoisia kustannuksia 1 626 000 euroa vuodelle 2026. Lisäksi muutos kasvattaisi yksikön pysyviä toimintamenoja 1 386 000 euroa vuodessa vuodesta 2027 lukien koostuen järjestelmän ylläpitokustannuksista 630 000 euroa ja postituskuluista 756 000 euroa, jolloin postituskulujen määrä on arvioitu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Vuodelle 2026 ylläpitokustannuksia aiheutuisi lain voimaantulosta alkaen noin 156 000 euroa sisältäen postituskulut. Vuosittaisten ylläpitokustannusten suuruus riippuu olennaisesti siitä, kuinka paljon ilmoituksista toimitetaan sähköisesti ja kuinka paljon paperisena. Sähköisen asioinnin laajentuminen esimerkiksi Suomi.fi-palveluun suunniteltujen muutosten seurauksena pienentäisi postituskulujen määrää merkittävästi nyt arvioidusta. Esityksestä aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset ja pysyvät toimintamenot olisi katettava olemassa olevista valtion talouden kehyspäätösten ja valtion talousarvion mukaisista määrärahoista.

Kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalan laajeneminen eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta korottomiin ja kuluttomiin luottoihin merkitsee, että tällaisia luottoja myöntäviä luotonantajia koskisi myös velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Luottokelpoisuuden arvioinnin perustana olevia tietoja olisi ehdotuksen mukaan hankittava muun muassa positiivisesta luottotietorekisteristä. Tällä hetkellä positiivisen luottotietorekisterin tietojen hyödyntäjiä on noin 200. Muutoksen myötä nykyistä useammalla luotonantajalla olisi velvollisuus hankkia tietoja positiivisesta luottotietorekisteristä kuluttajan luottokelpoisuuden arvioimiseksi. Uusien tietoja hyödyntävien luotonantajien tarkkaa lukumäärää ei voida arvioida käytettävissä olevan tiedon perusteella. Alustavasti voidaan kuitenkin arvioida, että määrä riippuu olennaisesti siitä, missä määrin nykyisin kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn ulkopuolella olevat luotonantajat jatkavat luotonantotoimintaansa sääntelyn piirissä, ja missä määrin ne esimerkiksi ryhtyvät välittämään jo nykyisin sääntelyn piirissä olevien luotonantajien luottoja. Lukumäärän kasvaminen voi lisätä Verohallinnon Tulorekisteriyksikön hallinnollisen työn määrää esimerkiksi yhteydenottojen mahdollisesti lisääntyessä. Toisaalta entistä useampien luotonantajien pyytäessä tietoja positiivisesta luottotietorekisteristä kuluttajan luottokelpoisuuden arvioimiseksi myös luottotietoraporteista perittävistä käyttömaksuista saatavien tulojen määrä kasvaisi. Käyttömaksuista säädetään positiivisesta

luottotietorekisteristä annettavien suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2025 annetussa valtiovarainministeriön asetuksessa (790/2024), jonka mukaan vuonna 2025 maksua peritään 1,02 euroa yhtä henkilöä koskevien tietojen luovutusta kohden. Vuoden 2024 aikana maksullisia tietojen luovutuksia oli keskimäärin 600 000 kappaletta kuukaudessa. Ottaen huomioon ehdotettu 1. lakiehdotuksen 7 luvun soveltamisalan laajentaminen, tietojen luovutusten määrien voidaan arvioida kasvavan, mutta niiden tarkkaa määrää ei voida käytettävissä olevin tiedoin arvioida.

Vaikutukset kuluttaja-asiamiehen toimintaan

Kilpailu- ja kuluttajavirastossa toimivan kuluttaja-asiamiehen näkökulmasta ehdotettavat muutokset arvioidaan melko vähäisiksi. Muutokset eivät edellytä lisää voimavaroja, vaan tehtävät voidaan hoitaa valvonnan priorisoinnilla. Uudet ja muuttuneet säännökset voivat kuitenkin aiheuttaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle aluksi lisätyötä. Ensinnäkin sen on koulutettava omaa henkilöstöään uudistuksesta. Lisäksi muun muassa ohjeistuksia on päivitettävä sekä elinkeinonharjoittajia ja kuluttajia neuvottava uusien säännösten sisällöstä. Lainsäädäntömuutokset voivat vaikuttaa siihen, että kuluttaja-asiamiehen aiemman ratkaisukäytännön painoarvo osin heikkenee. Uusi sääntely aiheuttaa myös jossakin määrin lisääntyvää valvonnan tarvetta erityisesti uuden sääntelyn voimaan tullessa. Kuluttaja-asiamiehen esittämän arvion mukaan erityisesti neuvontapalvelujen mahdollinen lisääntyminen voi tuoda merkittävän valvontatarpeen, jos hintasääntelyä pyritään kiertämään neuvontapalvelujen muodossa.

Toisaalta esityksessä ehdotetaan seuraamusmaksun käyttöalan laajentamista koskemaan uusia säännöksiä. Tämä on omiaan tehostamaan sääntelyn noudattamista ja valvontaa.

Vaikutukset Finanssivalvonnan toimintaan

Rekisteröintivelvollisuuden laajenemisen myötä Finanssivalvonnan valvonnan piiriin tulee lisää elinkeinonharjoittajia. Rekisteröintivelvollisuuden piiriin tulisivat uusina toimijoina ensinnäkin 3. lakiehdotuksen mukaisesti kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia luottoja välittävät luotonvälittäjät lukuun ottamatta sivutoimisia luotonvälittäjiä, jotka ovat komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettuja mikroyrityksiä tai pieniä tai keskisuuria yrityksiä. Varmoja arvioita siitä, kuinka paljon tällaisia elinkeinonharjoittajia on, ei pystytä antamaan. Kuluttajansuojaviranomaisten valvontakäytännössä on ilmennyt, että suurimpia ja aktiivisimpia päätoimisesti luotonvälityspalveluja tarjoavia toimijoita on noin kymmenen. Lisäksi markkinoilla on pienempiä toimijoita, joiden tarkka lukumäärä ei ole tiedossa. Valvontakäytännön perusteella voidaan kuitenkin arvioida, että toimijoita olisi joitain kymmeniä. Tällaisten toimijoiden osalta on kuitenkin myös havaittu, että sama toimija saattaa tarjota luotonvälityspalveluja esimerkiksi useammalla aputoiminimellä ja verkkosivulla. Näin ollen valvontakäytännöstä saatujen kokemusten perusteella voidaan arvioida, että päätoimisesti luotonvälityspalveluja Suomen markkinoilla tarjoavia toimijoita on noin 20–50. Toisaalta voidaan olettaa, että ehdotettavilla sääntelymuutoksilla ja niissä tällaisille toimijoille asetettavilla vaatimuksilla, kuten rekisteröitymisvelvollisuudella, tulee olemaan erityisesti pienempien luotonvälittäjien määrää jossain määrin vähentävä vaikutus.

Rekisteröintivelvollisuuden piiriin tulisivat uusina toimijoina 2. lakiehdotuksen mukaan myös eräät sivutoimiset luotonantajat, jotka eivät ole komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettuja mikroyrityksiä tai pieniä tai keskisuuria yrityksiä. Myöskään sivutoimisten luotonantajien määrästä ei ole esitettävissä varmaa arviota. Tällaiset luotonantajat myöntävät kuluttajaluottoja myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Tyypillisimpiä

kulutushyödykkeiden myyntiä koskevia toimialoja, joissa tarjotaan kuluttajalle luottoa oston rahoittamiseksi, ovat erityisesti Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2008) mukaisesti vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa) (G47) sekä moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus (G45). Näiden lisäksi kulutushyödykkeiden ostamiseksi luottoa tarjotaan tiettävästi ainakin televiestinnän (J61) toimialalla. Myös sivutoimisten luotonvälittäjien voidaan arvioida toimivan pääasiassa samoilla toimialoilla.

Kaupan liiton selvityksen mukaan vähittäiskaupan toimialalla on 72 yritystä, joilla on vähintään 50 miljoonan euron liikevaihto ja joilla on vähintään 250 työntekijää (tilanne 8.11.2024). Yrityksiä, jotka täyttävät vain toisen kriteerin, on enemmän. Yhden kriteerin täyttymisestä ei kuitenkaan voida päätellä sitä, täyttääkö yritys pk-yrityksen määritelmän vai ei. Toimialakohtaisesti esimerkiksi autokauppa-alalla lähes kaikki yritykset täyttävät edellä mainitut kriteerit. Myös muilla erikoiskaupan aloilla, kuten rautakauppa-, kodintekniikka-, optikko- ja muotikauppa-alalla, on pk-yrityksen määritelmän ulkopuolelle jääviä ja siten rekisteröintivelvollisuuden piiriin tulevia toimijoita. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan vuonna 2023 Suomessa oli yhteensä 142 suurta yritystä eli yritystä, jotka eivät täytä EU:n määritelmää pk-yrityksestä, ja joiden päätoimiala on vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa). Moottoriajoneuvon ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskaupan sekä korjauksen alalla suuria yrityksiä oli 118, minkä osalta on kuitenkin huomattava, että lukumäärään sisältyy myös muuta kuin kuluttajamyyntiä harjoittavia toimijoita. Televiestinnän alalla suuria yrityksiä oli puolestaan 35.

Lisäksi luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisterin piiriin tulisivat jatkossa eräät Finanssivalvonnan valvonnassa muulla perusteella olevat, nykyisin eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain rekisteröintiä koskevien säännösten soveltamisan ulkopuolelle rajatut toimijat siltä osin kuin ne myöntävät kuluttajaluottoja. Myös Suomeen kuluttajaluottoja tai luotonvälityspalveluja tarjoavien ulkomaisten elinkeinonharjoittajien olisi rekisteröidyttävä Finanssivalvonnan rekisteriin. Tällaisten toimijoiden lukumäärä ei ole tiedossa.

Edellä mainittujen lukujen valossa voidaan arvioida, että rekisteröintivelvollisuus voisi enimmillään laajentua koskemaan yhteensä muutamaa sataa uutta toimijaa, jos ne myöntävät tai välittävät sääntelyn piiriin kuuluvia kuluttajaluottoja sivutoimisesti. Tiedossa ei ole, kuinka moni kulutushyödykkeitä tarjoavista suurista yrityksistä tosiasiasa myöntää tai välittää kuluttajille luottoa kulutushyödykkeen maksamiseksi. Kaupan liitolta saadun arvion mukaan nykyisin erityisesti moottoriajoneuvojen vähittäiskaupan ja korjauksen alalla valtaosa toimijoista tarjoaa kuluttajille luoton myöntämistä tai välittämistä merkitseviä maksuvaihtoehtoja. Toisaalta voidaan myös arvioida, että koska rekisteröintivelvollisuutta ei sovellettaisi jatkossakaan kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn ulkopuolelle jääviä maksunlykkäyksiä tarjoaviin suuriin yrityksiin, elinkeinonharjoittajat siirtyvät ainakin jossain määrin tarjoamaan aiempaa enemmän tällaisia maksutapoja. Jos suuret yritykset toisaalta jatkavat sääntelyn piiriin kuuluvien luottojen myöntämistä tarjoamiensa kulutushyödykkeiden maksamiseksi tai ryhtyvät välittämään päätoimisten luotonantajien tarjoamia luottoja, ne tulisivat rekisteröintivelvollisuuden piiriin.

Rekisteröintivelvollisuuden piiriin tulevien uusien päätoimisten ja sivutoimisten luotonvälittäjien sekä sivutoimisten luotonantajien yhteismäärästä ei ole mahdollista esittää varmaa tietoa. Edellä mainittujen lukujen valossa voidaan arvioida, että rekisterin piiriin tulevia uusia toimijoita tulisi vähimmillään olemaan joitain kymmeniä tai noin sata, mutta enimmillään uusia rekisteröitäviä toimijoita voisi olla yhteensä useampia satoja.

Vertailun vuoksi voidaan mainita, että jo nykyisin rekisteröintivelvollisuuden piirissä olevia kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottojen välittäjiä on tällä hetkellä Finanssivalvonnan rekisterissä kolme. Samoin voidaan mainita, että jo nykyisin rekisteröintivelvollisuuden piirissä olevia kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja myöntäviä luotonantajia (ml. vertaislainanvälittäjät) on tällä hetkellä Finanssivalvonnan rekisterissä 27. Mainitut luvut eivät kuitenkaan sisällä esimerkiksi luottolaitoksia, kuten pankkeja, jotka myöntävät kuluttajaluottoja.

Rekisteröintivelvollisuuden laajentumisen myötä Finanssivalvonnan työmäärä lisääntyy. Finanssivalvonnan valvontatehtävät tulevat kattamaan rekisteröintitehtävät, rekisterin ylläpidon ja menettelytapoja koskevien säännösten noudattamisen valvonnan. Työmäärän lisääntymisellä arvioidaan olevan henkilöstövaikutuksia, ja Finanssivalvonnan valvontaan tulevien uusien elinkeinonharjoittajien lukumääräarvioiden perusteella henkilöstövaikutuksen voidaan arvioida olevan vähintään 4 henkilötyövuotta. Esityksessä ehdotetaan, että rekisteröintivelvollisuuden piiriin tulevat luotonantajat ja luotonvälittäjät olisivat velvollisia maksamaan Finanssivalvonnan valvontamaksun. Luotonantajien osalta vuosittainen valvontamaksu olisi Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 4 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaisesti 15 000 euroa. Rekisteröityjen luotonvälittäjien osalta valvontamaksun suuruudeksi ehdotetaan 5 000 euroa. Finanssivalvonnan tuleva valvontamaksukertymä olisi päätoimisten luotonvälittäjien osalta arviolta noin 0,1–0,25 miljoonaa euroa vuodessa. Sivutoimisten luotonvälittäjien ja sivutoimisten luotonantajien osalta valvontamaksukertymä riippuu olennaisesti siitä, kuinka moni suurista yrityksistä jatkaa toimimista sivutoimisena luotonantajana tai luotonvälittäjänä. Tällaisten toimijoiden rekisteröitymisestä kerättävän valvontamaksukertymän määrää on haastava arvioida. Jos oletetaan, että uusia luotonantajia ja luotonvälittäjiä rekisteröitäisiin yhteensä 50–200, valvontamaksukertymä olisi arviolta noin 0,5–2 miljoonaa euroa vuodessa, olettaen myös, että suuria yrityksiä rekisteröitäisiin sivutoimisiksi luotonantajiksi ja sivutoimisiksi luotonvälittäjiksi yhtä paljon. Kuten edellä on todettu, on mahdollista, että kaikki nykyisin harjoittamansa toiminnan perusteella ehdotuksen mukaan rekisteröintivelvollisuuden piiriin tulevat toimijat eivät jatkaisi rekisteröintiä edellyttävää toimintaa. On myös mahdollista, että sivutoimisiksi luotonvälittäjiksi rekisteröityviä on enemmän kuin sivutoimisiksi luotonantajiksi rekisteröityviä. Tällöin määrä voisi olla edellä kuvattua pienempikin. Joka tapauksessa valvontamaksukertymän arvioidaan todennäköisesti riittävän kattamaan Finanssivalvonnan aiheutuvan lisäresursointitarpeen. Finanssivalvonta voisi lisäksi periä toimenpidemaksuja rekisteröintihakemuksen käsittelystä ja muista suoritteista. Toimenpidemaksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Vaikutukset tuomioistuimiin, riidanratkaisuun ja muihin viranomaisiin

Esityksessä ehdotetaan, että Finanssivalvonnan luotonvälittäjän rekisteröintiä koskevaan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen, mikä lisänee vähäisessä määrin valitusten määrää. Myös uusia rekisteröintivelvollisia luotonantajia koskevaan Finanssivalvonnan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusten tarkkaa määrää ei voida käytettävissä olevin tiedoin arvioida, mutta alustavasti sitä voidaan pitää maltillisena ottaen muun muassa huomioon, että lähtökohtaisesti Finanssivalvonnan ei olisi rekisteröintiä koskevaa erillistä harkintavaltaa, vaan rekisteröinnin edellytykset täyttävä luottojen välittämistä aikova olisi rekisteröitävä ilmoituksen tekijä luotonvälittäjäksi tai luotonantajaksi.

Sopimusoikeudellisista seuraamuksista säättäminen luottokelpoisuuden arvioinnin laiminlyönnin seurauksena voi jossakin määrin lisätä kuluttajaluottoja koskevien riitojen määrää etenkin kuluttajariitalautakunnassa mutta myös yleisissä tuomioistuimissa sekä Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn riidanratkaisussa. Juttumääriä on omiaan kasvattamaan yleisemminkin se, että markkinoille on ilmestynyt nimenomaan kuluttajaluottoja koskeviin asioihin ja niiden riittauttamiseen keskittyneitä avustajia. Toisaalta ehdotettu seuraamus on elinkeinonharjoittajan kannalta ankara, ja se on omiaan myös lisäämään lain säännösten noudattamista ja huolellisten luottokelpoisuusarviointien tekemistä. Muutokset vaikuttaisivat näihin tahoihin viiveellä, sillä ehdotetun siirtymäsääntelyn mukaan sääntelyä sovellettaisiin vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

Esityksessä ehdotetaan myös, että luotonantajan olisi eräissä tilanteissa ohjattava kuluttaja ottamaan yhteyttä talous- ja velkaneuvontaan. Ehdotetun ohjausvelvollisuuden voidaan arvioida lisäävän erityisesti heikommassa taloudellisessa tilanteessa olevien kuluttajien tietoisuutta talous- ja velkaneuvonnasta, minkä voidaan ainakin vähäisissä määrin arvioida kasvattavan talous- ja velkaneuvontaan tulevien yhteydenottojen määrää.

4.2.2 Vaikutukset elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien asemaan

4.2.2.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanosta johtuvien muutosten vaikutukset

Luotonantajia ja luotonvälittäjiä koskevat elinkeino-oikeudelliset vaatimukset

Kuluttajaluottodirektiivin rekisteröintivelvollisuuden laajentumisen myötä rekisteröintivelvollisuus tulee koskemaan myös sivutoimisia luotonantajia ja luotonvälittäjiä. Rekisteröintivelvollisuuden ulkopuolelle jäisivät ainoastaan sellaiset elinkeinonharjoittajat, jotka ovat mikroyritysten sekä pienten ja keski suurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettuja mikroyrityksiä tai pieniä tai keski suurta yrityksiä, ja jotka päätoimensa ohella välittävät kuluttajaluottoja taikka jotka päätoimensa ohella myöntävät maksunlykkäyksiä vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi, jos tällaisista maksunlykkäyksistä ei peritä korkoa tai muita maksuja, lukuun ottamatta korkolain (633/1982) tai saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) nojalla kuluttajan maksettavaksi tulevaa korkoa tai kuluja. Laajennus merkitsee rekisteröintivelvollisuuden piiriin tuleville elinkeinonharjoittajille hallinnollisen taakan lisäystä sen suhteen, että elinkeinonharjoittajien on täytettävä rekisteröinnin edellytykset ja toimitettava tiedot Finanssivalvonnalle. Näiltä osin hallinnollisen taakan lisäys on varsin kertaluontoista. Tällaisten elinkeinonharjoittajien olisi lisäksi suoritettava valvontamaksu Finanssivalvonnalle. Koska rekisteröitymisvaatimus koskisi myös jo alalla toimivia luotonantajia ja luotonvälittäjiä, on mahdollista, että jotkut alalla nykyisin toimivat luotonantajat ja luotonvälittäjät joutuisivat lopettamaan toimintansa, jos ne eivät täytä rekisteröinnin edellytyksiä.

Soveltamisalan laajentuminen

Kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalan laajentamisen myötä korottomat ja kuluttomat kuluttajaluotot tulevat tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta kuluttajansuojalain 7 luvun säännösten soveltamisalan piiriin. Arvioiden mukaan vastaisuudessa kuluttajaluottosääntelyn ulkopuolelle jää vain pieni osa esimerkiksi hyödykesidonnaisista kuluttajaluotoista. Kuluttajaluottosääntelyn piiriin tuleminen aiheuttaa yrityksille hallinnollista taakkaa, jotta ne täyttävät lainsäädännön asettamat vaatimukset luottojen tarjoamisessa.

Korottomien ja kuluttomien luottojen sisällyttäminen kuluttajaluottoja koskevien säännösten soveltamisalaan tuo tällaisia luottoja myöntäville luotonantajille esimerkiksi aiempaa mittavampia tiedonantovelvollisuuksia. Uusia velvoitteita seuraisi myös esimerkiksi sovellettavaksi tulevista kuluttajaluottojen mainontaa, luotonantajan vastuullisia menettelytapoja, luottosopimuksen tekemistä ja varojen luovuttamista sekä luottosopimuksen peruuttamista ja luoton takaisinmaksua koskevista säännöksistä. Samoin esimerkiksi positiivisen luottotietorekisterin käyttämiseksi luottokelpoisuuden arvioinnissa vaadittavan tietolupaa koskevan hakemuksen tekemisestä aiheutuisi korottomien ja kuluttomien luottojen osalta luotonantajille lisätyötä. Lisäksi uusina toimijoina sääntelyn soveltamisalaan tulevien luotonantajien olisi mukautettava toimintatapojaan, jotta tietojen hyödyntäminen luotonannon yhteydessä olisi mahdollista. Toisaalta soveltamisalan laajentuminen voi tasapainottaa kilpailuaselman erityyppisten luotonantajien välillä, sillä luotonantajien tuotevalikoimat eroavat toisistaan, ja nimellisesti kuluttomissa luotoissa korkoa ja muita luottokustannuksia vastaavat kustannukset voidaan käytännössä sisällyttää luotolla hankittavan tavarain tai palvelun hintaan. Sääntelyn lisääntyminen voi osaltaan auttaa vähentämään myös ylivelkaantumista jossakin määrin.

Maksunlykkäyksiä koskevien soveltamisalapoikkeuksien taustalla on pyrkimys suojata pieniä ja keskisuuria yrityksiä direktiivin mukaisten luotonantajan velvollisuuksien aiheuttamalta hallinnolliselta taakalta, jonka kantamiselle ammattimaisilla luotonantajilla on arvioitu olevan paremmat edellytykset. Monet maksunlykkäyksiä tarjoavat pk-yritykset kuitenkin hyödyntävät luottokelpoisuuden arvioinnissa ulkopuolisia palveluntarjoajia, joiden antaman arvioinnin tulos käytännössä ratkaisee, myönnetäänkö luottoa vai ei. On mahdollista, että jotkin ammattimaiset luotonantajat omaksuvat toimintatavan, jossa myyjänä oleva pk-yritys siirtää saatavansa ulkopuoliselle palveluntarjoajalle, joka hallinnoi ja kontrolloi luottoriskiä myyjän kanssa sovitun järjestelyn perusteella luotonantajan tavoin osallistumalla päätöksentekoon tai määrittämällä noudatettavat kriteerit päätöksenteolle. Tällaisten tilanteiden osalta sääntelyn tarjoama suoja ei toteudu tulevaisuudessaakaan täysimääräisenä.

Kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalan laajentuminen ja korottomien ja kuluttomien luottojen soveltamisalaan tuleminen aiheuttaa edellä mainituin tavoin hallinnollista taakkaa elinkeinonharjoittajille. Korottomien ja kuluttomien luottojen osalta ehdotetaan kuitenkin helpotuksia ennakotiedonantovelvollisuuksien täyttämiseen. On mahdollista, että sääntelyn piiriin joutuminen vaikuttaa jossakin määrin elinkeinonharjoittajien käyttämien maksu- ja luottotapojen valikoimaan, mikä voi puolestaan joissakin tapauksissa heikentää kuluttajien rahoitusmahdollisuuksia. Esimerkiksi osamaksukauppa on monelle ainoa mahdollisuus isomman kotitaloudessa käytettävän välttämättömyyshyödykkeen hankkimiseen ja toisaalta koroton maksuaika mahdollistaa esimerkiksi tavarain ostamisen ja tarvittaessa palauttamisen, ennen kuin rahaa tarvitsee sitoa. Sen arviointi, missä määrin uusi sääntely tulee vaikuttamaan elinkeinonharjoittajien tarjoamiin rahoitusvaihtoehtoihin, ei ole ollut tässä vaiheessa mahdollista.

Suomen Asiakkuusmarkkinointiliiton näkemyksen mukaan kuluttajaluottosääntelyn soveltamisalan laajentuminen, luottotietokelpoisuuden selvittämisen laajentuminen koskemaan keskenään hyvin erilaisia luototilanteita ja rekisteröintivelvollisuuden laajentuminen yhdessä aiheuttavat kuluttajille hankaluuksia heidän tärkeiden arkihyödykkeidensä rahoittamisessa sekä rasittavat merkittävästi kotimaista kauppaa ja tietopalvelumarkkinaa.

Tiedonantovelvollisuudet

Tiedonantovelvollisuuden osalta etenkin mainonnassa annettavat uudet tiedot ja varoitusvelvollisuus edellyttävät päivityksiä elinkeinonharjoittajien asiointirajapintoihin.

Tiedonantoa koskeviin säännöksiin sisältyy tiedonantovelvollisuuksia, joissa luotonantaja velvoitetaan antamaan kulloisenkin säännöksen mukaiset tiedot paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja säännöksestä riippuen luottosopimuksessa yksilöidyllä pysyvällä tavalla. Velvollisuus tarjota aina paperista asiakirjaa tietojen toimittamistapana voi johtaa luottokustannusten kasvuun, sillä paperisten asiakirjojen tulostaminen ja postittaminen on kalliimpaa kuin tietojen toimittaminen sähköisesti. Luotonantajille voi syntyä lisäkustannuksia myös järjestelmäkehityksestä, jota paperiasiakirjojen sisällyttäminen digitaalisiin luotonhakumenettelyihin edellyttää. Koska kyse on lakisääteisen tiedonantovelvollisuuden toteuttamisesta, tietojen toimittamiskustannuksista ei voida periä erillistä maksua niiltä kuluttajilta, jotka haluavat tiedot paperisina, vaan kustannukset jouduttaisiin viime kädessä säilyttämään kuluttajille kokonaisuutena. Paperisen asiakirjan käyttö osana muuten digitaalista luotonhakumenettelyä hidastaa myös menettelyä huomattavasti, mikä todennäköisesti vähentää luotonhakijoiden suuren enemmistön halukkuutta paperiasiakirjojen käyttöön, kun luottihakemus tehdään verkossa. Jos paperisia asiakirjoja käytetään runsaasti, on tällä myös negatiivisia ympäristövaikutuksia.

Kuluttajaluottoja koskevan ehdotetun sääntelyn vaikutukset kuluttajiin eivät välttämättä ole kovin merkittäviä, mutta joiltakin osin voidaan todeta, että kuluttajansuoja paranee. Kuluttajaluottosääntelyn soveltamisalan laajentuminen voi parantaa kuluttajansuojaa ja edistää uusien rahoituspalveluiden aiheuttamiin ongelmiin puuttumista. Luottosääntelyn soveltamisalan laajentuminen on omiaan ehkäisemään kuluttajien ylivelkaantumista muun muassa tiedonannon lisääntymisen myötä. Myös luottokelpoisuuden arviointivelvoitteen täsmentäminen edesauttaa kuluttajien yksilöllisen luottokelpoisuuden arvioinnin parempaa toteutumista ja ehkäisee näin velkaongelmia ja ylivelkaantumista.

Kuluttajaliiton mukaan kuluttajaluottojen mainonnassa esitetyn tiedonantovelvollisuuden supistuminen voi vaikuttaa heikentävästi kuluttajien tiedonsaantiin. Esimerkiksi luoton määrä kokonaiskustannuksineen sekä maksuerien määrä voitaisiin jättää mainonnassa kertomatta silloin, kun valittu markkinointikanava ei mahdollista näiden tietojen visuaalista esittämistä. Toisaalta tietojen supistaminen voinee johtaa myös siihen, että kuluttaja ymmärtää helpommin hänelle tarjotun luoton perusehdot, eivätkä tärkeimmät luottoa koskevat tiedot huku informaatiotulvaan.

Kuluttajaliiton näkemyksen mukaan varoitusten antaminen markkinoinnin yhteydessä velkaantumisen riskeistä voi auttaa kuluttajaa erottamaan, milloin hän harkitsee normaalin kulutushyödykkeen hankkimista ja milloin taas kysymyksessä on hyödyke, jolla voi olla myös kauaskantoisia taloudellisia vaikutuksia. Pelkkä varoituksen antaminen ei välttämättä vähennä kuluttajan kiinnostusta tehdä luottosopimusta, mutta yhdessä muiden markkinointia koskevien rajoitusten kanssa se voi edistää harkitsevaa toimintaa ja vähentää etenkin uusien henkilöiden velkaantumista. Tosin velkojen kasaantuminen samoille henkilöille on yleisesti tunnistettu ongelma, johon varoittelu markkinoinnin yhteydessä ei välttämättä kuitenkaan vaikuta.

Erityisesti tilanteissa, joissa luottohakemuksen hylkäyspäätös perustuu kuluttajan luottokelpoisuuden arvioinnin yhteydessä saatuihin tietoihin, jotka osoittavat kuluttajan luottokelvottomuuden, talous- ja velkaneuvontaan ohjaamisella voi olla kuluttajan taloudellisen tilanteen parantumiselle merkittäväkin vaikutus. Koska yhä useammin velkaongelmat ja maksuvaikeudet kasaantuvat samoille henkilöille, voi ehdotetun sääntelyn vaikutuksena olla myös se, että suurimman riskiryhmän hakeutuminen talous- ja velkaneuvontaan voi lisääntyä.

Kuluttaja-asiamies arvioi, että neuvontapalveluita koskeva sääntely voi johtaa siihen, että markkinoille syntyy uusia palveluita, joilla pyritään kiertämään kuluttajaluottojen hintasääntelyä.

Voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 13 a §:ssä säädetty kytkeydyksen kielto ei estä luotonantajaa edellyttämästä, että kuluttajalla on vakuutus, kunhan kuluttajan ei edellytetä tekemään vakuutus sopimusta tietyn vakuutus- tai luotonantajan kanssa. Tältä osin säännös vastaa nykyistä oikeustilaa. Uutta kuitenkin olisi, että tällaisen vakuutuksen edellyttämistä olisi lisäksi voitava pitää oikeasuhteisena, mitä voidaan pitää kuluttajan aseman kannalta perusteltuna.

Kuluttaja-asiamiehen arvion mukaan on mahdollista, että luotonantajat tulevat edellyttämään enenevässä määrin vakuutusten ottamista. Tämä voi myös vaikuttaa heikentävästi joidenkin kuluttajien asemaan. Vakuutuksen edellyttäminen voi myös hankaloittaa luottojen hintavertailua.

Sopimusoikeudellinen seuraamus luottokelpoisuuden arviointia koskevan velvoitteen laiminlyönnistä

Sopimusoikeudellisista seuraamuksista säättäminen luottokelpoisuuden laiminlyönnin seurauksena on omiaan parantamaan kuluttajan sopimusoikeudellista asemaa suhteessa luotonantajaan tilanteessa, jossa luotonantaja on laiminlyönyt luottokelpoisuuden arvioinnin. Sääntelyn ankaruus voisi toisaalta luotonantajien kannalta merkitä sitä, että nämä saattaisivat menettää oikeutensa periä luottokustannuksia silloinkin, kun sääntelyä on rikottu erehdyksessä. On kuitenkin huomattava, että luotonantaja on ammattilainen, joka vastaa luottokelpoisuuden arvioinnin lainmukaisuudesta. Kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevaa velvoitetta voidaan myös pitää luotonantajan yhtenä keskeisimmistä velvoitteista, mikä sekin osaltaan puoltaa ankaria seuraamuksia. Ehdotetulla sopimusoikeudellisella seuraamuksella ei kuitenkaan olisi tällaisia vaikutuksia korottomiin ja kuluttomiin luottoihin.

4.2.2.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin (rahoituspalvelujen etämyyntisäännökset) täytäntöönpanosta johtuvien muutosten vaikutukset

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanon myötä verkkorajapinnoilla tehtyjen etäsovimusten osalta elinkeinonharjoittajan on tarjottava kuluttajalle peruuttamisoikeuden ajaksi peruuttamistoiminto verkkorajapinnalle. Vaikka peruuttamistoiminnon luominen voi aiheuttaa elinkeinonharjoittajille kustannuksia, verkkomyyntiä tekevillä yrityksillä on monesti jo jonkinlaiset peruuttamistoiminnot verkkorajapinnoillaan. Kustannusten ei arvioida olevan merkittäviä. Peruuttamistoiminto voi helpottaa kuluttajaa käyttämään peruuttamisoikeutta. Velvollisuus peruuttamistoiminnosta ja sen sijainnista kertomiseen on omiaan vähentämään pyrkimyksiä piilotella sanottua toimintoa siinä toivossa, ettei kuluttaja peruuttamisen monimutkaisuuden tai hankaluuden vuoksi käyttäisi peruuttamisoikeuttaan. Lisäksi näiden tietojen antamisen voidaan olettaa edistävän kuluttajan tosiasiallisia mahdollisuuksia käyttää hänelle kuuluvia oikeuksiaan.

Peruuttamistoimintoa käyttämällä kuluttaja tulee samalla todisteellisesti ilmoittaneeksi elinkeinonharjoittajalle peruutuksestaan. Todisteellisuus ilmenee siitä, että elinkeinonharjoittajan on peruuttamisilmoituksen vastaanotettuaan ilman aiheutonta viivytystä lähetettävä kuluttajalle peruutusilmoittamisen vastaanottamista koskeva vahvistus. Tämä voi vähentää erimielisyyksiä siitä, onko peruuttaminen tehty määräajassa ja onko se tullut elinkeinonharjoittajalle perille.

Uusien rahoituspalvelua koskevien etämyyntisäännösten mukaan kuluttajalle voidaan esittää ennakkotietoja osin upotettuna. Osan tiedoista esittäminen upotettuina saattaa johtaa siihen, etteivät kuluttajat tutustu lainkaan näihin tietoihin, vaan lukevat ainoastaan ensimmäiselle tasolle asetetut tiedot. Upotetut tiedot saattavat kuitenkin sisältää yksityiskohtia, joilla voidaan katsoa kuluttajasta ja tämän olosuhteista riippuen olevan suurikin merkitys. Toisaalta, jos tietojen esittäminen sähköisessä muodossa mahdollistaa tärkeimpien tietojen esittämisen selkeästi ja yksinkertaisesti ilman jokaiseen tietoon liittyvien yksityiskohtien samanaikaista esittämistä, saattaa tällainen muotoilu edistää ennakkotietojen ymmärrettävyyttä. Upotusten käyttämisellä ennakkotietojen sähköisessä esityksessä voi olla niiden ymmärrettävyyttä parantava vaikutus. Tietojen ymmärrettävyyttä ja osallisuutta finanssimarkkinoilla voi parantaa myös ehdotus, jonka mukaan ennakkotiedot ja sopimusehdot olisi pyynnöstä toimitettava kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa.

Rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevaan lukuun ehdotetaan lisättäväksi niin kutsuttujen pimeiden käytäntöjen kieltämistä koskeva pykälä. Säännös selventäisi oikeustilaa ja olisi omiaan estämään kuluttajien manipulointia ja harhaanjohtamista sekä lisäämään kuluttajien valinnanvapautta.

4.2.3 Vaikutukset henkilötietojen suojaan sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Ehdotetulla kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevan velvollisuuden ulottamisella nykyistä laajemmalle on vaikutusta henkilötietojen suojaan. Erityisesti velvollisuus käyttää positiivisesta luottotietorekisteristä saatavia kuluttajaa koskevia tietoja luottokelpoisuuden arvioinnissa myös korottoman ja kuluttoman luoton kyseessä ollessa merkitsee, että kuluttajan taloudellista asemaa koskevia tietoja käsiteltäisiin nykyistä useammassa tilanteessa. Ehdotetulla sääntelyllä on siten yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa kaventava vaikutus.

Merkittävimpien vaikutusten henkilötietojen suojalle ja tietoturvallisuudelle arvioidaan aiheutuvan niistä tilanteista, joissa tiedonsaantiin oikeutettu luotonantaja ei elinkeinotoimintansa osalta kuulu Finanssivalvonnan valvonnan piiriin. Tietosuojavaltuutettu on kuitenkin toimivaltainen valvomaan myös näiden luotonantajien suorittamaa luottotietojen ja henkilötietojen käsittelyä luottotietolain ja EU:n yleisen tietosuojasetuksen nojalla. Tällaisia luotonantajia olisivat erityisesti esityksen 2. lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentin 4 kohdan nojalla luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriä koskevan rekisteröintivelvollisuuden ulkopuolelle rajatut toimijat eli kulutushyödykkeen maksamiseksi korottomia ja kuluttomia maksunlykkäyksiä myöntävät sivutoimiset luotonantajat, jotka ovat mikroyrityksiä tai pieniä tai keskisuuria yrityksiä. Näiden lisäksi myös muut sääntelyn piiriin kuuluvia korottomia ja kuluttomia kuluttajaluottoja myöntävät sivutoimiset luotonantajat muodostaisivat uudenlaisen rekisterin tietoja hyödyntävän toimijajoukon, mikä voi merkitä samalla, että tietoja käsitellään aiempaa useammin uudenlaisissa käyttöympäristöissä, kuten myymälöissä. Myös positiivisesta luottotietorekisteristä luovutettavan luottotietoraportin sisältämien tietojen laajuudella on vaikutusta henkilötietojen suojaan. Rekisteristä luovutettavan luottotietoraportin tietosisältö on samanlainen riippumatta siitä, millaista luottoa varten kuluttajan luottokelpoisuutta arvioidaan.

Vaikutuksia on kuitenkin pyritty huomioimaan suurelta osin jo voimassa olevassa positiivisesta luottotietorekisteristä annetussa laissa. Ensinnäkin tietoja käyttävän olisi haettava laissa säädettyä tietolupaa ja annettava selvitys tietojen suojaamisesta ja käytön valvonnasta. Lisäksi on huomattava, että luotonantajille ei luovuteta kaikkia rekisterin sisältämiä tietoja, vaan raportille koostetaan ne tiedot, jotka luetellaan laissa tyhjentävästi. Luottotietoraportin sisältämät tiedot ovat myös pääosin numerotietoja. Luonnollisella henkilöllä olisi lisäksi mahdollisuus valvoa sitä, mihin hänen henkilötietojaan on luovutettu sekä päästä häntä

koskeviin tietoihin rekisterin sähköisen asiointipalvelun kautta maksutta. Lisäksi hallituksen esityksellä HE 43/2025 vp on ehdotettu lisättäväksi lakiin uutena suojatoimena luotonantajille säädettävä velvollisuus tunnistaa luonnollinen henkilö ennen kuin häntä koskevia tietoja haetaan positiivisesta luottotietorekisteristä. Kyseisessä esityksessä on arvioitu laissa säädettyjen suojatoimien riittävyyttä sekä sen ja tämän esityksen yhteisvaikutuksia. Henkilötietojen suojaan kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia tästä esityksestä seuraisi muun muassa siitä, että rekisteröidylle olisi ilmoitettava kunkin luoton maksuviivettä koskevan tiedon rekisteröinnistä. On myös huomattava, ettei esityksellä ehdoteta laajennettavan positiivisen luottotietorekisterin tietosisältöä.

Vastaavasti on myös mahdollista, että ehdotus johtaa siihen, että yhä laajempi joukko luotonantajia selvittäisi jatkossa niin kutsutusta negatiivisesta luottotietorekisteristä kuluttajien maksuhäiriöihin liittyviä tietoja. Kuten positiivisen luottotietorekisterin osalta, myös negatiivisten luottotietorekistereiden osalta ehdotetaan, että rekisteriin talletettavasta kuluttajaluottoon perustuvaa maksua koskevasta maksuhäiriötiedon merkitsemisestä olisi ilmoitettava velalliselle, millä arvioidaan vastaavaan tapaan olevan myönteisiä vaikutuksia henkilötietojen suojaan.

Ehdotetulla sääntelyllä olisi toisaalta vaikutuksia myös Suomen perustuslain (731/1999, jäljempänä *perustuslaki*) 18 §:n 1 momentissa säädetyn elinkeinovapauden kannalta. Ehdotettavat uudet säännökset koskien esimerkiksi luotonantajan ja luotonvälittäjän rekisteröitymistä sekä näiden ammatillisia vaatimuksia merkitsevät uusia edellytyksiä tällaisen toiminnan harjoittamiselle. Ehdotusten tavoitteena on tältä osin mahdollistaa kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn tehokas toteutuminen ja valvonta sekä sitouttaa toimijat harjoittamaan elinkeinotoimintaansa kuluttajan kannalta kestävällä tavalla. Ehdotukset eivät myöskään ole sisällöltään tai luonteeltaan merkittävästi uudentyyppisiä muita kuluttajaluottomarkkinoilla toimivia, kuten asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottoja myöntäviä luotonantajia ja tällaisten luottojen välittäjiä koskevaan sääntelyyn nähden.

Kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn ulottaminen korottomiin ja kuluttomiin kuluttajaluottoihin merkitsisi puolestaan uusien sopimusoikeudellisten säännösten soveltamista tällaisiin luottoihin, millä on merkitystä sopimusvapauden kannalta. Vaikka sopimusvapautta ei ole nimenomaisesti turvattu perustuslaissa, se saa suojaa tietyssä määrin omaisuudensuojaa turvaavan perustuslain 15 §:n kautta. Toisaalta uusia säännöksiä ei ehdoteta sovellettavan ennen lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin. Soveltamisalan laajentumista koskeva ehdotus olisi myös tietyiltä osin omiaan parantamaan yhdenvertaisuutta eri luotonantajien kesken ottaen huomioon, että eri luotonantajien tuotevalikoimat eroavat toisistaan.

Erityisesti mainontaa koskevilla ehdotuksilla on vaikutuksia puolestaan perustuslain 12 §:ssä säädetyn sananvapauden kannalta. Kuluttajaluottojen mainontaa koskevat ehdotukset, kuten siihen liittyvä varoitusvelvollisuus ja eräät nimenomaisesti kiellettäväksi ehdotettavia markkinointitapoja koskevat säännökset merkitsisivät puuttumista luotonantajan ja luotonvälittäjän mainonnan sisältöön. Ehdotuksilla pyritään parantamaan kuluttajaluottojen mainonnan läpinäkyvyyttä ja viime kädessä ehkäisemään ylivelkaantuneisuutta.

4.2.4 Vaikutukset tiedonhallintaan

Hallituksen esityksessä ehdotetulla säännöksillä on julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, jäljempänä *tiedonhallintalaki*) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia tiedonhallintaan. Ehdotettavilla lainmuutoksilla olisi vaikutuksia Verohallinnolle tiedonhallintayksikkönä. Merkittävin muutos aiheutuu luoton maksuviivetietojen ilmoittamisesta kuluttajalle. Muutos edellyttäisi tietojärjestelmäratkaisujen kehittämistä

maksuviivetietojen keräämiseksi. Lisäksi muutos edellyttäisi herätepalvelun laajentamista kattamaan viivetietojen ilmoittamisen sekä paperisten maksuviivetietojen ilmoittamisen. Tiedonsaantiin oikeutettujen luotonantajien määrän kasvaminen voi lisätä tällaisten luotonantajien lupahakemuksia. Lainmuutokset aiheuttaisivat muutoksia myös luottotietoraporttien volyymiin. Ehdotetuista lainmuutoksista voi seurata tietojärjestelmämuutoksia lisäksi kuluttajaluotonantajien järjestelmäratkaisuihin ja toimintaprosesseihin, erityisesti jos kyse on toimijoista, jotka eivät vielä hyödynnä positiivisen luottotietorekisterin tietoja. Esitys ei laajentaisi luottotietoraportin sisältöä.

Esitys ei muuttaisi henkilötietojen käsittelyyn käytettävien tietojärjestelmien ja rekisterien rekisterinpitäjää ja vastuuviranomaisia. Verohallinto ja sen Tulorekisteriyksikkö ovat positiivisen luottotietorekisterin yhteisrekisterinpitäjiä positiivista luottotietorekisteriä koskevan tietojärjestelmän teknisen ylläpidon, toimivuuden tietoturvallisuuden ja kehittämisen osalta. Muilta osin rekisterinpitäjä on Tulorekisteriyksikkö. Rekisterinpitäjien tehtäviin ei ehdoteta muutoksia. Ehdotetut lainmuutokset voivat kuitenkin edellyttää tiedonhallintatapojen ja ohjeistuksen päivittämistä erityisesti luonnollisen henkilön informoinnin osalta. Sääntely ei vaikuta positiivisen luottotietorekisterin sisältämien tietojen salassapitoon.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

5.1.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

Kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalaa koskeva 2 artiklan 5–8 kohta jättää jäsenvaltioille tietyiltä osin liikkumavaraa. Ensinnäkin direktiivin 2 artiklan 5 kohdan perusteella on mahdollista jättää direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle tietyt edellytykset täyttävät maksuaikakortin muodossa olevat luottosopimukset. Ehdotuksen mukaan tällaisia maksuaikakortin muodossa olevia luottosopimuksia ei rajattaisi sääntelyn ulkopuolelle, jotta sääntely ei tarpeettomasti pirstaloituisi.

Direktiivin 2 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat tietyin edellytyksin säätää, että direktiivin säännöksiä ei sovelleta ollenkaan tai vain osaa sen säännöksistä sovelletaan luotto-osuuskuntien (credit union) tarjoamiin luottoihin. Suomessa tällaisia organisaatioita muistuttavia organisaatioita ovat lähinnä yritysten ja muiden yhteisöjen huoltokonttorit tai henkilöstökassat. Koska näiden harjoittamassa luottotoiminnassa on pikemminkin kyse työnantajan henkilöstölleen tarjoamasta sosiaalisesta edusta kuin varsinaisesta elinkeinotoiminnasta, organisaatiot rajautuvat ilman eri toimenpiteitä kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalan ulkopuolelle, eikä erillisiä säännöksiä ehdoteta (vastaavasti HE 24/2010 vp, s. 19).

Direktiivin 2 artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että eräisiin maksujärjestelysopimuksiin sovelletaan ainoastaan osaa direktiivin säännöksistä. Vastaavanlaista liikkumavaraa on hyödynnetty jo aiemman kulutusluottodirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä (ks. HE 24/2010 vp, s. 26), joten jäsenvaltio-optiota ehdotetaankin käytettävän nykytilan säilyttämiseksi.

Direktiivin 2 artiklan 8 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että tiettyjä mainontaa, ennakotiedonantovelvollisuuksia ja luottosopimuksessa annettavia tietoja koskevia säännöksiä ei sovelleta yhteen tai useampaan seuraavista luottosopimuksista: luottosopimukset, joiden mukaisen luoton kokonaismäärä on alle 200 euroa, luottosopimukset, joiden mukaan luotto myönnetään ilman korkoa ja muita maksuja sekä luottosopimukset, joiden nojalla luotto on

maksettava takaisin kolmen kuukauden kuluessa ja joissa edellytetään vain vähäisten maksujen suorittamista. Säännöksen mahdollistamaa liikkumavaraa ehdotetaan hyödynnettävän hallinnollisen taakan vähentämiseksi osittain niin, että korottomiin ja kuluttomiin luottoihin sovellettaisiin suppeampia ennakotiedonantovelvollisuuksia.

Direktiivin 9 artiklan 2 kohdan mukaan artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin yleisiin tietoihin on kuuluttava ainakin kohdassa luetellut tiedot. Säännöksestä ehdotetaan poikettavan siten, että yleisissä tiedoissa voitaisiin antaa sähköpostia koskevan tiedon lisäksi tieto muusta sähköisestä viestintäkeinosta.

Direktiivin 12 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat perustelluissa tapauksissa mukauttaa luotonantajille ja tapauksen mukaan luotonvälittäjille artiklan 1 kohdassa säädettyä vaatimusta antaa kuluttajalle riittävät selvitykset sen osalta, miten selvitykset on annettavat ja missä määrin niitä on annettava seuraavien seikkojen osalta: luoton tarjoamistilanteen olosuhteet, henkilö, jolle luottoa tarjotaan sekä tarjotun luoton tyyppi. Liikkumavaraa ei ehdoteta hyödynnettävän, sillä riittäviin selvityksiin sisältyviä tietoja voidaan pitää olennaisina luottosopimusta koskevinä tietoina, ja asianmukaisena pidetään, että kun elinkeinonharjoittajalla on velvollisuus riittävien selvitysten antamiseen, tiedot annetaan täydellisinä.

Direktiivin kytkykaupan kieltoa ja yhdistettyjä tarjouksia koskeva 14 artikla mahdollistaa eräiltä osin kansallisen liikkumavaran käytön. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat artiklan 1 kohdassa säädetystä poiketen sallia luotonantajien edellyttävän kuluttajan avaavan tai pitävän voimassa maksu- tai säästötilin, kun tilin ainoa tarkoitus on jokin seuraavista: pääoman kokoaminen luoton takaisinmaksua varten, luoton hoito, varojen yhdistäminen luoton saamista varten, lisävaluuden tarjoaminen luotonantajalle maksujen laiminlyönnin varalta. Liikkumavaraa ei ehdoteta käytettävän.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat sallia luotonantajien edellyttävän, että kuluttajalla on luottosopimukseen liittyvä asiaankuuluva vakuutus sopimus, ottaen huomioon oikeasuhteisuutta koskevat näkökohdat. Tällöin jäsenvaltioiden on varmistettava, että luotonantajan on hyväksyttävä tietyn edellytyksin muun vakuutuksenantajan kuin luotonantajan ensisijaisen yhteistyötahon tarjoama vakuutus sopimus, muuttamatta kuluttajalle tarjotun luoton ehtoja. Voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 13 a §:ssä säädetty kytkykaupan kieltä ei estä luotonantajaa edellyttämästä, että kuluttajalla on mainitunlainen vakuutus, jos kuluttajan ei edellytetä tekevän vakuutus sopimusta tietyn vakuutuksenantajan kanssa. Direktiivin säännöksessä säädetään vakuutuksenantajan henkilön lisäksi muistakin vaatimuksista, mistä syystä siitä säädettäisiin nimenomaisesti kansallisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että kuluttajien syöpätautidiagnooseja koskevia henkilötietoja ei käytetä luottosopimukseen liittyvässä vakuutus sopimuksessa jäsenvaltioiden määrittämän ajanjakson jälkeen, joka on enintään 15 vuotta kuluttajien lääketieteellisen hoidon päättymisestä. Säännös jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa enintään 15 vuoden pituisen ajanjakson pituuden määrittämisessä. Kuvattu vakuutusyhtiöiden vastuunvalintaa rajoittava sääntely on Suomessa poikkeuksellista, minkä vuoksi liikkumavaraa hyödynnettäisiin siten, että ehdotettava ajanjakso olisi pisin direktiivin mahdollistama ajanjakso.

Direktiivin neuvontapalveluja koskevan 16 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden tulee valita kahdesta sääntelyvaihtoehdosta. Kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden tulee joko kieltää ilmausten ”neuvonta” ja ”neuvoja” tai muiden samankaltaisten ilmausten käyttö, jos neuvontapalveluja markkinoivat ja tarjoavat kuluttajille luotonantajat tai tapauksen

mukaan luotonvälittäjät, tai, jos jäsenvaltiot eivät kiellä mainittujen ilmausten käyttöä, niiden on asetettava direktiivissä säädetty ehdot ilmausten ”riippumaton neuvonta” tai ”riippumaton neuvoja” käytölle, kun niitä käyttävät neuvontapalveluja tarjoavat luotonantajat ja luotonvälittäjät. Ehtona ilmausten käytölle olisi ensinnäkin, että luotonantajien ja tapauksen mukaan luotonvälittäjien on otettava huomioon riittävän suuri määrä markkinoilla saatavilla olevia luottosopimuksia. Ehtona olisi lisäksi, että luotonvälittäjät eivät saa vastaanottaa yhdeltä tai useammalta luotonantajalta palkkiota neuvontapalveluista, jos huomioon otettujen luotonantajien lukumäärä on vähemmän kuin enemmistö markkinoilla toimivista luotonantajista. Mainituista vaihtoehtoista ehdotetaan jälkimmäistä vaihtoehtoa, sillä pelkästään tiettyjen ilmaisujen käyttämisen kieltämisestä seuraava lisäarvo jää epäselväksi. Lisäksi mainitun kohdan neljännen alakohdan mahdollisuutta asettaa tiukempia vaatimuksia ilmausten käytölle hyödynnettäisiin sääntelyn yksinkertaistamiseksi siten, että ilmausta käytettäessä luotonvälittäjä ei saisi vastaanottaa luotonantajalta korvausta siinäkään tapauksessa, että huomioon otettujen luotonantajien lukumäärä olisi vähintään enemmistö markkinoilla toimivista luotonantajista.

Artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että vain luotonantajat ja tapauksen mukaan luotonvälittäjät voivat tarjota neuvontapalveluja. Kohdan toisen alakohdan jäsenvaltiot voivat tietyin edellytyksin sallia eräiden muidenkin toimijoiden tarjoavan neuvontapalveluja. Tältä osin liikkumavaraa ehdotetaan hyödynnettävän siten, että neuvontapalvelujen tarjoaminen sallitaan a alakohdassa tarkoitetuille elinkeinonharjoittajille, jotka tarjoavat neuvontapalveluja satunnaisesti muun toimilupaa, rekisteröintiä tai ennakkollista hyväksyntää edellyttävän ammattitoimintansa yhteydessä. Neuvontapalvelujen tarjoaminen sallittaisiin myös c alakohdassa tarkoitetuille julkisille tai vapaaehtoisille velkaneuvontapalvelujen tarjoajille, jotka eivät toimi kaupalliselta pohjalta. Mainittua liikkumavaraa on hyödynnetty myös asunto-omaisuuteen liittyviin kuluttajaluottoihin liittyvien neuvontapalvelujen tarjoamisen yhteydessä (ks. HE 77/2016 vp, s. 68), ja tällaisten toimijoiden osalta pidetään tärkeänä, että ne voivat jatkaa toimintaansa.

Direktiivin 18 artiklassa säädetään luottokelpoisuuden arvioinnista. Artiklan 11 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat edellyttää, että luotonantajat arvioivat kuluttajien luottokelpoisuuden asiaankuuluvasta tietokannasta haettujen tietojen perusteella. Jo voimassa olevassa kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:ssä edellytetään, että arviointi tehdään riittävien luottotietorekisteri- ja muiden tietojen perusteella. Kohdan mahdollistamaa liikkumavaraa ehdotetaankin käytettäväksi siten, että luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät tiedot tulisi hankkia muiden lähteiden ohella luottotietorekisteristä.

Direktiivin 20 artiklassa säädetään luottosopimuksen muodosta, ja artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa kansallisia säännöksiä, jotka koskevat luottosopimusten tekemisen pätevyyttä ja jotka ovat unionin oikeuden mukaisia. Tältä osin ei ehdoteta uusia säännöksiä.

Direktiivin tilinylitysmahdollisuuksia koskevan 24 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat unionin oikeuden mukaisesti pitää voimassa tai hyväksyä 24 artiklassa tarkoitettuja säännöksiä tiukempia säännöksiä asioissa, jotka liittyvät sellaisten kuluttajien suojaan, joilla on tilinylitysmahdollisuus. Vastaavasta liikkumavarasta säädetään tili- ja luottorajan ylitysten osalta 25 artiklan 6 kohdassa. Säännösten mahdollistamaa liikkumavaraa ei ehdoteta käytettävän.

Kuluttajan peruuttamisoikeutta koskevassa 26 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden liikkumavarasta tietyiltä osin. Artiklan 4 kohdan mukaan kun kyse on liitännäisestä luottosopimuksesta ja jo 19 päivänä marraskuuta 2023 sovellettavassa kansallisessa

lainsäädännössä säädetään, ettei varoja saa asettaa kuluttajan saataville ennen tietyn määräajan päättymistä, jäsenvaltiot voivat artiklan 1 kohdasta poiketen säätää, että kyseisessä kohdassa tarkoitettu ajanjakso voidaan kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä lyhentää samaksi kuin kyseinen tietty määräaika. Artiklan 8 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, ettei 26 artiklan 1–6 kohtaa sovelleta luottosopimuksiin, jotka on kansallisen lainsäädännön mukaan tehtävä notaarin palveluja käyttäen, edellyttäen, että notaari vahvistaa, että kuluttajalle taataan 10, 11, 20 ja 21 artiklassa säädetty oikeudet. Artiklan 9 kohdan mukaan artiklalla ei rajoiteta sellaisen määräajan, jonka kuluessa sopimuksen toteuttaminen ei voi alkaa, vahvistamista koskevien kansallisten säännösten soveltamista. Mainituissa säännöksissä tarkoitettut tilanteet eivät ole merkityksellisiä Suomessa, joten niissä säädettyä liikkumavaraa ei ehdoteta käytettävän.

Ennenaikaista takaisinmaksua koskevan 29 artiklan 4 kohdan a alakohdassa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta säätää, että luotonantajalla on oikeus korvaukseen ennenaikaisesta takaisinmaksusta vain, jos ennenaikaisesti takaisinmaksettu määrä ylittää tietyn kynnysarvon. Kynnysarvo ei saa olla millään 12 kuukauden jaksolla suurempi kuin 10 000 euroa. Lisäksi kohdan b alakohdan mukaan kansallisesti on mahdollisuus säätää, että luotonantaja voi poikkeuksellisesti vaatia suurempaa korvausta, jos hän voi osoittaa, että ennenaikaisesta takaisinmaksusta aiheutunut tappio ylittää artiklan 2 kohdan mukaisesti määritetyn määrän. Tällöin kuluttaja voi vaatia vastaavasti korvauksen alentamista, jos luotonantajan vaatima korvaus ylittää todellisen tappion. Kohdan a alakohdassa säädetystä liikkumavarasta säädetään jo voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 28 §:ssä, ja tältä osin liikkumavaraa hyödynnettäisiin nykytilan säilyttämiseksi kansallisesti. Kohdan b alakohdassa tarkoitettua liikkumavaraa ei sen sijaan ehdoteta hyödynnettävän. Luotonantajalla olisi jo voimassa olevan sääntelyn nojalla oikeus laissa säädetyn suuruiseen korvaukseen, jota voidaan pitää kohtuullisena. Oikeus korvaukseen koskisi osin myös tilanteita, joissa hän ei tosiasiassa ole kärsinyt vahinkoa. On myös selvää, että kuluttajan edellytykset vaatia korvauksen alentamista olisivat selvästi heikommät kuin luotonantajan edellytykset vaatia suurempaa korvausta.

Direktiivin 31 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat hyväksyä kieltoja tai rajoituksia, jotka koskevat luotonantajien niiden alueella soveltamia erityisiä maksuja tai palkkioita. Säännöksen perusteella ei ehdoteta uutta sääntelyä.

Direktiivin 32 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun luotonantajat tai luotonvälittäjät tarjoavat neuvontapalveluja, tähän osallistuvan henkilöstön palkitsemisrakenne ei vaaranna heidän kykyään toimia kuluttajan edun mukaisesti eikä ole riippuvainen myyntitavoitteista. Kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat myös kieltää luotonantajan luotonvälittäjälle maksamat palkkiot. Direktiivin 16 artiklan 4 kohdan täytäntöönpanemiseksi ehdotettavissa säännöksissä säädettäisiin luotonvälittäjän korvauksen vastaanottamista koskevasta rajoituksesta tämän ilmoittaessa toimivansa riippumattomana neuvojana tai tarjoavansa riippumatonta neuvontaa. Sen sijaan yleistä kieltoa luotonantajan luotonvälittäjälle maksamista palkkioista ei ehdoteta.

Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kieltää luotonantajaa ja luotonvälittäjää perimästä kuluttajalta maksuja ennen luottosopimuksen tekemistä tai asettaa maksujen perimistä koskevia rajoituksia. Finanssivalvonnalta lausuntokierroksella saatujen tietojen mukaan valvonnassa on viime aikoina havaittu markkinoilla käytäntöä, jossa luotonantaja perii kuluttajalta luottihakemuksen käsittelystä maksun, joka voidaan periä, vaikka luottosopimusta ei hakemuksen nojalla solmita. Jos tällaisia maksuja peritään, niitä olisi jo voimassa olevan lain mukaan pidettävä kuluttajansuojalaissa tarkoitettuina luottokustannuksina, joiden osalta laissa säädetään muun muassa enimmäismääristä. Epäselvää sen sijaan on, jääkö kuluttaja vastaavan suojan ulkopuolelle, jos luottoa ei myönnetä. Ottaen lisäksi huomioon, että tällaisten maksujen

periminen voisi joka tapauksessa tulla arvioitavaksi hyvää luotonantotapaa koskevan säännöksen perusteella, ehdottoman kiellon asettamista voidaan pitää myös selkeyssyistä perusteltuna. Kohdan mukaista optiota ehdotetaan hyödynnettäväksi 1. lakiehdotuksen 7 luvun 13 §:ssä.

Direktiivin 35 artiklan 3 kohdan mukaan jos jäsenvaltiot sallivat luotonantajien määritellä kuluttajalle tämän maksulaiminlyönnistä aiheutuvat maksut ja veloittaa ne, kyseiset jäsenvaltiot voivat vaatia, että kyseiset maksut eivät ylitä sitä, mikä on tarpeen luotonantajalle maksulaiminlyönnistä aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi. Artiklan 4 kohdan mukaan jos jäsenvaltiot sallivat luotonantajien määrätä lisämaksuja kuluttajalle siinä tapauksessa, että tämä laiminlyö maksunsa, kyseisten jäsenvaltioiden on asetettava yläraja kyseisille maksuille. Jo nykyisin saatavien perinnästä annetun lain 10 a §:ssä säädetään määrästä, jotka velalliselta saa määrätyistä perintätoimista kuluttajasaatavan perinnässä enintään vaatia ja 10 d §:ssä puolestaan velallisen kokonaiskuluvaluusta kuluttajasaatavan perinnässä. Niin ikään korkolaki sisältää säännökset muun ohella viivästyskoron määrästä. Uusia säännöksiä ei näin ollen näiden kohtien osalta ehdoteta.

Direktiivin 37 artiklan 3 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus olla soveltamatta mainitun artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja hyväksyntä- ja rekisteröintivaatimuksia tavaroiden toimittajiin tai palvelujen suorittajiin, jotka katsotaan suosituksessa 2003/361/EY määritellyiksi mikroyrityksiksi sekä pieniksi ja keskisuuriksi yrityksiksi, jotka toimivat sivutoimisina luotonvälittäjinä tai sivutoimisina luotonantajina, jotka myöntävät luottoa maksun lykkäyksen muodossa tarjoamiensa tavaroiden ja palvelujen ostamiseksi, jos luotto myönnetään ilman korkoa ja siten, että kuluttajalta peritään vain rajoitettuja maksuja kansallisen lainsäädännön mukaisesti määräytyvien maksuviivästysten vuoksi. Mainittua liikkumavaraa ehdotetaan hyödynnettävän siten, että rekisteröitymisvelvollisuuden ulkopuolella olisivat säännöksessä tarkoitettut mikroyritykset sekä pienet ja keskisuuret yritykset ensinnäkin silloin, kun ne toimivat sivutoimisina luotonvälittäjinä ja toiseksi silloin, kun ne toimivat sivutoimisina luotonantajina myöntäen korottomia ja kuluttomia maksunlykkäyksiä myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Liikkumavaran käyttöä tältä osin pidetään perusteltuna sivutoimisten luotonvälittäjien ja maksunlykkäyksiä myöntävien luotonantajien hallinnollisen taakan keventämiseksi.

Direktiivin 41 artiklan 9 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa kansallista lainsäädäntöä antaakseen kansallisille toimivaltaisille viranomaisille valtuudet toteuttaa tuotteita koskevia interventioita luottotuotteiden poistamiseksi markkinoilta perustelluissa tapauksissa. Ei ole ilmennyt erityistä tarvetta säätää tällaisista valtuuksista erikseen, joten kohdan nojalla ei ehdoteta uutta sääntelyä.

5.1.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi jättää eräiltä osin kansallista harkintavaltaa jäsenvaltioille.

Kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyn 16 a artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa ennakkotietoja koskevat kielivaatimukset sen varmistamiseksi, että kuluttaja ymmärtää annetut tiedot helposti, tai hyväksyä tällaisia kielivaatimuksia. Kohdan johdosta ei ehdoteta uusia säännöksiä. Artiklan 9 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat hyväksyä tai pitää voimassa 16 a artiklassa tarkoitettua tiukempia säännöksiä ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevista vaatimuksista, kun kyseiset säännökset ovat unionin oikeuden mukaisia. Voimassa olevassa laissa tiettyjä säännöksiä sovelletaan rahoituspalveluihin kansallisesti laajemmin kuin mitä taustalla oleva tuotekohtainen EU-säädös

edellyttäisi. Esimerkiksi voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksiä sovelletaan myös sellaisiin kuluttajaluottoihin, kuten alle 200 euron luottoihin, jotka eivät olleet aiemman kulutusluottodirektiivin soveltamisalassa. Liikkumavaraa ehdotetaan hyödynnettävän nykytilan säilyttämiseksi tällaisissa tilanteissa, mutta uutta sääntelyä jäsenvaltio-option johdosta ei ehdoteta.

Kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyssä 16 b artiklassa säädetään kuluttajan oikeudesta peruuttaa rahoituspalveluja koskeva etäsopimus. Artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat, poiketen mainitussa artiklassa säädetystä, päättää soveltaa seuraavia säännöksiä seuraaviin rahoituspalveluihin peruuttamisoikeuden tai harkinta-ajan osalta: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/17/EU 14 artiklan 6 kohtaa voidaan soveltaa luottosopimuksiin, jotka on jätetty kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sen 3 artiklan 2 kohdan nojalla (a alakohta); ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/2225 26 ja 27 artiklaa voidaan soveltaa luottosopimuksiin, jotka on jätetty kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sen 2 artiklan 2 kohdan nojalla (b alakohta). Mainitut säännökset mahdollistavat sen, että jäsenvaltiot voivat halutessaan päättää soveltaa asuntoluottodirektiivin ja kuluttajaluottodirektiivin peruuttamisoikeutta tai harkinta-aikaa koskevia säännöksiä myös sellaisten luottosopimusten etämyynissä, jotka on suljettu mainituissa direktiiveissä niiden soveltamisalan ulkopuolelle ja joihin muussa tapauksessa sovellettaisiin kuluttajaoikeusdirektiivin rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevia säännöksiä. Mainittua b alakohtaa ehdotetaan käytettävän sääntelyn yksinkertaistamiseksi, minkä myötä samoja peruuttamisoikeussäännöksiä sovellettaisiin kaikkiin kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluviin kuluttajaluottoihin myös etämyynissä.

Kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyn 16 c artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kuluttajia ei voida vaatia maksamaan mitään maksua vakuutus sopimuksen irtisanomisen johdosta. Option mahdollistamaa liikkumavaraa ei ehdoteta käytettävän. Asianmukaisena pidetään, että vakuutusmaksu on maksettava siltä osin, kun vakuutusturva on ollut voimassa. Riittäviä selvityksiä koskevan direktiiviin lisätyn 16 d artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat määritellä selvitysten antamistavan ja laajuuden sekä mukauttaa antamistapaa ja laajuutta rahoituspalvelun tarjoamistilanteen olosuhteisiin, siihen henkilöön, jolle rahoituspalvelua tarjotaan, ja tarjotun rahoituspalvelun luonteeseen. Liikkumavaraa ei tältä osin ehdoteta käytettävän, sillä riittäviin selvityksiin sisältyvät seikat ovat kuluttajan kannalta keskeisiä tietoja, joiden antamista voidaan edellyttää rahoituspalveluja elinkeinotoiminnassaan tarjoavilta tahoilta.

Kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyssä 16 e artiklassa säädetään verkkorajapintoja koskevasta lisäsuojasta. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa artiklan 1 kohdassa säädettyä tiukempia säännöksiä, kun kyseiset säännökset ovat unionin oikeuden mukaisia. Minimiharmonisaatiosäännöksen mahdollistamaa liikkumavaraa ei ehdoteta tältä osin käytettävän.

5.1.3 Sopimusoikeudelliset seuraamukset luotonantajan tai luotonvälittäjän laiminlyödessä laissa säädettyjä velvoitteitaan

Edellä todetun mukaisesti (ks. jakso 4.1.1) on päädytty ehdottamaan sopimusoikeudellista seuraamusta luotonantajan rikkoessa kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevia velvoitteitaan. Esitystä valmisteltaessa on kartoitettu, olisiko kuluttajansuojalain 7 luvussa muitakin säännöksiä, joiden rikkomisen vaikutuksesta sopimussuhteeseen olisi perusteltua säätää nimenomaisesti. Tarvetta tällaisille uusille erityissäännöksille ei ole havaittu.

5.1.4 Kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalan laajentumisesta johtuvat kansalliset rajaukset

Kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalan laajentumisen myötä kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluisi aiempaa useampi kuluttajaluotto, mukaan lukien kuluttajaluotot, joista ei peritä korkoa tai muita maksuja. Niin ikään eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain soveltamisalan piiriin kuuluvien elinkeinonharjoittajien joukko laajenisi siitä, mikä se voimassa olevan lain mukaan on. Kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluviin kuluttajaluottoihin sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain soveltamisalaan kuuluviin elinkeinonharjoittajiin viitataan muualla lainsäädännössä, kuten positiivisesta luottotietorekisteristä annetussa laissa sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa, eräiden velvoitteiden soveltamisalan osalta. Viitattujen säädösten soveltamisalan laajenemisen myötä myös näissä muissa laeissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisala laajenisi ilman erillistä rajausta.

Kuluttajaluottodirektiivi ei kuitenkaan edellytä näiden velvoitteiden soveltamisalan laajentamista, eikä niiden mahdollisia vaikutuksia ole mahdollista riittävässä määrin arvioida direktiivin täytäntöönpanoajan puitteissa. Edellä mainitusta syystä positiivisesta luottotietorekisteristä annettuun lakiin sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettuun lakiin ehdotetaan eräitä edellä jaksossa 4.1.3 kuvattuja rajoituksia. Jos positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain talletettavia tietoja koskevien säännösten ulkopuolelle ei rajattaisi korottomia ja kuluttomia luottoja, rekisterin tietosisältö voisi laajentua huomattavasti. Samoin jos mainitun lain ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten ulkopuolelle ei rajattaisi elinkeinonharjoittajia, jotka myöntävät kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi, ilmoitusvelvollisuus laajentuisi koskemaan myös osaa sivutoimisista luotonantajista. Tarkoituksenmukaisena ei ole tämän esityksen yhteydessä pidetty myöskään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain soveltamisalan laajentamista sivutoimisiin luotonantajiin.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

5.2.1 Ruotsi

Kuluttajaluottodirektiivi

Ruotsissa työryhmä on antanut mietintönsä kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanosta lokakuussa 2024 (SOU 2024:69: Ett nytt konsumentkredittdirektiv. Delbetänkande av Konsumentkreditutredningen).

Ruotsissa ei mietinnön mukaan ehdoteta hyödynnettävän 2 artiklan 5 kohdassa säädettyä mahdollisuutta jättää tietyt maksuaikakortit sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle. Myöskään 2 artiklan 6 kohdassa säädettyä luotto-osuuskuntien myöntämiä luottoja tai 2 artiklan 7 kohdassa säädettyä eräitä maksujärjestelysopimuksia koskevia soveltamisalarajauksia ei ehdoteta käytettävän. Samoin 2 artiklan 8 kohdassa säädetty mahdollisuus soveltaa eräisiin luottoihin kevyempiä tiedonantovelvoitteita ehdotetaan jätettävän käyttämättä.

Ruotsissa ehdotetaan hyödynnettävän 14 artiklan 2 kohdassa jäsenvaltioille annettua mahdollisuutta sallia, että luotonantajat edellyttävät kuluttajan avaavan tai pitävän voimassa säännöksessä tarkoitetun maksu- tai säästötilin. Sen sijaan Ruotsissa ei ehdoteta hyödynnettävän direktiivin 14 artiklan 3 kohdan optiota, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat sallia luotonantajan edellyttävän, että kuluttajalla on luottosopimukseen liittyvä asiaankuuluva

vakuutus sopimus. Näin ollen Ruotsissa ei ehdoteta myöskään 14 artiklan 4 ja 5 kohtaan liittyviä säännöksiä.

Direktiivin neuvontapalveluja koskevan 16 artiklan osalta Ruotsissa ehdotetaan säädettävän kriteereistä sille, milloin luotonantaja tai luotonvälittäjä voi ilmoittaa toimivansa riippumattomana neuvojana tai tarjoavansa riippumattomaa neuvontaa (4 kohta). Saman artiklan 6 kohdan osalta Ruotsissa ehdotetaan sallittavan neuvontapalvelujen satunnainen tarjoaminen ammattitoiminnan yhteydessä, ja kyseistä ammattitoimintaa säännellään lain säännöksiin tai hallinnollisiin määräyksiin tai eettisiin säännöin.

Luottokelpoisuuden arviointia koskevan 18 artiklan osalta Ruotsissa ei ehdoteta hyödynnettävän artiklan 11 kohdassa jäsenvaltioille annettua mahdollisuutta edellyttää, että luotonantajat arvioivat kuluttajien luottokelpoisuuden asiaankuuluvasta tietokannasta haettujen tietojen perusteella.

Ruotsissa ei myöskään ehdoteta hyödynnettävän tilinylitysmahdollisuuksia koskevan 24 artiklan 5 kohdassa eikä tili- ja luottorajan ylityksiä koskevan 25 artiklan 6 kohdassa säädettyä mahdollisuutta pitää voimassa tai hyväksyä direktiivin säännöksiä tiukempia säännöksiä kuluttajien suojaksi tällaisten luottojen osalta. Samoin peruuttamisoikeutta koskevan 26 artiklan 4 ja 8 kohdan jäsenvaltio-optiot ehdotetaan jätettävän käyttämättä.

Mietinnön mukaan Ruotsissa ei ehdoteta hyödynnettävän ennen aikaista takaisinmaksua koskevan 29 artiklan 4 kohdassa jäsenvaltioille annettua liikkumavaraa säätää luotonantajien oikeudesta korvaukseen direktiivin pääsäännöstä poiketen. Myöskään 32 artiklan 4 kohdassa säädettyä mahdollisuutta kieltää luotonantajan luotonvälittäjälle maksamat palkkiot tai saman artiklan 5 kohdassa säädettyä mahdollisuutta kieltää luotonantajaa ja luotonvälittäjää perimästä kuluttajalta maksuja ennen luottosopimuksen tekemistä tai asettaa maksujen perimistä koskevia rajoituksia ei Ruotsissa ehdoteta käytettävän.

Ruotsissa ehdotetaan käytettävän direktiivin 37 artiklan 3 kohdassa jäsenvaltioille säädettyä liikkumavaraa olla soveltamatta direktiivin hyväksyntä- ja rekisteröintivaatimuksia tavaroiden toimittajiin tai palveluiden suorittajiin, jotka ovat pk-yrityksiä, ja jotka toimivat sivutoimisinä luotonvälittäjinä tai eräiden luottojen osalta sivutoimisinä luotonantajina.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi

Ruotsissa työryhmä on huhtikuussa 2025 antanut mietintönsä kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanosta (SOU 2025:34: Ett modernare konsumentskydd vid distansavtal. Slutbetänkande av Konsumentkreditutredningen).

Ruotsissa ei mietinnön mukaan ehdoteta hyödynnettäväksi kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 2 kohdassa säädettyä jäsenvaltio-optiota ennakkotietoja koskevista kielivaatimuksista. Artiklan 9 kohdassa säädettyä jäsenvaltio-optiota tiukemmista ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevista vaatimuksista Ruotsissa ehdotetaan hyödynnettävän eräiden puhelinmyyntiä koskevien tiedonantovelvoitteiden säilyttämiseksi. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan kohdan nojalla vaatimusta ilmoittaa elinkeinonharjoittajan osoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite tai muu viestintäväline aina ensimmäisellä tasolla tilanteessa, jossa tietoja esitetään upotettuina direktiivin 16 a artiklan 7 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Ruotsissa ehdotetaan mietinnön mukaan hyödynnettäväksi kuluttajaoikeusdirektiivin 16 b artiklassa säädettyä jäsenvaltioiden mahdollisuutta soveltaa asuntoluottodirektiivin ja

kuluttajaluottodirektiivin peruuttamisoikeutta tai harkinta-aikaa koskevia säännöksiä myös sellaisten luottosopimusten etämyynissä, jotka on suljettu mainituissa direktiiveissä niiden soveltamisalan ulkopuolelle.

Ruotsissa ei sen sijaan ehdoteta hyödynnettävän kuluttajaoikeusdirektiivin 16 c artiklan 2 kohdan mahdollisuutta säätää, että kuluttajia ei voida vaatia maksamaan mitään maksua vakuutus sopimuksen irtisanomisen johdosta. Riittäviä selvityksiä koskevan kuluttajaoikeusdirektiivin 16 d artiklan 2 kohdan jäsenvaltio-optiota selvitysten antamistavan ja laajuuden mukauttamisesta ehdotetaan Ruotsissa hyödynnettäväksi muun muassa säätämällä, että selvitykset olisi annettava siinä laajuudessa kuin kuluttaja selvityksiä tarvitsee. Mietinnössä ehdotetaan, että Ruotsissa kuluttajaoikeusdirektiivin 16 e artiklan täytäntöönpanemiseksi lakiin otettaisiin säännökset kaikista artiklan 1 kohdassa luetelluista käytännöistä. Sen sijaan artiklan 2 kohdan jäsenvaltio-optiota ei ehdoteta erikseen täytäntöön pantavaksi.

5.2.2 Sopimusoikeudelliset seuraamukset luottokelpoisuuden arviointivelvoitteen laiminlyönnistä muissa jäsenvaltioissa

Jaksossa 4.1.1 mainitulla tavalla ehdotetaan säädettävän sopimusoikeudellisista seuraamuksista luotonantajan laiminlyödessä luottokelpoisuuden arviointia koskevaa velvoitettaan. Jäsenvaltioilta saadun tiedon mukaan osassa jäsenvaltioista säädetään jo nykyisin tällaisista seuraamuksista, kun taas osassa tällaista sääntelyä ei ainakaan ennen kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanoa ole.

Jäsenvaltioilta saadun tiedon mukaan Unkarissa, Sloveniassa, Italiassa, Romaniassa, Kroatiassa ja Luxemburgissa ei ole kansallisessa lainsäädännössä erityisiä säännöksiä sopimusoikeudellisista seuraamuksista luottokelpoisuuden arviointivelvoitteen rikkomisesta. Myöskään Ruotsissa ei jaksossa 5.2.1 mainitussa mietinnössä ehdoteta säädettävän siviilioikeudellisista seuraamuksista mainitun velvoitteen yhteydessä. Alankomailta saadun tiedon mukaan Alankomaiden kansallisessa lainsäädännössä ei ole nimenomaisia säännöksiä sopimusoikeudellisista seuraamuksista luottokelpoisuuden arviointivelvoitteen laiminlyönnin yhteydessä, mutta kansalliset tuomioistuimet ovat yksittäistapauksissa katsoneet, että luotonantaja on tällaisessa tilanteessa menettänyt oikeutensa sovittuun korkoon ja kuluihin.

Sen sijaan Puolalta saadun tiedon mukaan Puolassa luottokelpoisuuden arviointivelvoitteen rikkomisesta seuraa, että saatavaa ei voida siirtää kolmannelle tehokkaasti ja että saatavan perintä on mahdollista ainoastaan sen jälkeen, kun aiemmat velat on kokonaisuudessaan maksettu tai niitä koskevan saamisoikeuden on katsottu lakanneen. Lisäksi seurauksena on, että saatavaa koskeva vanhentumisaika ei lakkaa kulumasta eikä velkojalla ole oikeutta veloittaa kustannuksia ennen kuin velallisen muut velat ovat tulleet maksetuksi tai niitä koskevan saamisoikeuden voidaan katsoa lakanneen.

Slovakialta saadun tiedon mukaan, jos luotonantaja ei ole toiminut asianmukaisella huolellisuudella kuluttajan luottokelpoisuutta arvioidessaan, Slovakian lainsäädännöstä seuraa, että luotonantajalla ei ole oikeutta vaatia kuluttajaa maksamaan luottoa yhdellä kertaa. Jos kyse on vakavasta rikkomuksesta, kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa korkoa tai kuluja. Vakavana rikkomuksena pidetään, että luotonantaja on arvioinut kuluttajan takaisinmaksukykyä ilman tietoja kuluttajan tuloista, menoista ja siviilisäädystä taikka ottamatta huomioon luottokelpoisuuden arvioinnin kannalta relevantista tietokannasta tai rekisteristä saatavia tietoja.

Tšekiltä saadun tiedon mukaan Tšekissä puuttuva tai virheellisesti tehty luottokelpoisuuden arviointi johtaa luottosopimuksen pätemättömyyteen. Tämän seurauksena kuluttajalla on oikeus

maksaa lainattu määrä takaisin sellaisen ajan kuluessa, joka vastaa kuluttajan omia mahdollisuuksia takaisinmaksuun tämän taloudellisesta tilanteesta riippuen. Luotonantaja ei ole oikeutettu tältä ajalta korkoon tai kuluihin.

Saksalta saadun tiedon mukaan Saksassa luotonantajan rikkoessa velvollisuuttaan arvioida kuluttajan luottokelpoisuus seuraamuksena on koron alentuminen. Jos kyse on kiinteästä korosta, kiinteä korko alennetaan korkoon, joka vallitsee kiinnitysvelkakirjoihin ja julkisen sektorin joukkovelkakirjalainoihin tehtyjen sijoitusten pääomamarkkinoilla kiinteän koron ajanjaksona. Vaihtuva korko puolestaan alennetaan siihen korkoon, joka vallitsee markkinoilla, joilla eurooppalaiset pankit myöntävät toisilleen euromääräisiä joukkovelkakirjalainoja, joiden maturiteetti on kolme kuukautta.

6 Lausuntopalaute

Edellä todetun mukaisesti oikeusministeriö pyysi työryhmämietinnöstä lausuntoa Lausuntopalvelu.fi -sivuston kautta 49 taholta, joista 30 antoi lausunnon. Tämän lisäksi lausunnon antoi 11 muuta tahoa. Lausunnoista on laadittu oikeusministeriössä tiivistelmä (Kuluttajaluottodirektiivin ja kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin (rahoituspalvelujen etämyyntisäännökset) täytäntöönpano. Lausuntotiivistelmä. Mietintöjä ja lausuntoja 2025:43, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-529-6>).

Lausunnonantajat suhtautuivat pääosin myönteisesti työryhmän ehdotuksiin ja pitivät ylivelkaantumisen ja siihen liittyvien ongelmien ehkäisemistä tärkeänä. Ehdotusten katsottiin myös tasapuolistavan kuluttajaluottomarkkinoilla toimivien yritysten toimintaympäristöä ja edistävän vastuullisempaa luotonantoa. Osa lausunnonantajista katsoi kuitenkin, että ehdotus ei vastaa sille asetettuihin tavoitteisiin niiltä osin kuin se sisältää direktiivin vähimmäistason ylittävää sääntelyä.

Kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn soveltamisalaan liittyen Finanssiala ry sekä Nordea Bank Abp katsoivat, että sääntelyä tulisi soveltaa ehdotettua laajemmin myös tilanteisiin, joissa soveltamisalan ulkopuolelle jäävän maksunlykkäyksen myöntävä pk-yritys siirtää saatavansa ulkopuoliselle palveluntarjoajalle, joka kontrolloi ja hallinnoi luottoriskiä myyjän kanssa sovitun järjestelyn perusteella. Niin ikään Kilpailu- ja kuluttajavirasto piti tarkoituksenmukaisena, että maksunlykkäyksiä koskeva soveltamisalaraja kattaisi kolmannen osapuolen mahdollisuuden luottojen ostamiseen myyjän tai palvelun suorittajan koosta huolimatta. Jatkovalmistelussa ei ole päädytty muuttamaan ehdotettua maksunlykkäyksiä koskevaa soveltamisalarajaa. Ehdotettu soveltamisalaraja perustuu direktiiviin, ja sen tarkoituksena on pyrkiä suojaamaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä sääntelyn hallinnolliselta taakalta. Myös sääntelyn selkeyssyyt puoltavat sitä, ettei maksunlykkäyksiin aseteta erillistä mahdollista myöhempää saatavan siirtoa koskevaa kriteeriä.

Eräät lausunnonantajat, kuten valtiovarainministeriö, Verohallinto ja Suomen Perimistoimistojen Liitto ry huomauttivat lausunnoissaan, että kuluttajaluottoja koskevan kuluttajansuojalain sääntelyn soveltamisalan laajenemisen seurauksena myös positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoitettavien luottojen piiri laajenisi. Näistä viimeksi mainittu katsoi, että korottomat ja kuluttomat luotot tulisi ensisijaisesti rajata pois talletettavien luottojen piiristä. Valtiovarainministeriö ja Verohallinto huomauttivat lisäksi, että eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain soveltamisalan laajentaminen johtaisi positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoitusvelvollisten luotonantajien määrän kasvamiseen kattaen muun muassa sivutoimisesti kuluttajaluottoja myöntävät elinkeinonharjoittajat. Jatkovalmistelussa ehdotusta on muutettu lausuntopalautteen johdosta niin, että positiiviseen luottotietorekisteriin ei jatkossakaan talletettaisi kuluttajaluottoja, joista ei peritä korkoa tai

muita maksuja. Lisäksi ilmoitusvelvollisten toimijoiden joukosta ehdotetaan rajattavaksi pois elinkeinonharjoittajat, jotka myöntävät kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Nykytilan säilyttämistä on näiltä osin pidetty perusteltuna, sillä mahdollisen laajennuksen vaikutuksia ei voida luotettavasti arvioida direktiivin täytäntöönpanoaikataulun puitteissa.

Kuluttajansuojalain määritelmiä koskevien ehdotusten osalta lausuntopalaute koski luottokustannusten ja koron, luotonvälittäjän sekä neuvontapalvelun määritelmää. Yleisesti määritelmien täsmentämistä pidettiin kannatettavana. Luottokustannusten ja koron määritelmän osalta Elinkeinoelämän keskusliitto sekä Nordea katsoivat kuitenkin lausunnossaan, että säännöksen ja sen perusteluiden perusteella ei ole riittävän selvää, milloin lisäpalvelu, josta sopiminen ei ole edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin, luetaan luottokustannukseksi. Myös työ- ja elinkeinoministeriö kiinnitti huomiota luottokustannuksia koskevan säännöksen perustelujen asianmukaisuuteen siltä osin kuin ne koskevat lisäpalvelun määritelmää. Finanssiala ry katsoi lausunnossaan lisäksi, että säännöstä olisi selkeytettävä erityisesti sen osalta, että sopimusrikkomuksesta perittäviä kustannuksia ei tulisi pitää luottokustannuksina. Valtiovarainministeriö sekä Verohallinto katsoivat lausunnoissaan, että kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja koskevan maininnan poistamisella määritelmästä olisi vaikutuksia positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoitettavien luottokustannusten tietosisältöön. Jatkovalmistelussa säännöksen perusteluja on pyritty selkeyttämään lausuntopalautteen perusteella. Niin ikään jatkovalmistelussa luottokustannusten enimmäismäärää sekä positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoitettavia tietoja koskevista säännöksistä on selvyuden vuoksi nimenomaisesti suljettu pois sopimusrikkomuskustannukset.

Finanssivalvonta kannatti lausunnossaan ehdotettua täsmennystä luotonvälittäjän määritelmään, jotta määritelmä vastaisi kuluttajaluottodirektiivissä säädettyä luotonvälittäjän määritelmää. Se katsoi, että määritelmän selkeys korostuu entisestään, koska luotonvälittäjillä olisi velvollisuus rekisteröityä Finanssivalvonnan ylläpitämään rekisteriin. Tältä osin erityisesti verkkokaupan maksamisen toimintamalleja tulisi kuitenkin sen näkemyksen mukaan vielä selvittää. Niin ikään Suomen Yrittäjät ry sekä eräät muut elinkeinoelämää edustavat lausunnonantajat katsoivat, että luotonvälittäjän määritelmä on epäselvä. Kaupan liitto ry, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry sekä eräät muut elinkeinoelämää edustavat lausunnonantajat katsoivat, että säännöksen perusteluihin tulisi lisätä nimenomainen maininta siitä, että elinkeinonharjoittajia, jotka pitävät esillä toisen elinkeinonharjoittajan tarjoamia maksuvaihtoehtojen valmiita valikoimia, ei olisi pidettävä luotonvälittäjinä. Sen sijaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan luotonvälittäjän määritelmän muuttaminen luo epäselvyyttä siitä, heikentyykö kuluttajansuoja nykytilasta, jossa luotonvälittäjät ovat yhdessä luotonantajien kanssa velvollisia huolehtimaan muun muassa markkinoinnin lainmukaisuudesta. Se piti kuluttajansuojan ja rekisteröintivelvollisten elinkeinonharjoittajien tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisena, että kuluttajansuojalain mukaista luotonvälittäjää ei muutettaisi, mutta että ehdotettuun luotonvälittäjälakiin voitaisiin tarkemmin täsmentää se, keitä rekisteröintivelvollisuus koskee. Jatkovalmistelussa luotonvälittäjän määritelmää koskevia säännöskohtaisia perusteluja on pyritty täsmentämään lausuntopalautteen mukaisesti erityisesti erilaisia maksutapoja tarjoavien myyjien ja palveluksen suorittajien aseman selkeyttämiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö mainitsi lausunnossaan, että neuvontapalvelun käsite ja sitä koskeva sääntely olisi uutta, ja esitti harkitsemaan, onko neuvontapalvelujen määritelmästä perusteltua säätää kuluttajaluottodirektiivin muotoilusta poiketen. Jatkovalmistelussa ei ole päädytty muuttamaan ehdotettua määritelmää, sillä on pidetty tarkoituksenmukaisena säilyttää määritelmä yhdenmukaisena asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevan kuluttajansuojalain 7 a luvun sisältämän neuvontapalvelun määritelmän kanssa.

Neuvontapalveluja koskevaan sääntelyyn on kuitenkin tehty eräitä jäljempänä mainittuja muutoksia.

Lausunnonantajien näkemykset erityisesti luottokelpoisuuden arviointia koskien jakoutuivat. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta sekä FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta kannattivat luottokelpoisuuden arviointiin ehdotettuja täsmennyksiä. Ehdotettuja muutoksia pidettiin näiltä osin tarpeellisina ja perusteltuina ylivelkaantumisen estämiseksi. Kuluttajaliitto ry ehdotti, että säännöksessä tuotaisiin vielä selkeämmin esiin harkinnan yksilöllisyys. Sen sijaan Kaupan liitto ry, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, Suomen Yrittäjät ry sekä eräät muut elinkeinoelämää edustavat lausunnonantajat suhtautuivat ehdotukseen kielteisesti siltä osin kuin ehdotus merkitsee direktiivin vähimmäistason ylittävää sääntelyä. Kriittikkiä perusteltiin erityisesti sillä, ettei ehdotus ota huomioon erityyppisiä luottoja ja luotonmyöntötilanteita. Lisäksi positiivisesta luottotietorekisteristä saatavien tietojen käyttövelvollisuutta pidettiin ongelmallisena muun muassa elinkeinovapauden ja tietopalvelutoimijoiden kilpailuasetelman kannalta. Jatkovalmisteluaiheessa ei ole katsottu aiheelliseksi poiketa mietinnössä ehdotetusta ratkaisusta, jonka mukaan luottokelpoisuuden arvioinnin perusteena olevat tiedot tulisi hankkia kuluttajalta, luottotietorekisteristä ja tarvittavista muista lähteistä. Erilaiset luotonmyöntötilanteet on huomioitu ehdotuksessa direktiivin mukaisesti niin, että arviointi olisi tehtävä kyseessä olevan luoton luonteeseen, keston, arvoon ja riskeihin nähden tarpeellisten ja oikeasuhteisten tietojen perusteella. Luottotietorekisteristä saatavia tietoja olisi ehdotuksen mukaan pidettävä tarpeellisina vähimmäistietoina kaikessa luotonmyönnössä. Muiden tietojen käyttämistä koskeva velvollisuus riippuisi kyseessä olevan luoton luonteesta, kestosta, arvosta ja riskeistä.

Myös luottokelpoisuuden arviointivelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksia koskeva ehdotus jakoi mielipiteitä. Esimerkiksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja Kuluttajaliitto ry kannattivat seuraamuksesta säättämistä mietinnössä ehdotetulla tavalla. Sen sijaan useat elinkeinoelämää edustavat tahot, kuten Elinkeinoelämän keskusliitto, Finanssiala ry, Kaupan liitto ry ja Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, vastustivat ehdotusta katsoen, että ehdotettu seuraamus on liian ankara eikä perustu direktiiviin. Ne ehdottivat, että seuraamusta tulisi vähintään lieventää siten, että se ei soveltuisi vähäisinä pidettäviin rikkomuksiin. Jatkovalmistelussa ei ole päädytty muuttamaan mietinnössä ehdotettua seuraamusta. Luottokelpoisuuden arvioinnin laiminlyöntiä koskeva ehdotus perustuu direktiivin seuraamuksia koskevaan säännökseen sekä aiemman kulutusluottodirektiivin vastaavan sisältöistä seuraamuksia koskevaa säännöstä koskevaan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytäntöön. Kuluttajan luottokelpoisuuden asianmukainen arviointi on ylivelkaantumisen ehkäisemisen kannalta hyvin keskeistä, mikä sekin puoltaa ankaria seuraamuksia luotonantajan laiminlyödessä arviointiin liittyvät velvollisuutensa. Vastaavasta seuraamuksesta säädetään jo nykyisin luotonantajan rikkoessa kuluttajaluottojen hintasääntelyä. Jatkovalmistelussa sopimusoikeudellista seuraamusta koskevan ehdotuksen säännöskohtaisia perusteluja on kuitenkin täsmennetty.

Työryhmän mietinnössä jätettiin jatkovalmistelussa selvitettäväksi, edellyttääkö kuluttajaluottodirektiivi, että voimassa olevan luottokustannusten enimmäismäärää koskevan sääntelyn soveltamisalan ulkopuolella oleviin luottoihin, kuten eräiden liikennevälineiden osamaksukauppaan, sovelletaan hintasääntelyä. Finanssiala ry katsoi tähän liittyen, että eräiden liikennevälineiden osamaksukauppaan koskeva poikkeus olisi pidettävä ennallaan, ellei direktiivi aiheuta tälle ehdotonta estettä. Niin ikään Kaupan liitto ry, Autotuoajat ja -teollisuus ry sekä Autoalan Keskusliitto ry katsoivat, ettei nykytilassa ole tunnistettavissa ongelmia, jotka edellyttäisivät sääntelymuutoksia ajoneuvorahoitukseen liittyen. Sen sijaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto on lausunnossaan kannattanut hintasääntelyn soveltamisalan laajentamista liikennevälineiden osamaksukauppaan. Se katsoi, ettei kuluttajaluottodirektiivi mahdollista

tietyn luottotyypin jättämistä sääntelyn ulkopuolelle ja ettei tällaisten luottojen erityisasemalle ole muutenkaan oikeutettuja perusteita. Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan tällaisten luottojen erityisasema mahdollistaa muista kuluttajaluotoista poikkeavan hinnoittelurakenteen, joka muun muassa vaikeuttaa luottojen vertailua muihin luottoihin. Myös työ- ja elinkeinoministeriö katsoi lausunnossaan, että mainittu osamaksukauppaa koskeva soveltamisalarajaus on poikkeama kuluttajansuojalain 7 luvun yleisistä tavoitteista ja johdonmukaisuudesta. Jatkovalmistelussa ei ole jaksossa 3.2.2 mainituin perustein päädytty ehdottamaan luottokustannusten enimmäismäärää koskevan sääntelyn soveltamisalan laajentamista mainittuun liikennevälineiden osamaksukauppaan.

Etua Oy on katsonut, että luottohakemuksen hylkäämistä koskevan säännöksen perusteluihin tulisi lisätä maininta, ettei hylkäämistä koskevaa ilmoitusvelvollisuutta synny, mikäli luottohakemusta ei ole kohdistettu nimenomaisesti tiettyyn luottolaitokseen, vaan kyse on luotonvälittäjän kautta tehdystä yleisluontoisesta lainahakemuksesta, jonka luotonvälittäjä välittää eteenpäin yhteistyökumppaneilleen. Luottohakemuksen hylkäämistä koskevaa säännöstä tai sen perusteluja ei ole päädytty muuttamaan, sillä direktiivi ei mahdollista mainittua poikkeusta. Ehdotettu muotoilu vastaa asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen osalta kuluttajansuojalain 7 a luvun 16 §:ssä säädettyä.

Markkinointia koskevien ehdotusten osalta yleistä varoitusvelvollisuutta pidettiin velkaantumisen ehkäisemisen kannalta hyvänä. Kuitenkin eräät elinkeinoelämää edustavat lausunnonantajat katsoivat, että kuluttajaluoton markkinoinnissa annettavan varoituksen soveltaminen myös korottoman ja kuluttoman kuluttajaluoton mainonnassa on tarpeeton ja suorastaan ristiriitainen. Eräs elinkeinoelämää edustava lausunnonantaja katsoi myös hyvää luotonantotapaa koskevaan säännökseen lisättäväksi ehdotettuun kieltoon luoda vaikutelma, että luotonotto johtaa taloudellisten resurssien kasvuun, korvaa säästöt tai voi nostaa kuluttajan elintasoa, liittyen, että ehdotettu muotoilu on liian lavea ja monitulkintainen, ja kannatti kohdan implementoimista direktiivin sanamuodon mukaisesti. Jatkovalmistelussa ei ole päädytty rajaamaan korottomia ja kuluttomia luottoja markkinoinnissa annettavan varoituksen ulkopuolelle. Varoitusvelvollisuuden soveltamisala määräytyy direktiivin soveltamisalan mukaisesti, jossa ei tältä osin aseteta korottomia ja kuluttomia luottoja eri asemaan suhteessa muunlaisiin kuluttajaluottoihin. Lisäksi on huomattava, että varoitusvelvollisuus olisi ehdotuksen mukaan luonteeltaan yleinen, eli sitä sovellettaisiin riippumatta siitä, ilmeneekö mainonnasta jokin luottosopimuksen ehtoa koskeva tieto tai viitataanko mainonnassa luoton hintaan vai ei. Varoitusvelvollisuutta koskevasta asetuksenantovaltuutuksesta ei ole päädytty luopumaan, sillä valtuutus koskee hyvin tarkkarajaista seikkaa, josta on tarkoituksenmukaista säätää asetuksella. Myöskään hyvää luotonantotapaa koskevaa säännöstä ei ole päädytty edellä mainituilta osin muuttamaan lausuntopalautteen perusteella, sillä ehdotusta voidaan pitää direktiivin säännöksen mukaisena. Ehdotuksen säännöskohtaisia perusteluja on kuitenkin tältä osin tarkennettu.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Kuluttajaliitto ja eräät muut lausunnonantajat katsoivat, että neuvontapalveluiden markkinointiin liittyy väärinkäytösriski erityisesti sen osalta, etteivät kuluttajat kykene ymmärtämään palvelun tosiasiallista luonnetta. Finanssivalvonta kiinnitti lausunnossaan huomiota eräisiin neuvontapalveluita koskevaan sääntelyyn syntyviin eroihin yhtäältä kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien luottojen ja toisaalta asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvien luottojen välillä. Lisäksi Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti kannatti ilmausten ”neuvonta” ja ”neuvoja” kieltämistä. Jatkovalmistelussa hyvää luotonantotapaa koskevaan säännökseen on päätetty ottaa neuvontapalveluiden markkinointia koskeva täsmennys. Lisäksi neuvontapalvelujen tarjoamisoikeutta on täydennetty eräiden satunnaisesti luottoja välittävien tahojen osalta direktiivin mahdollistamalla tavalla, jotta ehdotettu sääntely olisi tältä osin yhdenmukaista

asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjien kanssa. Muilta osin neuvontapalveluita koskevia ehdotuksia ei ole pidetty aiheellisena muuttaa mietinnössä ehdotetusta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto katsoi lausunnossaan, ettei kytkeykauppasääntelyyn liittyvää optiota luotonantajan oikeudesta edellyttää luottosopimukseen liittyvää vakuutusta ole syytä hyödyntää, sillä ehdotetut täsmennykset eivät välttämättä johda kuluttajien kannalta parempaan tilanteeseen. Jatkovalmistelussa ei ole ilmennyt perusteita muuttaa ehdotusta tältä osin.

Finanssivalvonta on lausunnossaan tuonut esiin, että se on viimeaikaisessa valvonnassaan havainnut markkinoilla käytännön, jossa luotonantaja perii kuluttajalta luottihakemuksen käsittelystä maksun, joka voidaan periä, vaikka luottosopimusta ei hakemuksen nojalla solmita, sekä ehdottanut jatkovalmistelussa harkittavaksi nimenomaisesta kiellosta säätämistä ennen luottosopimuksen tekemistä perittäville maksuille. Jatkovalmistelussa on jaksossa 5.1.1 esitetyn perustein päädytty esittämään nimenomaista kielloa periä kuluttajalta luottihakemuksen tekemisestä maksuja ennen luottosopimuksen tekemistä.

Rekisteröintivelvollisuuden laajentamista sekä toisaalta pk-yrityksiä koskevan poikkeusmahdollisuuden hyödyntämistä pidettiin pääosin kannatettavana. Osa lausunnonantajista kiinnitti kuitenkin huomiota luotonvälittäjän määritelmän täsmällisyyteen, jotta toimijat voivat tunnistaa velvollisuutensa rekisteröitymisen suhteen. Jatkovalmistelussa on edellä todetulla tavalla pyritty selventämään luotonvälittäjän määritelmän piiriin kuuluvien toimijoiden joukkoa.

Luottotietolakiin ehdotettuun informointivelvollisuuteen liittyen Enento Group katsoi, että ehdotuksen osalta on tärkeää selventää, ketä informointivelvollisuus koskee, eikä tiedottamista tulisi sitoa ensirekisteröintikirjeisiin. Se tulkitsee muutoksen taustalla olevan kuluttajaluottodirektiivin säännöksen koskevan luottosopimusten tietoja ylläpitäviä tahoja, kuten luotonantajia. Lisäksi se katsoi, että ehdotukseen tulisi lisätä, että informointi voidaan suorittaa myös sähköisesti. Jatkovalmistelussa luottotietolakiin ehdotettua informointivelvollisuutta ei ole päädytty muuttamaan. Direktiivin säännös koskee tietokantojen pitäjiä eli tässä tapauksessa luottotietolaissa tarkoitettuja luottotietotoiminnan harjoittajia. Ehdotuksessa ei myöskään aseteta ilmoitukselle sen toimittamistapaa koskevia vaatimuksia.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin osalta lausuntopalaute koski erityisesti ennakkotiedonanto- ja riittäviä selvityksiä koskevia velvollisuuksia sekä peruuttamisoikeutta ja -toimintoa. Finanssivalvonta ja Kuluttajaliitto kannattivat lausunnoissaan ehdotusta ennakkotietojen ja sopimusehtojen toimittamista saavutettavassa muodossa. Finanssivalvonta kuitenkin katsoi, että saavutettavuusvaatimuksen suhdetta voimassa oleviin saavutettavuus- ja mukautusvaatimuksiin tulisi selventää. Se katsoi lisäksi, että säännöksen valvonta olisi tarkoituksenmukaista keskittää viranomaisille, joille jo nykyisin kuuluu saavutettavuusvaatimuksen valvontaan liittyviä valvontatehtäviä. Kuluttajaliitto ehdotti, että säännöksessä tarkoitettut tiedot ja ehdot olisi annettava saavutettavassa muodossa ilman eri pyyntöä. Oikeuspalveluvirasto puolestaan ehdotti, että säännöksestä poistettaisiin sana ”vammaisille”, jotta kuka tahansa voi pyynnöstä saada ennakkotiedot ja sopimusehdot itselleen soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa joutumatta todistamaan olevansa vammainen. Jatkovalmistelussa säännöksestä on päädytty jättämään pois sana ”vammaisille”. Muilta osin ehdotusta ei ole jatkovalmistelussa päädytty muuttamaan.

Peruuttamistoimintoa koskevan ehdotuksen osalta lausunnonantajien näkemykset jakaantuivat. Eräät elinkeinoelämää edustavat lausunnonantajat katsoivat, että erityisesti vaatimus peruuttamistoiminnon sijoittamisesta samalle verkkorajapinnalle, jonka kautta kuluttaja on

sopimuksen tehnyt, on toimimaton ratkaisu, joka aiheuttaisi tarpeetonta haittaa ja kustannuksia toimijoille. Sen sijaan muun muassa työ- ja elinkeinoministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta sekä Kuluttajaliitto kannattivat pääosin työryhmän ehdotusta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto piti kuitenkin tarkoituksenmukaisena, että peruuttamistoiminto laajennettaisiin kansallisesti koskemaan myös sopimusten irtisanomista. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnitti lausunnossaan puolestaan huomiota peruuttamistoimintoa koskevan ehdotuksen säännöskohtaisiin perusteluihin katsoen, että ne ovat omiaan antamaan sääntelystä direktiivistä poikkeavan kuvan. Finanssiala ry kannatti lausunnoissaan työryhmän ehdotusta, jonka mukaan muissa vakuutuksissa kuin eläke- ja henkivakuutuksissa ei vastaisuudessakaan olisi varsinaista peruuttamisoikeutta, ja että direktiivi pantaisiin peruuttamistoiminnon osalta täytäntöön edellyttämällä vakuutusentarjoajaa pitämään irtisanomistoimintoa verkkorajapinnalla direktiivin edellyttämän 14 päivän ajan. Jatkovalmistelussa ei ole ilmennyt perusteita poiketa mietinnön peruuttamistoimintoa koskevasta ehdotuksesta.

Edellä mainitun lisäksi esitykseen on tehty saadun lausuntopalautteen johdosta jatkovalmisteluvaiheessa muitakin täydennyksiä ja tarkennuksia.

Esityksen valmistelun aikana Finanssivalvonta ehdotti lisäksi seuraamusmaksusääntelyn täsmentämistä siten, että laissa säädetty seuraamusmaksu olisi nimenomaisen sääntelyn nojalla mahdollista määrätä myös talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (599/2010) mukaisille keskusyhteisöille. Ehdotusta voidaan pitää muun ohella eri yhtiömuotojen yhdenvertaisen kohtelun ja seuraamusmaksujärjestelmän tehokkuuden kannalta perusteltuna, mutta sen valmistelu ei ole ollut direktiivin täytäntöönpanoaikataulussa mahdollista.

Finanssivalvonta on niin ikään valmistelun aikana esittänyt, että eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä ehdotetun lain rekisteröintiä koskevaa poikkeusta täsmennettäisiin niin, että siitä käy selkeästi ilmi, että rekisteröintivelvollisuuden ulkopuolelle jäävät vain sellaiset sivutoimiset luotonvälittäjät, jotka välittävät luottoja myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Vastaava tulkinta on esitetty myös jaksossa 5.2.1 mainitussa Ruotsin työryhmämietinnössä. Ehdotusta voidaan lisäksi pitää tarpeellisenä muun muassa rekisteröintivelvollisuuden kiertämisen estämiseksi, joten esitystä on tarkennettu tältä osin.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Kuluttajansuojalaki

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Pykälän 2 *momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksen loppuun lisättäisiin soveltamisalarajoitusta koskeva poikkeus. Ehdotuksen mukaan laki ei koske lakisääteisiä vakuutuksia eikä työntekijän ryhmähenkivakuutusta tai sitä vastaavaa Kevan myöntämää etuutta, ellei muualla laissa toisin säädetä. Muutos on tarpeen liikennevakuutusten osalta muualla lainsäädännössä olevien soveltamisviittausten vuoksi.

6 luku Kotimyynti ja etämyynti

9 §. *Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot.* Pykälän 1 *momentin* 10 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseiseen kohtaan lisättäisiin tiedot 14 a §:ssä tarkoitetusta peruuttamistoiminnosta ja sen sijainnista. Pykälään ei ehdoteta muilta osin muutoksia. Muutetulla kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin muutettu 6 artiklan 1 kohdan h alakohta.

14 a §. *Peruuttamisoikeuden käyttäminen verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä.* Pykälä olisi uusi. Pykälällä pantaisiin täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin uusi 11 a artikla.

Pykälän *1 momentin* mukaan jos kuluttajalla on oikeus peruuttaa verkkorajapinnalla tehty etäsopimus, elinkeinonharjoittajan olisi tarjottava kuluttajalle mahdollisuus peruuttaa sopimus peruuttamistoiminnon avulla. Peruuttamistoimintoa hyödynnettäessä kuluttajan tulee voida helposti antaa tai vahvistaa momentissa määritellyt tiedot. Nämä tiedot pitäisivät sisällään kuluttajan nimen, tiedot sen sopimuksen yksilöimiseksi, jonka kuluttaja haluaa peruuttaa, ja tiedot pysyvästä tavasta, jolla elinkeinonharjoittaja lähettää peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskevan vahvistuksen kuluttajalle.

Pykälän *2 momentin* mukaan elinkeinonharjoittajan olisi pidettävä 1 momentissa tarkoitettu peruuttamistoiminto helposti kuluttajan saatavilla ja käytettävissä sekä näkyvästi esillä verkkorajapinnassa koko peruuttamisajan. Peruuttamistoiminto olisi merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla.

Edelleen pykälän *3 momentin* mukaan elinkeinonharjoittajan olisi edellytettävä, että kuluttaja vahvistaa peruuttamisilmoituksen lähettämisen. Vahvistaminen olisi merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla. Käytännössä vahvistaminen olisi esimerkiksi toteutettavissa siten, että sen jälkeen, kun kuluttaja on valinnut peruuttamisilmoituksen lähettämisen, hän saa vielä valintaruudun tai ilmoituksen, jossa hänen on vahvistettava peruuttamisilmoituksen lähettäminen.

Pykälän *4 momentin* mukaan elinkeinonharjoittajan olisi sen jälkeen, kun kuluttaja on vahvistanut peruuttamisilmoituksen lähettämisen, ilman aiheutonta viivytystä lähetettävä kuluttajalle pysyvällä tavalla peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskeva vahvistus, joka sisältäisi tiedot peruutuksen sisällöstä sekä sen toimituspäivästä ja -kellonajasta.

Ehdotetun säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että sopimuksen peruuttaminen on kuluttajille yhtä helppoa kuin sen tekeminen. Elinkeinonharjoittajan olisi tarjottava kuluttajalle helposti löydettävä peruuttamistoiminto, joka on selvästi havaittavissa ja jatkuvasti käytettävissä koko peruuttamisen määräajan. Peruuttamistoiminto voidaan merkitä esimerkiksi sanoilla ”Peruuta sopimus tästä” tai sellaisella vastaavalla yksiselitteisellä ilmaisulla, jonka perusteella kuluttaja ymmärtää, että sopimuksen voi peruuttaa kyseisen toiminnon kautta. Kuluttajan olisi voitava löytää toiminto ja käyttää sitä helposti ja yksinkertaisesti. Kuluttajan ei esimerkiksi pitäisi joutua toteuttamaan erityisiä menettelyjä toiminnon löytämiseksi tai käyttämiseksi, kuten lataamaan sovellusta, jos sopimusta ei ole tehty kyseisen sovelluksen kautta. (Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 37 kappale)

Peruuttamisen helpottamiseksi elinkeinonharjoittaja voisi esimerkiksi tarjota hyperlinkkejä, joiden kautta kuluttaja pääsee peruuttamistoimintoon. Jos kuluttaja on esimerkiksi jo tunnistanut kirjautumalla sisään verkkorajapintaan, hänen olisi voitava peruuttaa sopimus ilman uutta tunnistautumista tai tapauksen mukaan tarvetta yksilöidä peruutettava sopimus. Peruuttamistoiminnon on sijaittava samalla verkkorajapinnalla, jonka kautta kuluttaja on sopimuksen tehnyt. Estettä ei ole sille, että peruuttamistoiminto sijaitsee edellä mainitun verkkorajapinnan lisäksi myös muilla verkkorajapinnoilla. Jotta vältettäisiin se, että kuluttaja peruuttaa sopimuksen vahingossa, elinkeinonharjoittajan olisi vaadittava kuluttajaa vahvistamaan peruuttamispäätös tavalla, joka osoittaa kuluttajan toimivan tietoisena päätöksestään. Vahvistustoiminto on merkittävä helposti luettavalla tavalla, kuten sanoilla ”Vahvista peruuttaminen” tai vastaavalla yksiselitteisellä muotoilulla. Jos kuluttaja on tilannut samalla etäsopimuksella useita tavaroita tai palveluita, elinkeinonharjoittaja voi tarjota

kuluttajalle mahdollisuuden peruuttaa koko sopimuksen sijaan ainoastaan sen osa. Kun kuluttaja käyttää toimintoa peruuttamisoikeutensa käyttämiseksi, elinkeinonharjoittajan olisi ilman aiheetonta viivytystä toimitettava kuluttajalle pysyvällä välineellä vahvistus peruutuksen vastaanottamisesta. (Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 37 kappale) Kyseinen vahvistus koskee ainoastaan sitä, että peruuttamisilmoitus on vastaanotettu, eikä se merkitse sitä, että elinkeinonharjoittaja olisi käsitellyt sopimuksen peruuttamisen.

Peruuttamistoiminto ei estä elinkeinonharjoittajaa käyttämästä peruuttamistoiminnon lisäksi jotakin muuta peruuttamistapaa. Esimerkiksi jos kuluttaja on ostanut verkkorajapinnan kautta etämyynnistä tavarat, hän voisi edelleen peruuttaa sopimuksen palauttamalla tavarat elinkeinonharjoittajalle ja ilmoittamalla palautuksen yhteydessä paperilomakkeella sopimuksen peruuttamisesta ilman verkkorajapinnalla sijaitsevan peruuttamistoiminnon käyttämistä, jos elinkeinonharjoittaja käyttää kyseistä toimintatapaa.

Sopimuksen peruuttamisesta etämyynnissä säädetään yleisesti kuluttajansuojalain 6 luvussa, eivätkä peruuttamisoikeus ja -toiminto vaikuta sopimuksen muihin mahdollisiin päättämistapoihin tai niiden esittämiseen.

25 §. *Seuraamukset luvun säännösten rikkomisesta.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 a §, koska kyseinen pykälä tulee ehdotuksen mukaan seuraamusmaksusääntelyn piiriin.

6 a luku Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynti

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan ajantasaistettavaksi ja päivitettäväksi siten, että pykälässä lueteltaisiin eräitä luvun säätämisen jälkeen markkinoille tulleita uusia rahoituspalveluita. Momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseisessä kohdassa viitattaisiin ainoastaan talletustileihin. Momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohdassa viitattaisiin yleisesti maksupalveluihin maksujenvälityspalvelujen sijaan. Maksupalveluista säädetään maksupalvelulaissa. Voimassa olevan pykälän 1 momentin 1 kohdassa mainitut asiakastilit sisältyisivät maksupalveluihin, minkä vuoksi ne ehdotetaan poistettavaksi edellä mainituin tavoin momentin 1 kohdasta. Edelleen momentin 5 kohdassa viitattaisiin jatkossa yleisesti sijoituspalveluihin.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusina rahoituspalveluina kryptovarapalvelut sekä joukkorahoituspalvelut. Kryptovarapalvelut mainittaisiin momentin 6 kohtana ja joukkorahoituspalvelut 7 kohtana. Sekä kryptovarapalveluista että joukkorahoituspalveluista säädetään muualla lainsäädännössä. Momentin 8 kohta, jossa viitataan muihin kuin 1–7 kohdassa tarkoitettuihin rahoituspalveluihin sekä rahoitusvälineisiin kattaisi myös voimassa olevassa 5 kohdassa mainitut rahasto-osuudet ja muut arvopaperit, jotka ovat rahoitusvälineitä. Muilta osin pykälään ei ehdoteta muutoksia.

2 §. *Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä tapauksissa.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus uuteen 10 a §:ään, joka koskee riittävien selvitysten antamista. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellisiä tarkistuksia.

4 §. *Määritelmät.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän 1 momentti sisältäisi etäsopimuksen määritelmän nykyisten 1 ja 2 momentissa määriteltyjen etämyynnin ja etätarjontamenetelmän sijaan. Etäsopimuksella tarkoitettaisiin kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklan 7 kohdan mukaisesti sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen vain

etäviestimiä siihen asti, että sopimus on tehty. Pykälässä määriteltäisiin edelleen etäviestin sen *2 momentissa*. Oikeustila ei muutoksen johdosta asiallisesti muutu.

5 §. *Tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen tekemistä.* Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa ei viitattaisi enää muualla laissa säädettyihin tiedonantovelvoitteisiin. Muilta osin momentti pysyisi voimassa olevan sääntelyn mukaisena. Momentin mukaan kuluttajalle on annettava hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä 6–9 §:ssä tarkoitetut tiedot elinkeinonharjoittajasta, tarjottavasta rahoituspalvelusta, etäsopimuksesta ja oikeussuojakeinoista. Tiedot on annettava käytettyyn etäviestimeen sopivalla tavalla, selkeästi, ymmärrettävästi ja niin, että tietojen kaupallinen tarkoitus käy selvästi ilmi.

Tiedot olisi annettava kuluttajalle hyvissä ajoin. Se, milloin tiedot on annettu hyvissä ajoin, on arvioitava tapauskohtaisesti. Kuluttajalla on aina oltava aikaa rauhassa ja perusteellisesti tutustua annettuihin materiaaleihin.

On huomattava, että rahoituspalvelujen etämyynnissä voi tulla sovellettavaksi kuluttajansuojalain 6 a luvun tiedonantovelvollisuussäännösten tai sektorikohtaisten erityissäännösten lisäksi muutakin tiedonantovelvollisuussääntelyä. Muutoksella ei ole tarkoitus vaikuttaa tällaisen sääntelyn soveltamiseen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *2 momentti*. Uuden 2 momentin mukaan jos muualla laissa säädetäisiin kuluttajalle ennen tietyn rahoituspalvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista, tiedonantovelvollisuuksiin sovellettaisiin 6 a luvun 6–10, 10 b, 11 ja 11 c §:n sijasta mitä muualla laissa säädetään. Edelleen ehdotetun pykälän mukaan jos muualla laissa ei säädetäisi kuluttajalle annettavista rahoituspalvelun peruuttamisoikeuteen liittyvistä tiedoista, kuluttajalle olisi annettava peruuttamisoikeutta koskeva tieto 6 a luvun 8 §:n 1 kohdan mukaisesti.

Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin uuden 16 a artiklan 10 kohta. Mainitun kohdan mukaan toiseen unionin säädökseen sisältyvät rahoituspalveluita koskevat tuotekohtaiset tiedonantovelvollisuudet syrjäyttävät 1 momentilla voimaan saatettavat yleiset rahoituspalveluiden etämyyntiin sovellettavat tiedonantovelvollisuudet. Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 17 kappaleessa todetaan, että tällaisia tiedonantovelvollisuuksia sisältyy esimerkiksi PEPP-asetukseen ((EU) 2019/1238), maksutilidirektiiviin (2014/92/EU), rahoitusvälineiden markkinat (MiFID II) -direktiiviin (2014/65/EU) ja vakuutusten tarjoamisesta annettuun direktiiviin ((EU) 2016/97). Johdanto-osassa mainittu esimerkinomainen luettelo ei ole tyhjentävä. Myös unionin lainsäädännön vähimmäistason ylittävät kansalliset säännökset, esimerkiksi kansallisten optioiden käyttäminen, syrjäyttävät 1 momentin mukaisen yleissäännöksen sikäli kuin ne liittyvät unionin lainsäädännön voimaansaattamiseen. Momentin toisen virkkeen mukaan kuluttajalle on kuitenkin annettava tieto mahdollisesta peruuttamisoikeudesta, ellei muussa rahoituspalvelusääntelyssä ole jo näin säädetty.

Sopimuksen tekemistä koskevia erityisiä tiedonantovelvollisuuksia, jotka syrjäyttävät yleiset rahoituspalveluiden etämyyntiä koskevat tiedonantovelvollisuudet, ovat esimerkiksi kuluttajansuojalain 7 ja 7 a luvussa säädetty kuluttajaluottoja ja asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevat tiedonantovelvollisuudet (7 luvun 9–11 § sekä 7 a luvun 4–6 ja 9 §), maksupalvelulain 2 luvussa säädetty maksupalveluja koskevat tiedonantovelvollisuudet, sijoituspalvelulaissa (747/2012) säädetty sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuus (10 luvun 5, 5 a ja 5 b §, 5 a §:ssä viitattu tiedonantovelvoiteasetus (EU) 2019/2088 sekä 11 luvun 12 ja 23 §), kestävän rahoituksen tiedonantoasetuksen (EU) 2019/2088 (SFDR-asetus) 6–11

artiklan mukaiset ennen sopimuksen tekemistä annettavat kestävyystiedot, EU:n joukkorahoitusasetuksen (EU) 2020/1503 19 artiklan mukaiset asiakkaalle annettavat tiedot sekä paketoituja sijoitustuotteita koskevan PRIIPS-asetuksen (EU) N:o 1286/2014 6–10 ja 13 artiklojen mukainen avaintietoasiakirja ja siihen sisällytettävät tiedot, sisältäen etämyyntiä koskevat erityissäännökset.

Vakuutusten osalta tiedonantovelvollisuussäntelyä on vakuutusopimuslaissa (543/1994) sekä valtioneuvoston asetuksessa vahinkovakuutustietoja sisältävän asiakirjan laatimisesta, sen sisältämisestä tiedoista, esitystavasta ja asiakkaalle antamisesta (294/2018).

Huomioon otettavia tiedonantovelvoitteita sisältyy myös vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 12 ja 13 lukuun (12 luvun 4 §:n ja 13 luvun mukaiset menettelytapavelvoitteet, joilla on saatettu kansallisesti voimaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun direktiivin 43 artiklan mukainen kansallinen optio vaihtoehtorahastojen markkinoinnista ei-ammattimaisille asiakkaille sekä tälle asetettavista kansallisista lisävaatimuksista), sijoitusrahastolain (213/2019) 15 lukuun, EU:n kryptovara-asetukseen (EU) 2023/1114 (MiCAR) (4–8 artikla) sekä EU:n esiteasetukseen (EU) 2017/1129, jossa säädetään arvopapereihin liittyvän esitteen laatimisesta ja esitteen sisällöstä.

Erityisiä tiedonantoa koskevia säännöksiä sisältyy myös eurooppalaisista pitkäaikaissijoitusrahastoista annettuun asetukseen (EU) 2015/760 (ELTIF) (23–25 ja 30 artikla), eurooppalaisista riskipääomarahastoista annettuun asetukseen N:o 345/2013 (EuVECA) (13 artikla) sekä eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista annettuun asetukseen N:o 346/2013 (EuSEF) (14 artikla).

Jos rahoituspalvelun etämyyntiin sovelletaan sektorikohtaista lainsäädäntöä, joka perustuu EU-sääntelyyn, kuluttajansuojalain 6 a luvun 6–10, 10 b, 11 ja 11 c § eivät tule sovellettavaksi. Merkitystä ei ole sillä, kuinka laajaa tällainen sektorikohtainen tiedonantosäntely on. On huomattava, että Suomessa on myös täysin kansallista rahoituspalveluja koskevaa sääntelyä. Tällaista sääntelyä on esimerkiksi osakesäästötilistä annettu laki (680/2019) ja sidotusta pitkäaikaissäästämisestä annettu laki (1183/2009). Ensiksi mainitun lain 8 §:ssä säädetään tiedonantovelvollisuudesta ja jälkimmäisen lain 7 §:ssä säädetään tiedonantovelvollisuudesta. Jos kyseisiä rahoituspalveluita tarjotaan etämyynnissä, tulevat myös kuluttajansuojalain 6 a luvun tiedonantovelvollisuussäännökset sovellettavaksi.

6 §. Ennakkotiedot elinkeinonharjoittajasta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa päivitetäisiin vastaamaan kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiiviä. Kohdasta poistettaisiin osoitetta koskevat tiedot ja lisättäisiin velvollisuus antaa tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan nimi ja päätoimiala, jonka puolesta elinkeinonharjoittaja toimii. Momentin 2 kohtaa ehdotetaan päivitettäväksi siten, että kyseisen kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa sekä puhelinnumero ja sähköpostiosoite tai tarvittaessa tiedot muusta sellaisesta viestintävälineestä, jolla kuluttaja voi olla yhteydessä elinkeinonharjoittajaan sekä tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa sekä puhelinnumero ja sähköpostiosoite tai muu viestintäväline, jonka puolesta elinkeinonharjoittaja toimii. Momentin 3 kohtaa ehdotetaan edelleen muutettavaksi siten, että kyseisen kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava asiaankuuluvat yhteystiedot, joiden avulla kuluttaja voi osoittaa mahdolliset valitukset elinkeinonharjoittajalle tai tapauksen mukaan sille elinkeinonharjoittajalle, jonka puolesta elinkeinonharjoittaja toimii. Momentin 1–3 kohdan muutoksilla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 1 kohdan a ja c alakohta sekä b alakohta osittain.

Pykälän 1 momentin 4 kohtaan ei ehdoteta muutoksia. Momentin 5 *kohtaa* ehdotetaan tarkennettavan valvontaviranomaisen yhteystietojen osalta siten, että kuluttajalle olisi annettava valvontaviranomaisen nimi, osoite, verkkosivusto ja muut yhteystiedot.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 *momentti*. Kyseisen momentin mukaan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen viestintävälineiden olisi oltava sellaisia, että kuluttaja voi niiden avulla ottaa nopeasti ja tehokkaasti yhteyttä elinkeinonharjoittajaan ja säilyttää kaikki elinkeinonharjoittajan kanssa käyty kirjallinen viestintä pysyvällä tavalla. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 1 kohdan b alakohta osittain.

7 §. Ennakkotiedot rahoituspalvelusta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 2 *kohtaan* lisättäisiin velvollisuus antaa kuluttajalle tarvittaessa tieto siitä, että hinta on yksilöllisesti määritetty automaattisen päätöksenteon perusteella. Lisäyksellä pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 1 kohdan i alakohta.

Pykälän 3 *kohtaan* ehdotetaan tehtävän selvytyden vuoksi lisäys. Kohdassa viitattaisiin vastaisuudessa rahoituspalvelun hankkimiseen liittyvien verojen ja julkisten maksujen lisäksi rahoituspalvelun luovuttamiseen liittyviin veroihin ja julkisiin maksuihin. Pykälän 4 kohta vastaisi voimassa olevaa lakia.

Pykälän 5 *kohta* ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseisessä kohdassa säädettäisiin velvollisuudesta antaa tarvittaessa tiedot maksulaiminlyöntien tai maksuviivästysten seurauksista. Voimassa oleva 5 kohta siirtyisi 6 *kohdaksi* ja voimassa oleva 6 kohta siirtyisi 7 *kohdaksi*. Pykälään lisättäisiin uusi 8 ja 9 kohta.

Uuden 8 *kohdan* mukaan kuluttajalle olisi annettava tiedot rahoituspalvelun mahdollisista ympäristöön liittyvistä tai sosiaalisista tavoitteista, jos rahoituspalvelun sijoitusstrategiaan on sisällytetty ympäristöön liittyviä tai sosiaalisia tekijöitä. Kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 1 kohdan o alakohta.

Pykälän voimassa oleva 7 kohta siirtyisi uudeksi 9 *kohdaksi*.

8 §. Ennakkotiedot etäsopimuksesta. Pykälän 2 *kohtaan* ehdotetaan lisättäväksi elinkeinonharjoittajan yhteystiedot sekä tiedot 12 a §:ssä tarkoitettusta peruuttamistoiminnosta ja sen sijainnista. Kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 1 kohdan s alakohta.

Pykälästä ehdotetaan kumottavaksi 5 kohta. Kyseisen kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tiedot siitä, minkä valtion lainsäädännön mukaisesti ennakkotiedot on annettu. Tarjotessa rahoituspalveluja Suomessa asuville kuluttajille on noudatettava Suomen lainsäädäntöä. Tämän vuoksi kyseistä kohtaa pidetään tarpeettomana ja se ehdotetaan poistettavaksi.

10 §. Ennakkotiedot puhelinmyynnissä. Pykälän 1 *momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle, jos puhelu tallennetaan tai se saatetaan tallentaa. Lisäyksellä pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 3 kohta.

Pykälän 2 *momentin* 1 kohtaa ehdotetaan päivitettäväksi siten, että kyseisen kohdan mukaan kuluttajalle olisi puhelimesta kerrottava elinkeinonharjoittajan nimi ja päätoimiala sekä tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan nimi ja päätoimiala, jonka puolesta hän toimii. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 4 kohta osittain.

Pykälän 2 *momentin* 4 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi vastaava lisäys kuin 7 §:n 3 kohtaan. Kyseisessä kohdassa viitattaisiin vastaisuudessa selvyiden vuoksi rahoituspalvelun hankkimiseen liittyvien verojen ja julkisten maksujen lisäksi rahoituspalvelun luovuttamiseen liittyviin veroihin ja julkisiin maksuihin.

10 a §. Riittävät selvitykset. Pykälä olisi uusi. Pykälän 1 *momentin* mukaan elinkeinonharjoittajan olisi ennen sopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle maksutta riittävät ja selkeät selvitykset sen arvioimiseksi, soveltuvatko tarjottu sopimus ja lisäpalvelut hänen tarpeisiinsa ja taloudelliseen tilanteeseensa. Selvitysten olisi sisällettävä ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot, tarjotun sopimuksen keskeiset ominaisuudet, mukaan lukien mahdolliset lisäpalvelut, sekä tarjotun sopimuksen mahdolliset erityiset vaikutukset kuluttajaan, mukaan lukien kuluttajalle maksulaiminlyönnistä tai maksuviivästyksestä aiheutuvat seuraamukset. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin uuden 16 d artiklan 1 kohta.

Riittävien selvitysten antamisen ensisijaisena tavoitteena on varmistaa, että kuluttaja saa käsityksen elinkeinonharjoittajan tarjoamasta rahoituspalvelusta ennen sopimuksen allekirjoittamista. Jotta voidaan varmistaa tämän tavoitteen toteutuminen, riittävät selvitykset olisi annettava ajoissa siten, että kuluttajalle jää riittävästi aikaa sen läpikäyntiin ennen sopimuksen tekemistä. Pelkkä ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen toistaminen ei välttämättä riitä, joten sitä olisi vältettävä. (Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 38 kappale)

Pykälän 2 *momentin* mukaan jos elinkeinonharjoittaja käyttää verkkotyökaluja, kuluttajalle olisi tarjottava mahdollisuus asioida luonnollisen henkilön kanssa ennen etäsopimuksen tekemistä ja perustellusta syystä myös etäsopimuksen tekemisen jälkeen. Kuluttajan tulee tällöin voida asioida samalla kielellä, jolla elinkeinonharjoittaja on täyttänyt tiedonantovelvollisuutensa. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin uuden 16 d artiklan 3 kohta.

Velvollisuus antaa riittävät selvitykset on erityisen tärkeä silloin, kun kuluttaja aikoo tehdä rahoituspalveluja koskevan etäsopimuksen ja elinkeinonharjoittaja toimittaa selvitykset täysin automatisoitujen verkkotyökalujen, kuten asiointibottien, robottineuvonnan, interaktiivisten työkalujen tai muiden vastaavien keinojen avulla. Jotta voitaisiin varmistaa, että kuluttaja ymmärtää sopimuksen mahdolliset vaikutukset taloudelliseen tilanteeseensa, kuluttajan olisi ennen sopimuksen tekoa aina voitava asioida elinkeinonharjoittajaa edustavan ihmisen kanssa maksutta elinkeinonharjoittajan työaikana. Kuluttajalla olisi myös oltava oikeus perustelluissa tapauksissa ja ilman elinkeinonharjoittajalle aiheutuvaa kohtuutonta rasitetta pyytää asiointia ihmisen kanssa sen jälkeen, kun sopimus on tehty. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi käsillä silloin kun sopimus uusitaan, kun kuluttaja kohtaa erityisiä vaikeuksia tai kun tarvitaan sopimusehtoja koskevia lisäselvennyksiä. (Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 40 kappale)

Pykälän 3 *momentin* mukaan elinkeinonharjoittajalla olisi todistustaakka siitä, että se on täyttänyt tämän pykälän mukaiset velvoitteensa. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin uuden 16 d artiklan 4 kohta.

Pykälän 4 *momentin* mukaan jos elinkeinonharjoittajan on muun Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvan sääntelyn nojalla annettava kuluttajalle riittävät selvitykset, kyseistä pykälää ei sovelleta. Momentilla saatettaisiin kansallisesti voimaan muutetun kuluttajaoikeusdirektiivin uuden 16 d artiklan 5 kohta. Mainitun kohdan mukaan toisiin unionin säädöksiin sisältyvät rahoituspalveluita koskevat velvoitteet kuluttajille annettavista riittävästä selvityksistä syrjäyttäisivät edellisillä momenteilla voimaansaatettavat yleissäännökset.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 20 kappaleessa tuodaan esille, että tällaisia velvoitteita sisältyy muun muassa asuntoluottodirektiiviin (2014/17/EU), rahoitusvälineiden markkinat (MiFID II) -direktiiviin (2014/65/EU) ja vakuutusten tarjoamisesta annettuun direktiiviin ((EU) 2016/97). Myös unionin lainsäädännön vähimmäistason ylittävät kansalliset säännökset, esimerkiksi kansallisten optioiden käyttäminen, syrjäyttävät edellisten momenttien mukaiset yleissäännökset sikäli kuin ne liittyvät unionin lainsäädännön voimaansaattamiseen.

Riittäviä selvityksiä koskevat velvoitteet, jotka luonteeltaan syrjäyttävät yleiset rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevat velvoitteet, ovat esimerkiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n 2 momentin 5 kohdan velvollisuus antaa riittävät selvitykset kuluttajaluottojen tarjoamisesta, vakuutusopimuslain 4 b §:n mukainen vakuutustarpeen selvittämiselvollisuus, sijoituspalvelulain 10 luvun 1 §:ssä säädetty velvoite asiakkaan luokitteluun ja asiakkaan asemasta sopimiseen ja saman luvun 4 §:ssä säädetty soveltuvuuden ja asianmukaisuuden arviointi, EU:n joukkorahoitusasetuksen 19 artiklan mukaiset asiakkaalle annettavat tiedot sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 12 luvun 4–6 §:n säännökset olennaisten ja riittävien tietojen saataville asettamiseksi ennen rahastoon sijoittamista.

10 b §. *Peruuttamisoikeutta koskeva muistutus.* Pykälä olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 5 kohta. Ehdotetun pykälän mukaan jos 6–9 §:ssä tarkoitettut tiedot annetaan myöhemmin kuin päivää ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi etäsopimukseen, elinkeinonharjoittajan olisi lähetettävä kuluttajalle muistutus kuluttajan peruuttamisoikeudesta ja ohjeet peruuttamisoikeuden käyttämiseksi. Muistutus olisi toimitettava kuluttajalle pysyvällä tavalla aikaisintaan yhden ja viimeistään seitsemän päivän kuluttua etäsopimuksen tekemisestä.

Jos elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuus perustuu 5 §:n 2 momentin mukaisesti muualla laissa säädettyyn, velvollisuutta toimittaa muistutus ei sovelleta.

11 §. *Ennakkotietojen ja sopimusehtojen toimittaminen kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtävän lisäys, jonka mukaan kuluttajalle toimitettavat tiedot on toimitettava helposti luettavassa muodossa. Momentin ensimmäisestä virkkeestä poistettaisiin myös pilkku ”henkilökohtaisesti” -sanasta perästä.

Luettavissa olevalla muodolla tarkoitetaan sellaisten kirjainten käyttöä, jotka ovat luettavassa koossa ja joiden värit eivät heikennä tiedon ymmärrettävyyttä, myöskään silloin, kun asiakirja esitetään tai tulostetaan tai siitä otetaan valokopio mustavalkoisena. Lisäksi olisi mahdollisuuksien mukaan vältettävä liian pitkiä ja monimutkaisia kuvauksia, pientä painatusta ja hyperlinkkien liiallista käyttöä, sillä nämä menetelmät heikentävät kuluttajien ymmärtämismahdollisuuksia. (Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 30 kappale)

Pykälän 2 ja 3 momenttiin ei ehdoteta muutoksia. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi kuitenkin uusi 4 momentti, jonka mukaan ennakkotiedot ja sopimusehdot on pyynnöstä toimitettava kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa.

Lisäyksillä pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 6 kohta. Siltä osin kun 4 momentissa säädettäisiin sopimusehtojen toimittamisesta kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa, kyse on kansallisesta lisäyksestä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä tuotteiden ja palveluiden esteettömyysvaatimuksista EU 2019/882 (esteettömyysdirektiivi) säädetään tiettyjen tuotteiden

ja palveluiden esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. Direktiivi on täytäntöönpantu Suomessa muun muassa digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettuun lakiin (306/2019).

Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan lakia sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen luottolaitosten, maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen maksulaitosten, sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen sijoituspalveluyritysten, vakuutusyhtiölain (521/2008) 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vakuutusyhdistysten digitaalisiin palveluihin siltä osin kuin niiden tarkoituksena on tarjota palvelua yleisölle.

Saavutettavuudella tarkoitetaan, että verkkosivut ja mobiilisovellukset suunnitellaan niin, että ne olisivat paremmin käyttäjien, erityisesti vammaisten henkilöiden, käytettävissä. Saavutettavuus on määritelty digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 2 §:n 4 kohdassa, jonka mukaan saavutettavuudella tarkoitetaan periaatteita ja tekniikoita, joita on noudatettava digitaalisten palvelujen suunnittelussa, kehittämisessä, ylläpidossa ja päivittämisessä, jotta ne olisivat paremmin käyttäjien, erityisesti vammaisten henkilöiden, saavutettavissa.

11 a §. Asuntoluotot. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Luvun muutettavaksi ehdotetussa 5 §:ssä säädettäisiin jo siitä, että toiseen unionin säädökseen sisältyvät rahoituspalveluita koskevat tuotekohtaiset tiedonantovelvollisuudet syrjäyttävät yleiset rahoituspalveluiden etämyyntiin sovellettavat tiedonantovelvollisuudet, ellei kyseisessä unionin säädöksessä toisin säädetä. Tämän vuoksi ei ole enää tarpeen säätää asuntoluottojen tiedonantovelvollisuudesta erikseen.

11 c §. Ennakkotietojen antaminen sähköisesti. Pykälä olisi uusi. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan jos ennakkotiedot annetaan sähköisesti ja ne annetaan teknisesti eri tasoilla, elinkeinonharjoittaja saisi esittää tiedot upotettuina lukuun ottamatta luvun 6 §:n 1 kohdassa, 7 §:n 1–3 kohdassa ja 8 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja. Ehdotetun 2 momentin mukaan jos ennakkotiedot esitetään upotettuina, kuluttajan olisi voitava nähdä, tallentaa ja tulostaa 6–9 §:ssä tarkoitettut tiedot yhtenä asiakirjana. Elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttajalle esitetään kaikki 6–9 §:ssä edellytetyt tiedot ennen sopimuksen tekemistä.

Pykälällä pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 7 kohta.

Kun ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot toimitetaan kuluttajalle sähköisesti, tiedot olisi esitettävä selkeästi ja ymmärrettävästi. Tätä varten tietoja voitaisiin korostaa tai kehystää ja merkitä ne näytöruudulla tehokkaasti. Upotustekniikalla tarkoitetaan tässä tekniikkaa, jossa tietyt tiedot asetetaan tietojen merkittävyyden vuoksi näkyvästi ensimmäiselle tasolle ja muut ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen yksityiskohdat esitetään upotetuilla tasoilla. Jos elinkeinonharjoittaja käyttää upotustekniikkaa, sen olisi ilmoitettava sähköisen välineen ensimmäisellä tasolla ainakin elinkeinonharjoittajan henkilöllisyys ja pääasiallinen liiketoiminta, rahoituspalvelun tärkeimmät ominaisuudet, kuluttajan maksettavaksi tuleva kokonaishinta sekä tieto muiden verojen tai kustannusten mahdollisuudesta ja peruuttamisoikeuden olemassaolosta tai puuttumisesta. Muut ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevat vaatimukset voitaisiin esittää muilla tasoilla. Jos elinkeinonharjoittaja käyttää upotusta, kaikkien tietojen olisi oltava helposti kuluttajan saatavilla, eikä upotettujen tasojen käyttö saisi viedä kuluttajan huomiota pois asiakirjan sisällöstä tai hämärtää keskeisiä tietoja. (Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 32 kappale)

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot voidaan esittää sähköisesti myös käyttäen apuna sisällysluetteloa, jonka otsikot voidaan laajentaa. Ylimmällä tasolla voisivat olla pääaiheet, joista kutakin voisi laajentaa napauttamalla aihetta, jolloin kuluttaja ohjattaisiin asiaankuuluvien tietojen tarkempaan esittelyyn. Näin kuluttajalla olisi kaikki tarvittava tieto yhdessä paikassa ja hän voisi päättää, mitä tietoja hän haluaa tarkastella ja milloin. Kaikki ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen eri osat olisi voitava tallentaa ja tulostaa yhtenä asiakirjana. (Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 32 ja 33 kappale). Kaikki upotetut tiedot on esitettävä kuluttajalle ennen sopimuksen solmimista.

Jos elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuus perustuu 5 §:n 2 momentin mukaisesti muualla laissa säädettyyn, 11 c §:ää ei sovelleta.

11 d §. *Verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan tiedonantovelvollisuus.* Pykälä olisi uusi, ja siinä säädettäisiin verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan tiedonantovelvollisuudesta ennen etämyyntisopimuksen tekemistä. Pykälällä pannaan täytäntöön rahoituspalvelujen etämyynnin osalta kuluttajaoikeusdirektiivin 6 a artikla rahoituspalvelujen etämyynnin osalta. Pykälä vastaa asiallisesti kuluttajansuojalain 6 luvun 9 a §:ää (HE 14/2022 vp, s. 74–75).

Ehdotetun pykälän 1 kohdan mukaan verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan olisi annettava kuluttajalle ensinnäkin lain 2 luvun 8 d §:n 1 momentin mukaisesti esitetty tieto niistä keskeisistä muuttujista, jotka määrittävät kuluttajalle hakukyselyn tuloksena esitettävien kulutushyödykkeiden järjestyksen, ja tieto näiden keskeisten muuttujien suhteellisesta merkityksestä verrattuna muihin muuttujiin. Tarkoituksena on siis ennakkotiedoissa toistaa hakutulosten yhteydessä saatavilla ollut tieto.

Ehdotetun pykälän 2 kohdan mukaan verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan olisi lisäksi annettava kuluttajalle tieto siitä, onko rahoituspalveluja tarjoava kolmas taho ilmoituksensa mukaan elinkeinonharjoittaja vai muu taho. Jos rahoituspalvelun tarjoava kolmas osapuoli ilmoittaa olevansa asemaltaan muu kuin elinkeinonharjoittaja, kuluttajalle olisi kohdan mukaan annettava tieto siitä, että tehtävää sopimusta eivät koske kuluttajansuojalainsäädäntöön perustuvat oikeudet.

Pykälän 3 kohdan mukaan kuluttajalle olisi lisäksi annettava tarvittaessa tieto siitä, miten sopimukseen liittyvät velvoitteet jakautuvat rahoituspalvelua tarjoavan kolmannen tahon ja verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan välillä. Verkossa toimivalla markkinapaikalla oleva rahoituspalvelua tarjoava taho voi olla elinkeinonharjoittaja tai yksityishenkilö. Lisäksi on mahdollista, että verkossa toimivan markkinapaikan tarjoaja toimii itse rahoituspalvelun tarjoajana markkinapaikalla. Rahoituspalvelun myyjän henkilöllisyydellä on vaikutusta siihen, koskevatko kuluttajansuojalainsäädännöstä johtuvat velvollisuudet myyjää vai ei. Jos myyjä on yksityishenkilö, hänellä ei ole velvollisuutta noudattaa kuluttajansuojalainsäädäntöä, ellei niin ole sovittu.

Rahoituspalvelujen tarjoamisen osalta on kuitenkin huomattava, että useimmat rahoituspalvelut edellyttävät toimilupaa tai vähintäänkin ilmoitusta valvontaviranomaiselle.

Tiedot olisi annettava kuluttajalle selvällä, ymmärrettävällä ja etäviestimeen soveltuvalla tavalla. Riittävää ei esimerkiksi olisi se, että tiedot annettaisiin vakioehdoissa.

11 e §. *Todistustaakka tietojen antamista koskevien velvoitteiden täyttämisestä.* Pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 8 kohta. Pykälän mukaan elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että se on täyttänyt 6–10, 10 a, 10 b, 11, 11 b, 11 c ja 11 d §:n mukaiset velvoitteensa.

12 §. Peruuttamisoikeus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että jos kuluttaja ei ole saanut ennakotietoja tai sopimusehtoja 6 a luvussa säädetyn mukaisesti, peruuttamisaika päättyy joka tapauksessa vuoden ja 14 päivän kuluttua etäsopimuksen tekemisestä. Tätä ei sovelleta, jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan 8 §:n 1 ja 2 kohdassa säädetyllä tavalla. Lisäyksellä pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 b artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan toinen alakohta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseisen momentin mukaan jos muualla Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvassa laissa säädetään kuluttajan oikeudesta peruuttaa tiettyä rahoituspalvelua koskeva sopimus, peruuttamisoikeuteen sovelletaan 1 momentin ja 14–16 §:n sijaan mitä muualla laissa säädetään. Momentista poistettaisiin erityiset viittaukset kuluttajaluottoja koskevaan sääntelyyn. Viittauksen poistamisella ei muuteta kuitenkaan oikeustilaa. Momentista poistettaisiin myös vakuutuksia koskeva maininta siitä, ettei momentissa mainittuja peruuttamisoikeutta koskevia säännöksiä sovelleta vakuutuksiin. Momentin toisessa virkkeessä säädettäisiin tämän vuoksi nimenomaisesti, että vakuutuksenottajan oikeuteen peruuttaa ja irtisanoa vakuutus sopimus sovelletaan kuitenkin, mitä vakuutus sopimuslaissa säädetään.

Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 b artiklan 6 kohta. Kyseisen kohdan mukaan jos tiettyjä rahoituspalveluja sääntelevä unionin säädös antaa kuluttajille aikaa tarkastella allekirjoitetun sopimuksen vaikutuksia, ja riippumatta siitä, miten tätä oikeutta nimitetään kyseisessä unionin säädöksessä, ainoastaan kyseisen unionin säädöksen vastaavia säännöksiä olisi sovellettava kyseessä oleviin kuluttajille tarkoitettuihin tiettyihin rahoituspalveluihin, jollei kyseisessä säädöksessä toisin säädetä. Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osassa esimerkkeinä tällaisista unionin säädöksistä annetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY sekä direktiivin 2014/17/EU säännökset (kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 18 kappale).

Kuluttajansuojalain 6 a luvun 12 §:n 1 momentin sekä 14–16 §:n sijaan sovellettaisiin vastaisuudessa kuluttajaluottojen osalta kuluttajansuojalain 7 ja 7 a luvun säännöksiä sekä vakuutusten osalta vakuutus sopimuslain säännöksiä. Vakuutusten osalta tästä säädettäisiin edellä todetulla tavalla nimenomaisesti. Vakuutus sopimuslain 13 a §:ssä säädetään vakuutuksenottajan oikeudesta peruuttaa eläkevakuutus tai säästöhenkivakuutus. Muiden vakuutusten osalta on katsottu, että vakuutus sopimuslain 12 §:n mukainen vakuutuksenottajan irtisanomisoikeus rinnastuu rahoituspalvelujen etämyyntisäännösten tarkoittamaan peruuttamisoikeuteen. Vakuutuksenottajalla on oikeus milloin tahansa vakuutuskauden kuluessa irtisanoa vakuutus, ja vakuutuksenottaja on velvollinen irtisanomisoikeutta käyttäessään maksamaan vain saamastaan vakuutusturvasta. Vaikka kyseinen irtisanomisoikeus ei perustu Euroopan unionin lainsäädäntöön, irtisanomisoikeus vastaa asiallisesti rahoituspalvelujen etämyyntisäännösten mukaista peruuttamisoikeutta. Myös jatkossa vakuutuksiin sovellettaisiin siis vakuutus sopimuslain mukaisia säännöksiä kuluttajansuojalain 6 a luvun peruuttamissäännösten sijaan.

On huomattava, ehdotuksen 7 luvun 20 §:n mukaan kuluttajansuojalain 7 luvun mukaisten kuluttajaluottosopimusten peruuttamissäännökset tulisivat sovellettavaksi täysimääräisesti 7 luvun mukaisiin luottoihin riippumatta siitä, kuuluvatko kyseiset luotot kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalaan. Kyseinen soveltamisalan laajennus perustuu kuluttajaoikeusdirektiivin 16 b artiklan 7 kohdan b alakohtaan.

Peruuttamisoikeudesta taikka peruuttamisoikeutta vastaavasta harkinta-ajasta säädetään unionin lainsäädännössä lisäksi esimerkiksi joukkorahoitusasetuksen 22 artiklassa, ELTIF-

asetuksen 30 artiklan 7 kohdassa, MiCA-asetuksen 13 artiklassa sekä esiteasetuksen 23 artiklan 2 kohdassa.

Pykälän 3 *momentti* ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Panttilainauslaitosten myöntämät luotot kuuluvat kansallisen sääntelyn piiriin, ja kyseisten luottojen etämyynnissä sovelletaan vastaisuudessaakin peruuttamisoikeuden osalta kuluttajansuojalain 6 a luvun säännöksiä.

12 a §. *Peruuttamisoikeuden käyttäminen verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä.* Pykälä olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 11 a artikla. Pykälä vastaa asiallisesti edellä ehdotetun 6 luvun 14 a §:ää, minkä vuoksi perusteluiden osalta viitataan 6 luvun 14 a §:n perusteluihin. Rahoituspalvelujen etämyynnin osalta on kuitenkin erityisesti huomioitava peruuttamistoiminnon soveltuminen muihin vakuutus sopimuksiin kuin eläke- ja säästöhenkivakuutus sopimuksiin. Edellä 12 §:n perusteluissa on todettu, että vakuutuksiin sovelletaan vakuutus sopimuslain mukaisia peruuttamis- ja irtisanomissäännöksiä kuluttajansuojalain 6 a luvun peruuttamissäännösten sijaan. Muiden vakuutusten kuin eläke- ja säästöhenkivakuutuksien osalta laissa ei säädetä peruuttamisajasta, vaan irtisanomisoikeudesta. Jotta kyseisiä vakuutuksia koskeva sääntely pysyisi tältä osin selkeänä, näissä vakuutuksissa peruuttamistoiminnon sijaan vakuutuksenantajan olisi pidettävä irtisanomistoimintoa 14 päivän ajan verkkorajapinnalla edellyttäen, että sopimus on tehty verkkorajapinnan kautta.

13 §. *Liitännäissopimuksen sitomattomuus.* Pykälän otsikkoon ja sanamuotoon ehdotetaan pieniä muutoksia, jotta pykälän otsikko ja sanamuoto vastaisivat paremmin direktiivin sanamuotoa. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavan muotoon liitännäissopimuksen sitomattomuus.

Pykälän ensimmäisen virkkeen mukaan rahoituspalvelun etämyyntiä koskevaan sopimukseen liittyvä muu etäsopimus ei sitoisi kuluttajaa tämän peruuttaessa pääsopimuksen, jos sama elinkeinonharjoittaja tarjoaa myös liitännäis palvelun. Vastaavasti pykälän toisen virkkeen sanamuoto muutettaisiin siten, ettei liitännäissopimus sitoisi kuluttajaa silloinkaan, jos kolmas tarjoaa liitännäis palvelun pääsopimuksen tehneen elinkeinonharjoittajan ja kolmannen välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella.

Ehdotetut muutokset ovat teknisiä, eivätkä ne muuta nykyistä oikeustilaa. Pykälän loppuun ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättävän virke, jonka mukaan kuluttajalta ei saa periä peruuntumisesta maksua, jos liitännäissopimus peruuntuu. Säännös vastaa nykyistä oikeustilaa. Muutoksilla pannaan täytäntöön direktiivin 16 b artiklan 4 kohta.

17 §. *Lakiviittauksia koskeva rajoitus.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivin antamisen jälkeen on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 593/2008 sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I), jossa säädetään sopimukseen sovellettavista laeista. Siten 17 § on tarpeeton.

18 §. *Kuluttajan oikeus vaihtaa käytettävää etäviestintä.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivissä ei säädetä kuluttajan oikeudesta vaihtaa käytettävää etäviestintä, minkä vuoksi pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Palveluntarjoaja ja kuluttaja voivat sopia etäviestimen vaihtamisesta.

18 a §. *Verkkorajapintoja koskeva kielletty menettely.* Pykälä olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 16 e artikla.

Pykälän ensimmäisen virkkeen mukaan elinkeinonharjoittaja ei saisi suunnitella, järjestää tai operoida digipalvelusäädöksen 3 artiklan m alakohdassa määriteltyjä verkkorajapintoihin tavalla, jolla harhautetaan tai manipuloidaan kuluttajia, joille elinkeinonharjoittaja tarjoaa rahoituspalveluja, taikka muutoin olennaisesti vääristetään tai haitataan kyseisten kuluttajien kykyä tehdä vapaita ja tietoon perustuvia päätöksiä.

Säännöksen tarkoituksena on estää niin kutsutut pimeät käytännöt, joilla olennaisesti vääristetään tai haitataan, joko tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti, rahoituspalvelun vastaanottajana olevien kuluttajien kykyä tehdä itsenäisiä ja tietoon perustuvia valintoja tai päätöksiä. Tällaisia käytäntöjä voivat olla esimerkiksi eksplotiiviset suunnitteluvalinnat, jotka ohjaavat kuluttajan valintoihin tai toimiin, jotka hyödyttävät elinkeinonharjoittajaa mutta eivät välttämättä ole kuluttajan etujen mukaisia, kun niissä esitetään valinnat ei-neutraalisti, esimerkiksi antamalla tietyille valinnoille parempi sijoitus visuaalisten, auditoristen tai muiden komponenttien avulla silloin, kun kuluttajaa pyydetään tekemään päätös. Digipalvelusäädöksessä verkkoalustoja ylläpitäviä välityspalvelujen tarjoajia kielletään käyttämästä pimeitä käytäntöjä verkkorajapintojensa suunnittelussa ja järjestämisessä, kun taas nyt ehdotettavalla sääntelyllä estetään rahoituspalveluja etäpalveluna tarjoavia elinkeinonharjoittajia käyttämästä pimeitä käytäntöjä palvelusopimusten tekemisen yhteydessä. Kyseisen asetuksen ja kuluttajaoikeusdirektiivin säännökset täydentävät toisiaan, koska niitä sovelletaan eri ominaisuudessa toimiviin elinkeinonharjoittajiin. (Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin johdanto-osan 41 kappale)

Pykälän toisen virkkeen mukaan kiellettyä olisi erityisesti se, että elinkeinonharjoittaja toistuvasti pyytää kuluttajaa tekemään valinnan, jonka tämä on jo tehnyt, tai että elinkeinonharjoittaja tekee sopimuksen päättämisestä kuluttajalle vaikeampaa kuin sopimuksen tekemisestä. Kyseiset menettelytavat ovat esimerkinomaisia ja jo pykälän ensimmäisen virkkeen säännöksen perusteella kiellettyjä. Pykälässä luetellut menettelytavat voivat olla jo nyt voimassa olevan kuluttajansuojalain 2 luvun 1 §:n nojalla lähtökohtaisesti kiellettyjä.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että sääntelyllä ei vaikuteta muusta lainsäädännöstä johtuviin elinkeinonharjoittajaa koskeviin velvoitteisiin. Vakuutuksenantajalla on vakuutusopimuslain 4 b §:n 1 momentin nojalla velvollisuus pyytää vakuutuksen hakijalta tietoja tämän vakuuttamiseen liittyvistä tarpeista ja vaatimuksista ja saadut tiedot huomioon ottaen määritettävä vakuutustarve. Vastaavasti sijoituspalvelulain 10 luvun 4 §:ssä velvoitetaan sijoituspalveluyritys arvioimaan sijoitustuotteen soveltuvuus tai asianmukaisuus asiakkaalle. Vastaavasta velvollisuudesta sijoitusvakuutusten osalta säädetään vakuutusopimuslain 5 c §:ssä. Ehdotetulla sääntelyllä ei ole vaikutusta edellä mainittuihin säännöksiin. Säännöksellä ei vaikuteta myöskään esimerkiksi vakuutusopimuslain 12 §:n mukaiseen sääntelyyn, jonka mukaan vakuutusopimus voidaan irtisanoa pätevästi vain kirjallisesti.

19 §. *Seuraamusmaksu rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevien säännösten rikkomisesta.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaukset luvun 10 a ja 10 b §:ään, 11 §:n 4 momenttiin sekä 11 c, 11 d, 12 a, 13 ja 18 a §:ään, koska kyseiset pykälät tulevat ehdotuksen mukaan seuraamusmaksusääntelyn piiriin. Muilta osin pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevaa pykälää.

7 luku Kuluttajaluotot

Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 5 momentin 1 kohta ehdotetaan kumottavaksi kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklassa säädetyn soveltamisalan laajenemisen johdosta. Muutos

merkitsee, että luvun säännöksiä sovellettaisiin jatkossa myös kuluttajaluottoon, josta ei peritä korkoa tai muita maksuja. Momentti vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia. Maksunlykkäyksiä koskevasta soveltamisalarajoituksesta säädettäisiin ehdotettavassa uudessa 1 a §:ssä.

1 a §. *Säännösten soveltamisen rajoitukset maksunlykkäyksinä myönnettävissä luotoissa.* Pykälä olisi uusi ja se perustuu kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklan 2 kohdan h alakohtaan. Pykälässä säädettäisiin tiettyjä maksunlykkäyksiä myönnettäviä kuluttajaluottoja koskevista soveltamisalarajoituksista. Nykyisin maksunlykkäystä ei pidetä kuluttajaluottona, jos kulutustavaran kaupassa tai kuluttajapalveluksissa kuluttajalla on mahdollisuus maksaa hinta lyhyehkön määräajan kuluessa laskua vastaan, ja tällainen laskutus- ja maksuaika on alalla tavanomainen (ks. HE 24/2010 vp, s. 25 ja HE 88/1985 vp, s. 21). Nyt ehdotetaan, että se, pidetäänkö maksunlykkäystä lain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvana kuluttajaluottona, arvioidaan ehdotettavan säännöksen perusteella. Jos maksunlykkäys ei täytä säännöksessä säädettyjä edellytyksiä tai täyttää ne ainoastaan osittain, sitä olisi pidettävä luvun soveltamisalaan kuuluvana kuluttajaluottona.

Pykälän *1 momentin* mukaan luvun säännöksiä ei sovellettaisi ensinnäkään maksunlykkäykseen, jonka myyjä tai palveluksen suorittaja myöntää kuluttajalle myymänsä tavaran tai suorittamansa palveluksen maksamiseksi edellyttäen, että maksunlykkäys täyttää momentin 1–3 kohdassa säädetyt edellytykset. Momentin *1 kohdassa* edellytetään, että luotto ei ole kolmannen osapuolen tarjoama. Kolmannen osapuolen tarjoamasta luotosta voi olla kyse esimerkiksi niin sanotussa ”osta nyt, maksa myöhemmin” -järjestelyssä (*”buy now, pay later”*), jossa muu elinkeinonharjoittaja kuin myyjä tai palveluksen suorittaja tarjoaa maksunlykkäyksen kuluttajalle tavaran tai palveluksen hankkimiseksi. Momentin *2 kohdan* mukaan, jotta kyse olisi momentissa tarkoitetusta luvun säännösten soveltamisalan ulkopuolelle jäävästä maksunlykkäyksestä, siitä ei tulisi myöskään periä korkoa tai muita maksuja, lukuun ottamatta eräitä maksuviivästyksen vuoksi kuluttajan maksettavaksi tulevaa korkoa tai kuluja. Säännöksessä mainitulla sallitulla korolla ja sallituilla kuluilla tarkoitetaan korkolain (633/1982) nojalla sallittua kuluttajan maksettavaksi tulevaa viivästyskorkoa, provisiota, palkkiota tai vastaavaa suoritusta sekä saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999) säädettyjä perintäkuluja. Lisäksi momentin *3 kohdan* mukaan edellytyksenä on, että maksunlykkäys on suoritettava kokonaisuudessaan 50 päivän kuluessa tavaran toimittamisesta tai palveluksen suorittamisesta.

Pykälän *2 momentissa* säädetään 1 momentissa säädettyä soveltamisalapoikkeusta koskevista tiukemmista edellytyksistä tilanteissa, joissa maksunlykkäyksen myöntävä myyjä tai palveluksen suorittaja on muu kuin mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettu mikroyritys tai pieni tai keskisuuri yritys ja se myöntää maksunlykkäyksen verkossa tehtävän etämyyntisopimuksen nojalla myytävän tavaran tai suoritettavan palveluksen maksamiseksi. Suosituksen liitteen 2 artiklan 1 kohdan mukaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) luokka koostuu yrityksistä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Verkossa tehtävällä etämyyntisopimuksella tarkoitetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 3 §:n 29 kohdan tietoyhteiskunnan palvelua, joka muodostuu etämyyntisopimuksen tekemisestä. Etämyyntisopimuksella puolestaan tarkoitetaan lain 6 luvun 7 §:n 1 momentissa määriteltyä etämyyntisopimusta. Käytännössä kyse on esimerkiksi säännöksessä tarkoitettujen yritysten verkkokaupassa myymiensä tavaroiden tai palvelujen ostamiseksi kuluttajalle myöntämästä maksunlykkäyksestä.

Mainituissa tilanteissa maksunlykkäykseen ei sovellettaisi luvun säännöksiä, jos se täyttää momentin 1–3 kohdassa säädetty edellytykset. Momentin *1 kohdan* mukaan edellytetään, että kolmas osapuoli ei tarjoa eikä osta luottoa. Kolmannen osapuolen tarjoamaa luottoa koskeva edellytys vastaisi ehdotettua 1 momentin 1 kohtaa. Säännöksessä edellytettäisiin kuitenkin lisäksi, että kolmas osapuoli ei myöskään osta luottoa. Tällainen tilanne voi olla käsillä esimerkiksi laskurahoitusjärjestelyissä (niin sanottu *factoring*), jossa elinkeinonharjoittaja myy kuluttajalta olevan saatavansa kolmannelle osapuolelle, kuten rahoituslaitokselle. Momentin *2 kohdassa* säädettäisiin ehdotettua 1 momentin 2 kohtaa vastaavasti, että maksunlykkäyksestä ei tulisi periä muuta kuin säännöksessä mainittua korkoa tai kuluja. Momentin *3 kohdan* mukaan maksu olisi suoritettava kokonaisuudessaan 14 päivän kuluessa tavarantoimituksesta tai palveluksen suorittamisesta.

Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että jos pykälässä tarkoitettulla maksunlykkäyksellä myönnetään kuluttajalle säännöksessä mainittua maksuaikaa pidempi maksuaika, peritään muuta kuin säännöksessä tarkoitettua korkoa tai kuluja taikka jos kolmas osapuoli tarjoaa tai 2 momentin tapauksessa tarjoaa tai ostaa luoton, maksunlykkäys ei kuulu momentissa tarkoitettun soveltamisalapoikkeuksen piiriin.

2 §. *Säännösten soveltamisen rajoitukset käyttötiliäihin liittyvissä luotoissa sekä maksujärjestelysopimuksissa.* Pykälän *1 momentti* kumottaisiin kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalan laajenemisen johdosta. Muutos merkitsisi, että jatkossa luvun säännöksiä sovellettaisiin pääsääntöisesti myös sellaiseen käyttötiliin liittyvään kuluttajaluottoon, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa.

Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklan 4 kohta. Kuluttajaluottoon, jonka luotonantaja myöntää sallimalla käyttötilin saldon tai luottorajan ylityksen ilman, että siitä on nimenomaisesti sovittu osapuolten välillä, sovellettaisiin jatkossa luvun 5–7, 47, 50 ja 51 §:n lisäksi myös luvun 13, 18, 25 ja 47 a §:ää. Momentissa hyödynnettäisiin kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklan 4 kohdan b alakohdan jäsenvaltio-optiota, mikä merkitsee, että momentissa tarkoitettuun kuluttajaluottoon ei sovellettaisi luottokelpoisuuden arviointia koskevaa 14 §:ää. Momenttiin lisättäisiin myös maininta siitä, että säännöksessä mainitulla luotolla tarkoitetaan tili- tai luottorajan ylitystä, jota koskeva määritelmä sisältyy kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 19 kohtaan.

Pykälän *3 momenttiin* tehtäisiin kirjoitusteknisiä muutoksia pykälänumerointiin ehdotetuista muutoksista johtuen, mutta sisällöllisesti säännös vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklan 7 kohtaa.

3 §. *Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä muissa tapauksissa.* Pykälän *1 momentti* ehdotetaan kumottavaksi kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalan laajenemisen johdosta.

6 §. *Luottokustannukset ja korko.* Kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 5 alakohdan mukaan kuluttajalle aiheutuvilla luoton kokonaiskustannuksilla tarkoitetaan kaikkia kustannuksia, mukaan luettuina korko, palkkiot, verot ja muunlaiset maksut, jotka kuluttajan on maksettava luottosopimuksen yhteydessä ja jotka ovat luotonantajan tiedossa, notaarikuluja lukuun ottamatta; kuluttajalle aiheutuviin luoton kokonaiskustannuksiin kuuluvat myös luottosopimukseen liittyvien lisäpalveluiden kustannukset, etenkin vakuutusmaksut, jos tällaisia lisäpalveluja koskevan sopimuksen tekeminen on pakollista luoton saamiseksi tai sen saamiseksi markkinoiduin ehdoin. Asiallisesti samansisältöistä kuluttajaluottodirektiivillä kumottavan aiemman kulutusluottodirektiivin 3 artiklan g alakohdan kuluttajalle aiheutuvien

luoton kokonaiskustannusten määritelmää on arvioitu useasti unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännössä (ks. esimerkiksi *Soho Group*, C-686/19, ECLI:EU:C:2020:582 ja *Profi Credit Bulgaria* EOOD, C-714/22, ECLI:EU:C:2024:263 sekä niissä viitattu oikeuskäytäntö). Koska direktiivin määritelmän sanamuoto eroaa voimassa olevan 6 §:n 1 ja 2 momentin sanamuodosta, ja koska määritelmää on arvioitu myös useasti kansallisessa ja unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännössä, kansallisen säännöksen yhdenmukaistamista direktiivin kanssa pidetään tärkeänä. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi, jotta säännös vastaisi paremmin kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 5 alakohdan määritelmää kuluttajalle aiheutuvista luoton kokonaiskustannuksista. Muutoksilla ei kuitenkaan ole asiallisesti tarkoitus muuttaa oikeustilaa siitä, mikä se voimassa olevan lain mukaan on.

Pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan luottokustannuksilla tarkoitetaan luotonantajan tiedossa olevien, kuluttajaluottosuhteen yhteydessä kuluttajan maksettavaksi tulevien korkojen, kulujen ja muiden maksujen yhteismäärää. Jatkossa määritelmässä käytettäisiin siis ilmaisua ”kuluttajaluottosuhteen yhteydessä” erotuksena voimassa olevassa momentissa käytetystä ilmaisusta ”kuluttajaluottosuhteen johdosta”. Luottokustannuksia ovat esimerkiksi korko, kulut ja muut maksut eli esimerkiksi luoton hakemisesta ja luottosopimuksen perustamisesta perittävät kulut ja palkkiot, maksuvälineen käytöstä perittävät maksut sekä maksut luotonvälittäjälle. Lisäksi korkein oikeus on edellä mainittuun unionin tuomioistuimen ratkaisukäytäntöön tukeutuen katsonut, että luottokustannuksina pidetään maksuja, jotka peritään palvelusta, jonka sisältö liittyy erottamattomasti luottosuhteeseen ja siihen liittyvien velvoitteiden täyttämiseen, kuten luottihakemuksen käsittelyyn, luoton nostoa koskeviin ehtoihin, laskun toimittamiseen tai luoton käytön kestoon (ks. ratkaisu KKO 2024:58 ja KKO 2024:59).

Yleisenä edellytyksenä kustannusten pitämiseksi luottokustannuksina olisi jatkossakin, että kustannukset ovat luotonantajan tiedossa. Kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 39 kappaleen mukaan luotonantajan todellista tietoa kustannuksista olisi arvioitava objektiivisesti ottaen huomioon direktiivissä säädetyt ammatillisuuden vaatimukset. Oikeuskäytännössä on katsottu, että tietoisuus voi perustua esimerkiksi siihen, että kustannukset on mainittu luottosopimukseen sovellettavissa ehdoissa (ks. ratkaisu KKO 2024:58). Toisaalta ratkaisevana ei ole luottokustannusten määritelmän kannalta pidetty sitä, että sisältyvätkö ehdot teknisesti luottosopimuksesta erilliselle asiakirjalle, vaan merkitystä on ollut sillä, että palvelut, joiden kustannuksista on kysymys, ovat osa kuluttajaluottosuhteeseen perustuvaa sopimuskokonaisuutta, ja niistä suoritettavat maksut ovat luonteeltaan maksuja, jotka kuluttajan on maksettava luottosopimuksen yhteydessä ja kuluttajaluottosuhteen johdosta (ks. ratkaisu KKO 2024:59).

Momentin toisessa virkkeessä mainittaisiin jatkossa nimenomaisesti kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 4 alakohdan lisäpalvelun määritelmä, jonka mukaan kyse on kuluttajalle yhdessä luottosopimuksen kanssa tarjotusta palvelusta. Kuten nykyisin, edellytyksenä sille, että lisäpalvelun kustannukset luetaan luottokustannuksiin, on, että lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on edellytyksenä luoton saamiseksi joko ylipäättään tai markkinoiduin ehdoin. Olisi kuitenkin huomattava, että sanotulla edellytyksellä ei korkeimman oikeuden ratkaisukäytännön mukaisesti ole katsottu olevan merkitystä sen kannalta, pidetäänkö maksuja luottokustannuksina, jos maksuja pidetään kuluttajaluottosuhteen johdosta tai luottosopimuksen yhteydessä kuluttajan maksettavaksi tulevina maksuina (ks. ratkaisun KKO 2024:58 kohta 17 ja 18). Momentin kirjoitustyyliä muutettaisiin myös siten, että puolipiste vaihdettaisiin pisteeseen, jolloin momentin ensimmäinen lause olisi jatkossa momentin ensimmäinen virke ja toinen lause momentin toinen virke.

Voimassa oleva 2 momentti siirrettäisiin 1 momenttiin kolmanneksi virkkeeksi. Jatkossa säännöksessä ei enää, toisin kuin nykyisessä 2 momentin 1 kohdassa, nimenomaisesti mainittaisi luoton hoitamiseen käytettävästä tilistä perittäviä kustannuksia sellaisina kustannuksina, joita ei säännöksessä mainituin edellytyksin lueta luottokustannuksiin. Myös voimassa olevan 2 kohdan kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja koskevasta maininnasta luovuttaisiin. Nimenomaisen maininnan poistamisesta huolimatta tällaisia maksuja ei lähtökohtaisesti olisi pidettävä luottokustannuksina.

Jatkossa 1 momentin kolmannessa virkkeessä mainittaisiin siis ainoastaan, että luottokustannuksiin ei lueta notaarikuluja. Muutoksen tarkoituksena on tältäkin osin yhdenmukaistaa luottokustannusten määritelmää kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 5 alakohdan määritelmän kanssa, sillä poistettavaksi ehdotetut kohdat perustuvat todellisen vuosikoron laskemista koskevassa kuluttajaluottodirektiivin 30 artiklassa säädettyihin olettamasääntöihin. Sitä, miten todellinen vuosikorko lasketaan, olisi arvioitava omana kysymyksenään, ja todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista säädettäisiin myös jatkossa oikeusministeriön asetuksella.

Edellä mainitulla tavalla unionin tuomioistuin on antanut useita ratkaisuja, joissa se on ottanut kantaa muun muassa kuluttajalle aiheutuvien luoton kokonaiskustannusten määritelmään. On oletettavaa, että kuluttajaluottoihin liittyviä ratkaisuja annetaan useita myös jatkossa. Selvää on, että unionin tuomioistuimen kulutusluottodirektiiviä ja kuluttajaluottodirektiiviä koskevalla ratkaisukäytännöllä on tältä osin merkitystä myös nyt ehdotetun säännöksen tulkinnan kannalta.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 7 kohtaa.

Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 8 kohtaa.

7 §. *Muut määritelmät.* Pykälän 1–5 kohta vastaisi voimassa olevaa lakia.

Pykälän 6 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 12 alakohtaa vastaavalla tavalla.

Ehdotuksen mukaan luotonvälittäjällä tarkoitetaan muuta elinkeinonharjoittajaa kuin luotonantajaa, joka korvausta vastaan esittelee tai tarjoaa kuluttajille luottosopimuksia, avustaa kuluttajia muutoin tällaisten luottosopimusten tekemisessä tai tekee tällaisia luottosopimuksia kuluttajien kanssa luotonantajan puolesta. Luotonvälittäjän määritelmä olisi nykyiseen tapaan laaja kattaen myös sivutoimiset luotonvälittäjät. Määritelmää kuitenkin tarkennettaisiin voimassa olevaan lakiin nähden ensinnäkin siltä osin, että edellytyksenä olisi, että elinkeinonharjoittaja toimii korvausta vastaan. Tarkennusta pidetään selkeyssyistä tarpeellisena. Korvauksen käsite olisi määritelmässä laaja, ja sillä tarkoitettaisiin sekä rahallista että muuna taloudellisena etuna sovittua vastiketta. Sitä, keneltä ja milloin tällaisen vastikkeen olisi tultava, ei olisi määritelmässä rajattu.

Jotta elinkeinonharjoittajaa pidettäisiin luotonvälittäjänä, sen toiminnan tulisi olla säännöksessä tarkoitettua. Luotonvälittäjän määritelmä kattaisi ensinnäkin luottosopimusten esittelemisen tai tarjoamisen kuluttajille. Tällaista toimintaa olisi esimerkiksi luotonantajien luottotarjousten esitteleminen kuluttajille tai kuluttajan ohjaaminen luottosopimuksen tekemiseen. Toiseksi määritelmän mukaan kyse voi olla muusta kuluttajien avustamisesta luottosopimuksen tekemisessä, millä tarkoitetaan luottosopimukseen liittyviä valmisteluja tai muita sopimuksen tekoa edeltäviä hallinnointitoimia. Tällaiset valmistelut tai muut sopimuksen tekoa edeltävät

hallinnointitoimet kattaisivat muun muassa tilanteet, jossa elinkeinonharjoittaja välittää kuluttajan tietoja luotonhakutarkoituksessa luotonantajalle tai toiselle luotonvälittäjälle, tarjoaa omilla sivuillaan luottohakemuksen tekemistä ja välittää kuluttajan luottohakemuksen luotonantajalle tai pyytää kuluttajan puolesta luottotarjouksia luotonantajilta. Niin ikään luotonvälittäjän määritelmään olisi katsottava sisältyvän myös kuluttajan kanssa luottosopimuksen tekeminen luotonantajan puolesta. Sen sijaan mikäli elinkeinonharjoittaja ainoastaan suoraan tai välillisesti tutustuttaa kuluttajan luotonantajaan, sitä ei olisi vielä tällä perusteella pidettävä määritelmässä tarkoitettuna luotonvälittäjänä.

Se seikka, onko muuta elinkeinonharjoittajaa kuin luotonantajaa, kuten myyjää tai palveluksen suorittajaa pidettävä luotonvälittäjänä, arvioitaisiin edellä mainittujen edellytysten perusteella. Edellytysten ei olisi katsottava täyttyvän, kun esimerkiksi myyjä tai palveluksen suorittaja suorittaa luotonantajalle korvausta voidakseen tarjota erilaisia maksutapoja verkkokaupassaan, vaikka näihin maksutapoihin sisältyisikin luotonantajan tarjoama kuluttajaluotto. On huomattava, että se, pidetäänkö myyjää tai palveluksen suorittajaa luotonvälittäjänä, ei kuitenkaan estä myönnettävän luoton kuulumista luvun soveltamisalaan. Luotonvälittäjäksi katsottavalla toimijapiirillä olisi aiempaa suurempi merkitys muun muassa sen vuoksi, että tällaisiin toimijoihin sovellettaisiin 3. lakiehdotuksessa ehdotettavalla tavalla rekisteröitymisvelvollisuutta.

Pykälän 7 kohta vastaisi muutoin voimassa olevaa lakia, mutta kohtaan tehtäisiin kirjoitustekninen tarkistus uuden 8 kohdan lisäämisestä johtuen.

Pykälän 8 kohta olisi uusi ja se sisältää neuvontapalvelujen määritelmän. Säännöksen mukaan neuvontapalvelulla tarkoitetaan kuluttajaluottoon liittyvän henkilökohtaisen suosituksen antamista kuluttajalle. Määritelmän kannalta olennaista on kuluttajalle annettava henkilökohtainen, luottosopimukseen liittyvää päätöksentekoa koskeva suositus, joka ei ole osa luotonmyöntöprosessia eikä luotonvälitystoimintaa. Se, että neuvontapalvelut eivät itsessään ole osa luotonmyöntöprosessia tai luotonvälitystoimintaa ei kuitenkaan merkitse, että sellaiset suositukset, jotka johtavat luoton myöntämiseen, eivät voisi olla määritelmässä tarkoitettuja neuvontapalveluja. Neuvontapalvelulla ei tarkoiteta tavanomaisena pidettävää luotonantajan tuotteiden esittelyä, asiakkaiden tarpeiden kartoittamista, markkinointia tai laissa säädettyjen tiedonantovelvoitteiden tai riittävien selvitysten antamisvelvollisuuden täyttämistä. Kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 17 kohta.

Tiedonantovelvollisuudet

7 a §. Yleinen tiedonantovelvollisuus. Pykälä olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 9 artikla. Pykälässä säädetään tiedoista, jotka luotonantajan ja luotonvälittäjän on pidettävä yleisesti saatavilla tarjoamistaan luotoista. Tiedot olisi pidettävä saatavilla paperilla esimerkiksi luotonantajan toimipisteissä tai sähköisesti esimerkiksi luotonantajan verkkosivuilla ladattavissa olevassa muodossa. Olennaista on, että säännöksessä tarkoitettut tiedot annetaan pysyvällä tavalla. Tietojen antaminen pysyvällä tavalla määritellään luvun 7 §:n 7 kohdassa. Kuluttajalla olisi myös oikeus valita, millä pysyvällä tavalla tämä haluaa pykälässä tarkoitettut tiedot. Kuluttajan valintaoikeus ei kuitenkaan koskisi sellaista pysyvää tapaa, joita ei käytetä yleisesti (kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 34 kappale). Luotonantajalla tai luotonvälittäjällä ei siis olisi velvollisuutta antaa säännöksessä tarkoitettuja tietoja esimerkiksi vanhentuneilla tavoilla.

Tietojen on oltavat selkeät ja ymmärrettävät. Tiedoissa olisi mainittava pykälän 1 kohdan mukaan luotonantajan tai luotonvälittäjän nimi, käyntiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite sekä tarvittaessa tieto sellaisesta sähköisestä viestintäkeinosta, jolla kuluttaja

voi olla nopeasti ja tehokkaasti yhteydessä luotonantajaan tai luotonvälittäjään ja jonka avulla kuluttajan on mahdollista tallentaa ja toisintaa luotonantajan tai luotonvälittäjän kanssa käymänsä viestinvaihto muuttumattomana. Käyntiosoitetta koskevan tiedon osalta riittävää on esimerkiksi se, että luotonantajan tai luotonvälittäjän verkkosivuilta löytyy listaus luotonantajan tai luotonvälittäjän konttoreista. Kuluttajan ja luotonantajan tai luotonvälittäjän välisen viestinnän osalta olisi huomattava, että tietoturvasuhteet saattavat asettaa lisärajoituksia sille, millaisia viestintäkeinoja asiointissa voidaan käyttää. Säännöksessä ehdotetaan, että sähköpostia koskevan tiedon lisäksi olisi tarvittaessa annettava tieto muusta sähköisestä viestintäkeinosta, jolla kuluttaja voi olla nopeasti ja tehokkaasti yhteydessä luotonantajaan tai luotonvälittäjään ja joka täyttää säännöksen vaatimukset. Tällainen tieto voi olla esimerkiksi tieto henkilökohtaisessa verkkopalvelussa olevasta viestintäkeinosta, joka mahdollistaa kuluttajan tallentavan ja toisintavan viestit muuttumattomina. Tältä osin vaatimus ei perustu direktiiviin, vaan olisi kuluttajaluottodirektiivin 9 artiklan 2 kohdan mahdollistama kansallinen lisäys.

Pykälän 2 kohdan mukaan tietoihin olisi sisällyttävä tieto tarkoituksesta, johon luottoa voi käyttää, ja pykälän 3 kohdan mukaan tieto luottosopimuksen kestosta. Pykälän 4 kohdan mukaan tiedoissa olisi mainittava tarjolla olevat lainakorkotyypit ja lyhyt kuvaus niiden ominaisuuksista ja merkityksestä kuluttajalle, ja pykälän 5 kohdan mukaan edustava esimerkki luoton määrästä tai luottorajasta, luotosta kuluttajalle aiheutuvista luottokustannuksista, kuluttajan maksettavaksi tulevan luoton ja luottokustannusten yhteismäärästä sekä luoton todellisesti vuosikorosta. Pykälän 6 kohdan mukaan tietoihin olisi sisällyttävä tieto luottosopimuksen yhteydessä kuluttajan maksettavaksi tulevista mahdollisista lisäkustannuksista, jotka eivät sisälly luottokustannuksiin. Pykälän 7 kohdan mukaan tiedoissa olisi mainittava luoton takaisinmaksua koskevat vaihtoehdot maksuerien lukumäärineen, suuruksineen ja maksuvälineen, ja pykälän 8 kohdan mukaan tieto ennakkoiseen takaisinmaksuun liittyvistä mahdollisista ehdoista. Pykälän 9 kohdan mukaan tietoihin olisi sisällyttävä kuvaus peruuttamisoikeudesta, ja pykälän 10 kohdan mukaan tieto mahdollisista lisäpalveluista, jotka kuluttajan on ostettava saadakseen luoton markkinoiduin ehdoin. Viimeksi mainitun tiedon yhteydessä olisi mainittava myös, että tällaiset lisäpalvelut voi ostaa muultakin palveluntarjoajalta kuin luotonantajalta itseltään. Pykälän 11 kohdan mukaan tietoihin olisi myös sisällyttävä varoitus seurauksista, jotka aiheutuvat luottosopimukseen liittyvien velvoitteiden laiminlyönnistä.

Selvyyden vuoksi on mainittava, että yleisissä tiedoissa mainituista seikoista voidaan sopia toisin yksittäisen kuluttajan kanssa. Pykälä täydentää muualla laissa säädettyjä tiedonantovelvoitteita, eikä sillä kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 35 kappaleessa mainitusti rajoiteta luotonantajan tai luotonvälittäjän velvollisuutta antaa kuluttajalle yksilöllisiä tietoja ennen luottosopimuksen tekemistä.

8 §. Kuluttajaluoton mainonnassa annettavat tiedot. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 2 kohtaa ja 8 artiklan 3 kohdan ensimmäistä alakohtaa.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että momentissa edellytettäisiin nykyisten vaatimusten lisäksi, että todellinen vuosikorko ja muut 1 momentissa mainitut tiedot ovat helposti luettavissa tai selvästi kuultavissa sekä mukautettuja mainonnassa käytettävän viestimen teknisiin rajoitteisiin. Vaatimus merkitsee, että esimerkiksi matkapuhelimessa esitettäväksi tarkoitetun mainonnan sisältämät tiedot olisi esitettävä niin, että ne näkyvät asianmukaisesti matkapuhelimen näytöllä siinä käytettävissä olevasta rajallisesta tilasta huolimatta (kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 33 kappale). Lisäys on tarpeen kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 3 kohdan 1 alakohdan täytäntöön panemiseksi tietojen

helppolukuisuuteen, selvästi kuultavissa olemiseen ja mainonnassa käytettävän viestimen teknisiä rajoitteita koskevaan mukauttamiseen liittyvien vaatimusten osalta. Muilta osin momentti vastaa voimassa olevaa lakia ja lisäksi kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 4 kohtaa.

Pykälän 3 *momentti* vastaa voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 5 kohtaa.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 4 *momentti*, jossa säädettäisiin poikkeuksesta eräiden 1 momentissa tarkoitettujen tietojen esittämismahdollisuuteen. Säännös koskee tilanteita, joissa mainonnassa käytettävä viestintä on sellainen, ettei tietojen visuaalinen esittäminen ole mahdollista. Tällöin 1 momentin 4 ja 5 kohtaa ei sovelleta, eli mainonnassa ei tarvitsisi antaa tietoa hyödykkeen käteishinnasta ja mahdollisesta käsirahasta, jos kyse on tietyn hyödykkeen oston rahoittamiseksi mainostetusta luotosta eikä luoton ja luottokustannusten yhteismäärästä ja maksuerien määrästä. Edellytyksenä suppeampien tiedonantovelvollisuuksien soveltamiselle on, että mainonnassa käytettävä viestintä ei mahdollista tietojen visuaalista esittämistä lainkaan. Mainitut tiedot voitaisiin jättää mainitsematta esimerkiksi käytettäessä sellaista viestintää, joka mahdollistaa mainonnan esittämisen yksinomaan ääniteitse, kuten radiota. Poikkeusta olisi tulkittava suppeasti ottaen huomioon, että sen on direktiivin johdanto-osan 33 kappaleessa sanottu soveltuvan erityisiin ja perusteltuihin tapauksiin. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 3 kohdan toinen alakohta.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 5 *momentti*, jossa säädettäisiin poikkeuksesta 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen tietojen esittämistapaan. Säännös koskee tilanteita, joissa 1 momentissa mainittujen tietojen toimittamiseen käytetty sähköinen viestintä on sellainen, ettei tietojen visuaalinen esittäminen ole mahdollista näkyvällä ja selkeällä tavalla. Momentissa tarkoitettu sähköinen viestintä voi olla esimerkiksi matkapuhelin, älykello tai muu digitaalinen viestintäväline. Erotuksena ehdotetusta pykälän 4 momentista, joka koskee tilanteita, joissa viestintä ei mahdollista tietojen visuaalista esittämistä lainkaan, 5 momentissa tarkoitettu poikkeus soveltuisi silloin, kun siinä tarkoitettu viestintä ei mahdollista 1 momentissa tarkoitettujen tietojen visuaalista esittämistä selkeästi ja näkyvästi. Selkeyttä ja näkyvyyttä koskevaa kriteeriä olisi tulkittava yhdenmukaisesti voimassa olevan 8 §:n 2 momenttiin sekä ehdotuksen 8 a §:ään sisältyvän selkeyttä ja näkyvyyttä koskevan vaatimuksen kanssa. Momentissa tarkoitettu tilanne voisi olla esimerkiksi käsillä, kun 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei ole mahdollista esittää matkapuhelimen näytöllä esitettävässä mainonnassa muutoin kuin niin pienellä kirjaskalalla tai niin lyhyen ajan, ettei keskivertokuluttaja kykene niitä vaivatta havaitsemaan. Tällaisissa tilanteissa kuluttajalla tulee olla pääsy mainittuihin tietoihin käytettävissä olevin teknisin keinoin, kuten sähköistä viestintää napauttamalla, vierittämällä tai pyyhkäisemällä. Olennaista on, että kuluttajalla on vaivatta mahdollisuus päästä näkemään ensinäkymästä puuttuvat laissa säädetyt tiedot. Säännöksellä pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 6 kohta.

8 a §. *Kuluttajaluoton mainonnassa annettava varoitus.* Pykälä olisi uusi, ja siinä säädettäisiin kuluttajaluoton mainonnassa annettavasta varoituksesta. Säännöksen mukaan kuluttajaluottoa koskevaan mainontaan tulisi sisältyä selkeä ja näkyvä varoitus siitä, että luoton ottamisesta aiheutuu kuluttajalle kustannuksia. Varoitusvelvollisuus olisi luonteeltaan yleinen, ja pykälä tulisi sovellettavaksi kaikessa kuluttajaluottoja koskevassa mainonnassa riippumatta siitä, ilmeneekö mainonnasta jokin luottosopimuksen ehtoa koskeva tieto tai viitataanko mainonnassa luoton hintaan vai ei. Tämä käy ilmi myös kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 33 kappaleesta, jonka mukaan luottosopimusten mainontaan olisi kaikissa tapauksissa liitettävä selkeä ja näkyvä varoitus, jolla kuluttajat tehdään tietoisiksi siitä, että lainan ottaminen maksaa. Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että varoitusvelvollisuus koskisi myös sellaisten luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen mainontaa, joista ei peritä korkoa tai muita

maksuja. Säännöksen soveltamisala olisi siis luvun 8 §:n soveltamisalaa laajempi. Varoitusvelvollisuus ei kuitenkaan soveltuisi tilanteissa, joissa ei ole kyse varsinaisesta kuluttajaluottojen mainonnasta, kuten sellaisen viestinnän yhteydessä, jossa käytetään ainoastaan luotonantajayrityksen logoa. Varoitus tulee esittää selkeästi ja näkyvästi. Vastaava vaatimus sisältyy mainonnassa annettavien tietojen osalta voimassa olevan 8 §:n 2 momenttiin. Sillä tarkoitetaan sitä, että varoitus on esitettävä asianmukaisesti siten, että kuluttajalla on tosiasiallinen mahdollisuus vaivatta nähdä tai kuulla varoitukseen sisältyvät seikat. Jo aikaisemmin kuluttaja-asiamiehen valvontakäytännössä ja tuomioistuinikäytännössä (esimerkiksi KKO 2011:65 ja KKO 2006:6) on katsottu, että mainonnassa ei saa esittää tietoja niin sanotulla pikkuprintillä. Selkeyttä ja näkyvyyttä koskevaa vaatimusta ei noudateta esimerkiksi silloin, jos pykälässä tarkoitetut tiedot tai jokin niistä esitetään tv-kuvan alalaidassa niin pienellä kirjasinkoolla tai niin lyhyen ajan, ettei keskivertokuluttaja kykene niitä vaivatta havaitsemaan. Samoin vaatimuksia ei noudatettaisi, jos lehtimainonnassa tai tienvarsimainonnassa käytettävä kirjasinkoko tai kirjasinkoko yhdistettynä taustan väriin johtaa siihen, ettei keskivertokuluttaja kykene vaivatta näkemään tekstiä. Varoituksen sisällöstä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja pykälä sisältäisikin sitä koskevan asetuksenantovaltuuden. Pykälällä ja sen nojalla annettavalla asetuksella pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 1 kohta.

9 §. *Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Jatkossa säännöksessä mainittaisiin, että pykälässä tarkoitetut tiedot on annettava ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” –lomaketta käyttäen kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä tavalla. Kuluttajan valintoikeuden osalta viitataan ehdotuksen 7 luvun 7 a §:n perusteluihin. Näiden tietojen olisi myös oltava selkeät ja ymmärrettävät. Momentilla pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta ja 2 kohta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan alle 100 euron hyödykesidonnaisissa kertaluotoissa ennakotiedot voidaan lomakkeen sijasta antaa myös muulla pysyvällä tavalla. Momentin ensimmäinen virke ehdotetaan kumottavaksi, sillä uusi kuluttajaluottodirektiivi ei direktiivin aiempaa laajemman soveltamisalan vuoksi mahdollista sanotun poikkeuksen säilyttämistä. Momenttiin ehdotetaan myös lisättävän vaatimus siitä, että lomakkeella esitettävien tietojen on oltava yhdenmukaiset ja selvästi luettavissa, ja niissä on otettava huomioon sen välineen tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Yhdenmukaisuudella tarkoitetaan ennen muuta sitä, että lomakkeessa esitettävät tiedot eivät saa olla keskenään ristiriitaisia. Tietojen esittämisessä käytettävän välineen teknisten rajoitusten huomioimisella viitataan puolestaan siihen, että lomakkeessa esitettävät tiedot olisi mukautettava käytettävään välineeseen, kuten matkapuhelimeen ja sen näytöllä oleva rajallinen tila huomioon ottaen. Momenttiin ehdotetaan myös lisättävän vaatimus siitä, että tiedot on esitettävä asianmukaisella ja sopivalla tavalla eri kanavissa yhteentoimivuus huomioon ottaen. Ennakkotiedoista ja lomakkeesta säädettäisiin jatkossakin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, joten asetuksenantovaltuutta koskevilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa lakia. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 6 kohdan ensimmäinen alakohta.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 5 kohdan toista alakohtaa.

10 §. *Ennakkotiedot puhelinmyynnissä.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Säännöksessä ei jatkossa enää viitattaisi 6 a luvun säännöksiin etämyynnissä annettavista tiedoista, sillä kuluttajaoikeusdirektiivin uusien rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevien säännösten myötä etämyynnissä tulisi sovellettavaksi lähtökohtaisesti ainoastaan tuotekohtaiset ennakkotiedot.

koskevat säännökset, eli kuluttajaluottojen kyseessä ollessa kuluttajaluottodirektiivin säännökset. Soveltuvia tiedonantovelvoitteita voi kuitenkin tapauksesta riippuen johtua muustakin kuin kuluttajaluottoja koskevasta lainsäädännöstä, kuten maksupalvelulaista, joten säännöksessä mainitaan, että pykälässä tarkoitettuja tiedonantovelvoitteita sovelletaan sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista. Lain 6 a luvun säännöksiä koskevan viittauksen poistamisesta johtuen säännöksessä olisi tarpeen mainita nimenomaisesti kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 7 kohdan viittauksesta, yhdessä kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin vastaavuustaulukon kanssa luettuna, kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 4 kohtaan johtuva vaatimus siitä, että puhelinmyynissä voidaan antaa säännöksessä tarkoitettut suppeammat ennakkotiedot ainoastaan, jos kuluttaja on antanut siihen nimenomaisen suostumuksensa. Ehdotus merkitsisi poikkeamismahdollisuutta ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen antamisesta 9 §:ssä säädettyllä tavalla hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä. Lomake olisi kuitenkin puhelinmyynissäkin annettava kuluttajalle ehdotetun 11 §:n mukaisesti viimeistään viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Poikkeamismahdollisuus olisi rajattu kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 7 kohdan viittaussäännöksen mukaisesti ainoastaan tilanteisiin, joissa käytetään kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua puheitse tapahtuvaa puhelinviestintää.

Selvyyden vuoksi olisi todettava, että säännös ei merkitse poikkeamismahdollisuutta esimerkiksi luottosopimuksen muotoa koskevista vaatimuksista taikka luotonantajan velvollisuudesta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus tai todentaa luotonhakijan henkilöllisyys. Säännöksessä tarkoitettut puhelinmyynissä sovellettavat ennakkotiedonantovelvoitteet olisivat nykyistä laajempia pitäen jatkossa sisällään tiedot luotonantajasta ja luotonvälittäjästä, tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista, maksuviivästyksestä aiheutuvista kuluista, luoton takaisinmaksusta sekä luototettavasta hyödykkeestä. Annettavat tiedot vastaisivat kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja, ja niistä säädettäisiin jatkossakin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 7 kohta.

11 §. *Eräitä ennakkotiedonantovelvollisuuksia koskevia muita säännöksiä.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Ensinnäkin pykälän 1 momentin mukaan luotonantajan ja luotonvälittäjän on 10 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa toimitettava ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomake kuluttajalle pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Säännöksellä varmistettaisiin se, että kuluttaja saa kattavat ennakkotiedot kuluttajaluotosta silloinkin, kun kuluttaja on puhelinmyynissä saanut suppeammat ensitiedot 10 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Momentin toinen virke kumottaisiin, sillä ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen antamisesta ei voida uuden kuluttajaluottodirektiivin mukaan säätää poikettavan nykyiseen tapaan alle 100 euron hyödykesidonnaisten kertaluottojen osalta. Jatkossa ennakkotiedot olisi annettava lomaketta käyttäen säännöksessä tarkoitetuissa tilanteissa myös tällaisten luottojen kyseessä ollessa. Momentilla pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 7 kohta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentin ensimmäinen virke vastaisi muutoin voimassa olevaa lakia, mutta siihen lisättäisiin kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 8 kohdan mukaisesti vaatimus siitä, että luottosopimusluonnos on annettava paperilla tai muulla pysyvällä tavalla. Momentin toisen virkkeen sisältämä viittaussäännös lain 6 a lukuun kumottaisiin, sillä kuluttajaoikeusdirektiivin uusien rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevien säännösten myötä etämyynissä tulisi sovellettavaksi lähtökohtaisesti ainoastaan tuotekohtaiset ennakkotiedot koskevat säännökset, eli kuluttajaluottojen kyseessä ollessa kuluttajaluottodirektiivin säännökset.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 *momentti*, jonka mukaan luotonantajan ja luotonvälittäjän olisi antaessaan kuluttajalle 9 ja 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja samalla ilmoitettava, tarjoaako luotonantaja tai luotonvälittäjä neuvontapalveluja. Säännöksellä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 1 kohta.

11 a §. *Peruuttamisoikeutta koskeva muistutus.* Pykälä olisi uusi ja se perustuu kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan. Ehdotuksen mukaan jos luvun 9–11 §:ssä tarkoitettujen ennakkotiedot annetaan kuluttajalle myöhemmin kuin päivää ennen luottosopimuksen tekemistä, luotonantajan tai luotonvälittäjän olisi lähetettävä kuluttajalle muistutus kuluttajan peruuttamisoikeudesta ja ohjeet peruuttamisoikeuden käyttämisestä. Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että säännöksessä tarkoitetaan nimenomaan kuluttajaluottosopimusta koskevaa peruuttamisoikeutta, ei esimerkiksi kuluttajaluotolla rahoitetun hyödykkeen kauppasopimusta koskevaa mahdollista peruuttamisoikeutta. Muistutus olisi toimitettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla aikaisintaan päivän ja viimeistään seitsemän päivän kuluessa luottosopimuksen tekemisen jälkeen.

11 b §. *Tieto automatisoituun päätöksentekoon perustuvasta yksilöllisestä tarjouksesta.* Pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 13 artikla. Säännöksen mukaan kun kuluttajalle esitetään automatisoituun päätöksentekoon perustuva yksilöllinen tarjous, luotonantajan ja luotonvälittäjän on ilmoitettava kuluttajalle selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, että tarjous perustuu automatisoituun päätöksentekoon. Luotonantajat ja luotonvälittäjät saattavat määrittää tarjoustensa hinnan yksilöllisesti tietyille kuluttajille tai kuluttajaryhmille hyödyntäen automaattista päätöksentekoa, joten on tärkeää, että kuluttajille ilmoitetaan tästä seikasta.

Selvää on, että säännöksen lisäksi sovellettavaksi tulevat muutkin relevantit yleisen tietosuoja-asetuksen säännökset, mutta säännöksen täytäntöönpanoa pidetään tarpeellisena, sillä direktiivin 13 artiklalla mukautetaan yleisen tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 2 kohdan g alakohtaa. Yleisen tietosuoja-asetuksen 14 artiklassa säädetään rekisterinpitäjän velvollisuudesta antaa rekisteröidylle tiettyjä tietoja tilanteessa, jossa henkilötietoja ei ole saatu rekisteröidyltä. Tietoihin olisi kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 46 kappaleen mukaisesti sisällyttävä muun ohella artiklan 2 kohdan f alakohdan nojalla annettava tieto siitä, mistä henkilötiedot on saatu sekä tarvittaessa se, onko tiedot saatu yleisesti saatavilla olevista lähteistä. Asetuksen 22 artiklassa puolestaan säädetään automatisoiduista yksittäispäätöksistä. Automatisoidussa päätöksenteossa (kuten profiloinnissa) on kyse siitä, että menettely on täysin automatisoitu ilman, että luonnollinen henkilö osallistuu menettelyyn. Artiklan 1 kohta sisältää pääsäännön, jonka mukaan rekisteröidyllä on oikeus olla joutumatta sellaisen päätöksen kohteeksi, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn, kuten profilointiin, ja jolla on häntä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi. Artiklan 2 kohdassa säädetään poikkeuksista, joiden perusteella 1 kohdassa säädetystä kiellosta voidaan poiketa. Nyt puheena olevassa tilanteessa voisi tapauksesta riippuen tulla sovellettavaksi artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetty poikkeus, jonka mukaan artiklan 1 kohdassa säädettyä kielloa ei sovelleta, jos päätös on välttämätön rekisteröidyn ja rekisterinpitäjän välisen sopimuksen tekemistä tai täytäntöönpanoa varten sekä artiklan 2 kohdan c alakohta, jonka mukaan kielloa ei sovelleta, jos päätös perustuu rekisteröidyn nimenomaiseen suostumukseen. Näistä alakohdista seuraavat suoraan tietosuoja-asetuksen nojalla sovellettavat suojatoimet rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi.

12 §. *Sivutoimisia luotonvälittäjiä koskeva poikkeus.* Pykälään lisättäisiin viittaus ehdotuksen 7 luvun 11 a §:ään, sillä muistutusvelvollisuutta ei sovellettaisi sivutoimisiin luotonvälittäjiin. Kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 43 kappaleen mukaan luotonvälittäjiä voidaan pitää

sivutoimisena esimerkiksi silloin, kun toiminta luotonvälittäjänä ei ole heidän elinkeino-, liiketai ammattitoimintansa päätarkoitus. Lisäys on tarpeen kuluttajaluottodirektiivin 10 artiklan 10 kohdan täytäntöönpanemiseksi. Muutoin säännös vastaisi voimassa olevaa lakia.

12 a §. Tietojen maksuttomuus. Pykälä olisi uusi, ja siinä kielletään maksujen periminen kuluttajalta luvussa edellytettyjen tietojen antamisesta. Lähtökohtana on muutoinkin, että elinkeinonharjoittajan lakisääteisten tiedonantovelvollisuuksien täyttämisestä ei saa periä kuluttajalta erillistä maksua, mutta oikeusvarmuuden vuoksi pidetään perusteltuna, että maksuttomuusvaatimus pannaan täytäntöön nimenomaisella säännöksellä. Selvyyden vuoksi on todettava, että maksuttomuusvaatimus koskee tiedonantovelvollisuuksien täyttämistä riippumatta siitä, millä pysyvällä tavalla nämä tiedot toimitetaan. Säännöksellä pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 5 artikla.

Luotonantajan velvollisuus menetellä vastuullisesti

13 §. Hyvä luotonantotapa. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia.

Voimassa olevan pykälän 2 momentissa mainitaan menettelytapoja, joiden noudattamista luotonantajalta erityisesti edellytetään, jotta toimintaa voidaan pitää hyvän luotonantotavan mukaisena. Momentin 1 kohdassa säädetään tarkemmin siitä, minkä tyyppistä menettelyä ei luottoa markkinoidessa pidetä hyvän luotonantotavan mukaisena.

Pykälän 2 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi. Ensinnäkin kohtaan lisättäisiin uusi *e* alakohta, jonka mukaan edellytetään, että luotonantaja ei luottoa markkinoidessaan luo vaikutelmaa siitä, että luotonotto johtaa taloudellisten resurssien kasvuun, korvaa säästöt tai voi nostaa kuluttajan elintasoja. Kohdan vastaisena olisi siten pidettävä esimerkiksi markkinointia, jossa luoton ottamisen esitetään kasvattavan kuluttajan käytettävissä olevien resurssien määrää, vaikka on selvää, että luottosopimuksesta johtuu kuluttajalle velvoitteita. Säännös olisi osin päällekkäinen erityisesti voimassa olevan kohdan b ja d alakohdan kanssa, mutta lisäys on tarpeen kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 7 kohdan c alakohdan täytäntöön panemiseksi. Direktiivin mainitun alakohdan kieltoa antaa ”väärä kuva” olisi yhdessä direktiivin johdanto-osan 33 kappaleen kanssa tulkittava siten, että markkinointi, jossa annetaan ymmärtää, että luotto johtaa taloudellisten resurssien kasvuun, korvaa säästöt tai voi nostaa kuluttajan elintasoja ylipäänsä, tarkoittaa nyt puheena olevan ehdotuksen tavoin sitä, että tällaisen vaikutelman luomista luoton markkinoinnissa olisi pidettävä aina ehdotetun kiellon vastaisena. Uuden alakohdan lisäämisen myötä voimassa olevan kohdan e alakohta siirtyisi *f* alakohdaksi, f alakohta siirtyisi *g* alakohdaksi ja g alakohta *h* alakohdaksi.

Toiseksi kohtaan lisättäisiin uusi *i* alakohta, jonka mukaan edellytetään, että luotonantaja ei luottoa markkinoidessaan esitä, että maksamatta olevilla luotoilla tai rekistereihin talletetuilla luottoja koskevilla tiedoilla on vain vähän tai ei lainkaan vaikutusta luottohakemuksen arviointiin. Luottohakemuksen arvioinnilla viitataan säännöksessä luoton myöntämiseen ylipäänsä sekä siihen, millaisilla ehdoilla kuluttaja voi luottoa saada. Kohdan vastaisena olisi pidettävä esimerkiksi markkinointia, jossa mainitaan, että kuluttajalla oleva maksuhäiriömerkintä ei vaikuta luoton myöntämistä koskevaan päätökseen tai esimerkiksi kuluttajalle tarjottavaan luoton korkoon. Ehdotetulla *i* alakohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 7 kohdan b alakohta.

Uusien alakohtien myötä voimassa olevan kohdan h alakohta siirtyisi uudeksi *j* alakohdaksi, minkä lisäksi alakohdassa viitattaisiin jatkossa myös lisättäväksi ehdotettuihin uusiin alakohtiin.

Kuluttajaluottodirektiivin 8 artiklan 8 kohdan jäsenvaltio-option mukaisesti muilta osin kohta vastaisi voimassa olevaa lakia.

Momenttiin lisättäisiin myös uusi *1 a kohta*, jossa edellytettäisiin nimenomaisesti, että luotonantaja ei neuvontapalveluita tarjotessaan markkinoi neuvontapalveluita siten, että markkinointi on omiaan hämärtämään kuluttajan ymmärrystä siitä, että kyseessä on luotonannosta erillinen palvelu. Neuvontapalvelua koskevasta määritelmästä säädettäisiin luvun 7 §:n 8 kohdassa. Säännöksen vastaista olisi esimerkiksi markkinoida neuvontapalvelua siten, että neuvontapalvelu esitetään luotonantoon kuuluvaksi palveluksi. Ehdotettu säännös ei perustu direktiivin nimenomaiseen säännökseen, mutta on pidetty tärkeänä, että jatkossa nimenomaisesti säänneltyjä neuvontapalveluja ei tarjota tavalla, joka voisi heikentää kuluttajan kykyä ymmärtää neuvontapalvelun merkitystä suhteessa luotonantoon.

Momentin *2 ja 3 kohta* vastaisi voimassa olevaa lakia.

Momenttiin lisättäisiin uusi *3 a kohta*, jossa säädettäisiin kiellosta periä kuluttajalta luottohakemuksesta maksuja ennen luottosopimuksen tekemistä. Säännös täydentäisi voimassa olevan 3 kohdan kieltoa käyttää eräitä lisämaksullisia tekstiviestipalveluja ja muita vastaavia viestipalveluja. Ehdotuksen vastaista olisi periä esimerkiksi luottohakemuksen käsittelystä maksu ennen luottosopimuksen tekemistä tai silloinkin, kun luottosopimusta ei lopulta päädytä tekemään. Tällainen menettely voisi tulla arvioitavaksi jo voimassa olevan hyvää luotonantotapaa koskevan säännöksen nojalla, mutta nimenomaista kieltoa pidetään selkeyssyistä perusteltuna. Luottohakemuksesta perittäviä maksuja olisi jo voimassa olevan lain mukaan pidettävä luottokustannuksina, joita koskee muun ohella luvun 17 a §:n hintasääntely. Kohdassa hyödynnettäisiin kuluttajaluottodirektiivin 32 artiklan 5 kohdassa säädettyä jäsenvaltio-optiota.

Momentin 4 kohta vastaisi voimassa olevaa lakia. Momentin *5 kohta* vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 12 artiklan 1 kohtaa.

Momentin *6 kohta* vastaisi voimassa olevaa lakia.

Pykälän *3 momenttia* muutettaisiin kumoamalla momentin toinen virke. Muutos on tarpeen riittävien selvitysten antamisvelvollisuutta koskevan 12 artiklan 1 kohdan asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi ottaen huomioon, ettei kuluttajaluottodirektiivi mahdollista voimassa olevaan lakiin sisältyvää nimenomaista, tiettyjä luotonvälittäjiä koskevaa poikkeussäännöstä. Jatkossa riittävien selvitysten antamisvelvollisuus koskisi siis myös päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivaa myyjää ja palveluksen suorittajaa. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa lakia.

13 b §. *Luotonantajan oikeus edellyttää luottosopimukseen liittyvää vakuutusta.* Pykälä olisi uusi, ja siinä säädettäisiin tietyistä lisäedellytyksistä tilanteissa, joissa luotonantaja edellyttää kuluttajalta luottosopimukseen liittyvää vakuutus sopimusta. Tällaiset vakuutus sopimukset voivat koskea esimerkiksi luoton takaisinmaksun tai vakuuden arvon turvaamista.

Ehdotuksen mukaan luotonantaja voisi edellyttää, että kuluttajalla on luottosopimukseen liittyvä asiaankuuluva vakuutus, jos tällaisen vakuutuksen edellyttämistä voidaan pitää oikeasuhteisena. Voimassa olevan luvun 13 a §:ssä säädetty kytkeykaupan kielto ei estä luotonantajaa edellyttämästä, että kuluttajalla on vakuutus, kunhan kuluttajan ei edellytetä tekevän vakuutus sopimusta tietyn vakuutuksen antajan kanssa. Tältä osin säännös vastaa nykyistä oikeustilaa. Uutta kuitenkin olisi, että tällaisen vakuutuksen edellyttämistä olisi lisäksi voitava pitää oikeasuhteisena. Säännöksen vastaista olisi esimerkiksi edellyttää haettavaan luottoon

nähdessä suhteettoman laajaa vakuutusturvaa. Ehdotuksen mukaan luotonantaja ei saisi muuttaa luottotarjouksen ehtoja, jos kuluttaja on tehnyt tai tekee vakuutussopimuksen muun vakuutuksenantajan kuin luotonantajan ensisijaisen yhteistyötahon kanssa, edellyttäen, että tällaisen vakuutuksen vakuutusturva on laajuudeltaan vähintään luotonantajan ehdottamaa vakuutusta vastaava. Säännöksen tarkoituksena on ensinnäkin varmistaa, että luotonantajalla on velvollisuus hyväksyä myös kuluttajan valitsema vakuutus, kunhan vakuutusturva on laajuudeltaan vähintään luotonantajan ehdottamaa vakuutusta vastaava. Tämän luotonantajan velvollisuuden voidaan katsoa seuraavan jo voimassa olevan luvun 13 a §:ssä säädetystä kytkeytyksen kiellosta.

Voimassa olevalla kytkeytyksen kiellosta ei sen sijaan kielletä yhdistettyjä tarjouksia. Yhdistetyillä tarjouksilla tarkoitetaan kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 16 kohdan mukaan luottosopimuksen tarjoamista tai myymistä samassa paketissa muiden erillisten finanssituotteiden tai -palvelujen kanssa siten, että luottosopimusta tarjotaan kuluttajalle myös erikseen mutta ei välttämättä samoin ehdoin kuin silloin, kun sitä tarjotaan yhdistettynä kyseisiin muihin tuotteisiin tai palveluihin. Yhdistetyillä tarjouksella tarkoitetaan esimerkiksi tilannetta, jossa kuluttaja saa luoton edullisemmin ehdoin, kun hän hankkii samassa yhteydessä toisen rahoituspalvelun, kuten tilin. Yhdistetyt tarjoukset olisivat sallittuja myös jatkossa, mutta ehdotettavassa säännöksessä asetettaisiin tähän liittyvä lisäedellytys, jota olisi noudatettava pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa. Uutta nimittäin olisi, että kuluttajalle tarjotun luoton ehtoja ei saisi muuttaa tilanteissa, jossa kuluttaja ei ota vakuutusta luotonantajan kanssa yhteistyössä toimivalta vakuutuksenantajalta, vaan ottaa vastaavan vakuutusturvan itse valitsemaltaan vakuutuksenantajalta. Käytännössä vaatimus merkitsee, ettei luotonantaja saa heikentää kuluttajalle tekemänsä luottotarjouksen ehtoja, jos kuluttaja päättää ottaa luotonantajan edellyttämän vakuutusturvan muulta vakuutuksenantajalta kuin siltä, joka tekee yhteistyötä luotonantajan kanssa.

Pykälässä säädettäisiin lisäksi kuluttajan harkinta-ajasta, joka koskisi luottotarjouksen ehtona olevaa, luottosopimukseen liittyvää vakuutustarjousta. Ehdotuksen mukaan tällaisen vakuutustarjouksen olisi oltava muuttumattomana voimassa vähintään kolme päivää sen antamisesta. Ehdotetun harkinta-ajan tarkoituksena on antaa kuluttajille enemmän aikaa vertailla luottosopimuksiin liittyviä vakuutustarjouksia ennen vakuutussopimuksen tekemistä. Selvää on, että kuluttaja voi halutessaan tehdä vakuutussopimuksen ennen harkinta-ajan päättymistä. Vakuutuksenantajan olisi vakuutusta tarjotessaan ilmoitettava luottosopimukseen liittyvää vakuutusta koskevan tarjouksen voimassaoloajasta kuluttajalle.

Pykälä perustuu kuluttajaluottodirektiivin 14 artiklan 3 kohdassa säädettyyn jäsenvaltio-optioon sekä 14 artiklan 5 kohtaan.

13 c §. *Kuluttajien luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat ja luotonantajan henkilöstön palkitsemista koskevat linjaukset.* Pykälä olisi uusi. Periaatteiltaan vastaava säännös sisältyy asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen osalta voimassa olevan lain 7 a luvun 10 §:ään.

Pykälän 1 momentissa säädetään luotonantajan velvollisuudesta määritellä luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat sekä ylläpitää näitä menettelytapoja. Luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävillä menettelytavoilla tarkoitetaan paitsi niitä konkreettisia toimia, joilla kuluttajan luottokelpoisuus arvioidaan, myös tapoja, joilla luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävien tietojen oikeellisuus varmistetaan. Momentti perustuu kuluttajaluottodirektiivin 18 artiklan 4 kohdan ensimmäiseen alakohtaan.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään sellaisen luotonantajan henkilöstön palkitsemisesta, jotka vastaavat luottokelpoisuuden arvioinnista. Momentin säännöksiä sovelletaan sekä niihin henkilöihin, jotka käytännössä vastaavat yksittäisten kuluttajien luottokelpoisuuden arvioinnista, että niihin, jotka määrittelevät 1 momentissa tarkoitetut tiedot ja menettelytavat. Momentin mukaan luotonantajan on varmistettava laatiessaan ja soveltaessaan palkitsemista koskevia linjauksia kuluttajien luottokelpoisuuden arvioinnista vastaavalle henkilöstölle, että linjaukset ehkäisevät eturistiriitojen syntymistä. Momentissa mainitaan erikseen, että henkilöstön palkkion määrä ei saa olla riippuvainen hyväksytyjen luottihakemusten määrästä tai osuudesta. Momentin säännökset täydentävät luottolaitosten osalta luottolaitoslain 8 luvun säännöksiä, ja sillä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 32 artiklan 3 kohdan b alakohta.

Pykälän 3 *momentissa* asetetaan lisä kiteerejä palkitsemista koskeville linjauksille, ja sillä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 32 artiklan 3 kohdan a ja b alakohta.

14 §. Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi.

Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava, kykeneekö kuluttaja täyttämään luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa (*kuluttajan luottokelpoisuus*). Arviointi on tehtävä kuluttajan tuloja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien riittävien luottotietorekisteri- ja muiden tietojen perusteella.

Pykälän 1 *momenttia* ehdotetaan täsmennettäväksi ensinnäkin siten, että luottokelpoisuuden arviointi olisi tehtävä huolellisesti ja kuluttajan edun mukaisesti. Ehdotuksen mukaan arviointi olisi tehtävä kuluttajan tuloja, menoja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien, kyseessä olevan luoton luonteeseen, keston, arvoon ja riskeihin nähden tarpeellisten ja oikeasuhteisten tietojen perusteella, jotka tulee hankkia kuluttajalta, luottotietorekisteristä ja tarvittavista muista lähteistä. Kuluttajan edun mukaisuutta koskevalla vaatimuksella viitataan ennen muuta vastuuttomien luotonantokäytäntöjen ja ylivelkaantumisen estämiseen ja siihen, että arvioinnissa otetaan asianmukaisesti huomioon seikat, joilla on merkitystä sen varmistamisessa, kykeneekö kuluttaja täyttämään luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa (*kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 54 kappale*). Säännöksessä mainittaisiinkin nimenomaisesti, että arvioinnin perusteena olevien tietojen olisi koskettava kuluttajan tuloja, menoja ja muita taloudellisia olosuhteita. Kuluttajan menoja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevia tietoja voivat olla esimerkiksi tiedot kuluttajalla olemassa olevista muista luotoista, luotonhoitomenoista ja takausvastuista sekä toisaalta kuluttajan varallisuutta ja tulojen jatkuvuutta, kuten työ- tai virkasuhteen laatua, koskevat tiedot. Myös mahdolliset muutokset näissä olosuhteissa olisi huomioitava. Esimerkiksi opintolainojen ja muiden tarkoitukseltaan sosiaalisten luottojen kuin sosiaalisesta luotuksesta annetun lain (1133/2002) soveltamisalaa kuuluvien luottojen kohdalla arvioinnissa voitaisiin huomioida luotonhakijan odotettavissa oleva tuleva takaisinmaksukyky. Lisäksi kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 55 kappaleen mukaisesti tiedoissa olisi asianmukaisesti otettava huomioon muun muassa kuluttajan ja hänen kotitaloutensa elinkustannukset. Arvioinnin perusteena käytettäviin tietoihin ei sen sijaan tulisi sisältyä yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja erityisiä tietoryhmiä.

Ehdotuksen mukaan näiden tietojen olisi oltava tarpeellisia ja oikeasuhteisia kyseessä olevan luoton luonteeseen, keston, arvoon ja riskeihin nähden. Käytännössä tämä esimerkiksi merkitsee, että mitä suurempi haettavan luoton määrä tai luottoraja tai luottoon muutoin liittyvä riski on, sitä seikkaperäisempiin tietoihin arvioinnin on perustuttava. Toisaalta tarpeellisuutta ja oikeasuhtaisuutta koskevaa edellytystä tulisi tulkita yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyn tietojen minimointiperiaatteen kanssa. Lähtökohtana voidaan pitää, että luotonantaja aina selvittäisi kuluttajan tuloja sekä muita luottoja koskevat

tiedot positiivisesta luottotietorekisteristä ja maksuhäiriötiedot yksityisten luottotietotoiminnan harjoittajien ylläpitämistä luottotietorekistereistä. Näitä tietoja voidaan pitää tarpeellisina vähimmäistietoina kaikessa luotonmyönnössä. Jos luotonhakija on esimerkiksi yrittäjä, jonka tulotiedot, kuten elinkeinotoiminnan tulot tai osinkotulot, eivät näy positiivisessa luottotietorekisterissä, tai luotonhakija on jostakin toisesta maasta, ja häntä koskevia luottotietoja ei ole saatavissa edellä mainituista rekistereistä, tiedot olisi tarkistettava luotonhakijan tiedot sisältävästä rekisteristä, tai jos sellaisia ei ole, muilla keinoin. Säännöksessä tarkoitettuja tietoja olisi lisäksi hankittava kuluttajalta itseltään, ja näiden tietojen laajuus olisi arvioitava kyseessä olevan luoton perusteella. Esimerkiksi tietyissä vähäriskisemmissä korottomissa ja kuluttomissa pienissä kertaluotoissa oikeanlaajuisia ja riittävää olisi rekisteritietojen lisäksi hankkia kuluttajalta tieto tämän mahdollisista muista olennaisista menoista. Kuten nykyisin, luotonantaja voi halutessaan arvioida kuluttajan luottokelpoisuutta myös muilla tavoilla, kuten tilastotietoihin pohjautuvilla menetelmillä edellyttäen, että tällaisten menetelmien käyttö on muun lainsäädännön nojalla sallittua. Tällaiset oletukset voivat koskea esimerkiksi kuluttajan yleisiä elinkustannuksia. Yksinomaan tällaisia tietoja käyttämällä ei kuitenkaan voisi täyttää säännöksessä tarkoitettua velvollisuutta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus.

Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen vaatimus siitä, että arvioinnissa käytettävien tietojen paikkansapitävyys on asianmukaisesti varmistettava. Tällainen varmistusvelvollisuus voisi koskea esimerkiksi kuluttajan ilmoittamia sellaisia tulotietoja, jotka eivät käy ilmi positiivisesta luottotietorekisteristä. Asianmukaista olisi tällöin pyytää kuluttajaa toimittamaan tarkempaa selvitystä tietojen paikkansapitävyydestä. Muutetulla 1 momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 18 artiklan 1 ja 3 kohta sekä saman artiklan 11 kohdassa säädetty jäsenvaltio-optio.

Pykälän 2 *momentti* vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 18 artiklan 10 kohtaa.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 3 *momentti*, jossa säädettäisiin luotonantajan velvollisuudesta säilyttää tiedot kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevista toimista. Säilyttämisvelvollisuus kestäisi viiden vuoden ajan siitä, kun luotto on kokonaisuudessaan erääntynyt maksettavaksi. Jos luottosopimuksesta syntyy erimielisyyksiä, tiedot olisi kuitenkin säilytettävä siihen saakka, kunnes asia on sovittu tai ratkaistu. Säännös perustuu kuluttajaluottodirektiivin 18 artiklan 4 kohdan toiseen alakohtaan, mutta oikeusvarmuuden vuoksi pidetään perusteltuna säätää myös tietojen säilyttämisaikasta. Säilyttämisaika vastaa henkilöllisyyden todentamista koskevien tietojen 7 luvun 16 §:ssä sekä asuntoluottojen osalta luottokelpoisuuden arvioinnissa tehtyjä toimia koskevien tietojen 7 a luvun 11 §:ssä säädettyä säilyttämisaikaa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 *momentti*, jossa säädettäisiin luotonantajan velvollisuudesta ilmoittaa kuluttajalle tietyistä seikoista tilanteessa, jossa luottokelpoisuuden arviointiin liittyy automaattista henkilötietojen käsittelyä. Luotonantajan olisi tällöin ilmoitettava kuluttajalle ensinnäkin siitä seikasta, että luottokelpoisuuden arviointiin liittyy henkilötietojen automaattista käsittelyä. Lisäksi luotonantajan olisi ilmoitettava kuluttajalle tämän oikeudesta saada selkeä ja ymmärrettävä selitys luottokelpoisuuden arvioinnista, esittää oma näkemyksensä luotonantajalle sekä pyytää luottokelpoisuuden arvioinnin ja luotonantajan luoton myöntämistä koskevan päätöksen uudelleentarkastelua. Vastaavan sisältöisistä tiedonantovelvoitteista säädetään yleisen tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 2 kohdan g alakohdassa ja 22 artiklassa, ja selvää on, ettei säännöksellä rajoiteta muidenkaan yleisen tietosuoja-asetuksen säännösten soveltamista. Momentilla pannaan täytäntöön 18 artiklan 8 kohdan toinen alakohta sekä osaltaan saman artiklan 9 kohta.

Pykälän 4 momentissa olisi kyse luotonantajia koskevasta velvoitteesta, joka mukauttaisi suoraan tietosuoja-asetuksesta johtuvia velvoitteita. Luottotietotoiminnan harjoittajiin sovelletaan sen sijaan luottotietolain 16 §:n säännöksiä, jotka koskevat automatisoitua luottokelpoisuuden arviointia näiden toimesta. Silloin, kun kyse on luottotietotoiminnan harjoittajien suorittamasta automatisoidusta luottokelpoisuuden arvioinnista, näillä on vastaavasti rekisterinpitäjinä suoraan tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukainen rekisteröidyn informointivelvollisuus.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *5 momentti*. Kuluttajaluottodirektiivillä kumottavan aiemman kulutusluottodirektiivin (2008/48/EY) seuraamuksia koskevan 23 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on annettava säännökset direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Voimassa olevan 7 luvun 50 §:n 1 momentissa säädetään kuluttaja-asiamiehen kieltomenettelystä, ja pykälän 2 momentissa sekä voimassa olevassa toimivaltuuslaissa seuraamusmaksumahdollisuudesta. Edellä mainitut seuraamukset ovat kuitenkin elinkeino-oikeudellisia, eikä niillä siis ole suoria oikeusvaikutuksia yksittäisiin sopimussuhteisiin.

Unionin tuomioistuin on ratkaisukäytännössään (mm. OPR-Finance, C-679/18) katsonut, että kulutusluottodirektiivin kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevaa 8 artiklaa ja seuraamuksia koskevaa 23 artiklaa on tulkittava siten, että niissä velvoitetaan kansallinen tuomioistuin tutkimaan viran puolesta, onko kyseisen direktiivin 8 artiklassa säädettyä luotonantajan velvollisuutta tutkia kuluttajan luottokelpoisuus ennen sopimuksen tekemistä laiminlyöty, ja tekemään kyseisen velvollisuuden noudattamatta jättämisestä kansallisen oikeuden mukaan aiheutuvat johtopäätökset, edellyttäen että seuraamukset täyttävät mainitun direktiivin 23 artiklan vaatimukset. Seuraamusten osalta unionin tuomioistuin on pitänyt tällöin asianmukaisena ainakin sitä, ettei luotonantajalla ole enää oikeutta sovittuihin korkoihin ja kuluihin (ratkaisun C-679/18 kohta 30 ja siinä viitattu oikeuskäytäntö). Toisaalta unionin tuomioistuin on mainitussa ratkaisussaan viitannut aiemmin toteamaansa siitä, että jos korkojen menettämistä koskeva seuraamus lievenee tai jopa mitätöityy, tästä seuraa väistämättä, että seuraamus ei ole todella varoittava (ks. ratkaisun C-679/18 kohta 31 ja siinä viitattu oikeuskäytäntö).

Ehdotuksessa säädettäisiin sopimusoikeudellisista seuraamuksista tilanteessa, jossa luotonantaja laiminlyö pykälän 1–3 momentissa säädettyjä luottokelpoisuuden arviointia koskevia velvoitteitaan. Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan jos luotonantaja rikkoo pykälän 1 tai 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksiaan, kuluttajalla ei olisi velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia lainkaan. Kuluttaja vapautuisi velvollisuudesta maksaa luottokustannuksia koko laina-ajalta. Sen sijaan momentin toisessa virkkeessä säädettäisiin erikseen, että jos luotonantaja rikkoo pykälän 2 momentissa säädettyä velvollisuuttaan varmistaa kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus tai velvollisuuttaan arvioida kuluttajan luottokelpoisuus uudelleen, kuluttajalla ei olisi velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia korotuksesta lukien. Momentin toisessa virkkeessä tarkoitettu seuraamus koskisi luottokustannuksia korotuksesta lukien, mutta ei sitä edeltävältä ajalta. Luoton korko ja luottokustannukset määritellään ehdotuksen 7 luvun 6 §:ssä.

Kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia koskevan velvollisuuden rikkomisesta olisi kyse muun ohella silloin, kun luotonantaja on täysin laiminlyönyt selvittää kuluttajan maksukyvyn. Samalla tavoin olisi arvioitava tilannetta, jossa luotonantaja on sinänsä hankkinut asianmukaiset tiedot kuluttajan taloudellisista olosuhteista, mutta laiminlyönyt varsinaisen kuluttajan luottokelpoisuuden arvioinnin. Viimeksi mainitusta tilanteesta voisi olla kyse esimerkiksi silloin, kun arvioinnin perusteena olevien tietojen valossa olisi ollut selvästi pääteltävissä, ettei

luottosopimuksesta johtuvia velvoitteita todennäköisesti tulla täyttämään luottosopimuksessa edellytetyllä tavalla.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että vaikka luotonantaja olisikin arvioinut kuluttajan luottokelpoisuuden asianmukaisesti ja myöntänyt luoton luvun 16 a §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin, on silti mahdollista, että kuluttaja joutuu maksuvaikeuksiin. Tämä huomioon ottaen toteutunut luottoriski ei itsessään merkitse, että luotonantaja olisi rikkonut luottokelpoisuuden arviointia koskevaa velvollisuuttaan.

16 b §. *Luottohakemuksen hylkääminen.* Pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 18 artiklan 9 kohta. Ehdotuksen mukaan luottoa hakeneelle kuluttajalle on viipymättä ilmoitettava luottohakemuksen hylkäämisestä, minkä lisäksi kuluttaja olisi tarvittaessa ohjattava ottamaan yhteyttä talous- ja velkaneuvontaan.

Luotonmyöntöprosessin läpinäkyvyyden lisäämiseksi momentissa ehdotetaan myös, että kuluttajalle on pyynnöstä ilmoitettava hylkäysperuste kirjallisesti. Tätä velvollisuutta ei kuitenkaan ole silloin, kun hylkäys perustuu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 4 luvun 5 §:ään. Luotonantajalta ei edellyttäisi yksityiskohtaisen selvityksen antamista hylkäysperusteesta jo siitä syystä, että hylkäysperusteeseen voi liittyä esimerkiksi liikesalaisuuden piiriin kuuluvaa informaatiota. Ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi riittävää olisi, että kuluttajalle ilmoitetaan pääasiallinen syy tai pääasialliset syyt luottohakemuksen hylkäämiseen. Ilmoituksen on kuitenkin oltava yksilöllinen ja siinä määrin informatiivinen, että syy kuluttajan luottohakemuksen hylkäämiseen käy siitä selkeästi ilmi.

Luottosopimuksen tekeminen ja varojen luovuttaminen

17 §. *Luottosopimuksen tekeminen.* Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 20 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 21 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin kuluttajaluottodirektiivin 21 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan edellyttämiä tarkennuksia. Momenttiin ehdotetaan lisättävän vaatimus siitä, että sopimuksessa mainittavien tietojen on oltava selvästi luettavissa ja niissä on otettava huomioon sen välineen tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Lisäksi ehdotetaan, että tiedot on esitettävä kullekin kanavalle asianmukaisella ja sopivalla tavalla. Muilta osin momentti vastaisi nykytilaa.

Kuten nykyisin, sopimuksessa mainittavista tiedoista säädettäisiin jatkossakin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

17 a §. *Luottokustannusten enimmäismäärä.* Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momenttiin lisättäisiin maininta siitä, ettei 2–4 momentti koskisi myöskään kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja. Mainittuja maksuja ei voimassa olevan luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan lueta luottokustannuksiin. Ehdotuksen mukaan 6 §:ää kuitenkin muutettaisiin siten, että näitä maksuja ei enää erikseen mainittaisi säännöksessä maksuina, joita luottokustannuksiin ei lueta. Muutos johtuu siitä, ettei kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 5 kohdassa nimenomaisesti mainita maksuja kuluttajalle aiheutuvien luoton kokonaiskustannusten ulkopuolelle jäävinä maksuina. Vaikka tällaisia maksuja ei olisi lähtökohtaisesti pidettävä luottokustannuksina, luottokustannusten enimmäismäärää koskevassa säännöksessä mainittaisiin kuitenkin selvyyden vuoksi, ettei

pykälän 2 ja 3 momentissa säädettyt enimmäisrajat eikä 4 momentissa säädetty seuraamus koskisi näitä maksuja. Sopimusrikkomuksesta kuluttajan maksettavaksi tulevasta viivästyskorosta ja muusta seurauksesta säädetään korkolaissa. Perintäkuluista kuluttajasaatavien perinnässä säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa.

Luottosopimuksen peruuttaminen

20 §. Peruuttamisoikeus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. On syytä huomata, että voimassa olevan 7 luvun 22 § ehdotetaan kumottavaksi, mistä seuraa, että nyt puheena olevan pykälän säännöksiä sovellettaisiin jatkossa myös sellaisten 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen etämyynissä, jotka on kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklan 2 kohdan mukaan jätetty direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Aikaisemmin kulutusluottodirektiivin (2008/48/EY) soveltamisalan ulkopuolelle jätettyjen luottojen etämyyntiin tuli soveltaa peruuttamisoikeuden osalta rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivin säännöksiä, jotka on tältä osin pantu täytäntöön voimassa olevan 7 luvun 22 §:ään. Kuluttajaoikeusdirektiivin uuden 16 b artiklan 7 kohdan b alakohdan sisältämä jäsenvaltio-optio sen sijaan sallii, että jäsenvaltiot voivat jatkossa soveltaa kuluttajaluottodirektiivin peruuttamisoikeutta koskevia säännöksiä myös sellaisiin luottosopimuksiin, jotka on jätetty kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sen 2 artiklan 2 kohdan nojalla. Mainittua jäsenvaltio-optiota ehdotetaankin käytettävän, jolloin ehdotettua pykälää sovellettaisiin jatkossa myös silloin, kun kuluttaja peruuttaa etämyynissä luottosopimuksen, joka ei ole kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklan 2 kohdan mukaan direktiivin soveltamisalassa, kuten luottosopimuksen, joka on määrältään yli 100 000 euroa.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että momentissa mainittaisiin jatkossa, että peruuttamisesta on ilmoitettava paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja luottosopimuksessa yksilöidyllä pysyvällä tavalla. Lisäys on tarpeen kuluttajaluottodirektiivin 26 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan täytäntöön panemiseksi. Momentista poistettaisiin myös viittaus voimassa olevan luvun 45 §:ään, sillä mainittu pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

Momenttiin lisättäisiin myös uusi virke, joka koskisi peruuttamisoikeutta koskevan määräajan pidentymistä tiettyjen hyödykesidonnaisten luottojen osalta eräissä tilanteissa. Ehdotuksen mukaan jos kyse on yksinomaan tavarankäytön hankkimiseksi myönnettävästä hyödykesidonnaisesta luotosta, kuluttajalla olisi kuitenkin oikeus peruuttaa tällaista luottoa koskeva sopimus vähintään niin kauan, kuin kuluttajalla on kauppasopimuksen ehtojen mukaan oikeus saada kauppahinta täysimääräisesti takaisin. Jos esimerkiksi sopimusehtojen mukaan kuluttajalla on oikeus saada kauppahinta täysimääräisesti takaisin 30 päivän ajan, säännöksessä tarkoitettua yksinomaan tavarankäytön hankkimiseksi myönnettävää hyödykesidonnaista luottoa koskevan sopimuksen peruuttamisoikeutta koskeva määräaika pidentyisi vastaavan pituiseksi. Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että koska ehdotettu lisäys koskisi sopimuksella kuluttajalle annettua kauppahinnan takaisin saamista koskevaa oikeutta, peruuttamisaika ei pidentyisi säännöksessä tarkoitettulla tavalla pelkästään sen vuoksi, että laissa, kuten koti- ja etämyynin osalta lain 6 luvun 17 §:n 3 momentissa, säädetään elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta palauttaa kuluttajalta saadut suoritukset koti- ja etämyyntisopimuksen peruuttamisajan päättymistä myöhemmin. Säännöksen soveltamisala on kapeampi kuin voimassa olevan luvun 7 §:n 3 kohdassa säädetty hyödykesidonnaisen luoton määritelmä. Säännöstä sovelletaan ainoastaan yksinomaan tavarankäytön hankkimiseksi myönnettävään hyödykesidonnaiseen luottoon. Sitä ei sen sijaan sovelleta palvelun hankkimista varten myönnettävään luottoon taikka sellaiseen tavarankäytön hankkimista varten myönnettävään hyödykesidonnaiseen luottoon, jonka perusteella kuluttajalla on oikeus nostaa rahavaroja tai käyttää luottoa muuhunkin tarkoitukseen, kuten on asian laita esimerkiksi yleis- ja erityisluottokorttien kyseessä ollessa. Mainituissa tilanteissa ei

nimittäin ole kysymys yksinomaan tavaran hankkimiseksi myönnettävästä hyödykesidonnaisesta luotosta. Lisäyksellä pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 26 artiklan 3 kohta. Soveltamisalan rajaaminen ehdotetulla tavalla on tarpeen, sillä direktiivin säännös koskee ainoastaan liitännäisiä luottosopimuksia, joita koskeva 3 artiklan 20 kohdan määritelmäsäännös on lain 7 luvun 7 §:n 3 kohtaa suppeampi. Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että säännös ei voi vaikuttaa kuluttajan peruuttamisoikeutta koskevaa määräaika lyhentävästi.

Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kuluttajan peruuttamisoikeutta koskevan määräajan viimesijaisesta päättymisestä. Ehdotuksen mukaan jos kuluttaja ei ole saanut luottosopimusta tässä luvussa säädetyn mukaisesti, 1 momentissa tarkoitettu peruuttamisaika päättyy joka tapauksessa vuoden ja 14 päivän kuluttua luottosopimuksen tekemisestä, paitsi jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan 9 tai 41 §:ssä säädetyllä tavalla. Peruuttamisoikeus ei siis pääty lopullisesti tilanteessa, jossa kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan luottosopimuksen tyypistä riippuen 9 tai 41 §:ssä säädetyllä tavalla. Säännöksen tarkoituksena on parantaa oikeusvarmuutta, ja se perustuu kuluttajaluottodirektiivin 26 artiklan 2 kohtaan. Periaatteiltaan vastaavaa säännöstä ehdotetaan rahoituspalvelujen etämyynnin osalta lain 6 a luvun 12 §:ään.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia (HE 24/2010 vp, s. 37) ja osaltaan kuluttajaluottodirektiivin 26 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohtaa, saman kohdan toista alakohtaa sekä direktiivin 21 artiklan 1 kohdan p alakohtaa.

Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 momenttia (HE 24/2010 vp, s. 37) ja osaltaan kuluttajaluottodirektiivin 26 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohtaa.

22 §. Etämyyntiä koskevia erityissäännöksiä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana edellä 20 §:n perusteluissa mainituista syistä.

23 a §. Luottosopimuksen muuttamisesta annettavat tiedot. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että säännöksessä edellytettäisiin jatkossa luotonantajan ilmoittavan säännöksessä mainituista seikoista kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla. Muutos on tarpeen kuluttajaluottodirektiivin 22 artiklan täytäntöön panemiseksi.

24 §. Koron ja maksujen muutokset. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että jatkossa koron muutoksista olisi ilmoitettava kuluttajalle paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla hyvissä ajoin ennen muutoksen voimaantuloa. Muilta osin momentti vastaa voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 23 artiklan 1 kohdan ensimmäistä ja toista alakohtaa sekä toisen maksupalveludirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2366 maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta) 54 artiklan 3 kohtaa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusia edellytyksiä sille, että 2 momentissa säädetty tiedot voidaan antaa kuluttajalle sopimuksessa sovituin määräajoin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Kun voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan edellytyksenä tälle on, että uutta viitekorkoa koskevat tiedot julkistetaan asianmukaisesti ja että ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa, jatkossa edellytettäisiin lisäksi, että tietojen olisi

oltava saatavilla myös luotonantajan verkkosivustolla ja mobiilisovelluksessa. Selvää on, että vaatimuksia sovelletaan ainoastaan, jos luotonantajalla on verkkosivusto tai mobiilisovellus. Muutoksella pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 23 artiklan 2 kohdan d alakohdan ii ja iii alakohta. Muilta osin momentti vastaa voimassa olevaa lakia ja perustuu osaltaan kuluttajaluottodirektiivin 23 artiklan 2 kohtaan.

Pykälän 4 momentissa puhuttaisiin jatkossa ”luottosopimuksen yhteydessä” perittävistä maksuista erotuksena voimassa olevassa laissa käytetystä ilmaisusta ”luottosopimuksen johdosta” perittävistä maksuista, jotta säännöksen sanamuoto vastaisi luvun 6 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Muilta osin momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

25 §. Tiedonantovelvollisuus luottosopimuksen siirtymisestä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan jos luottosopimuksen mukaiset luotonantajan oikeudet tai itse luottosopimus siirretään kolmannelle osapuolelle, siirrosta on ilmoitettava kuluttajalle. Ehdotus merkitsisi muutosta nykytilaan, sillä siinä täsmennettäisiin ilmoitusvelvollisuutta niin, että ilmoitusvelvollisuus olisi säännöksen mukaan nimenomaan alkuperäisellä luotonantajalla. Muutos on tarpeen kuluttajaluottodirektiivin 39 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanemiseksi. Säännöksessä tarkoitettulla ilmoitusvelvollisuuden täyttämällä tai sen laiminlyönnillä voi olla merkitystä myös sen arvioimisessa, onko kuluttajavelallinen tehnyt suorituksensa oikealle velkojalle siten, että kuluttaja vapautuu suoritusvelvollisuudestaan. On huomattava, että varsinaiset velallisen maksusuojaa koskevat kysymykset ratkeavat kuitenkin maksusuojaa koskevien muiden säännösten ja periaatteiden perusteella. Velkakirjalain (622/1947) 29 §:ssä säädetään velallisen luovuttajalle tekemän maksun pätevyydestä tavallisen velkakirjan luovutuksen jälkeen.

27 §. Kuluttajan oikeus maksaa kuluttajaluotto ennen sen erääntymistä. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia sekä kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 21 kohtaa.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan momentin ensimmäisen virkkeen mukaan jos kuluttaja maksaa luoton tai sen osan ennaikaisesti, on jäljellä olevasta luotonantajan saatavasta vähennettävä se osa luottokustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan. Virkkeen loppuosaa ehdotetaan selkeyssyistä muutettavaksi siten, että jäljellä olevasta luotonantajan saatavasta olisi jatkossa vähennettävä luottokustannusten se osuus, joka vastaa käyttämättä jäävää luottoaikaa. Voimassa olevan momentin toisen virkkeen mukaan luotonantaja saa kuitenkin periä kokonaisuudessaan luottosopimuksessa yksilöidyt, kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut. Sen sijaan nyt ehdotetaan, että kyseistä vähennystä laskettaessa on otettava huomioon kaikki luotonantajan kuluttajalle asettamat kustannukset. Ilmaisulla ”luotonantajan kuluttajalle asettamat kustannukset” ei ole tarkoitus tehdä asiallista eroa direktiivissä käytettyyn ilmaisuun ”luotonantajan kuluttajalle määräämät kustannukset”. Kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 70 kappaleen mukaan vähennykseen olisi sisällyttävä myös kustannuksia, jotka eivät ole riippuvaisia kyseisen luottosopimuksen kestosta, mukaan lukien kustannukset, jotka on luoton myöntämishetkellä kokonaan maksettu. Muutoksen myötä kuluttajan oikeus vähennykseen kattaisi jatkossa siis myös nykyisin tietyin edellytyksin vähennysoikeuden ulkopuolelle jäävät luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet kulut. Säännöksessä tarkoitettujen luotonantajan kuluttajalle määräämien kustannusten ulkopuolelle olisi kuitenkin katsottava jäävän kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 70 kappaleen mukaisesti kolmannen osapuolen soveltamat ja sille suoraan maksetut verot ja maksut, jotka eivät ole riippuvaisia luottosopimuksen kestosta, koska luotonantaja ei määrää kyseisiä kustannuksia eikä luotonantaja siten voi yksipuolisesti muuttaa niitä. Saman johdanto-osan kappaleen mukaisesti luotonantajan kolmannen osapuolen hyväksi perimät maksut olisi kuitenkin otettava huomioon

vähennystä laskettaessa. Muutetulla 2 momentilla pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 29 artiklan 1 kohta.

30 §. *Jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanominen.* Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 28 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa.

Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin siten, että jatkossa irtisanomisilmoitus olisi toimitettava kuluttajalle paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 28 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa.

32 §. *Luotonantajan oikeus lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa.* Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja osaltaan kuluttajaluottodirektiivin 28 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin siten, että jatkossa luotonantajan olisi ilmoitettava käyttöoikeuden lakkaamisesta ja sen syistä kuluttajalle paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla. Muutoksella pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 28 artiklan 2 kohta. Säännökseen tehtäisiin myös eräitä kielellisiä täsmennyksiä. Muilta osin säännös vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia ja osaltaan kuluttajaluottodirektiivin 28 artiklan 2 kohtaa.

35 §. *Eräännyttäminen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin vastaavalla tavalla kuin ehdotettua 27 §:n 2 momenttia, ja perusteluiden osalta viitataan, mitä mainitun momentin yhteydessä on sanottu.

Erityisiä luottotyyppejä koskevia säännöksiä

41 §. *Ennakkotiedot.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentin mukaan jos luotonantaja tekee kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tämän kanssa maksujärjestelysopimuksen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, luotonantajan ja luotonvälittäjän on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään velvollisuudesta antaa tietoja, annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä tavalla maksujärjestelysopimuksia koskevaa ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” –lomaketta käyttäen selkeät ja ymmärrettävät tiedot luotonantajasta, tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista ja luoton takaisinmaksusta, sopimusrikkomuksen seuraamuksista sekä kuluttajalle lain mukaan kuuluvista oikeuksista. Ensinnäkin on huomattava, että pykälän soveltamisalaa kavennettaisiin siten, että pykälässä säädettyjä tiedonantovelvoitteita sovellettaisiin jatkossa ainoastaan voimassa olevan pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, eli kun luotonantaja tekee kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tämän kanssa maksujärjestelysopimuksen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus. Näiden tilanteiden kuuluminen pykälän soveltamisalaan mainittaisiin ehdotuksen 1 momentissa, jolloin voimassa oleva 2 momentti kävisi tarpeettomaksi. Voimassa olevaa pykälää sovelletaan edellä mainitun lisäksi sen 1 momentin mukaan sellaiseen käyttötiliin liittyvään kuluttajaluottoon, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa. Tällaisiin luottoihin sovellettaisiin ehdotetun säännöksen sijasta jatkossa tapauksesta riippuen 9–11 §:ssä säädettyjä tiedonantovelvoitteita. Soveltamisalan rajauksella pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 2 artiklan 7 kohta. Tietojen antamistapaa koskevia

säännöksiä sisältyy voimassa olevan luvun 43 §:n 1 momenttiin. Nämä säännökset ehdotetaan selkeyssyistä siirrettäväksi ehdotuksen 1 momenttiin. Säännöksessä mainitut tiedot olisi annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä tavalla ja niiden olisi oltava selkeät ja ymmärrettävät. Vastaavista vaatimuksista säädettäisiin ehdotuksen 7 luvun 9 §:ssä. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa lakia (HE 24/2010 vp, s. 44).

Pykälän 2 momentissa edellytettäisiin, että lomakkeella esitettävien tietojen on oltava yhdenmukaiset ja selvästi luettavissa, ja niissä on otettava huomioon sen välineen tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Tiedot on esitettävä kullekin kanavalle asianmukaisella ja sopivalla tavalla yhteentoimivuus huomioon ottaen. Vastaavia vaatimuksia ehdotetaan 7 luvun 9 §:ään. Ennakkotiedoista ja säännöksessä tarkoitettusta lomakkeesta säädettäisiin jatkossakin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, ja ennakkotietoja ja lomaketta koskeva voimassa olevan pykälän 3 momentin ja voimassa olevan luvun 43 §:n 1 momentin asetuksenantovaltuutus ehdotetaan otettavaksi ehdotuksen 2 momenttiin.

Muutetulla pykälällä pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 11 artiklan 1 kohta.

42 §. Ennakkotietojen antaminen puhelimessa. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälä vastaisi periaatteiltaan ehdotettua 10 §:ää, mutta koskisi ainoastaan 41 §:ssä tarkoitettuja maksujärjestelysopimuksia. Ehdotus merkitsisi poikkeamismahdollisuutta ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen antamisesta 41 §:ssä säädetyllä tavalla hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä. Lomake olisi kuitenkin puhelinmyynnissäkin annettava kuluttajalle ehdotetun 43 §:n mukaisesti viimeistään viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Poikkeamismahdollisuus olisi rajattu kuluttajaluottodirektiivin 11 artiklan 6 kohdan viittaussäännöksen mukaisesti ainoastaan tilanteisiin, joissa käytetään kuluttajaoikeusdirektiivin 16 a artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua puheitse tapahtuvaa puhelinviestintää. Säännöksessä tarkoitettujen puhelinmyynnissä sovellettavat ennakkotiedonantovelvoitteet olisivat nykyistä laajempia pitäen jatkossa sisällään tiedot luotonantajasta, tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista, maksuviivästyksestä aiheutuvista kuluista, luoton takaisinmaksusta sekä luototettavasta hyödykkeestä. Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että luototettavaa hyödykettä koskevalla tiedolla viitataan mahdolliseen alkuperäisellä luottosopimuksella luototettuun hyödykkeeseen, johon liittyvien maksuvaikeuksien johdosta maksujärjestelysopimus myöhemmin tehdään. Annettavat tiedot vastaisivat kuluttajaluottodirektiivin 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja, ja niistä säädettäisiin jatkossakin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 11 artiklan 6 kohta.

43 §. Eräitä erityisiä luottotyyppejä koskevia ennakkotiedonantovelvollisuuksia koskevia muita säännöksiä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi, ja se vastaisi periaatteiltaan ehdotettua 7 luvun 11 §:ää. Pykälän otsikko muutettaisiin, sillä se ei ehdotuksen mukaan koskisi enää ainoastaan ennakkotietojen toimittamista pysyvällä tavalla.

Pykälän 1 momentin mukaan luotonantajan olisi 42 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa toimitettava maksujärjestelysopimuksia koskeva ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomake kuluttajalle pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Säännöksellä varmistettaisiin se, että kuluttaja saa kattavat ennakkotiedot maksujärjestelysopimuksista silloinkin, kun kuluttaja on puhelimessa saanut suppeammat ensitiedot 42 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Momentilla pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 11 artiklan 6 kohta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin jatkossa voimassa olevan pykälän 3 momenttiin sisältyvästä vaatimuksesta antaa kuluttajalle pyynnöstä ja maksutta luottosopimusluonnos, jota jatkossa kutsuttaisiin erityisiä luottotyyppejä koskevien tiedonantovelvoitteiden soveltamisalan muuttumisen johdosta maksujärjestelysopimusluonnokseksi. Momentilla pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 11 artiklan 7 kohta.

Pykälän 3 momentin mukaan luotonantajan ja luotonvälittäjän olisi antaessaan kuluttajalle 41 ja 42 §:ssä tarkoitettuja tietoja samalla ilmoitettava, tarjoaako luotonantaja tai luotonvälittäjä neuvontapalveluja. Säännöksellä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 1 kohta.

45 §. *Käyttelytiliin liittyvät luottosopimukset.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana edellä jaksossa 4.1.3 mainitusta syystä.

46 §. *Tiedonantovelvollisuus käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen voimassaoloaikana.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että säännöksessä mainitut tiedot olisi jatkossa toimitettava vähintään kerran kuukaudessa paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla. Muutos on tarpeen kuluttajaluottodirektiivin 24 artiklan 1 kohdan täytäntöön panemiseksi. Lisäksi momentin johdantokappaleeseen lisättäisiin selvyyden vuoksi maininta siitä, että käyttelytiliin liittyvällä luottosopimuksella tarkoitetaan tilinylitysmahdollisuuksia erotuksena tili- tai luottorajan ylityksestä. Tilinylitysmahdollisuuksia koskeva määritelmä sisältyy kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 18 kohtaan.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi ensinnäkin siten, että jatkossa koron ja muiden maksujen muutoksista olisi ilmoitettava kuluttajalle paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla hyvissä ajoin ennen muutosten voimaantuloa. Momentin toisessa virkkeessä säädettyihin edellytyksiin, joiden täytyessä tiedot voidaan antaa kuluttajalle 1 momentissa tarkoitettulla tiliotteella, lisättäisiin kuluttajaluottodirektiivin 24 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan d alakohdan ii ja iii alakohdan vaatimus siitä, että viitekorkoa koskevien tietojen olisi oltava saatavilla myös luotonantajan verkkosivustolla ja mobiilisovelluksessa. Muutetulla 2 momentilla pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 24 artiklan 2 kohta.

46 a §. *Käyttelytiliin liittyvään luottosopimukseen perustuvan luoton käytön rajoittaminen tai peruuttaminen.* Pykälä olisi uusi. Ehdotuksen mukaan jos luotonantaja rajoittaa kuluttajan oikeutta käyttää käyttelytiliin liittyvää luottoa taikka peruuttaa sen, luotonantajan on ilmoitettava tällaisesta rajoittamisesta tai peruuttamisesta kuluttajalle sovitulla tavalla viimeistään 30 päivää ennen rajoittamisen tai peruuttamisen voimaantuloa. Luotonantajan olisi tällöin annettava kuluttajalle ilman lisäkuluja mahdollisuus maksaa kyseistä rajoitusta tai peruuttamista vastaava tosiasiallisesti nostettu määrä takaisin 12 samansuuruisessa kuukausierässä. Säännös merkitsee, että kun luotonantaja alentaa kuluttajan käyttelytiliin liittyvän luoton luottorajaa tai peruuttaa käyttelytiliin liittyvän luoton kokonaan, luotonantajan tulee tarjota kuluttajalle ilman lisäkuluja mahdollisuus maksaa kyseistä rajoitusta tai peruuttamista vastaava tosiasiallisesti nostettu määrä 12 samansuuruisessa kuukausierässä. Kyseistä rajoitusta tai peruuttamista vastaavalla tosiasiallisesti nostetulla määrällä tarkoitetaan kuluttajan käyttelytiliin liittyvän luoton saldon määrää siltä osin kuin se ylittää tilinylitysmahdollisuuden määrän rajoittamisen tai peruuttamisen voimaantulon jälkeen. Selvää on, että kuluttaja voi halutessaan maksaa määrän aikaisemmin kuin 12 kuukausierässä, ja että toisaalta kuluttajalla voi esimerkiksi sopimuksen mukaan olla oikeus säännöksessä tarkoitettua edullisempiinkin takaisinmaksujärjestelyihin. Pykälällä pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 24 artiklan 3 ja 4 kohta.

47 §. *Käyttelytilisopimukseen sekä tili- tai luottorajan ylitykseen liittyviä tiedonantovelvoitteita.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälä koskisi nykyiseen tapaan luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tili- tai luottorajan ylityksiä ja siihen tehtäisiin eräitä direktiivin edellyttämiä täsmennyksiä. Ensinnäkin pykälän otsikkoa muutettaisiin, jotta olisi selvää, että säännökset koskevat tili- tai luottorajan ylitystä, jota koskeva määritelmä on kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 19 kohdassa.

Pykälän *1 momenttia* muutettaisiin siten, että säännöksessä tarkoitetuissa tilanteissa käyttelytiliä koskevassa sopimuksessa olisi jatkossa mainittava käyttelytilin saldon ylitystä koskevasta mahdollisuudesta, ylityksestä perittävä korko, koron soveltamista koskevat ehdot ja alkuperäiseen korkoon sovellettava indeksi tai viitekorko sekä ylityksestä perittävät muut maksut ja ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa. Momentin toista virkettä täsmennettäisiin siten, että tiedot olisi toimitettava lisäksi säännöllisesti kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja käyttelytilisopimuksessa yksilöidyllä pysyvällä tavalla. Muutetulla 1 momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 25 artiklan 1 kohta. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa lakia (HE 24/2010 vp, s. 45).

Pykälän *2 momenttia* muutettaisiin siten, että huomattavan ja yli kuukauden kestäneen tili- tai luottorajan ylityksen yhteydessä säännöksessä tarkoitettut tiedot tulisi antaa kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja käyttelytilisopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla. Lisäksi momentissa säädettyihin tietoihin lisättäisiin tieto takaisinmaksupäivästä. Muutetulla 2 momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 25 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa lakia (HE 24/2010 vp, s. 45).

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *3 momentti*, jonka mukaan jos kuluttaja ylittää käyttelytilinsä saldon säännöllisesti, luotonantajan olisi tarjottava kuluttajalle neuvontapalveluja, jos niitä on saatavilla, sekä ohjattava kuluttaja talous- ja velkaneuvontaan. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 25 artiklan 2 kohdan toinen alakohta.

Pykälän *4 momentti* vastaisi muilta osin voimassa olevaa 3 momenttia (HE 24/2010 vp, s. 45), mutta siihen tehtäisiin uuden 3 momentin vuoksi kirjoitustekninen tarkennus, jonka myötä myös ehdotettu 3 momentti koskisi käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen luottorajan ylittämistä.

47 a §. *Tili- tai luottorajan ylitystä koskevan mahdollisuuden rajoittaminen tai peruuttaminen.* Pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 25 artiklan 4 ja 5 kohta. Pykälä koskisi tili- tai luottorajan ylityksen ylärajan alentamisesta tai ylitysmahdollisuuden peruuttamisesta ilmoittamista sekä tosiasiallisesti nostetun määrän takaisinmaksua tili- tai luottorajan ylitystä koskevan mahdollisuuden rajoittamisen tai peruuttamisen yhteydessä. Periaatteiltaan vastaavaa säännöstä ehdotetaan tilinyhtymismahdollisuutta koskien luvun 46 a §:ään, joten perustelujen osalta viitataan mainittuun lainkohtaan.

48 a §. *Kuluttajan olosuhteiden huomioiminen.* Pykälän mukaan luotonvälityksen olisi perustuttava kuluttajan taloudellista tilannetta koskeviin tietoihin, kuluttajan ilmoittamiin luottoa koskeviin tarpeisiin ja odotuksiin sekä asianmukaisiin oletuksiin kuluttajan riskeistä luottosopimuksen voimassaoloaikana. Periaatteiltaan vastaava säännös sisältyy lain 7 a luvun 27 §:ään. Pykälällä pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 32 artiklan 1 kohdan toinen alakohta.

49 §. *Kuluttajalta perittävät maksut.* Pykälän *1 momentti* vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 38 artiklan b alakohtaa.

Pykälän 2 *momenttia* täsmennettäisiin siten, että maksun saamisen edellytyksenä olisi nykyisten edellytysten lisäksi jatkossa, että maksusta on sovittu ennen luottosopimuksen tekemistä kuluttajan kanssa kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana. Muutetulla 2 momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 38 artiklan c alakohta.

Pykälän 3 *momentti* vastaisi voimassa olevaa lakia ja kuluttajaluottodirektiivin 38 artiklan d alakohtaa.

Neuvontapalvelut

49 a §. *Kuluttajalle annettavat ennakotiedot.* Pykälässä säädetään neuvontapalveluja koskevasta tiedonantovelvollisuudesta. Periaatteiltaan vastaava säännös sisältyy lain 7 a luvun 28 §:ään. Oikeudesta neuvontapalvelujen tarjoamiseen säädetään 2. lakiehdotuksen 3 a §:ssä sekä 3. lakiehdotuksen 4 §:ssä.

Neuvontapalvelujen tarjoajan olisi ehdotuksen mukaan annettava pykälässä säädetty tiedot ennen neuvontapalvelun aloittamista tai neuvontapalvelua koskevan sopimuksen tekemistä. Kuluttajalle olisi annettava tieto luotonantajista, joiden tarjoamien luottojen arviointiin annettava suositus perustuu, sekä kuluttajalta neuvontapalvelusta perittävien maksujen yhteismäärä tai maksujen määräytymisperusteet. Tiedot olisi annettava paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä tavalla. Pykälällä pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta.

49 b §. *Oikeus saada maksu neuvontapalveluista.* Ehdotuksen mukaan neuvontapalvelun tarjoajalla on oikeus saada maksu neuvontapalvelustaan tai suosittelemansa luottosopimuksen johdosta kuluttajalta vain, jos kuluttajalle on ilmoitettu maksusta laissa edellytetyllä tavalla ja siitä on sovittu kuluttajan kanssa pysyvällä tavalla. Säännös ei perustu direktiiviin. Asianmukaisena pidetään, että luvun neuvontapalveluja koskeva sääntely vastaa maksujen osalta luotonvälitystä koskevaa 49 §:ää, ja toisaalta asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen osalta neuvontapalveluja koskevaa 7 a luvun 29 §:ää.

49 c §. *Neuvontapalvelujen suorittaminen.* Pykälässä säädettäisiin neuvontapalvelun tarjoajan velvollisuuksista neuvontapalvelun suorittamisesta. Periaatteiltaan vastaava säännös sisältyy lain 7 a luvun 30 §:ään.

Pykälän 1 *momentin* mukaan neuvontapalvelun tulee perustua kuluttajan taloudellista tilannetta koskeviin tietoihin, kuluttajan ilmoittamiin luottoa koskeviin tarpeisiin ja odotuksiin sekä asianmukaisiin oletuksiin kuluttajan riskeistä luottosopimuksen voimassaoloaikana. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 3 kohdan a ja b alakohta sekä direktiivin 32 artiklan 1 kohdan kolmas alakohta.

Pykälän 2 *momentin* mukaan neuvontapalvelun tarjoajan on arvioitava riittävän suuri määrä tuotevalikoimassaan olevia luottosopimuksia. Neuvontapalvelun tarjoajan on tekemänsä arvioinnin perusteella suositeltava kuluttajan tarpeisiin ja odotuksiin sekä tämän taloudelliseen tilanteeseen sopivaa tai sopivia luottosopimuksia. Lisäksi edellytetään, että kuluttajalle annetaan kappale tehdystä suosituksesta paperilla tai tämän valitsemalla ja neuvontapalvelua koskevassa sopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 3 kohdan c ja e alakohta.

Pykälän 3 *momentin* mukaan neuvontapalvelun tarjoajan on toimittava kuluttajan edun mukaisesti neuvontapalvelua tarjotessaan sekä varoitettava kuluttajaa, jos luottosopimus voi

kuluttajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen aiheuttaa tälle erityisen riskin. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 3 kohdan d alakohta ja saman artiklan 5 kohta.

49 d §. Riippumaton neuvonta. Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin edellytyksistä, joiden täyttyessä luotonantaja ja luotonvälittäjä saisivat ilmoittaa tarjoavansa riippumatonta neuvontaa tai toimivansa riippumattomana neuvojana. Säännöksen mukaan edellytyksenä olisi ensinnäkin, että luotonantaja tai luotonvälittäjä arvioivat neuvontapalvelua tarjotessaan riittävän suurta määrää markkinoilla tarjolla olevia luottosopimuksia. Vaatimuksen täyttämiseksi riittävää ei olisi, että neuvontapalvelua tarjottaessa arvioitaisiin ainoastaan yhden luotonantajan tai konsernin tarjoamia luottoja. Luotonvälittäjiä koskien edellytyksenä olisi lisäksi, ettei luotonvälittäjä vastaanota korvausta neuvontapalvelusta eikä suosittlemansa luottosopimuksen johdosta muulta taholta kuin kuluttajalta.

Pykälällä pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 4 kohdan toinen alakohta. Mainitun kohdan kolmannen alakohdan mukaan luotonvälittäjän korvauksen vastaanottamista koskevaa rajoitusta sovelletaan vain, jos huomioon otettujen luotonantajien lukumäärä on vähemmän kuin enemmistö markkinoilla toimivista luotonantajista. Ehdotuksen mukaan mainittua rajoitusta sovellettaisiin kuitenkin luotonvälittäjien osalta kaikissa tapauksissa, ja tältä osin säännös perustuu saman kohdan neljännen alakohdan jäsenvaltio-optioon.

Tietämys ja pätevyys

49 e §. Luotonantajalta ja luotonvälittäjältä vaadittava asiantuntemus. Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin luotonantajalta ja luotonvälittäjältä vaadittavasta asiantuntemuksesta. Ehdotuksen mukaan luotonantajan ja luotonvälittäjän henkilöstöllä ja, jos luotonantaja tai luotonvälittäjä on oikeushenkilö, sen ylimpään johtoon kuuluvilla on oltava luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys. Vaatimus koskisi ensinnäkin luotonantajan ja luotonvälittäjän henkilöstöä, jota koskeva määritelmä sisältyy voimassa olevan lain 7 luvun 7 §:n 4 kohtaan. Henkilöstöllä tarkoitetaan luotonantajan tai luotonvälittäjän palveluksessa olevia tai muutoin tämän lukuun toimivia, jotka osallistuvat kuluttajaluottojen myöntämiseen tai niiden välittämiseen, ja henkilöitä, joiden välittömän johdon ja valvonnan alaisena ensiksi tarkoitetut henkilöt toimivat. Lisäksi, jos luotonantaja tai luotonvälittäjä on oikeushenkilö, asiantuntemusta koskevia vaatimuksia sovellettaisiin myös sen ylimpään johtoon kuuluviin henkilöihin. Ylimpään johtoon olisi katsottava kuuluvan toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, hallitukseen rinnastettavan toimielimen jäsenet ja varajäsenet, vastuunalaiset yhtiömiehet sekä muut ylempään johtoon kuuluvat. Asiantuntemusvaatimus koskisi ylintä johtoa kollektiivina. Kaikilta ylimpään johtoon kuuluvilta ei siis välttämättä edellytetä luottotoiminnan tuntemusta, vaan riittää, että ylimmällä johdolla kokonaisuudessaan on tarvittava tietämys ja pätevyys ottaen huomioon luottotoiminnan luonne ja laajuus. Asiantuntemusvaatimuksen ulottaminen ylimpään johtoon on tarpeen, sillä asiantuntemusta koskevien vaatimusten kohteena olevaan henkilöstöön olisi kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 77 kappaleen mukaan kuuluttava sekä kaupankäyntiä hoitava henkilöstö että kauppojen toteuttamistoimintaa hoitava henkilöstö – mukaan lukien johtohenkilöstö sekä tapauksen mukaan luotonantajien ja luotonvälittäjien hallituksen jäsenet – joilla on merkittävä tehtävä luottosopimukseen liittyvässä prosessissa. Sen sijaan henkilöitä, jotka hoitavat luottosopimukseen liittyvää prosessiin kuulumattomia tukitoimia, henkilöstöasioita hoitava ja tieto- ja viestintäteknologian tukihenkilöstö mukaan lukien, ei olisi saman johdanto-osan kappaleen mukaan pidettävä henkilöstönä, jota asiantuntemusta koskevat vaatimukset koskevat.

Asiantuntemusta koskevista vaatimuksista ehdotetaan säädettävän 2. lakiehdotuksen mukaisesti rekisteröityjen luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien osalta mainitun lakiehdotuksen 10 §:n

4 momentissa, 3. lakiehdotuksen mukaisesti luotonvälittäjäksi rekisteröityjen osalta mainitun lakiehdotuksen 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa ja 10 §:ssä sekä luottolaitosten osalta 9. lakiehdotuksen 15 luvun 12 a §:n 3 momentissa. Nyt ehdotettu säännös on kuitenkin tarpeen kuluttajaluottodirektiivin 33 artiklan asianmukaiseksi täytäntöönpanemiseksi sellaisten luotonantajien ja luotonvälittäjien osalta, jotka eivät 2. lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaan kuulu sanotun lakiehdotuksen soveltamisalaan tai joihin ei 3. lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan sovelleta mainitun lakiehdotuksen rekisteröitymisvelvollisuutta koskevia säännöksiä.

Luotonantajan ja luotonvälittäjän tulisi myös määritellä toiminnassaan soveltamansa henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset kirjallisesti. Vaatimukset olisi määriteltävä konkreettisesti esimerkiksi henkilöstön perehdytys- ja koulutusohjelmilla, ja niiden ajantasaisuutta olisi seurattava säännöllisesti ja niitä olisi päivitettävä tarvittaessa.

Vaadittavasta asiantuntemuksesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälällä ja sen nojalla annettavalla asetuksella pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 33 artikla.

50 §. Seuraamukset. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi sen johdosta, että lakiehdotuksen 7 luvun 7 a §, 8 a § ja sen nojalla annetut säännökset (valtioneuvoston asetus kuluttajalle luottosopimuksesta annettavista tiedoista), 11, 11 a, 11 b ja 12 a §:n, 13 §:n 2 momentin 1 kohdan uusi e ja i alakohta, saman momentin 1 a, 3 a, 5 ja 6 kohta sekä 4 momentti, 13 b, 13 c, 16 b ja 18 §, 20 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 23 ja 23 a §, 25 §:n 1 momentti, 27, 28, 30 ja 32 §, 41 § ja sen 2 momentin nojalla annetut säännökset (valtioneuvoston asetus kuluttajalle luottosopimuksesta annettavista tiedoista), 42 § ja sen nojalla annetut säännökset (valtioneuvoston asetus kuluttajalle luottosopimuksesta annettavista tiedoista), 43, 46, 46 a, 47, 47 a, 48 a, 49, 49 a, 49 b, 49 c ja 49 d sekä 49 e § ja sen nojalla annetut säännökset (valtioneuvoston asetus luotonantajien ja luotonvälittäjien ammatillisista vaatimuksista eräissä kuluttajaluotoissa) ehdotetaan otettavaksi seuraamusmaksusääntelyn piiriin. Lisäyksillä pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan 2 kohta.

51 §. Valvontaviranomaiset. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maininta luotonvälittäjistä. Jatkossa myös Finanssivalvonta valvoisi luvun säännösten noudattamista, kun luotonvälittäjä on Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. Tällaisia muita finanssimarkkinoilla toimivia olisivat 12. lakiehdotuksen 5 §:n 44 kohdan mukaan 3. lakiehdotuksen 5 §:n mukaan luotonvälittäjärekisteriin ilmoittautumisvelvolliset. Muutoksella pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 1 kohta. Muilta osin pykälää ei ehdoteta muutettavaksi.

7 a luku Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

9 §. Asuntovakuudellisia kuluttajaluottoja koskevat tiedonantovelvoitteet. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Asuntovakuudellisiin kuluttajaluottoihin sovellettaisiin jatkossa lisäksi ehdotuksen 7 luvun 11 a §:ää, mistä syystä pykälään tehtäisiin tätä koskeva tekninen muutos.

31 §. Kuluttajaluottoja koskevien säännösten soveltaminen. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa täsmennettäisiin, että jos asunto-omaisuuteen liittyvä luotto eräännytetään, luotonantajan vaatiessa maksueriä, jotka muuten eivät ole eräänntyneet, luotonantajan saatavaa laskettaessa näistä maksueristä on vähennettävä se osa luottokustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan. Lisäksi momentissa säädettäisiin siitä, että luotonantaja saa kuitenkin periä kokonaisuudessaan luottosopimuksessa yksilöidyt, kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut.

Ehdotus merkitsisi poikkeusta ehdotuksen 7 luvun 35 §:n 1 momenttiin ja on tarpeen nykytilan säilyttämiseksi asunto-omaisuuteen liittyvien luottojen eräännyttämisen osalta.

7.2 Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä

1 §. Soveltamisala. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentin 4 kohdan mukaan lain soveltamisalan ulkopuolella olisivat jatkossa elinkeinonharjoittajat, jotka ovat mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettuja mikroyrityksiä tai pieniä tai keskisuuria yrityksiä, ja jotka päätoimensa ohella myöntävät maksunlykkäyksiä vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi, jos tällaisista maksunlykkäyksistä ei peritä korkoa tai muita maksuja, lukuun ottamatta korkolain tai saatavien perinnästä annetun lain nojalla kuluttajan maksettavaksi tulevaa korkoa tai kuluja. Muutoksen myötä lain soveltamisala laajenisi, sillä soveltamisalarajaukselle asetettaisiin nykyistä tarkempia kriteerejä. Elinkeinonharjoittajan olisi soveltamisalarajaukseen kuuluakseen ensinnäkin oltava komission suosituksessa tarkoitettu mikroyritys tai pieni tai keskisuuri yritys. Suosituksen liitteen 2 artiklan 1 kohdan mukaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) luokka koostuu yrityksistä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Lisäksi edellytyksenä olisi, että tällaisen elinkeinonharjoittajan ainoastaan myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi myöntämästä maksunlykkäyksestä ei peritä muuta korkoa tai muita maksuja kuin korkolain nojalla kuluttajan maksettavaksi tulevaa viivästyskorkoa tai saatavien perinnästä annetussa laissa säädettyjä perintäkuluja. Silloin, kun elinkeinonharjoittaja täyttäisi mainitut edellytykset, se kuuluisi soveltamisalarajauksen piiriin. Muutoksella pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 3 kohdan b alakohdan jäsenvaltio-optio.

Eräitä sivutoimisia luotonvälittäjiä koskevasta soveltamisalapoikkeuksesta säädettäisiin 3. lakiehdotuksen 3 §:ssä.

2 §. Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä tapauksissa. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentin mukaan lain 3–12 ja 23 § eivät koskisi Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentin 9 kohdassa tarkoitettuja maksulaitoksia, jotka myöntävät maksulaitoslain (297/2010) 10 §:ssä tarkoitettua maksupalveluun liittyvää luottoa. Selvyyden vuoksi voidaan mainita, että myös sähkörahayhteisöt ovat säännöksessä tarkoitettuja maksulaitoksia. Maksulaitoslain 10 §:ssä säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä maksulaitos saa myöntää maksupalveluun liittyvää luottoa. Jos maksulaitos myöntää muuta lain soveltamisalaan kuuluvaa luottoa kuin edellä tarkoitettua maksupalveluun liittyvää luottoa, mainittuja säännöksiä kuitenkin sovellettaisiin. Ehdotettu soveltamisalarajaus olisi kapeampi kuin voimassa olevan momentin soveltamisalarajaus, mistä johtuu, että muihin voimassa olevan lain säännöksessä mainittuihin elinkeinonharjoittajiin kuin säännöksessä mainittuihin maksulaitoksiin sovellettaisiin jatkossa muitakin lain säännöksiä. Momentilla pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 2 kohdan b ja c alakohta.

3 a §. Oikeus tarjota kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja. Pykäle olisi uusi. Pykälän 1 momentin mukaan elinkeinonharjoittaja saisi tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja vain, jos se on rekisteröity tämän lain mukaisesti luotonantajaksi tai vertaislainanvälittäjäksi. Myös 1 §:n 3 momentin 1, 2, 4 ja 5 kohdan nojalla lain soveltamisalan ulkopuolelle rajatut toimijat saisivat tarjota neuvontapalveluja. Viimeksi mainittu lisäys on tarpeen ottaa lakiin, sillä lain soveltamisalan ulkopuolelle on sen 1 §:n 3 momentin nojalla rajattu muun muassa luottolaitokset, jotka kuitenkin ehdotuksessa säädetystä rekisteröimisvelvollisuudesta

vapautumisestaan huolimatta saavat kuluttajaluottodirektiivin mukaan kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvana luotonantajana toimiessaan tarjota tällaisia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja. Sen sijaan esimerkiksi 1 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitetuilla panttilainauslaitoksilla ei olisi ehdotuksen mukaan oikeutta tarjota neuvontapalveluja, sillä niiden myöntämiin luottoihin ei sovelleta kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksiä. Neuvontapalvelun määritelmä sisältyisi 1. lakiehdotuksen 7 luvun 7 §:n 8 kohtaan. Lisäksi momentti sisältäisi selvyyden vuoksi viittauksen 3. lakiehdotukseen, jonka 4 §:ssä säädettäisiin luotonvälittäjän oikeudesta tarjota mainittuja luottoja koskevia neuvontapalveluja. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 6 kohdan ensimmäinen alakohta.

Selvyyden vuoksi olisi todettava, että koska säännös koskee ainoastaan elinkeinonharjoittajien oikeutta tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja, sillä ei rajoitettaisi esimerkiksi talous- ja velkaneuvojen tai muiden julkisten tai vapaaehtoisten velkaneuvontaa harjoittavien toimijoiden, jotka eivät toimi kaupalliselta pohjalta, oikeutta antaa velkojen hoitamiseen liittyviä suosituksia, vaikka tällaiset toimijat myöntäisivätkin luottoa toiminnassaan. Tällaisilta toimijoilta ei siis edellytettäisi jatkossakaan luotonantajaksi tai vertaislainanvälittäjäksi rekisteröitymistä. Poikkeus perustuu kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan c alakohdan jäsenvaltio-option.

Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (852/2016) 4 §:ään, jossa säädetään oikeudesta tarjota tällaisia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja.

Neuvontapalveluja koskevaa sääntelyä ehdotetaan lisäksi 1. lakiehdotuksen 7 luvun 49 a–49 d §:ään.

4 §. Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus. Rekisteri-ilmoitusta koskevaa pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentin 2 kohdan mukaan rekisteri-ilmoitukseen olisi voimassa olevassa laissa säädettyjen vaatimusten lisäksi sisällytettävä tieto siitä, aikooko luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja. Lisäys ei perustu direktiiviin, mutta sitä pidetään valvonnan kannalta tarpeellisena. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevaa lakia.

8 §. Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momenttiin lisättäisiin uusi 3 a kohta, jonka mukaan luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin merkittäisiin jatkossa myös se, tarjoaako elinkeinonharjoittaja kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja. Lisäys ei perustu direktiiviin, mutta sitä pidetään valvonnan kannalta tarpeellisena. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta siitä, että rekisteriin merkittäisiin tieto ehdotuksen 22 §:ssä tarkoitettua kiellosta harjoittaa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevaa neuvontapalvelujen tarjoamista.

10 §. Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän johdon velvoitteet. Pykälän 1–3 momentti vastaisivat voimassa olevaa lakia.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin luotonantajan palveluksessa olevien ja muutoin tämän lukuun toimivien henkilöiden tietämystä ja pätevyyttä

koskevista vähimmäisvaatimuksista. Momentin mukaan 1. lakiehdotuksen 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja myöntävän luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän palveluksessa olevilla ja muutoin sen lukuun toimivilla henkilöillä, jotka osallistuvat luottojen myöntämiseen tai vertaislainojen välittämiseen, olisi oltava luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys. Kyseiset vaatimukset koskevat myös henkilöitä, joiden välittömän johdon ja valvonnan alaisina edellä tarkoitetut henkilöt toimivat, eli käytännössä luoton myöntämiseen osallistuvien henkilöiden lähiesihenkilöitä. Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän tulisi määritellä toiminnassaan soveltamansa henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset kirjallisesti. Vaatimukset olisi määriteltävä konkreettisesti esimerkiksi henkilöstön perehdytys- ja koulutusohjelmilla, ja niiden ajantasaisuutta olisi seurattava säännöllisesti ja niitä olisi päivitettävä tarvittaessa. Tietämystä ja pätevyyttä koskevista vaatimuksista säädettäisiin momentin nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa. Momentilla ja sen nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 33 artikla.

17 §. Vaitiolovelvollisuus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainittaisiin jatkossa myös kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien neuvontapalvelujen tarjoaminen. Lisäys ei perustu direktiiviin.

21 §. Seuraamusmaksu. Pykälän 1 kohtaan lisättäisiin viittaus ehdotuksen 10 §:n 4 momenttiin. Lisäyksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan 2 kohta.

22 §. Erityinen kielto-oikeus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Finanssivalvonnan kielto-oikeus kattaisi jatkossa myös kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevien neuvontapalvelujen tarjoamisen, jota harjoitetaan ehdotetun lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Lisäys ei perustu direktiiviin.

7.3 Laki eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä

1 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta. Pykälän 1 momentin mukaan laki koskisi 1. lakiehdotuksen 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välitystä sekä tällaisiin luottoihin liittyvien neuvontapalvelujen tarjoamista. Mainitun luvun soveltamisalan ulkopuolelle jäivät luvun 1 §:n 5 momentin mukaan esimerkiksi panttilainauslaitoksen myöntämät luotot sekä sosiaalisesta luototuksesta annetun lain (1133/2002) nojalla myönnettävät luotot. Näiden luottojen välitys ei kuuluisi siten myöskään käsiteltävän lakiehdotuksen soveltamisalaan.

Kuluttajaluottojen välitys määritellään 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja neuvontapalvelu kyseisen momentin 2 kohdassa. Kuluttajaluotolla tarkoitetaan 1. lakiehdotuksen 7 luvussa luottoa, jonka elinkeinonharjoittaja (*luotonantaja*) sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä. Momentilla pantaisiin luotonvälittäjien osalta täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi, että vertaislainanvälitykseen sovelletaan ehdotuksen sijaan eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettua lakia (186/2023).

2 §. Määritelmät. Pykälän 1 kohta sisältää kuluttajaluottojen välityksen määritelmän. Kuluttajaluottojen välityksellä tarkoitetaan muun kuin luotonantajan itsensä korvausta vastaan tekemää kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottosopimusten esittelemistä tai tarjoamista kuluttajille, kuluttajien avustamista muutoin tällaisten

luottosopimusten tekemisessä sekä tällaisten luottosopimusten tekemistä kuluttajien kanssa luotonantajan puolesta. Kohdalla pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 12 alakohta. Määritelmä vastaisi asiallisesti 1. lakiehdotuksen 7 luvun 7 §:n 6 kohtaan sisältyvää luotonvälittäjän määritelmää.

Pykälän 2 kohta sisältää neuvontapalvelun määritelmän. Määritelmä vastaa 1. lakiehdotuksen 7 luvun 7 §:n 8 kohdassa säädettyä. Kohdalla pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 21 alakohta.

Pykälän 3 kohta sisältää henkilöstön määritelmän. Henkilöstöllä tarkoitettaisiin luotonvälittäjän palveluksessa olevia tai muutoin tämän lukuun toimivia, jotka osallistuvat kuluttajaluottojen välitykseen, ja henkilöitä, joiden välittömän johdon ja valvonnan alaisena ensiksi tarkoitettut henkilöt toimivat.

Pykälän 4 kohta sisältää luotonvälittäjän määritelmän. Määritelmä kattaisi elinkeinonharjoittajat, jotka on rekisteröity ehdotuksen mukaisesti kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välittäjiksi sekä sellaiset kuluttajaluottojen välitystä harjoittavat tahot, joihin ei ehdotuksen 3 §:n 2 momentin mukaisesti sovellettaisi rekisteröitymisvelvollisuutta koskevia 5–9 §:n säännöksiä. Toiseksi mainittuihin tahoihin sovellettaisiin kuitenkin ehdotuksen muita säännöksiä.

3 §. Oikeus välittää kuluttajaluottoja. Pykälässä säädettäisiin oikeudesta välittää kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja. Pykälän 1 momentin mukaan elinkeinonharjoittajalla olisi oikeus välittää tällaisia kuluttajaluottoja vain, jos se on rekisteröity kuluttajaluottojen välittäjäksi tämän lain mukaisesti. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista rekisteröitymisvelvollisuuteen. Momentin 1 kohdan mukaan rekisteröitymisvelvollisuutta koskevia lain 5–9 §:n säännöksiä ei sovellettaisi Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun luottolaitokseen ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeeseen. Momentin 2 kohdan mukaan rekisteröitymisvelvollisuutta koskevia säännöksiä ei sovellettaisi myöskään luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuun ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen. Momentin 1 ja 2 kohdalla pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 2 kohdan a alakohta.

Momentin 3 kohdan mukaan rekisteröitymisvelvollisuus ei koskisi kulutushyödykkeitä tarjoavaa elinkeinonharjoittajaa, joka on mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettu mikroyritys tai pieni tai keskiuuri yritys, ja joka päätoimensa ohella välittää kuluttajaluottoja myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Suosituksen liitteen 2 artiklan 1 kohdan mukaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) luokka koostuu yrityksistä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Rekisteröitymisvelvollisuutta koskevan poikkeuksen piiriin kuuluisivat siis sellaiset sivutoimiset luotonvälittäjät, kuten rahoitusyhtiön lukuun toimivat huonekalu- ja autokauppiaat, jotka kuuluvat edellä tarkoitettuun mikroyritysten tai pienten tai keskisuurten yritysten luokkaan. Poiketen siitä, mitä sivutoimisten luotonantajien osalta ehdotetaan 2. lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentin 4 kohdassa, elinkeinonharjoittajien sivutoimisesti myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi välittämille luotoille ei kuitenkaan asetettaisi lisäedellytyksiä. Jos kyse on luotonvälittäjänä toimivasta elinkeinonharjoittajasta, joka ei täytä mainittuja kriteerejä, rekisteröitymisvelvollisuutta koskevia säännöksiä kuitenkin

sovellettaisiin. Puheena olevaa rekisteröitymisvelvollisuutta koskevaa poikkeusta sovellettaessa olisi otettava huomioon lisäksi, että kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 84 kappaleen mukaisesti suuret yritykset eivät saisi käyttää kyseistä vapautusta välttääkseen direktiivissä säädetyt hyväksyntä- ja rekisteröintivaatimukset. Kohdalla pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 3 kohdan a alakohdan jäsenvaltio-optio.

Momentin mukainen poikkeus koskisi vain rekisteröitymisvelvollisuutta koskevia 5–9 §:n säännöksiä. Poikkeuksen piirissä olevien toimijoidenkin olisi noudatettava 10–13 §:ssä säädettyjä velvoitteita, kun ne välittävät kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja tai tarjoavat näihin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja.

Lisäksi on syytä huomata, että momentissa tarkoitettu poikkeus ei koskisi 2. lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluvia luotonantajia tai vertaislainanvälittäjiä paitsi jos kyse on samalla jostakin momentin 1–3 kohdassa tarkoitettusta toimijasta.

4 §. Oikeus tarjota neuvontapalveluja. Pykälässä säädettäisiin elinkeinonharjoittajan oikeudesta tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja, ja sillä pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 6 kohdan ensimmäinen alakohta. Ehdotuksen mukaan elinkeinonharjoittaja saisi tarjota mainittuja kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja vain, jos se on rekisteröity tämän lain mukaisesti luotonvälittäjäksi. Myös 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa rekisteröitymisvelvollisuuden ulkopuolelle säädetyillä toimijoilla olisi oikeus tarjota neuvontapalveluja. Viimeksi mainittu lisäys on, vastaavasti kuin 2. lakiehdotuksen 3 a §:n osalta, tarpeen ottaa lakiin, jotta olisi selvää, että rekisteröitymisvelvollisuuden ulkopuolelle säädetyillä toimijoilla, kuten luottolaitoksilla, on oikeus tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja välittäessään tällaisia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja. Niin ikään ehdotuksen 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuilla sivutoimisina luotonvälittäjinä toimivilla elinkeinonharjoittajilla olisi oikeus tarjota neuvontapalveluja ilman rekisteröitymistä. Tämä oikeus olisi myös elinkeinonharjoittajalla, joka tarjoaa neuvontapalveluja satunnaisesti muun toimilupaa, rekisteröintiä tai ennakkollista hyväksyntää edellyttävän ammattitoiminnan yhteydessä. Viimeksi mainittujen elinkeinonharjoittajien sisällyttämisellä hyödynnettäisiin kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan jäsenvaltio-optiota sallia neuvontapalvelujen tarjoaminen luotonantajien ja luotonvälittäjien lisäksi myös satunnaisesti ammattitoimintansa yhteydessä neuvontapalveluja tarjoaville elinkeinonharjoittajille, joiden ammattitoimintaa säännellään lain säännöksin, hallinnollisin määräyksin tai eettisin säännöin, joissa ei suljeta pois näiden palvelujen tarjoamista. Tällainen elinkeinonharjoittaja voi olla esimerkiksi asianajaja tai muu henkilö, joka on saanut luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain (715/2011) mukaisen luvan toimia oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana. Neuvontapalvelun määritelmä sisältyisi ehdotuksen 2 §:n 2 kohtaan sekä 1. lakiehdotuksen 7 luvun 7 §:n 8 kohtaan. Lisäksi momentti sisältäisi selvyuden vuoksi viittauksen 2. lakiehdotukseen, jonka 3 a §:ssä säädettäisiin luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän oikeudesta tarjota mainittuja luottoja koskevia neuvontapalveluja.

Kuten 2. lakiehdotuksen 3 a §:n osalta, myös nyt ehdotetun säännöksen osalta olisi selvyuden vuoksi todettava, että sillä ei rajoitettaisi esimerkiksi talous- ja velkaneuvojen tai muiden julkisten tai vapaaehtoisten velkaneuvontaa harjoittavien toimijoiden, jotka eivät toimi kaupalliselta pohjalta, oikeutta antaa velkojen hoitamiseen liittyviä suosituksia. Tällaisilta toimijoilta ei siis edellytettäisi jatkossakaan luotonvälittäjäksi rekisteröitymistä. Poikkeus perustuu kuluttajaluottodirektiivin 16 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan c alakohdan jäsenvaltio-optioon.

Neuvontapalveluja koskevaa sääntelyä ehdotetaan lisäksi 1. lakiehdotuksen 7 luvun 49 a–49 d §:ään.

5 §. Välittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan velvollisuudesta pitää rekisteröidyistä luotonvälittäjistä rekisteriä.

Pykälän 2 momentissa säädetään kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välitystä suunnittelevan velvollisuudesta tehdä Finanssivalvonnalle ilmoitus rekisteriin merkitsemistä varten. Lisäksi momentissa säädetään siitä, mitä rekisteri-ilmoitukseen olisi sisällytettävä.

Momentin 1 kohdan mukaan ilmoituksessa olisi ensinnäkin mainittava yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus. Jos yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ei ole henkilötunnusta, hänen olisi ilmoitettava syntymäaikansa. Lisäksi olisi ilmoitettava toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta luotonvälitystä harjoitetaan tai neuvontapalveluja tarjotaan. Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, rekisteri-ilmoituksessa olisi puolestaan mainittava oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta luotonvälitystä harjoitetaan tai neuvontapalveluja tarjotaan. Lisäksi ilmoituksessa olisi annettava tieto siitä, mikäli ilmoituksen tekijä tarjoaa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, momentin 2 kohdan mukaan ilmoituksessa olisi myös annettava selvitys niistä 7 §:n 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, joiden luotettavuus tulee arvioitavaksi. Ilmoituksesta olisi siis käytävä ilmi esimerkiksi oikeushenkilön toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä hallituksen jäsenet ja varajäsenet.

Momentin 3 kohdan mukaan rekisteri-ilmoituksessa olisi lisäksi annettava selvitys niiden henkilöiden koulutuksesta ja työkokemuksesta, joilta lain 6 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan edellytetään luottotoiminnan tuntemusta. Tarpeellisia asiakirjoja voivat olla esimerkiksi ansioluettelo-, tutkinto- ja työtodistukset sekä todistukset osallistumisesta merkittäviin koulutusohjelmiin tai ammatillisiin kursseihin. Ehdotuksen 6 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla vaadittavasta asiantuntemuksesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan oikeudesta saada ilmoituksen tekijältä lisätietoja. Tietojen on oltava tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi. Lisätietojen pyytäminen voi olla tarpeen esimerkiksi silloin, kun Finanssivalvonta ei saa ilmoituksen tekijän luotettavuuden selvittämiseksi tarpeellisia tietoja suoraan rikosrekisteristä.

Pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi antaa tarkempia määräyksiä pykälässä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä. Finanssivalvonta on luonteeltaan vastaavissa ilmoitusmenettelyissä pitänyt tarpeellisena antaa tarkempia määräyksiä esimerkiksi ilmoitukseen sisältyvien tietojen toimittamistavasta ja -muodosta. Vastaavaa lisäystä ehdotetaan yhdenmukaisuussyistä asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjien osalta 4. lakiehdotuksen 5 §:n 4 momenttiin.

6 §. Rekisteröinnin edellytykset. Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä, joiden täyttyessä Finanssivalvonnan olisi merkittävä ilmoituksen tekijä luotonvälittäjäksi rekisteriin. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 1 kohta, mutta rekisteröinnin edellytysten sisältö on kansallista sääntelyä. Rekisteröinnin edellytykset vastaavat

luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien rekisteröinnille eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 6 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan edellytyksenä olisi ensinnäkin, että ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa. Vastaavasta edellytyksestä säädetään eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa. Elinkeinon harjoittamisen oikeudesta säädetään elinkeinotoimintalaissa (565/2023). Mainitun lain 2 §:n mukaan mainitussa laissa säädetyn edellytyksin elinkeinotoimintaa saa harjoittaa luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella, suomalainen yhteisö tai säätiö sekä ulkomainen yhteisö tai säätiö, joka on perustettu Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lisäksi oikeus elinkeinonharjoittamiseen on mainitun lain 3 §:n mukaan niillä, joille Patentti- ja rekisterihallitus on siihen erikseen myöntänyt luvan.

Momentin 2 kohdassa edellytettäisiin, ettei ilmoituksen tekijä ole konkurssissa. Jos ilmoituksen tekijä on luonnollinen henkilö, hänen olisi lisäksi oltava täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan saisi olla rajoitettu.

Momentin 3 kohdassa edellytettäisiin, että ilmoituksen tekijä on luotettava. Luotettavuudesta säädetäisiin ehdotuksen 7 §:ssä.

Momentin 4 kohdan mukaan ilmoituksen tekijällä olisi oltava luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys. Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus koskee myös sen ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä. Vaatimus vastaisi pääpiirteissään asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettyä rekisteröinnin edellytystä, mutta olisi laajuudeltaan rajatumpi koskien ainoastaan ilmoituksen tekijää sekä tapauksen mukaan oikeushenkilön ylimpään johtoon kuuluvia. Asiantuntemusvaatimus koskisi ylintä johtoa kollektiivina. Kaikilta ylimpään johtoon kuuluvilta ei siis välttämättä edellytetä luottotoiminnan tuntemusta, vaan riittää, että ylimmällä johdolla kokonaisuudessaan on tarvittava tietämys ja pätevyys ottaen huomioon luottotoiminnan luonne ja laajuus. Säännös liittyy kuluttajaluottodirektiivin 33 artiklan 1 ja 2 kohdan täytäntöönpanoon, mutta mainitut säännökset eivät edellytä tietämystä ja pätevyyttä koskevien vaatimusten asettamista rekisteröinnin edellytykseksi. Tältä osin sääntely olisi kansallista. Ottaen huomioon, että asiantuntemusta koskevien vaatimusten kohteena olevaan henkilöstöön olisi kuitenkin direktiivin johdanto-osan 77 kappaleen mukaan kuuluttava sekä kaupankäyntiä hoitava henkilöstö että kauppojen toteuttamistoimintaa hoitava henkilöstö – mukaan lukien johtohenkilöstö sekä tapauksen mukaan luotonantajien ja luotonvälittäjien hallituksen jäsenet – joilla on merkittävä tehtävä luottosopimukseen liittyvässä prosessissa, sekä luotonantajien ja erilaisten kuluttajaluottojen välittäjiä koskevan sääntelyn yhdenmukaisuuteen liittyvät tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat, tietämystä ja pätevyyttä koskevien vaatimusten asettamista rekisteröinnin edellytykseksi pidetään perusteltuna.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut oikeushenkilön ylimpään johtoon kuuluvat henkilöt, joita olisivat toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, vastuunalaiset yhtiömiehet sekä muut ylimpään johtoon kuuluvat.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin rekisteröinnin epäämisestä, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa kuluttajaluottojen välitystä toisen välikätenä. Vastaava säännös sisältyy eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun

lain 5 §:n 2 momenttiin sekä asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 6 §:n 3 momenttiin.

Ilmoituksen tekijältä ja ylimmältä johdolta edellytettävästä luottotoiminnan asiantuntemuksesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella, ja *4 momentti* sisältäisi tätä koskevan valtuuden.

7 §. Luotettavuus. Pykälä ei perustu direktiiviin, mutta sen sisällyttämistä pidetään tärkeänä ehdotetun sääntelyn yhteneväisyyden kannalta luotonantajia ja muita luotonvälittäjiä koskevaan sääntelyyn nähden.

Pykälän *1 momentissa* määriteltäisiin, mitä luotettavuudella 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetaan. Ilmoituksen tekijää ei pidettäisi luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton välittämään kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja tai toimimaan tällaista toimintaa harjoittavan yhteisön toimitusjohtajana tai hänen sijaisenaan, hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, hallitukseen rinnastettavan toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä taikka vastuunalaisena yhtiömiehenä. Vaikka henkilöä ei olisikaan tuomittu edellä tarkoitettuun vankeus- tai sakkorangaistukseen, häntä ei ehdotuksen mukaan voitaisi pitää luotettavana myöskään silloin, kun hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan edellä kuvatussa tehtävässä. Vastaavanlainen säännös sisältyy eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 6 §:n 1 momenttiin sekä asunto-omaisuuteen liittyvistä kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 7 §:n 1 momenttiin, joten sen sisällyttämistä ehdotukseen pidetään sääntelyn yhdenmukaisuuden näkökulmasta perusteltuna. Nyt ehdotettu säännös olisi kuitenkin edellä mainittuja säännöksiä rajatumpi, sillä se ei koskisi luotonvälitystoimintaa harjoittavan yhteisön omistamista, jolloin myöskään luotettavuus ei tulisi säännöksen nojalla arvioitavaksi henkilöllä luotonvälitystä harjoittavassa yhteisössä olevan omistus- tai määräämisvallan perusteella.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin siitä, keitä 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu vaatimus koskisi silloin, kun ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö. Jotta luotettavuusvaatimus oikeushenkilön kohdalla täyttyisi, kaikkien säännöksessä lueteltujen tahojen olisi oltava luotettavia.

Pykälän *3 momentin* mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus saada sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen 1 momentissa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi. Lisäksi momentissa olisi informatiivinen viittaus siitä, että Finanssivalvonnan oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

8 §. Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen. Pykälä ei perustu direktiiviin, mutta sen sisällyttämistä pidetään tärkeänä ehdotetun sääntelyn yhteneväisyyden kannalta luotonantajia ja muita luotonvälittäjiä koskevaan sääntelyyn nähden.

Pykälän *1 momentissa* säädetään rekisteriin merkittävistä tiedoista. Momentin *1 kohdan* mukaan rekisteriin merkittäisiin yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus. Jos yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ei ole henkilötunnusta, rekisteriin merkitään hänen syntymäaikansa. Lisäksi rekisteriin merkitään toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta luotonvälitystä harjoitetaan tai neuvontapalveluja tarjotaan. Toimipaikalla tarkoitetaan rakennusta, huonetta tai muuta tilaa, jota luotonantaja käyttää asiakaspalvelun hoitamiseen.

Jos luotonvälittäjä on oikeushenkilö, momentin 2 kohdan mukaan rekisteriin olisi merkittävä oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta luotonvälitystä harjoitetaan tai neuvontapalveluja tarjotaan.

Momentin 3 kohdan mukaan rekisteriin olisi merkittävä myös niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus, joiden luotettavuus on rekisteri-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty. Jos tällaisella henkilöllä ei ole henkilötunnusta, rekisteriin merkitään hänen syntymäaikansa.

Momentin 4 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus, joiden luottotoiminnan tuntemus on rekisteri-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty. Jos tällaisella henkilöllä ei ole henkilötunnusta, rekisteriin merkitään hänen syntymäaikansa.

Momentin 5 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin rekisteröinnin päivämäärä.

Momentin 6 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin tieto siitä, mikäli ilmoituksen tekijä tarjoaa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja. Luotonvälittäjän oikeudesta tarjota neuvontapalveluja säädetään ehdotuksen 4 §:ssä.

Momentin 7 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin luotonvälittäjälle määrätyt hallinnolliset seuraamukset sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko. Lisäksi rekisteriin merkittäisiin momentin 8 kohdan mukaan rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Pykälän 2 momentin mukaan rekisteriin merkittäisiin myös tiedot niistä, joille Finanssivalvonta on määrännyt ehdotuksen 17 §:ssä tarkoitetun kiellon välittää kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja ilman rekisteröintiä tai tarjota tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja 4 §:n vastaisesti. Kieltoa koskeva tieto sekä tieto 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetuista seuraamuksista tulee poistaa viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona seuraamus tai kielto on määrätty. Tietoa rikosoikeudellisesta seuraamuksesta ei merkittäisi rekisteriin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin luotonvälittäjän velvollisuudesta ilmoittaa viipymättä Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittyjen tietojensa muutoksista. Finanssivalvonnalle olisi ilmoitettava myös toiminnan lopettamisesta.

9 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälä ei perustu direktiiviin, mutta sen sisällyttämistä pidetään tärkeänä ehdotetun sääntelyn yhteneväisyyden kannalta luotonantajia ja muita luotonvälittäjiä koskevaan sääntelyyn nähden.

Pykälän 1 momentissa olisi informatiivinen viittaus Finanssivalvonnasta annetun lain 71 §:ään, joka koskee Finanssivalvonnan oikeutta luovuttaa tietoja salassapitosäynnösten estämättä.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin mukaan viranomaisten henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Tällaista ehtoa ei voida soveltaa pidettäessä tietoja yleisesti saatavilla sähköisen tietoverkon kautta. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan oikeudesta luovuttaa henkilötietoja tulosteena taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta tai luovuttaa muutoin sähköisessä muodossa Finanssivalvonnasta annetun lain 71 §:n ja

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt henkilötietojen julkistamista perustuslain puitteissa mahdollisena toteuttaa julkisena tietopalveluna, jos sille on oikeusturvan takeiden ja perusoikeusjärjestelmän tavoitteiden kannalta hyväksyttävät perusteet (PeVL 2/2017 vp, s. 7, PeVL 65/2014 vp, s. 4/II—5/I, PeVL 32/2008 vp s. 2/I—3/II). Valiokunnan mukaan yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta on kuitenkin olennaista, että internetiin sijoitettavasta henkilörekisteristä tietoja ei voida hakea erilaisina massahakuina, vaan esimerkiksi ainoastaan yksittäisinä hakuina (PeVL 2/2017 vp, s. 7, PeVL 32/2008 vp, s. 3/I). Momentin toisessa virkkeessä säädettäisiinkin siitä, että yleisen tietoverkon kautta tapahtuvan tiedonluovutuksen edellytyksenä olisi, että henkilötietoja voidaan hakea vain yksittäisinä hakuina. Momentin kolmannen virkkeen mukaan henkilötunnuksen saisi luovuttaa vain annettaessa tietoja tulosteena tai teknisenä tallenteena. Luovutuksen edellytyksenä olisi tällöin se, että luovutuksensaajalla on tietosuojalain 29 §:n tai muun lain nojalla oikeus käsitellä henkilötunnuksia koskevia tietoja. Pykälän 1 ja 2 momenttia vastaavat säännökset sisältyvät voimassa olevaan eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 9 §:ään.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tiedoista, jotka Finanssivalvonnan olisi pidettävä yleisesti saatavilla sähköisen tietoverkon kautta. Säännöstä pidetään tärkeänä, jotta on selvää, mitä tietoja rekisteriä pitävän viranomaisen olisi pidettävä yleisesti saatavilla. Periaatteiltaan vastaava säännös sisältyy asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 10 §:n 2 momenttiin, mutta nyt ehdotettu säännös on tietosisällöltään mainittua säännöstä suppeampi. Velvollisuus tietojen pitämiseen yleisesti saatavilla koskisi vain osaa rekisteriin merkittävistä tiedoista, kuten elinkeinonharjoittajan nimeä sekä tietoa ylimmästä johdosta. Lisäksi kuluttajan oikeusturvan kannalta pidetään tärkeänä, että Finanssivalvonta pitää yleisesti saatavilla sähköisen tietoverkon avulla myös tietoa ilmoituksen tekijälle määrätyistä julkisista varoituksista sekä sellaisista kielloista, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko.

10 §. Johdon velvoitteet. Pykälän 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädettäisiin luotonvälittäjän velvollisuudesta huolehtia, että toiminnassa noudatetaan hyvää luotonantotapaa. Hyvästä luotonantotavasta säädetään 1. lakiehdotuksen 7 luvun 13 §:ssä, ja se koskee mainitun pykälän 3 momentin nojalla soveltuvien osin myös luotonvälittäjiä. Jos luotonvälittäjä on oikeushenkilö, velvollisuus olisi ehdotuksen 6 §:n 2 momentissa tarkoitetulla ylimmällä johdolla. Momentin toisessa virkkeessä säädettäisiin, että luotonvälittäjä huolehtii siitä, että luottotoimintaan osallistuvilla henkilöillä on tehtävässä tarvittava riittävä ammattitaito. Vastaava säännös sisältyy eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 10 §:n 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan luotonvälittäjän tulisi määritellä toiminnassaan soveltamansa henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset kirjallisesti. Vaatimukset olisi määriteltävä konkreettisesti esimerkiksi henkilöstön perehdytys- ja koulutusohjelmilla, ja niiden ajantasaisuutta olisi seurattava säännöllisesti ja niitä olisi päivitettävä tarvittaessa. Vaadittavasta asiantuntemuksesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälällä ja sen 2 momentin nojalla annettavalla asetuksella pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 33 artikla.

11 §. Asiakasvarat. Ehdotuksen mukaan luotonvälittäjä ei saisi vastaanottaa, pitää hallussa eikä välittää asiakkaalle kuuluvia varoja. Säännös ei perustu direktiiviin, mutta asianmukaisena pidetään, että luotonvälittäjiä koskevat säännökset vastaavat tältä osin toisiaan. Vastaava

säännös sisältyy asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 12 §:ään.

12 §. Luotonvälitykseen ja neuvontapalveluihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen. Pykälä ei perustu direktiiviin, mutta sen sisällyttämistä pidetään tärkeänä ehdotetun sääntelyn yhteneväisyyden kannalta luotonantajia ja muita luotonvälittäjiä koskevaan sääntelyn nähden. Säilytysaikoja koskevia säännöksiä sisältyy lisäksi muuhun lainsäädäntöön, kuten 1. lakiehdotuksen 7 lukuun, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettuun lakiin (444/2017) ja kirjanpitolakiin (1336/1997).

Pykälän mukaan luotonvälittäjän olisi säilytettävä luotonvälitykseen ja neuvontapalveluihin liittyvät asiakirjat ja tiedot viiden vuoden ajan siitä, kun asiakassuhde on päättynyt. Jos luotonvälityksestä tai neuvontapalvelusta on syntynyt erimielisyys, asiakirjat ja tiedot olisi kuitenkin säilytettävä siihen saakka, kunnes asia on sovittu tai ratkaistu. Samoin luotonvälittäjän olisi noudatettava mahdollisesta muusta lainsäädännöstä johtuvaa velvollisuutta säilyttää pidempään asiakirjoja ja tietoja. Säännöksen tarkoituksena on turvata Finanssivalvonnan tiedonsaantioikeuksien toteutuminen sen valvoessa luotonvälittäjiä.

Säännös kattaa kaikki asiakassuhteen vaiheet ja koskee kaikkea välittäjän toimintaa markkinoinnista mahdollisten ongelmien selvittämiseen. Luotonvälitykseen ja neuvontapalveluihin liittyvillä asiakirjoilla ja tiedoilla tarkoitetaan esimerkiksi palvelua koskevaa sopimusta ja kuluttajaa koskevaa aineistoa.

13 §. Vaitiolovelvollisuus. Pykälä ei perustu direktiiviin, mutta sen sisällyttämistä pidetään tärkeänä ehdotetun sääntelyn yhteneväisyyden kannalta luotonantajia ja muita luotonvälittäjiä koskevaan sääntelyn nähden. Pykälässä säädettäisiin vaitiolovelvollisuudesta soveltuvin osin yhdenmukaisesti muun muassa eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 17 §:n sekä asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 14 §:n kanssa. Vaitiolovelvollisuus koskisi kaikkia tahoja, jotka kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottojen välitystä harjoittaessa tai tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja tarjottaessa ovat saaneet tietoonsa asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja, kuten terveydentilaa, koskevia seikkoja taikka liikesalaisuuksia. Vaitiolovelvollisuus sisältää sekä asiakirjojen salassapitovelvollisuuden että kiellon ilmaista muussa kuin kirjallisessa muodossa oleva tieto. Poikkeuksen muodostavat tilanteet, joissa se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, antaa suostumuksen tietojen ilmaisemiseen taikka jossa laissa säädetään asiasta toisin.

14 §. Valvonta. Pykälän mukaan lain noudattamista valvoisi Finanssivalvonta. Pykälä liittyy osaltaan kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 1 kohdan ja 41 artiklan täytäntöönpanoon.

15 §. Valvontavaltuudet. Pykälällä ehdotetaan selvennettävän, että Finanssivalvonnan valvontavaltuuksista säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 3 luvussa. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 37 artiklan 1 kohta sekä 41 artiklan 1 kohta.

16 §. Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano. Pykälällä täsmennettäisiin, että hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa. Pykälä liittyy osaltaan kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan täytäntöönpanoon.

17 §. Erityinen kielto-oikeus. Pykälä ei perustu direktiiviin, mutta sen sisällyttämistä pidetään tärkeänä ehdotetun sääntelyn yhteneväisyyden kannalta luotonantajia ja muita luotonvälittäjiä koskevaan sääntelyn nähden. Periaatteiltaan vastaavat säännökset sisältyvät eräiden

luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 22 §:ään sekä asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 19 §:ään.

Pykälän *1 momentilla* perustettaisiin Finanssivalvonnalle erityinen kiello-oikeus, jonka nojalla se voisi kieltää ehdotuksen vastaisesti ilman rekisteröintiä tapahtuvan kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välityksen ja tällaisiin luottoihin liittyvien neuvontapalvelujen tarjoamisen. Kiello voitaisiin erityisestä syystä kohdistaa myös kiellettyä toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Finanssivalvonnasta annetun lain 33 a §:n mukaan Finanssivalvonnalla on toimivalta asettaa kiellon tehosteeksi uhkasakko. Mainitusta pykälästä poiketen pykälän *2 momentissa* säädettäisiin, että Finanssivalvonnalla on velvollisuus asettaa uhkasakko *1 momentissa* tarkoitetun kiellon tehosteeksi, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta tai Finanssivalvonta katso, että tulisi saattaa arvioitavaksi, täyttääkö menettely 18 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn rikoksen tunnusmerkistön. Momentin kolmannessa virkkeessä olisi informatiivinen viittaus uhkasakkolakiin.

18 §. Rangaistussäännökset. Pykälä ei perustu direktiiviin, mutta sen sisällyttämistä pidetään tärkeänä ehdotetun sääntelyn yhteneväisyyden kannalta luotonantajia ja muita luotonvälittäjiä koskevaan sääntelyn nähdessä. Periaatteiltaan vastaavat säännökset sisältyvät eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 23 §:ään sekä asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 26 §:ään.

Ehdotuksen mukaan *kuluttajaluottojen välitysrikoksesta* tuomitaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, pykälän *1 momentin* mukaan se, joka tahallaan harjoittaa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välitystä ilman rekisteröintiä. Rangaistusuhkana on sakko tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Ehdotetussa tunnusmerkistössä tarkoitettua menettelyä voidaan pitää niin moitittavana, että rikosoikeudellinen vastuu siitä on perusteltu. Myös elinkeino-oikeudellisen sääntelyn tehokkuuden varmistaminen puoltaa ehdotettua sääntelyä. Ehdotettu rangaistusasteikko vastaa rangaistavaksi säädettävän tekotyypin moitittavuutta, ja asteikko on myös linjassa muiden vastaavantyyppisiä tekoja koskevien elinkeino-oikeudelliseen toimintaan liittyvien rangaistussäännösten, kuten edellä mainittuja luotonantajarikosta, vertaislainanvälittäjärikosta ja asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välitysrikosta koskevien säännösten kanssa.

Vahva perussääntö on, että vankeusuhkaiset rangaistussäännökset tulee sijoittaa rikoslakiin. Tästä pääsäännöstä poikkeaminen edellyttää painavia perusteita. Ehdotetussa rangaistussäännöksessä tarkoitetun tyyppisiä, myös matalan vankeusrangaistuksen käsittäviä rangaistussäännöksiä on nykyisellään aineellisoikeudellisessa lainsäädännössä, ja asianmukaisena pidetäänkin, että myös ehdotettu rangaistussäännös sijoitetaan aineelliseen lakiin, jonka vastaisesta menettelystä rikoksessa on kysymys.

Pykälän *2 momentin* mukaan rangaistus 13 §:n mukaisen vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta tuomittaisiin rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 §:n mukaisena salassapitorikoksena tai 2 §:n mukaisena salassapitorikkomuksena, mikäli teosta ei muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Jos Finanssivalvonta on tehostanut 17 §:n 1 momentin nojalla määrättyä kielloa uhkasakolla, päällekkäisyyksien estämiseksi pykälän *3 momentissa* säädetään, ettei rikkojaa tällöin voida tuomita samasta teosta rangaistukseen, jos uhkasakko on lainvoimaisella päätöksellä tuomittu maksettavaksi. Säännös vastaa eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä

annetun lain 23 §:n 4 momenttia sekä asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 26 §:n 2 momenttia.

19 §. Muutoksenhaku. Säännös ei perustu direktiiviin, vaan olisi kansallista sääntelyä. Pykälä vastaa sisällöltään eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 24 §:ää.

Pykälän *1 momentin* mukaan Finanssivalvonnan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Muutoksenhaku vastaisi tältä osin Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ää, jonka nojalla Finanssivalvonnan päätösten muutoksenhaku on keskitetty Helsingin hallinto-oikeuteen.

Pykälän *2 momentin* mukaan muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Pykälän *3 momentin* nojalla Finanssivalvonnan päätös voitaisiin panna täytäntöön ilman lainvoimaa. Päätöksestä valittamisesta huolimatta päätöstä olisi noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päättä tai asiasta muualla laissa toisin säädetä.

20 §. Voimaantulo. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen.

21 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän *1 momentin* mukaan Finanssivalvonta voisi ottaa rekisteri-ilmoituksen käsiteltäväksi ennen lain voimaantuloa ja ilmoituksen tekijä voidaan rekisteröidä luotonvälittäjärekisteriin lain tullessa voimaan.

Pykälän *2 momentin* mukaan Finanssivalvonnan olisi merkittävä ehdotuksen mukaan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa harjoittava ja laissa säädetty rekisteröinnin edellytykset täyttävä elinkeinonharjoittaja luotonvälittäjärekisteriin viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2026, jos rekisteri-ilmoitus tehdään viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2026. Säännöksen tarkoituksena on, että rekisteröinnin piirissä oleva luotonvälittäjä merkittäisiin Finanssivalvonnan toimesta rekisteriin rekisteröintivelvollisuuden soveltamisen alkamisesta, jos laissa tarkoitettu rekisteri-ilmoitus on tehty säädettyyn ajankohtaan mennessä.

Pykälän *3 momentin* mukaan tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen ehdotuksen voimaantuloa, sovelletaan ehdotuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7.4 Laki asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä

5 §. Välittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus. Pykälään lisättäisiin yhdenmukaisuussyistä 3. lakiehdotuksen 5 §:n 4 momenttia vastaava uusi *4 momentti*, jonka mukaan Finanssivalvonta voisi antaa tarkempia määräyksiä pykälässä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

7.5 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista

2 §. Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset. Pykälän *2 momentin 2 kohdan b alakohta* päivitetäisiin kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiiviksi ja saman kohdan *d alakohta* puolestaan uudeksi kuluttajaluottodirektiiviksi.

13 §. Seuraamusmaksu eräiden kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälään lisättäväksi ehdotetut säännökset perustuvat kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiiviin sekä kuluttajaluottodirektiiviin, ja lisäyksillä pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 24 artiklaan lisätty 6 kohta sekä

kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan 2 kohta. Siltä osin kuin 1. lakiehdotuksen 7 luvun 13 §:n 2 momentin 1 a ja 3 a kohta ehdotetaan kytkettäväksi seuraamusmaksusääntelyyn, kyse olisi kuitenkin kansalliseen harkintaan perustuvasta ehdotuksesta.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi ensinnäkin siten, että kohdassa viitattaisiin kuluttajansuojalain 6 lukuun lisättävään uuteen peruuttamistoimintoa koskevaan 14 a §:ään. Saman momentin 3 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain 6 a lukuun lisättävät 11 §:n 4 momentti, joka koskee velvollisuutta toimittaa ennakkotiedot ja sopimusehdot kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa sekä 11 c §, joka koskee ennakkotietojen antamista sähköisesti. Siltä osin kuin 6 a luvun 11 §:n 4 momentti koskee sopimusehtojen toimittamista, on kyse kansallisesta sääntelystä. Momentin 3 kohtaan lisättäisiin myös 12 a §, joka koskee peruuttamistoimintoa sekä 18 a §, joka koskee kiellettyjä menettelytapoja verkkorajapinnoilla.

Momentin 4 kohtaa täydennettäisiin edelleen siten, että seuraamusmaksu voisi tulla kyseeseen myös, kun elinkeinonharjoittaja kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö 1. lakiehdotuksen 7 luvun 12 a §:n mukaista kieltoa periä maksuja luvussa edellytettyjen tietojen antamisesta, 13 §:n 2 momentin 1 kohdan a–i alakohtien säännöksiä hyvän luotonantotavan mukaisesta menettelystä luottoa markkinoitaessa, saman momentin 1 a kohdan kieltoa markkinoida neuvontapalvelua siten, että markkinointi on omiaan hämärtämään kuluttajan ymmärrystä siitä, että kyseessä on luotonannosta erillinen palvelu sekä saman momentin 6 kohdan velvollisuuden antaa kuluttajalle maksuviivästystilanteissa tietoa ja neuvoja ja tarjota kuluttajalle kohtuullisia maksujärjestelyjä luoton takaisinmaksun edistämiseksi. Mainittuja 1 kohdan säännöksiä sovelletaan mainitun pykälän 3 momentin nojalla myös luotonvälittäjään. Seuraamusmaksumahdollisuus koskisi ehdotuksen mukaan myös mainitun pykälän 4 momentissa säädettyä kieltoa järjestää henkilöstön palkitsemista koskevat järjestelmät siten, että ne estävät menettelemästä luotonannossa, luotonvälityksessä ja neuvontapalvelujen tarjonnassa hyvän luotonantotavan mukaisesti. Lisäksi 4 kohdassa mainittaisiin seuraamusmaksulla sanktioitavina säännöksinä jatkossa myös 1. lakiehdotuksen 7 luvun 13 c §:n 1 momentin mukainen velvollisuus määritellä luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat ja ylläpitää niitä sekä saman pykälän 2 tai 3 momentin säännökset palkitsemista koskevista linjauksista. Seuraamusmaksu voisi tulla jatkossa kyseeseen myös rikottaessa 1. lakiehdotuksen 7 luvun 16 b §:n säännöksiä luottihakemuksen hylkäämisestä, saman luvun 18 §:n kieltoa ottaa kuluttajalta juokseva sitoumus, saman luvun 30 §:n säännöksiä jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanomisesta, saman luvun 48 a §:n säännöksiä kuluttajan olosuhteiden huomioimisesta luotonvälityksessä, saman luvun 49 b §:n säännöksiä neuvontapalvelusta kuluttajalta perittävästä maksusta, saman luvun 49 c §:n säännöksiä neuvontapalvelun suorittamisesta, saman luvun 49 d §:n säännöksiä riippumattoman neuvonnan tarjoamisesta tai riippumattomana neuvojana toimimisesta ilmoittamisesta sekä saman luvun 49 e §:n ja sen nojalla annettuja säännöksiä luotonantajalta ja luotonvälittäjältä vaadittavasta asiantuntemuksesta. Muilta osin kohta vastaisi nykytilaa.

Myös pykälän 2 momentin 2 ja 3 kohtaa täydennettäisiin. Mainittuun 2 kohtaan lisättäisiin viittaus kuluttajansuojalain 6 a luvun 13 §:ään. Edelleen 3 kohdan osalta jatkossa seuraamusmaksun määräämismahdollisuus koskisi kohdassa nykyisin lueteltujen säännösten lisäksi tilanteita, joissa elinkeinonharjoittaja käyttää sopimusehtoa tai soveltaa käytäntöä, jolla poiketaan kuluttajien vahingoksi kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n 2 momentin 3 a kohdan kiellosta periä kuluttajalta luoton hakemisesta maksuja ennen luottosopimuksen tekemistä, 13 b §:n säännöksistä luottotarjouksen ehtojen muuttamisesta ja vakuutusta koskevan tarjouksen voimassaolosta, 20 §:n 2 momentin mukaisesta oikeudesta peruuttaa kuluttajaluottosopimus, 21 §:n 1 momentin mukaisesta liitännäissopimuksen sitomattomuudesta, 27 §:n ennenaikaista takaisinmaksua koskevista säännöksistä, 28 §:n säännöksistä luotonantajan oikeudesta saada

korvaus ennenaikaisesta takaisinmaksusta, 32 §:n käyttöoikeuden lakkauttamista koskevista säännöksistä, 46 a §:n käyttelytiliin liittyvään luottosopimukseen perustuvan luoton käytön rajoittamista tai peruuttamista koskevista säännöksistä taikka 47 a §:n tili- tai luottorajan ylitystä koskevan mahdollisuuden rajoittamista tai peruuttamista koskevista säännöksistä. Muilta osin kohta vastaisi nykytilaa.

16 §. *Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin kuluttajansuojalain 6 a luvun uusia säännöksiä. Seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos elinkeinonharjoittajalle rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain 6 a luvun 10 a §:n mukaista velvollisuutta antaa riittäviä selvityksiä, 10 b §:n mukaista velvollisuutta lähettää peruuttamisoikeutta koskeva muistutus taikka 11 d §:n mukaista tiedonantovelvollisuutta.

Momentin 4 kohtaa täydennettäisiin siten, että jatkossa seuraamusmaksu voisi tulla kohdassa nykyisin mainittujen säännösten lisäksi kyseeseen tilanteessa, jossa elinkeinonharjoittaja rikkoo tai laiminlyö 1. lakiehdotuksen 7 luvun 7 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä yleisiä tietoja tarjoamistaan luotoista, 8 a §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa varoitus kuluttajaluoton mainonnassa, 11 §:n mukaisen velvollisuuden ennen luottosopimuksen tekemistä annettavien tietojen tai luottosopimusluonnoksen toimittamisesta, 11 a §:n mukaisen velvollisuuden lähettää kuluttajalle peruuttamisoikeutta koskeva muistutus, 11 b §:n mukaisen velvollisuuden antaa tieto automatisoituun päätöksentekoon perustuvasta yksilöllisestä tarjouksesta, 13 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaisen velvollisuuden antaa kuluttajalle ennen luottosopimuksen tekemistä riittävät ja selkeät selvitykset, 23 §:n mukaisen velvollisuuden antaa kuluttajalle maksutta lyhennystaulukko, 23 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja luottosopimusta muutettaessa, 25 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden ilmoittaa luottosopimuksen mukaisten oikeuksien tai itse luottosopimuksen siirtymisestä kolmannelle osapuolelle, 41 §:n ja sen 2 momentin nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä, 42 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa ennakkotietoja puhelimesta, 43 §:n mukaisen velvollisuuden ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä annettavien tietojen tai maksujärjestelysopimusluonnoksen toimittamisesta, 46 §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen voimassaoloaikana, 47 §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja käyttelytilisopimukseen sekä tili- tai luottorajan ylitykseen liittyen, 49 §:n mukaisen velvollisuuden ilmoittaa luotonvälityksestä perittävästä maksusta taikka 49 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja ennen neuvontapalvelun aloittamista tai neuvontapalvelua koskevan sopimuksen tekemistä. Kohtaan lisättävät säännökset perustuvat kuluttajaluottodirektiiviin, ja lisäyksillä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan 2 kohta.

7.6 Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta

6 a §. *Kuluttaja-asiamiehen lainsäädännön valvontatehtävistä sekä eräistä muista Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttaja-asioista tiedottaminen.* Pykälä olisi uusi, ja siinä säädettäisiin kuluttaja-asiamiehen valvontatehtävää koskevan tiedon julkaisemisesta. Pykälä liittyisi osin kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan 3 kohdan täytäntöön panemiseen, mutta se olisi soveltamisalaltaan laajempi. Syitä säännöksen sisällyttämiseen on arvioitu tarkemmin jaksossa 4.1.1. Pykälän 1 momentin mukaan kuluttaja-asiamies julkaisee tietoa tärkeimmistä päätöksistään, muista valvontatoimistaan, määräämistään kielloista, vireille panemistaan asioista tuomioistuimessa sekä niiden johdosta annetuista tuomioistuimen ratkaisuksista sopivalla tavalla sen jälkeen, kun niistä on ilmoitettu niiden kohteena oleville henkilöille.

Kuluttaja-asiamiehen päätöksellä tai muulla valvontatoiminnalla tarkoitetaan kaikenlaisia valvontatehtävän yhteydessä tehtäviä päätöksiä, asian käsittelyyn liittyviä välivaiheita ja kannanottoja, kuten henkilölle lähetettävää selvityspyyntöä, lainvastaista menettelyä koskevaa huomautuskirjettä tai kirjallista sitoumuspyyntöä lainvastaisen menettelyn lopettamiseksi. Tiedon julkaiseminen ei tarkoita tiedon julkaisemista kaikista käsiteltävää valvontatehtävää koskevista yksittäisistä käsittely- tai työvaiheista, eikä tiedon julkaiseminen edellytä, että asian käsittely olisi lopullisesti päätetty. Julkaistava tieto voi kuitenkin koskea myös yksittäistä valvontatehtävän käsittelyvaihetta, kuten selvityspyynnön lähettämistä henkilölle, mutta usein julkaistava tieto on kooste tai tiivistelmä valvontatehtävän käsittelyn yhteydessä syntyneestä kirjeenvaihdosta ja neuvotteluista.

Kuluttaja-asiamies harkitsee itsenäisesti, mitä päätöksiään tai muita valvontatoimiaan se pitää julkaisemisen kannalta tärkeänä. Sopivalla tavalla tarkoitetaan sekä sitä, että valvontatehtävästä julkaistava tieto voi esimerkiksi olla tiivistelmä useista asiakirjoista sekä sitä, että julkaisukanava voi olla esimerkiksi lehdistötiedote, Kilpailu- ja kuluttajaviraston verkkosivuilla julkaistava verkkotiedote tai Kilpailu- ja kuluttajaviraston verkkosivuilla ylläpidettävä kuluttaja-asiamiehen päätöstietopankki.

Poiketen 1 momentin pääsäännöstä tieto päätöksestä tai muusta valvontatoimesta voidaan julkaista tärkeän syyn ja asian nopean vaikutuksen vuoksi, vaikka sen julkaisemisesta ei olisi ensin ilmoitettu siinä yksilöidylle henkilölle. Vastaavasti, jos henkilöön ei saada yhteyttä, henkilöä ei tunneta tai henkilö välttelee kuluttaja-asiamiehen yhteydenottoa, tietoa voidaan julkaista ilman, että sen sisällöstä tai sen julkaisemisesta on ilmoitettu sen kohteena olevalle henkilölle.

Pykälän 2 momentissa säädetään niistä seikoista, jotka saavat tilanteen mukaan käydä ilmi 1 momentissa tarkoitetusta julkaistavasta tiedosta. Jos jokin yksittäinen tieto ei ole saatavilla, kuten esimerkiksi menettelystä vastuussa oleva henkilö, tietoa ei luonnollisesti voida julkaista muiden tietojen yhteydessä. Yksittäisen tiedon puuttuminen ei kuitenkaan estä momentissa tarkoitettujen muiden tietojen julkaisemista. Tällöin voidaan esimerkiksi vastuussa olevan henkilön nimen asemesta julkaista tieto siitä, että henkilö ei ole tiedossa.

Julkaistavasta tiedosta kävisi ilmi esimerkiksi valvontatehtävän kohteena olevan menettelyn tai lain rikkomisen luonne. Menettelyllä tarkoitetaan esimerkiksi kuluttajaluoton tarjontaa, auton etämyyntiä tai kaukojunavuoron viivästymistä. Lain rikkomisen luonteella tarkoitetaan esimerkiksi hyvän luotonantotavan vastaista menettelyä, harhaanjohtavaa markkinointia tai matkustajan oikeuden epäämistä kuluttomaan uudelleenreititykseen.

Vastuussa olevalla henkilöllä tarkoitetaan lainsäädännön valvontatehtävän kohteena olevaa elinkeinonharjoittajaa ja elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaa luonnollista henkilöä tai muuta, joka toimii hänen lukuunsa. Muita julkaistavia tietoja voisivat olla sovelletut säännökset keskeisiltä osin, asian käsittelyn tila sekä päätöksen tai ratkaisun lainvoimaisuus. Jos asian käsittelyn tila tai lainvoimaisuus ilmenee jo julkaistavan tiedon sisällöstä, sitä ei tarvitse erikseen ilmoittaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kuluttaja-asiamiehen käytettävissä olevista vaihtoehtoisista menettelyistä tilanteissa, jos päätöksen tai ratkaisun julkistaminen vaarantaisi meneillään olevan viranomaistutkinnan tai vaarantaisi finanssi- tai muiden markkinoiden vakauden. Kysymys olisi suppeasti tulkittavasta poikkeussäännöksestä.

Kuluttaja-asiamiehen olisi kussakin yksittäistapauksessa arvioitava tapauskohtaisesti julkistamisen seurauksia ja julkistamisen eri vaihtoehtoja. Siltä osin kuin kyse on tiedottamatta

jättämisestä finanssimarkkinoiden vakavaa vaarantamista koskevasta syystä, säännös perustuu kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan 3 kohtaan. Muilta osin sääntely on kansallista.

Pykälän 4 momentin mukaan kuluttaja-asiamies ja Kilpailu- ja kuluttajavirastossa kuluttaja-asioita käsittelevät kuluttajaneuvonta, Euroopan kuluttajakeskus ja matkapakettien vakuusvalvonta voivat julkaista kuluttajille suunnattuja yksittäisiä henkilöitä nimeltä koskevia toimintaohjeita tai varoituksia ilman, että asiasta on ensin ilmoitettu niiden kohteina oleville, jos toimintaohjeen tai varoituksen julkaiseminen on asian merkityksellisyyden tai nopean vaikutuksen vuoksi tärkeää. Toimintaohjeen tarkoituksena on esimerkiksi auttaa kuluttajia tunnistamaan lainvastainen menettely sekä neuvoa, miten välttää joutumasta menettelyn kohteeksi tai miten toimia, jos on jo joutunut menettelyn kohteeksi. Toimintaohjeen tarkoituksena voi olla myös kuluttajien ohjeistaminen korvausten hakemiseksi konkurssitilanteissa tai kuluttajille osoitetut yhteydenottopyynnöt Kilpailu- ja kuluttajavirastoon tai muuhun tahoon, kuten poliisiin tai pesänselvittäjään asian jatkokäsittelymiseksi.

Toimintaohjeessa voi olla kysymys myös kuluttajille annetuista asian käsittelyn etenemistä viranomaisessa koskevista väliaikatiiedoista. Väliaikatietojen tarkoituksena on tyydyttää kuluttajien tiedontarve ja välttää lukuisat yksittäiset asian käsittelyn etenemistä koskevat tietopyynnot, kunnes asiassa on jälleen uutta viranomaisen tiedotettavaa.

Varoitukset voivat koskea esimerkiksi sellaisen henkilön toiminnasta varoittamista, jonka tiedetään todistettavasti lähettävän kuluttajille aiheettomia laskuja ja perintäkiriä tai varoittaminen asioimasta henkilön kanssa, joka ei toimita kuluttajien etukäteen maksamia tuotteita tai palauta kuluttajien rahoja. Varoitus voi myös koskea sellaisen henkilön toimintaa, joka hyväksyttävää vakuutta asettamatta harjoittaa matkapalveluyhdistelmistä annetun lain (901/2017) soveltamisalaan kuuluvien matkapalveluyhdistelmien tarjoamista tai asuntokauppalaan (843/1994) soveltamisalaan kuuluvien asuntojen tarjoamista. Lisäksi varoitus voi koskea esimerkiksi kuluttajille vaarallisten tavaroiden tai palveluiden tarjontaa.

Vaikka toimintaohjeen ja varoituksen tarkoitus on antaa kuluttajille käytännön ohjeita asian omatoimiseen hoitamiseen ja varoittaa näitä taloudellisilta menetyksiltä, toimintaohjeen tai varoituksen julkaisemisessa voi samalla olla kyse myös siitä, että viranomainen pyrkii toimintaohjeen tai varoituksen julkaisemisella saamaan menettelystä vastuussa olevan henkilön luopumaan vapaaehtoisesti lainvastaisesta toimenpiteestä. Koska rajanveto pelkän kuluttajien ohjeistamisen ja muussa tarkoituksessa julkistetun lainvastaisuuden välillä voi yksittäistapauksissa olla mahdotonta, on perusteltua, että momentissa tarkoitettu tiedottaminen kattaa molemmat tarkoitukset.

Momentin mukaan kuluttajille suunnattu toimintaohje tai varoitus voidaan julkaista menettelystä vastuussa olevan tai epäillyn henkilön nimi mainiten, vaikka toimintaohjeesta tai sen julkaisemisesta ei olisi ensin ilmoitettu siinä yksilöidylle henkilölle.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin siitä, että pykälässä tarkoitettuja henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

7.7 Vakuutussopimuslaki

5 §. Tiedot ennen sopimuksen solmimista. Pykälästä ehdotetaan kumottavaksi 4 momentti, jossa viitataan vakuutusten etämyynnin tiedonantovelvollisuuden osalta kuluttajansuojalain 6 a luvun tiedonantovelvollisuutta koskeviin säännöksiin. Koska vakuutusten etämyynissä sovelletaan

jatkossa yleisen tiedonantovelvollisuuden osalta vain vakuutuksia koskevaa erityissääntelyä, viittaus kuluttajansuojalain 6 a lukuun on tarpeeton.

5 a §. *Tietojen toimittaminen pysyvällä tavalla taikka verkkosivustolla.* Pykälän 3 momenttiin lisätään kuluttajansuojalain säädösnumero, sillä 5 §:ssä oleva viittaus kuluttajansuojalakiin poistetaan. Momenttiin tehtäisiin myös eräitä kielellisiä tarkistuksia.

5 e §. *Luotonantajan edellyttämää vakuutusta koskevan tarjouksen voimassaolo.* Pykälä olisi uusi. Pykälässä olisi informatiivinen viittaus kuluttajansuojalain 7 luvun 13 b §:ään, jossa säädettäisiin luotonantajan kuluttajaluottoa varten edellyttämää vakuutusta koskevan tarjouksen voimassaoloajasta.

6 §. *Eräiden asiakirjojen antaminen.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentin toinen virke, jossa viitataan vakuutusten etämyynnin osalta kuluttajansuojalain 6 a luvun sopimusehtojen toimittamista koskeviin säännöksiin, poistettaisiin. Koska vakuutusten etämyynnissä sovelletaan jatkossa yleisen tiedonantovelvollisuuden osalta vain vakuutuksia koskevaa erityissääntelyä, viittaus kuluttajansuojalain 6 a lukuun on tarpeeton.

13 a §. *Vakuutuksenottajan oikeus peruuttaa eläkevakuutus tai säästöhenkivakuutus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentin toisesta virkkeestä poistetaan viittaus kuluttajansuojalain 6 a luvun säännöksiin. Vastaisuudessa peruuttamisajan alkamisen osalta olisi huomioitava ainoastaan vakuutus sopimuslain 6 §:ssä tarkoitettujen asiakirjojen toimittamisajankohta. Koska vakuutusten etämyynnissä sovelletaan jatkossa yleisen tiedonantovelvollisuuden osalta vain vakuutuksia koskevaa erityissääntelyä, viittaus kuluttajansuojalain 6 a lukuun on tarpeeton.

7.8 Laki vakuutusten tarjoamisesta

5 luku Liiketoiminnan menettelytavat ja tiedonantovelvollisuus

36 §. *Vakuutusmeklarin tiedonantovelvollisuus.* Pykälästä ehdotetaan kumottavaksi 3 momentti. Kyseisessä momentissa viitataan vakuutusten etämyynnin ja vakuutusmeklarin tiedonantovelvollisuuden osalta kuluttajansuojalain 6 a luvun tiedonantovelvollisuutta koskeviin säännöksiin. Koska vakuutusten etämyynnissä sovelletaan jatkossa yleisen tiedonantovelvollisuuden osalta vain vakuutuksia koskevaa erityissääntelyä, viittaus kuluttajansuojalain 6 a lukuun on tarpeeton.

41 a §. *Kuluttajan syöpätautidiagnoseja koskevia henkilötietoja koskevat rajoitukset kuluttajaluottoon liittyvässä vakuutuksessa.* Pykälä olisi uusi, ja siinä säädettäisiin kuluttajan syöpätautidiagnoseja koskevien henkilötietojen käyttämistä koskevasta rajoituksesta. Säännöksellä pannaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 14 artiklan 4 kohta. Ehdotuksen mukaan jos kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvaa kuluttajaluottoa koskevan luottotarjouksen ehtona on, että kuluttaja ottaa luottosopimukseen liittyvän vakuutuksen, vakuutuksen tarjoamisessa ei saa käyttää kuluttajan syöpätautidiagnoosia koskevia henkilötietoja sen jälkeen kun 15 vuotta on kulunut diagnoosia koskevan lääketieteellisen hoidon päättymisestä.

On tavallista, että vakuutuksentarjoajat ottavat vastuunvalinnassaan huomioon vakuutettavan henkilön terveydentilan ja sairaushistorian. Säännöksen taustalla on tavoite vähentää pitkäaikaisessa remissiossa olevien syöpäselvitystyjen epäreilua kohtelemista rahoituspalvelujen saannissa, joka voi ilmetä esimerkiksi kohtuuttoman korkeiden maksujen muodossa (kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 48 kappale). Säännös merkitsisikin rajoitusta

vakuutuksenantajan vastuunvalintaan syöpätautidiagnoosia koskevien henkilötietojen osalta sen jälkeen, kun 15 vuotta on kulunut diagnoosia koskevan lääketieteellisen hoidon päättymisestä. Henkilötietojen käyttämistä tulisi tulkita säännöksen yhteydessä laajasti. Koska säännöksen tarkoituksena on kieltää se, että säännöksen soveltamisalaan kuuluva vakuutus sopimus perustuisi edellä mainitun rajauksen piiriin kuuluviin henkilötietoihin, säännöksen vastaista olisi, että tällaisia henkilötietoja ylipäänsä pyydetäisiin vakuutuksen tarjoamisen yhteydessä. Direktiivin säännös jättää jäsenvaltioiden määritettäväksi pituuden ajanjaksolle, jonka jälkeen säännöksessä mainittuja henkilötietoja ei saa käyttää. Ajanjakso ei saa kuitenkaan ylittää 15 vuotta kuluttajan syöpätautidiagnoosia koskevan hoidon päättymisestä. Asianmukaisena ajanjaksona pidetään 15 vuotta lääketieteellisen hoidon päättymisestä. Syitä valitulle ratkaisulle on avattu jaksossa 5.1.1. Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että säännös ei koske kaikkia luottosopimukseen liittyviä vakuutuksia, vaan ainoastaan tilanteita, joissa luottotarjouksen edellytyksenä on, että kuluttajalla on luottosopimukseen liittyvä asiaankuuluva vakuutus. Luotonantajan oikeudesta edellyttää luottosopimukseen liittyvää vakuutusta säädetään 1. lakiehdotuksen 7 luvun 13 b §:ssä.

9 luku Valvonta, hallinnolliset seuraamukset ja vahingonkorvausvastuu

71 §. *Seuraamusmaksu.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaa täydennettäisiin niin, että seuraamusmaksun piirissä olisi jatkossa myös ehdotettu uusi 41 a §. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevaa lakia. Lisäyksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan 2 kohta.

7.9 Laki luottolaitostoiminnasta

8 luku Palkitseminen

3 §. *Palkitsemisjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin informatiivinen viittaus 1. lakiehdotuksen 7 luvun 13 c §:ään. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevaa lakia.

15 luku Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa

12 a §. *Ammatilliset vaatimukset.* Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevaa lakia.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin luottolaitoksen palveluksessa olevien ja muutoin tämän lukuun toimivien henkilöiden tietämystä ja pätevyyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista. Momentin mukaan 1. lakiehdotuksen 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja myöntävän luottolaitoksen palveluksessa olevilla ja muutoin sen lukuun toimivilla henkilöillä, jotka osallistuvat luottojen myöntämiseen, olisi oltava luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys. Kyseiset vaatimukset koskevat myös henkilöitä, joiden välittömän johdon ja valvonnan alaisina edellä tarkoitetut henkilöt toimivat, eli käytännössä luoton myöntämiseen osallistuvien henkilöiden lähiesihenkilöitä. Luottolaitoksen tulisi kirjallisesti määritellä ne henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, joita se soveltaa toiminnassaan. Vaatimukset olisi määriteltävä konkreettisesti esimerkiksi henkilöstön perehdytys- ja koulutusohjelmilla, ja niiden ajantasaisuutta olisi seurattava säännöllisesti ja päivitettävä tarvittaessa. Tietämystä ja pätevyyttä koskevista vaatimuksista säädettäisiin momentin nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa. Momentilla ja sen nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 33 artikla.

7.10 Laki positiivisesta luottotietorekisteristä

6 §. *Tiedot luotoista.* Pykälän 1 momentin 1 kohta ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksen mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin laissa säädetyt tiedot sopimuksen mukaan myönnetystä kuluttajansuojalain 7 tai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta kuluttajaluotosta sekä siihen mainitun lain 7 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentin mukaan rinnastuvasta luotosta, paitsi jos luotosta ei peritä korkoa tai muita maksuja. Säännöksessä mainittua kuluttajaluottoa ja siihen rinnastuvaa luottoa koskevia tietoja ei siis talletettaisi rekisteriin, jos tällaisesta luotosta ei peritä korkoa tai muita maksuja. Muutoksen tarkoituksena on rajata positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavista luottoa koskevista tiedoista pois tiedot koskien 1. lakiehdotuksen 7 luvun soveltamisalaan kuuluviksi ehdotettuja kuluttajaluottoja, joista ei peritä korkoa tai muita maksuja. Voimassa olevan lain mukaan mainitut korottomat ja kuluttomat kuluttajaluotot on rajattu kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalan ulkopuolelle luvun 1 §:n 5 momentin 1 kohdassa, joka ehdotetaan kuluttajaluottodirektiivin täytäntöön panemiseksi kumottavaksi. Ehdotetun rajauksen tarkoituksena onkin säilyttää nykytila positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavia kuluttajaluottoja ja niihin rinnastuvia luottoja koskevien tietojen osalta.

10 §. *Lyhennystiedot.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin maininta siitä, ettei 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin muihin luottokustannuksiin kuin korkoon sisältyisi kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja. Muutos johtuu siitä, että kuluttajansuojalain 7 luvun 6 §:ää luottokustannuksista ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksessä ei enää nimenomaisesti mainittaisi kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja maksuina, joita luottokustannuksiin ei lueta. Vaikka tällaisia maksuja ei olisi lähtökohtaisesti pidettävä luottokustannuksina, säännöksessä mainittaisiin kuitenkin selvyuden vuoksi, ettei tällaisia maksuja koskevia tietoja talletettaisi rekisteriin.

11 §. *Tiedot leasing-sopimuksesta.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin 10 §:n tapaan ja samoin perustein siitä, ettei muihin luottokustannuksiin kuin korkoon sisältyisi kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja.

16 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentin 2 kohta ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan kohdan mukaan ilmoitusvelvollisia ovat eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaisesti rekisteriin merkityt luotonantajat ja luotonvälittäjät. Esityksen 2. lakiehdotuksen mukaisesti mainittuun rekisteriin merkittäisiin jatkossa tietyin poikkeuksin nykyisin lain soveltamisalan ulkopuolella olevat elinkeinonharjoittajat, jotka myöntävät kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Ilmoitusvelvollisuuden asettamista tällaisille sivutoimisille luotonantajille ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena, mistä syystä ehdotuksen mukaan ilmoitusvelvollisia olisivat kohdan mukaan muut 2. lakiehdotuksen mukaisesti rekisteriin merkityt luotonantajat ja luotonvälittäjät kuin elinkeinonharjoittajat, jotka myöntävät kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Muutoksen myötä ilmoitusvelvollisuus säilyisi tältä osin voimassa olevan lain mukaisena. Lisäksi kohdan viittaus eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain numeroon päivitettäisiin vastaamaan voimassa olevaa lakia.

23 §. *Tiedon antaminen luonnolliselle henkilölle.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan momentin mukaan jos luonnollisen henkilön luottihakemus on hylätty positiivisesta luottotietorekisteristä saatujen tietojen perusteella, rekisteristä tietoja hankkineen on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava hänelle tällaisesta luottotiedon

käytöstä ja siitä, mistä rekisteristä tiedot ovat peräisin. Ehdotuksen mukaan rekisteristä tietoja hankkineen olisi jatkossa ilmoitettava luonnolliselle henkilölle myös huomioon otetuista tietoryhmistä. Lisäyksellä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 19 artiklan 6 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 *momentti*. Ehdotuksen mukaan rekisterinpitäjän olisi ilmoitettava kuluttajalle 12 §:ssä tarkoitetun maksuviivetiedon tallettamisesta positiiviseen luottotietorekisteriin 30 päivän kuluessa tiedon tallettamisesta. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 19 artiklan 7 kohdan a alakohta.

7.11 Luottotietolaki

13 §. *Maksuhäiriötiedot ja niitä täydentävät tiedot.* Pykälän 5 *momenttia* ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan lain mukaan luonnolliselle henkilölle, jota koskeva 1 momentissa tarkoitettu tieto on ensimmäistä kertaa merkitty luottotietorekisteriin, on annettava tieto saatavan suorittamisen vaikutuksesta tiedon säilytysaikaan. Tätä niin sanottua ensirekisteröintiä koskevaa ilmoitusvelvollisuutta täydennettäisiin lisäämällä momenttiin uusi virke, jonka mukaan jos kyse on 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta tiedosta, on lisäksi jokaisesta merkinnästä annettava tieto 30 päivän kuluessa tiedon merkitsemisestä luottotietorekisteriin. Ehdotuksella varmistetaan, että velallinen saa tiedon jokaisesta 14 §:ssä tarkoitettua kulutusluottosopimukseen perustuvan maksun laiminlyöntiä koskevasta maksuhäiriötiedosta. Lisäyksellä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 19 artiklan 7 kohdan a alakohta.

19 §. *Henkilöluottotietojen luovuttamisen ja käyttämisen yleiset edellytykset.* Pykälän 6 *momenttia* ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan momentin mukaan luottotietorekisteristä henkilöluottotietoja hankkineen, joka hylkää luottihakemuksen 12 §:n 1 momentissa tai 13 §:ssä tarkoitettujen tietojen perusteella, on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava luonnolliselle henkilölle tällaisesta luottotiedon käytöstä ja siitä, mistä luottotietorekisteristä tiedot ovat peräisin. Ehdotuksen mukaan luottotietorekisteristä henkilöluottotietoja hankkineen olisi jatkossa ilmoitettava luonnolliselle henkilölle myös huomioon otetuista tietoryhmistä. Vastaavaa lisäystä ehdotetaan myös positiivisesta luottotietorekisteristä annettuun lakiin. Lisäyksellä pannaan osaltaan täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin 19 artiklan 6 kohta.

7.12 Laki Finanssivalvonnasta

5 §. *Muut finanssimarkkinoilla toimivat.* Pykälään lisättäisiin uusi 44 *kohta*, jonka mukaan 3. lakiehdotuksen 5 §:n mukaan luotonvälittäjärekisteriin ilmoittautumisvelvolliset ovat Finanssivalvonnasta annetussa laissa tarkoitettuja muita finanssimarkkinoilla toimivia, ja 43 kohtaan tehtäisiin tarvittava tekninen tarkistus.

26 §. *Toimiluvan ja rekisteröitymisen peruminen ja siihen rinnastettava toiminnan määrääminen lopetettavaksi.* Pykälän 8 *momenttiin* lisättäisiin maininta siitä, että pykälässä toimiluvan perumisesta säädettyä sovelletaan myös 3. lakiehdotuksen 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonvälittäjän rekisteröitymisen perumiseen.

27 §. *Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen.* Pykälän 5 *momenttiin* lisättäisiin maininta siitä, että pykälässä toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittamisesta säädettyä sovelletaan myös 3. lakiehdotuksen 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonvälittäjän toiminnan rajoittamiseen.

45 §. *Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala.* Pykälän 1 momentti vastaa muutoin voimassa olevan 45 §:n 1 momenttia, mutta asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisalaan lisättäisiin eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain mukaiset luotonvälittäjät.

7.13 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista

1 §. *Maksuvelvollinen.* Pykälän 7 kohtaan lisättäisiin uusi *r alakohta*, jonka mukaan Finanssivalvonnan valvontamaksun olisivat velvollisia suorittamaan 3. lakiehdotuksen 6 §:n mukaisesti rekisteröity kuluttajaluottojen välittäjä. Samalla kohdan *q alakohtaan* tehtäisiin tarvittava tekninen muutos.

10 §. *Muiden toimijoiden maksut.* Pykälän 9 kohtaa muutettaisiin siten, että asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 6 §:n mukaisesti rekisteröidyn suomalaisen luotonvälittäjän osalta perusmaksu olisi jatkossa 5 000 euroa. Muutosta pidetään perusteltuna, jotta perusmaksun suuruus vastaisi jäljempänä pykälän 20 kohdassa ehdotettua kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välittäjien perusmaksua. Lisäksi voimassa olevassa kohdassa oleva asiamiehenä toimivaa luotonvälittäjää koskeva poikkeus poistettaisiin.

Pykälän 10 kohtaa muutettaisiin siten, että asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun ulkomaisen luotonvälittäjän, jolla on Suomessa sivuliike, osalta perusmaksu olisi jatkossa 1 500 euroa.

Pykälään lisättäisiin uusi 20 kohta, jonka mukaan 3. lakiehdotuksen 6 §:n mukaisesti rekisteröidyn luotonvälittäjän osalta perusmaksu olisi 5 000 euroa. Samalla 19 kohtaan tehtäisiin tarvittava tekninen muutos.

7.14 Maksupalvelulaki

27 §. *Muulla laissa säädetty velvollisuus antaa tietoja.* Pykälästä ehdotetaan kumottavaksi 2 momentti. Momentissa säädetään niistä kuluttajansuojalain 6 a luvun tiedonantovelvollisuutta koskevista säännöksistä, jotka eivät tule maksupalvelua tarjottaessa sovellettavaksi. Koska vastaisuudessa etämyynissä tarjottavaa maksupalvelua koskevaan tiedonantovelvollisuuteen sovelletaan ainoastaan maksupalvelulainsäädäntöä, viittaus kuluttajansuojalain 6 a lukuun on tarpeeton.

7.15 Laki yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä

3 §. *PEPP-tuotteen tarjoamista koskevat poikkeukset sovellettaviin säännöksiin.* Pykälän 1 momentin 3 kohta ehdotetaan kumottavaksi. Kyseisessä kohdassa viitataan vakuutusyhtiöiden ja vakuutusedustajien harjoittaman PEPP-tuotteen tarjoamisen osalta kuluttajansuojalain 6 a luvun tiedonantoa koskevaan säännökseen, joka ei tule mainitussa tarjoamisessa sovellettavaksi. Koska vastaisuudessa PEPP-tuotteen tarjoamiseen etämyynissä sovelletaan tiedonantovelvollisuuden osalta PEPP-lainsäädäntöä, viittaus on tarpeeton.

7.16 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

2 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentin 15 kohtaa muutettaisiin. Voimassa oleva kohta koskee nykyisellään kaikkia eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain soveltamisalaan kuuluvia elinkeinonharjoittajia. Kohdasta rajattaisiin muutoksella pois

elinkeinonharjoittajat, jotka myöntävät kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Tällaiset elinkeinonharjoittajat ehdotetaan tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta otettavaksi 2. lakiehdotuksen soveltamisalaan, jolloin voimassa olevassa kohdassa mainittu viittaus käsittäisi ilman erillistä rajausta myös tällaiset toimijat. Muutoksen myötä kohdassa tarkoitettu soveltamisala säilyisi näin ollen voimassa olevan lain mukaisena.

7.17 Liikennevakuutuslaki

4 b §. *Kuluttajansuojalain soveltaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jonka mukaan kuluttajansuojalain 6 a luvun 18 a §:ää sovellettaisiin myös liikennevakuutuksiin. Lisäys on tarpeen kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöön panemiseksi.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Direktiivien sisältämät yksityiskohtaiset teknisluonteiset säännökset on tarkoitus panna täytäntöön erikseen valmisteltavilla asetuksilla.

Kuluttajaluottodirektiivin liitteessä I oleva SECCI-lomake, liitteessä II oleva ECCI-lomake ja niihin liittyvät ohjeet lomakkeen täyttämiseksi sekä kuluttajaluottodirektiivin säännökset kuluttajaluoton puhelinmyynnissä annettavista tiedoista on tarkoitus panna täytäntöön luottosopimuksista kuluttajalle annettavista tiedoista annettuun valtioneuvoston asetukseen tehtävillä muutoksilla. Samoin asetukseen tehtävillä muutoksilla pantaisiin täytäntöön kuluttajaluottodirektiivin säännökset luottosopimuksessa annettavista tiedoista. Tiedonantovelvollisuutta koskevat valtuussäännökset sisältyisivät 1. lakiehdotuksen 7 luvun 9 §:n 2 momenttiin, 10 §:ään, 17 §:n 3 momenttiin, 41 §:n 3 momenttiin ja 42 §:ään. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin kuluttajaluoton mainonnassa annettavan varoituksen sisällöstä tarkemmin 1. lakiehdotuksen 7 luvun 8 a §:n mukaisesti.

Kuluttajaluottodirektiivin 33 artiklassa säädetään henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevista vaatimuksista. Tarkoituksena on, että 1. lakiehdotuksen 7 luvun 49 e §:ssä, 2. lakiehdotuksen 10 §:n 4 momentissa, 3. lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentissa ja 10 §:n 2 momentissa sekä 9. lakiehdotuksen 15 luvun 12 a §:n 3 momentissa säädetyistä tietämystä ja pätevyyttä koskevista vaatimuksista säädettäisiin tarkemmin uudella valtioneuvoston asetuksella luotonantajien ja luotonvälittäjien ammatillisista vaatimuksista eräissä kuluttajaluotoissa.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivillä muutetaan kuluttajaoikeusdirektiivin liitettä I peruuttamislomakkeesta ja peruuttamisohjeista. Kuluttajansuojalain 6 luvun 9 §:n 3 momentin mukaan peruuttamislomakkeen ja -ohjeen muodosta ja sisällöstä säädetään oikeusministeriön asetuksella. Kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetuista peruuttamislomakkeesta ja peruuttamisohjeista annettuun oikeusministeriön asetuksen (110/2014) liitteeseen I tehtäisiin kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin edellyttämät muutokset.

Finanssivalvonta voisi 3. lakiehdotuksen 5 §:n 4 momentin nojalla antaa tarkempia määräyksiä välittäjärekisteriä koskevan ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä. Yhdenmukaisuussyistä vastaavaa määräyksenantovaltuutta ehdotetaan myös asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjärekisteriä koskevan ilmoitusvelvollisuuden osalta 4. lakiehdotuksen 5 §:n 4 momenttiin.

9 Voimaantulo

Kuluttajaluottodirektiivi on pantava täytäntöön 20 päivänä marraskuuta 2025 mennessä, ja direktiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 20 päivästä marraskuuta 2026 (kuluttajaluottodirektiivin 48 artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta). Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi on puolestaan pantava täytäntöön 19 päivänä joulukuuta 2025 mennessä, ja direktiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 19 päivästä kesäkuuta 2026 (kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin 2 artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta).

Esityksessä ehdotetaan, että 4., 6., 8.–13. ja 16. lakiehdotus tulisi voimaan 20.11.2026, josta lukien kuluttajaluottodirektiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava. Esityksen 14., 15. ja 17. lakiehdotuksen ehdotetaan puolestaan tulevan voimaan 19.6.2026, josta lukien kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava.

Esityksen 1., 5. ja 7. lakiehdotusten säännökset tulisivat voimaan porrastetusti sen mukaan, kumman direktiivin täytäntöönpanoon ehdotetut säännökset liittyvät. Kuluttajansuojalain (1. lakiehdotus) 1, 6 ja 6 a luku, eli kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät säännökset, tulisivat voimaan 19.6.2026, kun taas ehdotuksen kuluttajaluottoja koskevat 7 ja 7 a luku tulisivat voimaan vasta 20.11.2026. Muutokset sopimusoikeudellisissa säännöksissä vaikuttaisivat vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin. Ennen lain voimaantuloa tehtyihin jatkuvaa luottoa koskeviin sopimuksiin sovellettaisiin kuitenkin 1. lakiehdotuksen 7 luvun 24, 25, 30, 32, 46, 46 a ja 47 §:ää (kuluttajaluottodirektiivin 47 artiklan kolmas alakohta).

Kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettua lakia koskevat muutokset (5. lakiehdotus) tulisivat voimaan niin, että ehdotuksen 2 §:n 2 momentin 2 kohdan b alakohta, 13 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, 2 momentin 2 kohta sekä 16 §:n 1 momentin 3 kohta tulisivat voimaan 19.6.2026, kun taas ehdotuksen 2 §:n 2 momentin 2 kohdan d alakohta, 13 §:n 1 momentin 4 kohta, 2 momentin 3 kohta sekä 16 §:n 1 momentin 4 kohta tulisivat voimaan 20.11.2026.

Vakuutuslainsäädännön muuttamista koskeva ehdotus (7. lakiehdotus) tulisi ehdotettua 5 e §:ää lukuun ottamatta voimaan 19.6.2026. Ehdotuksen 5 e § tulisi kuitenkin voimaan vasta 20.11.2026 eli samaan aikaan muiden kuluttajaluottodirektiivin täytäntöön panemiseksi annettavien säännösten soveltamisen alkamisen kanssa.

Eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muutosten (2. lakiehdotus) sekä eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annettavan lain (3. lakiehdotus) ehdotetaan niin ikään tulevan voimaan 20.11.2026. Ehdotusten mukaan Finanssivalvonnalla olisi kuitenkin oikeus ottaa rekisteri-ilmoitus käsiteltäväksi ennen lain voimaantuloa ja ilmoituksen tekijä voidaan merkitä rekisteriin lain tullessa voimaan. Finanssivalvonnan olisi merkittävä ehdotusten mukaan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa harjoittava ja laissa säädetty rekisteröinnin edellytykset täyttävä elinkeinonharjoittaja rekisteriin viimeistään 20 päivänä marraskuuta, jos rekisteri-ilmoitus tehdään viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2026.

10 Toimeenpano ja seuranta

Kuluttajaluottodirektiivin 46 artiklan 1 kohdan mukaan komissio toteuttaa direktiiviä koskevan uudelleentarkastelun viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2029 ja sen jälkeen neljän vuoden välein. Uudelleentarkasteluun sisältyy kohdan mukaan muun muassa arviointi siitä, onko

direktiivin soveltamisala edelleen asianmukainen sellaisten luottosopimusten osalta, joiden vakuutena on muu kuin asuinkiinteistö (a alakohta) ja arviointi direktiivin seuraamuksia koskevien säännösten täytäntöönpanosta ja erityisesti kyseisten säännösten nojalla määrättyjen seuraamusten tehokkuudesta ja pelotevaikutuksesta (d alakohta).

Lisäksi komissio arvioi artiklan 2 kohdan mukaan viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2025 tarvetta suojella kuluttajia, jotka ottavat lainaa ja tekevät sijoituksia joukkorahoitusasetuksessa ((EU) 2020/1503) tarkoitettujen joukkorahoitusalustojen kautta, jos kyseiset alustat eivät toimi luotonantajina tai luotonvälittäjinä vaan helpottavat luoton myöntämistä kuluttajien välillä.

Komissio ilmoittaa artiklan 4 kohdan mukaan arvioinnin ja seurannan tulokset Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja liittää niihin tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin 2 artiklan 3 kohdan mukaan komissio antaa viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2030 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen direktiivin, mukaan lukien peruuttamistoiminnon, soveltamisesta. Kertomukseen on sisällytettävä arvio rahoituspalveluja koskevia etäsopimuksia koskevien sisämarkkinoiden toiminnasta unionissa ja direktiivin vaikutuksista muuhun asiaa koskevaan unionin lainsäädäntöön.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Rekisteröintivelvollisuuden laajentaminen

Esityksen 2. lakiehdotuksen mukaan kuluttajaluotonantajien rekisteröintivelvollisuus koskisi jatkossa nykyistä useampaa luotonantajaa. Samoin esityksen 3. lakiehdotuksen mukaan kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välitys säädettäisiin rekisteröintiä edellyttäväksi elinkeinoksi. Elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytyksenä oleva rekisteröinti merkitsee puuttumista perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädettyyn elinkeinovapauteen, minkä vuoksi ehdotuksia on arvioitava tältä kannalta.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään käsitellyt toimiluvan ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa lausunnoissa PeVL 33/2005 vp, PeVL 16/2003 vp ja PeVL 67/2002 vp. Valiokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslainmukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan poikkeuksellisesti mahdollista. Luvanvaraisuudesta on säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset. Laissa säädettävien elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia, minkä lisäksi rajoittamisen laajuuden ja edellytysten tulee ilmetä laista. Sääntelyn sisällön osalta valiokunta on pitänyt tärkeänä, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta. Tältä kannalta merkitystä on muun muassa sillä, missä määrin viranomaisen toimivaltuudet määräytyvät sidotun harkinnan mukaan ja missä määrin tarkoituksenmukaisuusharkinnan mukaisesti (PeVL 15/2008 vp, s. 2, PeVL 33/2005 vp, s. 2 ja PeVL 28/2000 vp, s. 2). Rekisteröitymisvelvollisuus on rinnastettu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä luvanvaraisuuteen (PeVL 15/2008 vp, s. 2, PeVL 45/2001 vp, s. 2 ja PeVL 24/2000 vp, s. 2).

Ehdotettu uusien kuluttajaluotonantajien sekä kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välittäjien rekisteröintivaatimus perustuu kuluttajaluottodirektiiviin. Kyseisten toimijoiden rekisteröintiä pidetään tarpeellisenä näiden

ammattipätevyyden ja luotettavuuden turvaamiseksi sekä valvontaviranomaisen valvontatyön helpottamiseksi. Myös velkaantumiseen ehkäisemiseen ja kuluttajansuojaan liittyvät painavat yhteiskunnalliset intressit puoltavat rekisteröintiä, joka mahdollistaa kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn tehokkaan toteutumisen ja valvonnan. Rekisteröintivelvollisuus ei estä toiminnan harjoittamista, vaan sillä varmistetaan toimijoiden sitoutuminen harjoittamaan elinkeinotoimintaansa kuluttajan kannalta kestävällä tavalla. Tältä osin, ja kun otetaan lisäksi huomioon 2. lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentin 4 kohtaan sekä 3. lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin 3 kohtaan ehdotetut jäsenvaltioiden harkintaan perustuvat rekisteröintivelvollisuutta koskevat soveltamisalarajaukset, sääntelyn voidaan katsoa olevan oikeasuhtaista. Ehdotetut rekisteröinnin edellytykset ovat täsmällisiä ja tarkkarajaisia, eikä rekisteröintiin liity tarkoituksenmukaisuusharkintaa, vaan jokainen rekisteri-ilmoituksen tekijä on merkittävä rekisteriin, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Rekisteröinnin epäämistä koskevaan Finanssivalvonnan päätökseen voi myös hakea muutosta.

Perustuslakivaliokunta on elinkeinotoiminnan sääntelyn yhteydessä pitänyt luvan peruuttamista yksilön oikeusasemaan puuttavana viranomaistoimena vaikutuksiltaan jyrkempänä kuin haetun luvan epäämistä. Sen vuoksi valiokunta on katsonut sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta välttämättömäksi sitoa luvan peruuttamisen mahdollisuus vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että luvanhaltijalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen (ks. esim. PeVL 65/2014 vp, s. 3). Rekisteristä poistaminen on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä rinnastettu luvan peruuttamiseen (PeVL 10/2012 vp, s. 5). Esityksen 12. lakiehdotuksen 26 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös kuluttajaluottojen välittäjien rekisteröitymisen perumisesta. Ehdotuksen myötä kuluttajaluottojen välittäjien toiminnan rajoittamiseen sovellettaisiin samoja edellytyksiä ja menettelyä kuin muihin Finanssivalvonnan valvonnassa oleviin rekisteröintivelvollisiin toimijoihin, kuten kuluttajaluotonantajiin, mitä voidaan pitää perusteltuna ja oikeasuhtaisena.

Finanssivalvonnan valvontamaksujen veronluonteisuus ja maksuvelvollisten oikeusturva

Perustuslakivaliokunta on aiemmassa lausuntokäytännössään todennut, että Finanssivalvonnan valvontamaksu on valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan vero. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan verona tai veronluonteisena maksuna pidetään rahasuoritusta, joka ei ole korvaus tai vastike julkisen vallan maksuvelvolliselle antamista eduista tai palveluista, eikä maksun suorittaminen ole veloitettu subjektille vapaaehtoisuutta, vaan johtuu esimerkiksi sen harjoittaman toiminnan luonteesta (ks. PeVL 41/2004 vp, PeVL 67/2002 vp, s. 3/I ja PeVL 28/2008 vp).

Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset katetaan valvontamaksuilla, jotka kerätään Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 §:ssä mainituilta maksuvelvollisilta. Esityksen 13. lakiehdotuksella mainittua pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen sisällytettäisiin valvontamaksuvelvollisiksi 3. lakiehdotuksen 6 §:n mukaisesti rekisteröity kuluttajaluottojen välittäjä. Samassa yhteydessä asuntoluotonvälittäjiä koskevan valvontamaksun määrää ehdotetaan 13. lakiehdotuksen 10 §:ssä yhdenmukaisuussyistä muutettavaksi 3. lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluvien luotonvälittäjien valvontamaksua vastaavaksi.

Esityksen 13. lakiehdotuksen säännöksiä on arvioitava suhteessa valtion veroja ja maksuja koskevaan perustuslain pykälään. Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta on säädettävä lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Perustuslakivaliokunta on aiemmin todennut silloisen

Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain täyttävän perustuslain vaatimukset (PeVL 28/2008 vp). Oikeustilan ei katsota muuttuvan tältä osin, joten lakiehdotuksen voidaan katsoa täyttävän perustuslain asettamat vähimmäisedellytykset.

Verolaista tulee perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan ilmetä yksiselitteisesti verovelvollisuuden piiri (PeVL 36/2005 vp, s. 3 ja PeVL 21/2018 vp, s. 3). Valiokunnan käytännön mukaan säännösten tulee olla myös sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua (ks. esim. PeVL 41/2004 vp ja PeVL 36/2005 vp, s. 2–3). Esityksen 13. lakiehdotuksen 10 § sisältää yksityiskohtaiset säännökset maksun määräytymisen perusteista, joihin ei sisälly Finanssivalvonnan harkintavaltaa. Perittävien maksujen määrää rajaa myös Finanssivalvonnan johtokunnan vahvistama talousarvio.

Maksuvelvollisten oikeusturva on voimassa olevassa laissa varmistettu siten, että Finanssivalvonnan päätökseen määrätä valvontamaksu saa vaatia oikaisua Finanssivalvonnalta. Vastaavasti Finanssivalvonnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla.

Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan EU:n yleisen tietosuojasetuksen (EU) 2016/679 yksityiskohtainen sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös perustuslain 10 §:ssä turvattun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Henkilötietojen suoja tulee turvata ensisijaisesti yleisen tietosuojasetuksen ja kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Tähän liittyen tulisi välttää kansallisen erityislainsäädännön säätämistä sekä varata sellaisen säätäminen vain tilanteisiin, joissa se on yhtäältä sallittua tietosuojasetuksen kannalta ja toisaalta välttämätöntä henkilötietojen suojan toteuttamiseksi (ks. PeVL 14/2018 vp).

Ehdotetun lainsäädännön mukaisen toiminnan harjoittamisen yhteydessä tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin lähtökohtaisesti EU:n yleistä tietosuojasetusta ja tietosuojalakia. Tämä lähtökohta on nimenomaisesti tuotu esiin myös kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 30 kappaleessa, jonka mukaan yleistä tietosuojasetusta sovelletaan kaikkeen kuluttajaluottodirektiivin soveltamisalaan kuuluvaan luotonantajien ja luotonvälittäjien suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn, ja että kuluttajaluottodirektiivi ei saisi etenkään rajoittaa yleisen tietosuojasetuksen henkilötietojen käsittelyä, mukaan lukien tietojen minimointia, täsmällisyyttä ja käyttötarkoituksen rajoitusta, koskevien periaatteiden soveltamista. Kuluttajaluottodirektiiviin ja ehdotettuun lainsäädäntöön sisältyy lisäksi kohtia, joilla vahvistetaan toimijoiden yksityisyyden ja henkilötietojen suojan toteutumista.

Esityksen 3. lakiehdotus olisi uutta sääntelyä, mutta ehdotuksen säännökset vastaavat sisällöltään valtaosin eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) sekä asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (852/2016) säännöksiä. Ensiksi mainitun lain suhdetta yleiseen tietosuojasetukseen on arvioitu viimeksi hallituksen esityksessä HE 101/2022 vp sivuilla 81–82 ja HE 2/2020 vp sivuilla 32–33.

Esityksen 3. lakiehdotuksen 3 §:ssä on täsmennetty rekisterin käyttötarkoitus tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisten henkilötietojen käsittelyn

lainmukaisuutta ja käyttötarkoitussidonnaisuutta koskevien periaatteiden huomioimiseksi. Mainitun lakiehdotuksen 7 §:n mukainen luotettavuutta koskeva arvioiminen tarkoittaa yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen käsittelyä. Tietosuoja-asetus ei välttämättä edellytä laissa säätämistä, kun kyse on viranomaisen valvonnassa tapahtuvasta 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen käsittelystä. Siinä tarkoitettuja henkilötietoja voidaan kuitenkin pitää perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön valossa arkaluonteisina henkilötietoina, joiden käsittelystä olisi perusteltua säätää laissa täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Mainitun lakiehdotuksen 7 §:n 3 momentin mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ssä tarkoitettu sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen 1 momentissa tarkoitettun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi. Lisäksi Finanssivalvonnan oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädettäisiin rikosrekisterilaissa. Säännös vastaisi sisällöltään eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 6 §:ssä sekä asunto-omaisuuteen liittyvistä kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 7 ja 18 §:ssä Finanssivalvonnalle säädettyä oikeutta käsitellä vankeusrangaistusta tai sakkorangaistuksia koskevia tietoja. Lakiehdotuksen myötä näiden henkilötietojen käsittely koskisi jatkossa uusia toimijoita, sillä ehdotuksen soveltamisalaan kuuluisivat kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välittäjät. Finanssivalvonnan oikeus käsitellä tietoja perustuisi yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan.

Rikostuomioita ja rikoksia koskevat henkilötiedot on kuitenkin katsottava valtiosääntöisesti arkaluonteisiksi henkilötiedoiksi. Perustuslakivaliokunnan mukaan on selvää, että erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava tietosuoja-asetuksenkin edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtainen sääntely. Tällä seikalla on katsottu olevan erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn osalta (PeVL 14/2018 vp, s. 5). Perustuslakivaliokunnan mukaan arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn on oltava yleisen tietosuoja-asetuksen mahdollistamissa puitteissa yksityiskohtaista ja kattavaa (PeVL 17/2018 vp, s. 7). Tietosuoja-asetuksen 10 artiklan mukaan rikostuomioihin tai rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen käsittely 6 artiklan 1 kohdan perusteella on mahdollista vain viranomaisen valvonnassa tai silloin kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi. Esityksen 3. lakiehdotuksessa säädettäisiin täsmällisesti niistä tehtävistä, joissa Finanssivalvonta voisi käsitellä tietoja. Käsittely olisi mahdollista yksinomaan luotettavuuden selvittämiseksi. Luotettavuuden selvittämistä koskeva sääntely ja henkilötietojen käsittely on välttämätöntä, jotta toimijaan liittyvät riskit on mahdollista arvioida luotettavasti ja riittävällä tavalla rekisteröitymisvaiheessa. Tietojen käsittely sallitaan kansallisessa lainsäädännössä, eikä tietojen käsittelyn katsota tässä yhteydessä muodostavan korkeaa riskiä luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille. Tietoja ei merkittäisi rekisteriin.

Esityksen 6. lakiehdotuksen 6 a §:ssä säädettäisiin kuluttaja-asiamiehen lainsäädännön valvontatehtävistä sekä eräistä muista Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttaja-asioista tiedottamisesta. Julkaistavista tiedoista saisi käydä ilmi muun muassa valvontatehtävän kohteena olevan menettelyn tai lain rikkomisen luonne sekä siitä vastuussa oleva henkilö. Ehdotuksessa säädettäisiin näin ollen henkilötietojen julkaisemisesta, jolla on merkitystä perustuslain 10 §:n kannalta. Ehdotus perustuu osin kuluttajaluottodirektiiviin, mutta olisi osin soveltamisalaltaan laajempi kattaen myös muita kuluttaja-asiamiehen valvontatehtäviä ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttaja-asioita kuin kuluttajaluottoihin liittyviä asioita. Siltä osin kuin kyse on henkilötietojen julkaisemisesta, ehdotus perustuu kansalliseen harkintaan.

Perustuslakivaliokunta on painottanut, että yksityiselämän ja henkilötietojen suojalla ei ole etusijaa muihin perusoikeuksiin nähden (PeVL 73/2018 vp, s. 3 ja PeVL 14/2018 vp, s. 8). Valiokunta on korostanut erityisesti asiakirjajulkisuuden ja henkilötietojen suojan välistä tasapainoa (PeVL 22/2008 vp, s. 4). Perustuslakivaliokunta on arvioinut useita esityksiä, joissa on ehdotettu säädettäväksi mahdollisuudesta julkistaa tietoverkossa tietopalveluna tietoja, jotka sisältävät mm. henkilötietoja (ks. esim. PeVL 2/2017 vp, PeVL 17/2019 vp, PeVL 17/2021 vp ja PeVL 17/2016 vp). Valiokunta on pitänyt henkilötietojen julkistamista perustuslain puitteissa mahdollisena toteuttaa julkisena tietopalveluna, jos sille on oikeusturvan takeiden ja perusoikeusjärjestelmän tavoitteiden kannalta hyväksyttävät perusteet (ks. esim. PeVL 2/2017 vp, s. 7, PeVL 65/2014 vp, s. 4 ja PeVL 32/2008 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen lausuntokäytännön mukaan yleiseen tietoverkkoon sijoitettavan henkilörekisterin tietosisällöstä ei voida tehdä massahakuja, vaan esimerkiksi ainoastaan yksittäisiä hakuja (esim. PeVL 82/2022 vp, kappale 9, ks. myös PeVL 2/2018 vp, PeVL 17/2018 vp, PeVL 17/2019 vp). Valiokunta on pitänyt tällaista rajausta eräissä tilanteissa edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä (PeVL 32/2008 vp).

Tietojen julkaiseminen tapahtuisi ehdotuksen mukaan kuluttaja-asiamiehen katsomalla sopivalla tavalla, joka voi olla esimerkiksi verkkotiedote tai Kilpailu- ja kuluttajaviraston verkkosivuilla ylläpidettävä kuluttaja-asiamiehen päätöstietopankki. Tiedot julkaistaisiin siis yleensä yleisessä tietoverkossa. Ehdotuksessa kuitenkin säädettäisiin siitä, että henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina. Voidaan arvioida, että painavat yhteiskunnalliset intressit puoltavat kuluttaja-asiamiehen tärkeimmistä päätöksistä ja valvontatoimista sekä niiden johdosta annetuista tuomioistuimen ratkaisuksista tiedottamista. Oikeushenkilön palveluksessa olevan tai muutoin tämän lukuun toimivan henkilön nimen julkaisemista voidaan pitää välttämättömänä erityisesti silloin, kun yksinomaan oikeushenkilön nimen julkaiseminen olisi tehotonta sen johdosta, että tosiasiallista määräysvaltaa käyttänyt ja lainrikkomukseen merkittävästi myötävaikuttanut henkilö voisi jatkaa samankaltaista lainvastaista menettelyä toisessa yrityksessä, jossa tämän tiedetään käyttävän määräysvaltaa. Sääntelyn oikeasuhtaisuutta arvioitaessa on huomattava, että kyse on eräänlaisesta lisäseuraamuksesta sääntelyä koskevassa seuraamusjärjestelmässä. Sääntelyä voidaan kuitenkin pitää oikeasuhtaisena, sillä ehdotuksessa tarkoitettu lainvastaisesta menettelystä vastuussa olevaa henkilöä koskeva tieto kattaa pääsääntöisesti ainoastaan oikeushenkilön nimen. Oikeasuhtaisuutta puoltavat myös julkaisemiselle asetetut poikkeukset. Ehdotuksen mukaan julkaistaviin tietoihin ei sisältyisi tietosuoja-asetuksen mukaan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Henkilötietojen julkaisemiseen liittyvä käsittely perustuisi yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan, jonka mukaan henkilötietojen käsittelyn on oltava tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Ehdotus täyttää tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa säädetyn yleisen edun mukaisen tavoitteen ja on oikeasuhtainen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Myös 1. lakiehdotuksen 7 luvun 14 §:ään ehdotettavalla luottokelpoisuuden arviointia koskevan velvoitteen täsmentämisellä yhdessä 1. lakiehdotuksen 7 luvun soveltamisalan laajentumisen kanssa olisi merkitystä kuluttajan henkilötietojen suojan kannalta. Luottokelpoisuuden arviointia koskevan velvoitteen soveltamisalan laajeneminen merkitsisi, että kuluttajan luottotietoraporttien käsittely tulee kysymykseen useammissa luotonantotilanteissa ja mahdollisesti nykyistä laajemman organisaatiojoukon toimesta. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että vaikka luottotiedot eivät sellaisenaan ole tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoja, joihinkin luottotietoihin voi kuitenkin sisältyä arkaluonteisiin tietoihin rinnastuvia, salassa pidettäviä tietoja esimerkiksi henkilön toiminnasta yksityiselämässä tai taloudellisesta asemasta. Luottotietojen käsittelyyn voi siten liittyä erityisiä

riskejä (PeVL 8/2022 vp, s. 3). Positiiviseen luottotietorekisteriin sisällytettävissä tiedoissa ei perustuslakivaliokunnan mukaan myöskään ole lähtökohtaisesti kysymys yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista arkaluonteisista tiedoista. Positiiviseen luottotietorekisteriin liittyvä henkilötietojen käsittely tarkoittaisi kuitenkin laajamittaista henkilötietojen käsittelyä, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia luonnolliselle henkilölle ottaen huomioon, että tietoja käytettäisiin henkilön luottokelpoisuutta ja maksukykyä arvioitaessa (PeVL 28/2022 vp, kappale 6).

Kuluttajaluottodirektiivin 18 artiklan ja sen johdanto-osan 54 kappaleen mukaisesti luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava kuluttajan luottokelpoisuus perusteellisesti. Arviointi on direktiivin mukaan tehtävä kuluttajan tuloja ja menoja sekä muita hänen taloudellista tilannettaan koskevien tietojen perusteella. Luottokelpoisuuden arviointia koskevan ehdotuksen tavoitteena on direktiivissäkin mainitulla tavalla ennen kaikkea vastuuttomien luotonantokäytäntöjen ja ylivelkaantumisen estäminen. Positiivinen luottotietorekisteri sekä luottotietorekisterit ovat oleellisia ja luotettavia lähteitä luottokelpoisuuteen vaikuttavien tietojen varmistamiseksi. Esityksen 1. lakiehdotuksen 14 §:ssä lähdetäänkin siitä, että kuluttajan tietojen tarkistamista positiivisesta luottotietorekisteristä ja yksityisten toimijoiden ylläpitämistä luottotietorekisteristä voitaisiin pitää tarpeellisina vähimmäistietoina kaikessa sääntelyn soveltamisalaan kuuluvassa luotonmyönnössä. Huomioiden kuluttajansuojalaissa säädetty luottokelpoisuuden arviointivelvoitteen soveltuminen nykyistä useampaan luottoon, kuten kuluttajaluottoihin, joista ei peritä korkoa tai muita maksuja, luotonantaja tarkastaisi ehdotuksen mukaan kuluttajan tiedot luottotietorekistereistä aiempaa useammassa luotonmyöntötilanteessa. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään pitänyt positiivisen luottotietorekisterin tavoitteita ylivelkaantuneisuuden estämisestä ja rahoitusvakauden turvaamisesta perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä (PeVL 28/2022 vp, kappale 7, ks. myös PeVL 28/2012 vp, s. 3/I, PeVL 42/2006 vp, s. 4, PeVL 12/2002 vp, s. 2/II, PeVL 5/2002 vp, s. 2/II). Positiivista luottotietorekisteriä koskevissa hallituksen esityksissä (HE 22/2022 vp ja HE 43/2025 vp) on lähdetty siitä, että lain mukaisesti rekisteriin talletettavat ja sieltä luovutettavat tiedot ovat välttämättömiä joko kuluttajan luottokelpoisuuden arvioinnissa tai luottomarkkinoiden valvonnassa. Rekisteristä luotonantajille kuluttajan luottokelpoisuuden arvioimiseksi luovutettavat tiedot on yksilöity laissa tyhjentävästi, ja ne pitävät pääasiassa sisällään numerotietoja. Ehdotuksella ei myöskään laajennettaisi rekisterien tietosisältöä tai ilmoitusvelvollisten toimijoiden määrää. Siten yksityiselämän suojaa ei ehdoteta rajoitettavaksi pidemmälle kuin on välttämätöntä ja oikeasuhteista luoton myöntämiseen liittyvän luottokelpoisuuden arvioinnin kannalta.

Kuluttajaluottojen markkinointia koskevat uudistukset

Esityksen 1. lakiehdotuksen 7 luvun 8, 8 a ja 13 §:ään sisältyvällä kuluttajaluottojen markkinointia koskevalla sääntelyllä on merkitystä perustuslain 12 §:ssä säädetyn sananvapauden suojan näkökulmasta. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti käytännössään katsonut, että perustuslain 12 §:ssä säädetty sananvapauden suoja kattaa lähtökohtaisesti myös mainonnan ja markkinoinnin, joskaan valiokunta ei ole pitänyt tällaista viestintää sananvapauden ydinalueelle kuuluvana. Valiokunnan käytännön mukaan mainontaan ja markkinointiin voidaan kohdistaa pidemmälle meneviä rajoituksia kuin muuten olisi mahdollista. Toisaalta myös mainontaa ja markkinointia koskevan sääntelyn tulee täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset (ks. esim. PeVL 46/2021 vp, s. 3, PeVL 18/2014 vp, s. 3/II, PeVL 6/2012 vp, s. 2/I, PeVL 3/2010 vp, s. 2/I ja PeVL 54/2006 vp, s. 2/I). Siten esimerkiksi markkinointia koskevaa sääntelyä ei voida avoimin valtuuksin siirtää asetuksella toteutettavaksi (PeVL 15/2010 vp, s. 3). Markkinointia koskevat ehdotukset vaikuttavat myös elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiin, joten sitä koskevat ehdotukset ovat

merkityksellisiä myös edellä mainitun perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinovapauden kannalta.

Markkinoinnin rajoittamiselle perustuslakivaliokunta on pitänyt perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä perusteena esimerkiksi kansanterveyden edistämistä ja lasten suojelua (alkoholin televisio- ja radiomainonnan rajoittaminen (PeVL 40/2013 vp)) ja rahapeliin markkinoinnin rajoituksia (PeVL 15/2010 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunta on matkapuhelinliittymiä koskevan osittaisen puhelinmarkkinointikiellon osalta todennut, että kuluttajien suojaamista puhelinmarkkinoinnin aiheuttamilta erityisiltä ongelmilta voitiin sinänsä pitää hyväksyttävänä perusteena markkinointikiellon asettamiselle (PeVL 6/2012 vp).

Ehdotettu kuluttajaluottojen markkinointia koskeva sääntely perustuu kuluttajaluottodirektiiviin. Siltä osin kuin kyse on esityksen 1. lakiehdotuksen 7 luvun 13 a §:n 2 momentin 1 a kohdasta, sääntely perustuu kuitenkin kansalliseen harkintaan. Ehdotettu sääntely on tarpeellista kuluttajien ylivelkaantumisen hillitsemiseksi ja ehkäisemiseksi. Hyvää luotonantotapaa koskevaan säännökseen ehdotetun neuvontapalvelun markkinointia koskevan täsmennyksen tarkoituksena on edesauttaa kuluttajaluottoihin liittyvien palvelujen markkinoinnin läpinäkyvyyttä ja ennaltaehkäistä haitallisia markkinointikäytäntöjä. Ehdotuksella ei kiellettäisi neuvontapalvelujen markkinointia, vaan asetettaisiin niiden markkinoinnille tietyt reunaehdot. Täsmennystä voidaan näin ollen pitää myös oikeasuhtaisena. Myös kuluttajaluottojen mainonnassa annettavan varoituksen sisällön tarkentamista koskevassa asetuksenantovaltuudessa on huomioitu edellä mainitut vaatimukset, sillä valtuus koskee varoitusvelvollisuuden kannalta vähäisiä yksityiskohtia.

Seuraamusmaksun käyttöalan laajentaminen

Esityksen 5. lakiehdotuksessa ehdotetaan seuraamusmaksun käyttöalan laajentamista tiettyjen laissa yksilöityjen kuluttajansuojasäännösten rikkomistilanteissa. Seuraamusmaksusääntelyä ehdotetaan myös 3. lakiehdotuksen osalta. Lisäksi 2. lakiehdotuksen seuraamusmaksun käyttöalan piirissä olevaa sääntelyä tarkistettaisiin.

Perustuslakivaliokunnan käytännössä seuraamusmaksuja on pidetty lainvastaisesta teosta tai laiminlyönnistä määrättävinä sanktioluonteisina hallinnollisina seuraamuksina. Valiokunta on rinnastanut rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset asiallisesti rikosoikeudellisiin seuraamuksiin (esimerkiksi PeVL 9/2018 vp, s. 2, PeVL 61/2014 vp, PeVL 28/2014 vp, PeVL 14/2013 vp ja PeVL 32/2005 vp). Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, että vaikka perustuslain 8 §:ssä tarkoitetun rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamat sääntelyn täsmällisyyttä koskevat vaatimukset eivät sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (esimerkiksi PeVL 9/2018 vp, s. 3, PeVL 39/2017 vp, s. 3, PeVL 2/2017 vp, s. 5, PeVL 15/2016 vp, s. 5, PeVL 10/2016 vp, s. 7 ja PeVL 57/2010 vp, s. 2/II). Hallinnollisia sanktioita koskevista säännöksistä tulee käydä yksiselitteisesti ilmi, minkä lainsäädännön vastaisista teoista tai laiminlyönneistä voi olla seuraamuksena sanktio. Lisäksi sanktioivat teot ja laiminlyönnit on laissa luonnehdittava niiden yksilöimiseksi. Erityisen tärkeää on, että säännökset antavat sääntelyn kohteena oleville riittävän ennustettavuuden sanktioiden määräämisestä. Lisäksi säännösten tulee täyttää sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (esimerkiksi PeVL 39/2017 vp, s. 3, PeVL 2/2017 vp, s. 5, PeVL 15/2016 vp, s. 5 ja PeVL 28/2014 vp, s. 2/II).

Kuluttajaluottodirektiivi ja kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi edellyttävät seuraamusmaksumahdollisuudesta säätämistä niin sanottujen rajat ylittävien rikkomusten

osalta. Siltä osin kuin kyse on seuraamusmaksumahdollisuuden käyttöalan laajentamisesta puhtaasti kansallisiin rikkomuksiin, kyse olisi kansallisesta harkinnasta. Seuraamusmaksumahdollisuuden piiriin lisättäväksi ehdotetut säännökset eivät ole merkittävästi uudentyyppisiä. Kukin sanktioitavaksi ehdotettu teko on muotoiltu täsmällisesti ja ennakoitavasti.

Kansallisen liikkumavaran käyttö

Hallituksen esityksessä on kyse kuluttajaluottodirektiivin ja kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanotoimista. Direktiivin mahdollistamaa kansallista liikkumavaraa käytettäessä on otettava huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti korostanut, että siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (esim. PeVL 9/2019 vp, s. 2 ja PeVL 1/2018 vp, s. 3). Perustuslakivaliokunta on painottanut, että hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (PeVL 1/2018 vp, s. 3, PeVL 26/2017 vp, s. 42, PeVL 2/2017 vp, s. 2 ja PeVL 44/2016 vp, s. 4).

Ehdotukset ovat merkityksellisiä erityisesti elinkeinon harjoittamisen vapauden, yksityiselämän suojan ja sananvapauden kannalta, kuten edellä on kuvattu. Kuluttajaluottodirektiivin ja kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin tarjoama kansallinen liikkumavara on verrattain vähäistä, mutta liikkumavaraa on mahdollisuuksien mukaan hyödynnetty ehdotuksissa. Kuluttajaluottodirektiivin osalta liikkumavaraa on hyödynnetty jaksossa 5.1.1 esitetyllä tavalla. Keskeisimmät liikkumavaraa koskevat säännökset liittyvät velvollisuuteen käyttää luottokelpoisuuden arvioinnissa luottotietorekisteritietoja sekä eräiden sivutoimisina luotonantajina ja luotonvälittäjinä toimivien mikroyritysten sekä pienten ja keski suurten yritysten jättämistä rekisteröintivelvollisuuden ulkopuolelle. Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin osalta liikkumavaraa on hyödynnetty pääasiassa voimassa olevan kansallisen oikeustilan säilyttämiseksi jaksossa 5.1.2 mainitulla tavalla.

Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanemiseksi Finanssivalvonnalle ehdotettavan valvontatehtävän ja toimivaltuuksien osalta vastaavia tehtäviä ja toimivaltuuksia sisältävä Finanssivalvonnasta annettu laki on useaan otteeseen ollut perustuslakivaliokunnan arvioitavana. Lakiehdotuksiin sisältyvät Finanssivalvonnalle annettavat toimivaltuudet eivät ole sisällöltään tai luonteeltaan merkittävästi uudentyyppisiä. Merkittävästi uudentyyppisiä eivät ole myöskään Finanssivalvonnalle 3. lakiehdotuksen 5 §:ssä ja 4. lakiehdotuksen 5 §:ssä ehdotetut määräyksenantovaltuudet. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu kuin pykälän 1 momentissa mainittu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään pitänyt mahdollisena määräystenantovallan osoittamista Finanssivalvonnalle (ks. esim. PeVL 28/2008 vp, s. 3/II ja PeVL 24/2013 vp, s. 3). Vastaavasta määräyksenantovaltuudesta säädetään jo nykyisin eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 4 §:ssä.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Koska kuluttajaluottodirektiivissä ja kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvun 8 §:n 5 kohta ja 11 a, 17 ja 18 § sekä 7 luvun 1 §:n 5 momentin 1 kohta, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti sekä 22 ja 45 §,

sellaisina kuin ne ovat, 6 a luvun 8 §:n 5 kohta sekä 17 ja 18 § laissa 29/2005, 6 a luvun 11 a § ja 7 luvun 1 §:n 5 momentin 1 kohta laissa 851/2016, 7 luvun 2 §:n 1 momentti ja 45 § laissa 746/2010, 7 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 449/2023 sekä 7 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 596/2019 ja 22 § laeissa 746/2010, 207/2013, 1211/2013 ja 851/2016,

muutetaan 1 luvun 1 §:n 2 momentti, 6 luvun 9 §:n 1 momentin 10 kohta ja 25 §:n 2 momentti, 6 a luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 4—7 §, 8 §:n 2 kohta, 10 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 ja 4 kohta, 11 §:n 1 momentti sekä 12, 13 ja 19 § sekä 7 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 6 ja 7 kohta, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 10—12 §, 13 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 14 §, 17 §:n 3 momentti, 17 a §:n 5 momentti, 20 §, 23 a §:n 1 momentin johdantokappale, 24 §:n 2—4 momentti, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 41—43 §, 46 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 47 §, 49 §:n 2 momentti, 50 §:n 2 momentti ja 51 §:n 1 momentti sekä 7 a luvun 9 § ja 31 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 luvun 9 §:n 1 momentin 10 kohta ja 6 a luvun 13 § laissa 1211/2013, 6 luvun 25 §:n 2 momentti ja 7 luvun 13 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 17 a §:n 5 momentti ja 50 §:n 2 momentti laissa 449/2023, 6 a luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 4—7 §, 8 §:n 2 kohta, 10 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 ja 4 kohta ja 11 §:n 1 momentti laissa 29/2005, 6 a luvun 12 § ja 7 luvun 11 § laeissa 746/2010 ja 851/2016, 6 a luvun 19 § laissa 693/2022, 7 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 6 ja 7 kohta, 9 §:n 1 momentin johdantokappale, 10 ja 12 §, 17 §:n 3 momentti, 20 §, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 41—43 §, 46 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 47 § ja 49 §:n 2 momentti laissa 746/2010, 7 luvun 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti ja 24 §:n 2—4 momentti sekä 7 a luvun 9 § laissa 851/2016, 7 luvun 6 §:n 1 momentti laissa 596/2019 sekä 7 luvun 14 § laeissa 207/2013 ja 740/2022, 23 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 165/2025 ja 51 §:n 1 momentti laissa 542/2025 sekä 7 a luvun 31 §:n 2 momentti laissa 596/2019, sekä

lisätään 6 lukuun uusi 14 a §, 6 a lukuun uusi 10 a ja 10 b §, 6 a luvun 11 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 29/2005, uusi 4 momentti, 6 a lukuun uusi 11 c, 11 d, 11 e, 12 a ja 18 a §, 7 lukuun uusi 1 a §, 7 luvun 7 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 746/2010 ja 851/2016, uusi 8 kohta, 7 lukuun uusi 7 a §, 7 luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 746/2010 ja 851/2016, uusi 4 ja 5 momentti, 7 lukuun uusi 8 a §, 7 luvun 11 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 746/2010 ja 851/2016, uusi 3 momentti, 7 lukuun uusi 11 a, 11 b ja 12 a §, 7 luvun 13 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 449/2023 ja 165/2025, uusi 1 a ja 3 a kohta, 7 lukuun uusi 13 b, 13 c, 16 b, 46 a, 47 a, 48 a sekä 49 a § ja sen edelle uusi väliotsikko sekä 7 lukuun uusi 49 b—49 d § sekä 49 e § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tämä laki ei koske lakisääteisiä vakuutuksia eikä työntekijän ryhmähenkivakuutusta tai sitä vastaavaa Kevan myöntämää etuutta, ellei muualla laissa toisin säädetä.

6 luku

Kotimyynti ja etämyynti

9 §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava seuraavat tiedot:

10) tarvittaessa peruuttamisoikeuden käyttämisestä koskevat ehdot, määräajat ja menettelyt, mukaan lukien tiedot 14 a §:ssä tarkoitetusta peruuttamistoiminnosta ja sen sijainnista;

14 a §

Peruuttamisoikeuden käyttäminen verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä

Jos kuluttajalla on oikeus peruuttaa verkkorajapinnalla tehty etäsopimus, elinkeinonharjoittajan on tarjottava hänelle mahdollisuus peruuttaa sopimus peruuttamistoiminnon avulla. Peruuttamistoimintoa hyödynnettäessä kuluttajan tulee voida antaa tai vahvistaa helposti:

- 1) nimensä;
- 2) tiedot sen sopimuksen yksilöimiseksi, jonka hän haluaa peruuttaa;
- 3) tiedot pysyvästä tavasta, jolla elinkeinonharjoittaja lähettää peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskevan vahvistuksen hänelle.

Elinkeinonharjoittajan on pidettävä 1 momentissa tarkoitettu peruuttamistoiminto helposti kuluttajan saatavilla ja käytettävissä sekä näkyvästi esillä verkkorajapinnassa koko peruuttamisajan. Peruuttamistoiminto on merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla.

Elinkeinonharjoittajan on edellytettävä, että kuluttaja vahvistaa peruuttamisilmoituksen lähettämisen. Vahvistaminen on merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla.

Kun kuluttaja on vahvistanut peruuttamisilmoituksen lähettämisen, elinkeinonharjoittajan on ilman aiheetonta viivytystä lähetettävä hänelle pysyvällä tavalla peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskeva vahvistus, joka sisältää tiedot peruutuksen sisällöstä sekä sen toimittamispäivästä ja -kellonajasta.

25 §

Seuraamukset luvun säännösten rikkomisesta

Tämän luvun 9 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten sekä 9 a, 10—12, 12 a—12 c ja 13 §:n, 14 §:n 1 ja 2 momentin, 14 a §:n, 17 §:n 2—4 momentin sekä 17 a §:n 1—3 momentin rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

6 a luku

Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynti

1 §

Soveltamisala

Tässä luvussa säädetään etämyynnistä silloin, kun elinkeinonharjoittaja tarjoaa kuluttajalle:

- 1) talletustilejä;
 - 2) maksupalveluja;
 - 3) luottoja tai niiden välitystä;
 - 4) vakuutuksia tai niiden välitystä;
 - 5) sijoituspalveluja;
 - 6) kryptovarapalveluja;
 - 7) joukkorahoituspalveluja; tai
 - 8) muita kuin 1—7 kohdassa tarkoitettuja rahoituspalveluja taikka rahoitusvälineitä.
-

2 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä tapauksissa

Jos samat osapuolet sopivat toistuvasti samanlaisista rahoituspalveluista, 5—10, 10 a ja 11 §:ää sovelletaan ainoastaan ensimmäiseen sopimukseen. Mainittuja pykäläiä sovelletaan kuitenkin myös myöhempään sopimukseen, jos sitä edeltävän sopimuksen tekemisestä on kulunut pidempi aika kuin yksi vuosi.

4 §

Määritelmät

Etäsopimuksella tarkoitetaan sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen vain etäviestimiä siihen asti, että sopimus on tehty.

Etäviestimellä tarkoitetaan puhelinta, postia, televisiota, tietoverkkoa tai muuta välinettä, jota voidaan käyttää sopimuksen tekemiseen ilman, että osapuolet ovat yhtä aikaa läsnä.

5 §

Tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen tekemistä

Kuluttajalle on annettava hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä 6—9 §:ssä tarkoitettut tiedot elinkeinonharjoittajasta, tarjottavasta rahoituspalvelusta, etäsopimuksesta ja oikeussuojakeinoista. Tiedot on annettava käytettyyn etäviestimeen sopivalla tavalla, selkeästi, ymmärrettävästi ja niin, että tietojen kaupallinen tarkoitus käy selvästi ilmi.

Jos muualla laissa säädetään kuluttajalle ennen tietyn rahoituspalvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista ja jos tämä sääntely perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön, tiedonantovelvollisuuksiin sovelletaan tämän luvun 6—10, 10 b, 11 ja 11 c §:n sijasta, mitä muualla laissa säädetään. Jos muualla laissa ei säädetä kuluttajalle annettavista rahoituspalvelun

peruuttamisoikeuteen liittyvistä tiedoista, kuluttajalle on annettava peruuttamisoikeutta koskeva 8 §:n 1 kohdassa tarkoitettu tieto.

6 §

Ennakkotiedot elinkeinonharjoittajasta

Elinkeinonharjoittajasta on annettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) nimi ja päätoimiala sekä tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan nimi ja päätoimiala, jonka puolesta hän toimii;
- 2) elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa sekä puhelinnumero ja sähköpostiosoite tai tarvittaessa tiedot muusta sellaisesta viestintävälineestä, jolla kuluttaja voi olla yhteydessä elinkeinonharjoittajaan, sekä tarvittaessa vastaavat tiedot siitä elinkeinonharjoittajasta, jonka puolesta elinkeinonharjoittaja toimii;
- 3) asiaankuuluvat yhteystiedot, joiden avulla kuluttaja voi osoittaa mahdolliset valitukset elinkeinonharjoittajalle tai tapauksen mukaan sille elinkeinonharjoittajalle, jonka puolesta elinkeinonharjoittaja toimii;
- 4) mihin kaupparekisteriin tai muuhun vastaavaan julkiseen rekisteriin elinkeinonharjoittaja mahdollisesti on merkitty sekä elinkeinonharjoittajan yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnus kyseisessä rekisterissä;
- 5) asianomaisen valvontaviranomaisen nimi, osoite, verkkosivusto ja muut yhteystiedot, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää lupaa tai rekisteröintiä.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen viestintävälineiden on oltava sellaisia, että kuluttaja voi niiden avulla ottaa nopeasti ja tehokkaasti yhteyttä elinkeinonharjoittajaan ja säilyttää pysyvällä tavalla kaikki elinkeinonharjoittajan kanssa käyty kirjallinen viestintä.

7 §

Ennakkotiedot rahoituspalvelusta

Rahoituspalvelusta on annettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) kuvaus rahoituspalvelun pääominaisuuksista;
- 2) kuluttajalta perittävien maksujen, korvausten ja muiden kulujen yhteismäärä, mukaan lukien verot tai, jos täsmällistä määrää ei voida ilmoittaa, kulujen määräytymisperusteet, sekä tarvittaessa tieto siitä, että hinta on yksilöllisesti määritetty automaattisen päätöksenteon perusteella;
- 3) huomautus mahdollisesta luovutusvoittoverosta, varainsiirtoverosta ja vastaavista rahoituspalvelun hankkimiseen ja luovuttamiseen liittyvistä veroista tai julkisista maksuista, joista elinkeinonharjoittaja tietää ja joita kuluttaja voi joutua suorittamaan 2 kohdassa tarkoitettujen elinkeinonharjoittajalle maksettavien kulujen lisäksi;
- 4) kulujen maksamista ja sopimuksen täyttämistä koskevat järjestelyt;
- 5) tarvittaessa tiedot maksulaiminlyönnin tai maksuviivästyksen seurauksista;
- 6) etäviestimen käyttämisestä syntyvät kulut, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän;
- 7) tarvittaessa huomautus siitä, että rahoituspalveluun saattaa liittyä riski sijoitettavien varojen menettämisestä tai muu erityinen riski, sekä siitä, että aikaisempi hinnan tai arvonkehitys ei ole tae tulevasta kehityksestä;
- 8) rahoituspalvelun mahdollisista ympäristöön liittyvistä tai sosiaalisista tavoitteista;
- 9) annettujen tietojen voimassaoloaikaa koskevat mahdolliset rajoitukset.

8 §

Ennakkotiedot etäsopimuksesta

Etäsopimuksesta on annettava ainakin seuraavat tiedot:

2) peruuttamisaika, sen korvauksen määrä, joka kuluttajalta voidaan peruuttamisen johdosta vaatia, taikka korvauksen määräytymisperusteet, jos korvauksen täsmällistä määrää ei voida ilmoittaa, sekä peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat muut ehdot ja ohjeet, mukaan lukien elinkeinonharjoittajan yhteystiedot sekä tiedot 12 a §:ssä tarkoitetusta peruuttamistoiminnosta ja sen sijainnista;

10 §

Ennakkotiedot puhelinmyynnissä

Puhelinmyynnissä kuluttajalle on heti keskustelun alussa ilmoitettava elinkeinonharjoittajan nimi, kuluttajan kanssa keskustelewan henkilön nimi sekä puhelun kaupallinen tarkoitus. Jos puhelu tallennetaan tai se saatetaan tallentaa, elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava myös tästä kuluttajalle.

Elinkeinonharjoittajan ei tarvitse puhelimitse antaa kaikkia 6—9 §:ssä mainittuja tietoja, jos kuluttaja siihen nimenomaisesti suostuu. Kuluttajalle on tällöin ilmoitettava, että hän saa halutessaan lisätietoja sekä mainittava, millaisista lisätiedoista on kyse. Seuraavat tiedot on kuitenkin aina annettava:

1) elinkeinonharjoittajan nimi ja päätoimiala sekä tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan nimi ja päätoimiala, jonka puolesta hän toimii;

4) huomautus mahdollisesta luovutusvoittoverosta, varainsiirtoverosta ja vastaavista rahoituspalvelun hankkimiseen ja luovuttamiseen liittyvistä veroista tai julkisista maksuista, joista elinkeinonharjoittaja tietää ja joita kuluttaja voi joutua suorittamaan 3 kohdassa tarkoitettujen elinkeinonharjoittajalle maksettavien kulujen lisäksi;

10 a §

Riittävät selvitykset

Elinkeinonharjoittajan on ennen sopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle maksutta riittävät ja selkeät selvitykset sen arvioimiseksi, soveltuvatko tarjottu sopimus ja lisäpalvelut hänen tarpeisiinsa ja taloudelliseen tilanteeseensa. Selvitysten on sisällettävä vaaditut ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot, tarjotun sopimuksen keskeiset ominaisuudet, mukaan lukien mahdolliset lisäpalvelut, sekä tarjotun sopimuksen mahdolliset erityiset vaikutukset kuluttajaan, mukaan lukien kuluttajalle maksulaiminlyönnistä tai maksuviivästyksestä aiheutuvat seuraamukset.

Jos elinkeinonharjoittaja käyttää verkkotyökaluja, kuluttajalle on tarjottava mahdollisuus asioida luonnollisen henkilön kanssa ennen etäsopimuksen tekemistä ja perustellusta syystä myös etäsopimuksen tekemisen jälkeen. Kuluttajan tulee tällöin voida asioida samalla kielellä, jolla elinkeinonharjoittaja on täyttänyt tiedonantovelvollisuutensa.

Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että se on täyttänyt tämän pykälän mukaiset velvoitteensa.

Jos elinkeinonharjoittajan on muun Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvan sääntelyn nojalla annettava kuluttajalle riittävät selvitykset, tätä pykälää ei sovelleta.

10 b §

Peruuttamisoikeutta koskeva muistutus

Jos 6—9 §:ssä tarkoitetut tiedot annetaan kuluttajalle myöhemmin kuin päivää ennen kuin tämä tulee sidotuksi etäsopimukseen, elinkeinonharjoittajan on lähetettävä kuluttajalle muistutus tämän peruuttamisoikeudesta sekä ohjeet peruuttamisoikeuden käyttämiseksi. Muistutus on toimitettava kuluttajalle pysyvällä tavalla aikaisintaan päivän ja viimeistään seitsemän päivän kuluttua etäsopimuksen tekemisestä.

11 §

Ennakkotietojen ja sopimusehtojen toimittaminen kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla

Ennakkotiedot ja sopimusehdot on hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä toimitettava kuluttajalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina. Tiedot on toimitettava helposti luettavassa muodossa. Sama koskee tietoja, jotka elinkeinonharjoittajan on muun lainsäädännön mukaisesti annettava kuluttajalle ennen rahoituspalvelua koskevan sopimuksen tekemistä.

Ennakkotiedot ja sopimusehdot on pyynnöstä toimitettava kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa.

11 c §

Ennakkotietojen antaminen sähköisesti

Jos ennakkotiedot annetaan sähköisesti ja ne annetaan teknisesti eri tasoilla, elinkeinonharjoittaja saa esittää muut kuin 6 §:n 1 kohdassa, 7 §:n 1—3 kohdassa ja 8 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot upotettuina.

Jos ennakkotietoja esitetään upotettuina, kuluttajan on kuitenkin voitava nähdä, tallentaa ja tulostaa 6—9 §:ssä tarkoitetut tiedot yhtenä asiakirjana. Elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttajalle esitetään kaikki mainituissa pykälissä edellytetyt tiedot ennen sopimuksen tekemistä.

11 d §

Verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan tiedonantovelvollisuus

Jos sopimus tehdään verkossa toimivalla markkinapaikalla, markkinapaikan tarjoajan on ennen sopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle selvällä, ymmärrettävällä ja etäviestimeen soveltuvalla tavalla:

- 1) 2 luvun 8 d §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot;
- 2) tieto siitä, onko rahoituspalvelua tarjoava kolmas taho ilmoituksensa mukaan elinkeinonharjoittaja vai muu taho, ja jos kolmas taho ei ole elinkeinonharjoittaja, tieto siitä, että kuluttajansuojalainsäädäntöön perustuvia oikeuksia ei sovelleta;
- 3) tarvittaessa tieto siitä, miten sopimukseen liittyvät velvoitteet jakautuvat rahoituspalvelua tarjoavan kolmannen tahon ja verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan välillä.

11 e §

Todistustaakka tietojen antamista koskevien velvoitteiden täyttämisestä

Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että se on täyttänyt 6—10, 10 a, 10 b, 11, 11 b, 11 c ja 11 d §:n mukaiset velvoitteensa.

12 §

Peruuttamisoikeus

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa sopimus ilmoittamalla siitä elinkeinonharjoittajalle 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut ennakkotiedot ja sopimusehdot pysyvällä tavalla. Jos kuluttaja ei ole saanut ennakkotietoja tai sopimusehtoja tässä luvussa säädetyn mukaisesti, peruuttamisaika päättyy joka tapauksessa vuoden ja 14 päivän kuluttua etäsopimuksen tekemisestä. Tätä ei sovelleta, jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan 8 §:n 1 ja 2 kohdassa säädetyllä tavalla.

Jos muussa Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvassa laissa säädetään kuluttajan oikeudesta peruuttaa tiettyä rahoituspalvelua koskeva sopimus, peruuttamisoikeuteen sovelletaan 1 momentin ja 14–16 §:n sijasta kyseisiä muita säännöksiä. Vakuutuksenottajan oikeuteen peruuttaa ja irtisanoa vakuutus sopimus sovelletaan kuitenkin, mitä vakuutus sopimus laissa säädetään.

12 a §

Peruuttamisoikeuden käyttäminen verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä

Jos kuluttajalla on oikeus peruuttaa verkkorajapinnalla tehty etäsopimus, elinkeinonharjoittajan on tarjottava hänelle mahdollisuus peruuttaa sopimus peruuttamistoiminnon avulla. Peruuttamistoimintoa hyödynnettäessä kuluttajan tulee voida antaa tai vahvistaa helposti:

- 1) nimensä;
- 2) tiedot sen sopimuksen yksilöimiseksi, jonka hän haluaa peruuttaa;
- 3) tiedot pysyvästä tavasta, jolla elinkeinonharjoittaja lähettää peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskevan vahvistuksen hänelle.

Elinkeinonharjoittajan on pidettävä 1 momentissa tarkoitettu peruuttamistoiminto helposti kuluttajan saatavilla ja käytettävissä sekä näkyvästi esillä verkkorajapinnassa koko peruuttamisajan. Peruuttamistoiminto on merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla.

Elinkeinonharjoittajan on edellytettävä, että kuluttaja vahvistaa peruuttamisilmoituksen lähettämisen. Vahvistaminen on merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla.

Kun kuluttaja on vahvistanut peruuttamisilmoituksen lähettämisen, elinkeinonharjoittajan on ilman aiheetonta viivytystä lähetettävä hänelle pysyvällä tavalla peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskeva vahvistus, joka sisältää tiedot peruutuksen sisällöstä sekä sen toimittamispäivästä ja -kellonajasta.

13 §

Liitännäissopimuksen sitomattomuus

Rahoituspalvelun etämyyntiä koskevaan sopimukseen liittyvä muu etäsopimus ei sido kuluttajaa tämän peruuttaessa pääsopimuksen, jos sama elinkeinonharjoittaja tarjoaa myös liitännäissopimus. Liitännäissopimus ei sido kuluttajaa myöskään, jos kolmas tarjoaa liitännäissopimuksen tehneen elinkeinonharjoittajan ja kolmannen välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella. Jos liitännäissopimus peruuntuu, kuluttajalta ei saa periä peruuntumisesta maksua.

18 a §

Verkkorajapintoja koskeva kielletty menettely

Elinkeinonharjoittaja ei saa suunnitella, järjestää eikä operoida digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2065 (digipalvelusäädös), 3 artiklan m alakohdassa tarkoitettuja verkkorajapintojaan tavalla, jolla harhautetaan tai manipuloidaan kuluttajia, joille elinkeinonharjoittaja tarjoaa rahoituspalveluja, taikka muutoin olennaisesti vääristetään tai haitataan kyseisten kuluttajien kykyä tehdä vapaita ja tietoon perustuvia päätöksiä. Kiellettyä on erityisesti se, että elinkeinonharjoittaja toistuvasti pyytää kuluttajaa tekemään valinnan, jonka tämä on jo tehnyt, tai että elinkeinonharjoittaja tekee sopimuksen päättämisestä kuluttajalle vaikeampaa kuin sopimuksen tekemisestä.

19 §

Seuraamusmaksu rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevien säännösten rikkomisesta

Tämän luvun 5—10, 10 a ja 10 b §:n, 11 §:n 1, 2 ja 4 momentin, 11 b—11 d §:n, 12 §:n 1 momentin, 12 a ja 13 §:n, 16 §:n 2 momentin ja 18 a §:n rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

7 luku

Kuluttajaluotot

1 a §

Säännösten soveltamisen rajoitukset maksunlykkäyksinä myönnettävissä luotoissa

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta maksunlykkäykseen, jonka myyjä tai palveluksen suorittaja myöntää kuluttajalle myymänsä tavarán tai suorittamansa palveluksen maksamiseksi edellyttäen, että:

- 1) luottoa ei tarjoa kolmas osapuoli;
- 2) maksunlykkäyksestä ei peritä korkoa tai muita maksuja, lukuun ottamatta maksuviivästyksen vuoksi korkolain tai saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) nojalla kuluttajan maksettavaksi tulevaa korkoa tai kuluja; ja
- 3) maksu on suoritettava kokonaisuudessaan 50 päivän kuluessa tavarán toimittamisesta tai palveluksen suorittamisesta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, jos maksunlykkäyksen myöntävä myyjä tai palveluksen suorittaja on muu kuin mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettu mikroyritys tai pieni tai keskisuuri yritys, verkossa tehtävän etämyyntisopimuksen nojalla myytävän tavarán tai suoritettavan palveluksen maksamiseksi myönnettävään maksunlykkäykseen ei sovelleta tämän luvun säännöksiä, jos:

- 1) luottoa ei tarjoa eikä osta kolmas osapuoli;
- 2) maksunlykkäyksestä ei peritä korkoa tai muita maksuja, lukuun ottamatta maksuviivästyksen vuoksi korkolain tai saatavien perinnästä annetun lain nojalla kuluttajan maksettavaksi tulevaa korkoa tai kuluja; ja
- 3) maksu on suoritettava kokonaisuudessaan 14 päivän kuluessa tavarán toimittamisesta tai palveluksen suorittamisesta.

2 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset käyttelytileihin liittyvissä luotoissa sekä maksujärjestelysopimuksissa

Kuluttajaluottoon, jonka luotonantaja myöntää sallimalla käyttelytilin saldon tai luottorajan ylityksen ilman, että siitä on nimenomaisesti sovittu osapuolten välillä (*tili- tai luottorajan ylitys*) sovelletaan vain 5—7, 13, 18, 25, 47, 47 a, 50 ja 51 §:ää.

Kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tehtävään maksujärjestelysopimukseen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, ei sovelleta 9—11 ja 12 §:ää.

6 §

Luottokustannukset ja korko

Luottokustannuksilla tarkoitetaan tässä luvussa luotonantajan tiedossa olevien, kuluttajaluottosuhteen yhteydessä kuluttajan maksettavaksi tulevien korkojen, kulujen ja muiden maksujen yhteismäärää. Luottokustannuksiin luetaan myös luottosopimukseen liittyvien vakuutusten ja muiden kuluttajalle yhdessä luottosopimuksen kanssa tarjottujen palveluiden (*lisäpalvelu*) kustannukset, jos lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin. Luottokustannuksiin ei lueta notaarikuluja.

7 §

Muut määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

6) *luotonvälittäjällä* muuta elinkeinonharjoittajaa kuin luotonantajaa, joka korvausta vastaan esittelee tai tarjoaa kuluttajille luottosopimuksia taikka muutoin avustaa kuluttajia luottosopimuksen tekemisessä tai tekee luotonantajan puolesta luottosopimuksia kuluttajan kanssa;

7) *tietojen antamisella pysyvällä tavalla* tietojen antamista kuluttajalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina;

8) *neuvontapalvelulla* kuluttajaluottoon liittyvän henkilökohtaisen suosituksen antamista kuluttajalle.

Tiedonantovelvollisuudet

7 a §

Yleinen tiedonantovelvollisuus

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta, luotonantajan ja luotonvälittäjän on pidettävä yleisesti saatavilla paperilla tai muulla kuluttajan valitsemalla

pysyvällä tavalla selkeät ja ymmärrettävät yleistiedot tarjoamistaan luotoista. Tiedoissa on mainittava:

1) luotonantajan tai luotonvälittäjän nimi, käyntiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite sekä tarvittaessa tieto sellaisesta sähköisestä viestintäkeinosta, jolla kuluttaja voi olla nopeasti ja tehokkaasti yhteydessä luotonantajaan tai luotonvälittäjään ja jonka avulla kuluttajan on mahdollista tallentaa ja toisintaa luotonantajan tai luotonvälittäjän kanssa käymänsä viestinvaihto muuttumattomana;

2) tarkoitus, johon kuluttaja voi luottoa käyttää;

3) luottosopimuksen kesto;

4) tarjolla olevat lainakorkotyypit ja lyhyt kuvaus niiden ominaisuuksista ja merkityksestä kuluttajalle;

5) edustava esimerkki luoton määrästä tai luottorajasta, luotosta kuluttajalle aiheutuvista luottokustannuksista, kuluttajan maksettavaksi tulevan luoton ja luottokustannusten yhteismäärästä ja luoton todellisesta vuosikorosta;

6) luottosopimuksen yhteydessä kuluttajan maksettavaksi tulevat mahdolliset lisäkustannukset, jotka eivät sisälly luottokustannuksiin;

7) luoton takaisinmaksua koskevat vaihtoehdot, mukaan lukien maksuerien lukumäärä, suuruus ja maksuvälit;

8) ennakkaiseen takaisinmaksuun liittyvät mahdolliset ehdot;

9) kuvaus peruuttamisoikeudesta;

10) mahdolliset lisäpalvelut, jotka kuluttajan on ostettava saadakseen luoton markkinoiduin ehdoin, ja maininta siitä, että lisäpalvelut voi ostaa muulta palveluntarjoajalta kuin luotonantajalta itseltään;

11) varoitus seurauksista, jotka aiheutuvat luottosopimukseen liittyvien velvoitteiden laiminlyönnistä.

8 §

Kuluttajaluoton mainonnassa annettavat tiedot

Todellinen vuosikorko ja muut 1 momentissa mainitut tiedot on ilmoitettava mainonnassa selkeästi, näkyvästi ja tiiviisti, ja niiden on vastattava luotonantajan tavanomaisesti tarjoamia luottoehtoja. Tietojen on oltava helposti luettavissa tai selvästi kuultavissa, ja ne on mukautettava mainonnassa käytettävän viestimen teknisiin rajoitteisiin.

Jos mainonnassa käytettävä viestintä on sellainen, ettei 1 momentissa tarkoitettujen tietojen visuaalinen esittäminen ole mahdollista, mainitun momentin 4 ja 5 kohtaa ei sovelleta.

Jos mainonnassa käytettävä sähköinen viestintä on sellainen, ettei 1 momentissa tarkoitettujen tietojen visuaalinen esittäminen selkeästi ja näkyvästi ole mahdollista, mainitun momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin tulee olla pääsy käytettävissä olevin teknisin keinoin.

8 a §

Kuluttajaluoton mainonnassa annettava varoitus

Kuluttajaluoton mainonnassa tulee selkeästi ja näkyvästi varoittaa siitä, että luoton ottamisesta aiheutuu kuluttajalle kustannuksia. Varoituksen sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuuksista, luotonantajan ja luotonvälittäjän on hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä tavalla "Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot" -lomaketta käyttäen selkeät ja ymmärrettävät tiedot seuraavista seikoista:

Lomakkeella esitettävien tietojen on oltava yhdenmukaiset ja selvästi luettavissa, ja niissä on otettava huomioon sen pysyvän tavan tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Tiedot on esitettävä asianmukaisella ja sopivalla tavalla eri kanavissa yhteentoimivuus huomioon ottaen. Ennakkotiedoista ja lomakkeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Ennakkotiedot puhelinmyynnissä

Luotonantajan ja luotonvälittäjän ei tarvitse puhelinmyynnissä antaa kaikkia 9 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jos kuluttaja siihen nimenomaisesti suostuu. Tällöin luotonantajan ja luotonvälittäjän on, sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle kuitenkin tiedot luotonantajasta ja luotonvälittäjästä, tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista, maksuviivästyksestä aiheutuvista kuluista ja luoton takaisinmaksusta sekä luototettavasta hyödykkeestä. Annettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Eräitä ennakkotiedonantovelvollisuuksia koskevia muita säännöksiä

Luotonantajan ja luotonvälittäjän on 10 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa annettava "Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot" -lomake kuluttajalle pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen.

Kuluttajalle on lisäksi pyynnöstä ja maksutta annettava luottosopimusluonnos paperilla tai muulla pysyvällä tavalla.

Antaessaan kuluttajalle 9 ja 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja luotonantajan ja luotonvälittäjän on samalla ilmoitettava, tarjoaako luotonantaja tai luotonvälittäjä neuvontapalveluja.

11 a §

Peruuttamisoikeutta koskeva muistutus

Jos 9—11 §:ssä tarkoitettut tiedot annetaan kuluttajalle myöhemmin kuin päivää ennen luottosopimuksen tekemistä, luotonantajan tai luotonvälittäjän on lähetettävä kuluttajalle muistutus tämän peruuttamisoikeudesta sekä ohjeet peruuttamisoikeuden käyttämiseksi. Muistutus on toimitettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla aikaisintaan päivän ja viimeistään seitsemän päivän kuluttua luottosopimuksen tekemisestä.

11 b §

Tieto automatisoituun päätöksentekoon perustuvasta yksilöllisestä tarjouksesta

Sen lisäksi, mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) säädetään, luotonantajan ja luotonvälittäjän on ilmoitettava kuluttajalle selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, että tarjous perustuu automatisoituun päätöksentekoon, jos kuluttajalle esitetään siihen perustuva yksilöllinen tarjous.

12 §

Sivutoimisia luotonvälittäjiä koskeva poikkeus

Mitä 9—11 ja 11 a §:ssä säädetään luotonvälittäjän velvollisuudesta antaa kuluttajalle tietoja, ei koske päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivaa myyjää eikä palveluksen suorittajaa.

12 a §

Tietojen maksuttomuus

Kuluttajalta ei saa periä maksua tässä luvussa tarkoitettujen tietojen antamisesta.

Luotonantajan velvollisuus menetellä vastuullisesti

13 §

Hyvä luotonantotapa

Erityisesti edellytetään, että luotonantaja:

- 1) ei luottoa markkinoidessaan:
 - a) vähättele luotonoton vakavuutta tai merkitystä;
 - b) luo vaikutelmaa siitä, että luotonotto ratkaisee kuluttajan taloudelliset ongelmat tai vähentää niitä tai niistä aiheutuvia muita kielteisiä vaikutuksia;
 - c) esitä luoton olevan kuluttajan olemassa olevia luottoja edullisempi, jos väite on totuudenvastainen tai harhaanjohtava taikka jos väite ei ole muutoin näytettävissä toteen;
 - d) esitä luotonoton edistävän kuluttajan sosiaalista menestystä tai hyväksyntää;
 - e) luo vaikutelmaa siitä, että luotonotto johtaa taloudellisten resurssien kasvuun, korvaa säästöt tai voi nostaa kuluttajan elintasoja;
 - f) muistuta kuluttajaa käyttämättä olevasta luotosta muulloin kuin kuluttajan hakiessa luotonantajalta uutta luottoa;
 - g) yhdistä luoton käyttöä rahapelipalveluihin tai suuntaa markkinointia kuluttajiin, joiden voidaan olettaa käyttävän luottoa rahapelipalveluihin;
 - h) suuntaa markkinointia kuluttajiin, joilla on maksuhäiriömerkintä tai joilla voidaan muutoin olettaa olevan vaikeuksia suoriutua luottosopimuksen mukaisista velvoitteistaan asianmukaisesti;
 - i) esitä, että maksamatta olevilla luotoilla tai rekistereihin talletetuilla luottoja koskevilla tiedoilla on vain vähän tai ei lainkaan vaikutusta kuluttajan luottohakemuksen arviointiin;
 - j) menettele muulla kuin a—i alakohdassa tarkoitettulla tavalla siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä harkita luoton ottamista tai käyttämistä huolellisesti;

1 a) ei neuvontapalveluita tarjotessaan markkinoi niitä siten, että se on omiaan hämärtämään kuluttajan ymmärrystä siitä, että kyseessä on luotonannosta erillinen palvelu;

3 a) ei peri kuluttajalta luoton hakemisesta maksuja ennen luottosopimuksen tekemistä;

Mitä 1 momentissa ja 2 momentin 1, 1 a, 2, 3, 3 a, 4 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös luotonvälittäjään.

13 b §

Luotonantajan oikeus edellyttää luottosopimukseen liittyvää vakuutusta

Luotonantaja saa edellyttää, että kuluttajalla on luottosopimukseen liittyvä asiaankuuluva vakuutus, jos sen edellyttämistä voidaan pitää oikeasuhteisena. Luotonantaja ei tällöin saa muuttaa luottotarjouksen ehtoja, jos kuluttaja on tehnyt tai tekee vakuutusopimuksen muun vakuutuksenantajan kuin luotonantajan ensisijaisen yhteistyötahon kanssa, edellyttäen, että vakuutuksen vakuutusturva on laajuudeltaan vähintään luotonantajan ehdottamaa vakuutusta vastaava. Tällaista vakuutusta koskevan tarjouksen on oltava muuttumattomana voimassa vähintään kolme päivää sen antamisesta. Vakuutuksenantajan on vakuutusta tarjotessaan ilmoitettava tarjouksen voimassaoloajasta kuluttajalle.

13 c §

Kuluttajien luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat ja luotonantajan henkilöstön palkitsemista koskevat linjaukset

Luotonantajan on määriteltävä luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat sekä ylläpidettävä niitä.

Luotonantajan on varmistettava kuluttajien luottokelpoisuuden arvioinnista vastaavan henkilöstön palkitsemista koskevia linjauksia laatissaan ja soveltaessaan, että linjaukset ehkäisevät eturistiriitojen syntymistä. Henkilöstön palkkioiden määrä ei saa olla riippuvainen hyväksytyjen luottohakemusten määrästä tai osuudesta.

Linjausten on edistettävä asianmukaista ja tehokasta riskienhallintaa, eivätkä ne saa houkutella riskinottoon, joka ylittää luotonantajan hyväksyttävän riskitason. Linjausten on myös noudatettava luotonantajan liiketoimintastrategiaa, tavoitteita, arvoja ja pitkän aikavälin etuja. Linjauksia on sovellettava sellaisella tavalla ja siinä laajuudessa, joka on oikeassa suhteessa luotonantajan kokoon, organisaatioon sekä toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen.

14 §

Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus

Luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava huolellisesti ja kuluttajan edun mukaisesti, kykeneekö tämä täyttämään luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa (*kuluttajan luottokelpoisuus*). Arviointi on tehtävä kuluttajan tuloja, menoja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien, kyseessä olevan luoton luonteeseen, kestoon, arvoon ja riskeihin nähden tarpeellisten ja oikeasuhteisten tietojen perusteella. Tiedot tulee hankkia kuluttajalta, luottotietorekisteristä ja tarvittavista muista lähteistä, ja niiden paikkansapitävyys on asianmukaisesti varmistettava.

Jos osapuolet sopivat myöhemmin luoton määrän tai luottorajan korottamisesta, luotonantajan on varmistettava kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus ja, jos luoton määrää tai luottorajaa

merkittävästi korotetaan, arvioitava kuluttajan luottokelpoisuus uudelleen ennen korotuksesta sopimista.

Luotonantajan on säilytettävä tiedot toimista, jotka on tehty kuluttajan luottokelpoisuuden arvioimiseksi, viiden vuoden ajan siitä, kun luotto on kokonaisuudessaan erääntynyt maksettavaksi. Luottosopimusta koskevan erimielisyyden synnyttyä luottokelpoisuuden arviointia koskevat tiedot on kuitenkin säilytettävä siihen saakka, kunnes asia on sovittu tai ratkaistu.

Jos kuluttajan luottokelpoisuuden arviointiin liittyy henkilötietojen automaattista käsittelyä, luotonantajan on ilmoitettava hänelle siitä ja hänen oikeudestaan saada selkeä ja ymmärrettävä selitys arvioinnista, esittää oma näkemyksensä luotonantajalle sekä pyytää luottokelpoisuuden arvioinnin ja luottohakemusta koskevan päätöksen uudelleentarkastelua.

Jos luotonantaja rikkoo 1 tai 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksiaan, kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia lainkaan. Jos luotonantaja rikkoo 2 momentissa säädettyä velvollisuuttaan varmistaa kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus tai velvollisuuttaan arvioida kuluttajan luottokelpoisuus uudelleen, kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia korotuksesta lukien.

16 b §

Luottohakemuksen hylkääminen

Jos luottohakemus hylätään, luottoa hakeneelle kuluttajalle on ilmoitettava viipymättä hylkäämisestä ja hänet on tarvittaessa ohjattava talous- ja velkaneuvontaan. Kuluttajalle on pyynnöstä ilmoitettava hylkäysperuste kirjallisesti, jollei hylkäys perustu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 5 §:ään.

17 §

Luottosopimuksen tekeminen

Sopimuksessa mainittavien tietojen on oltava selvästi luettavissa, ja niissä on otettava huomioon sen välineen tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Tiedot on esitettävä kullekin kanavalle asianmukaisella ja sopivalla tavalla. Sopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kuluttajalta ei saa luottosuhteen perusteella periä korkoa tai maksuja, joista ei ole sovittu 1 momentissa tarkoitetussa sopimuksessa.

17 a §

Luottokustannusten enimmäismäärä

Mitä 2—4 momentissa säädetään, ei koske luottokustannuksina pidettäviä vakuutusmaksuja, jos vakuutuksen tarkoituksena on luoton vakuuden arvon turvaaminen, eikä kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettaviksi tulevia maksuja.

20 §

Peruuttamisoikeus

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa kuluttajaluottosopimus ilmoittamalla siitä luotonantajalle paperilla tai valitsemallaan ja luottosopimuksessa yksilöidyllä pysyvällä tavalla 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut 17 §:n mukaiset tiedot sisältävän kappaleen luottosopimuksesta kirjallisesti tai sähköisesti. Jos kyse on yksinomaan tavaran hankkimiseksi myönnettävästä hyödykesidonnaisesta luotosta, kuluttajalla on kuitenkin oikeus peruuttaa sopimus vähintään niin kauan, kun hänellä on kauppasopimuksen ehtojen mukaan oikeus saada kauppahinta täysimääräisesti takaisin.

Jos kuluttaja ei ole saanut luottosopimusta tässä luvussa säädetyn mukaisesti, 1 momentissa tarkoitettu peruuttamisaika päättyy vuoden ja 14 päivän kuluttua luottosopimuksen tekemisestä. Peruuttamisaika ei kuitenkaan pääty, jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan 9 tai 41 §:ssä säädetyllä tavalla.

Jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, häneltä saa vaatia korvauksena luoton koron ajalta, jonka luotto on ollut hänen käytettävissään. Jos luotonantaja on maksanut viranomaisille luottosopimuksen tekemisen johdosta maksuja eikä tällaisia maksuja peruuttamistapauksessa palauteta, luotonantajalla on oikeus saada korvaus kuluttajalta myös tällaisista maksuista. Korkoa tai maksuja ei saa kuitenkaan vaatia, jos maksuvelvollisuudesta tai koron ja maksujen määrästä taikka, jos koron määrää ei voida ennakolta ilmoittaa, sen määräytymisen perusteista ei ole ilmoitettu kuluttajalle ennakolta.

Kuluttajan on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen lähettämisestä palautettava luotonantajalle luottosopimuksen nojalla saamansa varat sekä suoritettava 2 momentin mukaiset korvaukset uhalla, että peruuttaminen muutoin raukeaa. Kuluttaja saa kuitenkin pidättäytyä täyttämästä omaa maksuvelvollisuuttaan, kunnes luotonantaja täyttää oman vastaavan velvollisuutensa.

23 a §

Luottosopimuksen muuttamisesta annettavat tiedot

Jos luottosopimusta muutetaan, luotonantajan on ennen ehdotettavien muutosten voimaantuloa ilmoitettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla seuraavat tiedot:

24 §

Koron ja maksujen muutokset

Koron muutokset on toteutettava tasapuolisesti ja kuluttajia syrjimättömällä tavalla, ja kuluttajalle on ilmoitettava niistä paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla hyvissä ajoin ennen muutoksen voimaantuloa. Muutoksesta ilmoitettaessa on mainittava maksuerän suuruus koron muuttumisen jälkeen ja, jos erien lukumäärä tai maksuvälit muuttuvat, niitä koskevat ajantasaiset tiedot.

Jos uutta viitekorkoa koskevat tiedot julkistetaan asianmukaisesti ja ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa, verkkosivustolla ja mobiilisovelluksessa, 2 momentissa tarkoitettut tiedot voidaan mainitussa momentissa säädetyn estämättä antaa kuluttajalle sopimuksessa sovituin määräajoin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Luottosopimuksen yhteydessä perittäviä maksuja saadaan muuttaa vain sopimuksessa yksilöidyn perustein. Maksun korotus ei saa olla suurempi kuin luotonantajalle aiheutunut tosiasiallinen lisäys kustannuksissa, joiden johdosta maksua luottosopimuksen mukaan

peritään. Maksujen muutoksista ilmoittamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään koron muutoksista.

25 §

Tiedonantovelvollisuus luottosopimuksen siirtymisestä

Jos luottosopimuksen mukaiset luotonantajan oikeudet tai itse luottosopimus siirretään kolmannelle osapuolelle, alkuperäisen luotonantajan on ilmoitettava siirrosta kuluttajalle. Ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos alkuperäinen luotonantaja siirron jälkeen toimii uuden luotonantajan edustajana suhteessa kuluttajaan.

27 §

Kuluttajan oikeus maksaa kuluttajaluotto ennen sen erääntymistä

Jos kuluttaja maksaa luoton tai sen osan ennen aikaisesti, jäljellä olevasta luotonantajan saatavasta on vähennettävä luottokustannusten se osuus, joka vastaa käyttämättä jäävää luottoaika. Kyseistä vähennystä laskettaessa on otettava huomioon kaikki luotonantajan kuluttajalle asettamat kustannukset.

30 §

Jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanominen

Luotonantaja saa irtisanoa jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen luottosopimuksessa sovituin ehdoin. Luotonantajan noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saa sopia kahta kuukautta lyhyemmäksi. Irtisanomisilmoitus on toimitettava kuluttajalle paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla.

32 §

Luotonantajan oikeus lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa

Luotonantajan on ilmoitettava käyttöoikeuden lakkaamisesta ja sen syistä kuluttajalle paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla etukäteen. Jos käyttöoikeuden lakkauttaminen välittömästi on välttämätöntä väärinkäytösten tai vahinkojen estämiseksi taikka rajoittamiseksi, riittää, että ilmoitus tehdään viipymättä lakkauttamisen jälkeen.

35 §

Eräännyttäminen

Jos luotonantaja vaatii maksueriä, jotka muuten eivät ole erääntyneet, luotonantajan saatavaa laskettaessa näistä maksueristä on vähennettävä luottokustannusten se osuus, joka vastaa käyttämättä jäävää luottoaika. Kyseistä vähennystä laskettaessa on otettava huomioon kaikki

luotonantajan kuluttajalle asettamat kustannukset. Käyttämättä jäävä luottoaika luetaan alkavaksi erääntymisen voimaantulosta.

41 §

Ennakkotiedot

Jos luotonantaja tekee kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tämän kanssa maksujärjestelysopimuksen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, luotonantajan ja luotonvälittäjän on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään velvollisuudesta antaa tietoja, annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä tavalla maksujärjestelysopimuksia koskevaa ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” –lomaketta käyttäen selkeät ja ymmärrettävät tiedot seuraavista seikoista:

- 1) luotonantaja;
- 2) tarjottava luotto, luottokustannukset ja luoton takaisinmaksu;
- 3) sopimusrikkomuksen seuraamukset;
- 4) kuluttajalle lain mukaan kuuluvat oikeudet.

Lomakkeella esitettävien tietojen on oltava yhdenmukaiset ja selvästi luettavissa, ja niissä on otettava huomioon sen välineen tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Tiedot on esitettävä kullekin kanavalle asianmukaisella ja sopivalla tavalla yhteentoimivuuksella huomioon ottaen. Ennakkotiedoista ja lomakkeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

42 §

Ennakkotietojen antaminen puhelimesta

Luotonantajan ja luotonvälittäjän ei tarvitse puhelimesta antaa kaikkia 41 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jos kuluttaja siihen nimenomaisesti suostuu. Tällöin luotonantajan on, sen lisäksi mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, hyvissä ajoin ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle kuitenkin tiedot luotonantajasta, tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista, maksuviivästyksestä aiheutuvista kuluista, luoton takaisinmaksusta sekä luototettavasta hyödykkeestä. Annettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

43 §

Eräitä erityisiä luottotyyppejä koskevia tiedonantovelvollisuuksia koskevia muita säännöksiä

Luotonantajan on 42 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa annettava maksujärjestelysopimuksia koskeva ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomake kuluttajalle pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen.

Kuluttajalle on lisäksi pyynnöstä ja maksutta annettava maksujärjestelysopimusluonnos.

Antaessaan kuluttajalle 41 ja 42 §:ssä tarkoitettuja tietoja luotonantajan ja luotonvälittäjän on samalla ilmoitettava, tarjoaako luotonantaja tai luotonvälittäjä neuvontapalveluja.

46 §

Tiedonantovelvollisuus käyttötiliin liittyvän luottosopimuksen voimassaoloaikana

Luotonantajan on säännöllisesti, vähintään kerran kuukaudessa paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla toimitetun tiliotteen avulla annettava kuluttajalle seuraavat tiedot käyttelytiliin liittyvän luoton (*tilinyhtymämahdollisuus*) käytöstä:

Kuluttajalle on ilmoitettava koron ja muiden maksujen muutoksista paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla hyvissä ajoin ennen muutosten voimaantuloa. Jos lainakoron muutos johtuu viitekoron muutoksesta, luottosopimuksen ehdoissa voidaan sopia, että tiedot annetaan kuluttajalle 1 momentissa tarkoitettulla tiliotteella edellyttäen, että uutta viitekorkoa koskevat tiedot julkistetaan asianmukaisesti ja että ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa, verkkosivustolla ja mobiilisovelluksessa.

46 a §

Käyttelytiliin liittyvään luottosopimukseen perustuvan luoton käytön rajoittaminen tai peruuttaminen

Jos luotonantaja rajoittaa kuluttajan oikeutta käyttää käyttelytiliin liittyvää luottoa tai peruuttaa sen, sen on ilmoitettava tästä kuluttajalle sovitulla tavalla viimeistään 30 päivää ennen rajoittamisen tai peruuttamisen voimaantuloa. Luotonantajan on tällöin annettava kuluttajalle ilman lisäkuluja mahdollisuus maksaa kyseistä rajoitusta tai peruuttamista vastaava tosiasiallisesti nostettu määrä takaisin 12 samansuuruisessa kuukausierässä.

47 §

Käyttelytilisopimukseen sekä tili- tai luottorajan ylitykseen liittyviä tiedonantovelvoitteita

Jos käyttelytiliin ei liity luottosopimusta, mutta käyttelytilin tarjoaja voi harkintansa mukaan joissakin tapauksissa myöntää luottoa kuluttajalle sallimalla käyttelytilin saldon ylityksen, käyttelytiliä koskevassa sopimuksessa on mainittava ylitysmahdollisuudesta, ylityksestä perittävä korko, koron soveltamista koskevat ehdot ja alkuperäiseen korkoon sovellettava indeksi tai viitekorko sekä ylityksestä perittävät muut maksut sekä ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa. Lisäksi nämä tiedot on toimitettava kuluttajalle säännöllisesti paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja käyttelytilisopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla.

Jos kuluttaja on ylittänyt käyttelytilinsä saldon huomattavasti ja ylitys on kestänyt yli kuukauden, luotonantajan on viipymättä annettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja käyttelytilisopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla seuraavat tiedot:

- 1) tieto tilin saldon ylitymisestä;
- 2) ylityksen määrä;
- 3) perittävä korko;
- 4) sopimusrikkomuksen johdosta perittävät muut maksut;
- 5) takaisinmaksupäivä.

Jos kuluttaja 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ylittää käyttelytilinsä saldon säännöllisesti, luotonantajan on lisäksi tarjottava kuluttajalle neuvontapalveluja, jos niitä on saatavilla, sekä ohjattava kuluttaja talous- ja velkaneuvontaan.

Mitä 1—3 momentissa säädetään käyttelytilin saldon ylittämisestä, koskee myös käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen luottorajan ylittämistä.

47 a §

Tili- tai luottorajan ylitystä koskevan mahdollisuuden rajoittaminen tai peruuttaminen

Jos luotonantaja alentaa kuluttajan käyttelytilin saldon tai käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen luottorajan ylityksen ylärajaa taikka peruuttaa ylitysmahdollisuuden, sen on ilmoitettava siitä kuluttajalle sovitulla tavalla viimeistään 30 päivää ennen alentamisen tai peruuttamisen voimaantuloa. Luotonantajan on tällöin annettava kuluttajalle mahdollisuus ilman lisäkuluja maksaa kyseistä alentamista tai peruuttamista vastaava tosiasiallisesti nostettu määrä takaisin 12 samansuuruisessa kuukausierässä.

48 a §

Kuluttajan olosuhteiden huomioiminen

Luotonvälityksen on perustuttava kuluttajan taloudellista tilannetta koskeviin tietoihin, kuluttajan ilmoittamiin luottoa koskeviin tarpeisiin ja odotuksiin sekä asianmukaisiin oletuksiin kuluttajan riskeistä luottosopimuksen voimassaoloaikana.

49 §

Kuluttajalta perittävät maksut

Luotonvälittäjällä on oikeus saada maksu kuluttajalta vain, jos kuluttajalle on 1 momentin mukaisesti ilmoitettu maksusta ja siitä on ennen luottosopimuksen tekemistä sovittu kuluttajan kanssa kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana.

Neuvontapalvelut

49 a §

Kuluttajalle annettavat ennakkotiedot

Neuvontapalvelun tarjoajan on hyvissä ajoin ennen neuvontapalvelun aloittamista tai ennen neuvontapalvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle tieto luotonantajista, joiden tarjoamien luottojen arviointiin annettava suositus perustuu, sekä kuluttajalta neuvontapalvelusta perittävien maksujen yhteismäärä tai, jos täsmällistä määrää ei voida ilmoittaa, maksujen määräytymisperusteet. Tiedot on annettava kuluttajalle paperilla tai tämän valitsemalla muulla pysyvällä tavalla.

49 b §

Oikeus saada maksu neuvontapalveluista

Neuvontapalvelun tarjoajalla on oikeus saada maksu neuvontapalvelustaan ja suosittelemansa luottosopimuksen johdosta kuluttajalta vain, jos kuluttajalle on 49 a §:ssä edellytetyllä tavalla ilmoitettu maksusta ja siitä on sovittu kuluttajan kanssa pysyvällä tavalla.

49 c §

Neuvontapalvelun suorittaminen

Neuvontapalvelun on perustuttava kuluttajan taloudellista tilannetta koskeviin tietoihin, kuluttajan ilmoittamiin luottoa koskeviin tarpeisiin ja odotuksiin sekä asianmukaisiin oletuksiin kuluttajan riskeistä luottosopimuksen voimassaoloaikana.

Neuvontapalvelun tarjoajan on arvioitava riittävän suuri määrä tuotevalikoimassaan tarjolla olevia luottosopimuksia ja tekemänsä arvioinnin perusteella suositeltava kuluttajan tarpeisiin ja odotuksiin sekä tämän taloudelliseen tilanteeseen sopivaa tai sopivia luottosopimuksia. Kuluttajalle on annettava kappale tehdystä suosituksesta paperilla tai tämän valitsemalla ja neuvontapalvelua koskevassa sopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla.

Neuvontapalvelun tarjoajan on toimittava kuluttajan edun mukaisesti neuvontapalvelua tarjotessaan sekä varoitettava kuluttajaa, jos luottosopimus voi kuluttajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen aiheuttaa tälle erityisen riskin.

49 d §

Riippumaton neuvonta

Luotonantaja ja luotonvälittäjä saavat ilmoittaa tarjoavansa riippumatonta neuvontaa tai toimivansa riippumattomina neuvojina vain, jos ne neuvontapalvelua tarjotessaan arvioivat riittävän suuren määrän markkinoilla tarjolla olevia luottosopimuksia. Luotonvälittäjältä edellytetään lisäksi, ettei se vastaanota korvausta neuvontapalvelusta eikä suosittelemansa luottosopimuksen johdosta muulta kuin kuluttajalta.

Tietämys ja pätevyys

49 e §

Luotonantajalta ja luotonvälittäjältä vaadittava asiantuntemus

Luotonantajan ja luotonvälittäjän henkilöstöllä ja, jos luotonantaja tai luotonvälittäjä on oikeushenkilö, sen ylimpään johtoon kuuluvilla on oltava luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys. Luotonantajan ja luotonvälittäjän on määriteltävä toiminnassaan soveltamansa henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset kirjallisesti. Vaadittavasta asiantuntemuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

50 §

Seuraamukset

Tämän luvun 7 a ja 8 §:n, 8 a §:n ja sen nojalla annettujen säännösten, 9 §:n ja sen 2 momentin nojalla annettujen säännösten, 10 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten, 11, 11 a, 11 b, 12 a §:n, 13 §:n 2 momentin 1 kohdan a–i alakohdan, saman momentin 1 a, 3, 3 a ja 4–6 kohdan sekä 4 momentin, 13 a–13 c, 14–16, 16 a ja 16 b §:n, 17 §:n ja sen 3 momentin nojalla annettujen säännösten, 17 a, 17 b, 18 ja 19 §:n, 20 §:n 1 ja 2 momentin, 21 §:n 1 momentin, 23, 23 a, 24, 25 §:n 1 momentin, 27, 28, 30 ja 32 §:n, 39 §:n 1 momentin, 41 §:n ja sen 2 momentin nojalla annettujen säännösten, 42 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten, 43, 46, 46 a, 47, 47 a, 48, 48 a, 49 ja 49 a–49 d §:n sekä 49 e §:n ja sen nojalla annettujen säännösten rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

51 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana tai luotonvälittäjänä on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2—5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. Ahvenanmaan maakunnassa tämän luvun säännösten noudattamista valvoo myös Ahvenanmaan valtionvirasto.

7 a luku

Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

9 §

Asuntovakuudellisia kuluttajaluottoja koskevat tiedonantovelvoitteet

Asuntovakuudellisen kuluttajaluoton mainontaan sovelletaan 7 luvun 8 §:n säännöksiä ja tiedonantovelvollisuuteen ennen luottosopimuksen tekemistä mainitun luvun 9—11, 11 a ja 12 §:n säännöksiä. Antaessaan kuluttajalle mainitun luvun 9 ja 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja luotonantajan ja luotonvälittäjän on samalla ilmoitettava, tarjoaako luotonantaja tai luotonvälittäjä neuvontapalveluja.

31 §

Kuluttajaluottoja koskevien säännösten soveltaminen

Asuntoluottosopimuksessa voidaan 7 luvun 24 §:n 1 ja 2 momentin estämättä kuitenkin sopia, että luotosta kuluttajan maksettavaksi tuleva korko ei muutu, jos viitekoron arvo on pienempi kuin nolla. Jos kuluttaja maksaa asunto-omaisuuteen liittyvän kuluttajaluoton enneaikaisesti takaisin, sovelletaan mainitun luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä tämän luvun 19—21 §:ssä säädetään. Jos asunto-omaisuuteen liittyvä luotto eräännytetään, sovelletaan 7 luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä mainitun luvun 35 §:ssä säädetään. Poiketen siitä, mitä 7 luvun 35 §:n 1 momentissa säädetään, tällöin luotonantajan saatavaa laskettaessa luotonantajan vaatimista maksueristä, jotka muuten eivät ole erääntyneet, on vähennettävä se osa luottokustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan. Luotonantaja saa kuitenkin periä kokonaisuudessaan luottosopimuksessa yksilöidyt, kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut.

Tämän lain 1, 6 ja 6 a luku tulevat voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 7 ja 7 a luku tulevat kuitenkin voimaan vasta 20 päivänä marraskuuta 2026.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn jatkuvaa luottoa koskevaan sopimukseen sovelletaan kuitenkin tämän lain 7 luvun 24, 25, 30, 32, 46, 46 a ja 47 §:ää.

2.

Laki

eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) 1 §:n 3 momentin 4 kohta, 2 §, 4 §:n 2 momentin 2 kohta, 8 §:n 2 momentti, 17 §, 21 §:n 1 kohta ja 22 §:n 1 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 3 a §, 8 §:n 1 momenttiin uusi 3 a kohta sekä 10 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki ei koske:

4) elinkeinonharjoittajia, jotka ovat mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettuja mikroyrityksiä tai pieniä tai keskisuuria yrityksiä ja jotka päätoimensa ohella myöntävät maksunlykkäyksiä vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi, jos maksunlykkäyksistä ei peritä muuta korkoa tai muita maksuja kuin korkolain (633/1982) tai saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) nojalla kuluttajan maksettaviksi tulevat korot ja kulut;

2 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä tapauksissa

Tämän lain 3—12 ja 23 § eivät koske Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentin 9 kohdassa tarkoitettuja maksulaitoksia, jotka myöntävät maksulaitoslain (297/2010) 10 §:ssä tarkoitettua maksupalveluun liittyvää luottoa.

3 a §

Oikeus tarjota kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja

Elinkeinonharjoittaja saa tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja vain, jos se on tämän lain mukaisesti rekisteröity luotonantajaksi tai vertaislainanvälittäjäksi tai se on 1 §:n 3 momentin 1, 2, 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu taho. Luotonvälittäjän oikeudesta tarjota mainittuja kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja säädetään eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetussa laissa (/).

Oikeudesta tarjota kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja säädetään asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (852/2016) 4 §:ssä.

4 §

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Sen, joka aikoo tarjota kuluttajaluottoja tai asuntoyhteisöluottoja taikka välittää vertaislainoja, on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

2) tieto siitä, hakeeko ilmoituksen tekijä rekisteröintiä luotonantajaksi vai vertaislainanvälittäjäksi ja aikooko se tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja sekä, jos kyse on luotonantajaksi rekisteröitymisestä, aikooko se myöntää myös kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja tai asuntoyhteisöluottoja taikka välittää vertaislainoja;

8 §

Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin merkitään:

3 a) se, tarjoaako elinkeinonharjoittaja kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja;

Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä, joille on määrätty 22 §:ssä tarkoitettu kielto harjoittaa kuluttajaluottojen tai asuntoyhteisöluottojen tarjoamista, vertaislainanvälitystä taikka kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevaa neuvontapalvelujen tarjoamista. Tällainen tieto sekä tieto 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetuista seuraamuksista, kehotuksista ja kielloista on poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona seuraamus tai kielto on määrätty. Tietoa rikosoikeudellisesta seuraamuksesta ei merkitä rekisteriin.

10 §

Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän johdon velvoitteet

Jos luotonantaja myöntää kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja tai toimii tällaisten luottojen vertaislainanvälittäjänä, niillä sen palveluksessa olevilla ja muutoin sen lukuun toimivilla henkilöillä, jotka osallistuvat luottojen myöntämiseen tai vertaislainanvälitykseen, on oltava luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys. Lisäksi henkilöillä, joiden välittömän johdon ja valvonnan alaisina edellä tarkoitettut henkilöt toimivat, on oltava vastaava asiantuntemus. Luotonantajan on määriteltävä kirjallisesti ne henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, joita se soveltaa toiminnassaan. Vaadittavasta asiantuntemuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka kuluttajaluottojen tai asuntoyhteisöluottojen myöntämistä, vertaislainanvälitystä taikka kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevien neuvontapalvelujen tarjoamista harjoittaessaan on saanut tietää kuluttajan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan tai liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa toisin säädetä.

21 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä ja rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat tämän lain:

- 1) 10 §:n 1 ja 4 momentin säännökset johdon velvoitteista;

22 §

Erityinen kiello-oikeus

Finanssivalvonnan on kiellettävä kuluttajaluottojen tarjoaminen, vertaislainanvälitys ja kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevien neuvontapalvelujen tarjoaminen, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Finanssivalvonnan on myös kiellettävä asiakasvarojen vastaanottaminen, jos asiakasvaroja vastaanotetaan ilman 11 §:n mukaisesti myönnettyä oikeutta tai jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on olosuhteissa tapahtuneen muutoksen johdosta tullut ilmeisen sopimattomaksi vastaanottamaan asiakasvaroja. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Rekisteri-ilmoitus voidaan ottaa käsiteltäväksi ennen tämän lain voimaantuloa ja ilmoituksen tekijä voidaan rekisteröidä luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin tämän lain tullessa voimaan.

Finanssivalvonnan on merkittävä tämän lain mukaan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa harjoittava ja laissa säädetty rekisteröinnin edellytykset täyttävä elinkeinonharjoittaja luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2026, jos rekisteri-ilmoitus tehdään viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2026.

Jos luotonantaja tarjoaa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia neuvontapalveluja, sen tulee ilmoittaa siitä Finanssivalvonnalle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välitystä sekä tällaisiin luottoihin liittyvien neuvontapalvelujen tarjoamista.

Elinkeinonharjoittajiin, jotka välittävät luottoja kuluttajille, kun luoton myöntää jokin muu kuin kuluttajansuojalain 7 tai 7 a luvussa tarkoitettu luotonantaja (*vertaislaina*), sovelletaan kuitenkin tämän lain sijasta eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettua lakia (186/2023).

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kuluttajaluottojen välityksellä* muun kuin luotonantajan itsensä korvausta vastaan tekemää kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottosopimusten esittelemistä tai tarjoamista kuluttajille, kuluttajien avustamista muutoin tällaisten luottosopimusten tekemisessä sekä tällaisten luottosopimusten tekemistä kuluttajien kanssa luotonantajan puolesta;

2) *neuvontapalvelulla* 1 kohdassa tarkoitettuun luottosopimukseen liittyvän henkilökohtaisen suosituksen antamista kuluttajalle;

3) *henkilöstöllä* luotonvälittäjän palveluksessa olevia tai muutoin tämän lukuun toimivia, jotka osallistuvat kuluttajaluottojen välitykseen, ja henkilöitä, joiden välittömän johdon ja valvonnan alaisena ensiksi tarkoitettut henkilöt toimivat;

4) *luotonvälittäjällä* elinkeinonharjoittajaa, joka on rekisteröity tämän lain mukaisesti kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välittäjäksi tai joka on 3 §:n 2 momentin mukaan rekisteröitymisvelvollisuuden ulkopuolella oleva kuluttajaluottojen välitystä harjoittava taho.

3 §

Oikeus välittää kuluttajaluottoja

Elinkeinonharjoittaja saa välittää kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja vain, jos se on rekisteröity tämän lain mukaisesti kuluttajaluottojen välittäjäksi.

Rekisteröitymisvelvollisuutta koskevia 5—9 §:n säännöksiä ei sovelleta:

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun luottolaitokseen ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeeseen;

2) luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuun ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen;

3) kulutushyödykkeitä tarjoavaan elinkeinonharjoittajaan, joka on mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettu mikroyritys tai pieni tai keskisuuri yritys, joka päätoimensa ohella välittää kuluttajaluottoja myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi.

4 §

Oikeus tarjota neuvontapalveluja

Elinkeinonharjoittaja saa tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja vain, jos se on rekisteröity tämän lain mukaisesti luotonvälittäjäksi, jos se on tämän lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu taho tai jos se tarjoaa mainittuja palveluja satunnaisesti muun toimilupaa, rekisteröintiä tai ennakollista hyväksyntää edellyttävän ammattitoiminnan yhteydessä. Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän oikeudesta tarjota tällaisia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja säädetään eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetussa laissa (186/2023).

5 §

Välittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Finanssivalvonta pitää rekisteriä luotonvälittäjistä.

Sen, joka aikoo välittää kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja, on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

1) 8 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot;

2) selvitys 7 §:n 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, joiden luotettavuus tulee arvioitavaksi, jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö;

3) selvitys ilmoituksen tekijän koulutuksesta ja työkokemuksesta ja, jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, sama selvitys 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuista ylimpään johtoon kuuluvista.

Ilmoituksen tekijän on Finanssivalvonnan pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi.

6 §

Rekisteröinnin edellytykset

Finanssivalvonnan on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä luotonvälittäjäksi, jos:

1) tällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) tämä ei ole konkurssissa ja, jos kyseessä on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) tämä on luotettava;

4) tällä sekä, jos kyseessä on oikeushenkilö, sen ylimpään johtoon kuuluvilla on luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun ylimpään johtoon katsotaan kuuluvan toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, hallitukseen rinnastettavan toimitusjohtajan jäsenet ja varajäsenet, vastuunalaiset yhtiömiehet sekä muut ylimpään johtoon kuuluvat.

Finanssivalvonta voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa kuluttajaluottojen välitystä toisen välikätenä.

Ilmoituksen tekijältä ja ylimmältä johdolta edellytettävästä luottotoiminnan asiantuntemuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Luotettavuus

Ilmoituksen tekijää ei pidetä 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa edellytetyllä tavalla luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton välittämään kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja tai toimimaan tällaista toimintaa harjoittavan yhteisön toimitusjohtajana tai hänen sijaisenaan, hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, hallitukseen rinnastettavan toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä, vastuunalaisena yhtiömiehenä taikka muussa ylimmässä johdossa, taikka jos hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan mainitunlaisessa tehtävässä.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallitukseen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa.

Finanssivalvonnalla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen 1 momentissa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi. Finanssivalvonnan oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

8 §

Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Rekisteriin merkitään:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnisteen ja niiden toimipaikkojen käyntiosoitteet, joissa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja välitetään tai tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja tarjotaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnisteen ja niiden toimipaikkojen käyntiosoitteet, joissa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja välitetään tai tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja tarjotaan;

3) niiden henkilöiden, joiden luotettavuus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty, täydelliset nimet ja henkilötunnukset tai sen puuttuessa syntymäajat;

4) niiden henkilöiden, joiden luottotoiminnan tuntemus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty, täydelliset nimet ja henkilötunnukset tai sen puuttuessa syntymäajat;

5) rekisteröinnin päivämäärä;

6) tieto siitä, että ilmoituksen tekijä tarjoaa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja;

7) luotonvälittäjälle Finanssivalvonnasta annetun lain nojalla määrätyt hallinnolliset seuraamukset sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko;

8) rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä, joille on määrätty 17 §:ssä tarkoitettu kiello välittää kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja ilman rekisteröintiä tai tarjota tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja 4 §:n vastaisesti. Tällainen tieto sekä tieto 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetuista seuraamuksista, kehoituksista ja kielloista on poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona seuraamus tai kiello on määrätty. Tietoa rikosoikeudellisesta seuraamuksesta ei merkitä rekisteriin.

Luotonvälittäjän on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittyjen tietojensa muutoksista. Lisäksi luotonvälittäjän on ilmoitettava Finanssivalvonnalle toimintansa lopettamisesta.

9 §

Tietojen luovuttaminen

Finanssivalvonnan oikeudesta luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 71 §:ssä.

Sen estämättä, mitä Finanssivalvonnasta annetun lain 71 §:ssä ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteristä saa luovuttaa henkilötietoja tulosteena taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta tai luovuttaa ne muutoin sähköisessä muodossa. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina. Tieto henkilötunnuksesta saadaan kuitenkin luovuttaa tämän lain nojalla vain, jos tieto annetaan tulosteena tai teknisenä tallenteena ja jos luovutuksensaajalla on oikeus henkilötunnuksen käsittelyyn tietosuojalain (1050/2018) 29 §:n tai muun lain nojalla.

Seuraavat rekisteriin merkityt tiedot Finanssivalvonnan on kuitenkin pidettävä yleisesti saatavilla sähköisen tietoverkon avulla:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan nimi sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnistus ja niiden toimipaikkojen käyntiosoitteet, joissa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja välitetään tai tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja tarjotaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnistus ja niiden toimipaikkojen käyntiosoitteet, joissa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja välitetään tai tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja tarjotaan;

3) toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa nimi, hallituksen jäsenten ja varajäsenten nimet, hallitukseen rinnastettavan toimielimen jäsenten ja varajäsenten nimet sekä vastuunalaisten yhtiömiesten nimet;

4) rekisteröinnin päivämäärä;

5) ilmoituksen tekijälle määrätty julkiset varoitukset sekä sellaiset kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko.

10 §

Johdon velvoitteet

Luotonvälittäjän tai, jos luotonvälittäjä on oikeushenkilö, sen 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun ylimmän johdon on huolehdittava siitä, että toiminnassa noudatetaan hyvää luotonantotapaa ja että toimintaa muutoinkin harjoitetaan lainmukaisesti. Sen on lisäksi huolehdittava, että toimintaan osallistuvilla henkilöillä on tehtävässä riittävä ammattitaito.

Luotonvälittäjän on määriteltävä kirjallisesti ne henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, joita se soveltaa toiminnassaan. Vaadittavasta asiantuntemuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Asiakasvarat

Luotonvälittäjä ei saa vastaanottaa, pitää hallussa eikä välittää asiakkaalle kuuluvia varoja (*asiakasvarat*).

12 §

Luotonvälitykseen tai neuvontapalveluihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen

Ellei muualla laissa säädetä pidemmästä säilytysajasta, luotonvälittäjän on säilytettävä luotonvälitykseen ja neuvontapalveluihin liittyvät asiakirjat ja tiedot viiden vuoden ajan siitä, kun asiakassuhde on päättynyt. Palvelua koskevan erimielisyyden synnyttää asiakirjat ja tiedot on kuitenkin säilytettävä siihen saakka, kunnes asia on sovittu tai ratkaistu.

13 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja välittäessään tai tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja tarjotessaan on saanut tietää asiakkaansa tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä.

14 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo Finanssivalvonta.

15 §

Valvontavaltuudet

Finanssivalvonnan valvontavaltuuksista säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 3 luvussa.

16 §

Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano

Hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa.

17 §

Erityinen kielto-oikeus

Finanssivalvonnan on kiellettävä kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välitys tai tällaisiin luottoihin liittyvien neuvontapalvelujen tarjoaminen, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Finanssivalvonta voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta tai Finanssivalvonta katso, että tulisi saattaa arvioitavaksi, täyttääkö menettely 18 §:n 1 momentissa säädetyn rikoksen tunnusmerkistön. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

18 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan ilman rekisteröintiä harjoittaa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välitystä, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kuluttajaluottojen välitysrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Rangaistus 13 §:ssä säädetyn vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Sitä, joka rikkoo 17 §:n tai Finanssivalvonnasta annetun lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta, jos uhkasakko on lainvoimaisella päätöksellä tuomittu maksettavaksi.

19 §

Muutoksenhaku

Finanssivalvonnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen.

Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Finanssivalvonnan päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päättä tai asiasta muualla laissa toisin säädetä.

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21 §

Siirtymäsäännökset

Rekisteri-ilmoitus voidaan ottaa käsiteltäväksi ennen tämän lain voimaantuloa ja ilmoituksen tekijä voidaan rekisteröidä luotonvälittäjärekisteriin tämän lain tullessa voimaan.

Finanssivalvonnan on merkittävä tämän lain mukaan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa harjoittava ja laissa säädetty rekisteröinnin edellytykset täyttävä elinkeinonharjoittaja luotonvälittäjärekisteriin viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2026, jos rekisteri-ilmoitus tehdään viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2026.

Tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki

asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (852/2016)
5 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

5 §

Välittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä säädetyn
ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 2 §:n 2 momentin 2 kohdan b ja d alakohta, 13 §:n 1 momentin 2—4 kohta, 2 momentin 2 ja 3 kohta sekä 16 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohta laissa 450/2023 ja 3 kohta laissa 694/2022, seuraavasti:

2 §

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksen mukaisia toimivaltaisia viranomaisia kuluttaja-asiamiehen lisäksi ovat:

2) Finanssivalvonta siltä osin kuin se valvoo seuraavien direktiivien noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettaviksi tulevissa laeissa:

b) direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten osalta ja direktiivin 2002/65/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2673;

d) kuluttajaluottosopimuksista ja direktiivin 2008/48/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2225 (*kuluttajaluottodirektiivi*);

13 §

Seuraamusmaksu eräiden kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain (38/1978):

2) 6 luvun 11 §:n säännöksiä ennakkotietojen antamisesta kotimyynnissä, 12 §:n säännöksiä ennakkotietojen antamisesta etämyynnissä, 12 a §:n säännöksiä kirjallisesta vahvistusmenettelystä puhelinmyynnissä, 12 b §:n säännöksiä tarjolla olevien maksutapojen esittämisestä verkossa, 12 c §:n säännöksiä kuluttajan henkilöllisyyden todentamisesta ja todentamista koskevien tietojen säilyttämisestä, 13 §:n säännöksiä tietojen vahvistamisesta, 14 a §:n säännöksiä peruuttamistoiminnosta, 17 §:n 2—4 momentin mukaisia suoritusten palauttamiseen liittyviä velvollisuuksia, tai 17 a §:n 1—3 momentin mukaisia velvollisuuksia kuluttajan peruuttaessa digitaalista sisältöä tai palvelua koskevan sopimuksen;

3) 6 a luvun 11 §:n 1 tai 2 momentin mukaista velvollisuutta toimittaa ennakkotiedot ja sopimusehdot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla taikka 4 momentin mukaista velvollisuutta toimittaa ennakkotiedot ja sopimusehdot kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa, 11 b §:n säännöksiä kirjallisesta vahvistusmenettelystä

4) 7 luvun 12 a §:n mukaista kieltoa perii maksuja mainitussa luvussa edellytetyjen tietojen antamisesta, 13 §:n 2 momentin 1 kohdan a—i alakohdan säännöksiä hyvän luotonantotavan mukaisesta menettelystä luottoa markkinoitaessa, 1 a kohdan mukaista kieltoa markkinoida neuvontapalvelua siten, että markkinointi on omiaan hämärtämään kuluttajan ymmärrystä siitä, että kyseessä on luotonannosta erillinen palvelu, 3 kohdan mukaista kieltoa käyttää lisämaksullista tekstiviestipalvelua tai muuta vastaavaa viestipalvelua, 4 kohdan mukaista kieltoa mainostaa luottoa kohdassa mainituin ehdoin tai 6 kohdan mukaisen velvollisuuden antaa kuluttajalle maksuviivästytilanteissa tietoa ja neuvoja ja tarjota kuluttajalle kohtuullisia maksujärjestelyjä luoton takaisinmaksun edistämiseksi, mainitun pykälän 4 momentin kieltoa järjestää henkilöstön palkitsemista koskevat järjestelmät siten, että ne estävät menettelemästä luotonannossa, luotonvälityksessä ja neuvontapalvelujen tarjonnassa hyvän luotonantavan mukaisesti, 13 a §:n säännöstä kytkeykaupan kiellosta, 13 c §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden määrittellä ja ylläpitää luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat tai 2 tai 3 momentin säännöksiä palkitsemista koskevista linjauksista, 14 §:n mukaisen velvollisuuden arvioida kuluttajan luottokelpoisuus, 15 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden todentaa luotonhakijan henkilöllisyys, 16 §:n mukaisen velvollisuuden säilyttää todentamista koskevat tiedot, 16 a §:n säännöksiä luoton myöntämisestä, 16 b §:n säännöksiä luottotakemuksen hylkäämisestä, 17 §:n ja sen 3 momentin nojalla annettuja säännöksiä luottosopimuksen tekemisestä, 17 a §:n säännöksiä luottokustannusten enimmäismäärästä, 17 b §:n säännöksiä maksuajan pidentämisestä perittävistä kuluista, 18 §:n kieltoa ottaa kuluttajalta juokseva sitoumus, 19 §:n mukaista varojen luovuttamisaikaa koskevaa rajoitusta, 24 §:n säännöksiä koron ja maksujen muutoksista, 30 §:n säännöksiä jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanomisesta, 48 §:n mukaisen velvollisuuden ilmoittaa valtuuksistaan, 48 a §:n mukaisen velvollisuuden huomioida kuluttajan olosuhteet luotonvälityksessä, 49 b §:n säännöksiä neuvontapalvelusta kuluttajalta perittävästä maksusta, 49 c §:n säännöksiä neuvontapalvelun suorittamisesta, 49 d §:n säännöksiä riippumattoman neuvonnan tarjoamisesta tai riippumattomana neuvojana toimimisesta ilmoittamisesta tai 49 e §:n ja sen nojalla annettuja säännöksiä luotonantajalta ja luotonvälittäjältä vaadittavasta asiantuntemuksesta;

2) 6 a luvun 12 §:n 1 momentin mukaisesta oikeudesta peruuttaa rahoituspalvelun etämyyntiä koskeva sopimus tai 13 §:n mukaisesta liitännäissopimuksen sitomattomuudesta;

184

Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain:

3) 6 a luvun 5—10 §:n mukaisen velvollisuuden antaa ennakkotietoja rahoituspalveluiden tai rahoitusvälineiden etämyynissä, 10 a §:n säännöksiä riittävien selvitysten antamisesta, 10 b §:n mukaista velvollisuutta lähettää peruuttamisoikeutta koskeva muistutus tai 11 d §:n mukaisen tiedonantovelvollisuuden;

4) 7 luvun 7 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä yleisiä tietoja tarjoamistaan luotoista, 8 §:n mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kuluttajaluottojen mainonnassa, 8 a §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa varoitus kuluttajaluoton mainonnassa, 9 §:n ja sen 2 momentin nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja ennen luottosopimuksen tekemistä, 10 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa ennakkotietoja puhelinmyynissä, 11 §:n mukaisen velvollisuuden ennen luottosopimuksen tekemistä annettavien tietojen tai luottosopimusluonnoksen toimittamisesta, 11 a §:n mukaisen velvollisuuden lähettää kuluttajalle peruuttamisoikeutta koskeva muistutus, 11 b §:n mukaisen velvollisuuden antaa tieto automatisoituun päätöksentekoon perustuvasta yksilöllisestä tarjouksesta, 13 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaisen velvollisuuden antaa kuluttajalle ennen luottosopimuksen tekemistä riittävät ja selkeät selvitykset, 23 §:n mukaisen velvollisuuden antaa kuluttajalle maksutta lyhennystaulukko, 23 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja luottosopimusta muutettaessa, 25 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden ilmoittaa luottosopimuksen mukaisten oikeuksien tai itse luottosopimuksen siirtymisestä kolmannelle osapuolelle, 41 §:n ja sen 2 momentin nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä, 42 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa ennakkotietoja puhelimesta, 43 §:n mukaisen velvollisuuden ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä annettavien tietojen tai maksujärjestelysopimusluonnoksen toimittamisesta, 46 §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen voimassaoloaikana, 47 §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja käyttelytilisopimukseen sekä tili- tai luottorajan ylitykseen liittyen, 49 §:n velvollisuuden ilmoittaa luotonvälityksestä perittävästä maksusta taikka 49 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja ennen neuvontapalvelun aloittamista tai neuvontapalvelua koskevan sopimuksen tekemistä;

Tämän lain 2 §:n 2 momentin 2 kohdan b alakohta, 13 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, mainitun pykälän 2 momentin 2 kohta ja 16 §:n 1 momentin 3 kohta tulevat voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 2 §:n 2 momentin 2 kohdan d alakohta, 13 §:n 1 momentin 4 kohta, mainitun pykälän 2 momentin 3 kohta ja 16 §:n 1 momentin 4 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 20 päivänä marraskuuta 2026.

6.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin (661/2012) uusi 6 a § seuraavasti:

6 a §

Kuluttaja-asiamiehen lainsäädännön valvontatehtävistä sekä eräistä muista Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttaja-asioista tiedottaminen

Kuluttaja-asiamies julkaisee tietoa tärkeimmistä päätöksistään, muista valvontatoimistaan, määräämistään kielloista, vireille panemistaan asioista tuomioistuimessa ja niiden johdosta annetuista tuomioistuimen ratkaisuksista sopivalla tavalla sen jälkeen, kun niistä on ilmoitettu niiden kohteina oleville.

Julkaistavasta tiedosta saavat käydä ilmi valvontatehtävän kohteena olevan menettelyn tai lain rikkomisen luonne, siitä vastuussa oleva henkilö, sovelletut säännökset, asian käsittelyn tila sekä päätöksen tai ratkaisun lainvoimaisuus.

Kuluttaja-asiamies voi asian tärkeydestä huolimatta olla tiedottamatta 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä tai ratkaisusta osin tai kokonaan, jos julkaiseminen vaarantaisi meneillään olevan viranomaistutkinnan tai vakavasti vaarantaisi finanssi- tai muita markkinoita taikka jos siihen on muu näihin rinnastuva syy.

Kuluttaja-asiamies sekä Kilpailu- ja kuluttajavirastossa toimivat kuluttaja-asioita käsittelevät kuluttajaneuvonta, Euroopan kuluttajakeskus ja matkapakettien vakuusvalvonta voivat tehtäviinsä liittyvissä asioissa julkaista kuluttajille suunnattuja yksittäisiä henkilöitä nimeltä koskevia toimintaohjeita tai varoituksia ilman, että asiasta on ensin ilmoitettu niiden kohteina oleville, jos julkaiseminen on asian merkityksellisyyden tai nopean vaikutuksen vuoksi tärkeää.

Tässä pykälässä tarkoitettuja henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

vakuutusopimuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusopimuslain (543/1994) 5 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 238/2018,

muutetaan 5 a §:n 3 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 13 a §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 5 a §:n 3 momentti ja 6 §:n 1 momentti laissa 238/2018 sekä 13 a §:n 1 momentti laissa 30/2005, sekä

lisätään lakiin uusi 5 e § seuraavasti:

5 a §

Tietojen toimittaminen pysyvällä tavalla taikka verkkosivustolla

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, vakuutuksen hakijalle on pyynnöstä aina toimitettava ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot paperilla. Tietojen toimittamisesta ei saa periä maksua. Vakuutusten puhelinmyyntiin sovelletaan, mitä kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

5 e §

Luotonantajan edellyttämää vakuutusta koskevan tarjouksen voimassaolo

Luotonantajan kuluttajaluottoa varten edellyttämää vakuutusta koskevan tarjouksen voimassaoloajasta säädetään kuluttajansuojalain 7 luvun 13 b §:ssä.

6 §

Eräiden asiakirjojen antaminen

Vakuutusopimuksen tekemisen jälkeen vakuutuksenantajan on ilman aiheutonta viivytystä annettava vakuutuksenottajalle asiakirja, johon on merkitty sopimuksen keskeinen sisältö (*vakuutuskirja*), sekä vakuutusehdot.

13 a §

Vakuutuksenottajan oikeus peruuttaa eläkevakuutus tai säästöhenkivakuutus

Vakuutuksenottajalla on oikeus peruuttaa eläkevakuutus tai säästöhenkivakuutus ilmoittamalla siitä vakuutuksenantajalle kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona vakuutuksenottaja on saanut tiedon vakuutushakemuksen tai tarjouksen hyväksymisestä. Peruuttamisaika ei kuitenkaan ala kulua ennen kuin vakuutuksenottaja on saanut 6 §:ssä tarkoitetut asiakirjat pysyvällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 5 e § tulee kuitenkin voimaan vasta 20 päivänä marraskuuta 2026.

8.

Laki

vakuutusten tarjoamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusten tarjoamisesta annetun lain (234/2018) 36 §:n 3 momentti,
muutetaan 71 §:n 1 momentin 1 kohta sekä
lisätään lakiin uusi 41 a § seuraavasti:

41 a §

*Kuluttajan syöpätautidiagnooseja koskevia henkilötietoja koskevat rajoitukset
kuluttajaluottoon liittyvässä vakuutuksessa*

Jos kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvaa kuluttajaluottoa koskevan luottotarjouksen ehtona on, että kuluttaja ottaa luottosopimukseen liittyvän vakuutuksen, vakuutuksen tarjoamisessa ei saa käyttää kuluttajan syöpätautidiagnoosia koskevia henkilötietoja sen jälkeen, kun 15 vuotta on kulunut diagnoosia koskevan lääketieteellisen hoidon päättymisestä.

71 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

1) tämän lain 30 §:n 1 momentin säännökset ammattimaisesta toiminnasta, 30 §:n 2 momentin säännökset asiakkaan edun vastaisesta palkitsemisesta, 32, 33, 36, 38, 48, 52 ja 57 §:n säännökset tietojen antamisesta ja tietojen antamisen tavasta, 34 §:n säännökset markkinoinnissa annettavien tietojen antamisesta, 35 ja 47 §:n säännökset asiakkaan vakuutustarpeen selvittämisestä, 37 §:n säännökset henkilökohtaisen suosituksen antamisesta, 39 ja 53 §:n säännökset tietojen toimittamisen tavasta, 40 ja 41 §:n säännökset kytkeydyksen kiellosta ja yhdistetyistä tarjouksista, 41 a §:n säännökset kuluttajan syöpätautidiagnooseja koskevia henkilötietoja koskevista rajoituksista kuluttajaluottoon liittyvässä vakuutuksessa, 42 §:n säännökset tuotehallintajärjestelmistä, 43 §:n säännökset toisen tuottaman vakuutuksen tarjoamiseksi tarvittavista järjestelmistä, 44 §:n säännökset eturistiriitatilanteiden ehkäisemistä koskevista toiminta- ja hallintojärjestelmistä, 45 §:n säännökset toiminnasta eturistiriitatilanteissa, 46 §:n säännökset palveluiden laadun turvaamisesta kannustinten yhteydessä, 49 §:n säännökset asianmukaisuuden arvioinnista, 50 ja 51 §:n säännökset soveltuvuuden arvioinnista sekä vakuutusopimuslain 4 b §:n säännökset asiakkaan vakuutustarpeen selvittämisestä, 5 ja 5 a §:n, 5 c §:n 3 momentin ja 7 §:n säännökset tietojen ja asiakirjojen antamisesta ja niiden antamisen tavasta, 5 b §:n säännökset henkilökohtaisen suosituksen antamisesta, 5 c §:n 1 momentin säännökset asianmukaisuuden arvioinnista sekä 5 c §:n 2 momentin säännökset soveltuvuuden arvioinnista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

luottolaitostoinnasta annetun lain 8 luvun 3 §:n ja 15 luvun 12 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoinnasta annetun lain (610/2014) 8 luvun 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 854/2016, sekä
lisätään 15 luvun 12 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 854/2016, uusi 3 momentti seuraavasti:

8 luku

Palkitseminen

3 §

Palkitsemisjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset

Palkitsemisjärjestelmistä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 13 §:n 4 momentissa ja 13 c §:n 2 ja 3 momentissa sekä 7 a luvun 10 §:n 2 ja 3 momentissa.

15 luku

Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa

12 a §

Ammatilliset vaatimukset

Luottolaitoksen palveluksessa olevilla ja muutoin luottolaitoksen lukuun toimivilla henkilöillä, jotka osallistuvat kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien luottojen myöntämiseen, on oltava luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys. Lisäksi henkilöillä, joiden välittömän johdon ja valvonnan alaisina edellä tarkoitetut henkilöt toimivat, on oltava vastaava asiantuntemus. Luottolaitoksen on määriteltävä kirjallisesti ne henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, joita se soveltaa toiminnassaan. Vaadittavasta asiantuntemuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) 6 §:n 1 momentin 1 kohta, 10 §:n 3 momentti, 16 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 23 §:n 2 momentti sekä
lisätään 11 §:ään uusi 2 momentti sekä 23 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

6 §

Tiedot luotoista

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 7—15 §:ssä tarkoitetut tiedot sopimuksen mukaan myönnetystä:

1) kuluttajansuojalain (38/1978) 7 tai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta kuluttajaluotosta sekä siihen mainitun lain 7 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentin mukaan rinnastuvasta luotosta, paitsi jos luotosta ei peritä korkoa tai muita maksuja;

10 §

Lyhennystiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan jatkuvien luottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi 2 momentin 2—4 kohdassa tarkoitetut tiedot. Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuina luottokustannuksina ei talleteta kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja.

11 §

Tiedot leasing-sopimuksista

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuina luottokustannuksina ei talleteta kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja.

16 §

Ilmoitusvelvollisuus

Velvollisuus tietojen ilmoittamiseen positiiviseen luottotietorekisteriin on kuluttajaluottojen ja niihin rinnastuvien luottojen osalta seuraavilla elinkeinonharjoittajilla (*ilmoitusvelvollinen*):

2) eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) mukaisesti rekisteriin merkityillä luotonantajilla ja luotonvälittäjillä, paitsi jos elinkeinonharjoittaja myöntää kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi.

23 §

Tiedon antaminen luonnolliselle henkilölle

Jos luonnollisen henkilön luottihakemus on hylätty positiivisesta luottotietorekisteristä saatujen tietojen perusteella, rekisteristä tietoja hankkineen on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava hänelle tällaisesta luottotiedon käytöstä, huomioon otetuista tietoryhmistä ja siitä, mistä rekisteristä tiedot ovat peräisin.

Rekisterinpitäjän on ilmoitettava kuluttajalle 12 §:ssä tarkoitetun tiedon tallettamisesta positiiviseen luottotietorekisteriin 30 päivän kuluessa tiedon tallettamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

luottotietolain 13 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottotietolain (527/2007) 13 §:n 5 momentti sekä 19 §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 331/2022, seuraavasti:

13 §

Maksuhäiriötiedot ja niitä täydentävät tiedot

Luonnolliselle henkilölle, jota koskeva 1 momentissa tarkoitettu tieto on ensimmäistä kertaa merkitty luottotietorekisteriin, on annettava tieto saatavan suorittamisen vaikutuksesta tiedon säilytysaikaan. Jos kyse on 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettusta tiedosta, on lisäksi jokaisesta merkinnästä annettava tieto 30 päivän kuluessa tiedon merkitsemisestä luottotietorekisteriin.

19 §

Henkilöluottotietojen luovuttamisen ja käyttämisen yleiset edellytykset

Luottotietorekisteristä henkilöluottotietoja hankkineen, joka hylkää luottihakemuksen 12 §:n 1 momentissa tai 13 §:ssä tarkoitettujen tietojen perusteella, on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava luonnolliselle henkilölle tällaisesta luottotiedon käytöstä, huomioon otetuista tietoryhmistä ja siitä, mistä luottotietorekisteristä tiedot ovat peräisin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 5 §:n 43 kohta, 26 §:n 8 momentti, 27 §:n 5 momentti ja 45 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 43 kohta laissa 697/2024, 26 §:n 8 momentti laissa 184/2023, 27 §:n 5 momentti ja 45 §:n 1 momentti laissa 403/2024, sekä

lisätään lain 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 752/2012, 902/2012, 254/2013, 170/2014, 198/2015, 520/2016, 737/2016, 1442/2016, 228/2017, 575/2017, 893/2017, 1071/2017, 241/2018, 1229/2018, 215/2019, 296/2019, 517/2019, 574/2019, 963/2019, 316/2020, 524/2021, 599/2021, 205/2022, 184/2023, 192/2023, 403/2024, 556/2024, 610/2024 ja 697/2024, uusi 44 kohta seuraavasti:

5 §

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

43) eurooppalaisista vihreistä joukkolainoista ja ympäristön kannalta kestävinä markkinoitavia joukkolainoja ja kestävyYTEEN sidottuja joukkolainoja koskevasta valinnaisesta tietojen julkistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/2631, jäljempänä *EU:n vihreitä joukkolainoja koskeva aset*us, 3 artiklassa tarkoitetun eurooppalaisen vihreän joukkolainan liikkeeseenlaskijaa ja 16 artiklassa tarkoitetun eurooppalaisen vihreän joukkolainan alullepanijaa sekä 21 artiklassa tarkoitettuja mallipohjia käyttävää liikkeeseenlaskijaa näiden mallipohjien osalta;

44) sitä, joka on eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (/) 5 §:n perusteella velvollinen ilmoittautumaan Finanssivalvonnan pitämään luotonvälittäjärekisteriin.

26 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen peruminen ja siihen rinnastettava toiminnan määrääminen lopetettavaksi

Mitä tässä pykälässä säädetään toimiluvan perumisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen toiminnan määräämiseen lopetettavaksi, joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitetun edustajan rekisteröitymisen perumiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetulle kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan perumiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröitymisen perumiseen, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän rekisteröitymisen perumiseen sekä eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonvälittäjän rekisteröitymisen perumiseen. Mitä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa sekä 2 ja 3 momentissa säädetään toimiluvan perumisesta, sovelletaan myös

kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetussa laissa (151/2022) tarkoitetun kiinnitysluottopankkitoimintaan oikeuttavan luvan perumiseen. Mitä 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa säädetään toimiluvan perumisesta, sovelletaan myös eläkesäätiön ja eläkekassan, lisäeläkesäätiön ja lisäeläkekassan, ETA-lisäeläkesäätiön ja ETA-lisäeläkekassan sekä vakuutuskassan toiminnan määräämiseen lopetettavaksi.

27 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään toiminnan rajoittamisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen sääntöjen mukaisen toiminnan rajoittamiseen, joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitetun edustajan rekisteröitymisen perumiseen, kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetussa laissa tarkoitetun kiinnitysluottopankkitoiminnan rajoittamiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetulle kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan mukaisen toiminnan rajoittamiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröinnin mukaisen toiminnan rajoittamiseen sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan, vertaislainanvälittäjän rekisteröinnin mukaisen toiminnan, eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonvälittäjän ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitetun liikkeeseenlaskijan, 13 alakohdassa tarkoitetun tarjoajan ja 5 artiklassa tarkoitetun kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön toiminnan rajoittamiseen. Vakuutusten tarjoamisen kieltämisestä säädetään vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa. Tätä pykälää ei sovelleta talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön.

45 §

Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala

Finanssivalvonta valvoo, että valvottavat, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaiset elinkeinonharjoittajat, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjät, eräiden kuluttajaluottojen välittäjät, vakuutusentarjoajat sekä kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut kryptovarapalvelun tarjoajat ja mainitussa momentissa tarkoitettujen omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijat sekä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut tarjoajat ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt noudattavat niihin sovellettavia markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä. Rahoitusvälineiden markkinointia koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään lisäksi arvopaperimarkkina-laissa, sijoituspalvelulaissa ja muualla laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain (1209/2023) 1 §:n 7 kohdan q alakohta ja 10 §:n 9, 10 ja 19 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 7 kohdan q alakohta ja 10 §:n 19 kohta laissa 164/2025, sekä
lisätään 1 §:n 7 kohtaan, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 404/2024 ja 164/2025, uusi r alakohta sekä 10 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 164/2025, uusi 20 kohta seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun ovat velvollisia suorittamaan:

7) seuraavat muut kuin 1—6 kohdassa tarkoitetut toimijat:

- q) luotonostajista ja luotonhallinnoijista annetussa laissa tarkoitettu luotonostaja ja luotonostajan edustaja;
- r) eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (/) 6 §:n mukaisesti rekisteröity kuluttajaluottojen välittäjä.

10 §

Muiden toimijoiden maksut

Muiden kuin 4—9 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

- 9) asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 6 §:n mukaisesti rekisteröidyn suomalaisen luotonvälittäjän osalta perusmaksu on 5 000 euroa;
- 10) asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettun ulkomaisen luotonvälittäjän, jolla on Suomessa sivuliike, osalta perusmaksu on 1 500 euroa;
- 19) luotonostajista ja luotonhallinnoijista annetussa laissa tarkoitettun luotonostajan ja luotonostajan edustajan osalta perusmaksu on 3 500 euroa;
- 20) eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 6 §:n mukaisesti rekisteröidyn luotonvälittäjän osalta perusmaksu on 5 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

maksupalvelulain 27 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan maksupalvelulain (290/2010) 27 §:n 2 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä annetun lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä annetun lain (213/2022) 3 §:n 1 momentin 3 kohta.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1
luvun 2 §:n 1 momentin 15 kohta, sellaisena kuin se on laissa 187/2023, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

15) eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023)
soveltamisalaan kuuluvaan elinkeinonharjoittajaan, lukuun ottamatta elinkeinonharjoittajaa,
joka myöntää kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

liikennevakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään liikennevakuutuslakiin (460/2016) uusi 4 b § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

4 b §

Kuluttajansuojalain soveltaminen

Liikennevakuutukseen sovelletaan kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvun 18 a §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 25.9.2025

Pääministeri

Petteri Orpo

Oikeusministeri Leena Meri

1.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvun 8 §:n 5 kohta ja 11 a, 17 ja 18 § sekä 7 luvun 1 §:n 5 momentin 1 kohta, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti sekä 22 ja 45 §,

sellaisina kuin ne ovat, 6 a luvun 8 §:n 5 kohta sekä 17 ja 18 § laissa 29/2005, 6 a luvun 11 a § ja 7 luvun 1 §:n 5 momentin 1 kohta laissa 851/2016, 7 luvun 2 §:n 1 momentti ja 45 § laissa 746/2010, 7 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 449/2023 sekä 7 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 596/2019 ja 22 § laeissa 746/2010, 207/2013, 1211/2013 ja 851/2016,

muutetaan 1 luvun 1 §:n 2 momentti, 6 luvun 9 §:n 1 momentin 10 kohta ja 25 §:n 2 momentti, 6 a luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 4—7 §, 8 §:n 2 kohta, 10 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 ja 4 kohta, 11 §:n 1 momentti sekä 12, 13 ja 19 § sekä 7 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 6 ja 7 kohta, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 10—12 §, 13 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 14 §, 17 §:n 3 momentti, 17 a §:n 5 momentti, 20 §, 23 a §:n 1 momentin johdantokappale, 24 §:n 2—4 momentti, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 41—43 §, 46 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 47 §, 49 §:n 2 momentti, 50 §:n 2 momentti ja 51 §:n 1 momentti sekä 7 a luvun 9 § ja 31 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 luvun 9 §:n 1 momentin 10 kohta ja 6 a luvun 13 § laissa 1211/2013, 6 luvun 25 §:n 2 momentti ja 7 luvun 13 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 17 a §:n 5 momentti ja 50 §:n 2 momentti laissa 449/2023, 6 a luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 4—7 §, 8 §:n 2 kohta, 10 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 ja 4 kohta ja 11 §:n 1 momentti laissa 29/2005, 6 a luvun 12 § ja 7 luvun 11 § laeissa 746/2010 ja 851/2016, 6 a luvun 19 § laissa 693/2022, 7 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 6 ja 7 kohta, 9 §:n 1 momentin johdantokappale, 10 ja 12 §, 17 §:n 3 momentti, 20 §, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 41—43 §, 46 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 47 § ja 49 §:n 2 momentti laissa 746/2010, 7 luvun 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti ja 24 §:n 2—4 momentti sekä 7 a luvun 9 § laissa 851/2016, 7 luvun 6 §:n 1 momentti laissa 596/2019 sekä 7 luvun 14 § laeissa 207/2013 ja 740/2022, 23 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 165/2025 ja 51 §:n 1 momentti laissa 542/2025 sekä 7 a luvun 31 §:n 2 momentti laissa 596/2019, sekä

lisätään 6 lukuun uusi 14 a §, 6 a lukuun uusi 10 a ja 10 b §, 6 a luvun 11 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 29/2005, uusi 4 momentti, 6 a lukuun uusi 11 c, 11 d, 11 e, 12 a ja 18 a §, 7 lukuun uusi 1 a §, 7 luvun 7 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 746/2010 ja 851/2016, uusi 8 kohta, 7 lukuun uusi 7 a §, 7 luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 746/2010 ja 851/2016, uusi 4 ja 5 momentti, 7 lukuun uusi 8 a §, 7 luvun 11 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 746/2010 ja 851/2016, uusi 3 momentti, 7 lukuun uusi 11 a, 11 b ja 12 a §, 7 luvun 13 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 449/2023 ja 165/2025, uusi 1 a ja 3 a kohta, 7 lukuun uusi 13 b, 13 c, 16 b, 46 a, 47 a, 48 a sekä 49 a § ja sen edelle uusi väliotsikko sekä 7 lukuun uusi 49 b—49 d § sekä 49 e § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tämä laki ei koske lakisääteisiä vakuutuksia eikä työntekijän ryhmähenkivakuutusta tai sitä vastaavaa kunnallisen eläkelaitoksen myöntämää etuutta.

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tämä laki ei koske lakisääteisiä vakuutuksia eikä työntekijän ryhmähenkivakuutusta tai sitä vastaavaa *Kevan* myöntämää etuutta, *ellei muualla laissa toisin säädetä*.

6 luku

Kotimyynti ja etämyynti

9 §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava seuraavat tiedot:

10) tarvittaessa peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat ehdot, määräajat ja menettelyt;

(uusi)

6 luku

Kotimyynti ja etämyynti

9 §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava seuraavat tiedot:

10) tarvittaessa peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat ehdot, määräajat ja menettelyt, *mukaan lukien tiedot 14 a §:ssä tarkoitetusta peruuttamistoiminnosta ja sen sijainnista;*

14 a §

Peruuttamisoikeuden käyttäminen verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä

Jos kuluttajalla on oikeus peruuttaa verkkorajapinnalla tehty etäsopimus, elinkeinonharjoittajan on tarjottava hänelle mahdollisuus peruuttaa sopimus peruuttamistoiminnon avulla.

Peruuttamistoimintoa hyödynnettäessä kuluttajan tulee voida antaa tai vahvistaa helposti:

- 1) nimensä;
- 2) tiedot sen sopimuksen yksilöimiseksi, jonka hän haluaa peruuttaa;
- 3) tiedot pysyvästä tavasta, jolla elinkeinonharjoittaja lähettää peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskevan vahvistuksen hänelle.

Elinkeinonharjoittajan on pidettävä 1 momentissa tarkoitettu peruuttamistoiminto helposti kuluttajan saatavilla ja käytettävissä sekä näkyvästi esillä verkkorajapinnassa koko peruuttamisajan. Peruuttamistoiminto on merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla.

Elinkeinonharjoittajan on edellytettävä, että kuluttaja vahvistaa peruuttamisilmoituksen lähettämisen. Vahvistaminen on merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla.

Kun kuluttaja on vahvistanut peruuttamisilmoituksen lähettämisen, elinkeinonharjoittajan on ilman aiheetonta viivytystä lähetettävä hänelle pysyvällä tavalla peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskeva vahvistus, joka sisältää tiedot peruutuksen sisällöstä sekä sen toimittamispäivästä ja -kellonajasta.

25 §

25 §

Seuraamukset luvun säännösten rikkomisesta

Seuraamukset luvun säännösten rikkomisesta

Tämän luvun 9 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten sekä 9 a, 10—12, 12 a—12 c ja 13 §:n, 14 §:n 1 ja 2 momentin, 17 §:n 2—4 momentin sekä 17 a §:n 1—3 momentin rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

Tämän luvun 9 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten sekä 9 a, 10—12, 12 a—12 c ja 13 §:n, 14 §:n 1 ja 2 momentin, 14 a §:n, 17 §:n 2—4 momentin sekä 17 a §:n 1—3 momentin rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

6 a luku

6 a luku

**Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden
etämyynti****Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden
etämyynti**

1 §

1 §

*Soveltamisala**Soveltamisala*

Tässä luvussa säädetään etämyynnistä silloin, kun elinkeinonharjoittaja tarjoaa kuluttajalle:

Tässä luvussa säädetään etämyynnistä silloin, kun elinkeinonharjoittaja tarjoaa kuluttajalle:

- 1) talletus- tai asiakastilejä;
- 2) maksujenvälityspalveluja;
- 3) luottoja tai niiden välitystä;
- 4) vakuutuksia tai niiden välitystä;
- 5) rahasto-osuuksia tai muita arvopapereita, joihin sovelletaan arvopaperimarkkinalakia,
- 6) arvopaperinvälitystä tai muita sijoituspalveluja,
- 7) sijoitusneuvontaa; tai
- 8) muita rahoituspalveluja tai rahoitusvälineitä.

- 1) talletustilejä;
- 2) maksupalveluja;
- 3) luottoja tai niiden välitystä;
- 4) vakuutuksia tai niiden välitystä;
- 5) sijoituspalveluja;
- 6) kryptovarapalveluja;
- 7) joukkorahoituspalveluja; tai
- 8) muita kuin 1—7 kohdassa tarkoitettuja rahoituspalveluja taikka rahoitusvälineitä.

2 §

2 §

*Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä tapauksissa**Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä tapauksissa*

Jos samat osapuolet sopivat toistuvasti samanlaisista rahoituspalveluista, tämän luvun 5—11 §:ää sovelletaan ainoastaan ensimmäiseen sopimukseen. Kuitenkin myös 5—11 §:ää sovelletaan, jos edeltävästä sopimuksesta on kulunut pidempi aika kuin yksi vuosi.

Jos samat osapuolet sopivat toistuvasti samanlaisista rahoituspalveluista, 5—10, 10 a ja 11 §:ää sovelletaan ainoastaan ensimmäiseen sopimukseen. Mainittuja pykäläiä sovelletaan kuitenkin myös myöhempään sopimukseen, jos sitä edeltävän sopimuksen tekemisestä on kulunut pidempi aika kuin yksi vuosi.

4 §

4 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Etämyynnillä tarkoitetaan tässä luvussa rahoituspalvelun tarjoamista kuluttajalle elinkeinonharjoittajan järjestämän sellaisen

Etäsopimuksella tarkoitetaan sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa

etätarjontamenetelmän avulla, jossa sopimuksen tekemiseen ja sitä edeltävään markkinointiin käytetään yksinomaan yhtä tai useampaa etäviestintä.

Etätarjontamenetelmällä tarkoitetaan markkinointi- tai myyntitapaa, joka on järjestetty niin, että sen pääasiallisena tavoitteena voidaan katsoa olevan sopimusten tekeminen etäviestimen avulla.

Etäviestimellä tarkoitetaan puhelinta, postia, televisiota, tietoverkkoa tai muuta välinettä, jota voidaan käyttää sopimuksen tekemiseen ilman, että osapuolet ovat yhtä aikaa läsnä.

5 §

Tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen tekemistä

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, kuluttajalle on annettava hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä 6—9 §:ssä tarkoitetut tiedot elinkeinonharjoittajasta, tarjottavasta rahoituspalvelusta, etäsopimuksesta ja oikeussuojakeinoista. Tiedot on annettava käytettyyn etäviestimeen sopivalla tavalla, selkeästi, ymmärrettävästi ja niin, että tietojen kaupallinen tarkoitus käy selvästi ilmi.

myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen vain etäviestimiä siihen asti, että sopimus on tehty.

Etäviestimellä tarkoitetaan puhelinta, postia, televisiota, tietoverkkoa tai muuta välinettä, jota voidaan käyttää sopimuksen tekemiseen ilman, että osapuolet ovat yhtä aikaa läsnä.

5 §

Tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen tekemistä

Kuluttajalle on annettava hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä 6—9 §:ssä tarkoitetut tiedot elinkeinonharjoittajasta, tarjottavasta rahoituspalvelusta, etäsopimuksesta ja oikeussuojakeinoista. Tiedot on annettava käytettyyn etäviestimeen sopivalla tavalla, selkeästi, ymmärrettävästi ja niin, että tietojen kaupallinen tarkoitus käy selvästi ilmi.

Jos muualla laissa säädetään kuluttajalle ennen tietyn rahoituspalvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista ja jos tämä sääntely perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön, tiedonantovelvollisuuksiin sovelletaan tämän luvun 6—10, 10 b, 11 ja 11 c §:n sijasta, mitä muualla laissa säädetään. Jos muualla laissa ei säädetä kuluttajalle annettavista rahoituspalvelun peruuttamisoikeuteen liittyvistä tiedoista, kuluttajalle on annettava peruuttamisoikeutta koskeva 8 §:n 1 kohdassa tarkoitettu tieto.

6 §

Ennakkotiedot elinkeinonharjoittajasta

Elinkeinonharjoittajasta on annettava ainakin seuraavat tiedot:

1) nimi ja päätoimiala, maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa sekä asiakassuhteita hoitavan toimipaikan maantieteellinen osoite;

2) mahdollinen sivukonttori tai muu edustaja kuluttajan asuinpaikkavaltiossa ja sivukonttorin tai edustajan sen toimipaikan maantieteellinen osoite, jossa asiakassuhteita hoidetaan;

3) elinkeinonharjoittajan lukuun toimivan välittäjän tai asiamiehen nimi, asiakassuhteita hoitavan toimipaikan maantieteellinen osoite sekä tieto toiminnan edustusluonteesta silloin, kun kuluttaja asioi välittäjän tai asiamiehen kanssa;

4) mihin kaupparekisteriin tai muuhun vastaavaan julkiseen rekisteriin elinkeinonharjoittaja mahdollisesti on merkitty sekä elinkeinonharjoittajan yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste kyseisessä rekisterissä;

5) asianomaisen valvontaviranomaisen yhteystiedot, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää lupaa tai rekisteröintiä.

6 §

Ennakkotiedot elinkeinonharjoittajasta

Elinkeinonharjoittajasta on annettava ainakin seuraavat tiedot:

1) nimi ja päätoimiala *sekä tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan nimi ja päätoimiala, jonka puolesta hän toimii;*

2) *elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa sekä puhelinnumero ja sähköpostiosoite tai tarvittaessa tiedot muusta sellaisesta viestintävälineestä, jolla kuluttaja voi olla yhteydessä elinkeinonharjoittajaan, sekä tarvittaessa vastaavat tiedot siitä elinkeinonharjoittajasta, jonka puolesta elinkeinonharjoittaja toimii;*

3) *asiaankuuluvat yhteystiedot, joiden avulla kuluttaja voi osoittaa mahdolliset valitukset elinkeinonharjoittajalle tai tapauksen mukaan sille elinkeinonharjoittajalle, jonka puolesta elinkeinonharjoittaja toimii;*

4) mihin kaupparekisteriin tai muuhun vastaavaan julkiseen rekisteriin elinkeinonharjoittaja mahdollisesti on merkitty sekä elinkeinonharjoittajan yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste kyseisessä rekisterissä;

5) asianomaisen valvontaviranomaisen nimi, osoite, verkkosivusto ja muut yhteystiedot, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää lupaa tai rekisteröintiä.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen viestintävälineiden on oltava sellaisia, että kuluttaja voi niiden avulla ottaa nopeasti ja tehokkaasti yhteyttä elinkeinonharjoittajaan ja säilyttää pysyvällä tavalla kaikki elinkeinonharjoittajan kanssa käyty kirjallinen viestintä.

7 §

Ennakkotiedot rahoituspalvelusta

Rahoituspalvelusta on annettava ainakin seuraavat tiedot:

1) kuvaus rahoituspalvelun pääominaisuuksista;

2) kuluttajalta perittävien maksujen, korvausten ja muiden kulujen yhteismäärä, mukaan lukien verot tai, jos täsmällistä määrää ei voida ilmoittaa, kulujen määräytymisperusteet;

3) huomautus mahdollisesta luovutusvoittoverosta, varainsiirtoverosta ja vastaavista rahoituspalvelun hankkimiseen liittyvistä veroista tai julkisista maksuista, joista elinkeinonharjoittaja tietää ja joita kuluttaja voi joutua suorittamaan 2 kohdassa tarkoitettujen elinkeinonharjoittajalle maksettavien kulujen lisäksi;

4) kulujen maksamista ja sopimuksen täyttämistä koskevat järjestelyt;

5) etäviestimen käyttämisestä syntyvät kulut, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän;

6) tarvittaessa huomautus siitä, että rahoituspalveluun saattaa liittyä riski sijoitettavien varojen menettämisestä tai muu erityinen riski, sekä siitä, että aikaisempi hinnan tai arvonkehitys ei ole tae tulevasta kehityksestä;

7) annettujen tietojen voimassaoloaikaa koskevat mahdolliset rajoitukset.

8 §

Ennakkotiedot etäsopimuksesta

Etäsopimuksesta on annettava ainakin seuraavat tiedot:

7 §

Ennakkotiedot rahoituspalvelusta

Rahoituspalvelusta on annettava ainakin seuraavat tiedot:

1) kuvaus rahoituspalvelun pääominaisuuksista;

2) kuluttajalta perittävien maksujen, korvausten ja muiden kulujen yhteismäärä, mukaan lukien verot tai, jos täsmällistä määrää ei voida ilmoittaa, kulujen määräytymisperusteet, *sekä tarvittaessa tieto siitä, että hinta on yksilöllisesti määritetty automaattisen päätöksenteon perusteella;*

3) huomautus mahdollisesta luovutusvoittoverosta, varainsiirtoverosta ja vastaavista rahoituspalvelun hankkimiseen *ja luovuttamiseen liittyvistä* veroista tai julkisista maksuista, joista elinkeinonharjoittaja tietää ja joita kuluttaja voi joutua suorittamaan 2 kohdassa tarkoitettujen elinkeinonharjoittajalle maksettavien kulujen lisäksi;

4) kulujen maksamista ja sopimuksen täyttämistä koskevat järjestelyt;

5) *tarvittaessa tiedot maksulainlyönnin tai maksuviivästyksen seurauksista;*

6) etäviestimen käyttämisestä syntyvät kulut, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän;

7) tarvittaessa huomautus siitä, että rahoituspalveluun saattaa liittyä riski sijoitettavien varojen menettämisestä tai muu erityinen riski, sekä siitä, että aikaisempi hinnan tai arvonkehitys ei ole tae tulevasta kehityksestä;

8) *rahoituspalvelun mahdollisista ympäristöön liittyvistä tai sosiaalisista tavoitteista;*

9) annettujen tietojen voimassaoloaikaa koskevat mahdolliset rajoitukset.

8 §

Ennakkotiedot etäsopimuksesta

Etäsopimuksesta on annettava ainakin seuraavat tiedot:

2) peruuttamisaika, sen korvauksen määrä, joka kuluttajalta voidaan peruuttamisen johdosta vaatia, taikka korvauksen määräytymisperusteet, jos korvauksen täsmällistä määrää ei voida ilmoittaa, sekä peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat muut ehdot ja ohjeet;

2) peruuttamisaika, sen korvauksen määrä, joka kuluttajalta voidaan peruuttamisen johdosta vaatia, taikka korvauksen määräytymisperusteet, jos korvauksen täsmällistä määrää ei voida ilmoittaa, sekä peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat muut ehdot ja ohjeet, *mukaan lukien elinkeinonharjoittajan yhteystiedot sekä tiedot 12 a §:ssä tarkoitetusta peruuttamistoiminnosta ja sen sijainnista;*

5) *minkä valtion lainsäädännön mukaisesti ennakotiedot on annettu;*

(kumotaan 5 kohta)

10 §

10 §

*Ennakotiedot puhelinmyynnissä**Ennakotiedot puhelinmyynnissä*

Puhelinmyynnissä kuluttajalle on heti keskustelun alussa ilmoitettava elinkeinonharjoittajan nimi, kuluttajan kanssa keskustelewan henkilön nimi sekä puhelun kaupallinen tarkoitus.

Puhelinmyynnissä kuluttajalle on heti keskustelun alussa ilmoitettava elinkeinonharjoittajan nimi, kuluttajan kanssa keskustelewan henkilön nimi sekä puhelun kaupallinen tarkoitus. *Jos puhelu tallennetaan tai se saatetaan tallentaa, elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava myös tästä kuluttajalle.*

Elinkeinonharjoittajan ei tarvitse puhelimitse antaa kaikkia 6–9 §:ssä mainittuja tietoja, jos kuluttaja siihen nimenomaisesti suostuu. Kuluttajalle on tällöin ilmoitettava, että hän saa halutessaan lisätietoja sekä mainittava, millaisista lisätiedoista on kyse. Seuraavat tiedot on kuitenkin aina annettava:

Elinkeinonharjoittajan ei tarvitse puhelimitse antaa kaikkia 6–9 §:ssä mainittuja tietoja, jos kuluttaja siihen nimenomaisesti suostuu. Kuluttajalle on tällöin ilmoitettava, että hän saa halutessaan lisätietoja sekä mainittava, millaisista lisätiedoista on kyse. Seuraavat tiedot on kuitenkin aina annettava:

1) kuluttajan kanssa keskustelewan henkilön suhde elinkeinonharjoittajaan, kuten onko hän elinkeinonharjoittajan palveluksessa vai tämän lukuun toimiva asiamies, muu edustaja tai välittäjä;

1) *elinkeinonharjoittajan nimi ja päätoimiala sekä tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan nimi ja päätoimiala, jonka puolesta hän toimii;*

4) huomautus mahdollisesta luovutusvoittoverosta, varainsiirtoverosta ja vastaavista rahoituspalvelun hankkimiseen liittyvistä veroista tai julkisista maksuista, joista elinkeinonharjoittaja tietää ja joita kuluttaja voi joutua suorittamaan 3 kohdassa tarkoitettujen elinkeinonharjoittajalle maksettavien kulujen lisäksi;

4) huomautus mahdollisesta luovutusvoittoverosta, varainsiirtoverosta ja vastaavista rahoituspalvelun hankkimiseen *ja luovuttamiseen* liittyvistä veroista tai julkisista maksuista, joista elinkeinonharjoittaja tietää ja joita kuluttaja voi joutua suorittamaan 3 kohdassa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tarkoitettujen elinkeinonharjoittajalle
maksettavien kulujen lisäksi;

(uusi)

10 a §

Riittävät selvitykset

Elinkeinonharjoittajan on ennen sopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle maksutta riittävät ja selkeät selvitykset sen arvioimiseksi, soveltuvatko tarjottu sopimus ja lisäpalvelut hänen tarpeisiinsa ja taloudelliseen tilanteeseensa. Selvitysten on sisällettävä vaaditut ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot, tarjotun sopimuksen keskeiset ominaisuudet, mukaan lukien mahdolliset lisäpalvelut, sekä tarjotun sopimuksen mahdolliset erityiset vaikutukset kuluttajaan, mukaan lukien kuluttajalle maksulaiminlyönnistä tai maksuviivästyksestä aiheutuvat seuraamukset.

Jos elinkeinonharjoittaja käyttää verkkotyökaluja, kuluttajalle on tarjottava mahdollisuus asioida luonnollisen henkilön kanssa ennen etäsopimuksen tekemistä ja perustellusta syystä myös etäsopimuksen tekemisen jälkeen. Kuluttajan tulee tällöin voida asioida samalla kielellä, jolla elinkeinonharjoittaja on täyttänyt tiedonantovelvollisuutensa.

Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että se on täyttänyt tämän pykälän mukaiset velvoitteensa.

Jos elinkeinonharjoittajan on muun Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvan sääntelyn nojalla annettava kuluttajalle riittävät selvitykset, tätä pykälää ei sovelleta.

(uusi)

10 b §

Peruuttamisoikeutta koskeva muistutus

Jos 6—9 §:ssä tarkoitetut tiedot annetaan kuluttajalle myöhemmin kuin päivää ennen kuin tämä tulee sidotuksi etäsopimukseen, elinkeinonharjoittajan on lähetettävä

kuluttajalle muistutus tämän
peruuttamisoikeudesta sekä ohjeet
peruuttamisoikeuden käyttämiseksi.
Muistutus on toimitettava kuluttajalle
pysyvällä tavalla aikaisintaan päivän ja
viimeistään seitsemän päivän kuluttua
etäsopimuksen tekemisestä.

11 §

*Ennakkotietojen ja sopimusehtojen
toimittaminen kirjallisesti tai muulla
pysyvällä tavalla*

Ennakkotiedot ja sopimusehdot on hyvissä
ajoissa ennen sopimuksen tekemistä
toimitettava kuluttajalle henkilökohtaisesti,
kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja
voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina.
Sama koskee tietoja, jotka
elinkeinonharjoittajan on muun
lainsäädännön mukaisesti annettava
kuluttajalle ennen rahoituspalvelua koskevan
sopimuksen tekemistä.

—————
(uusi)

11 a §

Asuntoluotot

*Luotonantajan katsotaan täyttäneen 5—9
§:ssä säädetty tiedonantovelvollisuudet 11
§:ssä edellytetyllä tavalla, jos luotonantaja on
toimittanut kuluttajalle ennen sopimuksen
tekemistä tarjottua asuntoluottoa koskevan
"Eurooppalainen standardoitu tietosivu" -
lomakkeen (ESIS-lomake).*

(uusi)

11 §

*Ennakkotietojen ja sopimusehtojen
toimittaminen kirjallisesti tai muulla
pysyvällä tavalla*

Ennakkotiedot ja sopimusehdot on hyvissä
ajoissa ennen sopimuksen tekemistä
toimitettava kuluttajalle henkilökohtaisesti
kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja
voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina.
*Tiedot on toimitettava helposti luettavassa
muodossa.* Sama koskee tietoja, jotka
elinkeinonharjoittajan on muun
lainsäädännön mukaisesti annettava
kuluttajalle ennen rahoituspalvelua koskevan
sopimuksen tekemistä.

—————
*Ennakkotiedot ja sopimusehdot on
pyynnöstä toimitettava kuluttajille
soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa.*

(kumotaan)

11 c §

Ennakkotietojen antaminen sähköisesti

*Jos ennakkotiedot annetaan sähköisesti ja
ne annetaan teknisesti eri tasoilla,
elinkeinonharjoittaja saa esittää muut kuin 6*

§:n 1 kohdassa, 7 §:n 1—3 kohdassa ja 8 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot upotettuina.

Jos ennakotietoja esitetään upotettuina, kuluttajan on kuitenkin voitava nähdä, tallentaa ja tulostaa 6—9 §:ssä tarkoitetut tiedot yhtenä asiakirjana. Elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttajalle esitetään kaikki mainituissa pykälissä edellytetyt tiedot ennen sopimuksen tekemistä.

(uusi)

11 d §

*Verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan
tiedonantovelvollisuus*

Jos sopimus tehdään verkossa toimivalla markkinapaikalla, markkinapaikan tarjoajan on ennen sopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle selvällä, ymmärrettävällä ja etäviestimeen soveltuvalla tavalla:

1) 2 luvun 8 d §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot;

2) tieto siitä, onko rahoituspalvelua tarjoava kolmas taho ilmoituksensa mukaan elinkeinonharjoittaja vai muu taho, ja jos kolmas taho ei ole elinkeinonharjoittaja, tieto siitä, että kuluttajansuojalainsäädäntöön perustuvia oikeuksia ei sovelleta;

3) tarvittaessa tieto siitä, miten sopimukseen liittyvät velvoitteet jakautuvat rahoituspalvelua tarjoavan kolmannen tahon ja verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan välillä.

(uusi)

11 e §

*Todistustaakka tietojen antamista koskevien
velvoitteiden täyttämisestä*

Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että se on täyttänyt 6—10, 10 a, 10 b, 11, 11 b, 11 c ja 11 d §:n mukaiset velvoitteensa.

12 §

Peruuttamisoikeus

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa sopimus ilmoittamalla siitä elinkeinonharjoittajalle 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut ennakkotiedot ja sopimusehdot pysyvällä tavalla.

Mitä 1 momentissa ja 14—16 §:ssä säädetään sopimuksen peruuttamisesta, ei sovelleta kuluttajaluottoihin eikä vakuutuksiin. Kuluttajaluottoihin ei sovelleta myöskään, mitä 13 §:n 1 momentissa säädetään. Kuluttajan oikeudesta peruuttaa kuluttajaluottosopimus ja maksaa kuluttajaluotto ennenaikaisesti säädetään 7 ja 7 a luvussa. Vakuutuksenottajan oikeudesta peruuttaa ja irtisanoa vakuutussopimus säädetään vakuutussopimuslaissa.

Sen estämättä mitä 2 momentissa säädetään, 1 momenttia, 14—16 §:ää ja 13 §:n 1 momenttia sovelletaan panttilainauslaitoksen myöntämiin luottoihin.

(uusi)

12 §

Peruuttamisoikeus

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa sopimus ilmoittamalla siitä elinkeinonharjoittajalle 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut ennakkotiedot ja sopimusehdot pysyvällä tavalla. *Jos kuluttaja ei ole saanut ennakkotietoja tai sopimusehtoja tässä luvussa säädetyn mukaisesti, peruuttamisaika päättyy joka tapauksessa vuoden ja 14 päivän kuluttua etäsopimuksen tekemisestä. Tätä ei sovelleta, jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan 8 §:n 1 ja 2 kohdassa säädetyllä tavalla.*

Jos muussa Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvassa laissa säädetään kuluttajan oikeudesta peruuttaa tiettyä rahoituspalvelua koskeva sopimus, peruuttamisoikeuteen sovelletaan 1 momentin ja 14—16 §:n sijasta kyseisiä muita säännöksiä. Vakuutuksenottajan oikeuteen peruuttaa ja irtisanoa vakuutussopimus sovelletaan kuitenkin, mitä vakuutussopimuslaissa säädetään.

12 a §

Peruuttamisoikeuden käyttäminen verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä

Jos kuluttajalla on oikeus peruuttaa verkkorajapinnalla tehty etäsopimus, elinkeinonharjoittajan on tarjottava hänelle mahdollisuus peruuttaa sopimus peruuttamistoiminnon avulla. Peruuttamistoimintoa hyödynnettäessä kuluttajan tulee voida antaa tai vahvistaa helposti:

1) nimensä;

2) tiedot sen sopimuksen yksilöimiseksi, jonka hän haluaa peruuttaa;

3) tiedot pysyvästä tavasta, jolla elinkeinonharjoittaja lähettää peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskevan vahvistuksen hänelle.

Elinkeinonharjoittajan on pidettävä 1 momentissa tarkoitettu peruuttamistoiminto helposti kuluttajan saatavilla ja käytettävissä sekä näkyvästi esillä verkkorajapinnassa koko peruuttamisajan. Peruuttamistoiminto on merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla.

Elinkeinonharjoittajan on edellytettävä, että kuluttaja vahvistaa peruuttamisilmoituksen lähettämisen. Vahvistaminen on merkittävä selkeästi ja helposti luettavalla tavalla.

Kun kuluttaja on vahvistanut peruuttamisilmoituksen lähettämisen, elinkeinonharjoittajan on ilman aiheetonta viivytystä lähetettävä hänelle pysyvällä tavalla peruuttamisilmoituksen vastaanottamista koskeva vahvistus, joka sisältää tiedot peruutuksen sisällöstä sekä sen toimittamispäivästä ja -kellonajasta.

13 §

Liitännäissopimuksen peruuntuminen

Rahoituspalvelun etämyyntiä koskevaan sopimukseen liittyvä muu etäsopimus peruuntuu ilman eri toimenpiteitä kuluttajan peruuttaessa pääsopimuksen, jos sama elinkeinonharjoittaja tarjoaa myös liitännäispalvelun. Liitännäissopimus peruuntuu myös, jos kolmas tarjoaa liitännäispalvelun pääsopimuksen tehneen elinkeinonharjoittajan ja kolmannen välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella.

13 §

Liitännäissopimuksen sitomattomuus

Rahoituspalvelun etämyyntiä koskevaan sopimukseen liittyvä muu etäsopimus ei sido kuluttajaa tämän peruuttaessa pääsopimuksen, jos sama elinkeinonharjoittaja tarjoaa myös liitännäispalvelun. Liitännäissopimus ei sido kuluttajaa myöskään, jos kolmas tarjoaa liitännäispalvelun pääsopimuksen tehneen elinkeinonharjoittajan ja kolmannen välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella. Jos liitännäissopimus peruuntuu, kuluttajalta ei saa periä peruuntumisesta maksua.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

(kumotaan)

Lakiviittauksia koskeva rajoitus

Lakiviittauksella, jonka perusteella sopimukseen sovelletaan Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion lakia, ei voida syrjäyttää Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa voimassa olevia, lakiviittauksen puuttuessa sovellettavia säännöksiä rahoituspalvelujen etämyynnistä, jos niissä suojataan kuluttajaa tehokkaammin kuin lakiviittauksen perusteella sovellettavassa laissa.

18 §

(kumotaan)

Kuluttajan oikeus vaihtaa käytettävää etäviestintä

Kuluttajalla on oikeus sopimussuhteen aikana käyttää muutakin etäviestintä kuin mitä hän käytti sopimusta tehtäessä, jos muun viestimen käyttäminen ei ole ristiriidassa sopimuksen tai rahoituspalvelun luonteen kanssa.

(uusi)

18 a §

Verkkorajapintoja koskeva kielletty menettely

Elinkeinonharjoittaja ei saa suunnitella, järjestää eikä operoida digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2065 (digipalvelusäädös), 3 artiklan m alakohdassa tarkoitettuja verkkorajapintojaan tavalla, jolla harhautetaan tai manipuloidaan kuluttajia, joille elinkeinonharjoittaja tarjoaa rahoituspalveluja, taikka muutoin olennaisesti vääristetään tai haitataan kyseisten kuluttajien kykyä tehdä vapaita ja tietoon perustuvia päätöksiä. Kiellettyä on erityisesti se, että elinkeinonharjoittaja toistuvasti pyytää kuluttajaa tekemään valinnan, jonka tämä on jo tehnyt, tai että elinkeinonharjoittaja tekee sopimuksen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

päättämisestä kuluttajalle vaikeampaa kuin sopimuksen tekemisestä.

19 §

*Seuraamusmaksu rahoituspalvelujen
etämyyntiä koskevien säännösten
rikkomisesta*

Tämän luvun 5—10 §:n, 11 §:n 1 ja 2 momentin, 11 b §:n, 12 §:n 1 momentin ja 16 §:n 2 momentin rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

7 luku

Kuluttajaluotot

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta:

1) kuluttajaluottoon, josta ei peritä korkoa tai muita maksuja;

(uusi)

19 §

*Seuraamusmaksu rahoituspalvelujen
etämyyntiä koskevien säännösten
rikkomisesta*

Tämän luvun 5—10, 10 a ja 10 b §:n, 11 §:n 1, 2 ja 4 momentin, 11 b—11 d §:n, 12 §:n 1 momentin, 12 a ja 13 §:n, 16 §:n 2 momentin ja 18 a §:n rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

7 luku

Kuluttajaluotot

1 §

Soveltamisala

(kumotaan 1 kohta)

1 a §

*Säännösten soveltamisen rajoitukset
maksunlykkäyksinä myönnettävissä luotoissa*

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta maksunlykkäykseen, jonka myyjä tai palveluksen suorittaja myöntää kuluttajalle myymänsä tavaran tai suorittamansa palveluksen maksamiseksi edellyttäen, että:

1) luottoa ei tarjoa kolmas osapuoli;

2) maksunlykkäyksestä ei peritä korkoa tai muita maksuja, lukuun ottamatta maksuviivästyksen vuoksi korkolain tai

saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) nojalla kuluttajan maksettavaksi tulevaa korkoa tai kuluja; ja

3) maksu on suoritettava kokonaisuudessaan 50 päivän kuluessa tavarantoimituksesta tai palveluksen suorittamisesta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, jos maksunlykkäyksen myöntävä myyjä tai palveluksen suorittaja on muu kuin mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettu mikroyritys tai pieni tai keskisuuri yritys, verkossa tehtävän etämyyntisopimuksen nojalla myytävän tavarantoimituksen tai palveluksen maksamiseksi myönnettävään maksunlykkäykseen ei sovelleta tämän luvun säännöksiä, jos:

1) luottoa ei tarjota eikä osta kolmas osapuoli;

2) maksunlykkäyksestä ei peritä korkoa tai muita maksuja, lukuun ottamatta maksuviivästyksen vuoksi korkolain tai saatavien perinnästä annetun lain nojalla kuluttajan maksettavaksi tulevaa korkoa tai kuluja; ja

3) maksu on suoritettava kokonaisuudessaan 14 päivän kuluessa tavarantoimituksesta tai palveluksen suorittamisesta.

2 §

*Säännösten soveltamisen rajoitukset
käyttelytiliin liittyvissä luotoissa sekä
maksujärjestelysopimuksissa*

Sellaiseen käyttelytiliin liittyvään kuluttajaluottoon, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa, ei sovelleta 3 §:ää, 8 §:n 1 momentin 3–5 kohtaa eikä 3 momenttia, 9–12 §:ää, 13 §:n 2 momentin 2 kohtaa, 17, 18, 20–23 §:ää, 24 §:n 2–4 momenttia, 25, 27–32, 36–39 eikä 47 §:ää.

2 §

*Säännösten soveltamisen rajoitukset
käyttelytiliin liittyvissä luotoissa sekä
maksujärjestelysopimuksissa*

(kumotaan 1 momentti)

Vain 5—7, 47, 50 ja 51 §:ää sovelletaan kuluttajaluottoon, jonka luotonantaja myöntää sallimalla käyttelytilin saldon tai luottorajan ylityksen ilman, että siitä on nimenomaisesti sovittu osapuolten välillä.

Kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tehtävään maksujärjestelysopimukseen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, ei sovelleta 9—12 §:ää.

3 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä muissa tapauksissa

Tämän luvun 9—11 §:ää, 13 §:n 2 momentin 5 kohtaa sekä 14 ja 17 §:ää ei sovelleta kuluttajaluottoon, jossa luottoaika on enintään kolme kuukautta, josta ei peritä korkoa ja josta perittävät muut luottokustannukset todelliseksi vuosikoroksi muunnettuina eivät ylitä korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun koron määrää. Jatkuvaan luottoon sovelletaan kuitenkin 14 ja 17 §:ää.

6 §

Luottokustannukset ja korko

Luottokustannuksilla tarkoitetaan tässä luvussa luotonantajan tiedossa olevien, kuluttajaluottosuhteen johdosta kuluttajan maksettavaksi tulevien korkojen, kulujen ja muiden maksujen yhteismäärää; luottokustannuksiin luetaan myös luottosopimukseen liittyvien vakuutusten ja muiden lisäpalveluiden kustannukset, jos lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin.

Luottokustannuksiin ei lueta:

1) luoton hoitamiseen käytettävästä tilistä perittäviä kustannuksia, jos tilin avaaminen

Kuluttajaluottoon, jonka luotonantaja myöntää sallimalla käyttelytilin saldon tai luottorajan ylityksen ilman, että siitä on nimenomaisesti sovittu osapuolten välillä (*tili- tai luottorajan ylitys*) sovelletaan vain 5—7, 13, 18, 25, 47, 47 a, 50 ja 51 §:ää.

Kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tehtävään maksujärjestelysopimukseen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, ei sovelleta 9—11 ja 12 §:ää.

3 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä muissa tapauksissa

(kumotaan 1 momentti)

6 §

Luottokustannukset ja korko

Luottokustannuksilla tarkoitetaan tässä luvussa luotonantajan tiedossa olevien, kuluttajaluottosuhteen yhteydessä kuluttajan maksettavaksi tulevien korkojen, kulujen ja muiden maksujen yhteismäärää. Luottokustannuksiin luetaan myös luottosopimukseen liittyvien vakuutusten ja muiden *kuluttajalle yhdessä luottosopimuksen kanssa tarjottujen palveluiden (lisäpalvelu)* kustannukset, jos lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin. *Luottokustannuksiin ei lueta notaarikuluja.*

(kumotaan 2 momentti)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on vapaaehtoista ja kustannukset on sopimuksessa eritelty;

2) kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja;

3) notaarikuluja.

7 §

Muut määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

6) *luotonvälittäjällä* muuta elinkeinonharjoittajaa kuin luotonantajaa, joka esittelee tai tarjoaa kuluttajille luottosopimuksia taikka muutoin avustaa kuluttajia luottosopimuksen tekemisessä tai tekee luotonantajan puolesta luottosopimuksia kuluttajan kanssa;

7) *tietojen antamisella pysyvällä tavalla* tietojen antamista kuluttajalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina.

Tiedonantovelvollisuudet

(uusi)

7 §

Muut määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

6) *luotonvälittäjällä* muuta elinkeinonharjoittajaa kuin luotonantajaa, joka *korvausta vastaan* esittelee tai tarjoaa kuluttajille luottosopimuksia taikka muutoin avustaa kuluttajia luottosopimuksen tekemisessä tai tekee luotonantajan puolesta luottosopimuksia kuluttajan kanssa;

7) *tietojen antamisella pysyvällä tavalla* tietojen antamista kuluttajalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina;

8) *neuvontapalvelulla kuluttajaluottoon* liittyvän henkilökohtaisen suosituksen antamista kuluttajalle.

Tiedonantovelvollisuudet

7 a §

Yleinen tiedonantovelvollisuus

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta, luotonantajan ja luotonvälittäjän on pidettävä yleisesti saatavilla paperilla tai muulla kuluttajan valitsemalla pysyvällä tavalla selkeät ja ymmärrettävät yleistiedot tarjoamistaan luotoista. Tiedoissa on mainittava:

1) luotonantajan tai luotonvälittäjän nimi, käyntiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite sekä tarvittaessa tieto sellaisesta sähköisestä viestintäkeinosta, jolla

kuluttaja voi olla nopeasti ja tehokkaasti yhteydessä luotonantajaan tai luotonvälittäjään ja jonka avulla kuluttajan on mahdollista tallentaa ja toisintaa luotonantajan tai luotonvälittäjän kanssa käymänsä viestinvaihto muuttumattomana;

2) tarkoitus, johon kuluttaja voi luottoa käyttää;

3) luottosopimuksen kesto;

4) tarjolla olevat lainakorkotyypit ja lyhyt kuvaus niiden ominaisuuksista ja merkityksestä kuluttajalle;

5) edustava esimerkki luoton määrästä tai luottorajasta, luotosta kuluttajalle aiheutuvista luottokustannuksista, kuluttajan maksettavaksi tulevan luoton ja luottokustannusten yhteismäärästä ja luoton todellisesta vuosikorosta;

6) luottosopimuksen yhteydessä kuluttajan maksettavaksi tulevat mahdolliset lisäkustannukset, jotka eivät sisälly luottokustannuksiin;

7) luoton takaisinmaksua koskevat vaihtoehdot, mukaan lukien maksuerien lukumäärä, suuruus ja maksuvälit;

8) ennen aikaiseen takaisinmaksuun liittyvät mahdolliset ehdot;

9) kuvaus peruuttamisoikeudesta;

10) mahdolliset lisäpalvelut, jotka kuluttajan on ostettava saadakseen luoton markkinoiduin ehdoin, ja maininta siitä, että lisäpalvelut voi ostaa muulta palveluntarjoajalta kuin luotonantajalta itseltään;

11) varoitus seurauksista, jotka aiheutuvat luottosopimukseen liittyvien velvoitteiden laiminlyönnistä.

8 §

Kuluttajaluoton mainonnassa annettavat tiedot

Todellinen vuosikorko ja muut 1 momentissa mainitut tiedot on ilmoitettava mainonnassa selkeästi, näkyvästi ja tiiviisti, ja niiden on vastattava luotonantajan tavanomaisesti tarjoamia luottoehtoja.

8 §

Kuluttajaluoton mainonnassa annettavat tiedot

Todellinen vuosikorko ja muut 1 momentissa mainitut tiedot on ilmoitettava mainonnassa selkeästi, näkyvästi ja tiiviisti, ja niiden on vastattava luotonantajan tavanomaisesti tarjoamia luottoehtoja.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tietojen on oltava helposti luettavissa tai selvästi kuultavissa, ja ne on mukautettava mainonnassa käytettävän viestimen teknisiin rajoitteisiin.

(uusi)

Jos mainonnassa käytettävä viestin on sellainen, ettei 1 momentissa tarkoitettujen tietojen visuaalinen esittäminen ole mahdollista, mainitun momentin 4 ja 5 kohtaa ei sovelleta.

(uusi)

Jos mainonnassa käytettävä sähköinen viestin on sellainen, ettei 1 momentissa tarkoitettujen tietojen visuaalinen esittäminen selkeästi ja näkyvästi ole mahdollista, mainitun momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin tulee olla pääsy käytettävissä olevin teknisin keinoin.

(uusi)

8 a §

Kuluttajaluoton mainonnassa annettava varoitus

Kuluttajaluoton mainonnassa tulee selkeästi ja näkyvästi varoittaa siitä, että luoton ottamisesta aiheutuu kuluttajalle kustannuksia. Varoituksen sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

9 §

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, luotonantajan ja luotonvälittäjän on hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle pysyvällä tavalla "Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot" -lomaketta käyttäen tiedot seuraavista seikoista:

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuuksista, luotonantajan ja luotonvälittäjän on hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä tavalla "Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot" -lomaketta käyttäen selkeät ja ymmärrettävät tiedot seuraavista seikoista:

Alle 100 euron hyödykesidonnaisissa kertaluotoissa ennakkotiedot voidaan

Lomakkeella esitettävien tietojen on oltava yhdenmukaiset ja selvästi luettavissa, ja niissä

lomakkeen sijasta antaa myös muulla pysyvällä tavalla. Ennakkotiedoista ja lomakkeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

on otettava huomioon sen pysyvän tavan tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Tiedot on esitettävä asianmukaisella ja sopivalla tavalla eri kanavissa yhteentoimivuuksella huomioon ottaen. Ennakkotiedoista ja lomakkeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Ennakkotiedot puhelinmyynnissä

Sen lisäksi, mitä 6 a luvun 10 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 ja 3—6 kohdassa säädetään etämyynnissä annettavista ennakkotiedoista, luotonantajan ja luotonvälittäjän on annettava kuluttajalle puhelinmyynnissä tiedot tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista ja luoton takaisinmaksusta sekä luototettavasta hyödykkeestä. Annettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Ennakkotiedot puhelinmyynnissä

Luotonantajan ja luotonvälittäjän ei tarvitse puhelinmyynnissä antaa kaikkia 9 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jos kuluttaja siihen nimenomaisesti suostuu. Tällöin luotonantajan ja luotonvälittäjän on, sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle kuitenkin tiedot luotonantajasta ja luotonvälittäjästä, tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista, maksuviivästyksestä aiheutuvista kuluista ja luoton takaisinmaksusta sekä luototettavasta hyödykkeestä. Annettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Eräitä ennakkotiedonantovelvollisuutta koskevia muita säännöksiä

Jos sopimus tehdään kuluttajan pyynnöstä puhelimitse tai muuta sellaista etäviestintä käyttäen, että "Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot" -lomaketta ei voida antaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä, se on annettava kuluttajalle pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Alle 100 euron hyödykesidonnaisissa kertaluotoissa ennakkotiedot on annettava kuluttajalle viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen lomakkeella tai muulla pysyvällä tavalla, jos sopimus tehdään kuluttajan pyynnöstä puhelimitse tai muuta sellaista etäviestintä

11 §

Eräitä ennakkotiedonantovelvollisuuksia koskevia muita säännöksiä

Luotonantajan ja luotonvälittäjän on 10 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa annettava "Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot" -lomake kuluttajalle pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen.

käyttäen, että ennakkotietoja ei voida antaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä.

Kuluttajalle on lisäksi pyynnöstä ja maksutta annettava luottosopimusluonnos. *Sopimusehtojen toimittamisesta etämyynissä säädetään 6 a luvussa.*

Kuluttajalle on lisäksi pyynnöstä ja maksutta annettava luottosopimusluonnos *paperilla tai muulla pysyvällä tavalla.*

Antaessaan kuluttajalle 9 ja 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja luotonantajan ja luotonvälittäjän on samalla ilmoitettava, tarjoaako luotonantaja tai luotonvälittäjä neuvontapalveluja.

(uusi)

11 a §

Peruuttamisoikeutta koskeva muistutus

Jos 9—11 §:ssä tarkoitetut tiedot annetaan kuluttajalle myöhemmin kuin päivää ennen luottosopimuksen tekemistä, luotonantajan tai luotonvälittäjän on lähetettävä kuluttajalle muistutus tämän peruuttamisoikeudesta sekä ohjeet peruuttamisoikeuden käyttämiseksi. Muistutus on toimitettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla aikaisintaan päivän ja viimeistään seitsemän päivän kuluttua luottosopimuksen tekemisestä.

(uusi)

11 b §

Tieto automatisoituun päätöksentekoon perustuvasta yksilöllisestä tarjouksesta

Sen lisäksi, mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasäädös) säädetään, luotonantajan ja luotonvälittäjän on ilmoitettava kuluttajalle selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, että tarjous perustuu automatisoituun päätöksentekoon, jos kuluttajalle esitetään siihen perustuva yksilöllinen tarjous.

12 §

Sivutoimisia luotonvälittäjiä koskeva poikkeus

Mitä 9—11 §:ssä säädetään luotonvälittäjän velvollisuudesta antaa kuluttajalle tietoja, ei koske päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivaa myyjää eikä palveluksen suorittajaa.

(uusi)

12 §

Sivutoimisia luotonvälittäjiä koskeva poikkeus

Mitä 9—11 ja 11 a §:ssä säädetään luotonvälittäjän velvollisuudesta antaa kuluttajalle tietoja, ei koske päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivaa myyjää eikä palveluksen suorittajaa.

12 a §

Tietojen maksuttomuus

Kuluttajalta ei saa periä maksua tässä luvussa tarkoitettujen tietojen antamisesta.

Luotonantajan velvollisuus menetellä vastuullisesti

Luotonantajan velvollisuus menetellä vastuullisesti

13 §

Hyvä luotonantotapa

Erityisesti edellytetään, että luotonantaja:

- 1) ei luottoa markkinoidessaan:
 - a) vähättele luotonoton vakavuutta tai merkitystä;
 - b) luo vaikutelmaa siitä, että luotonotto ratkaisee kuluttajan taloudelliset ongelmat tai vähentää niitä tai niistä aiheutuvia muita kielteisiä vaikutuksia;
 - c) esitä luoton olevan kuluttajan olemassa olevia luottoja edullisempi, jos väite on totuudenvastainen tai harhaanjohtava taikka jos väite ei ole muutoin näytettävissä toteen;
 - d) esitä luotonoton edistävän kuluttajan sosiaalista menestystä tai hyväksyntää;

13 §

Hyvä luotonantotapa

Erityisesti edellytetään, että luotonantaja:

- 1) ei luottoa markkinoidessaan:
 - a) vähättele luotonoton vakavuutta tai merkitystä;
 - b) luo vaikutelmaa siitä, että luotonotto ratkaisee kuluttajan taloudelliset ongelmat tai vähentää niitä tai niistä aiheutuvia muita kielteisiä vaikutuksia;
 - c) esitä luoton olevan kuluttajan olemassa olevia luottoja edullisempi, jos väite on totuudenvastainen tai harhaanjohtava taikka jos väite ei ole muutoin näytettävissä toteen;
 - d) esitä luotonoton edistävän kuluttajan sosiaalista menestystä tai hyväksyntää;
 - e) luo vaikutelmaa siitä, että luotonotto johtaa taloudellisten resurssien kasvuun, korvaa säästöt tai voi nostaa kuluttajan elintasoja;

e) muistuta kuluttajaa käyttämättä olevasta luotosta muulloin kuin kuluttajan hakiessa luotonantajalta uutta luottoa;

f) yhdistä luoton käyttöä rahapelipalveluihin tai suuntaa markkinointia kuluttajiin, joiden voidaan olettaa käyttävän luottoa rahapelipalveluihin;

g) suuntaa markkinointia kuluttajiin, joilla on maksuhäiriömerkintä tai joilla voidaan muutoin olettaa olevan vaikeuksia suoriutua luottosopimuksen mukaisista velvoitteistaan asianmukaisesti;

h) menettele muulla kuin a—g alakohdassa tarkoitettulla tavalla siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä harkita luoton ottamista tai käyttämistä huolellisesti;

(uusi)

(uusi)

Mitä 1 momentissa ja 2 momentin 1—5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös luotonvälittäjään. Mitä 2 momentin 5 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivaan myyjään eikä palveluksen suorittajaan.

(uusi)

f) muistuta kuluttajaa käyttämättä olevasta luotosta muulloin kuin kuluttajan hakiessa luotonantajalta uutta luottoa;

g) yhdistä luoton käyttöä rahapelipalveluihin tai suuntaa markkinointia kuluttajiin, joiden voidaan olettaa käyttävän luottoa rahapelipalveluihin;

h) suuntaa markkinointia kuluttajiin, joilla on maksuhäiriömerkintä tai joilla voidaan muutoin olettaa olevan vaikeuksia suoriutua luottosopimuksen mukaisista velvoitteistaan asianmukaisesti;

i) esitä, että maksamatta olevilla luotoilla tai rekistereihin talletetuilla luottoja koskevilla tiedoilla on vain vähän tai ei lainkaan vaikutusta kuluttajan luottohakemuksen arviointiin;

j) menettele muulla kuin a—i alakohdassa tarkoitettulla tavalla siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä harkita luoton ottamista tai käyttämistä huolellisesti;

1 a) ei neuvontapalveluita tarjotessaan markkinoi niitä siten, että se on omiaan hämärtämään kuluttajan ymmärrystä siitä, että kyseessä on luotonannosta erillinen palvelu;

3 a) ei peri kuluttajalta luoton hakemisesta maksuja ennen luottosopimuksen tekemistä;

Mitä 1 momentissa ja 2 momentin 1, 1 a, 2, 3, 3 a, 4 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös luotonvälittäjään.

13 b §

Luotonantajan oikeus edellyttää luottosopimukseen liittyvää vakuutusta

Luotonantaja saa edellyttää, että kuluttajalla on luottosopimukseen liittyvä asiaankuuluva vakuutus, jos sen edellyttämistä voidaan pitää oikeasuhteisena.

Luotonantaja ei tällöin saa muuttaa luottotarjouksen ehtoja, jos kuluttaja on tehnyt tai tekee vakuutus sopimuksen muun vakuutuksenantajan kuin luotonantajan ensisijaisen yhteistyötahon kanssa, edellyttäen, että vakuutuksen vakuutusturva on laajuudeltaan vähintään luotonantajan ehdottamaa vakuutusta vastaava. Tällaista vakuutusta koskevan tarjouksen on oltava muuttumattomana voimassa vähintään kolme päivää sen antamisesta. Vakuutuksenantajan on vakuutusta tarjotessaan ilmoitettava tarjouksen voimassaoloajasta kuluttajalle.

(uusi)

13 c §

Kuluttajien luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat ja luotonantajan henkilöstön palkitsemista koskevat linjaukset

Luotonantajan on määriteltävä luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat sekä ylläpidettävä niitä.

Luotonantajan on varmistettava kuluttajien luottokelpoisuuden arvioinnista vastaavan henkilöstön palkitsemista koskevia linjauksia laatiessaan ja soveltaessaan, että linjaukset ehkäisevät eturistiriitojen syntymistä. Henkilöstön palkkioiden määrä ei saa olla riippuvainen hyväksytyjen luottihakemusten määrästä tai osuudesta.

Linjausten on edistettävä asianmukaista ja tehokasta riskienhallintaa, eivätkä ne saa houkutella riskinottoon, joka ylittää luotonantajan hyväksyttävän riskitason. Linjausten on myös noudatettava luotonantajan liiketoimintastrategiaa, tavoitteita, arvoja ja pitkän aikavälin etuja. Linjauksia on sovellettava sellaisella tavalla ja siinä laajuudessa, joka on oikeassa suhteessa luotonantajan kokoon, organisaatioon sekä toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen.

14 §

Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus

Luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava, kykeneekö kuluttaja täyttämään luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa (*kuluttajan luottokelpoisuus*). Arviointi on tehtävä kuluttajan tuloja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien riittävien luottotietorekisteri- ja muiden tietojen perusteella.

Jos osapuolet sopivat myöhemmin luoton määrän tai luottorajan korottamisesta, luotonantajan on varmistettava kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus ja, jos luoton määrää tai luottorajaa merkittävästi korotetaan, arvioitava kuluttajan luottokelpoisuus uudelleen ennen korotuksesta sopimista.

14 §

Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus

Luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava *huolellisesti ja kuluttajan edun mukaisesti*, kykeneekö *tämä* täyttämään luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa (*kuluttajan luottokelpoisuus*). Arviointi on tehtävä kuluttajan tuloja, *menoja* ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien, *kyseessä olevan luoton luonteeseen, keston, arvoon ja riskeihin* nähden tarpeellisten ja oikeasuhteisten tietojen perusteella. *Tiedot tulee hankkia kuluttajalta, luottotietorekisteristä ja tarvittavista muista lähteistä, ja niiden paikkansapitävyys on asianmukaisesti varmistettava.*

Jos osapuolet sopivat myöhemmin luoton määrän tai luottorajan korottamisesta, luotonantajan on varmistettava kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus ja, jos luoton määrää tai luottorajaa merkittävästi korotetaan, arvioitava kuluttajan luottokelpoisuus uudelleen ennen korotuksesta sopimista.

Luotonantajan on säilytettävä tiedot toimista, jotka on tehty kuluttajan luottokelpoisuuden arvioimiseksi, viiden vuoden ajan siitä, kun luotto on kokonaisuudessaan erääntynyt maksettavaksi. Luottosopimusta koskevan erimielisyyden synnyttyä luottokelpoisuuden arviointia koskevat tiedot on kuitenkin säilytettävä siihen saakka, kunnes asia on sovittu tai ratkaistu.

Jos kuluttajan luottokelpoisuuden arviointiin liittyy henkilötietojen automaattista käsittelyä, luotonantajan on ilmoitettava hänelle siitä ja hänen oikeudestaan saada selkeä ja ymmärrettävä selitys arvioinnista, esittää oma näkemyksensä luotonantajalle sekä pyytää luottokelpoisuuden arvioinnin ja luottohakemusta koskevan päätöksen uudelleentarkastelua.

Jos luotonantaja rikkoo 1 tai 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksiaan, kuluttajalla ei

ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia lainkaan. Jos luotonantaja rikkoo 2 momentissa säädettyä velvollisuuttaan varmistaa kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus tai velvollisuuttaan arvioida kuluttajan luottokelpoisuus uudelleen, kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia korotuksesta lukien.

(uusi)

16 b §

Luottohakemuksen hylkääminen

Jos luottohakemus hylätään, luottoa hakeneelle kuluttajalle on ilmoitettava viipymättä hylkäämisestä ja hänet on tarvittaessa ohjattava talous- ja velkaneuvontaan. Kuluttajalle on pyynnöstä ilmoitettava hylkäysperuste kirjallisesti, jollei hylkäys perustu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 5 §:ään.

17 §

17 §

*Luottosopimuksen tekeminen**Luottosopimuksen tekeminen*

Sopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kuluttajalta ei saa luottosuhteen perusteella periä korkoa tai maksuja, josta ei ole sovittu 1 momentissa tarkoitetussa sopimuksessa.

Sopimuksessa mainittavien tietojen on oltava selvästi luettavissa ja niissä on otettava huomioon sen välineen tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Tiedot on esitettävä kullekin kanavalle asianmukaisella ja sopivalla tavalla. Sopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kuluttajalta ei saa luottosuhteen perusteella periä korkoa tai maksuja, joista ei ole sovittu 1 momentissa tarkoitetussa sopimuksessa.

17 a §

17 a §

*Luottokustannusten enimmäismäärä**Luottokustannusten enimmäismäärä*

Mitä 2—4 momentissa säädetään, ei koske luottokustannuksina pidettäviä vakuutusmaksuja, jos vakuutuksen

Mitä 2—4 momentissa säädetään, ei koske luottokustannuksina pidettäviä vakuutusmaksuja, jos vakuutuksen

tarkoituksena on luoton vakuuden arvon turvaaminen.

tarkoituksena on luoton vakuuden arvon turvaaminen, *eikä kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettaviksi tulevia maksuja.*

20 §

Peruuttamisoikeus

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa kuluttajaluottosopimus ilmoittamalla siitä luotonantajalle pysyvällä tavalla 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut 17 tai 45 §:n mukaiset tiedot sisältävän kappaleen luottosopimuksesta kirjallisesti tai sähköisesti.

Jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, häneltä saa vaatia korvauksena luoton koron ajalta, jonka luotto on ollut hänen käytettävissään. Jos luotonantaja on maksanut viranomaisille luottosopimuksen tekemisen johdosta maksuja eikä tällaisia maksuja peruuttamistapauksessa palauteta, luotonantajalla on oikeus saada korvaus kuluttajalta myös tällaisista maksuista. Korkoa tai maksuja ei saa kuitenkaan vaatia, jos maksuvelvollisuudesta tai koron ja maksujen määrästä taikka, jos koron määrää ei voida ennakolta ilmoittaa, sen

20 §

Peruuttamisoikeus

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa kuluttajaluottosopimus ilmoittamalla siitä luotonantajalle *paperilla tai valitsemallaan ja luottosopimuksessa yksilöidyllä* pysyvällä tavalla 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut 17 §:n mukaiset tiedot sisältävän kappaleen luottosopimuksesta kirjallisesti tai sähköisesti. *Jos kyse on yksinomaan tavarankäytön myöntämisestä hyödykesidonnaisesta luotosta, kuluttajalla on kuitenkin oikeus peruuttaa sopimus vähintään niin kauan, kun hänellä on kauppasopimuksen ehtojen mukaan oikeus saada kauppahinta täysimääräisesti takaisin. Jos kuluttaja ei ole saanut luottosopimusta tässä luvussa säädetyn mukaisesti, 1 momentissa tarkoitettu peruuttamisaika päättyy vuoden ja 14 päivän kuluttua luottosopimuksen tekemisestä. Peruuttamisaika ei kuitenkaan pääty, jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan 9 tai 41 §:ssä säädetyllä tavalla.*

Jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, häneltä saa vaatia korvauksena luoton koron ajalta, jonka luotto on ollut hänen käytettävissään. Jos luotonantaja on maksanut viranomaisille luottosopimuksen tekemisen johdosta maksuja eikä tällaisia maksuja peruuttamistapauksessa palauteta, luotonantajalla on oikeus saada korvaus kuluttajalta myös tällaisista maksuista. Korkoa tai maksuja ei saa kuitenkaan vaatia, jos maksuvelvollisuudesta tai koron ja maksujen määrästä taikka, jos koron määrää ei voida ennakolta ilmoittaa, sen

määräytymisen perusteista ei ole ilmoitettu kuluttajalle ennakolta.

Kuluttajan on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen lähettämisestä palautettava luotonantajalle luottosopimuksen nojalla saamansa varat sekä suoritettava 2 momentin mukaiset korvaukset uhalla, että peruuttaminen muutoin raukeaa. Kuluttaja saa kuitenkin pidättäytyä täyttämästä omaa maksuvelvollisuuttaan, kunnes luotonantaja täyttää oman vastaavan velvollisuutensa.

määräytymisen perusteista ei ole ilmoitettu kuluttajalle ennakolta.

Kuluttajan on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen lähettämisestä palautettava luotonantajalle luottosopimuksen nojalla saamansa varat sekä suoritettava 2 momentin mukaiset korvaukset uhalla, että peruuttaminen muutoin raukeaa. Kuluttaja saa kuitenkin pidättäytyä täyttämästä omaa maksuvelvollisuuttaan, kunnes luotonantaja täyttää oman vastaavan velvollisuutensa.

22 §

(kumotaan)

Etämyyntiä koskevia erityissäännöksiä

Sen sijaan, mitä 20 §:n 2 momentissa säädetään korvauksen määrästä, luotonantajalla on oikeus vaatia korvauksena luoton todellinen vuosikorko ajalta, jonka luotto on ollut kuluttajan käytettävissä, jos kuluttaja etämyynnissä peruuttaa:

2) luottosopimuksen, joka on määrältään alle 200 euroa tai yli 75 000 euroa;

3) luottosopimuksen, joka liittyy käyttelytiliin ja jonka ehtojen mukaan luottoaika on enintään yksi kuukausi;

4) luottosopimuksen, jonka ehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta, josta ei peritä korkoa ja josta perittävät muut luottokustannukset todelliseksi vuosikoroksi muunnettuina eivät ylitä korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun koron määrää;

5) luottosopimuksen, jolla työnantaja myöntää työntekijälleen sivutoimisesti luottoa korotta tai todellisella vuosikorolla, joka alittaa markkinoilla vallitsevan korkotason;

6) luottosopimuksen, jolla sijoituspalveluyritys tai luottolaitos myöntää asiakkaalleen luottoa sijoituspalvelun toteuttamiseksi.

Luotonantajan on 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen saatuaan palautettava kuluttajalle kaikki sopimuksen perusteella saamansa suoritukset.

Palautettavista suorituksista voidaan kuitenkin vähentää luoton todellisen vuosikoron määrän.

Kuluttajan on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen lähettämisestä palautettava luotonantajalle luottosopimuksen nojalla saamansa varat uhalla, että peruuttaminen muutoin raukeaa. Kuluttaja saa kuitenkin pidättäytyä täyttämästä omaa palauttamisvelvollisuuttaan, kunnes luotonantaja täyttää oman vastaavan velvollisuutensa.

23 a §

Luottosopimuksen muuttamisesta annettavat tiedot

Jos luottosopimusta muutetaan, luotonantajan on ennen ehdotettavien muutosten voimaantuloa ilmoitettava kuluttajalle seuraavat tiedot:

24 §

Koron ja maksujen muutokset

Koron muutokset on toteutettava tasapuolisesti ja kuluttajia syrjimättömällä tavalla, ja kuluttajalle on ilmoitettava niistä pysyväällä tavalla ennen muutoksen voimaantuloa. Muutoksesta ilmoitettaessa on mainittava maksuerän suuruus koron muuttumisen jälkeen ja, jos erien lukumäärä tai maksuvälit muuttuvat, niitä koskevat ajantasaiset tiedot.

Jos uutta viitekorkoa koskevat tiedot julkistetaan asianmukaisesti ja ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa, 2 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan mainitussa momentissa säädetyn estämättä antaa kuluttajalle sopimuksessa sovituin

23 a §

Luottosopimuksen muuttamisesta annettavat tiedot

Jos luottosopimusta muutetaan, luotonantajan on ennen ehdotettavien muutosten voimaantuloa ilmoitettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyväällä tavalla seuraavat tiedot:

24 §

Koron ja maksujen muutokset

Koron muutokset on toteutettava tasapuolisesti ja kuluttajia syrjimättömällä tavalla, ja kuluttajalle on ilmoitettava niistä paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyväällä tavalla hyvissä ajoin ennen muutoksen voimaantuloa. Muutoksesta ilmoitettaessa on mainittava maksuerän suuruus koron muuttumisen jälkeen ja, jos erien lukumäärä tai maksuvälit muuttuvat, niitä koskevat ajantasaiset tiedot.

Jos uutta viitekorkoa koskevat tiedot julkistetaan asianmukaisesti ja ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa, verkkosivustolla ja mobiilisovelluksessa, 2 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan mainitussa momentissa säädetyn estämättä

Voimassa oleva laki

määräajoin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Luottosopimuksen johdosta perittäviä maksuja saadaan muuttaa vain sopimuksessa yksilöidyin perustein. Maksun korotus ei saa olla suurempi kuin luotonantajalle aiheutunut tosiasiallinen lisäys kustannuksissa, joiden johdosta maksua luottosopimuksen mukaan peritään. Maksujen muutoksista ilmoittamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään koron muutoksista.

25 §

Tiedonantovelvollisuus luottosopimuksen siirtymisestä

Jos luottosopimuksen mukaiset luotonantajan oikeudet tai itse luottosopimus siirretään kolmannelle osapuolelle, siirrosta on ilmoitettava kuluttajalle. Ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos alkuperäinen luotonantaja siirron jälkeen toimii uuden luotonantajan edustajana suhteessa kuluttajaan.

27 §

Kuluttajan oikeus maksaa kuluttajaluotto ennen sen erääntymistä

Jos kuluttaja maksaa luoton tai sen osan ennen aikaisesta, on jäljellä olevasta luotonantajan saatavasta vähennettävä se osa luottokustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan. Luotonantaja saa kuitenkin periä kokonaisuudessaan luottosopimuksessa yksilöidyt, kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut.

Ehdotus

antaa kuluttajalle sopimuksessa sovituin määräajoin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Luottosopimuksen *yhteydessä* perittäviä maksuja saadaan muuttaa vain sopimuksessa yksilöidyin perustein. Maksun korotus ei saa olla suurempi kuin luotonantajalle aiheutunut tosiasiallinen lisäys kustannuksissa, joiden johdosta maksua luottosopimuksen mukaan peritään. Maksujen muutoksista ilmoittamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään koron muutoksista.

25 §

Tiedonantovelvollisuus luottosopimuksen siirtymisestä

Jos luottosopimuksen mukaiset luotonantajan oikeudet tai itse luottosopimus siirretään kolmannelle osapuolelle, *alkuperäisen luotonantajan* on ilmoitettava siirrosta kuluttajalle. Ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos alkuperäinen luotonantaja siirron jälkeen toimii uuden luotonantajan edustajana suhteessa kuluttajaan.

27 §

Kuluttajan oikeus maksaa kuluttajaluotto ennen sen erääntymistä

Jos kuluttaja maksaa luoton tai sen osan ennen aikaisesta, jäljellä olevasta luotonantajan saatavasta on vähennettävä luottokustannusten *se osuus*, joka *vastaa* käyttämättä jäävää luottoaikaa. *Kyseistä vähennystä laskettaessa on otettava huomioon kaikki luotonantajan kuluttajalle asettamat kustannukset.*

30 §

Jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanominen

Luotonantaja saa irtisanoa jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen luottosopimuksessa sovituin ehdoin. Luotonantajan noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saa sopia kahta kuukautta lyhyemmäksi. Irtisanomisilmoitus on toimitettava kuluttajalle pysyvällä tavalla.

32 §

Luotonantajan oikeus lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa

Luotonantajan on ilmoitettava käyttöoikeuden lakkaamisesta ja sen syistä kuluttajalle pysyvällä tavalla etukäteen. Jos käyttöoikeuden lakkauttaminen välittömästi on välttämätöntä väärinkäytösten tai vahinkojen estämiseksi taikka rajoittamiseksi, ilmoitus voidaan tehdä viipymättä lakkauttamisen jälkeen.

35 §

Eräännyttäminen

Jos luotonantaja vaatii maksueriä, jotka muuten eivät ole erääntyneet, luotonantajan saatavaa laskettaessa näistä maksueristä on vähennettävä se osa luottokustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan. Luotonantaja saa kuitenkin periä kokonaisuudessaan luottosopimuksessa yksilöidyt, kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut. Käyttämättä jäävä luottoaika luetaan alkavaksi erääntymisen voimaantulosta.

30 §

Jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanominen

Luotonantaja saa irtisanoa jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen luottosopimuksessa sovituin ehdoin. Luotonantajan noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saa sopia kahta kuukautta lyhyemmäksi. Irtisanomisilmoitus on toimitettava kuluttajalle *paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla* pysyvällä tavalla.

32 §

Luotonantajan oikeus lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa

Luotonantajan on ilmoitettava käyttöoikeuden lakkaamisesta ja sen syistä kuluttajalle *paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla* pysyvällä tavalla etukäteen. Jos käyttöoikeuden lakkauttaminen välittömästi on välttämätöntä väärinkäytösten tai vahinkojen estämiseksi taikka rajoittamiseksi, riittää, että ilmoitus tehdään viipymättä lakkauttamisen jälkeen.

35 §

Eräännyttäminen

Jos luotonantaja vaatii maksueriä, jotka muuten eivät ole erääntyneet, luotonantajan saatavaa laskettaessa näistä maksueristä on vähennettävä luottokustannusten *se osuus, joka vastaa* käyttämättä jäävää luottoaikaa. *Kyseistä vähennystä laskettaessa on otettava huomioon kaikki luotonantajan kuluttajalle asettamat kustannukset.* Käyttämättä jäävä luottoaika luetaan alkavaksi erääntymisen voimaantulosta.

41 §

Ennakkotiedot

Sellaisesta käyttötyyliin liittyvästä kuluttajaluotosta, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa, luotonantajan ja luotonvälittäjän on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään velvollisuudesta antaa tietoja, annettava kuluttajalle ennen luottosopimuksen tekemistä tiedot seuraavista seikoista:

- 1) luotonantaja;
- 2) tarjottava luotto, luottokustannukset ja luoton takaisinmaksu;
- 3) sopimusrikkomuksen seuraamukset;
- 4) kuluttajalle lain nojalla kuuluvat oikeudet.

Mitä 1 momentissa säädetään ennen sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista, sovelletaan myös, jos luotonantaja tekee kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tämän kanssa maksujärjestelysopimuksen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus.

Annettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

42 §

Ennakkotietojen antaminen puhelimessa

Jos kuluttaja pyytää puhelimitse, että saa välittömästi käyttöönsä 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun luoton, kuluttajalle on annettava 6 a luvun 10 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1

41 §

Ennakkotiedot

Jos luotonantaja tekee kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tämän kanssa maksujärjestelysopimuksen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, luotonantajan ja luotonvälittäjän on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään velvollisuudesta antaa tietoja, annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä paperilla tai kuluttajan valitsemalla muulla pysyvällä tavalla maksujärjestelysopimuksia koskevaa ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” –lomaketta käyttäen selkeät ja ymmärrettävät tiedot seuraavista seikoista:

- 1) luotonantaja;
- 2) tarjottava luotto, luottokustannukset ja luoton takaisinmaksu;
- 3) sopimusrikkomuksen seuraamukset;
- 4) kuluttajalle lain mukaan kuuluvat oikeudet.

Lomakkeella esitettävien tietojen on oltava yhdenmukaiset ja selvästi luettavissa, ja niissä on otettava huomioon sen välineen tekniset rajoitukset, jolla ne esitetään. Tiedot on esitettävä kullekin kanavalle asianmukaisella ja sopivalla tavalla yhteentoimivuus huomioon ottaen. Ennakkotiedoista ja lomakkeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

42 §

Ennakkotietojen antaminen puhelimessa

Luotonantajan ja luotonvälittäjän ei tarvitse puhelimessa antaa kaikkia 41 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jos kuluttaja siihen nimenomaisesti suostuu. Tällöin

ja 3–6 kohdassa säädetty tiedot sekä tiedot tarjottavasta luotosta ja sen takaisinmaksusta. Annettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

luotonantajan on, sen lisäksi mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, hyvissä ajoin ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle kuitenkin tiedot luotonantajasta, tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista, maksuviivästyksestä aiheutuvista kuluista, luoton takaisinmaksusta sekä luototettavasta hyödykkeestä. Annettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos kuluttaja puhelimitse pyytää tehtäväksi 41 §:n 2 momentissa tarkoitetun maksujärjestelysopimuksen.

43 §

Ennakkotietojen toimittaminen pysyvällä tavalla

Edellä 41 §:ssä tarkoitetut ennakkotiedot on annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä erityisiä luottotyyppisiä koskevalla Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot -lomakkeella tai muulla pysyvällä tavalla, luotonantajan tai luotonvälittäjän valinnan mukaan. Lomakkeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos sopimus tehdään kuluttajan pyynnöstä puhelimitse tai muuta sellaista etäviestintä käyttäen, että ennakkotietoja ei voida toimittaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä, luotonantajan on toimitettava pysyvällä tavalla 45 §:n mukaiset tiedot viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen.

Kuluttajalle on lisäksi pyynnöstä ja maksutta annettava luottosopimusluonnos.

43 §

Eräitä erityisiä luottotyyppisiä koskevia tiedonantovelvollisuuksia koskevia muita säännöksiä

Luotonantajan on 42 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa annettava maksujärjestelysopimuksia koskeva ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomake kuluttajalle pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen.

Kuluttajalle on lisäksi pyynnöstä ja maksutta annettava maksujärjestelysopimusluonnos.

Antaessaan kuluttajalle 41 ja 42 §:ssä tarkoitettuja tietoja luotonantajan ja luotonvälittäjän on samalla ilmoitettava, tarjoaako luotonantaja tai luotonvälittäjä neuvontapalveluja.

45 §

(kumotaan)

Käyttelytiliin liittyvät luottosopimukset

Käyttelytiliin liittyvä luottosopimus, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa, on tehtävä kirjallisesti ja kuluttajalle on annettava kappale sopimusta. Sopimus voidaan tehdä myös sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana.

Sopimuksessa on mainittava tiedot seuraavista seikoista:

- 1) luottosopimuksen osapuolet;*
- 2) tarjottava luotto, luottokustannukset ja luoton takaisinmaksu;*
- 3) peruuttamisoikeus.*

Sopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kuluttajalta ei saa luottosuhteen perusteella periä korkoa tai maksuja, joista ei ole sovittu 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

46 §

46 §

*Tiedonantovelvollisuus käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen voimassaoloaikana**Tiedonantovelvollisuus käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen voimassaoloaikana*

Luotonantajan on säännöllisesti pysyväällä tavalla toimitetun tiliotteen avulla annettava kuluttajalle seuraavat tiedot käyttelytiliin liittyvän luoton käytöstä:

Luotonantajan on säännöllisesti, vähintään kerran kuukaudessa paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyväällä tavalla toimitetun tiliotteen avulla annettava kuluttajalle seuraavat tiedot käyttelytiliin liittyvän luoton (tilinylitysmahdollisuus) käytöstä:

Kuluttajalle on ilmoitettava koron ja muiden maksujen muutoksista pysyväällä tavalla ennen muutosten voimaantuloa. Jos lainakoron muutos johtuu viitekoron muutoksesta, luottosopimuksen ehdoissa voidaan sopia, että tiedot annetaan kuluttajalle 1 momentissa tarkoitetulla tiliotteella edellyttäen, että uutta viitekorkoa koskevat tiedot julkistetaan asianmukaisesti ja että ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa.

Kuluttajalle on ilmoitettava koron ja muiden maksujen muutoksista paperilla tai luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyväällä tavalla hyvissä ajoin ennen muutosten voimaantuloa. Jos lainakoron muutos johtuu viitekoron muutoksesta, luottosopimuksen ehdoissa voidaan sopia, että tiedot annetaan kuluttajalle 1 momentissa tarkoitetulla tiliotteella edellyttäen, että uutta viitekorkoa koskevat tiedot julkistetaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asianmukaisesti ja että ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa, verkkosivustolla ja mobiilisovelluksessa.

(uusi)

46 a §

Käyttelytiliin liittyvään luottosopimukseen perustuvan luoton käytön rajoittaminen tai peruuttaminen

Jos luotonantaja rajoittaa kuluttajan oikeutta käyttää käyttelytiliin liittyvää luottoa tai peruuttaa sen, sen on ilmoitettava tästä kuluttajalle sovitulla tavalla viimeistään 30 päivää ennen rajoittamisen tai peruuttamisen voimaantuloa. Luotonantajan on tällöin annettava kuluttajalle ilman lisäkuluja mahdollisuus maksaa kyseistä rajoitusta tai peruuttamista vastaava tosiasiallisesti nostettu määrä takaisin 12 samansuuruisessa kuukausierässä.

47 §

Käyttelytilisopimukseen liittyviä tiedonantovelvoitteita

Jos käyttelytiliin ei liity luottosopimusta, mutta käyttelytilin tarjoaja voi harkintansa mukaan joissakin tapauksissa myöntää luottoa kuluttajalle sallimalla käyttelytilin saldon ylityksen, käyttelytiliä koskevassa sopimuksessa on mainittava ylityksestä perittävä korko, koron määräytymisen perusteet ja korkoa koskevat muut ehdot sekä ylityksestä perittävät muut maksut ja ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa. Lisäksi nämä tiedot on toimitettava kuluttajalle säännöllisesti pysyvällä tavalla.

Jos kuluttaja on ylittänyt käyttelytilinsä saldon huomattavasti ja ylitys on kestänyt yli

47 §

*Käyttelytilisopimukseen **sekä tili- tai luottorajan ylitykseen** liittyviä tiedonantovelvoitteita*

Jos käyttelytiliin ei liity luottosopimusta, mutta käyttelytilin tarjoaja voi harkintansa mukaan joissakin tapauksissa myöntää luottoa kuluttajalle sallimalla käyttelytilin saldon ylityksen, käyttelytiliä koskevassa sopimuksessa on mainittava *ylitysmahdollisuudesta*, ylityksestä perittävä korko, *koron soveltamista koskevat ehdot ja alkuperäiseen korkoon sovellettava indeksi tai viitekorko* sekä ylityksestä perittävät muut maksut *sekä* ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa. Lisäksi nämä tiedot on toimitettava kuluttajalle säännöllisesti *paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja käyttelytilisopimuksessa yksilöidyllä muulla* pysyvällä tavalla.

Jos kuluttaja on ylittänyt käyttelytilinsä saldon huomattavasti ja ylitys on kestänyt yli

Voimassa oleva laki

kuukauden, luotonantajan on viipymättä annettava kuluttajalle pysyvällä tavalla seuraavat tiedot:

- 1) tieto tilin saldon ylittymisestä;
- 2) ylityksen määrä;
- 3) perittävä korko;
- 4) sopimusrikkomuksen johdosta perittävät muut maksut.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään käyttelytilin saldon ylittämisestä, koskee myös käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen luottorajan ylittämistä.

(uusi)

Ehdotus

kuukauden, luotonantajan on viipymättä annettava kuluttajalle *paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja käyttelytilisopimuksessa yksilöidyllä muulla* pysyvällä tavalla seuraavat tiedot:

- 1) tieto tilin saldon ylittymisestä;
- 2) ylityksen määrä;
- 3) perittävä korko;
- 4) sopimusrikkomuksen johdosta perittävät muut maksut;
- 5) *takaisinmaksupäivä.*

Jos kuluttaja 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ylittää käyttelytilinsä saldon säännöllisesti, luotonantajan on lisäksi tarjottava kuluttajalle neuvontapalveluja, jos niitä on saatavilla, sekä ohjattava kuluttaja talous- ja velkaneuvontaan.

Mitä 1—3 momentissa säädetään käyttelytilin saldon ylittämisestä, koskee myös käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen luottorajan ylittämistä.

47 a §

Tili- tai luottorajan ylitystä koskevan mahdollisuuden rajoittaminen tai peruuttaminen

Jos luotonantaja alentaa kuluttajan käyttelytilin saldon tai käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen luottorajan ylityksen ylärajaa taikka peruuttaa ylitysmahdollisuuden, sen on ilmoitettava siitä kuluttajalle sovitulla tavalla viimeistään 30 päivää ennen alentamisen tai peruuttamisen voimaantuloa. Luotonantajan on tällöin annettava kuluttajalle mahdollisuus ilman lisäkuluja maksaa kyseistä alentamista tai peruuttamista vastaava tosiasiallisesti nostettu määrä takaisin 12 samansuuruisessa kuukausierässä.

(uusi)

48 a §

Kuluttajan olosuhteiden huomioiminen

Luotonvälityksen on perustuttava kuluttajan taloudellista tilannetta koskeviin tietoihin, kuluttajan ilmoittamiin luottoa koskeviin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tarpeisiin ja odotuksiin sekä asianmukaisiin oletuksiin kuluttajan riskeistä luottosopimuksen voimassaoloaikana.

49 §

49 §

Kuluttajalta perittävät maksut

Kuluttajalta perittävät maksut

Luotonvälittäjällä on oikeus saada maksu kuluttajalta vain, jos kuluttajalle on 1 momentin mukaisesti ilmoitettu maksusta ja siitä on sovittu kuluttajan kanssa kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana.

Luotonvälittäjällä on oikeus saada maksu kuluttajalta vain, jos kuluttajalle on 1 momentin mukaisesti ilmoitettu maksusta ja siitä on *ennen luottosopimuksen tekemistä* sovittu kuluttajan kanssa kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana.

(uusi)

Neuvontapalvelut

(uusi)

49 a §

Kuluttajalle annettavat ennakkotiedot

Neuvontapalvelun tarjoajan on hyvissä ajoin ennen neuvontapalvelun aloittamista tai ennen neuvontapalvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle tieto luotonantajista, joiden tarjoamien luottojen arviointiin annettava suositus perustuu, sekä kuluttajalta neuvontapalvelusta perittävien maksujen yhteismäärä tai, jos täsmällistä määrää ei voida ilmoittaa, maksujen määräytymisperusteet. Tiedot on annettava kuluttajalle paperilla tai tämän valitsemalla muulla pysyväällä tavalla.

(uusi)

49 b §

Oikeus saada maksu neuvontapalveluista

Neuvontapalvelun tarjoajalla on oikeus saada maksu neuvontapalvelustaan ja suosittelemansa luottosopimuksen johdosta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuluttajalta vain, jos kuluttajalle on 49 a §:ssä edellytetyllä tavalla ilmoitettu maksusta ja siitä on sovittu kuluttajan kanssa pysyväällä tavalla.

(uusi)

49 c §

Neuvontapalvelun suorittaminen

Neuvontapalvelun on perustuttava kuluttajan taloudellista tilannetta koskeviin tietoihin, kuluttajan ilmoittamiin luottoa koskeviin tarpeisiin ja odotuksiin sekä asianmukaisiin oletuksiin kuluttajan riskeistä luottosopimuksen voimassaoloaikana.

Neuvontapalvelun tarjoajan on arvioitava riittävän suuri määrä tuotevalikoimassaan tarjolla olevia luottosopimuksia ja tekemänsä arvioinnin perusteella suositeltava kuluttajan tarpeisiin ja odotuksiin sekä tämän taloudelliseen tilanteeseen sopivaa tai sopivia luottosopimuksia. Kuluttajalle on annettava kappale tehdystä suosituksesta paperilla tai tämän valitsemalla ja neuvontapalvelua koskevassa sopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyväällä tavalla.

Neuvontapalvelun tarjoajan on toimittava kuluttajan edun mukaisesti neuvontapalvelua tarjotessaan sekä varoitettava kuluttajaa, jos luottosopimus voi kuluttajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen aiheuttaa tälle erityisen riskin.

(uusi)

49 d §

Riippumaton neuvonta

Luotonantaja ja luotonvälittäjä saavat ilmoittaa tarjoavansa riippumatonta neuvontaa tai toimivansa riippumattomina neuvojina vain, jos ne neuvontapalvelua tarjotessaan arvioivat riittävän suuren määrän markkinoilla tarjolla olevia luottosopimuksia. Luotonvälittäjältä edellytetään lisäksi, ettei se vastaanota korvausta neuvontapalvelusta eikä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*suosittelemansa luottosopimuksen johdosta
muulta kuin kuluttajalta.*

(uusi)

Tietämys ja pätevyys

(uusi)

49 e §

*Luotonantajalta ja luotonvälittäjältä
vaadittava asiantuntemus*

*Luotonantajan ja luotonvälittäjän
henkilöstöllä ja, jos luotonantaja tai
luotonvälittäjä on oikeushenkilö, sen
ylimpään johtoon kuuluvilla on oltava
luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja
pätevyys. Luotonantajan ja luotonvälittäjän
on määriteltävä toiminnassaan soveltamansa
henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat
vähimmäisvaatimukset kirjallisesti.
Vaadittavasta asiantuntemuksesta säädetään
tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.*

50 §

50 §

Seuraamukset

Seuraamukset

Tämän luvun 8 §:n, 9 §:n ja sen 2 momentin
nojalla annettujen säännösten, 10 §:n ja sen
nojalla annettujen säännösten, 13 §:n 2
momentin 1 kohdan a—g alakohdan sekä
saman momentin 3 ja 4 kohdan, 13 a, 14—16
ja 16 a §:n, 17 §:n ja sen 3 momentin nojalla
annettujen säännösten, 17 a, 17 b ja 19 §:n, 20
§:n 1 momentin, 24 §:n, 39 §:n 1 momentin ja
48 §:n rikkomisen johdosta määrättävästä
seuraamusmaksusta säädetään
kuluttajansuojaviranomaisten eräistä
toimivaltuuksista annetussa laissa.

Tämän luvun 7 a ja 8 §:n, 8 a §:n ja sen
nojalla annettujen säännösten, 9 §:n ja sen 2
momentin nojalla annettujen säännösten, 10
§:n ja sen nojalla annettujen säännösten, 11,
11 a, 11 b, 12 a §:n, 13 §:n 2 momentin 1
kohdan a—i alakohdan, saman momentin 1 a,
2, 3, 3 a ja 4—6 kohdan sekä 4 momentin, 13
a—13 c, 14—16, 16 a ja 16 b §:n, 17 §:n ja
sen 3 momentin nojalla annettujen
säännösten, 17 a, 17 b, 18 ja 19 §:n, 20 §:n 1
ja 2 momentin, 21 §:n 1 momentin, 23, 23 a,
24, 25 §:n 1 momentin, 27, 28, 30 ja 32 §:n,
39 §:n 1 momentin, 41 §:n ja sen 2 momentin
nojalla annettujen säännösten, 42 §:n ja sen
nojalla annettujen säännösten, 43, 46, 46 a,
47, 47 a, 48, 48 a, 49 ja 49 a—49 d §:n sekä
49 e §:n ja sen nojalla annettujen säännösten
rikkomisen johdosta määrättävästä
seuraamusmaksusta säädetään

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä
toimivaltuuksista annetussa laissa.

51 §

51 §

Valvontaviranomaiset

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2—5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. Ahvenanmaan maakunnassa tämän luvun säännösten noudattamista valvoo myös Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana *tai luotonvälittäjänä* on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2—5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. Ahvenanmaan maakunnassa tämän luvun säännösten noudattamista valvoo myös Ahvenanmaan valtionvirasto.

7 a luku

7 a luku

**Asunto-omaisuuteen liittyvät
kuluttajaluotot**

**Asunto-omaisuuteen liittyvät
kuluttajaluotot**

9 §

9 §

*Asuntovakuudellisia kuluttajaluottoja
koskevat tiedonantovelvoitteet*

*Asuntovakuudellisia kuluttajaluottoja
koskevat tiedonantovelvoitteet*

Asuntovakuudellisen kuluttajaluoton mainontaan sovelletaan 7 luvun 8 §:n säännöksiä ja tiedonantovelvollisuuteen ennen luottosopimuksen tekemistä 7 luvun 9—12 §:n säännöksiä. Antaessaan kuluttajalle 7 luvun 9 ja 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja luotonantajan ja luotonvälittäjän on samalla ilmoitettava, tarjoaako luotonantaja tai luotonvälittäjä neuvontapalveluja.

Asuntovakuudellisen kuluttajaluoton mainontaan sovelletaan 7 luvun 8 §:n säännöksiä ja tiedonantovelvollisuuteen ennen luottosopimuksen tekemistä mainitun luvun 9—11, 11 a ja 12 §:n säännöksiä. Antaessaan kuluttajalle mainitun luvun 9 ja 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja luotonantajan ja luotonvälittäjän on samalla ilmoitettava, tarjoaako luotonantaja tai luotonvälittäjä neuvontapalveluja.

31 §

Kuluttajaluottoja koskevien säännösten soveltaminen

Asuntoluottosopimuksessa voidaan 7 luvun 24 §:n 1 ja 2 momentin estämättä kuitenkin sopia, että luotosta kuluttajan maksettavaksi tuleva korko ei muutu, jos viitekoron arvo on pienempi kuin nolla. Jos kuluttaja maksaa asunto-omaisuuteen liittyvän kuluttajaluoton ennakko- tai takaisinmaksu, sovelletaan mainitun luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä tämän luvun 19—21 §:ssä säädetään. Jos asunto-omaisuuteen liittyvä luotto eräännytetään, sovelletaan 7 luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä mainitun luvun 35 §:ssä säädetään.

31 §

Kuluttajaluottoja koskevien säännösten soveltaminen

Asuntoluottosopimuksessa voidaan 7 luvun 24 §:n 1 ja 2 momentin estämättä kuitenkin sopia, että luotosta kuluttajan maksettavaksi tuleva korko ei muutu, jos viitekoron arvo on pienempi kuin nolla. Jos kuluttaja maksaa asunto-omaisuuteen liittyvän kuluttajaluoton ennakko- tai takaisinmaksu, sovelletaan mainitun luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä tämän luvun 19—21 §:ssä säädetään. Jos asunto-omaisuuteen liittyvä luotto eräännytetään, sovelletaan 7 luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä mainitun luvun 35 §:ssä säädetään. *Poiketen siitä, mitä 7 luvun 35 §:n 1 momentissa säädetään, tällöin luotonantajan saatavaa laskettaessa luotonantajan vaatimista maksueristä, jotka muuten eivät ole erääntyneet, on vähennettävä se osa luottokustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan. Luotonantaja saa kuitenkin periä kokonaisuudessaan luottosopimuksessa yksilöidyt, kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut.*

Tämän lain 1, 6 ja 6 a luku tulevat voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 7 ja 7 a luku tulevat kuitenkin voimaan vasta 20 päivänä marraskuuta 2026.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn jatkuvaa luottoa koskevaan sopimukseen sovelletaan kuitenkin tämän lain 7 luvun 24, 25, 30, 32, 46, 46 a ja 47 §:ää.

2.

Laki

eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) 1 §:n 3 momentin 4 kohta, 2 §, 4 §:n 2 momentin 2 kohta, 8 §:n 2 momentti, 17 §, 21 §:n 1 kohta ja 22 §:n 1 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 3 a §, 8 §:n 1 momenttiin uusi 3 a kohta sekä 10 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tämä laki ei koske:

Tämä laki ei koske:

4) elinkeinonharjoittajia, jotka myöntävät kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi;

4) elinkeinonharjoittajia, jotka ovat mikroyritysten sekä pienten ja keski suurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettuja mikroyrityksiä tai pieniä tai keski suuria yrityksiä ja jotka päätoimensa ohella myöntävät maksunlykkäyksiä vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi, jos maksunlykkäyksistä ei peritä muuta korkoa tai muita maksuja kuin korkolain (633/1982) tai saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) nojalla kuluttajan maksettaviksi tulevat korot ja kulut;

2 §

2 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä tapauksissa

Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä tapauksissa

Lain 3—12 ja 23 § eivät koske elinkeinonharjoittajia, joita Finanssivalvonta valvoo Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentin 2—6, 8, 8 a ja 9—16 kohdan tai 3—6 momentin nojalla, eivätkä mainitun lain

Tämän lain 3—12 ja 23 § eivät koske Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentin 9 kohdassa tarkoitettuja maksulaitoksia, jotka myöntävät

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §:n 23 kohdassa tarkoitettuja maksupalvelujen tarjoajia.

maksulaitoslain (297/2010) 10 §:ssä tarkoitettua maksupalveluun liittyvää luottoa.

(uusi)

3 a §

Oikeus tarjota kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja

Elinkeinonharjoittaja saa tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja vain, jos se on tämän lain mukaisesti rekisteröity luotonantajaksi tai vertaislainanvälittäjäksi tai se on 1 §:n 3 momentin 1, 2, 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu taho. Luotonvälittäjän oikeudesta tarjota mainittuja kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja säädetään eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetussa laissa (/).

Oikeudesta tarjota kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja säädetään asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (852/2016) 4 §:ssä.

4 §

4 §

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Sen, joka aikoo tarjota kuluttajaluottoja tai asuntoyhteisöluottoja taikka välittää vertaislainoja, on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

Sen, joka aikoo tarjota kuluttajaluottoja tai asuntoyhteisöluottoja taikka välittää vertaislainoja, on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

2) tieto siitä, hakeeko ilmoituksen tekijä rekisteröintiä luotonantajaksi vai vertaislainanvälittäjäksi ja, jos kyse on luotonantajaksi rekisteröitymisestä, aikooko tämä myöntää myös kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja tai

2) tieto siitä, hakeeko ilmoituksen tekijä rekisteröintiä luotonantajaksi vai vertaislainanvälittäjäksi ja aikooko se tarjota kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia neuvontapalveluja sekä, jos kyse on luotonantajaksi rekisteröitymisestä, aikooko

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asuntoyhteisöluottoja taikka välittää
vertaislainoja;

se myöntää myös kuluttajansuojalain 7 a
luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-
omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja tai
asuntoyhteisöluottoja taikka välittää
vertaislainoja;

8 §

8 §

*Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista
ilmoittaminen*

*Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista
ilmoittaminen*

Luotonantaja- ja
vertaislainanvälittäjärekisteriin merkitään:
(uusi)

Luotonantaja- ja
vertaislainanvälittäjärekisteriin merkitään:

3 a) se, tarjoaako elinkeinonharjoittaja
kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan
kuuluvia kuluttajaluottoja koskevia
neuvontapalveluja;

Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä,
joille on määrätty 22 §:ssä tarkoitettu kielto
harjoittaa kuluttajaluottojen tai
asuntoyhteisöluottojen tarjoamista taikka
vertaislainanvälitystä. Tällainen tieto sekä
tieto 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetuista
seuraamuksista, kehotuksista ja kielloista on
poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua
sen vuoden päättymisestä, jona seuraamus tai
kielto on määrätty. Tietoa rikosoikeudellisesta
seuraamuksesta ei merkitä rekisteriin.

Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä,
joille on määrätty 22 §:ssä tarkoitettu kielto
harjoittaa kuluttajaluottojen tai
asuntoyhteisöluottojen tarjoamista,
vertaislainanvälitystä taikka
kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan
kuuluvia kuluttajaluottoja koskevaa
neuvontapalvelujen tarjoamista. Tällainen
tieto sekä tieto 1 momentin 8 kohdassa
tarkoitetuista seuraamuksista, kehotuksista ja
kielloista on poistettava rekisteristä viiden
vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä,
jona seuraamus tai kielto on määrätty. Tietoa
rikosoikeudellisesta seuraamuksesta ei
merkitä rekisteriin.

10 §

10 §

*Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän
johdon velvoitteet*

*Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän
johdon velvoitteet*

(uusi)

Jos luotonantaja myöntää
kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan
kuuluvia kuluttajaluottoja tai toimii tällaisten
luottojen vertaislainanvälittäjänä, niillä sen
palveluksessa olevilla ja muutoin sen lukuun
toimivilla henkilöillä, jotka osallistuvat

luottojen myöntämiseen tai vertaislainanvälitykseen, on oltava luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys. Lisäksi henkilöillä, joiden välittömän johdon ja valvonnan alaisina edellä tarkoitetut henkilöt toimivat, on oltava vastaava asiantuntemus. Luotonantajan on määriteltävä kirjallisesti ne henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, joita se soveltaa toiminnassaan. Vaadittavasta asiantuntemuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

17 §

17 §

Vaitioloovelvollisuus

Vaitioloovelvollisuus

Joka kuluttajaluottojen tai asuntoyhteisöluottojen myöntämistä taikka vertaislainanvälitystä harjoittaessaan on saanut tietää kuluttajan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan tai liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitioloovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa toisin säädetä.

Joka kuluttajaluottojen tai asuntoyhteisöluottojen myöntämistä, vertaislainanvälitystä taikka *kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja koskevien neuvontapalvelujen tarjoamista* harjoittaessaan on saanut tietää kuluttajan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan tai liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitioloovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa toisin säädetä.

21 §

21 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä ja rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat tämän lain:

1) 10 §:n 1 momentin säännökset johdon velvoitteista;

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä ja rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat tämän lain:

1) 10 §:n 1 ja 4 momentin säännökset johdon velvoitteista;

22 §

Erityinen kielto-oikeus

Finanssivalvonnan on kiellettävä kuluttajaluottojen tarjoaminen ja vertaislainanvälitys, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Finanssivalvonnan on myös kiellettävä asiakasvarojen vastaanottaminen, jos asiakasvaroja vastaanotetaan ilman 11 §:n mukaisesti myönnettyä oikeutta tai jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on olosuhteissa tapahtuneen muutoksen johdosta tullut ilmeisen sopimattomaksi vastaanottamaan asiakasvaroja. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

22 §

Erityinen kielto-oikeus

Finanssivalvonnan on kiellettävä kuluttajaluottojen tarjoaminen, vertaislainanvälitys ja kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja neuvontapalvelujen tarjoaminen, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Finanssivalvonnan on myös kiellettävä asiakasvarojen vastaanottaminen, jos asiakasvaroja vastaanotetaan ilman 11 §:n mukaisesti myönnettyä oikeutta tai jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on olosuhteissa tapahtuneen muutoksen johdosta tullut ilmeisen sopimattomaksi vastaanottamaan asiakasvaroja. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
 Rekisteri-ilmoitus voidaan ottaa käsiteltäväksi ennen tämän lain voimaantuloa ja ilmoituksen tekijä voidaan rekisteröidä luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin tämän lain tullessa voimaan.

Finanssivalvonnan on merkittävä tämän lain mukaan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa harjoittava ja laissa säädetty rekisteröinnin edellytykset täyttävä elinkeinonharjoittaja luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2026, jos rekisteri-ilmoitus tehdään viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2026.

Jos luotonantaja tarjoaa kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia neuvontapalveluja, tulee sen ilmoittaa tästä Finanssivalvonnalle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita
säännöksiä.*

4.

Laki

asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (852/2016)
5 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Välittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Välittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

(uusi)

*Finanssivalvonta voi antaa tarkempia
määräyksiä tässä pykälässä säädetyn
ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

.

5.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 2 §:n 2 momentin 2 kohdan b ja d alakohta, 13 §:n 1 momentin 2—4 kohta, 2 momentin 2 ja 3 kohta sekä 16 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohta laissa 450/2023 ja 3 kohta laissa 694/2022 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksen mukaisia toimivaltaisia viranomaisia kuluttaja-asiamiehen lisäksi ovat:

Yhteistyöasetuksen mukaisia toimivaltaisia viranomaisia kuluttaja-asiamiehen lisäksi ovat:

2) Finanssivalvonta siltä osin kuin se valvoo seuraavien direktiivien noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettaviksi tulevissa laeissa:

2) Finanssivalvonta siltä osin kuin se valvoo seuraavien direktiivien noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettaviksi tulevissa laeissa:

b) kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY;

b) *direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsovimusten osalta ja direktiivin 2002/65/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2673;*

d) kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY (*kulutusluottodirektiivi*);

d) *kuluttajaluottosopimuksista ja direktiivin 2008/48/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2225 (kuluttajaluottodirektiivi);*

13 §

*Seuraamusmaksu eräiden
kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta*

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain (38/1978):

2) 6 luvun 11 §:n säännöksiä ennakkotietojen antamisesta kotimyyntissä, 12 §:n säännöksiä ennakkotietojen antamisesta etämyyntissä, 12 a §:n säännöksiä kirjallisesta vahvistusmenettelystä puhelinmyyntissä, 12 b §:n säännöksiä tarjolla olevien maksutapojen esittämisestä verkossa, 12 c §:n säännöksiä kuluttajan henkilöllisyyden todentamisesta ja todentamista koskevien tietojen säilyttämisestä, 13 §:n säännöksiä tietojen vahvistamisesta, 17 §:n 2—4 momentin mukaisia suoritusten palauttamiseen liittyviä velvollisuuksia tai 17 a §:n 1—3 momentin mukaisia velvollisuuksia kuluttajan peruuttaessa digitaalista sisältöä tai palvelua koskevan sopimuksen;

3) 6 a luvun 11 §:n 1 tai 2 momentin mukaista velvollisuutta toimittaa ennakkotiedot ja sopimusehdot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, 11 b §:n säännöksiä kirjallisesta vahvistusmenettelystä puhelinmyyntissä tai 16 §:n 2 momentin mukaisen velvollisuuden suorituksen palauttamiseen;

4) 7 luvun 13 §:n 2 momentin 1 kohdan a—g alakohdan säännöksiä hyvän luotonantotavan mukaisesta menettelystä luottoa

13 §

*Seuraamusmaksu eräiden
kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta*

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain (38/1978):

2) 6 luvun 11 §:n säännöksiä ennakkotietojen antamisesta kotimyyntissä, 12 §:n säännöksiä ennakkotietojen antamisesta etämyyntissä, 12 a §:n säännöksiä kirjallisesta vahvistusmenettelystä puhelinmyyntissä, 12 b §:n säännöksiä tarjolla olevien maksutapojen esittämisestä verkossa, 12 c §:n säännöksiä kuluttajan henkilöllisyyden todentamisesta ja todentamista koskevien tietojen säilyttämisestä, 13 §:n säännöksiä tietojen vahvistamisesta, 14 a §:n säännöksiä peruuttamistoiminnosta, 17 §:n 2—4 momentin mukaisia suoritusten palauttamiseen liittyviä velvollisuuksia tai 17 a §:n 1—3 momentin mukaisia velvollisuuksia kuluttajan peruuttaessa digitaalista sisältöä tai palvelua koskevan sopimuksen;

3) 6 a luvun 11 §:n 1 tai 2 momentin mukaista velvollisuutta toimittaa ennakkotiedot ja sopimusehdot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla *taikka 4 momentin mukaista velvollisuutta toimittaa ennakkotiedot ja sopimusehdot kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa*, 11 b §:n säännöksiä kirjallisesta vahvistusmenettelystä puhelinmyyntissä, 11 c §:n säännöksiä ennakkotietojen antamisesta sähköisesti, 12 a §:n säännöksiä peruuttamistoiminnosta, 16 §:n 2 momentin mukaisen velvollisuuden suorituksen palauttamiseen *tai 18 a §:n mukaista kieltoa harhauttaa tai manipuloida kuluttajia verkkorajapinnoilla*;

4) 7 luvun 12 a §:n mukaista kieltoa perii maksuja mainitussa luvussa edellytettyjen tietojen antamisesta, 13 §:n 2 momentin 1

markkinoitaessa, mainitun momentin 3 kohdan mukaista kieltoa käyttää lisämaksullista tekstiviestipalvelua tai muuta vastaavaa viestipalvelua tai 4 kohdan mukaista kieltoa mainostaa luottoa kohdassa mainituin ehdoin, 13 a §:n säännöstä kytkeykaupan kiellosta, 14 §:n mukaisen velvollisuuden arvioida kuluttajan luottokelpoisuus, 15 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden todentaa luotonhakijan henkilöllisyys, 16 §:n mukaisen velvollisuuden säilyttää todentamista koskevat tiedot, 16 a §:n säännöksiä luoton myöntämisestä, 17 §:n ja sen 3 momentin nojalla annettuja säännöksiä luottosopimuksen tekemisestä, 17 a §:n säännöksiä luottokustannusten enimmäismäärästä, 17 b §:n säännöksiä maksuajan pidentämisestä perittävistä kuluista, 19 §:n mukaista varojen luovuttamisaikaa koskevaa rajoitusta, 24 §:n säännöksiä koron ja maksujen muutoksista tai 48 §:n mukaisen velvollisuuden ilmoittaa valtuuksistaan;

kohdan a—i alakohdan säännöksiä hyvän luotonantotavan mukaisesta menettelystä luottoa markkinoitaessa, 1 a kohdan mukaista kieltoa markkinoida neuvontapalvelua siten, että markkinointi on omiaan hämärtämään kuluttajan ymmärrystä siitä, että kyseessä on luotonannosta erillinen palvelu, 3 kohdan mukaista kieltoa käyttää lisämaksullista tekstiviestipalvelua tai muuta vastaavaa viestipalvelua, 4 kohdan mukaista kieltoa mainostaa luottoa kohdassa mainituin ehdoin tai 6 kohdan mukaisen velvollisuuden antaa kuluttajalle maksuviivästytilanteissa tietoa ja neuvoja ja tarjota kuluttajalle kohtuullisia maksujärjestelyjä luoton takaisinmaksun edistämiseksi, mainitun pykälän 4 momentin kieltoa järjestää henkilöstön palkitsemista koskevat järjestelmät siten, että ne estävät menettelemästä luotonannossa, luotonvälityksessä ja neuvontapalvelujen tarjonnassa hyvän luotonantavan mukaisesti, 13 a §:n säännöstä kytkeykaupan kiellosta, 13 c §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden määritellä ja ylläpitää luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävät menettelytavat tai 2 tai 3 momentin säännöksiä palkitsemista koskevista linjauksista, 14 §:n mukaisen velvollisuuden arvioida kuluttajan luottokelpoisuus, 15 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden todentaa luotonhakijan henkilöllisyys, 16 §:n mukaisen velvollisuuden säilyttää todentamista koskevat tiedot, 16 a §:n säännöksiä luoton myöntämisestä, 16 b §:n säännöksiä luottohakemuksen hylkäämisestä, 17 §:n ja sen 3 momentin nojalla annettuja säännöksiä luottosopimuksen tekemisestä, 17 a §:n säännöksiä luottokustannusten enimmäismäärästä, 17 b §:n säännöksiä maksuajan pidentämisestä perittävistä kuluista, 18 §:n kieltoa ottaa kuluttajalta juokseva sitoumus, 19 §:n mukaista varojen luovuttamisaikaa koskevaa rajoitusta, 24 §:n säännöksiä koron ja maksujen muutoksista, 30 §:n säännöksiä jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanomisesta, 48 §:n mukaisen velvollisuuden ilmoittaa valtuuksistaan, 48 a §:n mukaisen velvollisuuden huomioida kuluttajan olosuhteet luotonvälityksessä, 49 b

§:n säännöksiä neuvontapalvelusta kuluttajalta perittävästä maksusta, 49 c §:n säännöksiä neuvontapalvelun suorittamisesta, 49 d §:n säännöksiä riippumattoman neuvonnan tarjoamisesta tai riippumattomana neuvojana toimimisesta ilmoittamisesta tai 49 e §:n ja sen nojalla annettuja säännöksiä luotonantajalta ja luotonvälittäjältä vaadittavasta asiantuntemuksesta;

Seuraamusmaksu voidaan määrätä myös elinkeinonharjoittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää sopimusehtoa tai soveltaa käytäntöä, jolla poiketaan kuluttajien vahingoksi kuluttajansuojalain:

Seuraamusmaksu voidaan määrätä myös elinkeinonharjoittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää sopimusehtoa tai soveltaa käytäntöä, jolla poiketaan kuluttajien vahingoksi kuluttajansuojalain:

2) 6 a luvun 12 §:n 1 momentin mukaisesta oikeudesta peruuttaa rahoituspalvelun etämyyntiä koskeva sopimus;

2) 6 a luvun 12 §:n 1 momentin mukaisesta oikeudesta peruuttaa rahoituspalvelun etämyyntiä koskeva sopimus tai 13 §:n mukaisesta liitännäissopimuksen sitomattomuudesta;

3) 7 luvun 20 §:n 1 momentin mukaisesta oikeudesta peruuttaa kuluttajaluottosopimus taikka 39 §:n 1 momentin mukaisesta oikeudesta saada luotonantajalta rahasuoritus myyjän tai palveluksen suorittajan sopimusrikkomuksen johdosta;

3) 7 luvun 13 §:n 2 momentin 3 a kohdan mukaisesta kiellosta periä kuluttajalta luoton hakemisesta maksuja ennen luottosopimuksen tekemistä, 13 b §:n säännöksistä luottotarjouksen ehtojen muuttamisesta ja vakuutustarjouksen voimassaolosta, 20 §:n 1 tai 2 momentin mukaisesta oikeudesta peruuttaa kuluttajaluottosopimus, 21 §:n 1 momentin mukaisesta liitännäissopimuksen sitomattomuudesta, 27 §:n ennen aikaista takaisinmaksua koskevista säännöksistä, 28 §:n säännöksistä luotonantajan oikeudesta saada korvaus ennen aikaisesta takaisinmaksusta, 32 §:n käyttöoikeuden lakkauttamista koskevista säännöksistä, 39 §:n 1 momentin mukaisesta oikeudesta saada luotonantajalta rahasuoritus myyjän tai palveluksen suorittajan sopimusrikkomuksen johdosta, 46 a §:n käytelytiliin liittyvään luottosopimukseen perustuvan luoton käytön rajoittamista tai peruuttamista koskevista säännöksistä taikka 47 a §:n tili- tai luottorajan ylitystä koskevan mahdollisuuden rajoittamista tai peruuttamista koskevista säännöksistä;

16 §

Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain:

3) 6 a luvun 5—10 §:n mukaisen velvollisuuden antaa ennakkotietoja rahoituspalveluiden tai rahoitusvälineiden etämyynnissä;

4) 7 luvun 8 §:n mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kuluttajaluottojen mainonnassa, 9 §:n ja sen 2 momentin nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja ennen luottosopimuksen tekemistä taikka 10 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa ennakkotietoja puhelinmyynnissä;

16 §

Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain:

3) 6 a luvun 5—10 §:n mukaisen velvollisuuden antaa ennakkotietoja rahoituspalveluiden tai rahoitusvälineiden etämyynnissä, 10 a §:n säännöksiä riittävien selvitysten antamisesta, 10 b §:n mukaista velvollisuutta lähettää peruuttamisoikeutta koskeva muistutus tai 11 d §:n mukaisen tiedonantovelvollisuuden;

4) 7 luvun 7 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä yleisiä tietoja tarjoamistaan luotoista, 8 §:n mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kuluttajaluottojen mainonnassa, 8 a §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa varoitus kuluttajaluoton mainonnassa, 9 §:n ja sen 2 momentin nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja ennen luottosopimuksen tekemistä, 10 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa ennakkotietoja puhelinmyynnissä, 11 §:n mukaisen velvollisuuden ennen luottosopimuksen tekemistä annettavien tietojen tai luottosopimusluonnoksen toimittamisesta, 11 a §:n mukaisen velvollisuuden lähettää kuluttajalle peruuttamisoikeutta koskeva muistutus, 11 b §:n mukaisen velvollisuuden antaa tieto automatisoituun päätöksentekoon perustuvasta yksilöllisestä tarjouksesta, 13 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaisen velvollisuuden antaa kuluttajalle ennen luottosopimuksen tekemistä riittävät ja selkeät selvitykset, 23 §:n mukaisen velvollisuuden antaa kuluttajalle maksutta lyhennystaulukko, 23 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja luottosopimusta muutettaessa, 25 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden ilmoittaa luottosopimuksen mukaisten oikeuksien tai itse luottosopimuksen siirtymisestä

kolmannelle osapuolelle, 41 §:n ja sen 2 momentin nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä, 42 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen velvollisuuden antaa ennakkotietoja puhelimesta, 43 §:n mukaisen velvollisuuden ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä annettavien tietojen tai maksujärjestelysopimusluonnoksen toimittamisesta, 46 §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen voimassaoloaikana, 47 §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja käyttelytilisopimukseen sekä tili- tai luottorajan ylitykseen liittyen, 49 §:n velvollisuuden ilmoittaa luotonvälityksestä perittävästä maksusta taikka 49 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa eräitä tietoja ennen neuvontapalvelun aloittamista tai neuvontapalvelua koskevan sopimuksen tekemistä;

Tämän lain 2 §:n 2 momentin 2 kohdan b alakohta, 13 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, mainitun pykälän 2 momentin 2 kohta ja 16 §:n 1 momentin 3 kohta tulevat voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 2 §:n 2 momentin 2 kohdan d alakohta, 13 §:n 1 momentin 4 kohta, mainitun pykälän 2 momentin 3 kohta ja 16 §:n 1 momentin 4 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 20 päivänä marraskuuta 2026.

6.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin (661/2012) uusi 6 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(uusi)

6 a §

*Kuluttaja-asiamiehen lainsäädännön
valvontatehtävistä sekä eräistä muista
Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttaja-
asioista tiedottaminen*

*Kuluttaja-asiamies julkaisee tietoa
tärkeimmistä päätöksistään, muista
valvontatoimistaan, määräämistään
kielloista, vireille panemistaan asioista
tuomioistuimessa ja niiden johdosta
annetuista tuomioistuimen ratkaisuksista
sopivalla tavalla sen jälkeen, kun niistä on
ilmoitettu niiden kohteina oleville.*

*Julkaistavasta tiedosta saavat käydä ilmi
valvontatehtävän kohteena olevan menettelyn
tai lain rikkomisen luonne, siitä vastuussa
oleva henkilö, sovelletut säännökset, asian
käsittelyn tila sekä päätöksen tai ratkaisun
lainvoimaisuus.*

*Kuluttaja-asiamies voi asian tärkeydestä
huolimatta olla tiedottamatta 1 momentissa
tarkoitettusta päätöksestä tai ratkaisusta osin
tai kokonaan, jos julkaiseminen vaarantaisi
meneillään olevan viranomaistutkinnan tai
vakavasti vaarantaisi finanssi- tai muita
markkinoita taikka jos siihen on muu näihin
rinnastuva syy.*

*Kuluttaja-asiamies sekä Kilpailu- ja
kuluttajavirastossa toimivat kuluttaja-asioita
käsittelevät kuluttajaneuvonta, Euroopan
kuluttajakeskus ja matkapakettien
vakuusvalvonta voivat tehtäviinsä liittyvissä
asioissa julkaista kuluttajille suunnattuja
yksittäisiä henkilöitä nimeltä koskevia
toimintaohjeita tai varoituksia ilman, että*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*asiasta on ensin ilmoitettu niiden kohteina
oleville, jos julkaiseminen on asian
merkityksellisyyden tai nopean vaikutuksen
vuoksi tärkeää.*

*Tässä pykälässä tarkoitettuja henkilötietoja
voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta
vain yksittäisinä hakuina.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

.

7.

Laki

vakuutusopimuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusopimuslain (543/1994) 5 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 238/2018,

muutetaan 5 a §:n 3 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 13 a §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 5 a §:n 3 momentti ja 6 §:n 1 momentti laissa 238/2018 sekä 13 a §:n 1 momentti laissa 30/2005, sekä

lisätään lakiin uusi 5 e § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Tiedot ennen sopimuksen tekemistä

Tiedot ennen sopimuksen tekemistä

Vakuutusten etämyynnissä kuluttajalle annettavista ennakkotiedoista säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvussa.

(kumotaan 4 momentti)

5 a §

5 a §

Tietojen toimittaminen pysyväällä tavalla taikka verkkosivustolla

Tietojen toimittaminen pysyväällä tavalla taikka verkkosivustolla

Sen estämättä, mitä *edellä* 1 ja 2 momentissa säädetään, vakuutuksen hakijalle on pyynnöstä aina toimitettava ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot paperilla. Tietojen toimittamisesta ei saa periä maksua. Vakuutusten puhelinmyynnissä sovelletaan, mitä kuluttajansuojalain 6 a luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, vakuutuksen hakijalle on pyynnöstä aina toimitettava ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot paperilla. Tietojen toimittamisesta ei saa periä maksua. Vakuutusten puhelinmyyntiin sovelletaan, mitä kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

(uusi)

5 e §

Luotonantajan edellyttämää vakuutusta koskevan tarjouksen voimassaolo

Luotonantajan kuluttajaluottoa varten edellyttämää vakuutusta koskevan tarjouksen voimassaoloajasta säädetään kuluttajansuojalain 7 luvun 13 b §:ssä.

6 §

Eräiden asiakirjojen antaminen

Vakuutus sopimuksen tekemisen jälkeen vakuutuksenantajan on ilman aiheutonta viivytystä annettava vakuutuksenottajalle asiakirja, johon on merkitty sopimuksen keskeinen sisältö (vakuutuskirja), sekä vakuutusehdot. Sopimusehtojen toimituksesta kuluttajalle vakuutusten etämyynnissä säädetään kuluttajansuojalain 6 a luvun 11 §:ssä.

6 §

Eräiden asiakirjojen antaminen

Vakuutus sopimuksen tekemisen jälkeen vakuutuksenantajan on ilman aiheutonta viivytystä annettava vakuutuksenottajalle asiakirja, johon on merkitty sopimuksen keskeinen sisältö (vakuutuskirja), sekä vakuutusehdot.

13 a §

Vakuutuksenottajan oikeus peruuttaa eläkevakuutus tai säästöhenkivakuutus

Vakuutuksenottajalla on oikeus peruuttaa eläkevakuutus tai säästöhenkivakuutus ilmoittamalla siitä vakuutuksenantajalle kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona vakuutuksenottaja on saanut tiedon vakuutushakemuksen tai tarjouksen hyväksymisestä. Peruuttamisaika ei kuitenkaan ala kulua ennen kuin vakuutuksenottaja on saanut 6 §:ssä tarkoitetut asiakirjat tai vakuutusten etämyynnissä kuluttajansuojalain 6 a luvussa tarkoitetut ennakotiedot ja sopimusehdot pysyväällä tavalla.

13 a §

Vakuutuksenottajan oikeus peruuttaa eläkevakuutus tai säästöhenkivakuutus

Vakuutuksenottajalla on oikeus peruuttaa eläkevakuutus tai säästöhenkivakuutus ilmoittamalla siitä vakuutuksenantajalle kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona vakuutuksenottaja on saanut tiedon vakuutushakemuksen tai tarjouksen hyväksymisestä. Peruuttamisaika ei kuitenkaan ala kulua ennen kuin vakuutuksenottaja on saanut 6 §:ssä tarkoitetut asiakirjat pysyväällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 5 e § tulee kuitenkin voimaan vasta 20 päivänä marraskuuta 2026.

8.

Laki

vakuutusten tarjoamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusten tarjoamisesta annetun lain (234/2018) 36 §:n 3 momentti
muutetaan 71 §:n 1 momentin 1 kohta sekä
lisätään lakiin uusi 41 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

36 §

36 §

Vakuutusmeklarin tiedonantovelvollisuus

Vakuutusmeklarin tiedonantovelvollisuus

*Vakuutusedustuspalveluiden ja vakuutusten
etämyynnissä annettavista ennakkotiedoista
säädetään kuluttajansuojalain 6 a luvussa.*

(kumotaan 3 momentti)

(uusi)

41 a §

*Kuluttajan syöpätautidiagnooseja koskevia
henkilötietoja koskevat rajoitukset
kuluttajaluottoon liittyvässä vakuutuksessa*

*Jos kuluttajansuojalain 7 luvun
soveltamisalaan kuuluvaa kuluttajaluottoa
koskevan luottotarjouksen ehtona on, että
kuluttaja ottaa luottosopimukseen liittyvän
vakuutuksen, vakuutuksen tarjoamisessa ei
saa käyttää kuluttajan syöpätautidiagnoosia
koskevia henkilötietoja sen jälkeen, kun 15
vuotta on kulunut diagnoosia koskevan
lääketieteellisen hoidon päättymisestä.*

71 §

71 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä
tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden
laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään
seuraamusmaksu, ovat:

1) tämän lain 30 §:n 1 momentin säännökset
ammattimaisesta toiminnasta, 30 §:n 2
momentin säännökset asiakkaan edun

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä
tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden
laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään
seuraamusmaksu, ovat:

1) tämän lain 30 §:n 1 momentin säännökset
ammattimaisesta toiminnasta, 30 §:n 2
momentin säännökset asiakkaan edun

vastaisesta palkitsemisesta, 32, 33, 36, 38, 48, 52 ja 57 §:n säännökset tietojen antamisesta ja tietojen antamisen tavasta, 34 §:n säännökset markkinoinnissa annettavien tietojen antamisesta, 35 ja 47 §:n säännökset asiakkaan vakuutustarpeen selvittämisestä, 37 §:n säännökset henkilökohtaisen suosituksen antamisesta, 39 ja 53 §:n säännökset tietojen toimittamisen tavasta, 40 ja 41 §:n säännökset kytkeykaupan kiellosta ja yhdistetyistä tarjouksista, 42 §:n säännökset tuotehallintajärjestelmistä, 43 §:n säännökset toisen tuottaman vakuutuksen tarjoamiseksi tarvittavista järjestelmistä, 44 §:n säännökset eturistiriitatilanteiden ehkäisemistä koskevista toiminta- ja hallintojärjestelmistä, 45 §:n säännökset toiminnasta eturistiriitatilanteissa, 46 §:n säännökset palveluiden laadun turvaamisesta kannustinten yhteydessä, 49 §:n säännökset asianmukaisuuden arvioinnista, 50 ja 51 §:n säännökset soveltuvuuden arvioinnista sekä vakuutusopimuslain 4 b §:n säännökset asiakkaan vakuutustarpeen selvittämisestä, 5 ja 5 a §:n, 5 c §:n 3 momentin ja 7 §:n säännökset tietojen ja asiakirjojen antamisesta ja niiden antamisen tavasta, 5 b §:n säännökset henkilökohtaisen suosituksen antamisesta, 5 c §:n 1 momentin säännökset asianmukaisuuden arvioinnista sekä 5 c §:n 2 momentin säännökset soveltuvuuden arvioinnista;

vastaisesta palkitsemisesta, 32, 33, 36, 38, 48, 52 ja 57 §:n säännökset tietojen antamisesta ja tietojen antamisen tavasta, 34 §:n säännökset markkinoinnissa annettavien tietojen antamisesta, 35 ja 47 §:n säännökset asiakkaan vakuutustarpeen selvittämisestä, 37 §:n säännökset henkilökohtaisen suosituksen antamisesta, 39 ja 53 §:n säännökset tietojen toimittamisen tavasta, 40 ja 41 §:n säännökset kytkeykaupan kiellosta ja yhdistetyistä tarjouksista, 41 a §:n säännökset kuluttajan syöpätautidiagnoseja koskevia henkilötietoja koskevista rajoituksista kuluttajaluottoon liittyvässä vakuutuksessa, 42 §:n säännökset tuotehallintajärjestelmistä, 43 §:n säännökset toisen tuottaman vakuutuksen tarjoamiseksi tarvittavista järjestelmistä, 44 §:n säännökset eturistiriitatilanteiden ehkäisemistä koskevista toiminta- ja hallintojärjestelmistä, 45 §:n säännökset toiminnasta eturistiriitatilanteissa, 46 §:n säännökset palveluiden laadun turvaamisesta kannustinten yhteydessä, 49 §:n säännökset asianmukaisuuden arvioinnista, 50 ja 51 §:n säännökset soveltuvuuden arvioinnista sekä vakuutusopimuslain 4 b §:n säännökset asiakkaan vakuutustarpeen selvittämisestä, 5 ja 5 a §:n, 5 c §:n 3 momentin ja 7 §:n säännökset tietojen ja asiakirjojen antamisesta ja niiden antamisen tavasta, 5 b §:n säännökset henkilökohtaisen suosituksen antamisesta, 5 c §:n 1 momentin säännökset asianmukaisuuden arvioinnista sekä 5 c §:n 2 momentin säännökset soveltuvuuden arvioinnista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

9.

Laki

luottolaitostoinnasta annetun lain 8 luvun 3 §:n ja 15 luvun 12 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoinnasta annetun lain (610/2014) 8 luvun 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 854/2016, sekä
lisätään 15 luvun 12 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 854/2016, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 luku

8 luku

Palkitseminen

Palkitseminen

3 §

3 §

Palkitsemisjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset

Palkitsemisjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset

Palkitsemisjärjestelmistä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 13 §:n 4 momentissa ja 7 a luvun 10 §:n 2 ja 3 momentissa.

Palkitsemisjärjestelmistä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 13 §:n 4 momentissa ja *13 c §:n 2 ja 3 momentissa sekä* 7 a luvun 10 §:n 2 ja 3 momentissa.

15 luku

15 luku

Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa

Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa

12 a §

12 a §

Ammatilliset vaatimukset

Ammatilliset vaatimukset

(uusi)

Luottolaitoksen palveluksessa olevilla ja muutoin luottolaitoksen lukuun toimivilla henkilöillä, jotka osallistuvat kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien luottojen myöntämiseen, on oltava luottotoimintaa koskeva riittävä tietämys ja pätevyys. Lisäksi henkilöillä, joiden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

välittömän johdon ja valvonnan alaisina edellä tarkoitetut henkilöt toimivat, on oltava vastaava asiantuntemus. Luottolaitoksen on määriteltävä kirjallisesti ne henkilöstön tietämystä ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset, joita se soveltaa toiminnassaan. Vaadittavasta asiantuntemuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

10.

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) 6 §:n 1 momentin 1 kohta, 10 §:n 3 momentti, 16 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 23 §:n 2 momentti sekä lisätään 11 §:ään uusi 2 momentti sekä 23 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Tiedot luotoista

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 7—15 §:ssä tarkoitetut tiedot sopimuksen mukaan myönnetystä:

1) kuluttajansuojalain (38/1978) 7 tai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta kuluttajaluotosta sekä siihen mainitun lain 7 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentin mukaan rinnastuvasta luotosta;

10 §

Lyhennystiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan jatkuvien luottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi 2 momentin 2—4 kohdassa tarkoitetut tiedot.

11 §

Tiedot leasing-sopimuksesta

(uusi)

6 §

Tiedot luotoista

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 7—15 §:ssä tarkoitetut tiedot sopimuksen mukaan myönnetystä:

1) kuluttajansuojalain (38/1978) 7 tai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta kuluttajaluotosta sekä siihen mainitun lain 7 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentin mukaan rinnastuvasta luotosta, *paitsi jos luotosta ei peritä korkoa tai muita maksuja*;

10 §

Lyhennystiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan jatkuvien luottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi 2 momentin 2—4 kohdassa tarkoitetut tiedot. *Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuina luottokustannuksina ei talleteta kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja.*

11 §

Tiedot leasing-sopimuksesta

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuina luottokustannuksina ei talleteta kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja.

16 §

Ilmoitusvelvollisuus

Velvollisuus tietojen ilmoittamiseen positiiviseen luottotietorekisteriin on kuluttajaluottojen ja niihin rinnastuvien luottojen osalta seuraavilla elinkeinonharjoittajilla (*ilmoitusvelvollinen*):

2) eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016) mukaisesti rekisteriin merkityillä luotonantajilla ja luotonvälittäjillä.

16 §

Ilmoitusvelvollisuus

Velvollisuus tietojen ilmoittamiseen positiiviseen luottotietorekisteriin on kuluttajaluottojen ja niihin rinnastuvien luottojen osalta seuraavilla elinkeinonharjoittajilla (*ilmoitusvelvollinen*):

2) eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) mukaisesti rekisteriin merkityillä luotonantajilla ja luotonvälittäjillä, *paitsi jos elinkeinonharjoittaja myöntää kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi.*

23 §

Tiedon antaminen luonnolliselle henkilölle

Jos luonnollisen henkilön luottohakemus on hylätty positiivisesta luottotietorekisteristä saatujen tietojen perusteella, rekisteristä tietoja hankkineen on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava hänelle tällaisesta luottotiedon käytöstä ja siitä, mistä rekisteristä tiedot ovat peräisin.

(uusi)

23 §

Tiedon antaminen luonnolliselle henkilölle

Jos luonnollisen henkilön luottohakemus on hylätty positiivisesta luottotietorekisteristä saatujen tietojen perusteella, rekisteristä tietoja hankkineen on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava hänelle tällaisesta luottotiedon käytöstä, *huomioon otetuista tietoryhmistä* ja siitä, mistä rekisteristä tiedot ovat peräisin.

Rekisterinpitäjän on ilmoitettava kuluttajalle 12 §:ssä tarkoitetun tiedon tallettamisesta positiiviseen luottotietorekisteriin 30 päivän kuluessa tiedon tallettamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

11.

Laki

luottotietolain 13 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottotietolain (527/2007) 13 §:n 5 momentti sekä 19 §:n 6 momentti, sellaisina
kuin ne ovat laissa 331/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Maksuhäiriötiedot ja niitä täydentävät tiedot

Maksuhäiriötiedot ja niitä täydentävät tiedot

Luonnolliselle henkilölle, jota koskeva 1 momentissa tarkoitettu tieto on ensimmäistä kertaa merkitty luottotietorekisteriin, on annettava tieto saatavan suorittamisen vaikutuksesta tiedon säilytysaikaan.

Luonnolliselle henkilölle, jota koskeva 1 momentissa tarkoitettu tieto on ensimmäistä kertaa merkitty luottotietorekisteriin, on annettava tieto saatavan suorittamisen vaikutuksesta tiedon säilytysaikaan. *Jos kyse on 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettusta tiedosta, on lisäksi jokaisesta merkinnästä annettava tieto 30 päivän kuluessa tiedon merkitsemisestä luottotietorekisteriin.*

19 §

19 §

Henkilöluottotietojen luovuttamisen ja käyttämisen yleiset edellytykset

Henkilöluottotietojen luovuttamisen ja käyttämisen yleiset edellytykset

Luottotietorekisteristä henkilöluottotietoja hankkineen, joka hylkää luottihakemuksen 12 §:n 1 momentissa tai 13 §:ssä tarkoitettujen tietojen perusteella, on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava luonnolliselle henkilölle tällaisesta luottotiedon käytöstä ja siitä, mistä luottotietorekisteristä tiedot ovat peräisin.

Luottotietorekisteristä henkilöluottotietoja hankkineen, joka hylkää luottihakemuksen 12 §:n 1 momentissa tai 13 §:ssä tarkoitettujen tietojen perusteella, on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava luonnolliselle henkilölle tällaisesta luottotiedon käytöstä, *huomioon otetuista tietoryhmistä* ja siitä, mistä luottotietorekisteristä tiedot ovat peräisin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

12.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 5 §:n 43 kohta, 26 §:n 8 momentti, 27 §:n 5 momentti ja 45 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 43 kohta laissa 697/2024, 26 §:n 8 momentti laissa 184/2023, 27 §:n 5 momentti ja 45 §:n 1 momentti laissa 403/2024, sekä

lisätään lain 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 752/2012, 902/2012, 254/2013, 170/2014, 198/2015, 520/2016, 737/2016, 1442/2016, 228/2017, 575/2017, 893/2017, 1071/2017, 241/2018, 1229/2018, 215/2019, 296/2019, 517/2019, 574/2019, 963/2019, 316/2020, 524/2021, 599/2021, 205/2022, 184/2023, 192/2023, 403/2024, 556/2024, 610/2024 ja 697/2024, uusi 44 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

43) eurooppalaisista vihreistä joukkolainoista ja ympäristön kannalta kestävinä markkinoitavia joukkolainoja ja kestävyys- sidottuja joukkolainoja koskevasta valinnaisesta tietojen julkistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/2631, jäljempänä EU:n vihreitä joukkolainoja koskeva asetusta, 3 artiklassa tarkoitetun eurooppalaisen vihreän joukkolainan liikkeeseenlaskijaa ja 16 artiklassa tarkoitetun eurooppalaisen vihreän joukkolainan alullepanijaa sekä 21 artiklassa tarkoitettuja mallipohjia käyttävää liikkeeseenlaskijaa näiden mallipohjien osalta.

(uusi)

43) eurooppalaisista vihreistä joukkolainoista ja ympäristön kannalta kestävinä markkinoitavia joukkolainoja ja kestävyys- sidottuja joukkolainoja koskevasta valinnaisesta tietojen julkistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/2631, jäljempänä EU:n vihreitä joukkolainoja koskeva asetusta, 3 artiklassa tarkoitetun eurooppalaisen vihreän joukkolainan liikkeeseenlaskijaa ja 16 artiklassa tarkoitetun eurooppalaisen vihreän joukkolainan alullepanijaa sekä 21 artiklassa tarkoitettuja mallipohjia käyttävää liikkeeseenlaskijaa näiden mallipohjien osalta;

44) sitä, joka on eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (/) 5 §:n perusteella velvollinen ilmoittautumaan Finanssivalvonnan pitämään luotonvälittäjärekisteriin.

26 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen peruminen ja siihen rinnastettava toiminnan määrääminen lopetettavaksi

Mitä tässä pykälässä säädetään toimiluvan perumisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen toiminnan määräämiseen lopetettavaksi, joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitetun edustajan rekisteröitymisen perumiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetulle kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan perumiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröitymisen perumiseen sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän rekisteröitymisen perumiseen. Mitä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa sekä 2 ja 3 momentissa säädetään toimiluvan perumisesta, sovelletaan myös kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetussa laissa (151/2022) tarkoitetun kiinnitysluottopankkitoimintaan oikeuttavan luvan perumiseen. Mitä 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa säädetään toimiluvan perumisesta, sovelletaan myös eläkesäätiön ja eläkekassan, lisäeläkesäätiön ja lisäeläkekassan, ETA-lisäeläkesäätiön ja ETA-lisäeläkekassan sekä vakuutuskassan toiminnan määräämiseen lopetettavaksi.

26 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen peruminen ja siihen rinnastettava toiminnan määrääminen lopetettavaksi

Mitä tässä pykälässä säädetään toimiluvan perumisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen toiminnan määräämiseen lopetettavaksi, joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitetun edustajan rekisteröitymisen perumiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetulle kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan perumiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröitymisen perumiseen, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän rekisteröitymisen perumiseen sekä eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonvälittäjän rekisteröitymisen perumiseen. Mitä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa sekä 2 ja 3 momentissa säädetään toimiluvan perumisesta, sovelletaan myös kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetussa laissa (151/2022) tarkoitetun kiinnitysluottopankkitoimintaan oikeuttavan luvan perumiseen. Mitä 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa säädetään toimiluvan perumisesta, sovelletaan myös eläkesäätiön ja eläkekassan, lisäeläkesäätiön ja lisäeläkekassan, ETA-lisäeläkesäätiön ja ETA-lisäeläkekassan sekä vakuutuskassan toiminnan määräämiseen lopetettavaksi.

27 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään toiminnan rajoittamisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen sääntöjen mukaisen toiminnan rajoittamiseen, joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitetun edustajan rekisteröitymisen perumiseen, kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetussa laissa tarkoitetun kiinnitysluottopankkitoiminnan rajoittamiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetulle kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan mukaisen toiminnan rajoittamiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröinnin mukaisen toiminnan rajoittamiseen sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan, vertaislainanvälittäjän rekisteröinnin mukaisen toiminnan ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitetun liikkeeseenlaskijan, 13 alakohdassa tarkoitetun tarjoajan ja 5 artiklassa tarkoitetun kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön toiminnan rajoittamiseen. Vakuutusten tarjoamisen kieltämisestä säädetään vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa. Tätä pykälää ei sovelleta talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön.

27 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään toiminnan rajoittamisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen sääntöjen mukaisen toiminnan rajoittamiseen, joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitetun edustajan rekisteröitymisen perumiseen, kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetussa laissa tarkoitetun kiinnitysluottopankkitoiminnan rajoittamiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetulle kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan mukaisen toiminnan rajoittamiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröinnin mukaisen toiminnan rajoittamiseen sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan, vertaislainanvälittäjän rekisteröinnin mukaisen toiminnan, *eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun rekisteröitymisvelvollisen luotonvälittäjän* ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitetun liikkeeseenlaskijan, 13 alakohdassa tarkoitetun tarjoajan ja 5 artiklassa tarkoitetun kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön toiminnan rajoittamiseen. Vakuutusten tarjoamisen kieltämisestä säädetään vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa. Tätä pykälää ei sovelleta talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön.

45 §

Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala

Finanssivalvonta valvoo, että valvottavat, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaiset elinkeinonharjoittajat, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjät, vakuutusentarjoajat sekä kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut kryptovarapalvelun tarjoajat ja mainitussa momentissa tarkoitettujen omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijat sekä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut tarjoajat ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt noudattavat niihin sovellettavia markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä. Rahoitusvälineiden markkinointia koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään lisäksi arvopaperimarkkinalaissa, sijoituspalvelulaissa ja muualla laissa.

45 §

Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala

Finanssivalvonta valvoo, että valvottavat, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaiset elinkeinonharjoittajat, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjät, *eräiden kuluttajaluottojen välittäjät*, vakuutusentarjoajat sekä kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut kryptovarapalvelun tarjoajat ja mainitussa momentissa tarkoitettujen omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijat sekä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut tarjoajat ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt noudattavat niihin sovellettavia markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä. Rahoitusvälineiden markkinointia koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään lisäksi arvopaperimarkkinalaissa, sijoituspalvelulaissa ja muualla laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

13.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain (1209/2023) 1 §:n 7 kohdan q alakohda ja 10 §:n 9, 10 ja 19 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 7 kohdan q alakohda ja 10 §:n 19 kohta laissa 164/2025, sekä
lisätään 1 §:n 7 kohtaan, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 404/2024 ja 164/2025, uusi r alakohda sekä 10 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 164/2025, uusi 20 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Maksuvelvollinen

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun ovat velvollisia suorittamaan:

Finanssivalvonnan valvontamaksun ovat velvollisia suorittamaan:

7) seuraavat muut kuin 1—6 kohdassa tarkoitetut toimijat:

7) seuraavat muut kuin 1—6 kohdassa tarkoitetut toimijat:

q) luotonostajista ja luotonhallinnoijista annetussa laissa tarkoitettu luotonostaja ja luotonostajan edustaja.
(uusi)

q) luotonostajista ja luotonhallinnoijista annetussa laissa tarkoitettu luotonostaja ja luotonostajan edustaja;
r) eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (/) 6 §:n mukaisesti rekisteröity kuluttajaluottojen välittäjä.

10 §

10 §

Muiden toimijoiden maksut

Muiden toimijoiden maksut

Muiden kuin 4—9 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

Muiden kuin 4—9 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

9) asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 6 §:n mukaisesti rekisteröidyn suomalaisen luotonvälittäjän, joka ei toimi minkään luotonantajan asiamiehenä, osalta perusmaksu on 1 540 euroa;

9) asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 6 §:n mukaisesti rekisteröidyn suomalaisen luotonvälittäjän osalta perusmaksu on 5 000 euroa;

10) asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettun

10) asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettun

Voimassa oleva laki

ulkomaisen luotonvälittäjän, jolla on Suomessa sivuliike, osalta perusmaksu on 510 euroa;

19) luotonostajista ja luotonhallinnoijista annetussa laissa tarkoitetun luotonostajan ja luotonostajan edustajan osalta perusmaksu on 3 500 euroa.
(uusi)

Ehdotus

ulkomaisen luotonvälittäjän, jolla on Suomessa sivuliike, osalta perusmaksu on 1 500 euroa;

19) luotonostajista ja luotonhallinnoijista annetussa laissa tarkoitetun luotonostajan ja luotonostajan edustajan osalta perusmaksu on 3 500 euroa;

20) eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 6 §:n mukaisesti rekisteröidyn luotonvälittäjän osalta perusmaksu on 5 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

14.

Laki

maksupalvelulain 27 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

*Muulla laissa säädetty velvollisuus antaa
tietoja*

*Muulla laissa säädetty velvollisuus antaa
tietoja*

*Jos kyse on rahoituspalvelujen ja
rahoitusvälineiden etämyyntiä koskevan
kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvussa
tarkoitettua etämyynnistä, maksupalvelua
tarjottaessa ei kuitenkaan sovelleta mainitun
luvun 6 §:ää, 7 §:n 1 ja 2 kohtaa, 8 §:n 3, 4, 6
ja 7 kohtaa eikä 9 §:n 1 kohtaa.*

(kumotaan 2 momentti)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

15.

Laki

yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä annetun lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

PEPP-tuotteen tarjoamista koskevat poikkeukset sovellettaviin säännöksiin

PEPP-tuotteen tarjoamista koskevat poikkeukset sovellettaviin säännöksiin

Vakuutusyhtiöiden ja vakuutusedustajien harjoittamaan PEPP-tuotteen tarjoamiseen ja jakeluun ei sovelleta:

Vakuutusyhtiöiden ja vakuutusedustajien harjoittamaan PEPP-tuotteen tarjoamiseen ja jakeluun ei sovelleta:

3) kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvun 11 §:n 2 momenttia;

(kumotaan 3 kohta)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

16.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1
luvun 2 §:n 1 momentin 15 kohta, sellaisena kuin se on laissa 187/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

Tätä lakia sovelletaan:

15) eräiden luotonantajien ja
luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain
(186/2023) soveltamisalaan kuuluvaan
elinkeinonharjoittajaan;

15) eräiden luotonantajien ja
luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain
(186/2023) soveltamisalaan kuuluvaan
elinkeinonharjoittajaan, *lukuun ottamatta*
elinkeinonharjoittajaa, joka myöntää
kuluttajaluottoja vain myymiensä
kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

17.

Laki

liikennevakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään liikennevakuutuslakiin (460/2016) uusi 4 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

(uusi)

1 luku

Yleiset säännökset

4 b §

Kuluttajansuojalain soveltaminen

*Liikennevakuutukseen sovelletaan
kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvun 18 a
§:ää.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Valtioneuvoston asetus

luottosopimuksesta kuluttajalle annettavista tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
lisätään luottosopimuksesta kuluttajille annettavista tiedoista annettuun asetukseen (789/2010) uusi 4 a ja 7 a §,
muutetaan asetuksen liite 1 ja 2, 1—3, 4, 5 ja 7 §, sekä
poistetaan asetuksen 6 §, seuraavasti:

1 §

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Luotonantajan ja muun luotonvälittäjän kuin päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivan myyjän tai palveluksen suorittajan on hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle 1 liitteen I ja II osassa sekä 1–3 kohdassa tarkoitetut tiedot. Luottojen etämyynissä kuluttajalle on annettava myös 1 liitteen 4 kohdassa tarkoitetut tiedot. Kaikki lomakkeessa annettavat tiedot on esitettävä yhtä näkyvästi.

Lomakkeen ensimmäisessä osassa on näkyvästi esitettävä 1 liitteen I ja II osassa tarkoitetut tiedot. Jos kaikkia 1 liitteen I ja II osassa tarkoitettuja tietoja ei voida esittää näkyvästi yhdellä sivulla, ne on esitettävä lomakkeen ensimmäisessä osassa enintään kahdella sivulla. Tällöin 1 liitteen I osassa tarkoitetut tiedot on esitettävä lomakkeen ensimmäisellä sivulla.

Lomakkeessa on 1 liitteen I ja II osassa tarkoitettujen tietojen jälkeen ja niistä selvästi erillään esitettävä 1 liitteen 1–3 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Kuluttajalle mahdollisesti annettavat muut tiedot on oltava selvästi luettavissa ja ne on annettava erillisessä asiakirjassa.

Poiketen siitä, mitä tässä pykälässä säädetään, lomakkeessa ei tarvitse toimittaa 1 liitteen 1–3 kohdassa tarkoitettuja tietoja, jos kyse on luotosta, josta ei peritä korkoa tai muita maksuja.

2 §

Ennakkotiedot puhelinmyynissä

Puhelinmyynissä luotonantajan ja muun luotonvälittäjän kuin päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivan myyjän tai palveluksen suorittajan on annettava kuluttajalle kuluttajansuojalain 7 luvun 10 §:n vaatimusten täyttämiseksi ainakin seuraavat tiedot:

- 1) luotonantajan ja luotonvälittäjän henkilöllisyys;
- 2) luoton määrä tai luottoraja;
- 3) luottosopimuksen kesto;
- 4) korko, tai kaikki korot, jos eri tilanteissa sovelletaan erilaisia korkoja;
- 5) todellinen vuosikorko sekä luoton ja luottokustannusten yhteismäärä;
- 6) hyödyke ja sen käteishinta, jos kyse on tietyn hyödykkeen oston rahoittamiseksi markkinoidusta luotosta;
- 7) maksuviivästyksestä aiheutuvat kulut, kuten maksuviivästystilanteessa sovellettava korko ja sen mukauttamista koskevat järjestelyt sekä mahdolliset sopimusehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat maksut;

- 8) maksuerän suuruus sekä erien lukumäärä ja maksuväli, ja jos saatavista peritään erisuuruisia lainakorkoja, järjestys, jossa maksut kohdistetaan eri saatavien lyhentämiseen;
- 9) varoitus maksulainlyönnin tai -viivästyksen seuraamuksista;
- 10) peruuttamisoikeuden olemassaolo tai puuttuminen sekä peruuttamisaika;
- 11) ennen aikaista takaisinmaksua koskevan oikeuden olemassaolo ja tiedot luotonantajan oikeudesta korvaukseen; ja
- 12) luotonantajan ja luotonvälittäjän käyntiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.

3 §

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot maksujärjestelysopimuksissa

Jos kyse on kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tehtävästä maksujärjestelysopimuksesta, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, luotonantajan ja muun luotonvälittäjän kuin päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivan myyjän tai palveluksen suorittajan on annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä 2 liitteen I ja II osassa sekä mainitun liitteen 1—3 kohdassa mainitut tiedot. Luottojen etämyynissä kuluttajalle on annettava myös 2 liitteen 4 kohdassa tarkoitetut tiedot. Kaikki lomakkeessa annettavat tiedot on esitettävä yhtä näkyvästi.

Lomakkeen ensimmäisessä osassa on näkyvästi esitettävä 2 liitteen I ja II osassa tarkoitetut tiedot. Jos kaikkia 2 liitteen I ja II osassa tarkoitettuja tietoja ei voida esittää näkyvästi yhdellä sivulla, ne on esitettävä lomakkeen ensimmäisessä osassa enintään kahdella sivulla. Tällöin 2 liitteen I osassa tarkoitetut tiedot on esitettävä lomakkeen ensimmäisellä sivulla.

Lomakkeessa on 2 liitteen I ja II osassa tarkoitettujen tietojen jälkeen ja niistä selvästi erillään esitettävä 2 liitteen 1—3 kohdassa tarkoitetut tiedot.

4 §

Maksujärjestelysopimuksia koskevien ennakkotietojen antaminen puhelimitse

Jos luotonantaja tekee kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tämän kanssa puhelimitse maksujärjestelysopimuksen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, kuluttajansuojalain 7 luvun 42 §:n vaatimusten täyttämiseksi kuluttajalle on annettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) luotonantajan ja luotonvälittäjän henkilöllisyys;
- 2) luoton määrä tai luottoraja;
- 3) luottosopimuksen kesto;
- 4) korko, tai kaikki korot, jos eri tilanteissa sovelletaan erilaisia korkoja;
- 5) todellinen vuosikorko sekä luoton ja luottokustannusten yhteismäärä;
- 6) hyödyke ja sen käteishinta, jos kyse on tietyn hyödykkeen oston rahoittamiseksi markkinoidusta luotosta;
- 7) maksuviivästyksestä aiheutuvat kulut, kuten maksuviivästystilanteessa sovellettava korko ja sen mukauttamista koskevat järjestelyt sekä mahdolliset sopimusehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat maksut;
- 8) maksuerän suuruus sekä erien lukumäärä ja maksuväli, ja jos saatavista peritään erisuuruisia lainakorkoja, järjestys, jossa maksut kohdistetaan eri saatavien lyhentämiseen;
- 9) varoitus maksulainlyönnin tai -viivästyksen seuraamuksista;
- 10) peruuttamisoikeuden olemassaolo tai puuttuminen sekä peruuttamisaika;
- 11) ennen aikaista takaisinmaksua koskevan oikeuden olemassaolo ja tiedot luotonantajan oikeudesta korvaukseen; ja
- 12) luotonantajan ja luotonvälittäjän käyntiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.

4 a §

Asuntoluottoja koskevien ennakkotietojen antaminen puhelimitse

Tarjottaessa kuluttajalle asuntoluottoa puhelimitse hänelle on kuluttajansuojalain 7 a luvun 7 §:n täyttämiseksi annettava ainakin 3 liitteen 3—6 kohdassa tarkoitetut tiedot tarjotusta luotosta.

5 §

Kuluttajaluottosopimuksessa mainittavat tiedot

Kuluttajaluottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti seuraavat tiedot:

1) osapuolten nimet, käyntiosoitteet, puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet sekä vastaavat tiedot mahdollisesta luotonvälittäjästä;

2) luottotyyppi;

3) luoton määrä tai luottoraja ja luoton nostoa koskevat ehdot;

4) luottosopimuksen kesto;

5) hyödyke ja sen käteishinta, jos kyse on tietyn hyödykkeen oston rahoittamiseksi markkinoidusta luotosta;

6) korko tai kaikki korot, jos eri tilanteissa sovelletaan erilaisia korkoja, kunkin koron soveltamista koskevat ehdot ja, kuhunkin alkuperäiseen korkoon sovellettava indeksi tai viitekorko sekä kunkin lainakoron muuttumiseen liittyvät kaudet, ehdot ja menettelyt;

7) kuluttajan maksettavaksi tuleva kokonaismäärä, luoton todellinen vuosikorko ja kaikki koron laskemisessa käytetyt oletukset luottosopimuksen tekohetkellä;

8) maksuerän suuruus, erien lukumäärä ja maksuväli sekä tarvittaessa järjestys, jonka mukaisesti maksut kohdennetaan eri saatavien lyhentämiseksi silloin, kun saatavista peritään erisuuruisia luoton korkoja;

9) tilinhoitomaksut, luoton käyttämiseksi tarvittavasta maksuvälineestä perittävät maksut ja muut mahdolliset luottosopimuksen johdosta perittävät maksut sekä ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa;

10) mahdolliset maksut, jotka kuluttajan on suoritettava notaarille luottosopimuksen tekemisestä;

11) jos luoton saamisen edellytyksenä markkinoiduin ehdoin on, että kuluttaja tekee vakuutusta tai muuta lisäpalvelua koskevan sopimuksen, maininta tällaisesta edellytyksestä sekä mahdollisesti vaadittavista vakuuksista;

12) tieto oikeudesta maksaa luotto enneaikaisesti ja luotonantajan mahdollisesta oikeudesta saada tästä korvausta, läpinäkyvä ja ymmärrettävä selvitys korvauksen määräytymisen perusteista ja ohjeet enneaikaisen takaisinmaksuoikeuden käyttämisestä;

13) viivästyskorko ja sen muuttumista koskevat säännökset sekä mahdolliset muut sopimusrikkomuksen johdosta perittävät maksut;

14) varoitus maksulaininlyönnin tai -viivästyksen seuraamuksista;

15) tieto kuluttajan oikeudesta saada pyynnöstä ja maksutta lyhennystaulukko milloin tahansa luottosopimuksen kuluessa, jos kyse on luottosopimuksesta, joka tehdään määräajaksi ja jonka ehtojen mukaan velan pääomaa lyhennetään erissä;

16) luettelo korkojen ja maksujen maksukausista ja -ehdoista, jos korkoja ja maksuja on suoritettava ilman velan pääoman lyhennystä

17) tieto peruuttamisoikeudesta;

18) peruuttamisaika, tieto kuluttajan velvollisuudesta palauttaa luottosopimuksen nojalla saamansa varat ja maksaa korko siltä ajalta, jonka varat ovat olleet kuluttajan käytettävissä, maksettavan koron määrä päivää kohden sekä peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat muut ehdot ja ohjeet, mukaan lukien pysyvä tapa, jolla kuluttaja ilmoittaa peruuttamisoikeuden käyttämisestä;

19) tieto siitä kuluttajan valitsemasta pysyvästä tavasta, jolla kuluttaja päättää saada kuluttajansuojalain 7 luvun 11 a §:ssä tarkoitetun muistutuksen peruuttamisoikeudesta, saman luvun 23 a §:ssä tarkoitetut luottosopimuksen muuttamista koskevat tiedot, saman luvun 24 §:n 2 momentissa tarkoitetut koron ja maksujen muutosta koskevat tiedot, saman luvun 46 §:ssä tarkoitetut tilinylitysmahdollisuuksia koskevat tiedot sekä saman luvun 30 §:n 2 momentissa ja 32 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot toistaiseksi voimassa olevan luottosopimuksen irtisanomisesta tai käyttöoikeuden lakkauttamisesta;

20) tieto liittännäisen luottosopimuksen peruuntumisesta kuluttajansuojalain 6 luvun 21 §:n ja 10 luvun 11 §:n mukaisesti siinä tapauksessa, että kuluttaja peruuttaa kotimyyynnissä tai etämyynnissä tehdyn sopimuksen taikka aikaosuutta tai pitkäkestoista lomatuetta koskevan pääsopimuksen;

21) tieto kuluttajansuojalain 7 luvun 39 §:n mukaisesta oikeudesta vaatia hyvitystä myyjän tai palveluksen suorittajan sopimusrikkomuksen johdosta myös luotonantajalta, jos kyse on hyödykesidonnaisesta luotosta;

22) tiedot osapuolten oikeudesta irtisanoa, eräännyttää tai purkaa luottosopimus;

23) mahdolliset muut sopimusehdot;

24) onko kuluttajan käytettävissä tuomioistuimen ulkopuolisia oikeussuojamenettelyjä, ja jos on, miten kuluttaja voi käyttää niitä;

25) asianomaisen valvontaviranomaisen yhteystiedot;

26) velkaneuvontapalvelujen asiaankuuluvat yhteystiedot sekä suositus, että kuluttaja ottaa yhteyttä tällaisiin palveluihin, jos hänellä on takaisinmaksuvaikeuksia.

Jos asuntovakuudellinen kuluttajaluotto on valuuttaluotto, sopimuksessa on annettava myös tiedot valuuttaluottoihin liittyvistä riskeistä ja kuluttajan mahdollisuudesta rajoittaa niitä.

Jos kyse on luottosopimuksesta, jonka mukaan kuluttajan suorittamat maksut eivät johda välittömään luoton kokonaismäärän vastaavaan lyhenemiseen, vaan ne käytetään pääoman kartuttamiseen luottosopimuksessa tai lisäsopimuksessa vahvistettuina ajanjaksoina ja siinä määrätyn ehdoin, sopimusehdoissa on ilmaistava selkeästi ja tiiviisti, että tällaisessa luottosopimuksessa ei taata luottosopimuksen mukaisesti nostetun luoton kokonaismäärän takaisinmaksua, paitsi jos tällainen takuu annetaan nimenomaisesti.

7 §

Osamaksusopimuksessa mainittavat tiedot

Osamaksusopimus on päivättävä sekä otsikoitava nimellä ”Osamaksusopimus”. Sopimuksen ensimmäiselle sivulle on muuta tekstiä suuremmalla kirjasinlajilla painettava huomautus siitä, ettei omistusoikeus tavarahan siirry ostajalle ennen kuin kauppahinta on kokonaan maksettu tai että myyjä on pidättänyt myytyyn tavarahan takaisinotto-oikeuden.

Osapuolista ja kaupan kohteesta on annettava seuraavat tiedot:

1) ostajan ja myyjän nimi, käyntiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite sekä vastaavat tiedot luotonantajasta, jos luotonantajana on muu kuin tavarahan myyjä;

2) kaupan kohde ja mahdolliset lisävarusteet yksilöityinä;

3) kaupan kohteen toimitustapa ja -aika sekä muut toimitusehdot;

4) kaupan kohteen ja mahdollisten lisävarusteiden käteishinta ja käteismaksuosuus sekä käteishinnan ja luottokustannusten yhteismäärä.

Luotosta on annettava seuraavat tiedot:

1) luottosopimuksen kesto;

2) luoton määrä, maksuerän suuruus sekä erien lukumäärä ja maksuväli;

3) korko tai kaikki korot, jos eri tilanteissa sovelletaan erilaisia korkoja, kunkin koron soveltamista koskevat ehdot ja, kuhunkin alkuperäiseen korkoon sovellettava indeksi tai viitekorko sekä kunkin lainakoron muuttumiseen liittyvät kaudet, ehdot ja menettelyt;

4) muiden luottokustannusten peruste ja määrä sekä ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa;

5) luoton todellinen vuosikorko ja kaikki koron laskemisessa käytetyt oletukset luottosopimuksen tekohetkellä;

6) ostajan luottosopimuksen nojalla maksettavaksi tuleva kokonaismäärä;

7) jos luoton saamisen edellytyksenä markkinoiduin ehdoin on, että ostaja tekee vakuutusta tai muuta lisäpalvelua koskevan sopimuksen, maininta tällaisesta edellytyksestä sekä mahdollisesti vaadittavista vakuuksista;

8) mahdolliset muut sopimusehdot.

Sopimuksen päättymisestä on annettava seuraavat tiedot:

1) tieto kuluttajan oikeudesta peruuttaa luotto tai siitä, ettei sitä lain mukaan ole;

2) peruuttamisaika, tieto kuluttajan velvollisuudesta maksaa luotonantajalle luoton määrä sekä luoton korko käytetyltä luottoajalta, maksettavan koron määrä päivää kohden sekä peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat muut ehdot ja ohjeet, mukaan lukien pysyvä tapa, jolla kuluttaja ilmoittaa peruuttamisoikeuden käyttämisestä;

3) tieto oikeudesta suorittaa maksut ennenaikaisesti ja luotonantajan mahdollisesta oikeudesta saada tästä korvausta sekä, läpinäkyvä ja ymmärrettävä selvitys korvauksen määräytymisen perusteista ja ohjeet ennenaikaisen takaisinmaksuoikeuden käyttämisestä;

4) tieto liitännäisen luottosopimuksen peruuntumisesta kuluttajansuojalain 6 luvun 21 §:n ja 10 luvun 11 §:n mukaisesti siinä tapauksessa, että kuluttaja peruuttaa kotimyyntissä tai etämyyntissä tehdyn sopimuksen taikka aikaosuutta tai pitkäkestoista lomatuotetta koskevan pääsopimuksen;

5) tiedot osapuolten oikeudesta irtisanoa, eräännyttää tai purkaa luottosopimus;

6) tieto siitä kuluttajan valitsemasta pysyvästä tavasta, jolla kuluttaja päättää saada 7 luvun 11 a §:ssä tarkoitetun muistutuksen peruuttamisoikeudesta, saman luvun 23 a §:ssä tarkoitetut luottosopimuksen muuttamista koskevat tiedot sekä saman luvun 24 §:n 2 momentissa tarkoitetut koron ja maksujen muutosta koskevat tiedot.

Osapuolten muista oikeuksista ja velvollisuuksista on annettava seuraavat tiedot:

1) tieto kuluttajan oikeudesta saada pyynnöstä ja maksutta lyhennystaulukko milloin tahansa luottosopimuksen kuluessa;

2) viivästyskorko ja sen muuttumista koskevat säännökset sekä mahdolliset muut sopimusrikkomuksen johdosta perittävät maksut;

3) varoitus kuluttajan maksulaiminlyönnin tai -viivästyksen seuraamuksista;

4) kuluttajansuojalain 7 luvun 39 §:n mukainen oikeus vaatia hyvitystä myyjän sopimusrikkomuksen johdosta myös luotonantajalta;

5) tieto siitä, että tavaraa takaisin otettaessa on tilitys suoritettava kuluttajansuojalain 7 luvun 36 §:ssä tarkoitetulla tavalla;

6) tieto siitä, että sopimukseen muutoinkin sovelletaan kuluttajansuojalain 7 lukua.

Oikeussuojakeinoista on annettava seuraavat tiedot:

1) osamaksutilityksissä toimivaltainen viranomainen;

2) onko kuluttajan käytettävissä tuomioistuimen ulkopuolisia oikeussuojamenettelyjä, ja jos on, miten kuluttaja voi käyttää niitä;

3) asianomaisen valvontaviranomaisen yhteystiedot;

4) velkaneuvontapalvelujen asiaankuuluvat yhteystiedot sekä suositus, että kuluttaja ottaa yhteyttä tällaisiin palveluihin, jos hänellä on takaisinmaksuvaikeuksia.

Edellä 2–5 momentissa mainitut tiedot on esitettävä selkeästi ja tiiviisti osamaksusopimuksessa.

7 a §

Kuluttajaluoton mainonnassa annettava varoitus

Kuluttajaluoton mainonnassa on oltava varoitusteksti ”Varoitus! Lainasta aiheutuu kustannuksia.”. Varoitusteksti tulee ilmaista mainonnassa selkeästi ja näkyvästi.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

VAKIOMUOTOISET EUROOPPALAISET KULUTTAJALUOTTOTIEDOT

Keskeiset tiedot

I Osa [Aina lomakkeen ensimmäisellä sivulla]:

Luotonantaja	[Nimi]
Tarvittaessa	
Luotonvälittäjä	[Nimi]
Luoton kokonaismäärä	
<i>Tämä tarkoittaa luottorajaa tai luottosopimuksen nojalla käyttöön annettavaa kokonaissummaa.</i>	
Luottosopimuksen kesto	
Lainakorko tai tarvittaessa luottosopimukseen sovellettavat erisuuruiset lainakorot	[% — kiinteä tai — vaihtuva — kaudet]
Todellinen vuosikorko	
<i>Kokonaiskustannukset ilmaistuina vuosikorkona luoton kokonaismäärälle.</i> <i>Todellisen vuosikoron perusteella on helpompi vertailla erilaisia tarjouksia.</i>	
Maksettava kokonaismäärä	[Luoton kokonaismäärä ja luoton kokonaiskustannukset kuluttajalle]
<i>Tarkoittaa lainapääoman määrää sekä korkoja ja mahdollisia luottoon liittyviä muita kustannuksia.</i>	
Tarvittaessa	
Luotto myönnetään tiettyjen tavaroiden tai tiettyjen palvelujen maksamisen lykkäyksen muodossa tai liittyy tiettyjen tavaroiden toimittamiseen tai tiettyjen palvelujen suorittamiseen.	

Tavaran/palvelun nimi	
Käteishinta	
Maksuviivästyksestä aiheutuvat kulut	Teiltä veloitetaan maksun viivästyessä: [... (sovellettava korko ja sen muuttamista koskevat järjestelyt sekä mahdolliset maksun laiminlyönnin johdosta perittävät muut maksut)].

II osa [Jos seuraavia tietoja ei voida esittää näkyvästi yhdellä sivulla, ne on esitettävä lomakkeen ensimmäisessä osassa toisella sivulla]:

Maksuerät ja tarvittaessa se järjestys, jossa maksut kohdistetaan eri saatavien lyhentämiseen	Maksettavananne on seuraavaa: [Kuluttajan suoritettaviksi tulevien maksujen suuruus, lukumäärä ja maksuvälit] Korko ja/tai maksut on maksettava seuraavasti:
Varoitus maksulaiminlyönnin tai -viivästyksen seuraamuksista <i>Maksujen maksamatta jättämisellä tai viivästymisellä voi olla vakavia seurauksia (esim. pakkomyynti) ja luoton saaminen tulevaisuudessa voi vaikeutua.</i>	
Peruuttamisoikeus <i>Teillä on oikeus peruuttaa luottosopimus 14 kalenteripäivän kuluessa.</i>	Kyllä/ei
Ennenaikainen takaisinmaksu <i>Teillä on milloin tahansa oikeus maksaa luotto ennenaikaisesti takaisin kokonaisuudessaan tai osittain.</i> Tarvittaessa Luotonantajalla on oikeus saada korvausta ennenaikaisen takaisinmaksun yhteydessä.	Kyllä
Luotonantaja Käyntiosoite Puhelinnumero Sähköpostiosoite	

Internetosoite (*1)	
Tarvittaessa Luotonvälittäjä Käyntiosoite Puhelinnumero Sähköpostiosoite Internetosoite (*1)	

*1 Valinnainen tieto.

Luotonantajan on täytettävä maininnalla ”tarvittaessa” varustetut kohdat, jos tiedoilla on merkitystä luottotyyppin kannalta, tai poistettava tieto tai koko rivi, jos tiedoilla ei ole merkitystä asianomaisen luottotyyppin kannalta.

Kursiivilla merkittyjen selitysten on määrä auttaa kuluttajaa ymmärtämään lukuja paremmin.

Hakasulkeissa olevat maininnat ovat selityksiä luotonantajalle tai luotonvälittäjälle, ja ne on korvattava vastaavilla tiedoilla.

Lisätietoja luottosopimuksesta

1. Kuvaus luottotuotteen pääominaisuuksista

Luottotyyppi	
Luoton nostoa koskevat ehdot <i>Tämä tarkoittaa, miten ja milloin rahat ovat saatavissa.</i> Tarvittaessa Muut luotonnostomekanismit voivat kyseisentyyppisessä luottosopimuksessa johtaa korkeampaan todelliseen vuosikorkoon	[Jos luottosopimuksessa on sovittu eri luotonnostotavoista, joihin sovelletaan erisuuruisia maksuja tai lainakorkoja, ja jos luotonantaja soveltaa kuluttajaluoton todellisesta vuosikorosta annetun oikeusministeriön asetuksen (1123/2016) liitteen II osan 3 kohdan mukaista olettaa, lisätään ilmoitus siitä, että muut luotonnostojärjestelyt voivat kyseisentyyppisessä luottosopimuksessa johtaa suurempaan todelliseen vuosikorkoon]
Tarvittaessa Vaadittavat vakuudet <i>Tässä kuvataan vakuus, joka Teidän on annettava luottosopimuksen yhteydessä.</i> Tarvittaessa	[Vakuustyyppi]

Takaisinmaksut eivät johda pääoman välittömään kuoletukseen.	
Tarvittaessa	
Hinta on yksilöity automaattisen päätöksenteon perusteella.	

2. Luoton kustannukset

Tapauksen mukaan Luottosopimukseen sovellettavat erisuuruiset lainakorot	[% — kiinteä tai — vaihtuva (alkuperäiseen lainakorkoon sovellettava indeksi tai viitekorko) — kaudet — kunkin lainakoron soveltamista koskevat ehdot, — kunkin lainakoron muuttamiseen liittyvät kaudet, ehdot ja menettelyt]
Edustava esimerkki todellisesta vuosikorosta ja kuluttajan maksettavaksi tulevasta kokonaismäärästä	[% Edustava esimerkki, jossa mainitaan kaikki todellisen vuosikoron laskemisessa käytetyt oletamat]
Onko luoton saamiseksi yleensä tai markkinoiduin ehdoin — otettava luoton vakuudeksi vakuutus tai — tehtävä muu lisäpalvelua koskeva sopimus? <i>Jos näiden palvelujen kustannukset eivät ole luotonantajan tiedossa, ne eivät sisälly todelliseen vuosikorkoon.</i>	Kyllä/ei; [jos kyllä, niin vakuutuksen tyyppi] Kyllä/ei; [jos kyllä, niin lisäpalvelun tyyppi]
Muut kustannukset	
Tarvittaessa Tilinhoitomaksut maksu- että luotonnostotapahtumien kirjaamiseen vaadittavasta yhdestä tai useammasta tilistä	
Tarvittaessa	

Tietyn maksuvälineen (esim. luottokortin) käytöstä aiheutuvien kulujen määrä	
Tarvittaessa Kaikki muut luottosopimuksesta johtuvat kustannukset	
Tarvittaessa Edellytykset, joiden mukaisesti edellä mainittuja luottosopimukseen liittyviä kustannuksia voidaan muuttaa	
Tarvittaessa Velvollisuus maksaa notaarikuluja	

3. Muita tärkeitä oikeudellisia näkökohtia

Tarvittaessa Luotonantajalla on oikeus saada korvausta ennenaikaisen takaisinmaksun yhteydessä	[Korvauksen määrittely (laskentamenetelmä) kuluttajansuojalain 7 luvun 28 §:n mukaisesti tai asuntovakuudellisissa kuluttajaluotoissa 7 a luvun 21 §:n mukaan]
Haku tietokannasta <i>Luotonantajan on annettava Teille maksutta välittömästi tieto tietokantaan tehdystä hausta, jos luottihakemus on hylätty tällaisen haun perusteella.</i>	
Oikeus saada luottosopimusluonnos <i>Teillä on oikeus saada pyynnöstä ja maksutta jäljennös luottosopimusluonnoksesta. Tätä säännöstä sovelletaan, jos luotonantaja on pyyntönne esittämishetkellä halukas tekemään luottosopimuksen Teidän kanssanne.</i>	
Tarvittaessa Ajanjakso, jonka ajan ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot sitovat luotonantajaa	Tässä lomakkeessa olevat tiedot ovat voimassa [...] ja [...] välisenä aikana.
Oikeussuojan osalta	[Kuluttajan käytettävissä olevat tuomioistuimen ulkopuoliset valitus- ja

<i>Teillä on oikeus käyttää tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja oikeussuojamenettelyjä.</i>	oikeussuojamenettelyt ja miten kuluttaja voi käyttää niitä]
Varoitus sitoumusten noudattamatta jättämisen oikeudellisista ja taloudellisista seurauksista <i>Maksuviivästysten tai maksujen laiminlyönnin lisäksi luottosopimukseen liittyvien muiden sitoumusten noudattamatta jättämisellä voi olla Teille vakavia seurauksia.</i>	
Takaisinmaksuaikataulu	[Takaisinmaksuaikataulu, joka sisältää kaikki maksut ja takaisinmaksut, jotka kuluttajan on suoritettava luottosopimuksen voimassaoloaikana, mukaan lukien maksut mahdollisista lisäpalveluista]

Tarvittaessa

4. Rahoituspalvelujen etämyynnin yhteydessä annettavat lisätiedot

a) Luotonantajan osalta	
Tarvittaessa	
Luotonantajan edustaja jäsenvaltiossa, jossa asutte	[Henkilöllisyys]
Osoite	[Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]
Puhelinnumero	
Sähköpostiosoite	
Internetosoite (*2)	
Tarvittaessa	
Rekisteröinti	[Kaupparekisteri, johon luotonantaja on merkitty, ja hänen rekisterinumeronsa tai muu vastaava tunniste kyseisessä rekisterissä]
Tarvittaessa	
Valvova viranomainen	
b) Luottosopimuksen osalta	

Tarvittaessa Peruuttamisoikeuden käyttö	[Käytännön ohjeita peruuttamisoikeuden käyttöä varten, muun muassa peruuttamisoikeuden käyttöä koskeva määräaika, osoite, johon ilmoitus peruuttamisoikeuden käyttämisestä on lähetettävä, ja peruuttamisoikeuden käyttämättä jättämisen seuraukset]
Tarvittaessa Laki, jonka nojalla luotonantaja luo asiakassuhteen Teihin ennen luottosopimuksen tekoa	
Tarvittaessa Luottosopimukseen sovellettavaa lainsäädäntöä ja/tai toimivaltaista tuomioistuinta koskeva lauseke	[Kyseinen lauseke esitetään tässä]
Tarvittaessa Kielijärjestelyt	Tiedot ja sopimusehdot toimitetaan [erikseen mainitulla kielellä]. Suostumuksellanne tarkoitus on käyttää luottosopimuksen voimassaoloaikana viestinnässä [erikseen mainittua kieltä / mainittuja kieliä].

*2 Luotonantajalle valinnainen tieto.

EUROOPPALAISET KULUTTAJALUOTTOTIEDOT

Tiettyjen luotto-organisaatioiden (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/2225 2 artiklan 6 kohta) myöntämät kuluttajaluotot

Velan muuntaminen (direktiivin (EU) 2023/2225 2 artiklan 7 kohta)

Keskeiset tiedot

I Osa [Aina lomakkeen ensimmäisellä sivulla]:

Luotonantaja	[Nimi]
Tarvittaessa	
Luotonvälittäjä	[Nimi]
Luoton kokonaismäärä <i>Tämä tarkoittaa luottorajaa tai luottosopimuksen nojalla käyttöön annettavaa kokonaissummaa.</i>	
Luottosopimuksen kesto	
Lainakorko tai tarvittaessa luottosopimukseen sovellettavat erisuuruiset lainakorot	[% — kiinteä tai — vaihtuva — kaudet]
Todellinen vuosikorko <i>Kokonaiskustannukset ilmaistuina vuosikorkona luoton kokonaismäärälle. Todellisen vuosikoron perusteella on helpompi vertailla erilaisia tarjouksia.</i>	
Maksettava kokonaismäärä <i>Tarkoittaa lainapääoman määrää sekä korkoja ja mahdollisia luottoon liittyviä muita kustannuksia.</i>	[Luoton kokonaismäärä ja luoton kokonaiskustannukset kuluttajalle]
Tarvittaessa	
Luotto myönnetään tiettyjen tavaroiden tai tiettyjen palvelujen maksamisen lykkäyksen	

muodossa tai liittyy tiettyjen tavaroiden toimittamiseen tai tiettyjen palvelujen suorittamiseen.	
Tavaran/palvelun nimi	
Käteishinta	
Maksuviivästyksestä aiheutuvat kulut	Teiltä veloitetaan maksun viivästyessä: [... (sovellettava korko ja sen muuttamista koskevat järjestelyt sekä mahdolliset maksun laiminlyönnin johdosta perittävät muut maksut)].

II osa [Jos seuraavia tietoja ei voida esittää näkyvästi yhdellä sivulla, ne on esitettävä lomakkeen ensimmäisessä osassa toisella sivulla]:

Maksuerät ja tarvittaessa se järjestys, jossa maksut kohdistetaan eri saatavien lyhentämiseen	Maksettavananne on seuraavaa: [Kuluttajan suoritettaviksi tulevien maksujen suuruus, lukumäärä ja maksuvälit] Korko ja/tai maksut on maksettava seuraavasti:
Varoitus maksulaiminlyönnin tai -viivästyksen seuraamuksista <i>Maksujen maksamatta jättämisellä tai viivästymisellä voi olla vakavia seurauksia (esim. pakkomyynti) ja luoton saaminen tulevaisuudessa voi vaikeutua.</i>	
Peruuttamisoikeus	Kyllä/ei
Ennenaikainen takaisinmaksu <i>Teillä on milloin tahansa oikeus maksaa luotto ennenaikaisesti takaisin kokonaisuudessaan tai osittain.</i> Tarvittaessa Luotonantajalla on oikeus saada korvausta ennenaikaisen takaisinmaksun yhteydessä.	
Luotonantaja Käyntiosoite Puhelinnumero	

Sähköpostiosoite	
Internetosoite (*1)	
Tarvittaessa	
Luotonvälittäjä	
Käyntiosoite	
Puhelinnumero	
Sähköpostiosoite	
Internetosoite (*1)	

*1 Valinnainen tieto.

Luotonantajan on täytettävä maininnalla ”tarvittaessa” varustetut kohdat, jos tiedoilla on merkitystä luottotyyppin kannalta, tai poistettava tieto tai koko rivi, jos tiedoilla ei ole merkitystä kyseisen luottotyyppin kannalta.

Kursiivilla merkittyjen selitysten on määrä auttaa kuluttajaa ymmärtämään lukuja paremmin.

Hakasulkeissa olevat maininnat ovat selityksiä luotonantajalle tai luotonvälittäjälle, ja ne on korvattava vastaavilla tiedoilla.

Lisätietoja luottosopimuksesta

1. Kuvaus luottotuotteen pääominaisuuksista

Luottotyyppi	
Tarvittaessa	
Maininta siitä, että kuluttajaa voidaan milloin tahansa vaatia maksamaan takaisin luoton koko määrä	
Tarvittaessa	
Hinta on yksilöity automaattisen päätöksenteon perusteella.	

2. Luoton kustannukset

Tapauksen mukaan	[%
Luottosopimukseen sovellettavat erisuuruiset lainakorot	— kiinteä tai — vaihtuva (alkuperäiseen lainakorkoon sovellettava indeksi tai viitekorko) — kaudet

	— kunkin lainakoron soveltamista koskevat ehdot]
Edustava esimerkki todellisesta vuosikorosta ja kuluttajan maksettavaksi tulevasta kokonaismäärästä	[% Edustava esimerkki, jossa mainitaan kaikki todellisen vuosikoron laskemisessa käytetyt oletamat]
Tarvittaessa Kustannukset Tarvittaessa Ehdot, joiden mukaisesti kyseisiä kuluja voidaan muuttaa	[Luottosopimuksen tekohtkellä sovellettavat kulut]

3. Muita tärkeitä oikeudellisia näkökohtia

Luottosopimuksen päättäminen	[Luottosopimuksen päättämistä koskevat ehdot ja menettely]
Tarvittaessa Luotonantajalla on oikeus saada korvausta ennaaikaisen takaisinmaksun yhteydessä.	[Korvauksen määrittely (laskentamenetelmä) kuluttajansuojalain 7 luvun 28 §:n mukaisesti]
Haku tietokannasta <i>Luotonantajan on annettava Teille maksutta välittömästi tieto tietokantaan tehdystä hausta, jos luottihakemus on hylätty tämän haun perusteella.</i>	
Tarvittaessa Ajanjakso, jonka ajan ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot sitovat luotonantajaa.	Tämän lomakkeen tiedot ovat voimassa [...] ja [...] välisenä aikana.
Oikeussuojan osalta <i>Teillä on oikeus käyttää tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja oikeussuojamenettelyjä.</i>	[Kuluttajan käytettävissä olevat tuomioistuimen ulkopuoliset valitus- ja oikeussuojamenettelyt ja miten kuluttaja voi käyttää niitä]
Varoitus sitoumusten noudattamatta jättämisen oikeudellisista ja taloudellisista seurauksista <i>Maksuviivästysten tai maksujen laiminlyönnin lisäksi luottosopimukseen liittyvien muiden sitoumusten noudattamatta jättämisellä voi olla Teille vakavia seurauksia.</i>	

Takaisinmaksuaikataulu	[Takaisinmaksuaikataulu, joka sisältää kaikki maksut ja takaisinmaksut, jotka kuluttajan on suoritettava sopimuksen keston aikana, mukaan lukien maksut mahdollisista lisäpalveluista]
------------------------	--

Tarvittaessa

4. Lisätiedot rahoituspalvelujen etämyynnin yhteydessä

a) Luotonantajan osalta	
Tarvittaessa	
Luotonantajan edustaja jäsenvaltiossa, jossa asutte	[Henkilöllisyys]
Osoite	[Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]
Puhelinnumero	
Sähköpostiosoite	
Internetosoite (*2)	
Tarvittaessa	
Rekisteröinti	[Kaupparekisteri, johon luotonantaja on merkitty, ja hänen rekisterinumeronsa tai muu vastaava tunnistekyseisessä rekisterissä]
Tarvittaessa	
Valvova viranomainen	
b) Luottosopimuksen osalta	
Tarvittaessa	
Peruuttamisoikeuden käyttö	[Käytännön ohjeita peruuttamisoikeuden käyttöä varten, muun muassa peruuttamisen määräaika, osoite, johon ilmoitus peruuttamisoikeuden käyttämisestä on lähetettävä, ja peruuttamisoikeuden käyttämättä jättämisen seuraukset]
Tarvittaessa	
Laki, jonka nojalla luotonantaja luo asiakassuhteen Teihin ennen luottosopimuksen tekoa	

Tarvittaessa Luottosopimukseen sovellettavaa lainsäädäntöä ja/tai toimivaltaista tuomioistuinta koskeva lauseke	[Kyseinen lauseke esitetään tässä]
Tarvittaessa Kielijärjestelyt	Tiedot ja sopimusehdot toimitetaan [erikseen mainitulla kielellä]. Suostumuksellanne tarkoitus on käyttää luottosopimuksen keston aikana viestinnässä [erikseen mainittua kieltä / mainittuja kieliä].

*2 Luotonantajalle valinnainen tieto.

Valtioneuvoston asetus

luotonantajien ja luotonvälittäjien ammatillisista vaatimuksista eräissä kuluttajaluotoissa

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 49 e §:n, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) 10 §:n 4 momentin, eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (/) 10 §:n 2 momentin sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 15 luvun 12 a §:n 3 momentin nojalla:

1 §

Luotonantajien, vertaislainanvälittäjien ja luotonvälittäjien ammatilliset vaatimukset kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvissa kuluttajaluotoissa

Eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (186/2023) 4 §:n 2 momentissa ja eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (/) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla ilmoituksen tekijällä sekä muulla kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välittäjällä ja tällaisia luottoja myöntävällä luotonantajalla on oltava toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden asianmukainen tietämys ja pätevyys luottosopimusten kehittämisestä, tarjoamisesta ja myöntämisestä, luotonvälityksestä, neuvontapalvelujen tarjoamisesta sekä näihin liittyvistä kuluttajan oikeuksista. Asianmukainen tietämys on oltava vähintään:

- 1) kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvista kuluttajaluotoista ja tarvittaessa niihin liittyvistä lisäpalveluista;
- 2) edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin luottoihin liittyvästä kuluttajansuojalainsäädännöstä ja muusta lainsäädännöstä;
- 3) kuluttajien luottokelpoisuuden arviointiprosessista;
- 4) luottomarkkinoista Suomessa.

Vaadittu pätevyys ja tietämys on osoitettava soveltuvalla tutkinnolla tai oppiarvolla ja työkokemuksella, ja se on pidettävä ajan tasalla.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, 1 ja 2 momentin vaatimukset koskevat sen ylintä johtoa.

2 §

Luotonantajien, vertaislainanvälittäjien ja luotonvälittäjien henkilöstöä koskevat ammatilliset vaatimukset kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvissa kuluttajaluotoissa

Kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välittäjien sekä tällaisia luottoja myöntävien luotonantajien henkilöstöllä on oltava sellainen 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu pätevyys ja tietämys kuin on tarpeen ottaen huomioon henkilön tehtävä luotonannossa, vertaislainanvälityksessä, luotonvälityksessä tai neuvontapalvelun tarjonnassa.

3 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Oikeusministeriön asetus

**kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetuista peruuttamislomakkeesta ja peruuttamisohjeista
annetun oikeusministeriön asetuksen liitteen I muuttamisesta**

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetuista peruuttamislomakkeesta ja
peruuttamisohjeista annetun oikeusministeriön asetuksen (110/2014) liite I, sellaisena kuin se
on asetuksessa 754/2022, seuraavasti:

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

TIETOJA PERUUTTAMISOIKEUDEN KÄYTÖSTÄ

Peruuttamisohjeen malli

Peruuttamisoikeus

Teillä on oikeus peruuttaa tämä sopimus 14 päivän kuluessa syytä ilmoittamatta.

Peruuttamisen määräaika päättyy 14 päivän kuluttua [1]

Peruuttamisoikeuden käyttämiseksi teidän on ilmoitettava meille [2] päätöksestänne peruuttaa sopimus yksiselitteisellä tavalla (esimerkiksi kirjeellä postitse tai sähköpostilla). Voitte käyttää liitteenä olevaa peruuttamislomaketta, mutta sen käyttö ei ole pakollista. [3]

Peruuttamisen määräajan noudattamiseksi riittää, että lähetätte ilmoituksenne peruuttamisoikeuden käytöstä ennen peruuttamisajan päättymistä.

Peruuttamisen vaikutukset

Jos peruutatte tämän sopimuksen, palautamme teille kaikki teiltä saamamme suoritukset, myös toimituskustannukset (paitsi lisäkustannuksia siitä, että olette valinnut tarjoamastamme edullisimmasta vakiotoimitustavasta poikkeavan toimitustavan), viivytyksettä ja joka tapauksessa viimeistään 14 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen saatuamme. Suoritamme palautuksen sillä maksutavalla, jota olette käyttänyt alkuperäisessä liiketoimessa, ellette ole nimenomaisesti suostunut muuhun, ja joka tapauksessa siten, että teille ei aiheudu suoritusten palauttamisesta kustannuksia. [4]

[5]

[6]

Lomakkeen täyttöohjeet:

[1] Lisätkää jokin seuraavista lainausmerkein merkityistä tiedoista:

a) kun kyseessä on palvelusopimus tai sähköisesti toimitettavaa digitaalista sisältöä koskeva sopimus: ”sopimuksen tekemisestä.”;

b) kun kyseessä on kauppasopimus: ”siitä, kun tavara on vastaanotettu.”;

c) kun kyseessä on kauppasopimus, jossa kuluttaja on tilannut useita tavaroita samassa tilauksessa ja erikseen toimitettuina: ”siitä, kun viimeinen tavaraerä on vastaanotettu.”;

d) kun kyseessä on kauppasopimus, jossa tavara toimitetaan useassa erässä tai osina: ”siitä, kun viimeinen tavaraerä on vastaanotettu.”;

e) kun kyseessä on kauppasopimus, jossa tavaroita toimitetaan säännöllisesti: ”siitä, kun ensimmäinen tavaraerä on vastaanotettu.”.

[2] Lisätkää nimenne, maantieteellinen osoitteenne, puhelinnumeronne ja sähköpostiosoitteenne.

[3] Jos teillä on velvollisuus tarjota toiminto, jonka avulla kuluttaja voi peruuttaa verkossa tehdyn sopimuksen, lisätkää seuraava teksti: ”Voitte käyttää peruuttamisoikeuttanne myös verkossa osoitteessa [lisätään internetosoite tai muu asianmukainen selitys siitä, missä peruuttamistoiminto on saatavilla]. Jos käytätte tätä verkkotoimintoa, lähetämme teille ilman aiheutonta viivytystä pysyvällä välineellä (esim. sähköpostitse) peruuttamisen vastaanottamista koskevan ilmoituksen, jossa mainitaan peruutuksen sisältö ja sen toimituspäivä ja -aika.” Jos tarjoatte kuluttajalle mahdollisuuden täyttää ja toimittaa sopimuksen peruuttamista koskevat tiedot sähköisesti verkkosivustollanne, lisätkää seuraava teksti: ”Voitte täyttää malliperuuttamislomakkeen ja toimittaa sen taikka muun yksiselitteisen ilmoituksen myös sähköisesti verkkosivustollamme [lisätään internetosoite]. Jos käytätte tätä vaihtoehtoa, lähetämme teille viipymättä pysyvällä välineellä (esimerkiksi sähköpostitse) vahvistuksen peruuttamisen vastaanottamisesta”.

[4] Kun kyseessä on kauppasopimus, jossa ette ole tarjoutunut noutamaan tavaroita takaisin peruuttamistapauksessa, lisätkää seuraava teksti: ”Voimme pidäytyä maksujen palautuksesta, kunnes olemme saaneet tavarat takaisin tai kunnes olette osoittanut lähettäneenne tavarat takaisin.”

[5] Jos kuluttaja on vastaanottanut tavaroita sopimuksen yhteydessä,

a) lisätkää:

– ”Noudamme tavarat takaisin.”, tai

– ”Teidän on lähetettävä tavarat takaisin tai luovutettava ne meille tai . [lisätkää tarvittaessa sen henkilön nimi ja maantieteellinen osoite, jonka olette valtuuttanut vastaanottamaan tavarat] viivytyksettä ja viimeistään 14 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen tekemisestä. Määräaika on noudatettu, jos lähetätte tavarat takaisin ennen kyseisen 14 päivän määräajan päättymistä.”

b) lisätkää:

– ”Vastaamme tavaroiden palauttamiskustannuksista.”,

– ”Teidän on vastattava tavaroiden palauttamisesta johtuvista välittömistä kustannuksista.”,

– jos kyseessä on etämyyntisopimus ettekä ole tarjoutunut vastaamaan tavaroiden palauttamiskustannuksista eikä tavaroita voi niiden luonteen takia palauttaa tavanomaisesti postitse: ”Teidän on vastattava tavaroiden palauttamisesta johtuvista välittömistä kustannuksista, jotka ovat . euroa [lisätään määrä].”; tai jos tavaroiden palauttamiskustannuksia ei voida kohtuudella laskea etukäteen: ”Teidän on vastattava tavaroiden palauttamisesta johtuvista välittömistä kustannuksista. Kustannukset ovat arviolta enintään noin . euroa [lisätään määrä].”, tai

– jos kyseessä on kotimyyntisopimus ja tavaroita ei niiden luonteen takia voida palauttaa tavanomaisesti postitse ja tavarat on toimitettu kuluttajan kotiin sopimuksentekohetkellä:

”Noudamme tavarat takaisin omalla kustannuksellamme.” sekä

c) lisätkää: ”Olette vastuussa vain sellaisesta tavaroiden arvon alentumisesta, joka on seurausta muusta kuin tavaroiden luonteen, ominaisuuksien ja toimivuuden toteamiseksi tarvittavasta käsittelystä.”

[6] Jos sopimus koskee muuta kuin digitaalista sisältöä koskevan palvelun suorittamista, lisätkää seuraava teksti: ”Jos olette pyytänyt palvelun suorittamista ennen peruuttamisajan päättymistä, teidän on maksettava meille peruuttamisilmoituksen tekemiseen mennessä sopimuksen täyttämiseksi tehdystä suorituksesta kohtuullinen korvaus.